

Institut
Memòria
d'Estudis
CVRS 2017-2018
Catalans

Institut

Memòria

d'Estudis

CVRS 2017-2018

Catalans

I

Memòria

'E

2017-2018

C

© Institut d'Estudis Catalans
Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Elaboració: Gabinet de la Presidència

Text revisat lingüísticament
per la Unitat de Correcció
del Servei Editorial de l'IEC

Disseny gràfic d'Enric Satué

Compost per Fotoletra, SA

Imprès a Open Print, SL

Dipòsit Legal: B 28138-2019

Índex

17 Presentació

- 19 I. Òrgans de govern
 - 19 El Ple
 - 19 Equip de Govern
 - 19 Consell Permanent
 - 20 Consells de govern de les seccions
 - 20 Secció Històrico-Arqueològica
 - 20 Secció de Ciències Biològiques
 - 21 Secció de Ciències i Tecnologia
 - 21 Secció Filològica
 - 21 Secció de Filosofia i Ciències Socials
 - 22 Presidents de les societats filials
 - 25 Estructura administrativa
 - 26 Nòmina del personal
-

29 II. El Ple

- 29 Resum de les sessions plenàries
- 48 Declaracions i adhesions institucionals
- 56 Els membres
- 56 Nous membres
- 56 Secció Històrico-Arqueològica
- 56 Roger Friedlein
- 58 Miljenko Jurkovic
- 59 Vincenza Lucherini
- 60 Veronica Orazi
- 62 Patrizio Rigobon
- 63 Anna Sawicka
- 65 Paolo Sommella
- 67 Secció de Ciències Biològiques
- 67 Jordi Camí Morell

68	Cèlia Marrasé Peña
71	Secció de Ciències i Tecnologia
71	Jordi Faulí i Oller
73	Jordi Llorca Piqué
75	M. Carme Calderer
76	Marta Camps Arbestain
77	Sergi Garcia i Mañes
80	Secció Filològica
80	Anna Bartra Kaufmann
83	Magí Camps Martín
85	Vicent Martines Peres
88	Albert Turull i Rubinat
90	Ildikó Szijj
95	Secció de Filosofia i Ciències Socials
95	Andreu Domingo i Valls
98	Guillem Feixas i Viaplana
102	Salvi Turró i Tomàs
106	Membres emèrits
106	Secció Històrico-Arqueològica
106	Vicenç Beltran i Pepió
107	Jordi Casassas i Ymbert
108	Francesc Fontbona i de Vallescar
109	Marc Mayer i Olivé
110	Narcís Soler i Masferrer
111	Secció de Ciències Biològiques
111	Joaquim Gosálbez i Noguera
112	Joan Jofre i Torroella
113	Joan Ramon Laporte i Roselló
114	Jordi Lleonart i Aliberas
115	Pere Puigdomènech i Rosell
116	Secció de Ciències i Tecnologia
116	Joaquim Casal i Fàbrega
117	Rolf Tarrach Siegel
118	Secció Filològica
118	Antoni Ferrando i Francès
119	Necrologies

119	Josep M. Font i Rius
123	Jordi Joaquim Costa i Costa
125	Gabriel Llopart i Moragues
127	Antoni Nughes
130	Nòmina de membres
130	Membres numeraris
131	Membres emèrits
133	Membres corresponents

135 III. Les seccions

136	Secció Històrico-Arqueològica
136	Crònica
138	Membres
146	Secció de Ciències Biològiques
146	Crònica
148	Membres
154	Secció de Ciències i Tecnologia
154	Crònica
156	Membres
162	Secció Filològica
162	Crònica
172	Membres
180	Secció de Filosofia i Ciències Socials
180	Crònica
184	Membres

191 IV. Memòria econòmica

211 V. Activitat institucional

211	Inauguració del curs
211	Discurs del president de l'Institut d'Estudis Catalans
215	Lliçó inaugural
215	La literatura furtiva, <i>per Pere J. Quetglas i Nicolau</i>

235	Parlament de Lluís Puig i Gordi, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya
238	Convenis de col·laboració
241	Representació en institucions
241	Institucions d'àmbit català
242	Institucions d'àmbit estatal
242	Institucions d'àmbit internacional
242	Patronats
244	Intervencions institucionals
244	Visitants il·lustres
245	Assistència a actes, visites i missions institucionals
258	Discursos institucionals
263	Premis i distincions
267	Seus i delegacions
267	Seu de Perpinyà
268	Seu de Castelló
270	Seu de Lleida
271	Seu d'Alacant
274	Delegació de València
277	Delegació de Palma
277	Seu de l'Alguer
<hr/>	
279	VI. Activitat de recerca
279	Programes de recerca
279	Secció Històrico-Arqueològica
279	Base de dades de manuscrits catalans de l'edat moderna (1474-1814)
279	Base de dades de moneda catalana
279	Base de dades de monuments commemoratius
280	Catalunya Carolíngia
280	Corpus Antiquitatum Americanensium
281	Corpus des Troubadours
281	Corpus Documental de les Relacions Internacionals de Catalunya i de la Corona d'Aragó
282	Corpus Inscriptionum Latinarum
282	Corpus Internacional des Timbres Amphoriques

282	Corpus Textual de la Catalunya del Nord: Catàleg d'impresos rossellonesos
283	<i>De re frumentaria</i> II. Els mercats dels aliments a l'edat mitjana, la seva incidència en la integració comercial dels Països Catalans
284	Diccionari d'Historiadors de l'Art Català-Valencià-Balear
284	L'himnari SMV 62 de la seu de Mallorca
285	La justícia a la Catalunya medieval
285	Llibres de matrícula de les insaculacions (llibres de l'ànima) de la ciutat de Barcelona (1498-1713)
285	Preparació de l'edició crítica de la traducció catalana del <i>Breviari d'amor</i>
285	Preparació de l'edició crítica dels dietaris de Ferran Soldevila
286	Recerca arqueològica de la ciutat romana de <i>Iesso</i> (Guissona)
286	Repertori de col·leccionistes i col·leccions d'art i arqueologia de Catalunya (RCCAAC)
287	Repertori de la memòria personal a la Catalunya contemporània
287	Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR)
288	Secció de Ciències Biològiques
288	Anàlisi d'una sèrie temporal de dades oceanogràfiques, microbianes i ecosistèmiques a la badia de Blanes per provar l'efecte del canvi global sobre l'ecosistema marí de la costa catalana
288	Anàlisi dels aspectes socials dels fons de l'Arxiu de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, en el període 1770-1850
289	Anàlisi històrica dels efectes de la sequera als boscos dels Països Catalans
291	Aplicació de les noves tecnologies de seqüenciació massiva d'ADN als estudis arqueològics de jaciments catalans
292	Ciència ciutadana i estudi de les orquídies a Catalunya
294	Distribució de <i>Galemys pyrenaicus</i> a Catalunya: possibles variacions després de quinze anys
294	Flora i cartografia de les plantes, els fongs i la vegetació
295	Flora i cartografia de briòfits
296	Flora i cartografia de les plantes vasculars
296	Microbiota, nutrició i evolució humana: de la <i>Tarraconensis</i> a la Catalunya d'avui
299	Millora de la presència de la llengua catalana dins de recopilacions internacionals de noms de plantes. <i>Vocabulari multilingüe de noms de plantes</i>

- 300 *Natura, ús o abús? Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans*. 40 anys després de la publicació (*interdisciplinari amb la SECCT*)
- 301 Participació de l'IEC en el projecte FORHOT d'estudi dels efectes del canvi climàtic sobre la pèrdua d'estocs de carboni àrtic, subàrtic i boreal
- 304 Recerca etnobotànica als Països Catalans: prospeccions i base de dades
- 306 Recuperació i difusió del patrimoni científic (II). Localització, digitalització i anàlisi de revistes catalanes, valencianes i balears de ciència, tecnologia i medicina anteriors a 1950
- 307 Resolució de problemes taxonòmics d'espècies fúngiques catalanes combinant dades morfològiques i moleculars
- 308 Seguiment transfronterer d'espècies de la flora amenaçada dels Pirineus orientals (FloraCat)
- 308 *Vitis Catalana*
- 310 Secció de Ciències i Tecnologia
- 310 Anàlisi del risc en cas d'incendi en la interfície urbanoforestal: impacte en infraestructures de GLP
- 311 Carles Emili Montañés i Criquillon (1877-1974). Tècnica, indústria i política
- 312 Diccionari Multilingüe de la Ciència del Sòl (català, espanyol, gallec i portuguès amb equivalències en anglès, francès i eusquera)
- 313 Disseny d'una xeremia barítona (baríton) com a complement de la tenora i el tible
- 313 Edició en línia del *Diccionari de matemàtiques i estadística*
- 314 El meteorit de Terrassa de 1704: estudi científic i valor històric
- 315 ExtractCiT. Edició, publicació i difusió en línia de terminologia de ciències i tecnologia
- 316 Història de la matemàtica, resultats, contextos i textos. Grècia I, II i III
- 317 Indicadors de l'estat ambiental del mar catalanobalear (*interdisciplinari amb la SECCB*)
- 319 Matemàtiques en català
- 321 Secció Filològica
- 321 Programes normatius i d'estandardització
- 321 Actualització periòdica del DIEC2
- 321 Codificació de la llengua de signes catalana
- 323 *Diccionari manual de la llengua catalana*. Segona edició

323	<i>Gramàtica de la llengua catalana</i> (versió revisada en línia)
324	Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana
325	Nou Diccionari Normatiu de la Llengua Catalana
325	Ortografia Catalana
326	Proposta per a un Estàndard Oral de la Llengua Catalana. Lèxic
327	Proposta sobre el Sistema de Transcripció i Transliteració dels Noms Russos en Català, Proposta de Transcripció del Xinès al Català i Proposta sobre el Sistema de Transcripció del Grec Modern al Català
328	Programes de recerca
328	Atles Lingüístic del Domini Català
328	Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern
329	Continuació del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC2)
330	Corpus Oral de la Llengua Catalana
330	Cultura, memòria, llengua: la construcció de la identitat en els territoris fronterers de la llengua catalana
331	Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana
332	Els clàssics i la llengua literària: norma i canó
332	Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae
333	Guaita Terminològica: Extracció de terminologia científica i tècnica de corpus original en anglès i proposta per a la cerca d'equivalents en català
334	La gestió normativa en contextos politicoadministratius sociolingüísticament complexos
336	Neologismes per a l'actualització del diccionari normatiu
336	Obres completes de Pompeu Fabra
338	Observatori de Neologia i projecte GARBELL (Anàlitzador de la diccionariabilitat dels neologismes catalans, NADIC2)
339	Publicació de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona
340	Refranyer Aguiló
340	Vocabulari de la Llengua Catalana Medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain
342	Secció de Filosofia i Ciències Socials
342	Cartografia dels Països Catalans des del Renaixement a l'edat moderna
342	Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, III-V. Ms. 271-378

- 343 Catàleg històric general de la premsa en català, II. La renovació del periodisme, 1899-1939
- 344 Cohesions i fractures a la Catalunya actual. Un informe sobre la realitat social i política de la Catalunya del segle XXI
- 345 Corpus Philosophorum Medii Aevi. Arnaldi de Villanova
- 345 Diccionari històric de periodistes generalistes i especialitzats de l'àmbit dels territoris de llengua i cultura catalanes
- 346 Diccionari Jurídic Català
- 346 Documentació arnaldiana conservada a l'arxiu de la Catedral de València
- 346 El paisatge de les pinedes mediterrànies
- 347 Fem l'escola plurilingüe (FEP)
- 348 Fenomenologia del món social i polític
- 348 *In lumine sapientia*. El procés d'urbanització a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears a la llum de la imatge satel·litària nocturna de la Terra
- 349 Innovació en els projectes professionals de dones i homes joves en el medi rural. Una perspectiva de gènere sobre el desenvolupament rural en la Catalunya postcrisi
- 350 L'estudi de la identitat personal amb la tècnica de la graella. Creació d'una aplicació informàtica en accés obert, en línia i en català, per a investigadors i professionals
- 351 La cartografia militar de la Ciutat de Mallorca (segles XVI-XIX)
- 351 La geografia a Catalunya vista des de la Societat Catalana de Geografia
- 352 Les bases socials de l'independentisme a Catalunya, Flandes i Escòcia a les darreries del segle XX i principis del XXI
- 352 Models del dret i la filosofia política catalanes: semàntica de les doctrines juridicopolítiques del pactisme en les seves diferents fases
- 353 Repensar l'escola per a una societat en transformació. L'Escola de Mestres Rosa Sensat (1990-2018)
- 355 Presidència
- 355 Les ciutats mediterrànies: els factors de desenvolupament i de progrés. Ciutat i articulació territorial
- 355 Registre i inventari dels vitralls catalans
- 356 Xarxa CRUSCAT. Coneixement, representacions i usos del català
- 357 Centres de recerca
- 357 Centres propis
- 357 Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF)

358	Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)
361	Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural
363	Laboratori de Fonètica
365	Centres consorciats
365	Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)
365	Centre de Recerca Matemàtica (CRM)
366	Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)
368	Oficines
368	Oficina d'Estandardització
368	Oficina de Gramàtica
369	Oficina d'Onomàstica
370	Oficines Lexicogràfiques
371	Oficina d'Assessorament Històric
372	Secretaria Científica

375 VII. Assessorament, promoció i difusió de la recerca

375	Assessorament
375	Observatori de la Recerca
377	Xarxa CRUSCAT (Coneixements, representacions i usos del català)
378	Organismes administratius en els quals l'IEC té assessors
380	Promoció
380	Premis i borses d'estudi de l'IEC - Premis Sant Jordi 2018
390	Relació d'activitats científiques organitzades, promogudes o acollides per l'IEC
430	Difusió
430	Servei de Documentació i Arxiu de l'IEC

435 VIII. Societats filials

436	Institució Catalana d'Història Natural
449	Societat Catalana de Biologia
463	Societat Catalana de Filosofia
467	Societat Catalana de Física
472	Societat Catalana de Química
477	Societat Catalana de Matemàtiques
485	Societat Catalana de Geografia

490	Societat Catalana d'Estudis Històrics
493	Societat Catalana d'Estudis Jurídics
498	Societat Catalana d'Economia
501	Associació Catalana de Sociologia
505	Societat Catalana d'Estudis Litúrgics
507	Societat Catalana de Musicologia
510	Amics de l'Art Romànic
513	Institució Catalana d'Estudis Agraris
520	Societat Catalana de Pedagogia
525	Societat Catalana d'Estudis Clàssics
527	Societat Catalana d'Estudis Numismàtics
530	Societat Catalana d'Ordenació del Territori
534	Societat Catalana de Sociolingüística
537	Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana
540	Societat Catalana de Comunicació
544	Societat Catalana de Llengua i Literatura
548	Societat Catalana de Tecnologia
553	Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica
560	Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació
563	Societat Catalana d'Estudis Hebraics
565	Societat Catalana de Terminologia

569 IX. Fundacions, entitats vinculades i adherides a l'IEC

569	Fundacions
569	Fundació Ferran Sunyer i Balaguer
571	Fundació Mercè Rodoreda
572	Fundació Alsina i Bofill
574	Fundació Carles Salvador
575	Fundació Salvador Alibau
576	Entitat vinculada
576	Biblioteca de Catalunya
577	Entitats adherides
577	Institut Menorquí d'Estudis
577	Institut d'Estudis Eivissencs
578	Institut d'Estudis Balearics

579	Societat Arqueològica Lulliana
579	Societat d'Onomàstica
579	Institut d'Estudis Gironins
581	Altres vinculacions
581	Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes
581	North American Catalan Society
582	Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
582	Institut Català d'Antropologia
583	Societat Andorrana de Ciències
583	Societat Catalana d'Estadística
584	Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic
584	Associació Catalana per a la Divulgació Científica

585 X. Publicacions

585	Portal de revistes científiques
586	Monografies
591	Obres vinculades a l'Institut d'Estudis Catalans
593	Publicacions periòdiques
595	Resum de títols editats (2013-2017)
595	Donacions i intercanvi de publicacions

Presentació

La present MEMÒRIA reflecteix amb detall l'activitat de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) al llarg del curs 2017-2018, per mitjà de la qual es duen a terme les missions estatutàries: l'estudi de la llengua i l'establiment de la normativa; el desenvolupament i la difusió de la recerca en els diferents àmbits científics, i l'assessorament dels poders públics i d'altres institucions.

L'Institut estén l'àmbit d'actuació a tots els territoris dels Països Catalans, per mitjà de seus i delegacions —Perpinyà, Castelló de la Plana, Lleida, Alacant, València, Palma i l'Alguer—, i impulsa la presència i la influència de la cultura catalana en l'àmbit internacional, especialment amb la Unió Acadèmica Internacional i l'ALLEA (All European Academies), dues entitats de les quals és membre.

Tot just reprès el curs, l'IEC celebrà l'acte commemoratiu de la Diada Nacional de Catalunya, en què Carles Boix, membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, pronuncià la conferència «Catalunya, subjecte sobirà, a la recerca de garanties polítiques: el referèndum de l'1 d'octubre».

El segon acte que marcà el nou curs fou la sessió inaugural, que tingué com a convidat especial el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Lluís Puig i Gordi, i Pere J. Quetglas,

membre de la Secció Filològica, hi impartí la lliçó «La literatura furtiva».

El lliurament dels Premis Sant Jordi de l'IEC 2018, que han arribat a la vuitanta-setena edició, constà de quaranta-vuit modalitats entre premis i borses d'estudi, premis que reconeixien els estudiosos de tots els camps del saber que s'expressen en llengua catalana.

L'IEC promogué diversos homenatges i commemoracions, entre els quals voldria destacar els dedicats a celebrar el cent cinquantè aniversari del naixement de Pompeu Fabra, que havia començat a l'inici del 2017, així com la participació en els homenatges a Prudenci i Aurora Bertrana, Manuel de Pedrolo i Mircea Cărtărescu, i les sessions en memòria dels antics membres de l'IEC Jordi Carbonell i de Ballester, Lluís Casassas i Simó, Pere Verdaguer i Juanola i Josep M. Llompart i de la Peña.

La recerca centra l'activitat habitual de la nostra institució. Els resultats dels diferents projectes es difonen per mitjà de les publicacions, en format electrònic o en paper, i, a final del curs 2017-2018, sumaren més d'un centenar de títols. El fons de publicacions periòdiques, per la seva banda, el formen una quarantena de revistes científiques. Actualment, hi ha en funcionament una seixantena de programes que, a l'empara de les cinc

seccions i de la Presidència, avancen en l'assoliment dels seus objectius.

L'Institut s'ha manifestat institucionalment quan els interessos o drets del país han estat qüestionats o s'han vist amenaçats. El curs 2017-2018 impulsà el «Manifest de l'Institut d'Estudis Catalans en defensa de les institucions catalanes, dels càrrecs públics i dels ciutadans» (21 de setembre de 2017) i l'adhesió a la «IV Declaració del Consell Social de la Llengua Catalana en defensa del model lingüístic i pedagògic de l'educació a Catalunya» (16 d'octubre de 2017), així com adhesions i mostres de suport amb motiu dels fets derivats del procés independentista a Catalunya.

Al llarg del curs, ingressaren nous membres numeraris i membres corresponents, i l'IEC hagué de lamentar el traspàs dels membres Josep M. Font i Rius, Eva Serra i Puig, Joaquim Garriga i Riera,

Josep Castells i Guardiola, Gabriel Llompart i Moragues, Jordi Joaquim Costa i Costa i Antoni Nughes. Sigui per a ells el nostre record més sincer.

La descripció extensa i detallada de l'activitat de l'IEC que conté aquest volum ret comptes de la feina feta, que ha estat possible gràcies a la dedicació de totes les persones que formen part de la institució o que hi estan vinculades: membres de l'IEC, de les societats filials, de les fundacions, de les delegacions, treballadors i col·laboradors. A tots elles, adrecem el nostre agraïment.

L'activitat musical serví per a tancar l'activitat acadèmica del curs 2017-2018, amb l'inici, al juliol, del tradicional cicle *Música al claustre*, dedicat als «Cent anys del llegat científic i musical de Felip Pedrell».

JOSEP ENRIC LLEBOT
Secretari general

I. Òrgans de govern

El Ple

El Ple és l'òrgan sobirà de l'Institut d'Estudis Catalans. És constituït pels membres numeraris, els emèrits i els presidents de les societats filials

Les membres formen les seccions, que, des del 25 de setembre de 1989, són les cinc següents: Secció Històrico-Arqueològica, Secció de Ciències Biològiques, Secció de Ciències i Tecnologia, Secció Filològica i Secció de Filosofia i Ciències Socials. (Vegeu el capítol III, «Les seccions».)

Equip de Govern

L' Equip de Govern assisteix el president en les seves funcions executives i administratives.

President:	Joandomènec Ros i Aragonès
Vicepresident:	Jaume de Puig i Oliver
Vicepresidenta:	Mariàngela Vilallonga Vives
Secretari general:	Josep Enric Llebot Rabagliati

Consell Permanent

El Consell Permanent actua per delegació del Ple i exerceix el govern de la corporació. És format per l'Equip de Govern i els presidents de les cinc seccions.

Presidents de les seccions:	Josep Massot i Muntaner (fins al 14.2.2018) Ramon Pinyol i Torrents (des del 15.2.2018) <i>(Secció Històrico-Arqueològica)</i> Francesc González i Sastre (fins al 5.11.2017) Pere Puigdomènech i Rosell (des del 6.11.2017) <i>(Secció de Ciències Biològiques)</i>
-----------------------------	---

Joan Antoni Solans i Huguet
(*Secció de Ciències i Tecnologia*)

M. Teresa Cabré i Castellví
(*Secció Filològica*)

Maria Corominas i Piulats
(*Secció de Filosofia i Ciències Socials*)

Consells de govern de les seccions

Les seccions de l'IEC es corresponen amb grans unitats temàtiques de la ciència i la tecnologia. Són regides per un consell de govern format per un president, un vicepresident, un secretari i un tresorer.

Secció Històrico-Arqueològica

President:	Josep Massot i Muntaner
Vicepresident:	Albert Balcells i González
Secretari:	Antoni Simon i Tarrés
Tresorer:	Joaquim Garriga i Riera (†)

A partir del 15 de febrer de 2018, l'equip restà configurat de la manera següent:

President:	Ramon Pinyol i Torrents
Vicepresident:	Antoni Riera i Melis
Secretari:	Antoni Simon i Tarrés
Tresorer:	Bonaventura Bassegoda i Hugas

Secció de Ciències Biològiques

President:	Francesc González i Sastre
Vicepresident:	Abel Mariné i Font
Secretari:	Xavier Llimona i Pagès
Tresorer:	Joaquim Gosálbez i Noguera

A partir del 6 de novembre de 2017, l'equip restà configurat de la manera següent:

President:	Pere Puigdomènech i Rosell
Vicepresident:	Ramon Bartrons i Bach
Secretària:	Montserrat Agudé i Porres
Tresorer:	Joaquim Gosálbez i Noguera
Vocal:	Jordi Casanova i Roca

Secció de Ciències i Tecnologia

President:	Joan Antoni Solans i Huguet
Vicepresidenta:	Alicia Casals i Gelpí
Secretari:	Antoni Olivé i Ramon
Tresorer:	Miquel Canals i Artigas

Secció Filològica

Presidenta:	M. Teresa Cabré i Castellví
Vicepresidenta:	Mila Segarra i Neira
Secretari:	Ramon Sistac i Vicén
Tresorer:	Màrius Serra i Roig

A partir del 8 de juny de 2013, l'equip restà configurat de la manera següent:

Presidenta:	M. Teresa Cabré i Castellví
Vicepresident:	Ramon Sistac i Vicén
Secretària:	Mila Segarra i Neira
Tresorer:	Màrius Serra i Roig

Secció de Filosofia i Ciències Socials

Presidenta:	Maria Corominas i Piulats
Vicepresident:	Josep M. Panareda Clopés
Secretari:	Joaquim Arnau Querol
Tresorera:	Maria Dolors Garcia Ramon

Presidents de les societats filials

Amics de l'Art Romànic

Presidenta: Francesca Español i Bertran

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

Presidenta: Montserrat Rivero Urgell

Associació Catalana de Sociologia

President: Fidel Molina Luque
(fins al 19.12.2017)

Presidenta: Marta Soler Gallart
(des del 20.12.2017)

Institució Catalana d'Estudis Agraris

President: Josep M. Vives de Quadras
(fins al 13.12.2017)

Jordi Sala i Casarramona
(des del 14.12.2017)

Institució Catalana d'Història Natural

President: Joan Pino i Vilalta

Societat Catalana d'Economia

President: Eduard Arruga i Valeri

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Presidenta: Montserrat Jufresa i Muñoz

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

President: Pere Casanellas i Bassols

Societat Catalana d'Estudis Històrics

President: Jaume Sobrequés i Callicó

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

President: Josep Cruanyes i Tor

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

President: Miquel dels Sants Gros i Pujol

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

President: Miquel de Crusafont i Sabater

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Presidenta: Emma Sallent del Colombo
(fins al 28.11.2017)

President: Alfons Zarzoso Orellana
(des del 29.11.2017)

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

President: Josep A. Bágüena Latorre

Societat Catalana de Biologia

President: Josep Clotet Erra
(fins al 28.11.2017)

Presidenta: Montserrat Corominas i Guiu
(des del 29.11.2017)

Societat Catalana de Comunicació

President: Jordi Bèrrio Serrano

Societat Catalana de Filosofia

President: Josep Monserrat i Molas

Societat Catalana de Física

President: Josep Enric Llebot Rabagliati
(fins al 9.11.2017)

Joan Parellada Sabata
(des del 10.11.2017)

Societat Catalana de Geografia

President: Josep Oliveras i Samitier

Societat Catalana de Llengua i Literatura

President: Manuel Llanas i Pont

Societat Catalana de Matemàtiques

President: Xavier Jarque i Ribera

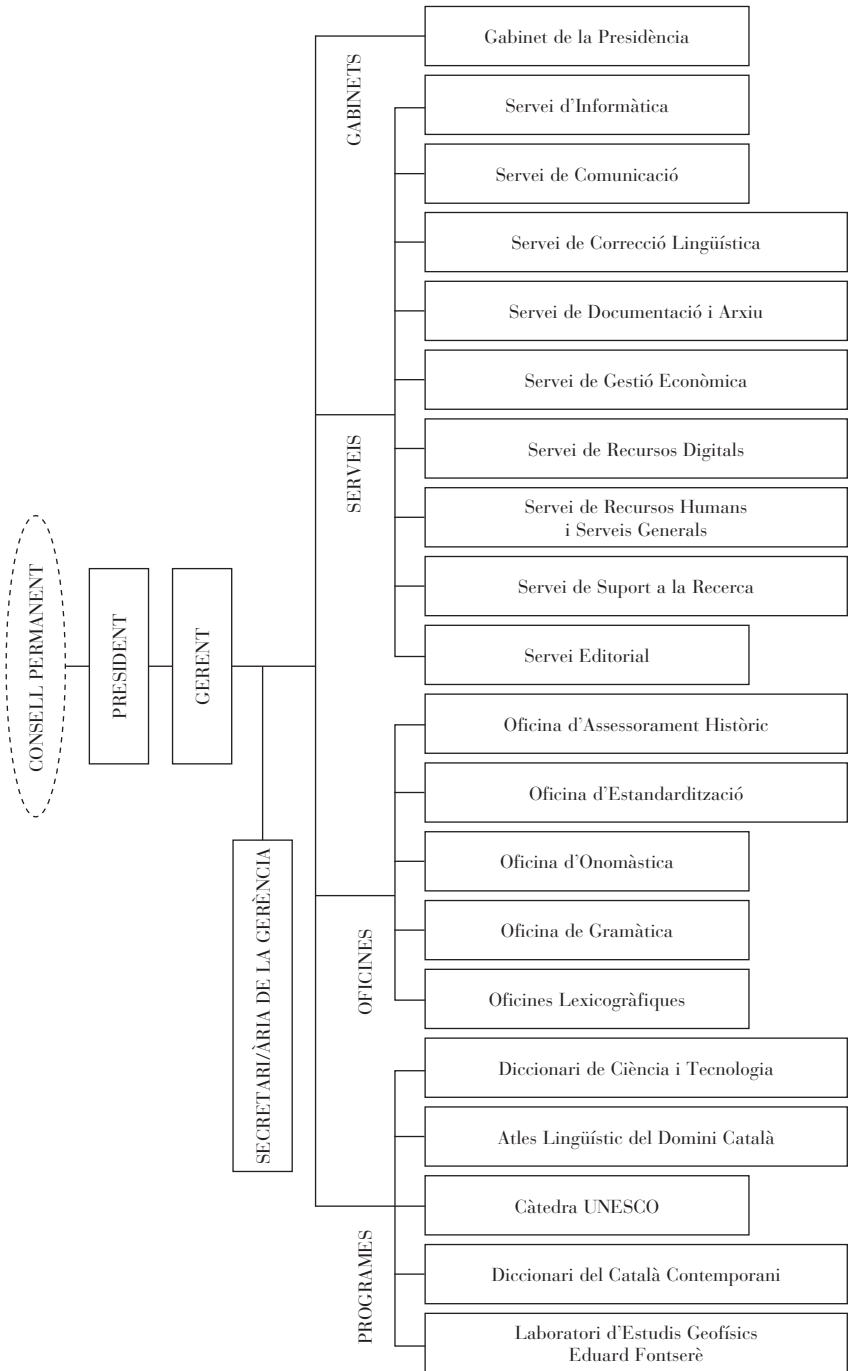
Societat Catalana de Musicologia

President: Jordi Ballester Gibert

Societat Catalana de Pedagogia

President: Martí Teixidó i Planas

Estructura administrativa

Nòmina del personal

Sara Adell i Roura

Marc Alcalà i Borrell

M. Teresa Balagué i Sort

Marta Balasch Guerrero

M. del Mar Batlle Gutiérrez

Blanca Betriu Recha

Gemma Boada Pérez

M. Cristina Busto i Menéndez

Ferran Cabellos Romero

Laia Campamà Mormeneo

Eduard Campos Jiménez

Roger Cascales Puerto

Laia Castanyer Teixidó

M. Lluïsa Castellón i Molina

Mercè Castells i Baldrich

Anna Chamizo i Tarté

Albert Clavero Arnau

Irene Comas i Alsina

Ramon Corbella Bosch

Fàtima Duarte i Ortega

Marta Ejarque i Pavia

Antoni Escolà i Banqué

Marta Fabregat i Marco

Eva Faustino Vidal

Judit Feliu Cortés

F. Xavier Ferré i Mariscot

Antònia Ferrer i Gràcia

Núria Florit Robusté

Marta Folia i Campos

Anna Font Reñé

Carla Fontclara Serrallonga

Eva Forés Castell

Imma Fradera i Castillo

M. Rosa Franquesa i Bonet

Núria Fuster i Postico

Mariàngels Gallego i Ribó

Eva Gil Bel

Georgina Goberna Baradat

Cristina Guirado Gil

Núria Jolis i Masjuan

Robert Latorre Soto

Ernest Llompart Carbó

Lídia Lluís Gavaldà

Sílvia López i Caballer

Daniel Luján Casalilla

Mercè Martí Bassols

Cora Martín Paños

M. Àngels Martínez Salom

Begonya Masdefiol Aldeano

Josep Maria Mestres i Serra

Eulàlia Miret i Raspall

Pere Montalat i Buscató

Mercè Montaña i del Agua

Isabel Munujos i Sala

Santiago Muxach Riubrogent

Lluís Olivé Duran

Bernat Oliver Majó

David Ordóñez i García

Josep Maria Palau Baduell

Manuel Pascual i Rodríguez

Miquel Payrot

Berta Pedemonte Miquel

Ester Pedreño Puertas

Lliris Picó Carbonell

Mar Pongiluppi Gomila

Ester Prat Alsina

Gemma Pujol Vallès

Joan Antoni Rabella i Ribas

Jordi Ribas i Bisbal

Griselda Ribas Fernández

Eulàlia Ribera Llonc
Sandra Rigall Méndez
Montserrat Rius Mentuy
Roser Rodríguez Vila
Xavier Rofes i Moliner
Núria Roma i Peix
Montserrat Roma Uguet
Aina Rusca Mestre
M. Teresa Sadurní i Villaronga
Francesc Salvador Carvajal
Jaume Salvanyà Cristòbal
Maite Sànchez i Riera
Roser Sanromà i Borrell
Carolina Santamaria i Jordà

Lluís Maria Sol i Salvadó
Lourdes Sola i López
Joan Soler i Bou
José Soriano Moreno
M. del Mar Tapia Jiménez
Sílvia Teulats Castells
Montserrat Torras Conangla
Xavier Torrents Casas
Joana Torres Bosch
Albert Torres Sanglas
Carme Vallès Foz
Marta Viñuales i Granel
Ana Wasmer Gimeno
Enkeleda Xhelo Çomo

L'organigrama de l'IEC és format per un total de 98 persones, distribuïdes en les categories laborals següents: cap superior (2), cap de secció (10), cap de negociat (5), oficial de primera administratiu (20), oficial de segona administratiu (6), auxiliar administratiu (1), col·laborador d'investigació (14), ajudant d'investigació (30), analista (3), tècnic de TIC (2), encarregat de Serveis Generals (1), oficial de primera d'oficis auxiliars (2) i auxiliar de segona de serveis (2).

II. El Ple

Resum de les sessions plenàries

Durant el curs 2017-2018, el Ple es reuní vuit vegades. A continuació presentem un breu resum de cada sessió.

Ple del dia 21 de setembre de 2017 (ordinari)

- Presentació de candidats a membres numeraris
- Aprovació, si escau, del *Manifest en defensa de les institucions catalanes, dels càrrecs públics i dels ciutadans*

Hi assisteixen cinquanta-sis membres numeraris i emèrits i set presidents de les societats filials. El president, Joandomènec Ros, presideix la sessió acompanyat del nou Equip de Govern: Jaume de Puig i Oliver i Mariàngela Vilallonga Vives, vicepresidents, i Josep Enric Llebot Rabagliati, secretari general.

El president de l'IEC dirigeix una salutació especial als membres corresponents que, en aplicació del punt 3 de l'article 25 del Reglament de règim interior de l'IEC, han estat convocats per primera vegada a la sessió plenària de l'IEC (els quals poden assistir a la sessió amb veu però sense vot). Hi assisteix el membre corresponent Jordi Mir i Parache.

El president presenta l'informe per escrit de les activitats dutes a terme entre el 8 de juny i el 21 de setembre de 2017, i en destaca el viatge a Lisboa amb motiu de la jornada *Homenatge a Catalunya i a Ramon Llull*, organitzada per l'Acadèmia das Cièncias de Lisboa, que tingué lloc a la seu de l'Acadèmia el mes de juny, i l'entrevista amb Pepe Serra, director del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), per veure si el Museu pot cedir alguna obra d'art per lluir en l'espai que fins ara ocupaven els tapissos en les parets de la Sala Prat de la Riba. Posa en relleu els primers contactes entre la Secció Filològica i l'Acadèmia Valenciana de la Llengua per establir relacions tècniques i dur a terme treballs conjunts.

Xavier Bellés presenta la candidatura de Jordi Camí Morell com a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències Biològiques.

Marta Estrada presenta la candidatura de Cèlia Marrasé Peña com a membre numerària adscrita a la Secció de Ciències Biològiques.

David Serrat presenta, en nom de Josep Amat, la candidatura de Jordi Faulí i Oller com a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Pilar González presenta la candidatura de Jordi Llorca Piqué com a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Anna Cabré presenta la candidatura d'Andreu Domingo i Valls com a membre numerari adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Carles-Enric Riba presenta la candidatura de Guillem Feixas i Viaplana com a membre numerari adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Jaume Mensa llegeix la presentació de Josep Olesti per a la candidatura de Salvi Turró i Tomàs com a membre numerari adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

El president demana a la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, que llegeixi el *Manifest en defensa de les institucions catalanes, dels càrrecs públics i dels ciutadans* (vegeu l'apartat «Declaracions i adhesions institucionals»).

El secretari general demana la ratificació del Ple sobre els acords presos pel Consell Permanent, en la reunió tinguda el dia 29 de juny, pels quals es renovaven els càrrecs següents: Josep M. Casasús i Guri, en substitució de Josep M. Muntaner i Pasqual (†), com a delegat de l'IEC a la Societat Catalana de Comunicació; Josep Massot i Muntaner, en substitució de M. Teresa Ferrer i Mallol (†), com a delegat de l'IEC a la Societat Catalana d'Estudis Hebraics, i Àngel Messeguer i Peypoch, en substitució de Josep Guitart i Duran, com a representant de l'IEC al Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior. El Ple de l'IEC ratifica la renovació de tots els càrrecs.

El secretari general recorda que, segons el Reglament de règim interior de l'IEC (article 19 i nova disposició transitòria amb la fe d'errates corresponent), en aquest curs 2017-2018, l'edat màxima per a ser elegit membre numerari són 66 anys. Per tant, els membres que es presentin han d'haver nascut posteriorment al 31 d'agost de 1951.

Ple del dia 16 de novembre de 2017 (ordinari)

— Nota necrològica de Gabriel Llopart i Moragues († 5.10.2017), membre corresponent de la SHA, per Francesc Fontbona

— Presentació de dades sobre el context polític

— Resultat de les votacions dels candidats a membres numeraris

— Presentació de quatre candidats a membres numeraris i d'un candidat a membre corresponent, adscrits a la Secció Filològica

Hi assisteixen vuitanta-set membres numeraris i emèrits i deu presidents de les societats filials.

Francesc Fontbona llegeix la nota necrològica de Gabriel Llompart i Moragues, membre corresponent de la Secció Històrico-Arqueològica, que traspassà el dia 5 d'octubre de 2017.

El president presenta per escrit l'informe d'activitats i en destaca les següents: l'entrevista amb Mònica Güell, directora del Centre d'Estudis Catalans de la Universitat de París - La Sorbona; la sessió de recepció del membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials Guillem López Casasnovas; la presentació del llibre publicat per l'IEC *Catalunya i futur*, de diversos membres de l'IEC, que Joan Rigol els encarregà; la sessió en memòria de Jordi Carbonell i de Ballester, membre de la Secció Filològica de l'IEC; la inauguració del congrés *Josep Puig i Cadafalch, arquitecte de Catalunya*, organitzat juntament amb la UB i la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró; els dos primers actes al voltant del cicle interacadèmic *Els aliments*; la inauguració del cicle de conferències *Microestats europeus: cooperació i diplomàcia*, organitzat per la Delegació de Perpinyà de l'IEC; l'homenatge al poeta mossèn Ramon Muntanyola amb motiu del centenari del seu naixement, i l'acte d'inauguració del curs de l'IEC 2017-2018, un dels darrers que va presidir el conseller Lluís Puig abans de la destitució del Govern.

El president presenta un document elaborat amb l'objectiu que els membres puguin disposar d'una cronologia i d'informació rigorosa sobre els esdeveniments al voltant de l'1 d'octubre de 2017 i les seves conseqüències, que inclou una nota sobre la sortida d'empreses de Catalunya i un dictamen jurídic sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. Els tres documents són confidencials i d'ús exclusiu dels membres.

S'obre un breu debat entre els membres sobre aspectes especialment lligats al dictamen jurídic.

Es reobre una qüestió ja tractada en altres plens sobre la membre de l'IEC que és alhora membre del Tribunal Constitucional. El president proposa no ampliar més aquest tema en la sessió d'avui.

En referència al context polític, el president informa que des de la Presidència de l'IEC han pensat d'enviar cartes als consellers empresonats, als consellers que són a Brussel·les i al president Carles Puigdemont, per transmetre'ls l'escalf de l'IEC i l'esperança que aquesta situació injusta acabi aviat. Si hi estan d'acord els membres del Ple, s'hi posarà que es fa en nom del Ple de l'IEC. (A Brussel·les hi ha el president de la Generalitat, Carles Puigdemont; les conselleres Meritxell Serret i Clara Ponsatí i els consellers Antoni Comín i Lluís Puig; a la presó, el vicepresident Oriol Junqueras, les conselleres Meritxell

Borràs i Dolors Bassa, i els consellers Carles Mundó, Josep Rull, Raül Romeva, Joaquim Forn i Jordi Turull.)

El Ple de l'IEC accepta d'incloure el seu suport en les cartes que la Presidència enviarà als membres del Govern legítim de Catalunya, cessats el dia 27 d'octubre arran de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució per part del Govern espanyol, tant als que han estat empresonats com als que estan asilats a Brussel·les.

El secretari general informa dels resultats de les votacions de candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 21 de setembre de 2017, que han estat escrutats per l'equip format pel president de l'IEC, el secretari general de l'IEC i Manuel Castellet, membre de la SECCT. Recorda que les set votacions requereixen un quòrum de participació del 60 % i majoria absoluta perquè se'n pugui legitimar el resultat. En totes les votacions, el quòrum ha estat del 73,17 % i la majoria absoluta s'estableix a 83 vots.

El Ple de l'IEC elegeix com a nous membres de l'IEC Jordi Camí Morell i Cèlia Marrasé Peña, adscrits a la Secció de Ciències Biològiques; Jordi Faulí i Oller i Jordi Llorca Piqué, adscrits a la Secció de Ciències i Tecnologia, i Andreu Domingo i Valls, Guillem Feixas i Viaplana i Salvi Turró i Tomàs, adscrits a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Atès que a dos quarts de vuit del vespre s'ha convocat una concentració davant els ajuntaments i la Generalitat, a un mes dels empresonaments dels líders de l'ANC i d'Òmnium, Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, el Ple de l'IEC s'atura i fa un minut de silenci en record seu i com a mostra de protesta.

Es presenten quatre candidatures a membres numeraris i una candidatura a membre corresponent, adscrits a la SF: Ramon Sistac presenta Albert Turull i Rubinat; Mila Segarra presenta Vicent Martines Peres; Ramon Sistac llegeix la presentació de Màrius Serra per a la candidatura de Magí Camps Martín; Gemma Rigau presenta Anna Bartra Kaufmann, i Jaume Cabré presenta Ildikó Szijj com a membre corresponent.

El secretari general informa sobre l'elecció de Joan Parellada Sabata com a nou president de la Societat Catalana de Física (10.11.2017) i fa una crònica dels membres i de les vacants i els processos de cobertura de les vacants de les seccions.

Ple del dia 14 de desembre de 2017 (ordinari)

— Resultat de les votacions dels candidats a membres adscrits a la Secció Filològica proposats en el Ple anterior

— Presentació de l'informe d'activitats de la Secció Històrico-Arqueològica (SHA), a càrrec d'Albert Balcells, vicepresident de la SHA

Hi assisteixen setanta-quatre membres numeraris i emèrits i nou presidents de les societats filials.

El president presenta el seu informe per escrit i en destaca les activitats següents: l'entrevista amb l'actual president de la Xarxa Vives d'Universitats, Josep M. Garrell, que és el rector de la Universitat Ramon Llull; amb el vicepresident, Francesc Xavier Grau, i amb el secretari executiu, Ignasi Casadesús, per a tractar de la col·laboració en un volum de la sèrie «Scriptorium», dedicada a la traducció al català de manuals universitaris; la commemoració del Dia de la UNESCO 2017, organitzat per la Xarxa Civil UNESCO a Catalunya; la presentació a l'IEC del llibre *La Societat Catalana d'Estudis Històrics: setanta anys de compromís amb la història (1946-2016)*; la sessió d'obertura de la IV Jornada Mengem Sa: «Dietes o modes?», organitzada per la Institució Catalana d'Estudis Agraris i l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació, i la cloenda del curs «Producció de proteïna destinada a alimentació animal a partir de microorganismes», actes del cicle interacadèmic *Els aliments*; l'acte en record de Lluís Casassas i Simó, que fou membre de l'IEC, organitzat per la Societat Catalana de Geografia (IEC); la reunió per a la preparació de l'Any Pompeu Fabra 2018, tinguda al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, convocada per la directora general de Política Lingüística, i la conferència de premsa a l'IEC per a presentar el llibre *Cartes de guerra i d'exili (1934-1960)*, de Mercè Rodoreda.

El president informa que el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya ha concedit la subvenció per als projectes de publicació de l'*Atlas lingüístic del domini català* i del volum 39 de la revista *Estudis Romànics*. La tercera anualitat que estava pendent d'arribar de la Direcció General de Recerca de la Generalitat, corresponent a un milió tres-cents mil euros que havien estat bloquejats pel Govern espanyol, s'ha desbloquejat. Ha sortit el segon volum de la «Miscel·lània Puig i Cadafalch», amb el qual l'IEC clou l'Any Puig i Cadafalch.

El president anuncia l'acord que prengué el Consell Permanent en referència a la situació de la membre de l'IEC, la senyora Encarna Roca, que és membre del Tribunal Constitucional, pel fet de les decisions que aquest Tribunal pren sobre Catalunya. A partir del debat que la qüestió suscità, diversos membres suggeriren algunes accions respecte a la pertinença a l'IEC de la Sra. Encarna Roca. El Consell Permanent constatà que els Estatuts de l'IEC estableixen que la condició de membre és vitalícia (article 12). A més, l'IEC com a institució cultural i acadèmica no hauria de posar en dubte l'expertesa professional dels seus membres en el seu àmbit d'actuació, i encara menys si la Secció a què pertany la Sra. Encarna Roca no s'hi ha pronunciat. Sense cap més intervenció, el Ple es dona per assabentat de la proposta del Consell Permanent.

El secretari general llegeix els resultats de les votacions de candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 16 de novembre de 2017. Recorda que les cinc votacions requereixen un quòrum de participació del 60 % i majoria absoluta perquè se'n pugui legitimar el resultat. En totes les votacions, el quòrum ha estat del 64,81 % i la majoria absoluta s'estableix a 82 vots.

El Ple de l'IEC elegeix Anna Bartra Kaufmann, Magí Camps Martín, Vicent Martines Peres i Albert Turull i Rubinat com a membres numeraris adscrits a la Secció Filològica, i Ildikó Szijj, com a membre corresponent adscrita a la mateixa Secció.

Albert Balcells, vicepresident de la Secció Històrico-Arqueològica, presenta l'informe d'activitats que la Secció ha dut a terme durant el període comprès entre el 17 de novembre de 2016 i el 14 de desembre de 2017. Informa que s'ha obert el període electoral per a renovar el Consell de Govern de la SHA. Josep Massot, president de la Secció, ha renunciat al càrrec per malaltia, amb intervenció i una llarga convalescència.

El secretari general presenta la crònica de membres i els processos oberts per a la cobertura de vacants a membre numerari; esmenta els convenis signats i informa sobre els nomenaments següents: Pere Puigdomènec, al *Board* de l'ALLEA, que hi representa l'IEC i l'Acadèmia de Ciències i Arts; la Societat Catalana de Pedagogia, al Consell Escolar de Catalunya, a petició del president de la Societat (l'IEC hi té de representant Joaquim Arnau); la presidenta de la Societat Catalana de Biologia, Montserrat Corominas Guiu; el president de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica, Alfons Zarzoso Orellana, i la renovació de la presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia, Núria Salán Ballesteros.

El secretari general comunica que es va tancar la recepció de candidatures per als Premis Sant Jordi de l'IEC 2018, i que en les pròximes setmanes es procedirà a la constitució de les ponències. La presentació de treballs ha augmentat un 10 % en comparació amb l'any passat.

Joaquim Mallafrè comunica que l'IEC té una representació en l'organització d'un cicle de conferències al Centre de Lectura de Reus, amb motiu dels 150 anys del naixement de Fabra i dels 50 anys de la vinguda a Reus de Ramon Aramon i Serra, antic secretari general de l'IEC. Joan Martí i Castell hi intervindrà amb una conferència.

Diversos membres del Ple es mostren sorpresos davant la signatura del conveni entre l'IEC i la Real Academia Española (RAE), tenint en compte que la RAE va arribar a un acord unànim dels seus membres per a emetre un manifest públic de suport a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola («Ante los graves acontecimientos que amenazan la convivencia pacífica en España, la Real Academia Española, institución tricentenaria de nuestra sociedad civil, quiere manifestar públicamente su apoyo a la

Constitución de 1978. En consecuencia, demanda al Gobierno y a los líderes políticos y sociales que defiendan, por cuantos medios legales tengan a su alcance, la democracia y las libertades de los ciudadanos frente al intento secesionista que amenaza la integridad territorial del Estado»).

El president respon que la idea de signar un conveni de col·laboració va sorgir molt abans, a partir de la visita que el seu director, Darío Villanueva, va fer a l'IEC el 24 de maig de 2017. S'acordà d'establir un conveni marc per a afavorir l'intercanvi de publicacions i metodologies de treball entre les dues institucions. Finalment, aquest conveni se signà el dia 3 d'octubre. La RAE va emetre el manifest dos dies més tard (5 d'octubre de 2017).

Francesc Asensi informa que el dia 11 de desembre es va reprendre la ràdio pública valenciana i que s'obre una nova etapa d'utilització exclusiva del català amb especial atenció a la música valenciana i a temes culturals valencians.

El president recorda que fa quatre anys (16 de desembre de 2013), davant del tancament sobtat de les emissores de Ràdio Televisió Valenciana, l'IEC va expressar el rebuig a aquest fet per mitjà d'una nota de suport aprovada pel Ple. Celebra que es comenci a refer la situació.

Ple del dia 18 de gener de 2018 (ordinari)

- Informació sobre la situació econòmica de l'IEC
- «Setanta-cinc anys de la represa de l'Institut d'Estudis Catalans», per Eva Serra, membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC
- Presentació i aprovació, si escau, de la proposta de declaració de l'IEC davant la retirada de llibres de text catalans per part del Govern d'Aragó, amb el pretext que manipulen la història per fer servir expressions com *Corona catalanoaragonesa* en comptes de *Corona d'Aragó*
- Informe d'activitats de la Secció de Ciències i Tecnologia, per Joan Antoni Solans, president de la Secció

Hi assisteixen cent sis membres numeraris i emèrits i sis presidents de les societats filials.

El president informa de les recepcions als nous membres, pràctica que s'ha instaurat darrerament. En aquesta recepció, els membres reben del secretari general la benvinguda a l'IEC, explicacions sobre el funcionament i les publicacions cabdals de l'Institut;

el president clou la recepció amb l'atorgament de la insígnia corporativa amb les inicials gravades.

De les activitats que presenta per escrit en el seu informe, el president posa en relleu l'acte de lliurament d'una placa de reconeixement a l'IEC, per la tasca acadèmica i el compromís amb el país, de part de l'associació Sobirania i Justícia; l'entrega dels Premis del Centre Català de la Nutrició de l'IEC (CCNIEC); la inauguració de les Jornades Internacionals sobre el Món Clàssic en Honor de Carles Miralles; la segona sessió del cicle de conferències *Microestats europeus: cooperació i diplomàcia*, i la reunió del Consell Interuniversitari de Catalunya, que fou estranya per l'absència del conseller amb motiu de la situació política.

El gerent de l'IEC, Ramon Corbella, informa que els diners procedents de la subvenció que havien estat retinguts després de la intervenció de la Generalitat per part del Govern espanyol han estat alliberats. Els primers dies de gener se'ls va demanar que justificuessin la subvenció, el dia 8 de gener es va lliurar la documentació i, el dia 10, se'ls va comunicar que s'havia desbloquejat el terç de l'aportació a l'IEC procedent del Departament d'Empresa i Coneixement per al 2017, que afectava un total d'1.320.000 euros.

Atesa la situació, abans de presentar en els propers plens la liquidació final del pressupost del 2017 un cop feta l'auditoria, el gerent presenta les dades provisionals sobre el tancament de l'exercici 2017. Els ingressos sumen un import de 10.269.967,43 euros i les despeses 7.516.588,22 euros, amb un romanent provisional de 2.753.379,21 euros.

Eva Serra, membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, presenta, per encàrrec de l'Equip de Govern de l'IEC, els principals fets ocorreguts en els setanta-cinc anys de la represa de l'IEC. Divideix el període dels 75 anys de la represa en cinc etapes: 1a etapa, 1942-1962: la resistència; 2a etapa, 1962-1978: la recerca de la normalitat; 3a etapa, 1978-1989: l'Institut sota l'autonomia; 4a etapa, 1989-2005: anys de plenitud, i 5a etapa, 2005-2017: presidències de Salvador Giner i Joandomènec Ros.

Antoni Josep Furió, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, explica que el Govern d'Aragó ha retirat un llibre de text català de l'editorial Casals i un de l'editorial Santillana, amb el pretext que manipulen la història per fer servir el terme *Corona catalanoaragonesa* en comptes de *Corona d'Aragó*. La consellera d'Educació, Cultura i Esport del Govern d'Aragó, Mayte Pérez, ha ordenat que es revisin altres obres de l'editorial barcelonina per si contenen més expressions com aquesta, que consideren fruit del nacionalisme català. No és la primera vegada que es dona una situació com aquesta, però sí que és la primera vegada que es retiren els llibres de text. És un cas clar de censura que, si no té una rèplica, consolidarà una endonímia per a la prohibició de determinades expressions que no han estat mai utilitzades com a única alternativa, sinó com a sinònimes per raons

estilístiques o per preferència dels autors. Històricament no hi havia una denominació oficial que recollís la zona, totes les expressions són bones i tenen antecedents històrics d'ús (*Corona d'Aragó*, s. XIV, i *Aragonum et Cataloniae*, s. XII i s. XIII). Per tot això, demana que la declaració que emetrà la SHA sigui assumida per l'IEC a fi de condemnar la censura. La Secció en farà un esborrany i el trametrà a la Presidència perquè el consideri i, si escau, l'aprovi. Per raons d'oportunitat i per avançar-se en el temps ho exposen avui al Ple, perquè hi doni el vistiplau i la seva publicació no s'allargui en el temps.

El president diu que la Presidència donarà suport a la petició i que, com han fet amb tots els manifestos i les declaracions d'aquest tipus (la declaració sobre les obres de Sixena o l'informe sobre la proposta de remodelació de la façana del Liceu), una vegada arribi el text a la Presidència, se'n farà una revisió i s'elevàrà al Ple perquè l'aprovi.

Francesc Fontbona pensa que quan el senyor Furió s'ha referit a qüestions de tempo o oportunitat ha estat precisament perquè la declaració, un cop redactada i revisada per la Presidència, no trigui a fer-se pública si ha de tornar al pròxim ple per a ser aprovada. La idea és que el Ple els en faci confiança i s'aprovi ara per aprofitar la immediatesa i l'actualitat del tema.

El president diu que així es farà i en demana l'aprovació del Ple.

El Ple de l'IEC aprova que la Secció Històrico-Arqueològica redacti una declaració davant la retirada de llibres de text catalans per fer servir el terme *Corona catalanoaragonesa* en comptes de *Corona d'Aragó*, que serà tramesa a la Presidència i s'emetrà en nom de l'Institut d'Estudis Catalans.

El president de la Secció de Ciències i Tecnologia, Joan Antoni Solans, presenta l'informe d'activitats dutes a terme per la Secció durant l'any 2017.

El secretari general presenta la crònica de membres i els processos oberts per a la cobertura de places a membre numerari. Llegeix els nous convenis que s'han signat amb altres institucions i informa sobre els nomenaments. Demana la ratificació de l'acord pres pel Consell Permanent de l'11 de gener de 2018 pel qual s'aprovà la proposta de nomenament d'Andreu Mas-Colell com a nou delegat de la Secció de Filosofia i Ciències Socials a la Societat Catalana d'Economia, en substitució de Jordi Galí i Garreta.

El Ple de l'IEC ratifica l'acord del Consell Permanent per al nomenament d'Andreu Mas-Colell com a nou delegat de la Secció de Filosofia i Ciències Socials a la Societat Catalana d'Economia, en substitució de Jordi Galí i Garreta.

El secretari general informa sobre els últims títols apareguts, que són divuit publicacions i dues col·laboracions de l'Institut.

Ple del dia 15 de febrer de 2018 (ordinari)

- «Cinquanta anys de la fundació de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans», per Pere Lluís Font i Guillem López Casanovas, membres de la SFCS
- Informe d'activitats de la Secció de Ciències Biològiques, per Pere Puigdomènech, president de la SECCB
- Semblança de l'arqueòleg Pere de Palol (1923-2005), membre de l'IEC (Secció Històrico-Arqueològica) des de 1978 i president de la Secció Històrico-Arqueològica de 1989 a 1995, per Xavier Barral, membre de la SHA
- «El projecte de la Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana», per M. Josep Cuenca, membre de la SF i directora del projecte
- Proposta de suport al *Manifest de l'Institut d'Estudis Aranesi davant la sentència del Tribunal Constitucional, del 8 de febrer de 2018, la qual declara constitucionalment nul·la la paraula 'preferent' de la Llei 35/2010, de l'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran*

Hi assisteixen noranta-quatre membres numeraris i emèrits i deu presidents de les societats filials.

El president presenta el seu informe per escrit i en destaca l'entrevista amb Francesc Farré, exdirector de la Residència d'Investigadors del CSIC, el qual li agrai que l'IEC, com altres entitats, donés suport amb una carta a la continuïtat de la Residència davant l'amenaça de la política municipal de tancar-la com en el cas d'altres allotjaments turístics. Anuncia que l'Ajuntament de Barcelona ha rectificat i la Residència continuarà oberta fent la seva funció d'acollir l'activitat investigadora. També posa en relleu la conferència de premsa de presentació de l'Any Pompeu Fabra 2018, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística, que va tenir lloc al Palau Marc de Barcelona, i l'entrevista que li va fer Televisió de Badalona per a un cicle que prepara al voltant de l'Any Fabra. Explica que es va presentar a València el llibre *La cort napolitana d'Alfons el Magnànim: el context de 'Curial e Güelfa'*, d'Abel Soler, coeditat amb la Institució Alfons el Magnànim - Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació. És el resultat d'una tesi que va aixecar certa polèmica perquè atribueix l'autoria de *Curial i Güelfa*, novel·la fins ara considerada anònima, a Enyego d'Àvalos. Anuncia que l'obra d'Abel Soler també es presentarà a l'IEC pels volts de Sant Jordi. Destaca la presentació a l'IEC del llibre *1939: els núvols confiscats. Relat d'Eduard Fontserè sobre els últims dies del Servei Meteorològic de Catalunya*, de Josep Batlló i Montserrat Busto, a cura de Manuel Castellet. També cita el lliurament del XV Premi Catalunya d'Economia, atorgat per la Societat Catalana d'Economia a José García Montalvo, al Palau Macaya; la presentació de l'Any Montserrat Abelló, a la Biblio-

teca de Catalunya, i la reunió de la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes, que en aquests moments no té directora perquè Laura Borràs, que n'ha estat fins ara, exerceix de parlamentària.

Pere Lluís Font i Guillem López Casanovas, membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, presenten les seves aportacions amb motiu dels cinquanta anys de la fundació d'aquesta Secció.

Pere Puigdomènech, president de la Secció de Ciències Biològiques, presenta l'informe d'activitats de la seva Secció dutes a terme entre el febrer de 2017 i el gener de 2018.

Xavier Barral, membre de la Secció Històrico-Arqueològica (SHA), presenta la semblança de Pere de Palol i Salellas (Girona, 1923 - Barcelona, 2005), arqueòleg membre de l'IEC des de 1978 i president de la SHA de 1989 a 1995.

M. Josep Cuenca, membre de la Secció Filològica i directora del projecte Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana, fa una presentació de l'estat en què es troba el projecte. (Vegeu-ne una síntesi al capítol VI, «Activitat de recerca».)

El secretari general fa la crònica de membres (125 membres numeraris, 116 membres emèrits i 28 presidents de societats filials). Presenta una sol·licitud de dispensa al Ple de l'IEC, del senyor Lluís Jou i Mirabent, membre de la SFCS, que d'acord amb l'article 20 del Reglament de règim interior i un informe preceptiu de la Secció, ha sol·licitat la dispensa per motius professionals durant l'any 2018, la qual queda aprovada pel Ple de l'IEC.

El Ple de l'IEC ratifica la sol·licitud de dispensa al Ple de Lluís Jou i Mirabent, membre de la SFCS, per a l'any 2018.

El secretari general explica que a partir d'ara els promotors dels convenis tindran un procediment a seguir per a establir-los: emplenaran uns formularis que, supervisats per la Secretaria General, seran portats a la consideració del Consell Permanent. En disposaran les seccions, les societats filials o els ens que els promouen a partir de la setmana vinent. Per tant, els membres de l'IEC, a partir d'ara, disposaran d'una informació completa sobre els convenis, que podran consultar a la Intranet de membres.

El secretari general fa saber que avui, dia 15 de febrer de 2018, s'ha elegit nou Equip de Govern de la Secció Històrico-Arqueològica, que està format per Ramon Pinyol i Torrents com a president, Antoni Riera i Melis com a vicepresident, Antoni Simon i Tarrés com a secretari i Bonaventura Bassegoda i Hugas com a tresorer. També informa sobre la renovació de la Junta Directiva de l'Associació Catalana de Sociologia en l'assemblea del 20 de desembre de 2017, per la qual Marta Soler Gallart és la nova presidenta de la societat filial, en substitució de Fidel Molina Luque.

El secretari general repassa els últims títols apareguts des del darrer Ple, que són tretze publicacions pròpies (dues de l'IEC, nou de societats filials i dues de fundacions) i dues publicacions en col·laboració.

El president presenta la proposta de suport al *Manifest de l'Institut d'Estudis Aranès davant la sentència del Tribunal Constitucional, del 8 de febrer de 2018, la qual declara constitucionalment nul·la la paraula 'preferent' de la Llei 35/2010, de l'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran* (vegeu l'apartat «Declaracions i adhesions institucionals»). El Ple de l'IEC aprova la proposta per consens i s'adhereix al manifest de l'Institut d'Estudis Aranès.

Pilar González es refereix al senyor Carles Viver i Pi Sunyer, membre de l'IEC, davant l'actuació judicial a la qual es troba sotmès. Li vol palesar tot el seu suport i la seva solidaritat en aquests moments injustos que està vivint a causa d'una situació política, provocada per l'Estat espanyol, que no troba explicació en el context d'una democràcia autèntica.

El president se suma a la petició d'agraïment, suport i solidaritat al senyor Carles Viver i Pi Sunyer, i demana que la petició de la senyora Pilar González se la faci seva el Ple, cosa que el Ple de l'IEC accepta.

Dos membres demanen que consti en acta el seu desacord pel fet que una membre de l'IEC formi part del Tribunal Constitucional que ha participat a aprovar la sentència en contra. Josep Amat pensa que no és suficient fer constar en acta el suport del Ple de l'IEC a Carles Viver i Pi Sunyer i que caldria fer un acte acadèmic de reconeixement públic.

El president diu que ho tindran en compte i miraran què s'hi pot fer.

M. Teresa Cabré afegeix a l'informe del president una propera activitat que ha preparat la Presidència de l'IEC amb motiu de l'Any Fabra. Dimarts vinent, dia 20 de febrer, data en què farà exactament 150 anys del naixement de Pompeu Fabra, es farà un acte al pati de l'IEC en record del Mestre en què es vol dipositar una corona de llorer davant el bust de Pompeu Fabra, i Jordi Mir, membre corresponent de la Secció Filològica, farà una glossa sobre Fabra. Tots hi són convidats.

Ple del dia 8 de març de 2018 (ordinari)

— Nota necrològica de Jordi Joaquim Costa i Costa († 22.2.2018), membre corresponent de la Secció Filològica, per Joan Peytaví

- Presentació de les propostes d'adjudicació de premis del LXXXVII Cartell i aprovació, si escau
- Informe de les activitats de la Secció Filològica, per M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica
- Conferència: «Dones científiques, passió i coratge», per Pilar González, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia
- Presentació i aprovació, si escau, de la liquidació del pressupost de 2017

Hi assisteixen vuitanta-dos membres numeraris i emèrits i sis presidents de les societats filials.

Joan Peytaví, membre de la Secció Filològica, llegeix la nota necrològica de Jordi Joaquim Costa i Costa, membre corresponent de la mateixa Secció que traspassà el dia 22 de febrer de 2018.

El president presenta el seu informe per escrit i en destaca les activitats següents: l'entrevista amb Francesc Homs (president), Antoni Mir (secretari) i Isidor Marí, de la Institució Francesc de Borja Moll, i la signatura del conveni de col·laboració entre ambdues institucions; l'entrevista amb Miquel Strubell, president de la Fundació Congrés de Cultura Catalana, per a l'edició del llibre «Un balanç des de l'actualitat», que contindrà les comunicacions que es van presentar en el Simposi d'Història del Congrés de Cultura Catalana (IEC, 29 i 30 de juny de 2017); el lliurament dels premis de l'Olimpiada de Biologia de Catalunya, que serveix per a apropar la biologia als joves; algunes activitats de l'Any Fabra que tingueren lloc a l'IEC, com ara l'acte en record de Pompeu Fabra (que es va celebrar al pati de l'Institut el 20 de febrer, el mateix dia que va néixer fa 150 anys), l'homenatge a Xavier Carbó i Maymí i la presentació del portal Pompeu Fabra, que conté la versió digital de les *Obres completes* de Fabra; el simposi internacional *Josep Palau i Fabre (1917-2008). L'Alquimista*, i recorda que avui mateix s'ha dut a terme a l'IEC la sessió en memòria de Pere Verdaguer i Juanola (1929-2017). Pel que fa a les reunions, informa que es va celebrar la reunió de la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes. També es van reunir la Comissió d'Investigació de l'IEC i la Comissió de Societats Filials. Així mateix, informa que el dia 14 de març es farà a l'IEC la presentació del còmic *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua*.

El secretari general informa sobre diversos assumptes: la crònica de membres, les vacants a membre numerari i els canvis en la plantilla de l'IEC; la convocatòria d'eleccions al Consell de Govern de la Secció Filològica; la signatura de nous convenis, i també sobre el relleu en la representació de la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC:

Jaume Mensa substituirà Josep M. Casasús (SFCS). Així mateix, informa sobre una donació econòmica de la senyora Francesca Reus Boix a l'IEC.

El secretari general presenta les propostes d'adjudicació de premis del LXXXVII Cartell, que el Ple de l'IEC ratifica.

M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, presenta l'informe de les activitats de la Secció dutes a terme durant el període comprès entre el 16 de febrer de 2017 i el 8 de març de 2018.

Pilar González, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, imparteix la conferència «Dones científiques, passió i coratge».

Ramon Corbella, gerent de l'IEC, presenta la liquidació del pressupost de 2017.

Josep Amat, membre de la SECCT, suggereix que es posi un panell al web amb una llista de totes les persones que han fet llegats a l'IEC, sense dir-ne les quantitats.

El Ple de l'IEC aprova la proposta de liquidació del pressupost de l'IEC per a l'any 2017.

En el torn obert de paraules, Eduard Arruga, com a president de la Societat Catalana d'Economia, fa un comentari d'agraïment per la reunió de la Comissió de Societats Filials de l'IEC, que va tenir lloc el dia 27 de febrer.

En darrer lloc, es pregunta per què al segle XXI se'n diuen «societats filials». Troba que és una paraula amb unes connotacions poc adequades i que seria millor parlar d'«entitats associades» o de «societats membres». No caldria canviar els Estatuts, però sí la terminologia.

El president recorda que hi ha altres societats: les «adherides» i les «vinculades». El terme «filial» té la connotació que «depenen del pare o de la mare», però també la que «són estimades com un fill». Potser «societats membres» és el terme més adequat; es mirarà d'arreglar si no contravé els Estatuts.

Pilar González dona ple suport a la proposta del senyor Eduard Arruga.

Joan A. Argenter recorda que durant una època es va utilitzar en alguns documents el terme «societats científiques».

Maria Josep Cuenca s'adhereix a la proposta de Joan A. Argenter.

El secretari general informa que el capítol 11 parla de «creació de societats filials i altres ens científics». La modificació, per tant, podria prendre la forma de la segona part del sintagma. Pel que fa al Reglament, hi ha un capítol sencer titulat «De les societats filials», que pot ser esmenable, però cal tenir-ho en compte.

Ple del dia 10 de maig de 2018 (ordinari)

— Nota necrològica de Josep M. Font i Rius († 5.4.2018), membre de la Secció Històrico-Arqueològica, a càrrec de Josep M. Salrach, membre de la SHA

— Nota necrològica d'Antoni Nughes († 4.5.2018), membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, a càrrec de Josep González-Agàpito, membre de la SFCS

— Presentació de la semblança de Manuel Sanchis Guarner (València, 1911-1981), que fou membre de l'IEC del 1961 al 1981, a càrrec d'Antoni Ferrando, membre de la Secció Filològica

— Presentació de persones candidates a membres corresponents

Hi assisteixen vuitanta-vuit membres numeraris i emèrits i dotze presidents de les societats filials.

Josep M. Salrach, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, llegeix la nota necrològica de Josep M. Font i Rius, membre de la mateixa Secció, des de 1970, que traspasà el 5 d'abril de 2018.

Josep González-Agàpito, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegeix la nota necrològica d'Antoni Nughes, membre corresponent de la mateixa Secció, des de 2014, que traspasà el dia 4 de maig de 2018.

El president presenta el seu informe per escrit i en destaca la reunió amb Fanny Tur al Consell Insular de Menorca, a Maó, aprofitant la presentació del portal Fabra a Maó, per a establir les bases d'una col·laboració, que es concretà quan la consellera de Cultura del Govern balear, Fanny Tur, vingué a Barcelona a presidir el lliurament dels Premis Sant Jordi 2018 a l'IEC, i signaren dos convenis de coedicció amb l'Institut d'Estudis Baleàrics. Explica el viatge a Brussel·les que va fer l'Equip de Govern per visitar el conseller de Cultura, Lluís Puig, i en el qual també van poder saludar Meritxell Serret, consellera d'Agricultura, i Antoni Comín, conseller de Salut. Informa sobre la visita de Vicent Flor Moreno, director de la Institució Alfons el Magnànim - Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació, qui li va manifestar el seu interès perquè els membres de l'IEC participin en la nova època de la *Revista Valenciana de Filologia*. Considera rellevant la sessió de cloenda del cicle conjunt de les acadèmies *Els aliments* amb la conferència «El frau més gran de la història. Les conseqüències de l'agricultura per a la humanitat i per al medi ambient», que ell mateix va pronunciar. L'IEC ha sigut l'escenari de dos actes duts a terme en col·laboració amb la Institució de les Lletres Catalanes: la inauguració del Simposi Internacional Prudenci i Aurora Bertrana (organitzat amb la Universitat de Girona) i del simposi *Vigència de Manuel de Pedrolo* (organitzat amb el Departament de Filologia

Catalana de la UAB, el Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània i la Societat Catalana de Llengua i Literatura). La Institució de les Lletres Catalanes, per la seva banda, en aquest període ha tingut dues reunions de la Junta de Govern, en què ha assistit la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, en representació de l'IEC.

Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC, explica que és la representant de l'IEC al Consell Assessor de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC) i que, com a membre del Consell Assessor, és també vocal de la Junta de Govern. La ILC celebra reunions mensuals, que darrerament han estat telemàtiques, excepte la darrera, en què s'ha aprovat el paquet d'ajuts i subvencions, que ja ha estat presencial. Aquests darrers mesos li han demanat, i ha acceptat de bon grat, de representar la Institució en diversos actes, atès que no hi ha directora de la Institució des del gener de 2018, moment en què l'aleshores directora, Laura Borràs, ocupà el càrrec de diputada al Parlament de Catalunya.

El secretari general informa sobre diversos assumptes: la crònica de membres, les vacants i el calendari de cobertura; els nous convenis signats; els nomenaments per ratificar, i les novetats editorials. Pel que fa als nomenaments, el Ple ratifica els següents:

— Pilar Bayer i Isant, delegada de l'IEC a la Societat Catalana de Matemàtiques, en substitució de Joan Girbau i Badó, que va demanar de ser rellevat.

— Joan de Solà-Morales i Rubió, delegat al Centre de Recerca Matemàtica, en substitució de Joan Girbau i Badó, que va demanar de ser rellevat.

— Flocel Sabaté i Curull, membre de la Comissió d'Investigació de l'IEC, en substitució de Jordi Casassas i Ymbert.

Antoni Ferrando, membre de la Secció Filològica, presenta la semblança de Manuel Sanchis Guarner (València, 1911-1981), que fou membre de l'IEC de 1961 a 1981.

Ramon Pinyol presenta la candidatura de Veronica Orazi; llegeix en nom de Manuel Jorba la candidatura de Patrizio Rigobon, i presenta la candidatura d'Anna Sawicka, a membres corresponents de la SHA.

Albert Rossich presenta la candidatura de Roger Friedlein a membre corresponent de la SHA.

Flocel Sabaté llegeix en nom de Xavier Barral la candidatura de Miljenko Jurkovic i de Vincenza Lucherini a membres corresponents de la SHA.

Josep Guitart presenta la candidatura de Paolo Sommella a membre corresponent de la SHA.

Joan de Solà-Morales presenta la candidatura de M. Carme Calderer a membre corresponent de la SECCT.

Joaquim Agulló llegeix el text de Jaume Porta per a la candidatura de Marta Camps a membre corresponent de la SECCT.

Salvador Alegret presenta la candidatura de Sergi Garcia i Mañes a membre corresponent de la SECCT.

Ple del dia 7 de juny de 2018 (ordinari)

- Semblança de Joan Vernet i Ginés, membre de l'IEC de 1978 a 2011 (Secció Històrico-Arqueològica), a càrrec de Dolors Bramon, membre de la SHA
- Informe de les activitats de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, per Maria Corominas, presidenta
- Assumptes de la Secretaria General: informe i proposta d'actuacions patrimonials 2018-2019
- Resultats de la votació de candidats a membres corresponents
- Presentació de persones candidates a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials
- Presentació de la *Gramàtica essencial*, a càrrec de Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica

Hi assisteixen noranta-vuit membres numeraris i emèrits i nou presidents de les societats filials.

El president de l'IEC obre la sessió i saluda els familiars del doctor Joan Vernet, que són presents a la sala per escoltar la lectura de la semblança.

Dolors Bramon, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, presenta la semblança de Joan Vernet i Ginés (Barcelona, 1923-2011), que fou membre de la mateixa Secció de 1978 a 2011, en l'especialitat d'història de l'islam i de la ciència àrab.

El president acomiada els familiars del doctor Vernet, que surten de la sala. A continuació presenta el seu informe per escrit i en destaca dues entrevistes: una tinguda amb Pepa Aymamí i Màrius Rubiralta, promotors del Tercer Congrés Català de la Cuina, i una altra amb Carles Salvadó, Salvador Alegret i Manel Sanromà, president, vicepresident i director, respectivament, de la Fundació puntCAT. Posa en relleu la visita institucional d'Andrés Urrutia, president de l'Euskaltzaindia. Explica que el Teatre Poliorama va acollir un any més el lliurament de premis de la Prova Cangur 2018, organitzada per la Societat Catalana de Matemàtiques (IEC), acte en què va assistir el secretari general, Josep Enric Llebot, en nom del president. Destaca l'homenatge a Josep Miquel Vidal (1939-2013), que va tenir lloc a l'IEC, organitzat per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica i l'Institut Menorquí d'Estudis. Informa que juntament amb la vicepresidenta,

Mariàngela Vilallonga, van assistir a la conferència de Joaquim Torra, president de la Generalitat de Catalunya, titulada «El ciutadà Pompeu Fabra», que va pronunciar a Sant Pere de Ribes en el marc de l'Any Pompeu Fabra 2018. Es tractava d'una ponència que Joaquim Torra tenia emparaulada d'abans de ser president. L'IEC va acollir un any més l'acte de cloenda del 19è Simposi de la Fundació La Marató de TV3, en què van presentar els resultats de la recerca finançada per La Marató 2012 sobre el càncer. Fa un breu report de la seva assistència a l'Assemblea general de l'ALLEA (All European Academies), a Sofia (Bulgària). En la reunió, Antonio Loprieno, president de l'Acadèmia Suïssa d'Arts i Ciències, fou elegit president, en substitució de Günter Stock (2012-2018), i s'escollí la nova Junta, de la qual forma part Pere Puigdomènech, president de la SECCB i membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, que va ser presentat per les dues institucions.

Maria Corominas, presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, presenta l'informe d'activitats de la Secció durant el període comprès entre el 8 de juny de 2017 i el 7 de juny de 2018.

El secretari general presenta el seu informe, que inclou els assumptes següents: crònica de membres, vacants i cobertura; convenis signats recentment; nomenaments i publicacions. Informa sobre els nomenaments que el darrer Consell Permanent del dia 31 de maig va aprovar i que el Ple de l'IEC ratifica.

El Ple de l'IEC ratifica el nomenament dels senyors Gabriel Mercadal Corominas i Josep Mas Pla en substitució dels senyors Antoni Palau Ibars i Xavier Llimona Pagès a la Junta de Protecció del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà.

El secretari general presenta la proposta d'inversió en infraestructures, que a continuació és detallada pel gerent, Ramon Corbella. Aquesta proposta va ser aprovada pel Consell Permanent del dia 31 de maig i ara s'eleva al Ple perquè la valori.

La idea que té l'Equip de Govern és que aquestes actuacions patrimonials no gravin directament sobre el pressupost de l'Institut, sinó que es financin amb els diners procedents dels llegats. Les actuacions previstes per al 2018 són l'adequació de la Sala Prat de la Riba, l'adequació de la Sala Nicolau d'Olwer com a sala de reunions, el canvi de mobiliari de la Sala Pere i Joan Coromines, el trasllat de la llibreria al carrer del Carme i l'adequació de l'espai del carrer de Sant Oleguer.

Manuel Castellet i Mercè Durfort feliciten l'Equip de Govern per haver pres aquestes decisions. Intervenien Joan Martí i Castell, Jaume Porta i Romà Escalas per a fer observacions i suggeriments; el president agraeix les intervencions i es compromet a estudiar cada cas.

El secretari general llegeix els resultats de les votacions de candidats a membres

corresponents presentats en el Ple del dia 10 de maig de 2018. Recorda que les cinc votacions requereixen un quòrum de participació del 60 % i majoria absoluta perquè se'n pugui legitimar el resultat. En totes les votacions, el quòrum ha estat del 64,65 % i la majoria absoluta s'estableix a 80 vots. S'han emès per a cada votació 102 vots.

El Ple de l'IEC elegeix Roger Friedlein, Miljenko Jurkovic, Vincenza Lucherini, Veronica Orazi, Patrizio Rigobon, Anna Sawicka i Paolo Sommella com a membres corresponents adscrits a la Secció Històrico-Arqueològica, i M. Carme Calderer, Marta Camps i Sergi Garcia i Mañes com a membres corresponents adscrits a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Josep González-Agàpito presenta la candidatura de Xavier Besalú Costa a membre numerari de la SFCS i, en nom d'Antoni J. Colom, llegeix la presentació de Bernat Sureda i Garcia, també com a candidat a membre numerari de la Secció. (Tots dos candidats seran posats a votació en el Ple de setembre del pròxim curs i les presentacions s'inclouran en la *Memòria. Curs 2018-2019*.)

M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, presenta la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*. La Secció Filològica dona per acabat el projecte i el presenta als membres del Ple, tal com és preceptiu, des de 2011, que tots els productes normatius de l'IEC siguin aprovats pel Ple.

Declaracions i adhesions institucionals

Manifest de l'Institut d'Estudis Catalans en defensa de les institucions catalanes, dels càrrecs públics i dels ciutadans

1. Defensa dels càrrecs electes, dels polítics i dels ciutadans en general

L'Institut d'Estudis Catalans fa públic el seu suport a tots els alcaldes i regidors catalans que són citats per fiscals i jutges en relació amb els preparatius de la participació en el referèndum de l'1 d'octubre; als alts càrrecs del Govern de la Generalitat que han estat detinguts i retinguts, i als ciutadans que, des de llurs diferents experteses, han pres tat suport al dret del poble de Catalunya a expressar-se lliurement. Voler impedir que els representants polítics de Catalunya elegits democràticament acompleixin el mandat dels electors d'exercir el dret a decidir és una alteració greu de la vida democràtica i una ofensa a la ciutadania.

2. Defensa de les institucions pròpies de Catalunya

L'Institut d'Estudis Catalans fa públic el seu rebuig a la instrumentalització —per part del Govern de l'Estat— del Tribunal Constitucional i del sistema judicial espanyol, els quals han actuat amb una diligència excepcional per a impedir el funcionament ordinari del Parlament, per a posar en crisi la inviolabilitat dels seus membres i per a invalidar tota classe d'iniciatives que han sorgit del Parlament de Catalunya, no solament les polítiques sinó també les que tendeixen a millorar les condicions de la vida social del col·lectiu català.

3. Condemna dels procediments antidemocràtics

Des del punt de vista del dret, l'actuació del Govern espanyol, del Tribunal Constitucional, del fiscal general de l'Estat i d'altres instàncies judicials pot qualificar-se, sense palliatius, de burla a la separació de poders. És particularment greu i mancat d'ètica l'ús que el poder executiu espanyol fa del judicial per tal d'anul·lar la capacitat del legislatiu català.

4. Condemna de l'estat d'excepció

La suspensió de la capacitat financera del Govern de la Generalitat, la detenció de càrrecs públics, la requisita de material preparat per a la consulta del dia 1 d'octubre i l'alteració de la vida pública catalana que tot això comporta signifiquen l'aplicació *de facto* d'un

estat d'excepció, no declarat i clarament contrari al que preveuen la mateixa Constitució espanyola i la legislació estatal, fet que recorda tristament actituds d'un passat que creïem ja superat.

S'han restringit llibertats i drets individuals i col·lectius, com ara la llibertat d'expressió, de reunió i de participació política, tots ells reconeguts en el dret espanyol, europeu i internacional.

L'Institut d'Estudis Catalans, que en la seva història sempre s'ha mogut en defensa de la llengua i la cultura catalanes, i que recentment s'ha manifestat a favor del dret a decidir de la nació catalana, fa pública aquesta declaració en defensa de la democràcia, de les institucions pròpies de Catalunya i de la dignitat del poble català.

Barcelona, 21 de setembre de 2017

Adhesions de l'Institut d'Estudis Catalans a les diverses aturades amb motiu dels fets derivats del procés independentista a Catalunya

L' Institut d'Estudis Catalans se suma a l'aturada davant dels centres de treball a les dotze del migdia del dia 2 d'octubre i a l'aturada de país del dia 3 d'octubre de 2017, arran dels fets succeïts el dia 1 d'octubre arreu de Catalunya per la celebració del referèndum d'autodeterminació de Catalunya, i suspèn l'activitat laboral i acadèmica (2 i 3 d'octubre de 2017).

L'Equip de Govern i els treballadors de l'Institut d'Estudis Catalans se sumen a l'aturada convocada per l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural, a les dotze del migdia, en senyal de protesta per l'empresonament dels seus líders, Jordi Sànchez i Jordi Cuixart (17 d'octubre de 2017).

L'Equip de Govern i els treballadors de l'Institut d'Estudis Catalans se sumen a l'aturada convocada per l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural, a les dotze del migdia, en suport del Govern «legítim» (2 de novembre de 2017).

El Ple de l'IEC fa un minut de silenci en la seva reunió plenària del mes de novembre, quan fa un mes dels empresonaments de Jordi Cuixart i Jordi Sànchez (16 de novembre de 2017).

IV Declaració del Consell Social de la Llengua Catalana en defensa del model lingüístic i pedagògic de l'educació a Catalunya

[L'IEC, com a membre del Consell Social de la Llengua Catalana, del qual ocupa la vicepresidència tercera, aprova una declaració en defensa del model lingüístic i pedagògic de l'educació a Catalunya.]

Davant els requeriments del Ministeri d'Educació al Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya sobre presumptes delictes per «adoctrinament ideològic» i les declaracions del ministre d'Afers Estrangers espanyol a la cadena francesa CNews que falsegen la situació del castellà a les escoles públiques catalanes, el Consell Social de la Llengua Catalana fa la declaració següent.

Declaració

El Consell Social de la Llengua Catalana de la Generalitat de Catalunya, reunit en la sessió del dia 16 d'octubre de 2017, manifesta una vegada més el rebuig absolut als atacs del Govern espanyol envers el model d'escola catalana, que és un sistema d'èxit, avalat pel Consell d'Europa, tant des del punt de vista educatiu com pel que fa a la cohesió social del país, i que garanteix el coneixement del català i el castellà de manera equivalent, com demostren els currículums educatius i les diferents avaluacions dels resultats acadèmics dels estudiants.

El Consell Social rebutja la greu i infundada acusació d'adoctrinament de l'alumnat, i manifesta el seu suport als professionals de l'ensenyament i al Govern de la Generalitat de Catalunya en les accions en defensa del model educatiu català i del seu règim lingüístic. El model lingüístic educatiu català, amb tres dècades de trajectòria, és una peça clau de cohesió de la societat catalana i del procés de normalització lingüística de Catalunya. L'escola catalana és un exemple de convivència democràtica, de llibertat i respecte a les llengües i a la diversitat lingüística.

Barcelona, 16 d'octubre de 2017

Manifest de l'Institut d'Estudis Catalans en defensa dels membres del Govern legítim de la Generalitat de Catalunya

L' Institut d'Estudis Catalans manifesta el seu ferm rebuig a l'empresonament dels membres del Govern de la Generalitat de Catalunya escollit pel Parlament, així com al dels presidents d'Òmnium Cultural i de l'Assemblea Nacional Catalana.

Després del continu menyspreu a les opinions polítiques que té una part molt important de la població catalana, de l'aplicació duríssima de l'article 155 de la Constitució, de la intervenció —anterior a aquesta aplicació— de les finances de la Generalitat, de la destitució de tot el Govern i de la dissolució del Parlament de Catalunya, semblava que la convocatòria d'eleccions autonòmiques podria apaivagar relativament la tensió política entre Catalunya i l'Estat espanyol.

L'empresonament del Govern català ha tornat a encendre els ànims. Oimés quan es tracta de presó «provisional» i que el veredict final, que pot trigar encara, es preveu molt dur.

L'Institut, com malauradament ha hagut de fer diverses vegades durant els darrers mesos, denuncia els despropòsits de tota classe en relació amb un afer que ha de tenir, necessàriament, una solució exclusivament política.

Barcelona, 7 de novembre de 2017

Comunicat de l'Institut d'Estudis Catalans en defensa de la legítima propietat de les obres procedents de Sixena i el seu manteniment a Catalunya, sense dispersions ni disgregacions

D'avant les notícies que apunten que les obres del Museu de Lleida Diocesà i Comarcal procedents de l'antic monestir de Santa Maria de Sixena puguin ser traslladades a aquesta població aragonesa, l'Institut d'Estudis Catalans insisteix en el fet que aquestes obres, que van ser adquirides legítimament als seus propietaris entre els anys 1983 i 1994, formen part del Catàleg del Patrimoni Cultural Català i, per tant, s'haurien de mantenir a Catalunya sota la tutela de la Generalitat, sense dispersions ni disgregacions.

L'IEC recorda que el juny de l'any passat va fer públic un informe elaborat per la Secció Històrico-Arqueològica en què es pronunciava sobre els objectes del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) i del Museu de Lleida Diocesà i Comarcal procedents de l'antic monestir de Santa Maria de Sixena, i instava el Govern de la Generalitat a defensar

amb tots els recursos a l'abast la integritat del patrimoni historicoartístic de Catalunya i la unitat de les seves col·leccions, en risc pel litigi de les obres procedents de Sixena, amb l'objectiu de vetllar pels béns patrimonials propis i garantir-ne la transmissió a les generacions futures.

A més, tal com recull l'informe de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, els actes del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 1 d'Oscà, que va dictaminar la nul·litat de la compravenda de 1983-1994 i, per tant, el «retorn» de les obres a Sixena, no són fermes i encara tenen recorregut judicial.

Barcelona, 1 de desembre de 2017

Declaració de l'Institut d'Estudis Catalans davant la retirada per part del Govern d'Aragó d'alguns llibres de text que empren el terme Corona catalanoaragonesa

Davant la decisió del Govern d'Aragó de retirar dels centres d'ensenyament alguns llibres de text pel sol fet d'emprar el terme de *Corona catalanoaragonesa*, en el que considera una clara mostra de tergiversació de la història, l'Institut d'Estudis Catalans expressa la seva absoluta repulsa al que no és sinó un cas inadmissible de censura i d'atac a la llibertat d'expressió. Tant l'expressió *Corona catalanoaragonesa* com la de *Confederació catalanoaragonesa* són d'utilització habitual entre els historiadors, al marge de la seva procedència i sempre amb caràcter complementari i no alternatiu al de Corona d'Aragó, de la mateixa manera que s'utilitzen en altres contextos els termes *regne asturleonès*, *monarquia castellanolleonesa* o *monarquia hispànica*. Cap d'aquests termes tingué mai un caràcter oficial, i ningú no acusa de tergiversar la història els historiadors que els fan servir. Com és ben sabut, la intitulació oficial dels monarques era la de reis d'Aragó, de València, de Mallorca, de Sicília, de Sardènia, de Nàpols, comtes de Barcelona..., sense que hi hagués un nom oficial per al conjunt de regnes i territoris de la Corona. Tot i això, al segle XII trobem l'expressió *Aragonum et Catalonie*; al segle XIII, la de *regno, dominio et corona Aragonum et Catalonie*, i, ja al segle XIV, les de *corona regni Aragonum, corona reial d'Aragó* i *Corona d'Aragó*. Igualment, a la baixa edat mitjana, les relacions comercials i l'expansió al Mediterrani s'efectuaren sota la invocació de la dinastia d'Aragó alhora que els diversos pobles mediterranis sovint percebien i esmentaven genèricament com a catalans tots els integrants de la Corona. D'acord amb aquestes realitats històriques, els historiadors utilitzen indistintament, i mai amb caràcter antagònic, les dues expressions,

la de *Corona d'Aragó* i la de *Corona catalanoaragonesa*, amb la qual es fa referència al caràcter inicialment dual de la confederació i al pes de Catalunya dintre seu, com testimoni, d'altra banda, les referències documentals anteriorment citades. Amb la decisió del Govern d'Aragó es crea un conflicte on no n'hi havia; s'estigmatitzen expressions justificades per les dades històriques i, per això, àmpliament acceptades i utilitzades per la comunitat científica i acadèmica, i es deixen en total indefensió els autors i els editors de llibres de text. Per tot això, l'Institut d'Estudis Catalans vol manifestar el seu suport a la llibertat d'expressió dels historiadors i dels editors, alhora que deplora aquest episodi de censura política i ideològica que ens trasllada a una altra època que consideràvem ja superada.

Barcelona, 18 de gener de 2018

*Adhesió de l'Institut d'Estudis Catalans al Manifest de l'Institut d'Estudis Aranesi davant la sentència del Tribunal Constitucional, del 8 de febrer de 2018, la qual declara constitucionalment nul·la la paraula *preferent* de la Llei 35/2010, de l'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran*

[El Ple de l'Institut d'Estudis Catalans, celebrat el 15 de febrer, va acordar adherir-se i donar suport a la declaració feta pública per l'Acadèmia Aranesa dera Lengua Occitana davant la sentència del Tribunal Constitucional que declara «constitucionalment nul·la» la paraula *preferent* de la Llei 35/2010, de l'occità.]

E th *Conselh Permanent der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana,*

LAMENTE

era Sentència deth Tribunau Constitucionau, de 8 de hereuèr de 2018, que declare constituçionauement nulla era paraula *preferent* dera Lei 35/2010, de 1 d'octobre, der occitan, aranés en Aran, quan se referís ar emplec der aranés enes institucions araneses, especiauaument en Conselh Generau d'Aran, ena administracion locau, enes entitats que'n depenen, enes mejans de comunicacion publica, en ensenhament, ena toponímia, enes relacions dera Generalitat e der Estat damb era Val d'Aran e es aranesi, e

MANIFÈSTE

1. Era Lei 35/2010 corregís eth desequilibri existent en emplec der aranés enes encastres institucionaus e administratius, en un territòri, er aranés, en qué mès deth 50 % des poblants non i a neishut, e non an er occitan dera Val d'Aran coma lengua d'origina. Era preferéncia qu'aguesta Lei autrege ar occitan dera Val d'Aran ei ua consideracion imprescindible entà assegurar ad aguesta lengua eth sòn papèr de lengua de coesion sociau e d'identificacion territorialau, e a mès non ocasiona cap de tipe de perjudici as drets des persones qu'empleguen es autes dues lengües oficials, donques que non les excludís. Sense un tractament de preferéncia, sense proteccions pariones, que compensen eth desequilibri existent, respècte des autes dues lengües oficials, era lengua pròpria d'Aran ei menaçada de rapida desaparicion.

2. Era Lei 35/2010 posse era preferéncia lingüística logica e proporcionada vinculada ath respècte identitari e territorialau e poténcia utisi de convivéncia en tot promòir era defensa der emplec e proteccion der aranés, en tot dar-li un papèr destacat e ua valoracion de besonh.

3. Existís un incompliment der estat espanhòu respècte des disposicions dera Carta Europèa des Lengües Regionaus e Minoritàries (ratificada per Espanha eth 2 de hereuèr de 2001), segontes recomanacions dièrses deth Comité de Ministres deth Conselh d'Euròpa, mancances manifestades ena administracion de justícia e en tota era administracion estatau. Era lengua occitana d'Aran patís ua situacion d'anormalitat lingüística, e de desequilibri respècte des autes dues lengües oficials. Era lengua occitana ei un patrimòni internacionau qu'er Estat compartís damb tres estats europèus mès e qu'aurie d'èster objècte de major reconeishment e promocion, e

DEMANE

as institucions catalanes, Generalitat de Catalonha (Parlament e Govèrn), e araneses, Conselh Generau d'Aran, qu'aguesta anulacion dera preferéncia lingüística der aranés servisque de rason e coma motor entà incrementar era preséncia der aranés e era sua potenciacion e promocion tament coma ac prevé era Lei 35/2010 qu'ei en coeréncia damb era voluntat de respècte e promocion qu'era Val d'Aran e Catalonha e es sues institucions respectives an mostrat per occitan dera Val d'Aran, enes darrèri 40 ans.

En Vielha, eth 14 de hereuèr de 2018

Manifest de l'Institut d'Estudis Catalans després de la detenció de més líders polítics i de Carles Puigdemont a Alemanya

L' Institut d'Estudis Catalans denuncia una vegada més la repressió dels drets civils i polítics dels ciutadans catalans per part de l'Estat espanyol. Des dels principis de la democràcia, exigim l'alliberament dels presos polítics, la restitució de les institucions catalanes i el respecte per la llibertat de Catalunya i per la voluntat democràticament expressada pels catalans.

Barcelona, 26 de març de 2018

Els membres

Nous membres

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Membres corresponents

Roger Friedlein

Roger Friedlein va néixer a Frankfurt el 1967. Va estudiar filologia romànica (castellà i francès) i filologia àrab a les universitats de Frankfurt i de Barcelona (1990 i 1992), i a la Universitat Lliure de Berlín (llicenciatura el 1994). Ha fet estades d'estudis més breus al Brasil, Portugal, Espanya, Romania i Síria. La seva primera especialització va ser en els estudis medievals, concretament en la literatura catalana de l'edat mitjana. Va ser lector de català a la Universitat Martin Luther de Halle-Wittenberg (1995-1998). Doctorat el 2001 amb una beca de la Fundació d'Estudis alemanya (Deutsche Studienstiftung), amb una tesi sobre el diàleg literari a l'obra de Ramon Llull (publicada en català el 2011). De 1999 a 2009 fou professor assistent a l'Institut de Filologia Romànica i a la xarxa d'investigació Cultures de la Performativitat de la Universitat Lliure de Berlín. La seva habilitació de càtedra la realitzà amb un treball sobre l'escenificació de la cosmografia a la literatura èpica renaixentista a França, Espanya i Portugal (2009). Des de 2009, és professor catedràtic de filologia romànica i es dedica especialment a les literatures i cultures ibero-romàniques a la Universitat del Ruhr a Bochum.

Roger Friedlein realitza traduccions literàries del català a l'alemany, normalment de relats curts, poemes i assaigs breus en revistes i llibres col·lectius.

En format de llibre, cal destacar de manera singular: Bernat Metge, *Der Traum* [*Lo somni*] (Barcino, 2013). És editor de diverses obres, entre les quals *Vestigia fabularum. La mitologia antiga a les literatures catalana i castellana* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004), una antologia de literatura catalana contemporània, traduïda a l'alemany (*Die Spezialität des Hauses*, 1998), i coeditor d'*Els catalans i Llatinoamèrica* (s. XIX i XX). *Viatges, exilis i teories* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2017), que recull les aportacions fetes en el marc del 24è Col·loqui Germanocatalà celebrat a la Universitat del Ruhr a Bochum, el setembre de 2014.

Membre corresponent de la Societat Verdaguer, els seus estudis catalans se centren en Llull i l'edat mitjana, però també en Verdaguer i l'èpica renaixentista i vuitcentista catalanes. Actualment, les seves línies d'investigació se centren en les àrees de la literatura consolatòria medieval i moderna, els processos de constitució del saber en l'èpica renaixentista i la innovació literària entre Romanticisme i Modernisme a Espanya, Hispanoamèrica i el Brasil.

Coeditor de la *Zeitschrift für Katalanistik / Revista d'Estudis Catalans* (des de 2006), la revista de la Deutscher Katalanistenverband - Associació Germanocatalana (DKV), la seva tasca de docència de llengua i literatura catalanes, els seus estudis de catalanística i l'activitat dins la DKV han contribuït i contribueixen de manera remarcable a la difusió de la cultura catalana en els països de llengua alemanya i, doncs, al manteniment de la catalanística germànica, que en els darrers temps ha sofert una reculada que no es correspon amb el que històricament han estat els estudis alemanys sobre la cultura catalana.

És per tota aquesta activitat i aquesta producció que s'han resumit en els paràgrafs anteriors, que considerem de notable interès la integració del doctor Roger Friedlein com a membre corresponent de la SHA de l'IEC.

Text presentat pel senyor Albert Rossich i Estragó en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Miljenko Jurkovic

Miljenko Jurkovic va néixer a Zagreb el 1958. Professor de la Universitat de Zagreb, és especialista d'art de l'alta edat mitjana i del període romànic amb un dens currículum d'activitats acadèmiques i de publicacions. La seva relació amb Catalunya està feta, a més de publicacions directes, d'activitats conjuntes amb investigadors catalans del seu camp d'especialització, tant a Catalunya com a Croàcia, a través dels col·loquis anuals que ell organitza, publicats en la revista anual *Hortus Artium Medievalium* i en els quals han participat i participen nombrosos universitaris catalans. Va codirigir el projecte europeu sobre Carlemany amb l'exposició del Museu Nacional d'Art de Catalunya de 1999 i dirigeix, actualment, el projecte europeu *Corpus Architecturae Religiosae Europaeae* (s. iv-x), en el qual participa Catalunya amb un equip de la Universitat de Barcelona. Molt recentment, el professor Jurkovic, que és membre de diversos consells científics de projectes catalans, ha participat, dins el marc de l'Any Puig i Cadafalch, en la secció internacional sobre l'arquitecte, amb una ponència a Mataró sobre Puig i Cadafalch, Bizanci i els Balcans.

La incorporació com a membre corresponent del professor Miljenko Jurkovic per a l'àrea dedicada a l'alta edat mitjana reforçarà les relacions internacionals de la Secció Històrico-Arqueològica en el camp de la història de l'art medieval amb Croàcia i, més especialment, amb la Universitat de Zagreb.

Text de la candidatura presentada pels senyors Xavier Barral i Altet, Marc Mayer i Olivé i Flocel Sabaté i Curull, llegit pel senyor Flocel Sabaté i Curull en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Vincenza Lucherini

Vincenza Lucherini va néixer a Nàpols el 1964. Professora de la Universitat de Nàpols, és especialista d'art de la baixa edat mitjana i del període gòtic amb un dens currículum d'activitats acadèmiques i de publicacions. La seva relació amb Catalunya està feta tant de publicacions directes com d'activitats conjuntes amb investigadors catalans del seu camp d'especialització, tant a Catalunya com a Itàlia, a través dels col·loquis anuals que ella organitza, publicats en la sèrie «Quaderni Napoletani di Storia dell'Arte Medievale» i en els quals han participat i participen nombrosos universitaris catalans. Col·labora amb diverses universitats catalanes, principalment les de Barcelona i Girona, i participa en programes d'investigació catalans. Dirigeix, per exemple, l'equip italià del projecte de la Universitat de Girona, amb finançament de RecerCaixa, «Landscape and Identitarian Heritage of Europe: Cathedral Cities as Living Memories», i participa en el grup de recerca «Templa: Taller d'Estudis Medievals. Programmes. Litúrgia. Arquitectura», de l'Institut de Recerca Històrica de la Universitat de Girona. La professora Lucherini treballa sobre les relacions artístiques entre Hongria, Nàpols i la Corona d'Aragó, i parla el català. Dirigeix el programa Erasmus de la Universitat de Nàpols en el seu camp, en el marc del qual promou intercanvis constants amb les universitats de Barcelona, Girona, Tarragona i Palma. Molt recentment ha participat, dins el marc de l'Any Puig i Cadafalch, en la secció internacional sobre l'arquitecte, amb una ponència a Mataró sobre Puig i Cadafalch i Itàlia.

La incorporació com a membre corresponent de la professora Vinni Lucherini per a l'àrea dedicada a la baixa edat mitjana reforçarà les relacions internacionals de la Secció Històrico-Arqueològica en el camp de la història de l'art medieval amb Itàlia i, més especialment, amb la Universitat de Nàpols.

Text de la candidatura presentada pels senyors Xavier Barral i Altet, Marc Mayer i Olivé i Flocel Sabaté i Curull, llegit pel senyor Flocel Sabaté i Curull en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Veronica Orazi

Veronica Orazi va néixer a Florència el 1966. Titular des de 2017 del Departament de Llengües i Literatures Estrangeres i Cultures Modernes de la Universitat de Torí, és membre de la Comissió de Qualitat de la seva institució com a delegada per a la recerca i la internacionalització. Abans havia estat professora associada de la mateixa universitat (2002-2017) i havia exercit també a les universitats de Siena (2002-2005), Venècia Ca' Foscari (2000-2002) i també a Bolonya (1999-2002).

Actualment, també és membre del Center for Catalan Studies - Department of Spanish and Portuguese, de la Universitat de Califòrnia a Santa Barbara. Ha impartit cursos com a professora visitant a les universitats de Barcelona i d'Alacant. Ha estat també vocal de tribunals de tesis doctorals a les universitats de Girona, Barcelona, Autònoma de Barcelona i València.

La seva especialitat, repartida gairebé al cinquanta per cent, és l'estudi de les literatures catalana i castellana medievals, per bé que en altres activitats relacionades s'ha decantat, com veurem a continuació, pel vessant de la catalanística. Ha format part de diversos projectes italians i internacionals, i actualment és investigadora principal del grup de recerca internacional «Rappresentare l'identità: intersemioticità e transmedialità nella cultura ispanica contemporanea» (2017-2019).

Entre 1997 i 1998 va ser investigadora a l'IEC, on elaborà el projecte «La tradizione manoscritta della *Crònica* de Ramon Muntaner», amb Josep Massot i Muntaner com a tutor. També ha fet estades d'investigació en diverses universitats italianes i no italianes.

Com a recercadora, és autora d'onze llibres i de seixanta-cinc comunicacions i ponències en congressos italians i internacionals, i ha publicat noranta-sis articles i capítols de llibre, a banda de nombroses ressenyes en revistes d'hispanística, romanística i catalanística. Ha estat i és membre de diversos comitès organitzadors i/o científics d'activitats congressuals. Ha tingut el càrrec de coordinació, entre d'altres, a *Voci al femminile: scrittu-*

ra, traduzzione, autotraduzzione. *Giornata di Studi Catalani* (Torí, 8.5.2014, Universitat de Torí), *Geografia lingüística del catalano. Giornata di Studi Catalani* (Torí, 9.5.2014, Universitat de Torí) i *Linguaggi del metareale nella cultura catalana: arte, cinema, folklore, letteratura, storia* (XI Congresso Internazionale dell'AISC, Torí, 15-18.9.2015, Universitat de Torí).

Des de 2014 és codirectora de la col·lecció «Bibliotheca Iberica» (Alessandria, Edizioni dell'Orso). Des de 2013, és redactora dels *Cuadernos AISPI. Estudios de Lenguas y Literaturas Hispánicas* i directora editorial de *Rivista Italiana di Studi Catalani* (CARHUS+ A). Entre 1995 i 2008, va ser redactora de *Medioevo Latino. Bollettino Bibliografico della Cultura Europea da Boezio a Erasmo (secoli VII-XV)* (Società Italiana per lo Studio del Medioevo Latino). Està vinculada, com a revisora, a publicacions, entre d'altres, per a citar les més lligades a la catalanística, a *Llengua & Literatura* (CARHUS+ A), *Quaderns d'Itàlia* (CARHUS+ A), *Rassegna Iberistica* (CARHUS+ A) (Universitat Ca' Foscari de Venècia), *Carte Romanze* i *Haidé. Estudis Maragallians*.

Ha estat membre de la Junta de l'AISC (Associazione Italiana di Studi Catalani) entre 2008 i 2012, i presidenta de l'associació, entre 2012 i 2015. L'any 2000 va rebre el Premi Crítica Serra d'Or de Catalanística, pel llibre «*Història de la filla del rei d'Hongria*» e altri racconti catalani tardomedievali. *Studio folclorico ed edizione critica* (Viareggio-Lucca, Mauro Baroni, 1999, 167 p.); el 2011, el Premi Internacional Ramon Llull, com a directiva de l'AISC, a la Millor Associació Internacional de Catalanística, i el 2015, la Menció de la Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya a Itàlia, com a directora editorial de la *Rivista Italiana di Studi Catalani*, per «l'activitat de difusió i promoció científica en l'àmbit acadèmic de la cultura catalana a Itàlia» d'aquesta revista, una qualificació que resumeix perfectament la trajectòria de la doctora Veronica Orazi i els seus mèrits per a integrar-se com a membre corresponent de la SHA de l'IEC.

Text presentat pel senyor Ramon Pinyol i Torrents en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Patrizio Rigobon

Patrizio Rigobon va néixer a Mogliano Veneto (Itàlia) el 1959. És investigador i docent universitari i traductor (sobretot del català, però també del castellà i del llatí). Es va llicenciar en llengües estrangeres i literatura per la Universitat de Venècia l'any 1984, i va completar el seu doctorat en estudis ibèrics, el 1991, a la Universitat de Bolonya. Va cursar estudis durant dos anys a la Facultat de Ciències Polítiques de la Universitat de Pàdua (1986-1988). Impartí classes de llengua i literatura catalanes a la Universitat de Bolonya (1996-2000) i d'història d'Espanya a la Universitat de Trieste (1999). És professor de llengua i literatura catalanes a la Universitat Ca' Foscari de Venècia des del 2001, on també ha impartit cursos de filologia romànica i de literatura espanyola.

La seva tasca investigadora se centra, principalment, en la literatura catalana del segle xx (Maragall, Prat de la Riba, Eugeni d'Ors, Maria Barbal, Josep M. de Sagarra i Salvador Espriu), en la traducció i en el teatre de l'absurd espanyol, àrees temàtiques a les quals ha dedicat nombrosos estudis, publicats a Itàlia, Catalunya, Espanya, els Estats Units, Eslovènia i França. Redactor de *Rassegna Iberistica* (Universitat Ca' Foscari) i fundador de la *Rivista Italiana di Studi Catalani* (de la qual és codirector amb Veronica Orazi), ha col·laborat i col·labora en nombroses publicacions científiques, com ara *Spagna Contemporanea* o *Journal of Spanish Cultural Studies*. Ha format part de diversos comitès científics i organitzadors, tant d'activitats congressuals italianes com catalanes.

En aquests darrers anys ha sobresortit com a traductor del català a l'italià.

President de l'AISC (Associazione Italiana di Studi Catalani) de 2008 a 2011, va ser guardonat, l'any 2009, per la Generalitat de Catalunya amb el Premi Pompeu Fabra a la projecció i difusió de la llengua catalana, i l'any 2011 va obtenir el Premi Batista i Roca, atorgat per l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana (IPECC), com a reconeixement de la seva tasca per a mantenir la presència catalana i augmentar l'estudi de la cultura dels Països Catalans a Itàlia.

La trajectòria del doctor Patrizio Rigobon i els seus mèrits són prou remarcables perquè s'integri com a membre corresponent de la SHA de l'IEC.

Text escrit pel senyor Manuel Jorba i Jorba i llegit pel senyor Ramon Pinyol i Torrents en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Anna Sawicka

Anna Sawicka va néixer a Cracòvia el 1957.

És professora de llengua i literatura catalanes i espanyoles a la Universitat Jaguella de Cracòvia. Llicenciada en filologia hispànica, després es va doctorar en humanitats a la mateixa institució on treballa. L'any 1994 va arribar a Barcelona per a un lectorat de tres anys, que va acabar allargant dos anys més i que li va permetre gaudir d'un contacte directe amb la llengua catalana. Després, va fer estades de recerca a Catalunya i de docència (un trimestre a la Universitat de Vic dins el programa Erasmus).

Tot i dedicar-se, com és habitual a Europa, a l'hispanisme, s'encarrega especialment dels cursos de llengua i literatura catalanes, i col·labora activament en les tasques de difusió de la literatura i la cultura catalanes, sovint conjuntament amb l'Institut Ramon Llull i, fins que van suprimir les subvencions per als temes catalans, també amb l'Institut Cervantes. De fet, és la persona de referència de la catalanística polonesa.

En reconeixement a la seva contribució a la promoció de la literatura catalana a l'estranger, l'any 2011 va rebre el XXIII Premi Josep M. Batista i Roca. L'any 2015 va obtenir el Premi de la Fundació Ramon Llull a la Traducció Literària, per la seva versió de *Les veus del Pamano*, de Jaume Cabré (*Glosy Pamano*, Varsòvia, Marginesy, 2014), novel·la convertida en un veritable *best-seller* a Polònia. L'any 2013 va traduir del mateix autor *Jo confesso* (*Wyznaje*, Varsòvia, Marginesy), que ja havia estat un gran èxit de públic

i de crítica; el 2015, *Senyoria (Jaśnie pan, Varsòvia, Marginesy)*, i, el 2016, *L'ombra de l'eunuc (Cień Eunucha, Varsòvia, Marginesy)*.

A més, ha estat la traductora d'altres autors, com ara Albert Sánchez Piñol, *La pell freda (Chłodny dotyk, Varsòvia, Oficyna Literacka Noir sur Blanc, 2006)*; Sergi Belbel, *Tàlem (Loze, Cracòvia, Księgarnia Akademicka, 2001)*; Maria Àngels Anglada, *El violí d'Auschwitz (Skrzypce z Auschwitz, Varsòvia, Muza, 2010)*, o Lluís-Anton Baulenas, *Per un sac d'ossos (Za worek kości, Cracòvia, Wydawnictwo Literackie, 2008)*.

A banda de les traduccions de narrativa catalana, la doctora Anna Sawicka es dedica a la investigació, de manera especial a la recepció polonesa d'autors catalans (Llull, Verdaguer, Rusiñol o Calders). En aquesta línia s'ha d'inscriure la traducció del *Llibre d'Amic e Amat (Księga Przyjaciela i Umilowanego, Cracòvia, Księgarnia Akademicka, 2003)*, la tasca de redactora de la col·lecció «*Studia Iberystyczne*» de la Universitat Jaguèllònica de Cracòvia (de fet, obres miscel·lànies amb molts estudis de catalanística) i l'activitat directiva dins l'Institut de Filologia Romànica d'aquesta institució. Ha publicat també en revistes com *Estudios Hispánicos, Quaderns. Revista de Traducció (UAB), Serra d'Or, Anuari de Filologia (UB)* o *Anuari Verdaguer (UVic-UCC)*.

La qualitat de les seves traduccions poloneses, deguda en part, segons l'autora, al seu coneixement directe i continuat del català, al treball docent i investigador constant de mantenir ben present la llengua i la literatura catalanes en els programes acadèmics de Cracòvia i a l'activitat com a divulgadora permanent de la cultura catalana a Polònia, la fan mereixedora de pertànyer com a membre corresponent a la SHA de l'IEC.

Text presentat pel senyor Ramon Pinyol i Torrents en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Paolo Sommella

Paolo Sommella va néixer a Roma el 1942.

Professor ordinari des de 1975 de la Facultat de Lletres de la Universitat La Sapienza de Roma, la seva docència ha estat dedicada fonamentalment a la disciplina de topografia de la Itàlia antiga. Ha estat també docent a la Scuola di Specializzazione in Archeologia a Roma i a la Scuola Archeologica Italiana a Atenes. Actualment és professor emèrit a La Sapienza.

Ha dirigit excavacions arqueològiques en nombrosos jaciments de la península Itàlica: entre d'altres, a Roma (Sant 'Omobono), a Pratica di Mare (l'antiga *Lavinium*), Sibaris, Atri, *Peltuinum* (a l'Aquila) i *Venusia*.

Ha publicat nombrosos articles i llibres, entre els quals hi ha els volums *Antichi campi di battaglia in Italia* (Roma, 1967); *Sibari* (Roma, 1969); *La pianta di Lucca romana* (Roma, 1974); *Pozzuoli. Forma e urbanistica* (Nàpols, 1980); *Italia antica. L'urbanistica romana* (Roma, 1988); *Urbanistica Pompeiana. Nuovi momenti di studio* (Roma, 1990); *Tabula Imperii Romani, Full k-32 Firenze* (2006). Entre els diversos temes tractats en les seves publicacions, podem destacar els centres històrics italians, amb especial referència als que presenten una continuïtat en el temps; puntualitzacions sobre la protohistòria del Laci; l'arqueologia urbana com a fet específic i metodològic, i també l'arqueologia de l'antiga *Lavinium*, amb treballs dedicats als tretze altars, a l'*heroon* d'Eneas, al dipòsit de l'estatuària votiva del santuari de Minerva, etc.

S'ha ocupat, també, dels aspectes operatius de la investigació arqueològica en relació amb projectes referents tant a la planificació urbanística (parks arqueològics de *Venosa* i de *Grumentum*), o la museografia (museus de Teramo i de Chieti), com a la topografia antiga i a la restitució cartogràfica. Ha estat consultor de l'Ajuntament i de la Província de Roma per a la cartografia arqueològica, i membre de l'Istituto per l'Immagine di Roma.

És membre numerari de l'Accademia Nazionale dei Lincei, membre ordinari de la Pontificia Accademia Romana di Archeologia, i membre numerari de l'Istituto Nazionale

di Studi Romani, del qual ha estat president del 2011 al 2017. És també membre corresponent de l'Institut Arqueològic Alemany, de l'Institut d'Estudis Etruscs i Itàlics, i de la Société Nationale des Antiquaires de França.

Dirigeix les col·leccions editorials «Forma Italiae» (Florència, Olschki) i «Città Antiche in Italia» (Roma, L'ERMA di Bretschneider).

Ha estat representant de la Unione Accademica Italiana a la Unió Acadèmica Internacional, i membre del *Bureau* d'aquesta institució de 2009 a 2011.

Va presidir la Comissió Internacional de la Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR) des del 1992 fins al 2013, període en el qual va propiciar un fort impuls a aquest projecte internacional, i des d'aquesta data fins a l'actualitat és president honorari d'aquesta Comissió.

En els darrers anys ha col·laborat amb l'IEC, especialment en les tasques del projecte TIR-FOR; també ha participat intensament en altres iniciatives conjuntes, com per exemple en l'organització del seminari internacional *Ciutats mediterrànies: civilització i desenvolupament*, celebrat a l'IEC el 2011 sota els auspicis de la Unió Acadèmica Internacional. Així mateix, ha col·laborat amb altres institucions catalanes, com per exemple, l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, en el qual ha format part del seu Consell Científic Assessor.

Text presentat pel senyor Josep Guitart i Duran en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Membres numeraris

Jordi Camí Morell

Jordi Camí Morell va néixer a Terrassa el 1952. La Secció de Ciències Biològiques desitja presentar la seva candidatura com a membre de l'Institut d'Estudis Catalans.

Jordi Camí és doctor en medicina per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), catedràtic de farmacologia de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i director del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB) i de la Fundació Pasqual Maragall.

Jordi Camí es va interessar ben aviat en la farmacologia clínica. Així, ben acabada la carrera de medicina, en la qual obtingué el títol de farmacòleg professional, va ser reconegut com a metge especialista en farmacologia clínica. Va començar treballant en l'entorn del doctor Josep Laporte i va dirigir la seva recerca cap a la farmacologia de les drogues d'abús, temàtica sobre la qual va publicar un bon nombre d'articles, va dirigir tesis doctorals i va obtenir projectes de recerca durant més de trenta anys. L'any 1984 va ser nomenat professor titular de farmacologia de la UAB, catedràtic de la mateixa universitat l'any 1993 i de la UPF l'any 1997. Va obtenir la Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya l'any 2000.

A banda de la seva activitat en l'àmbit de la farmacologia, el doctor Jordi Camí va ser un dels iniciadors de la recerca en bibliometria en els àmbits de la recerca biomèdica, àrea en la qual ha fet recerca i n'ha publicat els resultats des de 1991. Ha reconegut també la importància de l'ètica en la pràctica científica i ha estat promotor del primer *Codi de bones pràctiques científiques*, que va ser aprovat a casa nostra l'any 2001, i de la divulgació de la ciència com a editor de la revista *Quark*.

Cal destacar-ne, també, l'activitat de gestió de la recerca. El doctor Camí va començar com a director de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica de Barcelona (IMIM) l'any 1985 i ha continuat com a fundador del PRBB, un dels espais de recerca biomèdica més destacats de casa nostra. En aquest entorn va promoure el grau de biologia humana de la UPF i, posteriorment, el de medicina, conjuntament amb la UAB. Recentment, ha estat el promotor de la Fundació Pasqual Maragall, una institució sense ànim de lucre dedicada a la memòria i a les patologies relacionades.

De la informació anterior es pot deduir que el doctor Jordi Camí ha tingut una recerca destacada en el seu àmbit acadèmic, la farmacologia, però que s'ha interessat també en aspectes de la recerca biomèdica com la bibliometria o l'ètica de la recerca. I ha estat una persona clau en la promoció d'iniciatives institucionals que estan marcant el present de la recerca a casa nostra.

Per aquestes raons, la Secció de Ciències Biològiques desitja presentar la seva candidatura amb la convicció que contribuirà al conjunt de les activitats que són pròpies de l'IEC.

Text llegit pel senyor Xavier Bellés i Ros en el Ple del dia 21 de setembre de 2017

Cèlia Marrasé Peña

Cèlia Marrasé Peña va néixer a Barcelona el 1957. És investigadora científica de l'Institut de Ciències del Mar de Barcelona (ICM-CSIC) des de 1997. Va cursar la llicenciatura de ciències biològiques a la Universitat de Barcelona, compaginant els estudis amb el treball en una oficina. Va obtenir el grau de llicenciatura l'any 1981, amb una tesina, dirigida pel doctor Ramon Margalef, sobre la relació entre la diversitat i la connectància amb peces de mecano (Marrasé, 1981, *El con-*

cepto de diversidad en sistemas de diferente naturaleza: analogías entre sistemas mecánicos y ecosistemas, memòria de llicenciatura, Universitat de Barcelona, 70 p.).

Cèlia Marrasé va obtenir el doctorat l'any 1986, a la Universitat de Barcelona, amb una tesi sobre experiments amb plàncton marí en microcosmos (Marrasé, 1986, *Experimentos multifactoriales con plancton marino en microcosmos*, tesi doctoral, Universitat de Barcelona, 161 p.), dirigida també pel doctor Margalef. Una part dels experiments es va fer dins el marc de projectes dirigits pel doctor M. Alcaraz i per mi mateixa, i he de dir que va ser un gust comptar amb la col·laboració de la Cèlia.

Acabat el doctorat, Cèlia Marrasé va fer recerca a l'ICM durant un temps i després, amb una beca postdoctoral Fulbright, es va traslladar a Woods Hole, on va treballar, entre 1988 i 1989, al Marine Biological Laboratory, i l'any següent, a la Woods Hole Oceanographic Institution. A Woods Hole, va col·laborar amb el doctor R. Strickler i va desenvolupar una línia de recerca important sobre l'efecte de la turbulència de petita escala en l'activitat d'alimentació de copèpodes marins (Marrasé *et al.*, 1990, «Grazing in a turbulent environment: Energy dissipation, encounter rates, and efficacy of feeding currents in *Centropages hamatus*», *Proceedings of National Academy of Sciences (EUA)*, vol. 87, p. 1653-1657).

De retorn a l'Institut de Ciències del Mar de Barcelona, va continuar amb la seva línia de recerca sobre interacció entre els factors físics i fenòmens biològics en sistemes pelàgics. Més recentment, s'ha dedicat principalment a l'estudi de la producció i degradació de la DOM (*dissolved organic matter*, 'matèria orgànica dissolta') per processos fotoquímics i biològics.

La doctora Marrasé ha estat investigadora principal o ha participat en nombrosos projectes competitiu estats. Ha estat també coordinadora o investigadora principal espanyola de projectes europeus. Ha participat en diverses ocasions com a coordinadora científica en nombroses campanyes oceanogràfiques, en regions que inclouen el Mediterrani, l'Àrtic, l'Antàrtic i els oceans Atlàntic i Índic. Ha dirigit o codirigit quatre tesis doctorals finalitzades i una altra està en curs. La seva contribució científica inclou vuitanta publicacions en revistes internacionals, l'edició de dos llibres i nombroses presentacions en congressos.

La participació de la doctora Marrasé en tasques de servei a l'activitat científica en l'àmbit català, estatal i internacional ha estat molt activa. Entre altres contribucions, podem destacar les següents:

- Membre del Consell Directiu de la Societat Catalana de Biologia (1999-2003).
- Cap del Departament de Biologia Marina i Oceanografia de l'ICM (setembre de 2009 - gener de 2014).

- Editora assistent de la revista *Scientia Marina* (1998-2001).
- Organitzadora de les conferències de l'ICM (1991-2000).
- Responsable de la Zona d'Aquaris i Cambres Experimentals de l'ICM (setembre de 2007 - setembre de 2009).

També ha format part de diversos comitès de programes científics estatals i internacionals, i ha participat en l'organització de diversos congressos internacionals, com per exemple:

- Comitè de direcció científica internacional i estatal del projecte «Global Ocean Ecosystem Dynamics Project (GLOBEC-ES)» (gener de 1999 - desembre de 2004).

- Membre del comitè internacional «SCOR/IGBP Planning Committee on Ocean Futures» (2000-2001).

- Comitè IGBP-Espanya (International Geosphere-Biosphere Program) com a vocal de programes d'ecosistemes marins (abril de 2001 - abril de 2005).

- Membre del comitè científic assessor de la xarxa europea «Network of leading MESOcosm facilities to advance the studies of future AQUATIC ecosystems from the Arctic to the Mediterranean (MESOAQUA)» (2009-2012).

- Comitè científic del sisè i del setè European Marine Microbiology Symposium, celebrats respectivament a Sitges i a Noordwijkerhout (Holanda), i de l'ASLO Aquatic Sciences Meeting, que tingué lloc a Niça (gener de 2009).

Destaca també la contribució de la doctora Marrasé com a professora i com a organitzadora de cursos d'especialització, de doctorat, de màster i d'altres activitats educatives i de divulgació. En aquest sentit, cal remarcar la seva contribució com a membre del comitè organitzador dels Ramon Margalef Summer Colloquia, una sèrie de cursos internacionals iniciada el juliol de 2013 i que continua fins al present. Per les raons exposades, demanem el vot positiu per a la incorporació de la doctora Cèlia Marrasé a la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

Text llegit per la senyora Marta Estrada i Miyares en el Ple del dia 21 de setembre de 2017

Membres numeraris

Jordi Faulí i Oller

Jordi Faulí i Oller va néixer a Barcelona el 1959. Presentem Jordi Faulí per ocupar la plaça convocada de composició arquitectònica. Es llicencià en arquitectura per la Universitat Politècnica de Catalunya (1992) i s'hi doctorà el 2009 amb la tesi *Composició i continuïtat en les columnes i voltes de les naus del Temple Expiatori de la Sagrada Família*.

En l'àmbit professional, el 1990 entra a formar part de l'equip d'anàlisi estructural del temple de la Sagrada Família. Incorpora les noves tecnologies (CAD, simulació per ordinador, imatges 3D) per a elaborar un plànol virtual del temple que permetés recrear fins a l'últim detall el projecte elaborat per Gaudí i portar-lo a execució. El 1992, ja com a arquitecte, es dedica exclusivament a l'equip tècnic de les obres del Temple. El 2005 aquesta obra de Gaudí és declarada per la UNESCO patrimoni de la humanitat. El 2010 s'enfronta amb el repte tècnic d'haver de comptar amb el túnel del TAV, que implica perforar unes pilones a dos metres dels fonaments del Temple. El 2012 substitueix Jordi Bonet com a coordinador i director de les obres del Temple.

Ha estat reconegut amb el Premi Ciutat de Barcelona d'Arquitectura i Urbanisme (2010) i el Premi a la Creativitat del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya (2005). El 7 de novembre de 2010, el Temple fou consagrat amb la presència del papa Benet XVI, fet que va significar un gran reconeixement internacional.

Entre les publicacions de la seva extensa producció, destaquen els títols següents:

— «La Sagrada Família: el moment actual i les perspectives de futur» (*Serra d'Or*, núm. 678, juny 2016).

— *El temple de la Sagrada Família* (Madrid, Palacios & Museos, 2014; 2a ed., 2016).

- *Petita història de la Sagrada Família* (Barcelona, Mediterrània, 2010).
- *El temple de la Sagrada Família* (Barcelona, Aldeasa, 2006).
- «La Sagrada Família segueix la seva història» (*Antoni Gaudí Cornet*, Barcelona, Corea, 2015).
- «Counter-rotated Column» (*Sagrada Família: Gaudí's unfinished masterpiece, geometry, construction and site*, Nova York, Oscar Riera Ojeda, 2014).
- «Los elementos constructivos de las naves de la Sagrada Familia» (*Sagrada Família, opus magnum de Gaudí*, Barcelona, Media Minds, 2012).
- «Composizione di forme. La Sagrada Família» (*Gaudí e la Sagrada Família. Parabola e iperbole dell'architettura*, Itàlia, Universitat de Càller, 2010).
- «Les claus de la construcció de les naus de la Sagrada Família» (*La Sagrada Família d'avui dia*, Barcelona, Lunwerg, 2010).
- Dos articles al catàleg *Gaudí unseen: completing the Sagrada Família* (Berlín, Jovis, 2007).

Jordi Faulí és un professional de prestigi internacional i compromès amb la cultura i el país. La seva admissió com a membre numerari representa una oportunitat de poder projectar l'IEC amb les seves conferències arreu del món.

Resum de la presentació feta pel senyor Josep Amat i Girbau i llegida pel senyor David Serrat i Congost en el Ple del dia 21 de setembre de 2017

Jordi Llorca Piqué

Jordi Llorca Piqué va néixer a Barcelona el 1966. Llicenciat i doctorat en química per la Universitat de Barcelona (UB), és catedràtic a la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) (2014) i director del Centre de Recerca en Ciència i Enginyeria Multiescala de Barcelona de la UPC (2016).

Ha estat professor agregat del Programa Serra Hünter a la UPC (2005); investigador Ramón y Cajal a la UB (2001-2005), investigador associat de l'Institut de Recherches sur la Catalyse del Centre National de la Recerca Científica (CNRS, França) (1998-2001) i investigador associat de la Universitat de Nou Mèxic (Estats Units, 1991-1992).

Pel que fa a l'activitat científica, és investigador principal de tretze projectes (MINECO, EXPLORA, KIC Innoenergy, RIS3CAT, VALTEC) i de sis projectes amb empreses. És autor d'11 patents, 25 capítols de llibre, 347 contribucions a congressos i 263 articles en revistes científiques, amb un índex *h* de 44, amb 6.930 citacions. Ha publicat en revistes com *Chemie*, *Science* i *Nature Chemistry*, i és editor associat de *Materials for Renewable and Sustainable Energy* (2012).

Des de 2005 fins al moment present, la seva activitat docent ha tingut lloc a la Universitat Politècnica de Catalunya en els graus d'enginyeria física i d'enginyeria de l'energia, i en els màsters d'enginyeria química i enginyeria ambiental; i, des de 1992 fins a 2005, també a la Universitat de Barcelona en els graus de química, farmàcia i enginyeria química, i en el màster d'enginyeria de materials. A més, imparteix el màster d'emprenedoria (UB), el postgrau d'estalvi i eficiència energètica (Institut Químic de Sarrià) i cursos d'estiu a la Universitat de Cantàbria i a la Universitat Internacional Menéndez Pelayo. Així mateix, ha dirigit deu tesis doctorals.

Jordi Llorca ha estat membre de la Junta de la Societat Catalana de Química (2008-2016) i és representant d'aquesta Societat a la Secció de Química i Energia de l'EuChemS des de 2013. Ha participat en la VIII Jornada de Física i Química a l'IEC (2011): «Química i energia al segle XXI»; en l'XI Memorial Enric Casassas (2011): «Què pot fer la química per a la crisi energètica?», i en la celebració del Dia de la Terra a l'IEC (2010):

«Energy from hydrogen. Hydrogen from renewable fuels for portable applications». D'altra banda, entre els anys 2009 i 2011 fou editor de la *Revista de la Societat Catalana de Química* i, l'any 2007, pronuncià la conferència sobre el Premi Nobel de Química: «Nous avenços en catàlisi i superfícies sòlides».

Entre altres distincions, ha rebut el premi ICREA Academia de la Generalitat de Catalunya (2010-2014 i 2015-2019); el Premi EcoEmprenedor XXI (2011); el XIII Premi Altran (2012), per la *spin-off* ('empresa derivada') de la UPC Goldemar Solutions SL (2011-2016); la Distinció de la Generalitat de Catalunya per a la Promoció de la Recerca Universitària (2003-2007), i el Premi Humbert Torres de literatura científica (2003).

En l'àmbit de la divulgació científica, és autor de cinc llibres i de vint-i-cinc articles. Ha estat participant per la Setmana de la Ciència en el Dia de la Ciència a les escoles (2004-2016) i en el programa «Joves i ciència» (2015-2016). Ha fet més de seixanta xerrades de difusió científica en museus, centres culturals i biblioteques.

Altres interessos científics de Jordi Llorca són l'estudi científic dels meteorits, la recerca històrica de meteorits catalans («Foc sobre Terrassa: el meteorit que va precedir la Guerra de Successió», *Sàpiens*, 17, 2004, p. 36-39), la participació en expedicions (2011 i 2015) i la participació en un capítol de la *Història natural dels Països Catalans* (2012).

Jordi Llorca Piqué té una qualitat científica de primer nivell, amb una producció excepcional, tenint en compte la seva joventut. La seva recerca és transversal i multidisciplinària, dirigida a la millora i conservació del medi ambient i en la qual fa ús de tècniques d'última generació. Per acabar, cal destacar que té un clar compromís amb l'IEC, amb el progrés i amb la divulgació científica a Catalunya.

Resum de la presentació de la senyora Pilar González Duarte en el Ple del dia 21 de setembre de 2017

Membres corresponents

M. Carme Calderer

M. Carme Calderer va néixer a Berga

el 1951. És professora de matemàtiques a la Universitat de Minnesota, a Minneapolis, Twin Cities, des de l'any 2002. La seva especialitat científica és la matemàtica aplicada, l'anàlisi i la mecànica del continu. Treballa en la física de la matèria condensada i la ciència de materials, amb un èmfasi especial en cristalls líquids, elastòmers, gels, col·loides i amb tècniques d'equacions en derivades parcials i càlcul de variacions.

M. Carme Calderer es va llicenciar en ciències físiques a la Universitat de Barcelona i, a finals de la dècada de 1970, va marxar a Escòcia (Universitat Heriot-Watt) a fer una tesi doctoral en matemàtica aplicada, sota la direcció del professor John Ball. Des d'aleshores, ha fet tota la seva carrera científica fora de Catalunya, amb l'excepció d'una estada sabàtica de sis mesos al Centre de Recerca Matemàtica, l'any 2011. Ha estat professora assistent i visitant a les universitats de Maryland, Estatal d'Oregon, Delaware i George Mason; posteriorment, professora de matemàtiques a Penn State i, finalment, a la Universitat de Minnesota.

És autora de més de seixanta articles de recerca, publicats en les millors revistes de la seva àrea d'expertesa. Ha estat investigadora principal de molts projectes de recerca, especialment de la National Science Foundation; directora de deu tesis doctorals acabades i de quatre més en curs; mentora de vuit programes de postdoctorat; editora de diverses revistes; activa organitzadora de congressos i conferències, i conferenciant convidada en nombrosos i prestigiosos col·loquis i conferències.

Volem destacar que, entre el 2008 i el 2010, va ser directora del Center for Industrial Mathematics de la Universitat de Minnesota. Aquest centre posa en contacte empreses importants amb investigadors o estudiants universitaris de matemàtiques. Aquesta és una experiència que a Catalunya estariem molt contents de poder ajudar a potenciar, ja que creiem que encara n'estem mancats.

També volem destacar el paper que la professora Calderer ha tingut dins de la prestigiosa SIAM, la Society for Industrial and Applied Mathematics; hi ha format part de

comitès editorials i en la redacció d'informes, la direcció de grups d'activitats, etc. Creiem que la seva experiència dins de la SIAM pot ajudar l'IEC, la seva Secció de Ciències i Tecnologia i la Societat Catalana de Matemàtiques a establir relacions fructíferes amb comunitats científiques als Estats Units. Des de l'any 2017 també és membre del Board of Trustees del Barcelona Institute of Science and Technology (BIST).

Text presentat pel senyor Joan de Solà-Morales i Rubió en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Marta Camps Arbestain

Marta Camps va néixer a Barcelona l'any 1964.

Es doctorà en ciència del sòl a la Universitat de Califòrnia, a Davis (1995), on havia cursat un màster en ciència del sòl amb una beca de La Caixa. A Catalunya havia estudiat a la Universitat Politècnica de Catalunya, on va obtenir el títol d'enginyera agrònoma a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària (ETSEA) de Lleida, i d'enginyera tècnica agrícola, a l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Agrícola (EUETA) de Barcelona. Des del 2009 treballa a la Universitat Massey, de Nova Zelanda, on és catedràtica i codirectora del New Zealand Biochar Research Centre, i desenvolupa la seva activitat de recerca a l'Escola d'Agricultura i Medi Ambient de la mateixa Universitat. Amb anterioritat havia estat investigadora sènior (Ramón y Cajal), a NEIKER-Tecnalia, al País Basc, i professora ajudant i investigadora postdoctoral de la Universitat de Santiago de Compostel·la. Va ser membre del Consell d'Administració de la International Biochar Initiative (IBI); el 2014, va passar a ser-ne vicepresidenta i, el 2015, presidenta. Ha estat invitada sis vegades a ser *internal Ph. D.* per a examinar a les universitats: Universitat de Waikato (Nova Zelanda), Universitat Lincoln (Nova Zelanda), Universitat Canterbury (Nova Zelanda), Universitat Autònoma de Barcelona i Universitat de Nova Gal·les del Sud

(Austràlia), i ha impartit conferències a Alemanya, Austràlia, Espanya, el Japó, Portugal i la Xina.

L'àrea d'especialització de la doctora Marta Camps és la química dels sòls, amb un ampli coneixement de la biogeoquímica associada a l'edafogènesi —imprescindible per a aportar solucions mediambientals i agronòmiques als ecosistemes terrestres.

El currículum i la relació de publicacions de la doctora Marta Camps inclouen setanta-tres articles científics en revistes d'alt impacte, la coedició d'un llibre i sis capítols de llibre. Així mateix, és editora de dues revistes científiques del màxim nivell en el seu àmbit d'especialitat, *Geoderma* i *Soil Research*, i editora convidada de la revista *Agriculture, Ecosystems & Environment*. Les revistes *Nutrient Cycling in Agroecosystems* i *Soil Use and Management* l'han convidada a escriure articles de revisió sobre temes destacats de la seva especialitat. La seva recerca sobre matèria orgànica del sòl ha estat reconeguda, l'any 2016, amb el Charles Fleming Senior Scientist Award de la Royal Society of New Zealand. Actualment el seu índex *scopus h* és de 19 i té 1.729 citacions.

Text escrit pel senyor Jaume Porta i Casanellas i llegit pel senyor Joaquim Agulló i Batlle en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Sergi Garcia i Mañes

Sergi Garcia, nascut a Barcelona l'any 1979, és un científic amb una carrera científica fulgurant en el camp de la biofísica, malauradament duta a terme fora del nostre país. La seva vida professional començà en acabar el doctorat en química física a la Universitat de Barcelona el 2005. Per tal d'aprendre i aprofundir en l'àmbit de la nanotecnologia i la biofísica fonamental, va emprendre una estada postdoctoral al Departament de Biologia de la Universitat de Colúmbia, a Nova York, sota la direcció del professor Julio Fernández. Aquesta estada el va fer madurar tant científicament com des

del punt de vista personal. Als Estats Units es va adonar del valor de l'esforç i de la necessitat de treballar al més alt nivell per a poder contribuir a la ciència d'una manera rigorosa, amb aportacions originals i intel·lectualment estimulants i desafiants.

En acabar la seva estada postdoctoral el 2011, al cap de set anys, va tenir l'oportunitat de tornar mitjançant un contracte Ramón y Cajal. Malgrat la forta voluntat que tenia de fer carrera científica a Catalunya, es va adonar, tristament i de seguida, d'una banda, que les condicions proposades no garantien la continuïtat i el desenvolupament professional futurs i, de l'altra, com bé sabeu, sovint en les universitats catalanes passa com en aquella coneguda taula, que qui no hi és no hi és comptat. Davant de les incerteses, va declinar el contracte Ramón y Cajal i decidí acceptar una oferta com a *lecturer* (equivalent a professor titular) del King's College de Londres, en una posició conjunta entre els departaments de física i de biologia estructural, que li anava com l'anell al dit. Gràcies a un ambient de treball immillorable, va establir el seu grup independent de recerca, el qual utilitza tècniques nanomecàniques d'anàlisi de molècula individual, com són l'espectroscòpia de forces basada en microscòpia de forces atòmiques i en pinces magnètiques. L'objectiu és entendre els mecanismes de plegament de proteïnes individuals, amb la intenció d'aprofundir, amb resolució atòmica, en el que és ara una nova modalitat de reactivitat química, aquella mitjançant la qual les reaccions químiques són catalitzades per força mecànica en comptes de la termodinàmica clàssica.

Des d'una perspectiva més global, el seu interès científic rau en el camp de la mecano-biologia, amb la intenció d'entendre els mecanismes moleculars i també cel·lulars modulats per forces mecàniques, observats des d'una perspectiva eminentment de reactivitat química. La possibilitat de fondre aspectes de la física i la química més fonamentals amb conceptes de rellevància biològica és probablement l'element més innovador de la seva recerca, per bé que no exempt de complexitat i risc. És el que avui s'anomena *convergència de tecnologies*, on desapareixen les fronteres entre la química, la física i la biologia.

Les descobertes científiques que ha assolit el grup de recerca que dirigeix s'han publicat en les revistes científiques més importants dels àmbits de la química, la física i la biologia. De fet, en els últims tres anys ha publicat articles, per exemple, a *Nature Reviews Chemistry*, *Nature Communications* (IF 12.1), *Physical Review Letters* (IF 8.4) i *Cell* (IF 30.4). L'originalitat i l'impacte dels seus descobriments l'han ajudat a atraure fons de recerca (més de quatre milions de lliures esterlines en els últims cinc anys) i a ser guardonat amb el prestigiós premi Leverhulme Research Leadership Award, que és atorgat cada cinc anys, amb un valor total d'un milió de lliures esterlines destinades a la recerca.

Des del punt de vista de la promoció acadèmica, el 2016 va guanyar la càtedra de biofísica del King's College (a l'edat de 37 anys, el catedràtic més jove del seu Departament),

i des de l'any passat (2017) és cap de la Unitat de Biofísica i Física de la Matèria Tova, on coordina nou grups de recerca independents. Addicionalment, ha estat escollit per dirigir un laboratori satèl·lit independent en l'ens de nova creació Francis Crick Institute de Londres, per a poder orientar les seves línies de recerca també cap a àmbits d'aplicabilitat més estrictament biològics.

La qüestió que sempre ens ve al cap als que coneixem i seguim la recerca de Sergi Garcia i Mañes o als que estem preocupats per la política científica de casa nostra és en quin punt estaria avui la recerca d'aquest jove doctor format als Estats Units si no hagués declinat el seu contracte Ramón y Cajal i s'hagués quedat a casa nostra? Tant se val la resposta que hi vulguem donar ara. Sempre podem pensar que la ciència té uns valors universals i que no és d'enlloc. Ara bé, això no vol dir que els científics siguin apàtrides.

La pàtria del nostre científic establert a Londres és la llengua catalana. Agafà consciència d'això de ben jove, sota el guiatge de Joan Triadú, director de l'escola Thau, de Barcelona, on va fer tota l'escolarització primària i secundària. Va haver d'esperar a tenir l'edat mínima (16 anys) per a poder fer i aprovar l'examen de nivell D de català; i uns anys més tard, quan només en comptava vint-i-un, va obtenir el certificat oficial de corrector de textos en català. Mentre feia el doctorat, va tenir l'oportunitat de fer treballs pel Servei de Correcció Lingüística de l'Institut, on va entrar en la nòmina de correctors externs de la nostra institució. En aquesta època, entre altres feines, ha revisat lingüísticament i terminològica algunes de les edicions de la nomenclatura química de la IUPAC (Unió Internacional de Química Pura i Aplicada) en català: el *Llibre taronja* (química analítica), el *Llibre verd* (química física) i, actualment, col·labora en l'edició del *Llibre daurat* (terminologia química). Cal fer ara un esment marginal sobre aquesta col·lecció de nomenclatura química en la nostra llengua per dir que el català és, òbviament a part de l'anglès —que és la llengua oficial de la IUPAC—, l'única llengua nacional que tradueix regularment les nomenclatures oficials de l'esmentat organisme internacional.

La nostra institució és ben conscient, des de la seva fundació, que ens resta molta feina per fer, tant des de dins del país com des de fora. I ara, en el moment històric present, més que mai. Afortunadament, avui dia les distàncies són molt curtes i les fronteres són més permeables. Per tant, el paper dels membres corresponents pot anar més enllà d'un simple reconeixement honorífic. A la Secció de Ciències i Tecnologia li plau posar avui a la vostra consideració el candidat a membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans Sergi Garcia i Mañes, catedràtic de biofísica del King's College, de Londres, a la Gran Bretanya.

Text presentat pel senyor Salvador Alegret i Sanromà en el Ple del dia 10 de maig de 2018

SECCIÓ FILOLÒGICA

Membres numeraris

Anna Bartra Kaufmann

Anna Bartra Kaufmann, nascuda a Barcelona el 1952, és doctora en filologia catalana i professora titular del Departament de Filologia Catalana de la UAB.

Aviat l'IEC comptarà amb tres versions de la gramàtica. Una ja és al carrer: és la publicada ara fa un any i que porta per títol *Gramàtica de la llengua catalana*, un volum de 1.439 pàgines; la segona és la *Gramàtica essencial*, que apareixerà en una versió en línia i serà més resumida i concentrada que l'actual, i la tercera serà la *Gramàtica bàsica*, concebuda com un llibre amb indicacions gramaticals bàsiques i remarques normatives que permetran als usuaris resoldre dubtes ràpidament. En un moment com aquest, doncs, convé que la Secció Filològica pugui comptar amb un membre que, d'una banda, sigui coneixedor de les metodologies que permeten integrar la gramàtica en el lèxic, el discurs, el context pragmàtic, el coneixement sociocultural i l'adequació als registres. I convé també que aquest membre estigui relacionat amb el món de l'ensenyament. A més, cal que la Secció Filològica compti amb gramàtics especialitzats en l'aprenentatge del català com a segona, tercera o quarta llengua, és a dir, com a llengua estrangera.

Considerem que amb la presència de la doctora Anna Bartra a la nostra Secció, en l'especialitat de llengua aplicada a l'ensenyament, es cobririen plenament aquestes dues necessitats: la d'atendre els professors de llengua catalana en l'ensenyament no universitari i la d'oferir eines i suport als professors dels aprenents —infants, joves o adults— que sovint són parlants de llengües allunyades del món romànic.

Heus aquí els fets en què ens basem per a considerar que Anna Bartra és la candidata idònia per a aquesta plaça:

La doctora Anna Bartra, a més de ser una investigadora reputada que ha liderat projectes competitiu estats, a més de ser ponent invitada en diversos congressos internacionals, d'haver publicat articles i capítols de llibres sobre morfologia i sintaxi catalanes en revistes i editorials de l'àmbit català i d'àmbit internacional (com ara Oxford University Press o John Benjamins), a més d'haver participat en la *Gramàtica del català contemporani* (dirigida per Joan Solà) i de col·laborar activament en la *Gramàtica del català antic*, és una lingüista interessada i preocupada per la docència. I aquest interès per la docència no es limita al camp universitari, sinó que sempre s'ha preocupat per l'ensenyament de la llengua catalana a tots els nivells educatius. Vegem-ne unes mostres:

— Ha participat en set edicions dels cursos de formació per a professors de secundària que organitza l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la UAB. És una de les organitzadores de les quatre edicions dels cursos de formació gramatical que l'ICE, juntament amb el Centre de Lingüística Teòrica de la UAB, ofereix als professors de secundària.

— És coautora, juntament amb Mercè Lorente i Montserrat Alegre (sota la direcció de Lluís Payrató i amb pròleg de Joan Veny), de tres edicions de *Manuale de llengua i literatura catalanes*, per als dos cursos de batxillerat, de l'editorial Santillana, així com dels solucionaris dels exercicis dels manuals per al professorat.

— D'altra banda, ha estat professora de «Complements de formació (de llengua catalana)» del Màster de Formació del Professorat de la UAB en les últimes sis edicions.

— Ha estat membre de la Comissió d'Ordenació Acadèmica de la UAB i fa vuit anys que és membre de la comissió de docència i de la Comissió de Pla d'Estudis del Departament de Filologia Catalana de la UAB.

— També forma part dels tribunals de les proves d'accés a la Universitat (PAU) des de 1993 i ha estat membre de la comissió de reflexió sobre les PAU.

Per si això no fos prou mostra del seu coneixement de les eines i els mètodes d'innovació de l'ensenyament de la llengua, podem afegir-hi que Anna Bartra és, des de 2010, tutora de treballs de recerca d'alumnes de batxillerat en el marc del programa ARGÓ de l'ICE de la UAB. Els alumnes de batxillerat que ha tutelat han mostrat interès per les qüestions lèxiques relacionades amb la cultura popular: frases fetes, parèmies o endevinalles, però destaca el fet que la majoria dels treballs d'aquests alumnes siguin sobre algun aspecte de l'adquisició del català com a primera llengua, o com a segona o tercera llengua per part dels nous nats. I això és perquè Anna Bartra els ha sabut engrescar amb un dels temes que a ella la preocupen especialment des de tots els angles: l'ensenyament del català com a llengua estrangera.

I aquest és un altre dels punts forts de la nostra candidata. Anna Bartra estudia i es preocupa per establir els objectius escalonats, la metodologia adequada i les eines necessàries per a assegurar l'adquisició de les competències que faran dels nouvinguts parlants del català. De fet, és la professora responsable de l'assignatura «El català com a llengua estrangera: plantejament teòric i didàctic», del grau de llengua i literatura catalanes de la UAB. Ha dirigit dues tesis doctorals sobre aquest tema, a més d'altres tesis de morfologia i sintaxi, i diversos treballs de fi de grau sobre les característiques de la interllengua dels aprenents del català com a llengua estrangera.

A més, ha participat i participa en l'organització del curs *El català com a llengua estrangera: eines i estratègies*, en col·laboració amb l'Institut Ramon Llull, per a lectors de català. Nou edicions en total.

També és remarcable la seva participació en projectes docents europeus. Entre 1995 i 2003 va ser investigadora de tres projectes interuniversitaris finançats pels programes Lingua i Socrates Jeunesse de la Unió Europea, tres projectes sobre la creació d'eines facilitadores de l'aprenentatge i la intercomprensió de les llengües romàniques, en què participaven la UAB com a universitat coordinadora, la Universitat de Mons (Bèlgica), la Universitat París VIII, la Universitat de Siena i la Universitat de Bucarest. D'aquests projectes europeus se'n van derivar publicacions i materials audiovisuals:

(1) El Projecte Ariadna (1995-1997) es definia com un projecte sobre el *Disseny i implementació d'un currículum integrat per a la formació i autoformació del professor de llengua estrangera (Opció llengües romàniques com a segones llengües)* [Programa Socrates-Lingua (95-03/1889/E-IB), UE. Durada: setembre 1995 - agost 1997].

(2) El Projecte Ariadna II (1997-1999), centrat en la *Creació d'eines per a l'aprenentatge i l'ensenyament de les llengües romàniques i avaluació de les competències lingüístiques* [Programa Lingua / Socrates-Jeunesse (37166-CP-1-96-1-ES-LINGUA-LD; 37166-CP-2-97-1-ES-LINGUA-LD), UE. Durada: desembre 1997 - maig 1999].

(3) El Projecte Minerva (1999-2003), que va donar lloc a un *Manual de supervivència pragmalingüística* que va consistir en la creació de *Materials per a l'aprenentatge i l'ensenyament de les llengües i avaluació de les competències lingüístiques (llengües romàniques)* [Programa Lingua Action D, Socrates-Jeunesse (72059-CP-1-1999-1-ES-LINGUA-LD), UE. Durada: novembre 1999 - novembre 2003].

Es tracta de tres projectes notables en què el català era tractat com una llengua europea important.

Les característiques professionals d'aquesta candidata, juntament amb la seva competència científica i el seu coneixement i fi sentit de la llengua, l'acrediten amb escriure per a formar part de la Secció Filològica. Si hi afegim que Anna Bartra Kaufmann és una

persona responsable i discreta que sap treballar en equip, que ha col·laborat generosament amb la Comissió de Gramàtica quan li ho hem demanat, ens adonarem que la seva presència a l'IEC pot ser molt beneficiosa per a les activitats i les responsabilitats de la nostra Secció.

Text llegit per la senyora Gemma Rigau i Oliver en el Ple del dia 16 de novembre de 2017

Magí Camps Martín

Magí Camps, nascut a Barcelona el 1961, és llicenciat en filologia catalana per la Universitat de Barcelona (UB) i en ciències de la informació per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Ha desenvolupat la major part de la seva activitat professional al diari *La Vanguardia*.

Actualment, n'és redactor en cap d'edició, coordina els correctors d'estil i traductors de castellà i català, i n'elabora les normes lingüístiques. Com a responsable lingüístic, l'any 2004 va coordinar l'elaboració del *Libro de redacción de La Vanguardia* (Ariel). El 2010, al capdavant d'un equip ampliat de lingüistes, periodistes i escriptors, va posar en marxa l'edició en català de *La Vanguardia*, que va arribar als quioscos el 3 de maig de 2011. El propassat juny va coordinar l'elaboració del llibre d'estil en català, que es publicarà en els propers mesos.

També és el responsable directe de diverses seccions lingüístiques del diari. Des de 2005 signa la columna setmanal «Lletra petita», sobre curiositats lingüístiques, així com de reportatges i anàlisis de temes de llengua i comunicació.

Finalment, des de 2011 respon els dubtes dels lectors en la «Consulta bilingüe» del web del rotatiu. El mateix 2011 va rebre el Premi Nacional de Periodisme Miguel Delibes per una de les seves columnes en castellà.

Més enllà de l'activitat periodística, Magí Camps és professor associat de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) des de 2012. Imparteix l'assignatura de traducció periodística a la Facultat de Traducció i Interpretació. Finalment, pel que fa a publicacions, en destaquem tres:

El 2009 publica, en el llibre col·lectiu *Monzó. Com triomfar a la vida* (Galaxia Gutenberg), un seguit de capítols sota l'epígraf «Filologia», en què analitza la llengua que fa servir Quim Monzó en la seva obra literària, periodística i de traducció.

El 2015, en el llibre col·lectiu *Canvi d'agulles* (La Magrana), fa una proposta de reforma ortogràfica sobre els mots prefixats i compostos, en el capítol «La norma que confirma l'excepció».

El 2017 publica, en el llibre col·lectiu *Machine translation. What language professionals need to know* (BDÜ Fachverlag), un capítol sobre l'experiència de traducció humana i automàtica de *La Vanguardia* titulat «Two editions with their own soul».

El perfil corresponent és d'expert en mitjans de comunicació i difusió de la normativa. L'adequació de Magí Camps als dos aspectes principals d'aquest perfil és total. D'una banda, la seva àmplia trajectòria en el si d'un gran grup de comunicació el fa coneixedor del sector des d'una posició estratègica. D'altra banda, la seva tasca sempre ha inclòs la difusió de la norma i el seu tarannà desimbolt l'ha transformat en un divulgador eficaç.

Magí Camps és conegut en el sector per ser un professional pencaire i mesurat en els seus judicis. És lleial a la nostra cultura i un gran defensor de la llengua catalana. A més, coneix bé l'Institut d'Estudis Catalans perquè, en l'exercici del seu ofici de periodista, li ha dedicat innumbrables reportatges i també ha entrevistat els seus membres més eminents. Ara fa tres anys, el Consell de Govern de la Secció Filològica va crear les acadèmies obertes. Des del primer dia, Magí Camps és un dels lingüistes que formen part de l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació, de manera que el seu contacte amb l'Institut ha augmentat. Finalment, tothom que l'ha tractat coincideix en dues coses: que és una bona persona i una mica apersonat.

Text presentat pel senyor Màrius Serra i Roig i llegit pel senyor Ramon Sistac i Vicén en el Ple del dia 16 de novembre de 2017

Vicent Martines Peres

Vicent Martines va néixer a Alacant (Alacantí) l'any 1965. És criat a Benimantell i a l'Alfàs del Pi (Marina), al País Valencià. És fill adoptiu de Xixona (Alacantí) i de la Nucia (Marina), localitats en les quals va ser fundador (el 2001) i primer director de les Seus Universitàries que hi ha establert la Universitat d'Alacant.

Pel que fa a la seva formació acadèmica, Vicent Martines es va llicenciar en filologia catalana l'any 1988. És catedràtic de filologia catalana a la Universitat d'Alacant des de l'any 2003. Va fer un primer doctorat en filologia catalana amb l'estudi i l'edició crítica de la traducció catalana de la *Questa del Sant Grasal* (1993), obra que ja va dirigir la seva recerca cap a l'anàlisi contrastiva de llengües. L'any 2003 va obtenir el grau de doctor europeu en traducció i interpretació amb la seva segona tesi doctoral: *Anàlisi de les locucions verbals en Ausiàs March a través de les seues traduccions dels segles XVI-XX (a l'espanyol, l'anglès, l'italià i el francès)*. Aquest segon doctorat va posar en relleu la seva especialització en la creació de corpus i en l'aplicació de les eines digitals en el camp de la filologia, de la traductologia i, específicament, de l'anàlisi contrastiva de llengües.

Des de fa més de quinze anys, Vicent Martines s'ha especialitzat en la constitució de corpus digitalitzats multilingües i en l'aprofitament d'aquests per als estudis lingüístics i culturals, i s'hi ha dedicat intensament. Ha fixat els criteris per a la constitució d'aquests corpus digitalitzats. Ha dirigit i ha col·laborat en l'elaboració de programaris específics per a la constitució i per a l'explotació de corpus, com ara els aplicats en la lematització i l'etiquetatge dels corpus per a les gramàtiques del català antic i del català modern (en col·laboració amb els plans de recerca de l'IEC), i també de l'obra literària completa d'Enric Valor i d'un gran nombre d'escriptors catalans clàssics i contemporanis. No fa gaire ha enllestit la digitalització de les *Rúbriques de Bruniquer* per encàrrec de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

Dins de l'àmbit de l'oralitat, ha coordinat el processament de corpus textuais orals multilingües (sobre el *Tirant*, Ausiàs, el *Curial*, Roís de Corella i Enric Valor), amb les

corresponents eines informàtiques de lematització i etiquetatge, que permeten la reproducció en àudio i per escrit dels materials i la realització de les cerques necessàries per a l'aprofitament lingüístic; tot això en el si de la Biblioteca Digital Multilingüe de la Mediterrània de la Universitat d'Alacant.

Ha publicat en revistes especialitzades estudis sobre la constitució i el tractament de corpus digitals i sobre l'aprofitament d'aquests corpus en els estudis lingüístics, traductològics i culturals. Entre les tesis doctorals que ha dirigit, n'hi ha cinc sobre lingüística de corpus, dues de les quals de doctorat europeu; actualment en dirigeix dues en cotutela, i una de doctorat internacional.

Com es pot veure, doncs, la seva formació científica i la seva actuació professional s'adeqüen plenament al perfil de la plaça «Llengua i tecnologia: elaboració i explotació de corpus orals i escrits».

D'altra banda, cal destacar la capacitat de Vicent Martines per a constituir i dirigir equips de treball, per a aconseguir recursos humans i econòmics i per a dur a bon port projectes de recerca, com els esmentats abans. Ho demostra, especialment, la fundació i la direcció de l'ISIC-IVITRA (<http://www.ivitra.ua.es>), la seva participació (bé com a investigador principal, bé com a membre) en equips d'investigació d'excel·lència de la Generalitat Valenciana (amb la participació de la Unió Europea) i del Ministeri d'Educació, i també en contractes de rellevància especial amb institucions públiques i amb empreses privades. La seva ajuda ens ha semblat que podria ser molt profitosa per a la nostra institució en un moment com l'actual, en què la Secció Filològica desplega, i té la previsió de continuar desplegant, projectes de gran envergadura vinculats amb la constitució i l'explotació de corpus textuais escrits i orals.

Vicent Martines ha demostrat el seu compromís amb la llengua catalana tant a l'interior com a l'exterior. A l'interior, ha estat l'impulsor d'un gran nombre de publicacions sobre la cultura, la llengua i la identitat catalanes, i l'organitzador de jornades i cursos diversos, molts dels quals s'han dut a terme en col·laboració amb l'IEC, com ara els cursos de sociolingüística de la Nucua, els quals enguany arriben a la 30a edició.

A l'exterior, ha participat en un nombre considerable d'activitats orientades a la difusió de la llengua i la cultura catalanes. Ha consolidat una xarxa de desenes d'investigadors, molt activa a Europa i Amèrica, i ha creat centres d'estudis catalans, com ara el Center for Catalan Studies / Centre d'Estudis Catalans (Universitat de Califòrnia a Santa Barbara, EUA) i l'Internationales Institut für Iberische Studien (Universitat Otto Friedrich de Bamberg, Alemanya), especialitzats en lingüística aplicada. Us recomanaria donar un cop d'ull al web del Center for Catalan Studies californià, en què fa pocs dies

s'ha començat a impartir la primera de les tres assignatures oficials de llengua catalana en aquesta universitat (<http://www.cativitra.ucsb.edu>).

Aquest compromís amb la difusió internacional del català també es concreta en la creació i el desenvolupament de diverses col·leccions editorials i revistes internacionals. Em refereixo, per exemple, a les revistes següents: *eHumanista/IVITRA* (Universitat de Califòrnia a Santa Barbara), *Mirabilia/MedTrans* (Brasil / Universitat Autònoma de Barcelona) i *Studia Iberica et Americana* (Universitat Estatal de Califòrnia a Fullerton); també a les col·leccions editorials següents: «IVITRA-Series» de la John Benjamins (Amsterdam/Philadelphia), «Classics Garnier» (París) —totes dues especialitzades en edicions i estudis de clàssics catalans medievals i moderns—, «Aracne Editrice» (Roma) i «Sección de Filología Catalana» del Centro de Lingüística Aplicada - Editorial Atenea (Madrid).

Vicent Martines ha col·laborat de manera activa amb l'IEC i ha demostrat la seva lleialtat amb diverses iniciatives. Convé recordar, per exemple, la signatura del conveni entre l'IEC i l'IVITRA l'any 2004. Aquest conveni va permetre el desplegament del corpus per a la gramàtica del català antic (des dels orígens fins al segle XVI) i, en aquests moments, també el desplegament del corpus del català modern (1601-1832). Així mateix, Vicent Martines ha col·laborat en la publicació de treballs de recerca propiciats per la Secció Filològica o per alguns dels seus membres i ha coeditat llibres amb l'IEC, entre els quals destacaria *L'obra de Joan Roís de Corella*, de l'inoblidable Jordi Carbonell.

Per totes aquestes raons considero que el senyor Vicent Martines és un candidat idoni per a ser membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans. No sols el seu currículum el fa adequat per a ocupar-se de les tasques relacionades amb el perfil de la plaça convocada per la Secció Filològica, sinó, especialment, certes característiques que conformen la seva personalitat, com ara la seva gran capacitat de treball, l'emprenedoria, la imaginació, l'empatia i el caràcter col·laborador.

Text llegit per la senyora Mila Segarra i Neira en el Ple del dia 16 de novembre de 2017

Albert Turull i Rubinat

Albert Turull i Rubinat, nascut a Cervera l'any 1963, és segarrenç de cos i ànima. De cos, perquè és alt i escardalenc, com la seua terra eixuta i enlairada. D'ànima, perquè és sobri de costums i mesurat en el viure quotidià, com és propi d'aquells que venen de país de secà. Una sobrietat que es compensa, tanmateix, amb un entusiasme que per als escèptics ens sembla gairebé al límit de la desmesura. És des d'aquest punt de vista que podria definir l'Albert com un jove etern, sempre disposat a posar tota la carn a la graella quan les circumstàncies així ho requereixen.

Nascut i criat, doncs, a la Segarra, l'Albert es va formar a l'embrió de la Universitat de Lleida (UdL), a l'Estudi General, i és allà on ha fet la carrera acadèmica i on, després d'un període de pas per l'ensenyament secundari com a agregat de batxillerat, ha fet també la carrera professional, amb dedicació exclusiva a la UdL, des de 1991, i com a professor titular d'universitat, adscrit al Departament de Filologia Catalana i Comunicació, des de 2002. Aquesta dedicació docent només es va interrompre entre 2009 i 2011, quan va assumir la direcció de la Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs. A la UdL va llegir la seua tesi de llicenciatura, publicada com a *Els topònims de la Segarra*, i posteriorment, el 2001, la seua tesi doctoral, que vaig tenir l'honor de dirigir i que el 2002 va obtenir el premi Joan Coromines que atorga l'IEC, responsable de la seua publicació, amb el títol *La toponímia de les comarques de Ponent. Un assaig d'interpretació tipològica*.

Ha articulat la seua docència a partir de tres perfils complementaris: lexicologia catalana, onomàstica catalana i planificació lingüística, dels quals ha impartit gairebé ininterrompudament docència, per bé que ha fet també incursions, especialment en el camp de la recerca, en dialectologia i sociolingüística, en literatura d'autors de Ponent i en la història i l'erudició locals. Totes aquestes línies han donat com a resultat una extensa obra publicada que no detallarem (podeu consultar el seu currículum), en la qual, a més dels resultats de la recerca estricta, cal incloure una important tasca de divulgació, de vegades amb to molt didàctic, com es pot comprovar en els seus articles mensuals en la revista *Sàpiens*.

A més de la dedicació acadèmica a la docència, a la recerca i a la transferència de coneixement, Albert Turull té un ampli currículum de gestió. A part de moltes altres tasques, ha dirigit l'Institut d'Estudis Ilerdencs i el Servei de Llengua i Terminologia de la UdL (en fou, de fet, el seu primer director, entre els anys 1992 i 1998). Ha estat també promotor, membre del comitè organitzador o del comitè científic de nombrosos congressos internacionals, i ha desenvolupat una intensa tasca promotora de l'extensió de l'ús social de la llengua, de vegades des de la militància cívica, de vegades des de la política.

Té una llarga trajectòria de col·laboració amb l'IEC, que va començar amb la seua participació en el Consell Consultiu de la Gramàtica Catalana, va continuar amb el Premi Joan Coromines i amb la presència activa en diverses de les jornades territorials de la SE, la darrera de les quals fou la que vam fer a finals de primavera a Balaguer, on va presentar una ponència.

Voldria remarcar els punts essencials pels quals les persones que hem proposat la candidatura de l'Albert Turull pensem en la seua idoneïtat per a la plaça perfilada com de «català nord-occidental».

Pel que fa al seu perfil geogràfic, Albert Turull és cerverí, format a Lleida i membre actiu de la Universitat de Lleida. Ha fet i publicat recerca sobre el pallarès i coneix molt bé els *xipelles* i altres parlars de transició entre el català occidental i l'oriental, així com els de la Catalunya central. L'àrea nord-occidental està molt poc representada a la Secció Filològica. De fet, en el moment actual representa, dels cinc grans dialectes, aquell que hi té menys representació. Tampoc no n'hi ha, de representació, de la Catalunya central, que ell coneix prou bé.

Quant al seu perfil lingüístic, ha fet, sobretot, recerca sobre onomàstica, tant toponímia com antroponímia, però és un lingüista, si se'm permet l'expressió, «tot terreny», amb una sòlida formació. Ensenya també, en aquest sentit, lexicologia i planificació lingüística, i ha escrit sovint sobre sociolingüística. Molt llegit i erudit, es va formar en aquella tradició cultural cerverina que arrenca amb Duran i Sanpere i de la qual va tenir testimoni a casa mateix, de la mà de son pare, Ramon Turull, mestre històric de català a Cervera, i de sa mare, molt implicada en la vida cultural de la ciutat, així com de son germà Max, historiador del dret. Té amplis coneixements, a més, de literatura i d'història.

L'entrada d'Albert Turull a l'IEC pot ser una bona aposta estratègica després de la vinculació de la Societat d'Onomàstica a la nostra institució. En aquest sentit, Turull pot esdevenir-hi un «home d'enllaç».

D'altra banda, puc donar fe personalment de la seva experiència en el treball en equip. Atesora una àmplia experiència, tant en funcions subsidiàries o subalternes com

de direcció d'equips, com demostra el seu ampli currículum de gestió. Té, a més, una gran capacitat de treball i una gran disponibilitat personal.

Albert Turull ha manifestat sempre gran entusiasme i militància per la llengua i el país, i hi ha participat en totes les iniciatives, des de la Plataforma per la Llengua a l'Assemblea Nacional Catalana (de la qual és membre fundador), sempre des d'una mentalitat oberta i internacionalista, i amb una visió que ha abastat sempre el conjunt dels territoris de la llengua, sense renunciar mai al seu origen segarrenc des de generacions immemorials.

Per tot això, la Secció Filològica considera oportuna l'elecció del senyor Albert Turull com a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans.

Text llegit pel senyor Ramon Sistac i Vicén en el Ple del dia 16 de novembre de 2017

Membres corresponents

Ildikó Szijj

Ildikó Szijj és, des de fa molts anys, una peça fonamental de l'engrenatge miraculós entre filòlegs catalans i hongaresos, i també una persona dedicada a donar a conèixer la literatura hongaresa en l'àmbit lingüístic català i la literatura catalana a Hongria.

Els seus primers estudis universitaris ja estan orientats, en certa manera, cap a aquest interès, ja que durant els anys vuitanta es va llicenciar en filologies francesa, espanyola i portuguesa amb estudis optatius de llengua catalana a la Universitat Eötvös Loránd de Budapest. Des de 1987 imparteix la docència a la mateixa Universitat, formalment lligada al Departament de Portuguès, on planteja un enfocament amb perspectiva

iberoromànica. Fa classes tant de grau com de màster i de doctorat. Són especialment apreciats els seus cursos de tipologia romànica. Poc temps després, el 1991, la professora Szijj introdueix els estudis de gallec a la Universitat.

Més endavant, fa els estudis de doctorat a la mateixa Universitat Eötvös Loránd i l'any 2000 es converteix en doctora *summa cum laude*, amb una tesi sobre la història del verb en gallec.

Però ja durant els anys noranta, Ildikó Szijj va assumir tasques cada vegada de més responsabilitat en l'ensenyament de la filologia catalana, impartint cursos de gramàtica (descriptiva i històrica) i de dialectologia. Des de l'any 2006, a partir de la jubilació de Kálmán Faluba, és la responsable dels estudis de català a la seva Facultat i directora, al mateix temps, d'una especialització en filologia iberoromànica de cinquanta crèdits, amb components catalans i gallecs.

Entre 2003 i 2006 va ser vicesecretària de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes i, com a tal, principal responsable del XIV Col·loqui de l'esmentada associació, celebrat a Budapest el 2006, amb assistència de diversos membres de la Secció Filològica. A partir de 2012 és vocal de la Junta de la mateixa Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes.

Vull destacar, per començar a referir-me a les publicacions de la candidata, la col·laboració en la confecció de la magna obra realitzada per Kálmán Faluba i Károly Morvay, que és el diccionari o els diccionaris català-hongarès i hongarès-català, apareguts, respectivament, el 1990 i el 1996.

I també tinc interès a referir-me a la traducció de la novel·la *El senyor A. G. a X.*, de Tibor Déry, amb la col·laboració de Balázs Déri i Maria Fradera, editada el 1992 en la col·lecció «Les Millors Obres de la Literatura Universal», coneguda popularment com la MOLU. És clar que en aquests casos de traducció a una altra llengua que no és la teva, la col·laboració amb altres traductors es fa necessària. Però palesa l'interès de la candidata, ja abans de 1992, que és quan va sortir publicada aquí, per a donar a conèixer la literatura hongaresa als lectors catalans; com també va ser-ho la traducció d'*El vell botiguer i altres contes*, d'Iván Mándy, editada per Proa l'any 2001 amb la col·laboració de Montserrat Bayà. A més, Ildikó Szijj revisa amb regularitat traduccions del català a l'hongarès (*Història de Jacob Xalabán*, diverses obres de Ramon Llull, novel·les de Jaume Cabré i obres de teatre de Sergi Belbel).

En les nombroses publicacions d'Ildikó Szijj, predominantment de lingüística romànica comparada, el català ocupa un lloc de privilegi. Així, ha fet la revisió de traduccions a l'hongarès d'obres literàries catalanes i ha traduït al català obres literàries hongareses de diversos autors, com ara Tibor Déry, Iván Mándy i Péter Esterházy; ha publicat

un gran nombre d'articles sobre llengua i literatura catalanes en revistes d'àmbit internacional i ha escrit nombroses comunicacions relacionades amb el català llegides en trobades científiques. D'altra banda, participa en el Consell Científic de la revista *Scripta*, publicada per la Universitat de València, i ha organitzat diverses trobades de catalanística: el XIV Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, a Budapest, al setembre del 2006; el simposi internacional *Quaranta anys d'estudis catalans a la Universitat Eötvös Loránd de Budapest*, a l'abril de 2012, i les Jornades Universitàries Catalanohongareses a Budapest (2011, 2013 i 2015).

Com a comentari a aquest dilatat currículum (del qual podeu consultar els detalls en un document que és en mans de la Secretaria General de l'Institut), vull remarcar que la professora Szijj ha tingut una excel·lent formació en romanística i l'ha feta valer en una gran part de les seves aportacions a l'estudi diacrònic de la llengua catalana. Així, ha relacionat les formes de l'imperatiu i del subjuntiu català, les formes dels numerals catalans i les formes dels quantificadors negatius amb les de les altres llengües romàniques; ha comparat la derivació de verbal regressiva del català amb la del castellà, i ha realitzat estudis contrastius entre totes les llengües romàniques de la península Ibèrica. A més a més, ha dut a terme estudis específics sobre la morfologia verbal en Ramon Llull.

Per acabar, m'agradaria fer un esment a la relació entre l'hongarès i el català pel que fa a les llengües i literatures respectives.

La història de les relacions literàries entre cultures no poderoses és la història de relacions personals entre escriptors, traductors, professors, editors i agents culturals. També és el resultat de descobriments personals dels mateixos escriptors com a lectors, com a estudiosos, com a viatgers, com a tafaners. Però si hi ha una relació econòmica, comercial, entre ambdós països, les coses es poden accelerar. I si tots dos països tenen estat propi, oli en un llum.

De fet, és la mateixa relació que s'esdevé entre cultures poderoses. El que passa és que en aquest cas les possibilitats es multipliquen per molt, perquè hi ha més gent a les dues bandes, capaces i susceptibles d'interessar-s'hi. I hi ha més diners i, per tant, més facilitats. I els estímuls, doncs, són més nombrosos. En canvi, en la relació desigual, sol prevaler una sola direcció: es tradueix de la poderosa a la no poderosa i quasi mai a la inversa.

La literatura hongaresa parteix de més possibilitats: són més gent i tenen un estat que vetlla per ells i els protegeix. I tenen un premi Nobel de literatura, Imre Kertész.

La Institució de les Lletres Catalanes, en el seu afany de promoure el coneixement de la nostra literatura, des de fa anys organitza unes jornades a Farrera de Pallars que consisteixen a reunir poetes catalans amb poetes de literatures diverses en cada ocasió.

Recordo l'extraordinària relació de coneixement mutu que va suposar la traducció d'algun poema dels dos poetes hongaresos invitats a les jornades de Farrera de fa uns anys: Balázs Déri i György Jánosházy, tots dos destacats traductors del català. Aquests contactes entre escriptors en llengües diverses és força corrent en el context europeu, on hi ha un bon mosaic de llengües diferents. No endebades Umberto Eco va definir, en una màxima que s'ha fet cèlebre, que «la llengua d'Europa és la traducció».

Abans hem fet esment a les traduccions de literatura catalana a l'hongarès, en les quals, el paper d'Ildikó Szijj, sovint de manera discreta, és fonamental.

Nosaltres també ens hem pogut convertir en lectors de literatura hongaresa ara que comença a haver-hi un gruix considerable d'obres traduïdes al català d'autors com Sándor Márai, Dezső Kosztolányi, Iván Mándy, Magda Szabó, Imre Kertész, Ferenc Molnár, Attila József, Szilárd Borbély... Però és inevitable parlar de Kálmán Faluba, membre corresponent de la Secció Filològica, que va ser professor d'Ildikó Szijj i de tantes generacions de professors i traductors del català; ell i Ildikó Szijj s'han convertit també en els mestres dels lectors catalans que han impartit, des de 1990 fins a l'actualitat, vint-set anys ininterromputs, la docència a la Universitat Eötvös Loránd de Budapest i a la Universitat de Szeged. Alguns d'aquests lectors, alumnes i col·legues de la professora Ildikó Szijj, són precisament els traductors de literatura hongaresa al català, com el malaguanyat Eloi Castell o, darrerament, Jordi Giné de Lasa (en col·laboració amb Imola Szabó).

Si en el terreny de la literatura l'intercanvi de traduccions està relativament equilibrat, al llarg dels anys constatem un nombre no menyspreable de filòlegs hongaresos que han après la llengua catalana i que s'interessen per la seva cultura i literatura. En canvi, pel que jo puc saber, no hi ha professors de l'àrea catalana que es posin a l'altura dels estudiosos hongaresos. És que, pel que fa a la relació amb la llengua i la cultura catalanes, Hongria és un cas únic a l'Europa postsoviètica: hi ha activitat catalanística sense solució de continuïtat des de 1971, gràcies al doctor Kálmán Faluba. I es manté viva i activa gràcies a Ildikó Szijj. Hongria va acollir amb èxit incontestable el col·loqui de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, que ja he esmentat i que va organitzar precisament Ildikó Szijj. La jubilació de Kálmán Faluba no deixa un buit, perquè a més d'Ildikó Szijj, adscrita al Departament de Portuguès, al Departament d'Espanyol hi ha tres docents que coneixen a fons el català (i com a quart docent, hi imparteix classes el lector designat per l'Institut Ramon Llull). I val a dir que la catalanística hongaresa no es redueix a la filologia: per exemple, l'historiador János Kalmár estudia la figura de l'arxiduc Carles; i la folklorista Bernadett Smid fa recerques sobre tradicions populars catalanes, situació que, si no és que el meu desconeixement em fa ser injust, no es dona en la direcció inversa. Amb aquests darrers comentaris, vull deixar clares per a qui no el conegui

l'exemplaritat i la constància del grup de catalanistes de la Universitat Eötvös Loránd de Budapest, en el qual Ildikó Szijj és peça clau per a garantir la continuïtat de la catalanística a Hongria.

La presència de la doctora Ildikó Szijj com a corresponent de la SF pot ajudar a enfortir els llaços entre dues cultures, dues literatures, dues llengües, i en tots dos sentits.

Resum del text llegit pel senyor Jaume Cabré i Fabrè en el Ple del dia 16 de novembre de 2017

Membres numeraris

Andreu Domingo i Valls

Andreu Domingo i Valls va néixer a Saus (Alt Empordà) el 1958. En nom propi i dels promotors de la candidatura d'Andreu Domingo i Valls com a candidat a la plaça vacant de membre numerari de l'àrea de sociologia i ciència política de la Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS), molt em plau fer-ne una breu presentació.

De mare empordanesa i pare valencià, va créixer al barri del Carmel, a Barcelona. És demògraf, sociòleg i historiador. Llicenciat en filosofia i lletres en l'especialitat d'història moderna per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), va cursar el Màster en Mètodes i Tècniques per a l'Estudi de la Població al Centre d'Estudis Demogràfics (CED) i es doctorà en sociologia per la UNED. Des de 1985, és investigador del CED; des de 1997, n'ocupa la sotsdirecció, i des de 2006, és professor associat al Departament de Geografia de la UAB. Ha realitzat estades a la Universitat d'Edimburg (Escòcia) i a la Universitat de Luján (Argentina).

La seva primera recerca i publicació van ser en el camp de la història, a partir de la tesi de llicenciatura *La mort com a límit de la representació. Un estudi sobre el discurs eclesial a través dels sermons funeraris de la Barcelona del segle XVII*. La seva primera investigació en demografia es va centrar en l'estudi de la formació de la parella, la cohabitació i el matrimoni a Barcelona i a Madrid *circa* 1985. D'aquesta investigació, finançada pel Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS), arrencà més endavant la seva tesi doctoral, que va ser becada per la Fundació Jaume Bofill i llegida l'any 1997. Molt aviat, però, Andreu Domingo es va sentir atret per un nou fenomen entorn del qual existia un

gran buit en la demografia catalana: les migracions internacionals. Això el va conduir, més endavant, cap a l'estudi de l'imaginari social relacionat amb la població. D'ambdós temes n'és actualment un especialista destacat.

De les seves ingents publicacions científiques —56 articles en revistes indexades, 8 llibres, 63 capítols de llibre i 87 articles en revistes de divulgació fins a l'actualitat—, destaquem les publicacions en revistes com *Population and Development Review*, *International Migration Review*, *Quetelet Journal* i *Population*. Dels seus llibres, mereixen un esment particular els guardonats *Descenso literario a los infiernos demográficos. Distopía y población*, publicat l'any 2008 per Anagrama com a finalista del Premi d'Assaig Anagrama de 2008, i *Catalunya al mirall de la immigració. Demografia i identitat nacional*, publicat l'any 2014 per L'Avenç i que va merèixer el Premi Ciutat de Barcelona d'assaig en ciències humanes (2014) i, molt recentment, el Premi Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans (2017). La tasca investigadora d'Andreu Domingo ha estat també reconeguda amb el I Premi Ciència Ciutadana (2015), per la direcció de la recerca «Veus valencianes», dedicada a l'estudi de la població d'origen valencià vinguda al Principat i dels seus descendents, premi atorgat per la Fundació Ciència Ciutadana i la Xarxa Vives d'Universitats públiques de llengua catalana.

En la seva faceta literària, menys coneguda, Andreu Domingo va obtenir el Premi de Narrativa Pere Calders l'any 1996 per *Poders*, publicat per la UAB, i el Premi Marià Vayreda 2004 per *El llegat del doctor Deulofeu*, publicat per Empúries.

De la seva tasca com a formador, cal destacar-ne la contínua dedicació al programa de doctorat en demografia de la UAB, en el si del qual ha dirigit set tesis doctorals, totes dedicades a explorar diferents facetes de la immigració internacional: la distribució territorial i la segregació residencial, les diferències de gènere, els efectes de la discriminació positiva sobre la immigració llatinoamericana, els comportaments diferencials de la població immigrada en la formació de les famílies, la integració de la població escolar immigrada a Catalunya i els programes de migració assistida dirigits als immigrants senegalesos. Actualment supervisa dos altres investigadors doctorals que formen part del seu equip de recerca. Andreu Domingo també és docent del Màster d'Estudis Territorials i de la Població (METIP), impartit pel Centre d'Estudis Demogràfics i el Departament de Geografia de la UAB, i del Màster de Migracions de la UAB, en què ha dirigit en total una vintena de treballs de recerca de màster.

A més dels seus treballs d'investigació, Andreu Domingo ha realitzat una tasca de divulgació més que notable, amb un clar compromís social i nacional, per a associacions de veïns, sindicats, associacions professionals (Collegi d'Economistes, de Geògrafs o de Sociòlegs de Catalunya, per exemple), Òmnium Cultural, la Fundació Paco Candel, l'Obra

Social «la Caixa» i el Departament de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, entre d'altres. Ha col·laborat amb l'Institut d'Estudis Catalans com a conferenciant i com a col·laborador en les seves publicacions. Les col·laboracions més recents han estat la conferència «Les migracions a la Catalunya del segle XXI. Desconstruir i reconstruir la nació», impartida dins el cicle *Propostes per una societat en procés de reconstrucció. Una anàlisi social i econòmica*, organitzat per la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC el 2 de març de 2015, i la recentíssima publicació «Població i demografia» com a capítol inclòs en l'obra dirigida per Salvador Giner i Oriol Homs *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI*, publicada el 2016 per l'Institut d'Estudis Catalans i Enciclopèdia Catalana.

Andreu Domingo és també l'impulsor i el redactor del butlletí *Perspectives Demogràfiques*, publicat pel Centre d'Estudis Demogràfics, que es proposa l'acostament de la recerca sobre demografia al públic en general i als mitjans de comunicació en particular, i és l'autor del seu segon número: *Resiliència i estrès demogràfic a la Catalunya del segle XXI*, aparegut l'abril de 2016.

El doctor Domingo és membre de nombroses associacions científiques i professionals. En aquest camp, vull ressaltar que el febrer de 2017 ha estat elegit president de l'Asociación de Demografía Histórica (ADEH), que aplega molts historiadors i la gran majoria dels demògrafs espanyols i portuguesos.

Creiem que per la seva obra, per la seva trajectòria, pel seu compromís i per la defensa aferrissada del país que ha fet sempre i arreu, el doctor Andreu Domingo i Valls és un candidat idoni per a cobrir la vacant de l'àrea de sociologia i ciència política de la SFCS, i per aquest motiu en promovem la seva candidatura. Personalment, tinc la plena convicció que Andreu Domingo representarà de la millor manera l'esperit i els valors de l'Institut d'Estudis Catalans i donarà el millor d'ell mateix en les tasques i les iniciatives de la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Text llegit per la senyora Anna Cabré i Pla en el Ple del dia 21 de setembre de 2017

Guillem Feixas i Viaplana

Guillem Feixas i Viaplana va néixer a Santa Perpètua de Mogoda el 1961. Dedicaré unes paraules a presentar-lo com a candidat proposat per Josep González-Agàpito, Joaquim Arnau i per mi mateix, per a cobrir una plaça vacant de membre numerari a la Secció de Filosofia i Ciències Socials, en l'àrea de psicologia. A continuació, em referiré a les tres línies del seu itinerari curricular: la investigadora, l'acadèmica i la professional. Aquestes tres línies tracen un perfil fàcilment identificable amb el d'un psicòleg interessat per la conducta i el psiquisme de les persones, un científic orientat cap a la indagació sobre la personalitat humana i la intervenció sobre els desajustos d'aquesta personalitat. Parlaré també del seu compromís amb la nostra llengua i el nostre país.

Jo el vaig conèixer cap als inicis dels vuitanta, quan ell tenia aproximadament vint anys i encetava els estudis de llicenciatura a la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona. El vaig percebre com un alumne particularment motivat i madur. Puc dir que ja llavors mostrava una vocació pels temes més existencials i més immersos en la dimensió específicament humana de la psicologia, així com un entusiasme i una avidesa pel coneixement aleshores no gaire corrents. Ens vàrem anar trobant pels passadissos de la facultat fins que es va llicenciar el 1985, i retrobant després, en alguna ocasió, durant el període de realització de la seva tesi doctoral. Aquesta, amb el títol *Análisis de constructos personales en textos de significación psicológica*, es beneficià d'una beca del Ministeri d'Educació i Ciència, fou duta a terme sota la direcció de Manel Villegas (que durant anys va ser un dels seus principals col·laboradors) i finalitzà el 1988, amb la qualificació de *cum laude*. En aquest treball, Feixas ja anunciava una constant en els seus interessos científics: la preocupació pel problema de la captació de la subjectivitat humana en el context diagnòstic i terapèutic.

Paral·lelament a l'elaboració de la memòria de la tesi, Feixas es va començar a formar com a clínic en teràpia existencial i familiar a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona. En plena activitat investigadora, just abans de defensar la tesi, va rebre

el premi Young Investigator Award, atorgat per l'Institute for Personal Construct Theory. Aquesta teoria, la teoria dels constructes personals, ha constituït des d'aquella època el marc conceptual en el qual ha treballat Guillem Feixas. Dins d'aquest marc, el científic explora, indaga, com els subjectes humans desenvolupen construccions personals sobre el funcionament del món i com, sobre la base d'aquestes construccions, interpreten llurs observacions i experiències. La personalitat humana, doncs, estaria composta per diverses construccions d'aquest tipus a través de les quals la gent dona sentit a la realitat. Ja instal·lat en aquesta línia de treball, Feixas fa durant el curs 1988-1989 una estada postdoctoral a la Universitat de Memphis en col·laboració amb Robert Niemeyer i, cap al final d'aquest període inicial de formació, ingressa en el departament al qual encara pertany actualment i on va esdevenir professor titular posteriorment, el 1992.

Des d'aquells temps fins ara, el nostre candidat ha recorregut una molt llarga distància, mesurable sobre la base del seu currículum. Des de 2011, Guillem Feixas és catedràtic al Departament de Psicologia Clínica i Psicobiologia (si fa no fa, el mateix on va iniciar la seva carrera acadèmica). S'ha convertit en una autoritat internacional i una referència obligada en diversos sectors de la recerca i de la intervenció en psicologia clínica, sectors constituïts a partir d'enfocaments cognitius i amb arrels constructivistes, sistèmiques i humanistes; i això tant en el vessant teòric, com en el del diagnòstic, com en el dels tractaments. Aquestes línies de treball, en tant que compromeses amb la subjectivitat i els punts de vista dels éssers humans, han vinculat inevitablement la seva activitat, totalment o parcialment, a les metodologies qualitatives o etnogràfiques, terrenys en els quals he pogut ser testimoni en alguna ocasió de les seves suggeridores estratègies de recerca.

La superfície de contacte entre teoria i pràctica, entre els mètodes de recerca i l'aplicació de resultats, Feixas l'ha trobat en la graella de Kelly, una tècnica de recollida de dades nascuda i desenvolupada en el si de la ja esmentada teoria dels constructes personals. Aquesta graella és un instrument que permet avaluar les dimensions i l'estructura dels significats personals mitjançant un format de tipus entrevista, configurat sobre la base de la teoria. L'instrument permet, doncs, analitzar i explicar les construccions de sentit amb què cada persona organitza el seu món. Prolongant la formulació original de Kelly, Feixas i els seus col·laboradors han adaptat i actualitzat la graella per a utilitzar-la en la identificació dels dilemes i els conflictes de les persones, i han participat en la creació de diferents aplicacions informàtiques per a l'anàlisi dels resultats obtinguts amb l'instrument, com el programa TAGRA, el programa GRIGLIA, per a usuaris italians, i les diverses versions del programa RECORD, els quals tots han contribuït decisivament a la difusió de la tècnica per a la qual van ser creats.

Aquestes tasques, dutes a terme en la fase més metodològica i exploratòria del treball de Feixas, han tingut reflexos visibles i reiterats en l'àmbit aplicat. Són exemples d'aquests reflexos la seva dedicació, el seu treball i els seus resultats en intervenció familiar, en el tractament de la depressió i la distímia, en la teràpia de parella, en la comprensió i el tractament dels conflictes cognitius i de les somatitzacions, i ho són particularment els seus esforços en la consecució i difusió de teràpies integratives.

El conjunt d'aquestes activitats i dedicacions ha generat un corpus de publicacions considerable (que no detallaré aquí, ja que consten al seu currículum). En efecte, Feixas ha publicat, sol o en col·laboració, catorze llibres, algun de referència obligada en l'àmbit de la recerca i la psicoteràpia basada en la teoria dels constructes personals (per exemple, *La teoría de los constructos personales. Aplicaciones a la práctica psicológica*, amb Luis Botella, 1998). Ha publicat també trenta-set capítols de llibre (una part important, en publicacions estrangeres) i més de vuitanta articles en revistes amb impacte, nacionals i internacionals, als quals podem sumar les cent setanta comunicacions presentades en congressos i jornades o les nombroses conferències invitades en diversos països. Ha dirigit onze tesis doctorals i ha estat l'investigador principal de nou projectes de recerca ministerials, de la Generalitat o d'altres universitats o institucions, i ha participat, d'altra banda, com a investigador en onze projectes més, estatals o internacionals. Alguns d'aquests projectes, com «Tratamiento psicológico de la depresión en mujeres con fibromialgia» o «Personalitat: predicció i avaluació de la conducta», marquen fites significatives en una trajectòria científica i professional de més de trenta anys, extremament atractiva i valuosa. Cal afegir a aquesta activitat investigadora la coordinació del Proyecto Multicéntrico Dilema, que pretén crear una xarxa de centres en què s'investigui el paper dels conflictes cognitius, en especial dels dilemes, en la salut mental dels éssers humans.

Guillem Feixas és membre del comitè editorial de nombroses revistes internacionals, indexades, i revisor en d'altres. És membre de les societats de psicoteràpia més importants d'Europa i d'Amèrica i cofundador d'ASEPCO (Asociación Española de Psicoterapias Cognitivas). Des d'aquestes plataformes ha organitzat congressos i jornades, com les Primeres Jornades sobre Integració en Psicoteràpia o l'11th International Congress of Personal Construct Theory. Ha format part del comitè científic d'aquests esdeveniments i d'altres trobades científiques.

Al premi com a jove investigador, cal afegir el premi SCRITC de la Societat Catalana de Recerca i Teràpia del Comportament (1990), amb Robert Niemeyer, i el premi de la Federación Española de Asociaciones de Psicoterapeutas (2012), amb Olga Pucurull.

No podem eludir en aquesta presentació la tasca docent i de transferència de coneixement que Guillem Feixas ha realitzat, mitjançant les seves classes, des de 1991 fins ara, tant en l'etapa de grau, com en la de postgrau; tant a la Universitat de Barcelona, com en altres universitats i centres de Catalunya, d'Espanya i de la resta del món. En aquest apartat, voldria posar en relleu les classes impartides a la Facultat de Medicina de la Universitat d'Alcalá, a l'Hospital de Sant Pau (Màster en Teràpia Familiar), a la Universitat de Buenos Aires (Facultat de Psicologia), a la de Xile (Facultat de Ciències Socials), a la Memphis State University (EUA), al University Mississippi Medical Center de Jackson (EUA), al Tone Vale Hospital, de Taunton (Regne Unit) i a l'Association Suisse de Psychothérapie Cognitive de Ginebra.

Tampoc no ens podem estalviar de remarcar que Guillem Feixas ha creat, dirigit i gestionat sis màsters propis de la Universitat de Barcelona, una oferta docent rica i variada en psicoteràpia, que cobreix des dels problemes dels trastorns alimentaris fins als conflictes sexuals i de parella, passant pels trastorns mentals greus. Aquests màsters brinden un ventall de tècniques terapèutiques variades al voltant de l'eix que les integra totes —en definitiva, una oferta amb plena vigència, ara mateix imprescindible, en el sector de la formació en la clínica psicològica.

Al llarg del seu itinerari acadèmic i professional, Guillem Feixas ha fet palesa sempre la seva implicació en la gestació d'una Catalunya moderna, intel·lectualment i científicament ben armada. Reconeix aquesta implicació, no solament a través de la meua relació personal amb ell, sinó també mitjançant una simple ullada al seu currículum, on es demostra, en el context de la seva actuació, el seu compromís i els seus lligams amb el país. Així queda palès en els projectes duts endavant dins del nostre àmbit nacional (patrocinats per l'Ajuntament de Barcelona, per la Federació Veus, per l'Institut de Trastorns Alimentaris de l'Hospital Clínic i per la Generalitat de Catalunya), en els llibres i capítols en català que ha escrit o coordinat (particularment, alguns de referència en el camp de la docència com, per exemple, *Teràpies psicològiques*, de 2007), en la col·laboració amb la Generalitat a través de l'assessorament a la Direcció General de Justícia Juvenil del Departament de Justícia i al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada i, també, en la seva inserció en el teixit corporatiu del país, com a membre de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, de la Societat Catalana de Teràpia Familiar, de la Societat Catalana de Psiquiatria i de la Societat Catalana de Medicina Psicosomàtica. En una parcel·la més delimitada de la seva activitat, Guillem Feixas ha traduït i adaptat al català un instrument fonamental en l'avaluació psicològica, com és el *Clinical outcomes in routine evaluation - outcome measure* (o, més breument, CORE-OM), un qüestionari d'ús lliure en format d'autoinforme estructurat en quatre escales de mesura.

Sobre la base d'aquests mèrits i reconeixements, us demano que doneu suport a la candidatura de Guillem Feixas i Viaplana com a membre numerari de l'IEC; un perfil professional i científic plenament arrelat en el món actual, que pot aportar a l'Institut temes nous i perspectives enriquidores en l'àmbit de l'estudi psicològic del comportament humà i de la societat en la qual aquest comportament es manifesta.

Text llegit pel senyor Carles-Enric Riba i Campos en el Ple del dia 21 de setembre de 2017

Salvi Turró i Tomàs

Els membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials presentem la candidatura de Salvi Turró i Tomàs com a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, per a cobrir la vacant que ha deixat el pas a emèrit de Josep Maria Terricabras.

Salvi Turró i Tomàs va néixer a Barcelona el 21 d'agost de 1956. Va estudiar a la Universitat de Barcelona, on es va llicenciar en filosofia el 1978, amb una tesi de llicenciatura sobre Descartes dirigida per Emilio Lledó (que li va valer el premi extraordinari), i on es va doctorar, també en filosofia, el 1985, amb una tesi sobre Kant dirigida per Ramon Valls Plana. Va exercir una dotzena d'anys com a professor d'institut de batxillerat (1981-1992) i, des de 1992, és professor titular de filosofia a la Universitat de Barcelona. A la Facultat de Filosofia d'aquesta Universitat ha exercit, també, de vicedegà (1995-1998 i 2012-2013) i de degà (2002-2005).

El seu perfil és, doncs, el d'un professor universitari. Un professor estimat pels seus estudiants, un investigador de prestigi reconegut pels seus col·legues i un acadèmic que no ha defugit assumir càrregues significatives de gestió universitària.

Mèrits científics

Per a presentar els seus mèrits científics, algunes dades podran servir d'indicador. Ha escrit sis llibres (sobre Descartes, sobre Kant, sobre Fichte i sobre la modernitat). Ha traduït, al català o al castellà, vuit llibres, a partir del llatí, del francès i de l'alemany (obres de Descartes, de Leibniz, de Kant i de Fichte). Ha escrit una cinquantena de capítols de llibre o d'articles de revista (sense comptar-hi les recensions); ha dirigit tesis doctorals (i nombroses tesis de llicenciatura, de grau i de màster); ha estat investigador principal de projectes d'investigació, i és membre de dos grups de recerca consolidats, de nombroses societats acadèmiques, de comitès científics de revistes i del consell editorial o de direcció de diverses editorials.

Si es travessa l'epidermis de les dades, es descobreix el currículum d'un investigador sòlid, que ha concentrat els esforços al voltant de tres pols concrets, tots ells de gran envergadura: la filosofia de Descartes i el segle XVII, la de Kant i els seus hereus, i la fenomenologia. Es pot calibrar la magnitud de les tres temàtiques si es té en compte que, habitualment, es diu que en la història de la filosofia hi ha hagut tres moments estel·lars: el segle de Pèricles, el segle XVII i el que s'anomena l'*aetas kantiana*, l'època de Kant (diguem-ne, de Kant a Hegel i Schopenhauer). Doncs bé, dos d'aquests tres moments estel·lars constitueixen també dos dels pols principals de la recerca de Salvi Turró. Amb un de sol n'hi hauria hagut més que de sobres per a alimentar la recerca de tota una carrera investigadora. Esmentaré el que, a parer meu, és el més espectacular, el segon dels que he esmentat, la filosofia de Kant i els postkantians: deixebles infidels, hereus crítics, adversaris impenitents. Salvi Turró ha estudiat amb intensitat alguns dels representants més conspicus i també més difícils d'aquesta rica constel·lació intel·lectual, com són Fichte o Hegel.

Per dir alguna cosa una mica més substancial, m'agradaria destacar, entre la producció de Salvi Turró, dos llibres importants, dos centres temàtics al voltant dels quals orbiten molts dels treballs restants (articles o, també, alguns dels llibres):

— *Descartes. Del hermetisme a la nueva ciencia* (Barcelona, Anthropos, 1985). Té l'encert de plantejar la novetat cartesiana com una ruptura, no ja amb l'aristotelisme escolàstic, sinó amb la tradició hermeticorenaixentista: el nou concepte de racionalitat, que es perfila ja en les inacabades *Regles per a la direcció de l'esperit*, segons el qual *conèixer* consistiria a trobar diferències (és a dir, a distingir, a no confondre). S'hauria forjat en oposició al model naturalista de la semblança, segons el qual *conèixer* és trobar similituds (establir vincles, imaginar semblances, especular simpaties); seria aquest nou model epistemològic allò que donaria pas a la ciència moderna, que Descartes funda i, al mateix temps, contribueix a elaborar. Aquest plantejament historiogràfic no solament és

una novetat respecte a les principals monografies del moment, sinó també respecte al mateix relat cartesià, tal com es perfila a l'esbós d'autobiografia intel·lectual del *Discurs del mètode*.

— *Tránsito de la naturaleza a la historia en la filosofía de Kant* (Barcelona, Anthropos, 1996). Aquest és un llibre centrat en l'abast i les conseqüències per al sistema kantianista de la *Crítica de la facultat de jutjar*. El que de vegades Kant anomena la tercera pregunta que expressa els interessos de la raó, a saber, la pregunta «Què puc esperar?», és a dir, la qüestió de l'esperança és la clau per a conferir plena intel·ligibilitat a la filosofia com un tot i per a permetre el trànsit entre els àmbits teòric i pràctic: fa possible comprendre la construcció fenomènica del món moral; és a dir, l'exigència de fer efectiu en el món real allò que la moral ens exigeix. La història es converteix llavors en el lloc de l'acompliment d'aquesta exigència i l'home en un ésser implicat en la transformació del món. El darrer llibre de Salvi Turró (*Filosofia i modernitat. Les reconstruccions de l'ordre del món*, Barcelona, Edicions UB, 2016) aprofundeix en aquesta fecunda perspectiva: el món modern no seria només el que resulta de la racionalitat baconiana i cartesiana (per dir-ho de pressa: el real com allò susceptible de ser pensat matemàticament i produït mecànicament), sinó que continuaria alimentant la vella pregunta pel sentit, la nostàlgia de pensar que el món sigui un cosmos (no ja perquè ens sigui donat com a tal, que és el que pensaven els antics que hi creien, sinó perquè nosaltres l'hi podem convertir).

Compromís amb la cultura catalana

El compromís de Salvi Turró amb la cultura catalana es pot deduir de la nombrosa producció en català de llibres, articles i traduccions, sobretot si tenim en compte que, en la universitat actual, almenys en la nostra disciplina, la publicació en llengua catalana comporta algun peatge i té, per dir-ho així, un cert caràcter sacrificial, ja que es tendeix a inferir, precipitadament, la qualitat a partir de l'impacte, aspecte en el qual la llengua catalana es troba d'entrada en una situació poc avantatjosa. En qualsevol cas, dels llibres i les traduccions que Salvi Turró ha publicat, quatre llibres i cinc traduccions són en català.

Disponibilitat per a col·laborar en les tasques de l'Institut

En el cas de ser escollit, podríem comptar amb la disponibilitat a participar en les tasques de l'Institut. De fet, ja hi ha participat sovint, especialment per mitjà de la Societat Catalana de Filosofia (SCF), de la qual ha estat vicepresident en dos períodes: 1992-1995 i 1999-2007. En el marc de la SCF, ha fundat la Secció de Filosofia Clàssica

Alemanya, que té l'encert de convocar professors i doctorands de totes les universitats catalanes, contra la tendència espontània d'universitats i departaments a esdevenir compartiments estancs.

Per tot plegat, els membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials considerem que l'admissió de Salvi Turró i Tomàs seria una excel·lent incorporació a la nostra institució.

Text presentat pel senyor Josep Olesti i Vila i llegit pel senyor Jaume Mensa i Valls en el Ple del dia 21 de setembre de 2017

Membres emèrits

Són membres emèrits les persones que, havent estat membres numeraris, per raó d'edat són exonerables de les obligacions institucionals, d'acord amb el Reglament de règim interior. Els membres emèrits són els numeraris que han complert setanta anys d'edat, que durant el curs 2017-2018 han estat els següents:

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Vicenç Beltran i Pepió

Es doctorà en filologia romànica a la Universitat de Barcelona, on és professor emèrit de la mateixa especialitat. És catedràtic de la Universitat La Sapienza, a Roma. Ha dirigit diversos projectes de recerca i nombroses tesis de doctorat, i és autor de més de trenta llibres, en què s'ha ocupat de diverses literatures romàniques, medievals i modernes, des d'una perspectiva interlingüística i interdisciplinària. La seva investigació s'ha centrat de manera especial en la crítica textual, els trobadors, la lírica de la baixa edat mitjana, la problemàtica de la lírica antiga de tipus oral o popularitzant, la interpretació dels símbols poètics, l'estudi del desenvolupament dels mites i del paisatge en la literatura medieval, l'estatus sociològic de la poesia, els problemes metodològics i la bibliografia de les literatures hispàniques medievals. Dirigeix, des que fou fundat, el *Boletín Bibliográfico* de l'Asociación Hispánica de Literatura Medieval i codirigeix els projectes *Bibliografía de Textos Catalans Antics* (repertori bibliogràfic del corpus de la literatura catalana medieval, vinculat al programa PhiloBiblon de la Universitat de Berkeley) i *Corpus des Troubadours*, engegat per l'IEC i la Unió Acadèmica Internacional. És membre del consell de redacció de nombroses revistes i col·leccions filològiques internacionals i consultor de diversos organismes públics internacionals de recerca.

Jordi Casassas i Ymbert

És doctor en història contemporània per la Universitat de Barcelona, on actualment és catedràtic d'aquesta especialitat i també responsable de la Càtedra Lluís Companys de Drets Humans. Va ser codirector del *Diccionari d'historiografia catalana* i de la col·lecció «Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme Català». Dirigeix la revista *Cercles. Revista d'Història Cultural* i és portaveu del Grup d'Estudis d'Història Cultural i dels Intel·lectuals, vinculat a la Universitat de Barcelona. És president de l'Ateneu Barcelonès des de 2014, institució sobre la qual ha publicat els llibres *L'Ateneu Barcelonès. Dels seus orígens als nostres dies* (La Magrana, 1986) i *Ateneu i Barcelona. Un segle i mig d'acció cultural* (2006). Ha publicat també *Entre Escil·la i Caribdis: el catalanisme i la Catalunya conservadora de la segona meitat del segle XIX* (La Magrana, 1990), una obra fonamental per a entendre el passat del catalanisme abans dels primers èxits electorals i, més recentment, ha coordinat l'obra *Les identitats a la Catalunya contemporània* (Galerada, 2009). Ha rebut el Premi Ramon Trias Fargas (2004) per l'obra *El temps de la nació. Estudis sobre el problema polític de les identitats*, i el Premi Carles Rahola d'assaig (2016), per *La voluntat i la quimera: el noucentisme català*.

Francesc Fontbona i de Vallescar

És doctor en història moderna per la Universitat de Barcelona. Des de 1995 fins a la jubilació va ser director de la Unitat Gràfica de la Biblioteca de Catalunya, on entrà de conservador el 1978. Guanyà el Premi Alfons Bonay i Carbó de l'IEC pels llibres *El paisatgisme a Catalunya* (1979) i *La crisi del Modernisme artístic* (1979). Ha publicat, amb Francesc Miralles, les biografies completes d'Anglada-Camarasa i és autor, entre d'altres, de dos volums de la *Història de l'art català*, de *La xilografia a Catalunya entre 1800 i 1923* (1988) i de la biografia i el catàleg raonat *Josep Mompou. Biografia i catàleg de la seva obra (pintura, gravat i tapís)* (2000). Ha estat responsable de la secció d'art de la *Gran enciclopèdia catalana* (1971-1978) i dirigí l'obra en cinc volums *El Modernisme* (2002-2004). Fou membre de la Junta de Museus de Catalunya i pertany a la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, de la qual ha publicat el catàleg de la col·lecció de pintures —Premi de l'Associació Catalana de Crítics d'Art (1999). És membre honorari de la Societat Hispànica d'Amèrica (Nova York) i forma part del Patronat de la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic, de la qual és president des de 2011. Ha dirigit, amb Bonaventura Bassegoda, el Diccionari d'Historiadors de l'Art Català-Valencià-Balear, projecte de recerca de l'IEC.

Marc Mayer i Olivé

És doctor en filosofia i lletres per la Universitat de Barcelona, on és catedràtic de filologia llatina, i doctor *honoris causa* per la Universitat de Budapest. El seu àmbit d'estudi és la filologia clàssica, l'epigrafia llatina i la història de la Hispània romana. Ha publicat estudis sobre la tradició clàssica i els materials lapidis utilitzats a l'antiguitat. Fou el fundador de la revista *Faventia* i director de *Cornucopia* i *Aurea Saecula*. Ha format part del grup de recerca LITTERA (Laboratori per a la investigació i tractament de textos epigràfics, romans i antics). És membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, del Buró de la Federació Internacional Europea de la Construcció, de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics, de la Societat Catalana d'Estudis Històrics i de la Societat Catalana d'Arqueologia; membre corresponent de la Reial Acadèmia de la Història de Madrid; soci d'honor de la Societat per a la Promoció dels Estudis Llatins de Londres, i membre corresponent de l'Acadèmia de Ciències de Heidelberg (Alemanya). Ha estat director general de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya; director del Centre de la Generalitat de Catalunya a Roma, i professor visitant a Roma, París, Palerm, Berkeley, Macerata i Sàsser.

Narcís Soler i Masferrer

És llicenciat i doctor en filosofia i lletres per la Universitat de Barcelona. Ha estat arqueòleg del Centre d'Investigacions Arqueològiques de la Diputació de Girona (1975-1990), director del Museu d'Art de Girona (1979-1990) i professor de la Universitat de Girona (1976), primer com a professor associat i després com a professor titular (1990). Des de 2003 és catedràtic de prehistòria. El tema principal dels seus treballs d'investigació és el Paleolític superior i l'Epipaleolític del nord-est de Catalunya, en el marc del Paleolític al Mediterrani occidental i europeu. Sobre aquest tema ha publicat més de dos-cents articles i capítols de llibre, i ha coordinat l'obra col·lectiva *Quadre cronològic del Plistocè superior a Catalunya. Paleoambients i cultures prehistòriques*. Des de 1975 fa excavacions a les coves del Reclau, a Serinyà (Pla de l'Estany), especialment a la cova de l'Arbreda, i també ha excavat jaciments del Paleolític inferior i mitjà i d'altres èpoques prehistòriques. Dirigeix investigacions sobre art rupestre prehistòric al Sàhara Occidental i també s'interessa per la ceràmica i la terrissa de les comarques gironines. És president de l'Institut d'Estudis Gironins, membre del Consell Científic de l'Institut de Paleontologia Humana de París i vocal de l'Établissement Public de Coopération Culturelle «Centre Européen de Recherches Préhistoriques de Tautavel».

Joaquim Gosálbez i Noguera

És doctor en biologia per la Universitat de Barcelona, on és catedràtic del Departament de Biologia Animal. Interessat en l'estudi dels petits mamífers, ha treballat en faunística, sistemàtica, ecologia i biologia. És autor de diversos llibres, com *Insectívors i rosegadors de Catalunya. Metodologia d'estudi i catàleg faunístic* (1987), i de nombrosos articles, com «Els micromamífers de les Illes Medes» i «El poblament dels petits mamífers (*Insectívora* i *Rodentia*) a Catalunya. Requeriments ambientals i distribució geogràfica». Ha dirigit diverses tesis doctorals relacionades amb aquests temes. És soci de la Institució Catalana d'Història Natural i de la Societat Catalana de Biologia de l'IEC. Ha estat membre del comitè editorial de la *Història natural dels Països Catalans*, de la sèrie «Fauna Ibèrica» i del consell de redacció de diverses revistes.

Joan Jofre i Torroella

És doctor en ciències biològiques per la Universitat de Barcelona (UB). Després d'una estada de dos anys al Baylor College of Medicine a Houston (EUA), exercí de professor a la Universitat Complutense de Madrid i a la Universitat de les Illes Balears. És catedràtic emèrit del Departament de Microbiologia i investigador de l'Institut de Recerca de l'Aigua de la UB, universitat de la qual fou vice-rector de Recerca i Política Científica (1986-1990) i membre del Comitè Acadèmic (1999-2003). És president de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona des de l'octubre de 2017 i és membre de l'American Academy of Microbiology. La seva activitat de recerca s'ha centrat en la microbiologia de l'aigua relacionada amb la salut. En aquest àmbit, a més d'haver publicat més de dos-cents articles en revistes internacionals indexades, ha estat president del grup Health Related Water Microbiology de la International Water Association (2000-2005) i d'un grup de treball de la ISO per a l'estandardització de mètodes microbiològics aplicats a les anàlisis microbiològiques de l'aigua. Ha rebut la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic de la Generalitat de Catalunya (1998).

Joan Ramon Laporte i Roselló

És doctor en medicina per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) (1984) i especialista en farmacologia clínica. Actualment és catedràtic de terapèutica i farmacologia a la Facultat de Medicina de la UAB i membre del Comitè de Direcció de la Fundació Institut Català de Farmacologia, centre col·laborador de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) per a la recerca i la formació en farmacoepidemiologia. La seva recerca se centra principalment en els efectes no desitjats dels medicaments i el seu impacte sobre la salut pública. Ha publicat centenars d'articles sobre farmacologia i terapèutica, dels quals 242 estan inclosos a Web of Science (2.270 citacions, índex $h = 25$). És membre del grup d'experts de l'OMS sobre avaluació de medicaments i, com a tal, ha treballat d'assessor del Ministeri de Salut a més de cinquanta països. Fou fundador de la Sociedad Española de Farmacología Clínica, de l'European Association of Clinical Pharmacology and Therapeutics i de la Red de Farmacoepidemiología de la República de Cuba. Ha rebut, entre altres distincions, el Premi August Pi i Sunyer, de recerca en fisiologia general i bioquímica, de la Societat Catalana de Biologia (IEC, 1976), i la Medalla Josep Trueta al mèrit sanitari (2016).

Jordi Lleonart i Aliberas

És doctor en biologia per la Universitat de Barcelona i investigador científic del Consell Superior d'Investigacions Científiques, a l'Institut de Ciències del Mar de Barcelona. Està especialitzat en ecologia numèrica, dinàmica de poblacions marines explotades, biologia pesquera i modelització bioeconòmica de pesqueries. Ha treballat també en els àmbits de la història de la pesca a Catalunya i de la terminologia pesquera als Països Catalans. És autor de diverses publicacions i ha treballat en llibres col·lectius sobre pesca: *Loceanografia. Recursos pesquers de la mar catalana* (1986), *La pesca a Catalunya el 1722. Segons un manuscrit de Joan Salvador i Riera* (1987) i *Espècies pesqueres d'interès comercial. Nomenclatura oficial catalana* (1992). És membre de la Societat Catalana de Biologia i de la Institució Catalana d'Història Natural, filials de l'IEC. Ha participat en diverses recerques i ha coordinat el projecte «Els noms populars dels animals als Països Catalans», destinat a posar noms i donar criteris per a la *Història natural dels Països Catalans*.

Pere Puigdomènech i Rosell

És llicenciat en ciències físiques per la Universitat de Barcelona (UB) i doctor en ciències biològiques per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Després d'una estada a Berlín, ingressà al Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), l'any 1981. Ha treballat a l'Institut de Biologia Molecular de Barcelona, del que fou director fins al 2002, i al Centre de Referència en Biotecnologia de la Generalitat de Catalunya. Fou director del Centre de Recerca en Agri-genòmica, un consorci públic format pel CSIC, l'IRTA, la UAB i la UB, entre 2003 i 2013. Ha publicat articles científics i de divulgació en revistes internacionals i mitjans de comunicació, llibres i treballs de síntesi. És membre de l'Acadèmia Europea, de l'European Molecular Biology Organization, de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i membre estranger de l'Acadèmia d'Agricultura de França i de l'Acadèmia de Ciències d'Hongria. Ha estat president de la Societat Catalana de Biologia i del Comitè d'Ètica del CSIC. És membre del Grup Europeu d'Ètica de les Ciències i les Noves Tecnologies de la Comissió Europea, del Consell Científic del CNRS francès, del Grup de Treball d'Ètica i Ciència de l'ALLEA i del Biosciences Steering Committee de l'EASAC. Ha rebut la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic de la Generalitat de Catalunya (1992), el Premi Fundació Catalana per a la Recerca (2000), el Premi Vicent Andrés i Estellés de narrativa científica (2006) i el Premi de la COSCE de divulgació científica (2013).

Joaquim Casal i Fàbrega

És doctor en enginyeria industrial per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), on és catedràtic d'enginyeria química. Ha estat un dels introductors de l'anàlisi del risc tecnològic a l'Estat espanyol. En aquest àmbit, ha dut a terme una tasca pionera i de difusió per mitjà de cursos i seminaris, tant a Catalunya com a l'estranger. Fruit de la recerca ha publicat unes dues-centes publicacions d'àmbit internacional i és autor de diversos llibres, entre els quals destaca *Evaluation of the effects and consequences of major accidents in industrial plants* (2008). El 1992 fundà el Centre d'Estudis del Risc Tecnològic (CERTEC), del qual fou director fins al 2010. Ha organitzat diversos congressos internacionals, com el First European Meeting on Chemical Industry and Environment (1993). Va ser director del Departament d'Enginyeria Química de la UPC (1994-1999), vicerector de Política Científica de la mateixa universitat (1999-2001) i director general de Recerca del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya (2002-2003). Ha obtingut el Premi Rafael Campalans de l'IEC (1983) i el Premi Divulga (1984). Li ha estat concedida la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic (2012). També ha estat premiat per la seva faceta literària amb diversos guardons, entre els quals destaca el Premi de Narrativa de Ciència-Ficció Manuel de Pedrolo 2014 per la novel·la *Tilepadeion*.

Rolf Tarrach Siegel

És investigador en física d'altres energies.

Ha estat degà de la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona, vicerector de Promoció Científica i Cooperació Exterior d'aquesta universitat i president del Consell Superior d'Investigacions Científiques (2000-2003). És membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i forma part de la junta directiva de la delegació catalana del Club de Roma. Ha estat rector de la Universitat de Luxemburg (2005-2015) i és president de l'Associació Europea d'Universitats des de 2015. Ha fet diverses estades de recerca al CERN i ha estat un col·laborador actiu del Departament d'Universitats i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya. Ha participat en molts congressos internacionals i ha contribuït a la divulgació i al debat sobre temes científics en la premsa i en nombroses taules rodones d'institucions de diversos països. És autor d'uns noranta articles de recerca en revistes de difusió internacional, i editor i autor d'alguns llibres. Ha dirigit onze tesis doctorals i nombrosos treballs de tercer cicle. Ha rebut, entre d'altres, el Premi Eduard Fontserè de l'IEC (1980), la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic de la Generalitat de Catalunya (1997) i un doctorat *honoris causa* per la Universitat de Sant Petersburg (1999).

Antoni Ferrando i Francès

És catedràtic de filologia catalana de la Universitat de València i ha estat director de l'Institut Universitari —després, Institut Interuniversitari— de Filologia Valenciana (1983-1986 i 1992-2001). Ha dirigit la revista *Caplletra*, de la qual fou fundador (1986-2001), i la col·lecció «Biblioteca Sanchis Guarner». Coordinà l'àrea d'història de la llengua del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana (1986). Entre les seves publicacions, destaquen obres com *Consciència idiomàtica i nacional dels valencians* (1980), *Els certàmens poètics valencians* (1983) o *La formació històrica del valencià* (1989); articles com «Sobre el marc històric de Curial e Güelfa i la possible intencionalitat de la novel·la» (1997), «Pompeu Fabra i el País Valencià» (1998), «El paper dels primers editors (1473-1523) en la fixació del català modern» (1999) i l'estudi i edició del *Llibre del repartiment de València* (1978), entre d'altres.

Necrologies

Membres emèrits

Josep M. Font i Rius

(12.4.1915 - 5.4.2018)

El 5 d'abril passat, pocs dies abans de complir cent tres anys, moria a Barcelona Josep M. Font i Rius, jurista, professor d'història del dret i, des del 26 de juny de 1970, membre de la Secció Històrico-Arqueològica d'aquesta casa, l'Institut d'Estudis Catalans. El doctor Font, com el coneixíem els medievalistes, reconeixia el mestratge de dos predecessors també de reconegut prestigi, els professors Galo Sánchez i Luis García de Valdeavellano, que tenien un mestre comú, Eduardo de Hinojosa, el professor que a finals del segle XIX encapçalava a Espanya l'escola moderna d'història del dret, i introduïa el rigor metodològic i crític de l'escola historiogràfica alemanya.

Josep M. Font i Rius va ser successivament catedràtic de les universitats de la Laguna, Múrcia, València i Barcelona. Aquí, a la Universitat de Barcelona, va exercir la docència com a catedràtic, des de 1954 fins a la seva jubilació, el 1985. Com ha recordat Tomàs de Montagut, segurament el seu principal deixeble, «per la seva aula vam passar —diu— moltes cohorts de juristes catalans que el recordem per la seva saviesa però, especialment, per la seva passió per la història del dret i de les institucions i pel seu ensenyament, sempre dirigit a la formació d'un esperit crític a qui érem els seus alumnes de primer curs, als quals volia inculcar una cultura jurídica que ens servís al llarg de la vida com a persones i futurs professionals del dret».

Aquest mestre il·lusionat per la seva feina i atent a les necessitats dels seus deixebles ha estat també el gran investigador dels orígens del règim municipal i dels drets i les institucions locals de la Catalunya medieval. Els seus treballs en aquest camp han estat durant

anys, i són encara avui, de referència obligada per a tots els medievalistes. Per a fer-los, el doctor Font va investigar a l'Arxiu Reial de Barcelona i a molts arxius de viles i ciutats de Catalunya. La seva obra magna és, sens dubte, *Las cartas de población y franquicia de Cataluña*, en tres voluminosos toms (1969-1983), on edita els diplomes atorgats a les localitats catalanes amb la finalitat d'estimular-ne el poblament, el desenvolupament i l'organització de la vida col·lectiva, i en fa l'estudi monogràfic local i l'estudi jurídic dels ordenaments configurats per aquestes cartes.

L'any 1985, amb motiu de la jubilació acadèmica de Josep M. Font i Rius, el vicedirector d'edicions de la Universitat de Barcelona, aleshores el doctor Gabriel Oliver, em va encarregar de preparar com a homenatge un recull no complet, tasca materialment impossible, però sí selectiu, dels treballs dispersos del doctor Font. Amb això el doctor Oliver donava curs a una petició que li havia fet la Facultat de Dret. La meua feina va ser més aviat tècnica, editorial, i la científica, de selecció dels treballs, fou la del doctor Jesús Lallinde, que li reconeixia el mestratge, i que en va escriure com a introducció una valuosa semblança humana i científica. El recull és un llibre de quasi vuit-centes pàgines titulat *Estudios sobre drets i instituciones locales en la Catalunya medieval* (1985), on es reediten vint-i-quatre treballs agrupats en quatre seccions: «Restauració i enfranquiment de comunitats locals», «Textos de dret local i comarcal», «Règim municipal» i «Règim senyorial-local». D'aquests treballs, tots importants, n'hi ha sis per mi, pel profit que n'he tret, especialment rellevants. Són: *La reconquista de Lleida y su proyección en el orden jurídico*, *La comarca de Tortosa a raíz de la Reconquista cristiana*, *Entorn de la restauració cristiana de Tarragona*, *Esquema de la seva ordenació jurídica inicial*, *Jaume I i la municipalitat de Barcelona*, *La universidad de prohombres de la Ribera de Barcelona y sus ordenanzas marítimas* i, sobretot, *Orígenes del régimen municipal de Cataluña*, un treball llarguíssim, cinc-centes pàgines, de l'any 1940, que avui segueix essent una obra de referència.

Sortosament, al professor Font i Rius, tot i la seva voluntària modèstia, no li ha faltat, si es pot dir així, el reconeixement ciutadà i científic pels seus mèrits. Tenia la Medalla XXII de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, la Medalla Narcís Monturiol, la Creu de Sant Jordi i la Medalla d'Or al mèrit científic de la Ciutat de Barcelona, i era membre numerari de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, i doctor *honoris causa* per les universitats de Bordeus i Montpeller.

També ha estat president, i president honorari fins a la seva mort, del comitè tècnic per a l'edició dels textos jurídics catalans en una col·lecció que porta aquest nom i que depèn del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu de les edicions és donar a conèixer les fonts de la tradició legal, consuetudinària i jurisprudencial catala-

na, que són fruit d'una fecundíssima experiència jurídica i que cal recuperar del passat per comprendre i valorar millor el present. Precisament, dins de l'edició de les *Constitucions de Catalunya* (1988), a la dita col·lecció dels textos jurídics, hi ha un valuós estudi del doctor Font sobre aquestes normes fonamentals del dret català.

La contribució de Josep M. Font i Rius també ha estat essencial en la Catalunya Carolíngia, el projecte de l'Institut d'Estudis Catalans, concebut per Ramon d'Abadal, que té per objectiu publicar tots els documents catalans anteriors a l'any mil i que arrancà amb la publicació del volum II, dedicat als comtats de Pallars i Ribagorça, l'any 1926. Ja a principis dels cinquanta, Abadal, que preveia que no podria acabar el projecte, va incorporar diferents col·laboradors, entre els quals el doctor Font, a qui pensava encarregar l'edició i estudi dels documents del comtat de Barcelona. Per això no va trigar a passar-li els materials que ja tenia recollits sobre aquest comtat, a més de notes i escrits que, arribat el moment, haurien de servir per a confeccionar el volum I, dedicat a la història general del període. Anys després, ja mort Abadal, la Secció Històrico-Arqueològica, inquieta per la continuïtat i els retards que es produïen en l'execució del projecte, hi va posar Josep M. Font i Rius i Anscari Manuel Mundó al capdavant. Sota la seva direcció conjunta es van publicar el volum IV, dedicat als comtats d'Osona i Manresa (1999); el volum V, dedicat als comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada (2003), i el volum VI, dedicat als comtats de Rosselló, Conflent, Vallespir i Fenollet (2006). Durant els darrers anys ha estat director encara del volum VII, dedicat al comtat de Barcelona, amb Anscari M. Mundó (fins a la seva mort, el 2012), Gaspar Feliu i Montfort i jo mateix. Aprofito per dir, i ens n'hem de felicitar, que aquest volum, el penúltim de l'edició de documents, ja està a la impremta, i que l'últim de documents, el dels comtats d'Urgell, Cerdanya i Berga, ja està a correcció. Recordo bé que, ja quasi centenari, el doctor Font venia a les reunions de la Catalunya Carolíngia i, tot i que deixava parlar Anscari Mundó, a qui tots reconeixiem el mestratge en qüestions paleogràfiques i diplomàtiques, no deixava d'aportar-hi els seus valuosos coneixements.

Retornant al principi per acabar, Josep M. Font Rius concebia la docència i la recerca com una cadena solidària de creació i transmissió de cultura i un camí de desvetllament de l'esperit crític. I pensava que la història del dret servia per a estudiar i mostrar l'ús que els homes del passat havien fet del dret per a resoldre els seus conflictes i intentar construir un món millor.

Amb l'esperança d'apropar-nos al perfil més humà de Josep M. Font i Rius, voldria acabar amb unes petites anècdotes i records personals. Era a principis dels setanta que, en plena redacció de la meva tesi doctoral, em va acollir a casa seva i generosament va posar a la meva disposició els papers, tots els papers, que havia rebut de Ramon d'Abadal

per a la Catalunya Carolíngia. Per a algú que no tenia mèrit per exhibir, aquella era una generositat especialment estimulante per la confiança. L'acolliment generós es repetiria molts anys després quan a casa seva ens vam reunir Manuel Riu, Gaspar Feliu i jo mateix per planificar la part catalana dels segles IX i X de la *Historia de España* de Ramon Menéndez Pidal.

Com va escriure el jurista Jesús Lalinde, que el coneixia bé, Josep M. Font i Rius era una persona de fortes conviccions religioses i polítiques, catòlic devot i autènticament catalanista. Considerava, però, que la fe i el patriotisme formaven part d'una esfera íntima que rarament exterioritzava. Somriuria, segurament, si us diguéssiu que quan el metge li va prohibir, fa potser un any, que sortís de casa, va escriure una nota que va fer enviar per correu al rector de la seva parròquia, la de Sant Ildefons, per comunicar-li que ja no podria anar més a missa. Ho escrivia, és clar, el creient, però potser també el jurista que sap que la forma és contingut.

Malgrat la prudència i contenció que el caracteritzaven, a Josep M. Font i Rius no li mancava el sentit de l'humor. Tomàs de Montagut el va anar a veure, hi anava molt sovint, poc abans de morir, i potser per animar-lo li va recordar que anava a complir els cent tres anys i que seguís endavant, que quan en fes cent cinc li farien un homenatge com el que se li va fer tres anys abans a la Universitat Pompeu Fabra. Barrejant humilitat i humor, el doctor Font li va respondre: «Saps, Tomàs, això de tenir cent tres o cent cinc anys, en un sistema numèric diferent del nostre no tindria cap importància». És clar, devia pensar el meu amic Tomàs Montagut, si es mira així, des de més enllà de la frontera dels cent anys, tot és relatiu.

Em sembla que així era el mestre i amic que hem perdut, un home savi i bo.

Text llegit per Josep M. Salrach i Marés en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Membres corresponents

Jordi Joaquim Costa i Costa

(4.6.1939 - 22.2.2018)

Nascut l'any 1939 a Perpinyà, de pares empordanesos (Port de la Selva), Jordi Joaquim Costa i Costa va ser professor de secundària de castellà i de català durant disset anys abans d'accedir a l'ensenyament superior. Durant aquells anys es va comprometre a fer avançar les classes de català que llavors s'estaven enllentint en el marc francès de l'educació. Per això, de disset anys, dotze varen ser compartits entre la docència en castellà i en català.

El 1982 va ingressar a la Universitat de Perpinyà, en la qual participà igualment en la creació i la constitució del Departament d'Estudis Catalans i on va adquirir una sòlida experiència en camps variats, en assignatures tradicionals (traducció oral espontània, estudi de llengua econòmica, utilització de mètodes estadístics en lingüística i literatura). Unes activitats i unes pràctiques universitàries que va ajudar a fundar a l'Institut Franco-Català Transfronterer, nova denominació del Departament d'Estudis Catalans. Això li va permetre fer de tutor d'estudiants tant en nombroses tesines com en doctorats, d'entre els més destacats en l'àmbit lingüístic d'aquests anys (Tirach, Escudero, Peytaví), alhora que va intervenir en la formació de mestres i professors de secundària.

El 1990 va obtenir la plaça de professor titular (*maître de conférences*) abans d'ascendir a la càtedra un any i mig després (octubre de 1991), la primera càtedra de català creada a l'estat francès per la secció 73 (Secció de Llengües Regionals) del Consell Nacional d'Universitats. Va ocupar càrrecs superiors en el sistema universitari francès: responsable de formació doctoral (1991-1998), president d'oposicions per a professors de llengua catalana (1996-2000). Jubilat el 2000, passà a ser catedràtic honorari de la Universitat de Perpinyà.

En el camp de la investigació, Jordi Joaquim Costa es va doctorar l'any 1981 amb un estudi dialectològic sobre els confins catalanooccitans (609 pobles estudiats) fet a partir de la documentació de l'enquesta Sacaze (1887). D'aquest treball va sorgir un primer atlas lingüístic (1986), obra de precisió i de minúcia, que apuntava una doble perspectiva sincrònica i diacrònica. Més endavant va desenvolupar noves orientacions de recerca i, en particular, l'onomàstica. Va escorcollar i analitzar els censos de població dels segles XIX i XX de la Catalunya del Nord, cosa que li va permetre integrar-se al programa PatRom. D'aquesta nova línia d'investigació va produir els dos repertoris-atles patronímics dels Pirineus Orientals (RAPPO1 del segle XIX, 1994, i RAPPO2, dels segles XIX-XX, 2000). Això va facilitar l'expedició del gènere en el domini nord-català enllaçant justament antroponímia, demografia i història. Una de les millors il·lustracions va ser l'èxit del XXè Col·loqui de la Societat d'Onomàstica, el 1997, a Perpinyà, que va poder ensenyar l'interès despertat pel tema en aquelles terres del nord-català.

D'altra banda, Jordi Joaquim Costa va escriure contribucions valuoses en dominis de predilecció, com ara el domini marítim des del caire literari o onomàstic, tant al Rosselló com a l'Empordà. Uns dominis d'investigació que continuà conreant entre Sant Esteve del Monestir i el Port de la Selva. Va ser per a mi un honor treballar amb ell, al costat seu, d'aprendre'n el rigor i el qüestionament científics constants, al mateix temps que es mereix el reconeixement personal per la disponibilitat i l'amabilitat que em va atorgar. El trobarem a faltar.

Text llegit pel senyor Joan Peytaví Deixona en el Ple del dia 8 de març de 2018

Gabriel Llopart i Moragues

(15.2.1927 - 5.10.2017)

Gabriel Llopart i Moragues va néixer el 1927 a Palma, on morí el 5 d'octubre de 2017. Eclesiàstic, de l'orde dels teatins, des de 1947, estudià a la Universitat Gregoriana de Roma i a la Universidad Comillas de Madrid, i es llicencià en teologia. També es llicenciaria en història, a la Universitat de Barcelona, on també es doctoraria. Malgrat no haver orientat la seva tasca acadèmica vers la docència universitària, fou professor d'història de l'art a la Universitat de les Illes Balears entre els anys 1982 i 1984.

S'interessà per la religiositat popular, el pessebrisme, la iconografia, la història de l'art, la cartografia, la impremta, l'orfebreria i la vida quotidiana medieval. Ingressà a la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, com a membre corresponent per Mallorca, el 13 de febrer de 1987.

De la seva obra destaquen els llibres *La Mallorca tradicional en los exvotos* (Palma, José J. de Olañeta, 1988), *La impremta i llibreria de Gabriel Guasp a 1634* (Palma, Museu de Mallorca, 1988), *El belén mallorquí* (Palma, José J. de Olañeta, 1993) —amb Donald G. Murray— i el recull de treballs *Religiosidad popular. Folklore de Mallorca, folklore de Europa. Miscelánea de estudios* (Palma, José J. de Olañeta, 1982; reed., 2001) o *Historias de la Almudaina. La vida en la Mallorca del siglo XIV* (Palma, L. Muntaner, 2007).

El treball *Les il·lustracions religioses de l'Atlas mallorquí del jueu Cresques Abraham* fou el seu discurs d'ingrés a l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Sebastià de Mallorca (1989). Fou membre també de la Reial Acadèmia Mallorquina d'Estudis Històrics, Genealògics i Heràldics (des de 1998), de la Societat Arqueològica Lul·liana de Palma i de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics de l'IEC, i membre corresponent de la Real Academia de la Historia de Madrid, de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, de l'Asociación Española de Etnología y Folklore, de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi (des de 2007) i de la Verein für Volkskunde de Viena.

En la seva faceta d'historiador de l'art, la seva guia *La catedral de Mallorca* ha estat traduïda a diversos idiomes (Barcelona, des de 1993), però la seva obra màxima és, sens dubte, *La pintura medieval mallorquina. Su entorno cultural y su iconografía* (Palma, Luis Ripoll, 1977-1980), en quatre volums, que havia estat la seva tesi doctoral i que ha esdevingut font de consulta obligada sobre aquesta qüestió, un llibre clàssic. Va fer-ne més d'una versió de síntesi, com *La pintura gòtica a Mallorca* (Barcelona, Polígrafa, 1987).

Participà en la *Historia de Mallorca*, coordinada per Josep Mascaró Pasarius (Palma, 1970), i és autor d'una bibliografia extensíssima —que es recull al web de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Va col·laborar en diverses revistes com *Documenta*, *Regnum Dei*, *Studi Sardi*, *Lluc*, *Papeles de Son Armadans*, *Mayurqa*, *Revista de Dialectología y Tradiciones Populares*, *Anuario de Estudios Medievales*, *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*, *Studia Monastica*, *Analecta Sacra Tarraconensia*, *Miscel·lània Litúrgica Catalana* —de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics (IEC)— i *Locus Amoenus*, entre moltes més, i va ser cap de redacció de la revista *Traza y Baza*, de la Facultat de Filosofia i Lletres de Palma, quan encara estava integrada a la Universitat de Barcelona. Era també col·laborador del diari mallorquí *Última Hora*.

Tenia el Premi Ciutat de Palma (1977), el Premi Ramon Llull (1997) i el Premi Jaume II del Consell de Mallorca (2006), i fou un savi afable i assequible que aconseguí un respecte generalitzat entre el món erudit de la nostra cultura i de fora.

Text llegit pel senyor Francesc Fontbona i de Vallescar en el Ple del dia 16 de novembre de 2017

Antoni Nughes

(18.6.1943 - 4.5.2018)

Pertoca avui fer una breu necrologia del doctor Antoni Nughes, membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, que fa pocs dies morí a l'Alguer, a l'illa de Sardenya. El proppassat dilluns, el síndic de la ciutat, Mario Bruno, i la Junta Comunal en ple, amb la presència del cardenal Lluís Martínez i Sistach en representació de l'Església catalana, al costat de polítics i representants d'entitats culturals i una gernació, acomiadaven a la catedral dom Antoni Nughes.

Ell és un bon exponent de com, en àmbits difícils, la llengua i la cultura catalanes han aconseguit continuar vives gràcies a la tossuderia i el compromís cívic de la societat civil. Nughes ha estat un intel·lectual de combat per mantenir la llengua i la identitat alguereses enfront de la cada cop més important italianització de l'enclavament català de la Sardenya.

Llicenciat en teologia i doctorat en història, ben aviat es dedicà a l'estudi dels lligams de l'Alguer amb la cultura catalana, que ell definia com «un miracle vivent en l'àmbit històric i sociolingüístic» i pel qual «hem de fer tot el possible per mantenir-lo viu». Amb aquest objectiu, ha treballat amb rigor i erudició en una multitud de fronts. En els camps de la història, el pensament, l'arxivística, l'urbanisme, l'art, la llengua, l'antropologia, la geografia, la toponímia, la pedagogia, la literatura i la publicística.

Tenim a la memòria la seva participació en el Ple de la nostra Secció de Filosofia i Ciències Socials reunit a l'Alguer l'abril de 2014, on, conjuntament amb Francesc Ballo-
ne, desenvolupà la ponència «L'Alguer: societat, cultura i llengua». Hi fou examinada la situació actual de l'alguerès i la cultura catalana en el marc de l'evolució demogràfica, política, sociocultural i educativa des d'una perspectiva històrica i actual, així com les pistes de futur obertes per l'acció de l'Administració i per les diverses iniciatives i entitats de la societat civil algueresa enfront de les greus dificultats de pervivència de l'alguerès i de la cultura catalana a la Sardenya. Aquest ple, al qual també assistí el president de l'Institut, fou un implícit reconeixement a la tasca de Nughes en la investigació i difusió

de la cultura catalana en aquella contrada sarda. Fou per aquesta basta tasca acadèmica que va ser elegit membre corresponent de la nostra Secció.

Al costat de la seva obra erudita, el seu combat el portà a promoure l'aprenentatge del català en l'educació secundària en el marc de la Llei regional 26/97 per la tutela de la llengua i la cultura a Sardenya (català a l'Alguer, sard a la resta de l'illa).

Des del seu inici, col·laborà amb l'Escola de Alguerés Pasqual Scanu, creada el 1982 per ensenyar gratuïtament l'alguerès a adults i joves, conjuntament amb la seva història i cultura. L'escola difon la varietat algueresa del català segons els criteris de llengua escrita del model d'àmbit restringit de l'alguerès aprovat per l'Institut d'Estudis Catalans.¹ Nughes ha estat l'ànima i el director d'aquesta escola guardonada amb el Premi Baldiri Reixac.

Com a eclesiàstic ha lluitat per mantenir l'alguerès en la litúrgia, un important signe visible per a dotar de prestigi popular la llengua catalana i la seva cultura; qüestió no sempre fàcil enfront de bisbes italians i italianistes, que han anat ocupant la seu de l'Alguer-Bosa. Sobre això, vegeu el seu treball «Llengua i Església a l'Alguer», publicat per la Secció Filològica.² És autor de l'ordinari de la missa en alguerès, conjuntament amb l'abadia de Montserrat, el qual ha vist diverses edicions.

Ha estat responsable del patrimoni i dels béns culturals eclesiàstics, des d'on ha fet una tasca ingent de recuperació i restauració. També fou el director de l'Arxiu Diocesà i contribuí a preservar i mantenir el llegat cultural alguerès amb especial referència a aquell que mostra la continuïtat de la catalanitat del territori. Des d'aquest encàrrec, ha dedicat els seus esforços a divulgar la història i la cultura de l'Alguer, sense oblidar contribucions erudites com la dedicada a l'Església i la societat alguerese al segle XVI, publicada per l'Institut d'Estudis Catalans.³

És autor d'una important garba de monografies i d'articles sobre la cultura algueresa, que constitueixen un llegat de referència per al coneixement i l'estudi de l'ahir i de l'avui de la realitat algueresa. A través de la revista *L'Alguer*, ha contribuït a mantenir els vincles culturals entre la seva ciutat i la resta de la catalanofonia.

La seva tasca ha estat reconeguda amb distincions com ara el Premi Canigó de la Universitat Catalana d'Estiu o el Premi Martí Gasull que atorga la Plataforma per la

1. Cf. LUCA SCALA, *Català de l'Alguer: criteris de llengua escrita: model d'àmbit restringit de l'alguerès: document aprovat per l'Institut d'Estudis Catalans*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003.

2. Cf. *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a l'Alguer: 2 i 3 de juny de 2000*, Barcelona, IEC, 2001, p. 27-32.

3. Antoni NUGHES, *El sínodo del bisbe Baccallar: l'Alguer: Església i societat al segle XVI*, Barcelona, IEC, 1991.

Llengua. Tot i que la que més aprecià fou la de Fidelitat a l'Alguer concedida per unanimitat per la municipalitat algueresa i lliurada el febrer de 2017 en un acte públic solemne al Teatre Cívic, al qual ja no pogué assistir personalment.

La figura del doctor Antoni Nughes posa sobre la taula la realitat, les constants i els reptes actuals i de futur de la societat de l'Alguer. També palesa la necessitat d'una acció coordinada, no sempre fàcil d'assolir, entre les diverses instàncies que treballen per la salvaguarda de la cultura i la llengua catalanes, les quals es troben, a hores d'ara, en la cruïlla decisiva entre la seva continuïtat o la seva dissolució.

Enfront d'aquesta situació cal que estrenyem la relació entre la nostra acadèmia i l'Alguer en el camp de les ciències, les humanitats i especialment en el lingüístic, amb els membres algueresos de l'Institut i de les societats filials com a capdavanters. És el millor homenatge i la millor memòria que podem fer a Antoni Nughes.

Text llegit pel senyor Josep González-Agàpito i Granell en el Ple del dia 10 de maig de 2018

Nòmina de membres

Membres numeraris

Montserrat Aguadé i Porres	Andreu Domingo i Valls
Enoch Albertí Rovira	Martí Domínguez Romero
Ferran Arasa i Gil	Joan Egea i Fernández
Ignasi J. Baiges i Jardí	Manuel Esteller Badosa
Damià Barceló i Cullerés	M. Teresa Estrach i Panella
Josep Lluís Barona Vilar	Jordi Faulí i Oller
Anna Bartra Kaufmann	Guillem Feixas i Viaplana
Ramon Bartrons i Bach	Lluís Ferrer i Caubet
Bonaventura Bassegoda i Hugas	Antoni Josep Furió i Diego
Xavier Bellés i Ros	Jordi Galí i Garreta
Jaume Bertranpetit i Busquets	José Enrique Gargallo Gil
Josep Vicent Boira i Maiques	Albert Gras Martí
Xavier Bonfill i Cosp	Josep Maria Gregori i Cifré
August Bover Font	Joan Grimalt i Obrador
Lluís Cabrera Pérez	Roderic Guigó i Serra
Jordi Camí Morell	Jaume Guillamet Lloveras
Oriol Camps i Giralt	Enric Guinot i Rodríguez
Magí Camps Martín	Lluís Jofre i Roca
Miquel Canals i Artigas	David Jou i Mirabent
Salvador Cardús i Ros	Lluís Jou i Mirabent
Albert Carreras de Odrizola	Josep Enric Llebot Rabagliati
Alicia Casals i Gelpí	Jordi Llorca Piqué
Jaume Casals i Pons	Guillem López Casasnovas
Jordi Casanova i Roca	Ramon López de Mántaras i Badia
Andreu Casero Ripollés	Mercè Lorente i Casafont
Bonaventura Clotet Sala	Isidor Marí i Mayans
Rafael Cornudella i Carré	Cèlia Marrasé Peña
Jordi Corominas i Dulcet	Josep Martines Peres
Maria Corominas i Piulats	Vicent Martines Peres
Josepa Cucó i Giner	Tomàs Martínez Romero
Maria Josep Cuenca Ordinyana	Joan Mas i Vives
Nicolau Dols i Salas	Jaume Mensa i Valls
Josep Domingo Ferrer	Concepció Mir i Curcó

Jaume Miranda i Canals
Tomàs de Montagut Estragués
Braulí Montoya Abat
Josep M. Nadal i Farreras
Gabriel Navarro i Ortega
Oriol Nello i Colom
Joan Nogué i Font
Josep Maria Nolla i Brufau
Josep Olesti i Vila
Josep Peñuelas i Reixach
Juli Peretó i Magraner
Manuel Pérez Saldanya
Joan Peytaví Deixona
Ramon Pinyol i Torrents
Lluís B. Polanco i Roig
Damià Pons i Pons
Miquel Àngel Pradilla Cardona
Enric Pujol i Casademont
Joaquim M. Puyal i Ortiga
Pere J. Quetglas i Nicolau
Ferran Requejo i Coll
Jaume Reventós Puigjaner
Carles-Enric Riba i Campos
Gemma Rigau i Oliver
Pere Roca i Fabregat

Membres emèrits

Joaquim Agulló i Batlle
Salvador Alegret i Sanromà
Josep Amat i Girbau
Gabriel Amengual Coll
Joan A. Argenter i Giralt
Enric Argullol i Murgadas
Joaquim Arnau Querol
Francesc Asensi i Botet

Antoni Roca Rosell
Albert Rossich i Estragó
Flocel Sabaté i Curull
Ferran Sagarra i Trias
Jordi Salas-Salvadó
Roser Salicrú i Lluç
Josep Samitier Martí
Joan Sanmartí Grego
Marta Sanz Solé
Mila Segarra i Neira
Joana Maria Seguí Pons
Francesca S. Segura Beltran
Màrius Serra i Roig
David Serrat i Congost
Antoni Simon i Tarrés
Ramon Sistac i Vicén
Joan de Solà-Morales i Rubió
Carme Torras i Genís
Salvi Turró i Tomàs
Albert Turull i Rubinat
Joan Vallès i Xirau
Mariàngela Vilallonga Vives
Joan Viñas i Salas
Carles Viver i Pi Sunyer
Xavier Vives i Torrents

Albert Balcells i González
Xavier Barral i Altet
Carles Bas i Peired
Pilar Bayer i Isant
Joan Becat i Rajaut
Ernest Belguier i Cebrià
Vicenç Beltran i Pepió
Eduard Bonet i Guinó

Dolors Bramon i Planas	Josep González-Agàpito i Granell
Josep M. Bricall i Masip	Pilar González Duarte
M. Teresa Cabré i Castellví	Francesc González i Sastre
Jaume Cabré i Fabrè	Joaquim Gosálbez i Noguera
Anna Cabré i Pla	Carme Gràcia i Beneyto
Joaquim Casal i Fàbrega	Ricard Guerrero i Moreno
Jordi Casassas i Ymbert	Joan Josep Guinovart i Cirera
Josep M. Casasús i Guri	Josep Guitart i Duran
Manuel Castellet i Solanas	Albert G. Hauf i Valls
Josep Castells i Guardiola († 30.7.2018)	Albert Jané i Riera
Antoni Joan Colom Cañellas	Joan Jofre i Torroella
Germà Colón Domènech	Manuel Jorba i Jorba
Jacint Corbella i Corbella	Ramon Lapiedra i Civera
Jordi Cots i Moner	Joan Ramon Laporte i Roselló
Josep M. Domènech i Mateu	Àngel Llàcer i Escorihuela
Eulàlia Duran i Grau	Jordi Lleonart i Aliberas
Mercè Durfort i Coll	Xavier Llimona i Pagès
Romà Escalas i Llimona	Pere Lluís Font
Marta Estrada i Miyares	Joaquim Mallafre i Gavalda
Joan Estruch i Gibert	Abel Mariné i Font
Gaspar Feliu i Montfort	Joan Martí i Castell
Antoni Ferrando i Francès	Andreu Mas-Colell
Gabriel Ferraté i Pascual	Josep Massot i Muntaner
Ramon Folch i Guillèn	Marc Mayer i Olivé
Josep M. Font i Rius († 5.4.2018)	Àngel Messeguer i Peypoch
Francesc Fontbona i de Vallescar	Joan-Francesc Mira i Casterà
Màrius Foz i Sala	Joan Miralles i Monserrat
Octavi Fullat i Genís	Isidre Molas i Batllori
Lluís Garcia i Sevilla	Aina Moll i Marquès
Maria Dolors Garcia Ramon	Miquel de Moragas i Spà
Jesús Andrés García Sevilla	Josep Moran i Ocerinjuregui
Joaquim Garriga i Riera († 20.7.2018)	Antoni Olivé i Ramon
Carles A. Gasòliba i Böhm	Jaume Pagès Fita
Josep Gifreu i Pinsach	Josep M. Panareda Clopés
Salvador Giner de San Julián	Ramon Parés i Farràs
Joan Girbau i Badó	Àngels Pascual de Sans
Ramon Gomis de Barbarà	Vicent Pascual Granell

Josep Perarnau i Espelt
Josep Piera i Rubio
Vicent Pitarch i Almela
Antoni Pladevall i Font
Jaume Porta i Casanellas
Jaume de Puig i Oliver
Pere Puigdomènech i Rosell
Joaquim Rafel i Fontanals
Josep-Enric Rebés i Solé
Antoni Riera i Melis
Santiago Riera i Tuèbols
Encarna Roca i Trias
Joandomènec Ros i Aragonès
Vicenç M. Rosselló i Verger
Xavier Rubert de Ventós
Josep Maria Salrach i Marés
Pere Santanach i Prat
Francesc Serra i Mestres

Eva Serra i Puig († 3.7.2018)
Antoni Serra i Ramoneda
Carles Solà i Ferrando
Joan Antoni Solans i Huguet
Carlota Solé i Puig
Narcís Soler i Masferrer
Rolf Tarrach Siegel
Jaume Terradas i Serra
Josep-Maria Terricabras i Nogueras
Ricard Torrents i Bertrana
Josep Vallverdú i Aixalà
Josep Vaquer i Timoner
Joan Veny i Clar
Josep Vigo i Bonada
Joan Vilà-Valentí
Miquel Vilardell i Tarrés
Jordi Vives i Puiggròs

*Membres corresponents**

Cosme Aguiló Adrover (Santanyí)
Josep Amengual i Batle (Palma)
Robert Archer (Regne Unit)
Francesc Badia Gomis (Andorra)
Francesc Ballone (Alguer)
Isidre Bartumeu Martínez (Andorra)
Alà Baylac-Ferrer (Perpinyà)
Joan Beltran i Cavaller (Tortosa)
Thomas Noël Bisson (Estats Units)
Carles Boix i Serra (Estats Units)
Anthony Bonner (Mallorca)
Denise Boyer (França)
M. Carme Calderer (Estats Units)

Martina Camiade Boyer (Perpinyà)
Marta Camps Arbestain (Nova Zelanda)
Efrem Compte i Roux (Estats Units)
Michel Contini (França)
Jordi Joaquim Costa i Costa (França)
(† 22.2.2018)
Dominique de Courcelles (França)
Juan de Dalmau Mommertz (Països
Baixos)
Michel Delseny (Perpinyà)
Georges Fabre (França)
Kálmán Faluba (Hongria)
Paul Freedman (Estats Units)

* Entre parèntesis consta el país de procedència o residència habitual, i la ciutat en el cas dels membres procedents de l'Estat espanyol o de l'àmbit d'influència de la llengua i la cultura catalanes.

- Roger Friedlein (Alemanya)
 Sergi Garcia i Mañes (Regne Unit)
 Joan Genescà i Llongueras (Mèxic)
 Gonzalo Giribet (Estats Units)
 Manuel González González
 (Santiago de Compostela)
 Maria Grossmann (Itàlia)
 Montserrat Guibernau i Berdun
 (Regne Unit)
 Christian Guilleré (França)
 Joseph Gulsoy (Canadà)
 Gonzalo Halffter Salas (Mèxic)
 Jocelyn N. Hillgarth (Regne Unit)
 Nikolas Jaspert (Alemanya)
 Miljenko Jurkovic (Croàcia)
 Simon Keay (Regne Unit)
 Georg Kremnitz (Àustria)
 Christer Laurén (Finlàndia)
 Gabriel Llompart i Moragues (Palma)
 († 5.10.2017)
 Antoni Lloret i Orriols (França)
 Joan F. López Casanovas (Ciutadella)
 Vincenza Lucherini (Itàlia)
 Henry de Lumley-Woodyear (França)
 Adélio Alcino Sampaio Castro Machado
 (Portugal)
 Joan Massagué i Solé (Estats Units)
 Federico Mayor Zaragoza (Madrid)
 Jordi Mir i Parache (Trempt)
 Ambler H. Moss (Estats Units)
 Carlos Ulises Moulines Castellví
 (França)
 José María Murià Rouret (Mèxic)
 Olimpio Musso (Itàlia)
 Bob de Nijs (Bèlgica)
 Antoni Nughes (Alguer) († 4.5.2018)
 Alexandre Olivar i Daydí (Monistrol de
 Montserrat)
- Veronica Orazi (Itàlia)
 José Antonio Pascual Rodríguez (Madrid)
 Àngel Pellicer i Garrido (Estats Units)
 Norberto Piccinini (Itàlia)
 F. Xavier Pi-Sunyer (Estats Units)
 Olivier Poisson (Perpinyà)
 Paul Preston (Regne Unit)
 Josep Quer i Villanueva
 (Veneçuela - Barcelona)
 Artur Quintana i Font
 (la Franja - Barcelona)
 Jorge-Óscar Rabassa (Argentina)
 Lídia Rabassa Areny (Tolosa de
 Llenguadoc)
 Philip D. Rasico (Estats Units)
 Enric Ribes i Marí (Eivissa)
 Patrizio Rigobon (Itàlia)
 Claude Roux (França)
 Xavier Sáez-Llorens (Panamà)
 José Sarukhán Kermez (Mèxic)
 Anna Sawicka (Polònia)
 Beatrice Schmid (Suïssa)
 Borís Pàvlovitx Sobolev (Rússia)
 Paolo Sommella (Itàlia)
 Ildikó Szijj (Hongria)
 Giuseppe Tavani (Itàlia)
 Antoni Torre (Alguer)
 Eliseu Trenc i Ballester (França)
 Andrés Urrutia Badiola (Bilbao)
 Miquela Valls (Perpinyà)
 Jill Rosemary Webster (Canadà)
 Max Woodfield Wheeler (Regne Unit)
 Curt Wittlin (Suïssa)
 Alan Yates (Regne Unit)
 Marie Claire Zimmermann (França)
 Michel Zimmermann (França)

III. Les seccions

L'Institut d'Estudis Catalans és format per les cinc seccions següents: Secció Històrico-Arqueològica (SHA), Secció de Ciències Biològiques (SECCB), Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT), Secció Filològica (SF) i Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS), integrades per membres numeraris, emèrits, supernumeraris i corresponents.

Els membres numeraris i els emèrits constitueixen el Ple de l'Institut, del qual també formen part els presidents de les societats filials.

Els membres numeraris són els que, elegits pel Ple, tenen tots els drets i les obligacions que estableixen els Estatuts. Els membres emèrits són els que, havent estat membres numeraris, per raó d'edat són exonerats de les obligacions corporatives.

Els membres corresponents col·laboren en les tasques científiques de l'Institut i no participen en els òrgans de govern.

<i>Any/membres</i>	<i>SHA</i>	<i>SECCB</i>	<i>SECCT</i>	<i>SF</i>	<i>SFCS</i>	<i>Total</i>
2013						
Numeraris	21	24	28	27	24	124
Emèrits	15	13	10	12	21	71
Corresponents	19	10	8	26	6	69
						264
2018						
Numeraris	20	21	24	25	26	116
Emèrits	21	28	21	18	33	121
Corresponents	25	11	10	29	11	86
						323

Secció Històrico-Arqueològica

Crònica

La Secció Històrico-Arqueològica (SHA) té actualment vint membres numeraris, vint-i-un membres emèrits i vint-i-cinc membres corresponents.

El dia 15 de febrer fou renovat l'equip del Consell de Govern de la Secció, format pels senyors Ramon Pinyol com a president, Antoni Riera com a vicepresident, Antoni Simon com a secretari i Bonaventura Bassegoda com a tresorer.

Han estat nomenats nous membres corresponents Roger Friedlein, Miljenko Jurkovic, Vincenza Lucherini, Veronica Orazi, Patrizio Rigobon, Anna Sawicka i Paolo Sommella.

La Secció ha hagut de lamentar el traspàs de Gabriel Llopart i Moragues (5 d'octubre de 2017), Josep M. Font i Rius (5 d'abril de 2018), Eva Serra i Puig (3 de juliol de 2018) i Joaquim Garriga i Riera (20 de juliol de 2018).

Actes acadèmics

Els membres de la Secció Albert Balcells i Albert Rossich van participar en el debat *La Renaixença a judici*, que va organitzar l'IEC i l'Ajuntament de Manresa el dia 19 d'abril.

El dia 30 d'abril, el president de la SHA, el senyor Ramon Pinyol, va assistir a una xerrada col·loqui on va explicar les activitats de la Secció i de les seves

filials a un grup d'investigadors a la delegació de l'IEC de Palma, a l'edifici Sa Riera.

El dia 10 de maig, els senyors Rafael Roca i Josep Escartí, professors de la Universitat de València, i el senyor Vicent Flor, director de la Institució Alfons el Magnànim, van presentar la *Revista Valenciana de Filologia* a la reunió de la Secció. Després d'un breu repàs històric, van comentar els continguts i objectius que persegueix aquesta publicació periòdica i van expressar la voluntat que esdevinguí una oportunitat per establir ponts entre València i Catalunya.

A la reunió de la Secció del dia 7 de juny, el senyor Albert Rossich va presentar la comunicació «L'obra de Vicent Garcia sota la censura i la Inquisició», que va generar un torn d'intervencions molt dinàmic i enriquidor.

Premis i distincions

Diversos membres de la Secció han estat distingits o guardonats:

Josep Massot va ser distingit amb la Medalla d'Honor de la Xarxa Vives d'Universitats 2018, el dia 1 de febrer de 2018.

Albert Rossich va ser guardonat amb el cinquè Premi Internacional de Recerca en Filologia Catalana Joan Solà,

el dia 17 d'abril de 2018, a l'Institut d'Estudis Ilerdencs.

Discursos de recepció

— Discurs de recepció d'Ernest Belenguier i Cebrià com a membre numerari: «Ferran II: el rei del redreç» (26.10.2017).

— Discurs de recepció de Ramon Pinyol i Torrents com a membre numerari: «Verdaguer sota el franquisme: censura i manipulació» (25.1.2018).

— Discurs de recepció de Josep Maria Salrach i Marés com a membre numerari: «L'assassinat de l'arquebisbe Ató (971) i les lluites pel poder en els orígens de Catalunya» (30.5.2018).

Comissions i representacions

Flocel Sabaté i Curull ha estat nomenat membre de la Comissió d'Investigació de l'IEC, en substitució de Jordi Casassas i Ymbert.

Publicacions

BARRAL, Xavier. *Els Banys «Àrabs» de Girona: Estudi sobre els banys públics i privats a les ciutats medievals*. Barcelona, 2018. 378 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 105)

Cartes de Ferran Soldevila (1912-1970).

Edició a cura d'Enric Pujol i Josep Clara. Barcelona, 2017. 687 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 104)

GIL I ESTALELLA, Pere. *Història moral de Catalunya: Llibre segon de la 'Història catalana'*. Edició a cura de Rodolfo Galdeano Carretero. Barcelona, 2017. 560 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 102)

RIERA I MELIS, Antoni. *Els cereals i el pa en els països de llengua catalana a la baixa edat mitjana*. Barcelona, 2017. 464 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 103)

RUBIÓ Y LLUCH. *Documents per a la història de la cultura catalana mig-eval*.

— Volum 1. Estudi sobre A. Rubió i Lluch per Albert Balcells. 1a reimpr. Barcelona, 2017 [edició facsímil]. 486 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 54/1)

— Volum 2. Pròleg d'Albert Hauf. 1a reimpr. Barcelona, 2017 [edició facsímil]. 453 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 54/2)

Catalan Historical Review, núm. 10 (2017).

Membres

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Ferran Arasa i Gil	18.1.2016 Arqueologia
Ignasi J. Baiges i Jardí	18.1.2016 Història medieval, paleografia i diplomàtica
Albert Balcells i González	21.11.1986; emèrit des del 29.5.2010 Història contemporània, social i política de Catalunya
Xavier Barral i Altet	18.12.1992; emèrit des del 15.1.2017 Història de l'art antic i medieval
Bonaventura Bassegoda i Hugas	8.6.2017 Història de l'art
Ernest Belenguer i Cebrià	17.3.2014; emèrit des del 13.12.2016 Història moderna
Vicenç Beltran i Pepió	13.12.2010; emèrit des del 6.6.2018 Filologia romànica
Dolors Bramon i Planas*	27.2.2012; emèrita des del 31.12.2013 Filologia semítica
Jordi Casassas i Ymbert	27.2.2012; emèrit des del 22.6.2018 Història contemporània
Rafael Cornudella i Carré	8.6.2017 Història de l'art

* Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 17.6.1996 fins al 27.2.2012.

Núria de Dalmasas i Balañà	17.6.1996; supernumerària des del 16.2.2017 Història de l'art medieval
Eulàlia Duran i Grau	7.5.1990; emèrita des del 2.4.2004 Història i literatura catalana a l'època moderna
Romà Escalas i Llimona	17.6.2002; emèrit des del 5.7.2015 Musicologia
Gaspar Feliu i Montfort	26.2.2007; emèrit des del 18.4.2012 Història medieval (alta edat mitjana)
Josep M. Font i Rius	26.6.1970; emèrit des del 5.6.1989 († 5.4.2018) Història del dret
Francesc Fontbona i de Vallescar	18.12.1992; emèrit des del 20.7.2018 Història de l'art modern
Antoni Josep Furió i Diego	2.3.2015 Història medieval
Joaquim Garriga i Riera	17.6.2002; emèrit des del 17.3.2015 († 20.7.2018) Història de l'art dels segles XVI-XVIII
Carme Gràcia Beneyto	17.12.2001; emèrita des del 29.5.2017 Història de l'art
Josep Maria Gregori i Cifré	8.6.2017 Musicologia
Enric Guinot i Rodríguez	17.12.2001 Història rural medieval

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Josep Guitart i Duran	7.5.1990; emèrit des del 14.2.2016 Arqueologia
Albert G. Hauf i Valls	1.2.1991; emèrit des del 8.1.2008 Història de la literatura, edició de textos medievals i espiritualitat medieval
Manuel Jorba i Jorba	7.4.2003; emèrit des del 9.5.2012 Història de la literatura del segle XIX
Tomàs Martínez Romero	7.4.2003 Història de la literatura de l'edat mitjana
Joan Mas i Vives	25.2.2008 Història de la literatura (s. XVI-XIX)
Josep Massot i Muntaner	14.6.1999; emèrit des del 3.11.2011 Història de la literatura i història contemporània
Marc Mayer i Olivé	17.6.1996; emèrit des del 21.12.2017 Epigrafia, tradició clàssica i història antiga de Catalunya
Concepció Mir i Curcó	18.12.1992 Història sociopolítica contemporània
Tomàs de Montagut Estragués	17.12.2001 Història del dret
Josep Maria Nolla i Brufau	8.6.2017 Arqueologia
Ramon Pinyol i Torrents	17.3.2014 Història de la literatura catalana contemporània

Antoni Pladevall i Font	7.5.1990; emèrit des de l'11.2.2004 Història eclesiàstica i història de l'art
Damià Pons i Pons *	2.3.2015 Assagística
Enric Pujol i Casademont	18.1.2016 Història moderna i contemporània
Antoni Riera i Melis	17.6.1996; emèrit des de l'1.12.2014 Història social de l'edat mitjana
Santiago Riera i Tuèbols	17.6.2002; emèrit des del 18.5.2005 Història de la ciència i de la tècnica
Albert Rossich i Estragó	17.3.2014 Literatura catalana de l'edat moderna i del segle XIX
Flocel Sabaté i Curull	2.3.2015 Història medieval
Roser Salicrú i Lluch	8.6.2017 Història medieval
Josep Maria Salrach i Marés	26.2.2007; emèrit des del 8.12.2015 Història medieval (alta edat mitjana)
Joan Sanmartí Grego	26.2.2007 Protohistòria (àrea d'arqueologia)
Eva Serra i Puig	17.6.2002; emèrita des del 27.7.2012 († 3.7.2018) Història moderna

* Fou membre corresponent de la Secció Filològica des del 25.2.2008 fins al 2.3.2015.

Antoni Simon i Tarrés	26.2.2007 Història de la historiografia (àrea moderna i contemporània)
Narcís Soler i Masferrer	17.6.1996; emèrit des del 19.4.2018 Paleolític i prehistòria
Membres corresponents*	
Josep Amengual i Batle	13.2.1987 Història (Palma)
Thomas Noël Bisson	13.2.1987 Història medieval (Estats Units)
Efrem Compte i Roux	25.2.2008 Història medieval, paleografia i litúrgia (Estats Units)
Dominique de Courcelles	25.2.2008 Història de la literatura (França)
Georges Fabre	16.12.1996 Història romana (França)
Paul Freedman	16.12.1996 Història medieval (Estats Units)

* Entre parèntesis consta el país de procedència o residència habitual, i la ciutat, en el cas dels membres procedents de l'Estat espanyol o de l'àmbit d'influència de llengua i cultura catalanes.

Roger Friedlein	7.6.2018 Filologia romànica (Alemanya)
Christian Guilleré	31.3.2008 Història medieval (França)
Jocelyn N. Hillgarth	16.12.1996 Història hispànica i dels Països Catalans (Regne Unit)
Nikolas Jaspert	31.3.2008 Història medieval peninsular (Alemanya)
Miljenko Jurkovic	7.6.2018 Art de l'alta edat mitjana i del període romànic (Croàcia)
Simon Keay	16.6.2008 Arqueologia catalana (Regne Unit)
Gabriel Llompart i Moragues	13.2.1987 († 5.10.2017) Religiositat popular (Palma)
Vincenza Lucherini	7.6.2018 Art de la baixa edat mitjana i del període gòtic (Itàlia)

	DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA
Henry de Lumley-Woodyear	16.12.1996 Paleontologia humana (França)
Olimpio Musso	16.12.1996 Filologia grega i llatina (Itàlia)
Alexandre Olivar i Daydí	6.7.1973 Litúrgia (Monistrol de Montserrat)
Veronica Orazi	7.6.2018 Literatura espanyola i llengua i literatura catalanes (Itàlia)
Olivier Poisson	31.3.2008 Història de l'art (Perpinyà)
Paul Preston	25.2.2008 Història contemporània d'Espanya (Regne Unit)
Patrizio Rigobon	7.6.2018 Literatura catalana (Itàlia)
Anna Sawicka	7.6.2018 Traducció (Polònia)
Paolo Sommella	7.6.2018 Topografia antiga (Itàlia)

Eliseu Trenc

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA
16.6.2008
Història de l'art català
dels segles XIX i XX
(França)

Jill Rosemary Webster

16.12.1996
Història
(Canadà)

Michel Zimmermann

16.12.1996
Història cultural
(França)

Secció de Ciències Biològiques

Crònica

La Secció de Ciències Biològiques (SECCB) té vint-i-un membres numeraris, vint-i-vuit membres emèrits i onze membres corresponents. Les àrees temàtiques que cobreixen llurs especialitats són molt diverses, tant del que podríem dir-ne biologia general (biologia cel·lular, biologia molecular, bioquímica, genètica, antropologia, etc.), com de biologia d'organismes i sistemes (ecologia, entomologia, botànica, micologia, zoologia, etc.), com de ciències de la salut, més diversificades (microbiologia, cardiologia, ciències de la conducta, embriologia humana, endocrinologia, farmacologia, geriatria, hepatologia, immunologia, neurociències, nutrició i bromatologia, pediatria, psiquiatria, toxicologia, veterinària, etc.).

Han estat nomenats nous membres numeraris Jordi Camí Morell i Cèlia Marrasé Peña.

Han passat a ser emèrits Joaquim Gosálbez i Noguera, Joan Jofre i Torroella, Joan Ramon Laporte i Roselló, Jordi Lleonart i Aliberas i Pere Puigdomènech i Rosell.

Reunions

La Secció s'ha reunit en 10 sessions ordinàries: el 18 de setembre, el 9 d'octubre, el 6 de novembre i l'11 de desembre de 2017, i el 15 de gener, el 19 de febrer,

el 12 de març, el 9 d'abril, el 14 de maig i el 18 de juny de 2018. D'aquestes, les dels mesos de novembre, febrer i maig han anat seguides d'una sessió conjunta amb la Secció de Ciències i Tecnologia.

Conferències i discursos de recepció

Durant aquest període s'han presentat quatre conferències i un discurs de recepció, que són els següents:

— «Don Santiago i la consciència. La ment humana, 110 anys després de Santiago Ramón i Cajal», a càrrec de Ferran Burgaya-Márquez (19.9.2017).

— «Mems i mitjans: l'evolució de la comunicació metafòrica», a càrrec de Martí Domínguez Romero (6.11.2017).

— «Deu anys de la implantació de la vacunació contra el virus del papil·loma», a càrrec de F. Xavier Bosch (15.1.2018).

— Discurs de recepció de Josep Peñuelas i Reixach com a membre numerari: «La vida i les lleis de la vida: aprenent a interpretar el canvi global i els límits per a la sostenibilitat» (18.6.2018).

Premis i distincions

Martí Domínguez va rebre el II Premi Internacional de Divulgació Científica Ciutat de Benicarló (2017), per *Feus de*

ciència. Incitacions a la lectura científica (30 de setembre de 2017).

Pere Puigdomènech va ser nomenat membre del *Board* de l'ALLEA, en representació de l'IEC i l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (setembre de 2017).

Bonaventura Clotet va ser investit confrare d'honor de la Confraria del Cava Sant Sadurní (16 d'octubre de 2017).

Joandomènec Ros va ser nomenat soci d'honor de la Societat Espanyola de Malacologia (20 d'octubre de 2017).

Joan Jofre va ser elegit president de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (23 d'octubre de 2017).

Josep Peñuelas és un dels científics més influents en el camp del medi ambient i l'ecologia, segons la llista *2017 Highly Cited Researchers* elaborada per Web of Science. La llista recull l'1 % d'investigadors i investigadores més citats durant l'any en vint-i-un camps de recerca. És la tercera vegada que Peñuelas rep la distinció, després d'aparèixer a la llista dels anys 2014 i 2016 (novembre de 2017).

Manel Esteller va rebre el premi *Mejores Ideas 2017*, que organitza anualment la publicació *Diario Médico*, dins la categoria d'investigació i farmacologia pel treball «Estudi de l'epitranscriptoma del càncer» (13 de novembre de 2017).

Joan Viñas va ser distingit amb la Insígnia d'Or de la Professió, atorgada pel Consell de Col·legis de Metges de Catalunya (27 de novembre de 2017).

Roderic Guigó va ser guardonat amb el Premi Nacional de Recerca 2017, que atorguen el Govern de la Generalitat i la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRi) (27 de desembre de 2017).

Martí Domínguez va ser seleccionat per a participar durant el mes de maig de 2018 en el programa *Art Omi* de Nova York.

Xavier Bonfill va rebre el Premi Jaume Aiguader i Miró, atorgat per l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, per la millor iniciativa de divulgació i educació sanitàries per la traducció, edició i producció del llibre *Els tractaments, a prova* (22 de maig de 2018).

Jaume Bertranpetit va ser nomenat doctor *honoris causa* per la Universitat Paul Sabatier de Tolosa III (5 de juny de 2018).

Joan Viñas va ser guardonat amb la Creu de Sant Jordi 2018 (23 de juliol de 2018).

Publicacions

El web Galeria de Científics Catalans ha incorporat la biografia de quatre científics catalans, n'ha millorat el text d'una i ha afegit fotografies en quatre de les biografies existents.

Els efectes adversos dels medicaments i el seu impacte sobre la salut pública.

Discurs de presentació de Joan-Ramon Laporte com a membre numerari, llegit el dia 23 de maig de 2016.

Una nova visió del paper del glicogen en el cervell. Discurs de presentació de Joan J. Guinovart com a membre numerari, llegit el dia 24 d'abril de 2017.

La vida i les lleis de la vida: aprenent a interpretar el canvi global i els límits per a la sostenibilitat. Discurs de presentació de Josep Peñuelas i Reichach com a membre numerari, llegit el dia 18 de juny de 2018.

Membres

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Montserrat Agudé i Porres	18.3.2013 Genètica
Francesc Asensi i Botet	15.6.1998; emèrit des del 24.11.2009 Pediatria
Josep Lluís Barona Vilar	9.3.2017 Història de la medicina i de la ciència
Ramon Bartrons i Bach	13.12.2010 Bioquímica
Carles Bas i Peired	14.4.1978; emèrit des del 3.8.1992 Ecologia dels recursos marins
Xavier Bellés i Ros	23.10.1992 Entomologia
Jaume Bertranpetit i Busquets	6.6.1994 Antropologia biològica
Xavier Bonfill i Cosp	16.6.2014 Medicina
Jordi Camí Morell	16.11.2017 Farmacologia

Jordi Casanova i Roca	16.6.2014 Biologia
Bonaventura Clotet Sala	22.6.2015 Medicina
Jacint Corbella i Corbella	20.12.1999; emèrit des del 25.1.2007 Toxicologia
Josep M. Domènech i Mateu	11.1.1985; emèrit des del 3.10.2014 Embriologia humana
Martí Domínguez Romero	22.6.2015 Divulgació científica
Mercè Durfort i Coll	3.11.1989; emèrita des del 4.4.2013 Biologia cel·lular
Manuel Esteller Badosa	22.6.2015 Medicina
Maria Teresa Estrach i Panella	16.6.2014 Dermatologia
Marta Estrada i Miyares	7.4.2003; emèrita des del 27.6.2016 Ecologia marina
Lluís Ferrer i Caubet	13.12.2010 Patologia animal
Ramon Folch i Guillèn	17.3.1978; emèrit des del 20.2.2016 Ecologia vegetal i gestió ambiental
Màrius Foz i Sala	1.1.1985; emèrit des de l'1.3.1999 Endocrinologia

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Lluís Garcia i Sevilla	15.6.1998; emèrit des del 8.10.2014 Psiquiatria
Jesús Andrés García Sevilla	6.6.1994; emèrit des del 27.4.2016 Farmacologia
Ramon Gomis de Barbarà	25.2.2013; emèrit des del 25.12.2016 Endocrinologia
Francesc Gonzàlez i Sastre	6.6.1994; emèrit des del 15.1.2009 Bioquímica clínica i patologia molecular
Joaquim Gosálbez i Noguera	23.10.1992; emèrit des del 18.12.2017 Zoologia
Ricard Guerrero i Moreno	6.6.1994; emèrit des del 29.9.2013 Microbiologia
Roderic Guigó i Serra	17.11.2016 Ciències de la vida
Joan Josep Guinovart i Cirera	13.12.2010; emèrit des del 3.7.2017 Bioquímica
Joan Jofre i Torroella	25.2.2008; emèrit des de l'1.11.2017 Microbiologia
Joan Ramon Laporte i Roselló	16.6.2014; emèrit des del 24.8.2018 Farmacologia
Àngel Llàcer i Escorihuela	13.6.2005; emèrit des del 22.6.2014 Cardiologia
Jordi Lleonart i Aliberas	6.6.1994; emèrit des del 10.5.2018 Biologia pesquera

Xavier Llimona i Pagès	23.10.1992; emèrit des de l'1.2.2013 Micologia i líquenologia
Abel Mariné i Font	7.4.2003; emèrit des del 26.5.2013 Nutrició i bromatologia
Cèlia Marrasé Peña	16.11.2017 Biologia marina i oceanografia
Ramon Parés i Farràs	23.10.1992; emèrit des de l'1.12.1997 Microbiologia
Josep Peñuelas i Reixach	16.6.2014 Ecologia
Juli Peretó i Magraner	20.12.1999 Bioquímica i biologia molecular
Pere Puigdomènec i Rosell	7.4.2003, emèrit des del 28.4.2018 Biologia molecular
Jaume Reventós Puigjaner	22.6.2015 Medicina
Joandomènec Ros i Aragonès	17.9.1990; emèrit des del 8.3.2016 Ecologia
Jordi Salas-Salvadó	25.2.2013 Nutrició i bromatologia
Jaume Terradas i Serra	14.6.2004; emèrit des del 19.12.2013 Ecologia
Joan Vallès Xirau	17.11.2016 Ciències de la vida

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

Josep Vigo i Bonada	17.3.1978; emèrit des del 24.5.2007 Geobotànica
Miquel Vilardell i Tarrés	12.6.2006; emèrit des del 20.7.2016 Reumatologia i geriatria
Joan Viñas i Salas	13.12.2010 Cirurgia
Jordi Vives i Puiggròs	25.2.2008; emèrit des del 23.4.2011 Immunologia

Membres corresponents

Michel Delseny	26.2.2007 Biologia molecular de plantes (Perpinyà)
Gonzalo Giribet	17.3.2014 Biologia animal (Estats Units)
Gonzalo Halffter Salas	6.6.1994 Entomologia i ecologia (Mèxic)
Joan Massagué i Solé	6.6.1994 Biomedicina (Estats Units)
Federico Mayor Zaragoza	9.6.1997 Biomedicina (Madrid)

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

Àngel Pellicer i Garrido

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA
22.5.1995
Patologia
(Estats Units)

F. Xavier Pi-Sunyer

26.2.2007
Endocrinologia i nutrició
(Estats Units)

Claude Roux

26.2.2007
Liquenologia
(França)

Xavier Sáez-Llorens

7.6.2010
Malalties infeccioses infantils
(Panamà)

José Sarukhán Kermez

21.12.2009
Botànica agrícola
(Mèxic)

Antoni Torre

26.2.2007
Naturalisme i zoologia
(Alguer)

Secció de Ciències i Tecnologia

Crònica

La Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT) té vint-i-quatre membres numeraris, vint-i-un membres emèrits i deu membres corresponents.

Han estat nomenats nous membres numeraris Jordi Faulí i Oller i Jordi Llorca Piqué.

Han estat nomenats nous membres corresponents M. Carme Calderer, Marta Camps Arbestain i Sergi Garcia i Mañes.

Han passat a ser emèrits Joaquim Casal i Fàbrega i Rolf Tarrach Siegel.

La Secció ha hagut de lamentar la mort de Josep Castells i Guardiola, membre emèrit que traspassà el 30 de juliol de 2018.

Reunió de la Secció a Tarragona

Es va dur a terme l'11 de juny de 2018 amb el programa següent: recepció institucional a l'Ajuntament de Tarragona, amb el regidor d'Educació, Ocupació i Desenvolupament Econòmic, Francesc Roca Rosell; visita guiada a l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ), amb la rebuda a càrrec del doctor Miquel Àngel Pericàs, director del centre, que explicà els treballs en curs, i exposició de la recerca sobre la síntesi del monòxid de carboni per a construir cadenes d'àcids grassos i compostos químics, a càrrec de

Rubén Martín, investigador de l'ICIQ; dinar col·loqui: «El CYBERCAT, Centre de Recerca en Ciberseguretat de Catalunya, coordinat per la URV», a càrrec de Josep Domingo Ferrer, i una visita a la Facultat de Química del Campus de Sescelades, on tingué lloc la reunió plenària de la Secció.

Conferències i discursos de recepció

Durant aquest període s'han presentat dos discursos i quatre conferències, que són els següents:

— «Els petits satèl·lits, innovació i visió territorial: el Programa HUMIT», a càrrec de Jordi Corbera, cap del Centre de Suport al Programa Català d'Observació de la Terra de l'ICGC (26.9.2017).

— «Galileu, el sistema europeu de navegació per satèl·lit», a càrrec de Xavier Benedicto Ruiz, cap del Centre de Suport al Programa Galileu a l'Agència Espacial Europea (26.10.2017).

— «Copernicus, el sistema europeu d'observació de la Terra», a càrrec de Betlem Rosich, cap de la Secció d'Operacions de les missions Copernicus a l'Agència Espacial Europea (18.12.2017).

— Discurs de recepció de Ramon López de Mántaras com a membre numerari de la SECCT: «Passat, present i futur

de la intel·ligència artificial: algunes reflexions» (19.2.2018).

— Discurs de recepció de Marta Sanz com a nova membre numerària de la SECCCT: «L'indeterminisme en el càlcul i en la modelització matemàtica» (14.5.2018).

— «Implicacions ètiques, econòmiques i socials de la robòtica», a càrrec de Josep Amat, Àlicia Casals i Carme Torras, membres de la Secció, en què s'analitzà la incidència de la robòtica en la societat, que provocà un debat social sobre els beneficis i els perills que implica l'expansió i l'evolució d'aquesta ciència (26.6.2018).

Altres activitats

El 21 de febrer de 2017, els membres de la Secció Josep Amat, Àlicia Casals, Ramon López de Mántaras i Jaume Reventós participaren en la taula rodona «L'impacte de les tecnologies digitals en medicina», que es dugué a terme a la sala d'actes del Pavelló Docent de la Vall d'Hebron (Barcelona) i va ser moderada per Milagros Pérez-Oliva, periodista. L'activitat, inclosa en els actes de la Mobile Week Barcelona, va tractar sobre l'impacte que l'evolució de les tecnologies de les telecomunicacions va produint en la societat, des de la perspectiva de la qualitat de vida, i especialment focalitzat en la telemedicina i la teleassistència. Cada ponent va analitzar, des del punt de vista de la seva especialitat, l'impacte produït, i el

que es pot provocar en un futur pròxim, en els camps esmentats, així com les necessitats d'adaptació de tot sistema sanitari per a poder utilitzar eficientment aquestes tecnologies i preveure les disfuncions que la manca de previsió pot comportar.

Premis i distincions

Damià Barceló va rebre un dels Premis de l'Aigua que atorga l'Associació Catalana d'Amics de l'Aigua, en reconeixement a la seva trajectòria professional.

Ramon López de Mántaras fou reconegut pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats amb el Premio Nacional de Investigación Julio Rey Pastor en Matemáticas y Tecnologías de la Información y las Comunicaciones.

Josep Domingo Ferrer rebé el XXIV Premi de Novel·la Valldaura-Memorial Pere Calders de 2018, atorgat per la UAB i l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, per l'obra «Tot passa i tot torna» (publicada amb el títol *Miratge alemany*), el 10 de maig de 2018.

Lluís Jofre va ser guardonat per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació amb el Premi Nacional en Recerca i Innovació, en la modalitat de Partenariat Publicoprivat. El premi s'ha atorgat conjuntament a Lluís Jofre, com a director acadèmic de CARNET (part pública del consorci CARNET, creat per la UPC i SEAT-Volkswagen), i a Alex Siebeneich, com a director industrial de

CARNET (part privada del consorci CARNET). El premi correspon a l'any 2017, tot i que per causes externes a l'entitat convocant serà lliurat el 15 d'octubre de 2018.

Publicacions

Aprendre a investigar l'arquitectura a Catalunya: Alguns aspectes epistemològics. Discurs de presentació de Ferran Sagarra i Trias, llegit el 12 de juny de 2017.

Contributions to Science, vol. 13, núm. 1; vol. 13, núm. 2 [publicació en línia].

L'indeterminisme en el càlcul i en la modelització matemàtica. Discurs de presentació de Marta Sanz-Solé, llegit el 14 de maig de 2018.

Passat, present i futur de la intel·ligència artificial: algunes reflexions. Discurs de presentació de Ramon López de Mántaras i Badia, llegit el 19 de febrer de 2018.

Membres

Joaquim Agulló i Batlle

23.10.1992; emèrit des del 13.11.2013

Enginyeria mecànica

Salvador Alegret i Sanromà

17.9.1990; emèrit des del 26.1.2017

Química analítica

Josep Amat i Girbau

17.9.1990; emèrit des del 29.7.2010

Informàtica industrial

Damià Barceló i Cullerés

15.6.1998

Química analítica

Pilar Bayer i Isant

18.6.2001; emèrita des del 12.2.2016

Teoria de nombres

Eduard Bonet i Guinó

7.7.1978; emèrit des del 7.11.2006

Probabilitats, estadística, lògica i epistemologia

Lluís Cabrera Pérez	9.3.2017 Estratigrafia i sedimentologia
Miquel Canals i Artigas	27.6.2011 Geociències marines
Joaquim Casal i Fàbrega	3.11.1989; emèrit des del 30.5.2018 Enginyeria química
Alicia Casals i Gelpí	26.2.2007 Arquitectura i tecnologia de computadors
Manuel Castellet i Solanas	17.3.1978; emèrit des del 19.12.2013 Àlgebra i topologia
Josep Castells i Guardiola	14.4.1978; emèrit des del 27.5.1995 († 30.7.2018) Química orgànica
Jordi Corominas i Dulcet	19.6.2000 Enginyeria geològica
Josep Domingo Ferrer	18.1.2016 Ciències de la computació i intel·ligència artificial
Jordi Faulí i Oller	16.11.2017 Arquitectura
Gabriel Ferraté i Pascual	7.7.1978; emèrit des del 3.3.2002 Enginyeria automàtica
Joan Girbau i Badó	17.9.1990; emèrit des del 14.3.2012 Geometria diferencial

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Pilar González Duarte	14.6.2004; emèrita des del 26.1.2015 Química inorgànica
Albert Gras Martí	28.2.2006 Física
Joan Grimalt i Obrador	17.12.2012 Química ambiental
Lluís Jofre i Roca	17.6.1996 Enginyeria de telecomunicació
David Jou i Mirabent	3.11.1989 Termodinàmica
Ramon Lapiedra i Civera	27.6.1986; emèrit des del 10.7.2010 Física relativista
Josep Enric Llebot Rabagliati	18.6.2001 Termodinàmica i física ambiental
Jordi Llorca Piqué	16.11.2017 Química
Ramon López de Mántaras i Badia	17.11.2016 Tecnologies de la informació i la comunicació
Àngel Messeguer i Peypoch	27.6.2011; emèrit des del 20.9.2016 Química
Jaume Miranda i Canals	15.12.2014 Geografia i cartografia
Gabriel Navarro i Ortega	28.2.2005 Teoria dels grups

Antoni Olivé i Ramon	27.6.2011; emèrit des de l'1.7.2016 Enginyeria industrial
Jaume Pagès Fita	23.10.1992; emèrit des del 18.11.2016 Enginyeria de sistemes
Jaume Porta i Casanellas	24.2.1997; emèrit des del 24.8.2014 Edafologia i química agrícola
Pere Roca i Fabregat	14.6.2004 Enginyeria de la construcció
Antoni Roca Rosell	15.12.2014 Història de la Ciència i de la Tècnica
Ferran Sagarra i Trias	17.12.2012 Arquitectura
Josep Samitier Martí	18.1.2016 Nanotecnologia aplicada a la biotecnologia
Pere Santanach i Prat	17.9.1990; emèrit des del 27.12.2016 Geologia estructural i tectònica
Marta Sanz-Solé	17.11.2016 Matemàtiques
Francesc Serra i Mestres	17.9.1990; emèrit des del 19.12.2010 Microelectrònica
David Serrat i Congost	17.6.1996 Geologia i geomorfologia
Carles Solà i Ferrando	23.10.1992; emèrit des del 28.11.2015 Enginyeria química

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

Joan de Solà-Morales i Rubió	17.12.2012 Matemàtiques
Joan Antoni Solans i Huguet	28.2.2005; emèrit des del 15.10.2011 Arquitectura
Rolf Tarrach Siegel	14.6.2004; emèrit des del 24.2.2018 Física
Carme Torras i Genís	9.3.2017 Intel·ligència artificial i robòtica
Josep Vaquer i Timoner	7.7.1978; emèrit des de l'1.7.1998 Geometria diferencial

Membres corresponents

M. Carme Calderer	7.6.2018 Física de la matèria condensada i la ciència de materials (Estats Units)
Marta Camps Arbestain	7.6.2018 Química dels sòls (Nova Zelanda)
Juan de Dalmau Mommertz	17.12.2012 Enginyeria aeroespacial (Països Baixos)
Sergi Garcia i Mañes	7.6.2018 Biofísica (Regne Unit)

Joan Genescà i Llongueras	28.2.2006 Química (Mèxic)
Antoni Lloret i Orriols	2.3.1992 Física nuclear (França-Barcelona)
Adélio Alcino Sampaio Castro Machado	23.11.1992 Química ambiental (Portugal)
Norberto Piccinini	6.6.1994 Química (Itàlia)
Jorge-Óscar Rabassa	20.12.1999 Geologia (Argentina)
Borís Pàvlovitx Sobolev	17.5.1992 Química (Rússia)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

Secció Filològica

Crònica

El curs 2017-2018 ha estat el del quart any del mandat del Consell de Govern elegit el 6 de juny de 2014, presidit per M. Teresa Cabré i Castellví, amb Màrius Serra i Roïg com a tresorer i Ramon Sistac i Vicén com a secretari, i Mila Segarra i Neira com a vicepresidenta a partir del 22 de setembre de 2017, després que Mariàngela Vilallonga Vives deixés aquest càrrec en passar a vicepresidenta de l'IEC l'1 de setembre del mateix any.

En la sessió extraordinària d'electors del 8 de juny de 2018 es va elegir el Consell de Govern per al període 2018-2022. És una renovació del Consell anterior amb un canvi: Ramon Sistac i Vicén ha passat a vicepresident i Mila Segarra i Neira, a secretària, atès que el primer ja no podia continuar ocupant el càrrec de secretari després de dos mandats seguits.

La Secció Filològica compta amb vint-i-cinc membres numeraris, divuit membres emèrits i vint-i-nou membres corresponents. Ha passat a ser emèrit Antoni Ferrando i Francès.

Durant aquest any s'han incorporat a la Secció els membres numeraris Anna Bartra Kaufmann, Magí Camps Martín, Vicent Martines Peres i Albert Turull i Rubinat, i la membre corresponent Ildikó Szijj (elegits en el Ple de l'IEC del 14 de desembre).

En aquest període la Secció ha hagut de lamentar el traspàs del membre corresponent Jordi J. Costa (Perpinyà, 22 de febrer).

Reunions de la Secció

Durant el curs 2017-2018 el ple de la Secció Filològica s'ha reunit els dies 22 de setembre, 20 d'octubre, 17 de novembre i 15 de desembre de 2017, així com els dies 19 de gener, 16 de febrer, 8 de març, 13 d'abril, 12 de maig, 8 de juny i 13 de juliol de 2018.

Seguint el costum de la Secció Filològica de fer una de les reunions ordinàries del seu Ple a fora de Barcelona, la sessió del 13 d'abril es va celebrar a Castelló d'Empúries, en el marc de la celebració de les Jornades de la Secció (vegeu l'apartat d'activitats públiques).

Tal com s'ha fet des de 2002, en algunes de les sessions ordinàries de la Secció s'ha dedicat una part de la sessió (habitualment, l'inici) a la presentació monogràfica d'un projecte de l'IEC o de l'activitat d'un organisme extern que pot interessar els membres de la Secció Filològica. Les exposicions fetes durant aquest període han estat les següents:

Exposició sobre el projecte de digitalització de les *Obres completes* de Pompeu Fabra i sobre el projecte d'elaboració

del volum d'índexs d'aquestes obres, a càrrec de Lluís de Yzaguirre, professor de la Universitat Pompeu Fabra i responsable del projecte (20 d'octubre); exposició sobre el projecte de digitalització de la *Gramàtica de la llengua catalana*, a càrrec de Manuel Pérez Saldanya i Xavier Rofes, director i cap, respectivament, de l'Oficina de Gramàtica (20 d'octubre), i exposició dels projectes i de les activitats de l'Oficina d'Onomàstica, a càrrec de Joan Anton Rabella, cap de l'Oficina d'Onomàstica (17 de novembre); presentació del còmic *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua*, a càrrec d'Oriol Garcia Quera i Gemma Pauné Xuriguera, autors de l'obra, i Anna Grau, de l'editorial Dalmau (19 de gener); exposició sobre el corpus i la gramàtica del català de l'edat moderna (1601-1832), a càrrec de Josep Martines i Manuel Pérez Saldanya, directors del projecte, i Jordi Antolí i Elena Sánchez, investigadors (16 de febrer); Exposició «O Acordo Ortográfico da Língua Portuguesa (1990): do desacordo à norma única», a càrrec de Margarita Correia, professora del Departament de Lingüística General i Romànica de la Universitat de Lisboa i investigadora de l'Institut de Lingüística Teòrica e Computacional, ILTEC (9 de març); exposició sobre la *Revista Valenciana de Filologia*, de la Institució Alfons el Magnànim, a càrrec de Vicent Flor, director d'aquesta entitat, i Vicent Josep Escartí i Rafael Roca, director i secretari, respectivament, de la publicació (11 de maig).

Pel que fa a les comissions delegades i als grups de treball de la Secció, el nombre de reunions durant aquest curs ha estat el següent: Comissió de Lexicografia, setze; Comissió de Gramàtica, onze; Comissió de Català Estàndard, dues; Comissió d'Onomàstica, onze; Comissió de Transcripció i Transliteració, vuit; Comissió d'Infraestructura i Corpus, dues; Comissió d'Estandardització, cinc, i Àrea de Visibilitat, vint-i-quatre.

Els membres del Ple de la Secció Filològica han participat en les ponències dels premis de l'IEC del Cartell de 2018: en la del Premi IEC de Dialectologia Francesc de B. Moll, Joan Peytaví, Miquel Àngel Pradilla i Joan Veny; en la del Premi IEC de Gramàtica Pompeu Fabra, Mercè Lorente, Vicent Pitarch i Mila Segarra; en la del Premi Catalunya del Nord, Joan Martí i Castell, i en la de la Borsa d'estudi de la Generalitat de Catalunya, Josep M. Nadal.

Cal esmentar, per la seva especial incidència, la dedicació de quatre tècnics lingüístics de la Secció Filològica a la correcció de les Proves d'Accés Universitari de la Generalitat de Catalunya que es fa a l'IEC (de gener a abril).

Celebracions, homenatges i distincions dels membres de la Secció Filològica

Les distincions rebudes pels membres numeraris de la Secció durant aquest any han estat les següents:

Jaume Cabré va rebre el Premi Trajectòria de la Setmana del Llibre en Català el 14 de setembre a Barcelona, distinció que es lliura anualment a un professional vinculat al món de la cultura catalana que hagi destacat en la seva divulgació. Així mateix, va rebre el guardó Kulturhuset Stadsteaterns International Literary Prize per l'obra *Jo confesso* (22 de gener).

Joaquim M. Puyal va ser distingit amb el Premi Sport Cultura Barcelona 2016, en la categoria de «Millor Trajectòria», concedit per la Fundació RBA, el 16 d'octubre a Barcelona.

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua va acordar el 2 de desembre concedir la seva Medalla d'Honor a Joseph Gulsoy, membre corresponent de la Secció.

Jordi Carbonell va ser homenatjat el 4 d'octubre a l'IEC amb una sessió en memòria seva.

Pere Verdaguer va ser homenatjat el dia 14 de desembre a la Universitat de Perpinyà amb una jornada científica organitzada per l'Institut Franco-Català Transfronterer.

Joan Miralles i Josep Moran van ser nomenats socis d'honor de la Societat d'Onomàstica en l'assemblea general del 10 de febrer.

Josep Gifreu va ser guardonat el 3 de maig amb una Menció d'Honor dels Premis Ràdio Associació per la seva tasca universitària i, especialment, per la gran influència política que ha tingut la seva

noció d'*espai català de comunicació* que ell ha fonamentat, difós i ha anat actualitzant. Així mateix, va ser distingit amb el Premi d'Assaig Irla 2018 per l'obra *El quart poder i la independència. La batalla mediàtica en els «fets d'octubre» del Procés*.

Miquel Àngel Pradilla va rebre el Premi Carles Salvador 2018, concedit per Maestrat Viu, el 26 de maig a Benassal, per la destacada tasca d'investigació en l'anàlisi de la realitat de la comunitat lingüística de parla catalana, per l'aportació de noves perspectives en la configuració d'un espai comunicatiu que afavoreixi el valencià com a llengua de cohesió social i per reivindicar la potencialitat cultural de les Terres de Cruïlla.

Joan Martí i Castell va ser homenatjat per la Fundació Privada Mútua Catalana, en reconeixement a la seva trajectòria cultural i universitària, en un acte institucional que es va celebrar el 13 de juny a Tarragona.

Activitats

Les activitats més destacades de la Secció Filològica durant el curs han estat, per tipologia i ordre cronològic, les següents:

Activitats formatives dels tècnics de la Secció Filològica

El 6 de novembre es va fer el V Seminari de formació del personal tècnic de la Secció Filològica, amb el títol «Panorama

actual de la pragmàtica: corrents, mètodes i principals línies de recerca», a càrrec de Lluís Payrató, professor de la Universitat de Barcelona.

Activitats públiques

El 4 d'octubre es va celebrar la sessió en memòria de Jordi Carbonell, traspassat el 22 d'agost de 2016, amb les intervencions del president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica, Joan Martí i Castell, Joan A. Argenter, Albert Rossich, Josep Massot, Antoni Ferrando, Oriol Carbonell i Josep-Lluís Carod-Rovira; el cor de monges benetes de Sant Pere de les Puelles, i els membres de la comissió organitzadora de l'acte, Mariàngela Vilallonga, August Bover i Josep Piera.

El 6 i el 7 d'octubre es va fer a la seu de l'IEC la XIII Jornada Realiter «Terminologia per a la normalització i terminologia per a la internacionalització», organitzada per l'IEC, la Secretaria de Realiter, el TERMCAT i la Universitat Politècnica de Catalunya, a la seu de l'IEC.

El 26 i el 27 d'octubre es va celebrar la III Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra «El sentiment de pertinença i la llengua», organitzada per la Càtedra Pompeu Fabra (UPF) amb el patrocini del Consell Social de la UPF, l'IEC i la Generalitat de Catalunya. Hi van intervenir Jaume Casals, rector de la UPF; Joandomènec Ros, president de l'IEC; Ester Franquesa, directora general de Política

Lingüística de la Generalitat de Catalunya, i com a conferenciant Carme Junyent, Gagandeep Singh, Matthew Tree i Najat El Hachmi.

El 8 de gener de 2018 es va difondre que *cassolada* era la paraula escollida de la campanya «El neologisme de l'any 2017», organitzada per l'Observatori de Neologia del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la UPF i l'IEC. El 3 de desembre de 2017 es va iniciar la campanya del neologisme corresponent al 2018.

El 19 de gener va començar l'emissió de l'espai «Paraula d'acadèmia», secció mensual al programa *El matí de Catalunya Ràdio* amb Nicolau Dols i Mònica Terribas, per iniciativa de l'Àrea de Visibilitat de la Secció Filològica.

El 8 de març es va celebrar la sessió en memòria de Pere Verdaguer, traspassat l'1 de febrer de 2017, amb les intervencions del president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica, Joan Veny, August Bover, Miquel Valls, Jordi Galofré, Leslie Malet Salvador, Joan Peytaví, Alà Baylac-Ferrer i Jordi Mir (els tres darrers i Josep Gifreu integren la comissió organitzadora de l'acte).

El 20 de març la Secció Filològica va acollir la presentació del *Llibre d'estil de La Vanguardia*. Hi van intervenir la presidenta de la Secció; Màrius Carol, director del mateix diari; Magí Camps, redactor en cap d'Edició i membre de la Secció Filològica, i Quim Monzó, escriptor.

El 23 de febrer es va presentar el volum *Obres gramaticals II*, d'Antoni Febrer i Cardona, a la seu de l'Institut Menorquí d'Estudis, coeditor del llibre amb la Secció Filològica. Joan F. López Casanovas hi va representar la Secció.

Les Jornades de la Secció Filològica de 2018 es van celebrar a Castelló d'Empúries els dies 13 i 14 d'abril, organitzades amb l'Ajuntament de Castelló d'Empúries, amb la col·laboració de la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà i de l'Obra Social «la Caixa». Les Jornades van ser coordinades per Josep M. Nadal, Gemma Rigau, Mila Segarra i Mariàngela Vilallonga, per part de l'IEC, i Jordi Canet, per part de l'Ajuntament. La capella de Santa Clara va acollir les dues sessions acadèmiques de les Jornades. Mariàngela Vilallonga en va moderar la primera, el dia 13, dedicada a literatura. Després de la inauguració a càrrec de Salvi Güell, alcalde, i M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, hi van participar els especialistes següents: Míriam Cabré, professora de la Universitat de Girona («La Catalunya dels trobadors: nous enfocaments»); Sadurní Martí, professor de la Universitat de Girona («Poetes i mecenes de la poesia catalana del segle XIV»), i Francesc Montero, professor de la Universitat de Girona («Josep Pla, Carles Fages de Climent i Manuel Brunet: d'*Emporion* a

l'Empordà»). A continuació, hi va haver la taula rodona «La construcció literària de l'Empordà», moderada per Mita Casacuberta, professora de la Universitat de Girona, i amb les intervencions dels escriptors Vicenç Pagès Jordà i Adrià Pujol. El 14 d'abril es va celebrar al mateix indret la segona sessió acadèmica, amb el títol *Al cor de la llengua*, que va ser moderada per Josep M. Nadal. Hi van participar Francesc Feliu, professor de la Universitat de Girona («L'Empordà en l'espai imaginari de la llengua»); Narcís Comadira, poeta, pintor, dramaturg, traductor, periodista i crític literari («*Llengua meva malalta*»), i Joan Vallès, professor de la Universitat de Barcelona i membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC («Etnobotànica i fitonímia: plantes, noms, cultura popular i literatura de l'Alt Empordà»). Tot seguit, els membres de la Secció Filològica Isidor Marí i Josep M. Nadal van llegir textos de Modest Prats, membre d'aquesta Secció, fill de Castelló d'Empúries i traspassat l'any 2014. Les Jornades es van cloure amb parlaments de l'alcalde i de la presidenta de la Secció Filològica. Totes dues sessions es van tancar amb un col·loqui moderat pels coordinadors de les Jornades.

El 25 de maig la Secció va acollir la Jornada «Noves perspectives per a l'ensenyament-aprenentatge de la gramàtica: cap a una gramàtica pedagògica» (presentació del volum 63 de la revista

Caplletra, que conté el monogràfic dedicat a aquest tema, coordinat per la senyora Mariona Casas-Deseures i el senyor Llorenç Comajoan-Colomé), activitat organitzada amb el Grup de Recerca en Educació, Llenguatge i Literatura; la Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la Universitat de Vic, i la revista *Caplletra* (Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana). Hi van participar, a més dels coordinadors del monogràfic, la presidenta de la Secció Filològica, Anna Camps, Eulàlia Miralles, Marta Milian, Carmen Rodríguez, Carme Duran, Teresa Ribes i Vicent Pascual, membre de la Secció Filològica, que va fer de relator de la jornada.

El 8 de juny es va inaugurar a l'IEC l'exposició «Fundació Germà Colón, 15 anys al servei de la investigació», en un acte amb intervencions de Vicent Climent, rector de la Universitat Jaume I; Rosa Agost, degana de la Facultat de Ciències Humanes i Socials d'aquesta universitat i comissària de l'exposició; Jaume de Puig, vicepresident de l'IEC; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Vicent Pitarch, delegat de l'IEC a Castelló i membre de la Secció Filològica.

El 13 de juny l'IEC es va sumar a la commemoració de l'Any Llompart 2018 acollint la conferència itinerant «Josep M. Llompart: apunts de sociolingüística», de Maria del Mar Vanrell, iniciativa del Govern de les Illes Balears.

També van participar en l'acte el president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica i la directora general de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears. La Secció Filològica va fer el seu homenatge a Josep M. Llompart, que en va ser membre numerari i vicepresident, en la reunió ordinària del 13 de juliol, amb parlaments de la presidenta, Joan Miralles i Josep Piera.

El 27 de juny es va celebrar la quarta trobada de L'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació, amb la participació de representants de la Secció Filològica (Comissió de relacions amb els col·lectius lingüístics, Àrea de Visibilitat i altres membres) i un grup de responsables d'assessorament i divulgadors lingüístics dels mitjans de comunicació de tot el territori.

Any Pompeu Fabra

La Secció Filològica ha participat durant el curs 2017-2018 en la commemoració del 150è aniversari del naixement de Pompeu Fabra, inaugurat per la Generalitat de Catalunya el 21 de febrer al Teatre Zorrilla de Badalona, amb les iniciatives següents:

— Digitalització de les *Obres completes* de Pompeu Fabra dins el portal Pompeu Fabra, en col·laboració amb la Universitat Pompeu Fabra (presentat públicament a l'IEC el 5 de març i, gràcies a l'acollença del Departament de Cultura, Participació i Transparència del Govern

de les Illes Balears, a Maó el 26 març i a Palma el 18 d'abril; també es va presentar a la Universitat Catalana d'Estiu el 22 d'agost).

— Publicació d'articles breus sobre Fabra escrits per membres de la Secció Filològica als principals diaris catalans (Joan A. Argenter, *El País Catalunya*; M. Teresa Cabré, *La Vanguardia*; Joan Martí i Castell, *El Punt Avui*; Jordi Mir, *Segre*; Vicent Pitarch, *Levante*; Joaquim Rafel, *El Periòdic*, i Joan Veny, *Ara*) el 20 de febrer, dia del naixement de Fabra (iniciativa de l'Àrea de Visibilitat de la Secció).

Diversos membres de la Secció Filològica, per la seva banda, han participat en activitats de la commemoració del 150è aniversari de Pompeu Fabra promogudes per entitats de tot el territori.

Cursos de formació adreçats a públic extern

S'han iniciat els cursos de formació específica organitzats per la Secció Filològica adreçats a públic extern, que són coordinats per caps d'oficines i impartits per membres i tècnics de la Secció i especialistes de fora l'IEC. Es fan periòdicament. Els cursos fets durant el curs 2017-2018 han estat els següents:

— Curs sobre onomàstica catalana: la recerca toponímica, coordinat per Joan Anton Rabella, cap de l'Oficina d'Onomàstica (13, 20 i 27 de febrer, i 6 de març). Professorat: Josep Moran, Joan

Anton Rabella, Mar Batlle, Pere Navarro i Joan Tort. Organitzat amb la col·laboració de la Societat d'Onomàstica.

— Curs pràctic de lexicografia, coordinat per Carolina Santamaria, cap de les Oficines Lexicogràfiques (28 de febrer, 7, 14 i 21 de març). Professorat: Joaquim Rafel, Carolina Santamaria, Laia Castanyer, Joan Soler, Núria Bort i Assumpta Fargas.

Difusió de novetats normatives

Han continuat les activitats relacionades amb la publicació, l'any 2016, de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*. Les activitats concretes del curs 2017- 2018 han estat principalment els cursos de formació següents:

— 9 d'octubre de 2017: sessió de formació sobre les novetats de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* adreçada als tècnics lingüístics del Parlament de Catalunya, a càrrec de Xavier Rofes, cap de l'Oficina de Gramàtica.

— Cursos del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya. Sessions prèvies de formació per part de Xavier Rofes, cap de l'Oficina de Gramàtica, a formadors del curs: 18 de maig i 1 de juny de 2017 (2 sessions de 2 hores):

• Del 3 al 12 de juliol de 2017: curs en línia «Qüestions imprescindibles de la nova *Gramàtica* de l'IEC», a càrrec de Joan Abril Español (15 hores).

• Del 16 al 29 d'octubre de 2017: curs semipresencial «Qüestions imprescindibles de la nova *Gramàtica* de l'IEC (2a edició)», a càrrec de Joan Abril Español, a la seu del Col·legi (20 hores).

• 7 i 21 d'octubre, 18 de novembre i 2 i 16 de desembre de 2017: curs «Dinamització de les classes de llengua: propostes i recursos», a càrrec de Montserrat Pons Prats, a la seu del Col·legi (20 hores).

— 10 i 11 de novembre de 2017: III Jornades de Llengua i Literatura: «Nous temps, nova gramàtica», amb la participació de Gemma Rigau i Mila Segarra, a la seu del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (10 hores).

— 21 de març de 2018: sessió de formació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i de l'*Ortografia catalana* al professorat, al personal laboral i als estudiants de les facultats de ciències i de biociències de la UAB, a càrrec de Gemma Rigau i Mila Segarra, organitzada per aquestes facultats.

— Del febrer al maig de 2018: cursos «Novetats normatives de la llengua catalana» adreçats a mestres i professors, organitzats per la Conselleria d'Educació i Universitat del Govern de les Illes Balears, a càrrec de Nicolau Dols (7 cursos de 20 hores cadascun):

- Menorca: 2, 3, 9 i 10 de febrer
- Palma: 12, 14, 19 i 21 de febrer
- Manacor: 26 i 28 de febrer, 5 i

7 de març

• Inca: 13, 15, 20 i 22 de març
• Eivissa: 20, 21, 27 i 28 d'abril
• Formentera: 18, 19, 25 i 26 de maig

Així mateix, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, a proposta de la Presidència de la Secció Filològica, ha continuat organitzant sessions de formació sobre la *Gramàtica de la llengua catalana* a la Universitat Rovira i Virgili (febrer), a la Universitat de Lleida (març), a la Universitat de les Illes Balears (març) i a l'Ateneu Barcelonès (maig).

Activitats organitzades per altres entitats en què ha col·laborat la Secció Filològica

A més de les activitats suara esmentades, la Secció ha col·laborat en l'organització de les activitats següents d'altres institucions:

— Programa de televisió i de ràdio *Pica Lletres*, d'Antàrtida Produccions Audiovisuals, concurs lingüístic que consisteix a lletrejar paraules en català adreçat a estudiants de secundària.

— Campanya «A l'abril cada paraula val per mil», del CNL d'Osona, dedicada enguany a les endevinalles (primavera de 2018).

— Tercer cicle de seminaris sobre la llengua aragonesa, organitzat per la Colla de Charradors O Corrinxe, amb la col·laboració de la Universitat de Barcelona i el Centre Aragonès de Barcelona (iniciat el 28 d'octubre de 2017, amb sessions el 10 de febrer i el 12 de maig de 2018).

— Jornada del Grau de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant, adreçada especialment als estudiants, amb una conferència de la presidenta de la Secció Filològica sobre l'elaboració de la normativa (15 de març).

— XVIIè Congrés d'Estudiants de Filologia Catalana, organitzat pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant (del 18 al 20 d'abril), amb les intervencions de Josep Martines, Màrius Serra, Joan Peytaví i Brauli Montoya.

— VI Jornada de la Societat d'Onomàstica: «Jornada d'Onomàstica de les Terres de Penyalgosa» (del 4 al 6 de maig), amb la participació de José Enrique Gargallo, Brauli Montoya, Vicent Pitarch i Joan Miralles, que hi presenta el *Nomenclàtor toponímic de les Illes Balears* (NOTIB).

— VII Seminari de la Llengua de Signes Catalana, organitzat per la FESOCA, amb un parlament de Joan Martí i Castell en l'obertura i una comunicació d'Alexandra Navarrete i Eulàlia Ribera sobre el projecte de l'IEC per a una base de dades lexicogràfica per a la llengua de signes catalana (1 de juny).

Activitats organitzades per altres entitats en què han participat membres i tècnics de la Secció Filològica

Membres i tècnics de la Secció Filològica han participat en activitats relacionades

amb la llengua i la cultura catalanes arreu del món. Les més significatives han estat les següents:

— Postgrau en Llengua Catalana: Correcció de Textos Orals i Escrits de la Universitat de Girona (curs 2017-2018).

— Seminari d'Onomàstica, organitzat pel Servei Lingüístic de la UIB (6 d'octubre).

— Jornada de terminologia «L'activitat terminològica com a base per a l'expansió de l'ús social de les llengües», a la Universitat Jaume I, organitzada per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i el TERMCAT (23 de novembre).

— Comitè d'Honor de la XXVIII edició del Premio FIL de Literatura en Lenguas Romances, de l'Asociación Civil del Premio FIL —en el marc de la Fira del Llibre de Guadalajara, Mèxic (25 de novembre).

— XXX Curs de Sociolingüística de la Nucua: «Plurilingüisme i educació: present i futur» (1, 2, 15 i 16 de desembre).

— Col·loqui Internacional «La terminologia a les llengües poc dotades: elaboració, metodologia i impacte», organitzat pel Centre de l'Aménagement Linguistique de l'Institut Royal de la Culture Amazighe (IRCAM), a Rabat (14 i 15 de desembre).

— Seminari «Comprendre la construction des langues», organitzat per USIAS de la Universitat d'Estrasburg i els Estudis Francesos de la UB, a la Fa-

cultat de Filologia d'aquesta universitat (16 i 17 de maig).

— Col·loqui «Joan Coromines i la Ribagorça», a Boí, Vilaller, el Pont de Suert i Sopeira, organitzat per la Delegació de l'IEC a Lleida, el Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la Universitat de Lleida, la Universitat de Barcelona, el Centre d'Estudis Ribagorçans, amb la col·laboració del Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça, del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, els ajuntaments de la Vall de Boí, Vilaller, Pont de Suert i Sopeira, l'Associació Amics d'Alaó i la Plataforma Camina (del 31 de maig al 2 de juny).

— XVIII Col·loqui de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, a Bucarest (del 2 al 8 de juliol).

— 4t Congrés Internacional de Neologia de les Llengües Romàniques, celebrat a Lió i organitzat per la Universitat Lumière Lyon 2 (del 4 al 6 de juliol).

— 21è Congrés del Grup de Treball d'Exonímia del GENUNG, a Riga (del 24 al 26 de setembre).

Visites rebudes per la Secció

Filològica

La Secció Filològica ha acollit la visita de grups universitaris i investigadors que han sol·licitat conèixer les seves activitats i funcions, especialment en recerca i normativa lingüístiques.

El 24 de gener l'Oficina d'Onomàstica va rebre la visita de la professora

Kaisa Rautio Helander, de la Sámi University of Applied Sciences in Guovdageaidnu (Noruega), experta en toponímia de Lapònia. Josep Moran i Mar Batlle, director i tècnica, respectivament, de l'Oficina, la van informar del sistema de treball sobre toponímia catalana.

El 24 d'abril un grup d'estudiants de filologia catalana de la Universitat de València, acompanyats dels professors Andreu Sentí i Eulàlia Miralles, van visitar l'IEC. La presidenta els va explicar les funcions i els projectes de la Secció i Carolina Santamaria, cap de les Oficines Lexicogràfiques, les tasques que s'hi duen a terme.

El 26 d'abril un grup d'estudiants de filologia catalana de la Universitat de Lleida, acompanyats de Ramon Sistac, van visitar la Secció Filològica i Carolina Santamaria també els va exposar les feines de les Oficines Lexicogràfiques.

El 16 de maig la presidenta va rebre els participants francesos del seminari «Comprendre la construction des langues», organitzat per USIAS de la Universitat d'Estrasburg i els Estudis Francesos de la UB, a la Facultat de Filologia d'aquesta universitat, acompanyats de Maria Teresa García Castanyer.

El 31 de maig una delegació d'Euskaltzaindia, encapçalada pel seu president, Andrés Urrutia, va visitar l'IEC per parlar de la col·laboració de l'Institut en la celebració del centenari d'Euskaltzaindia. Van ser rebuts pel president de

l'IEC acompanyat de la presidenta de la Secció Filològica.

Publicacions

CARBONELL I DE BALLESTER, Jordi. *Elements d'història de la llengua catalana*.

[Edició de les Publicacions de la Universitat de València amb la col·laboració de la Secció Filològica]

Comunitat lingüística i norma: Actes del IV Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra» (Tarragona, 18, 19 i 20 de novembre de 2013). Ed. a cura de Miquel Àngel Pradilla Cardona.

CORCOLL I LLOBET, Antoni. *Garota: estudi antropològic, geolingüístic i etimològic*. *Estudis Romànics*, núm. 40 (2018).

FEBRER I CARDONA, Andreu. *Obres gramaticals, II*. Estudi introductor i edició a cura de Francesc Feliu i Gemma Albiol.

I Jornada in memoriam de Josep Panisello: Llengua i ensenyament: llengua estàndard i variació lingüística. Ed. a cura de Miquel Àngel Pradilla Cardona.

Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Ceret (9 i 10 d'octubre de 2015).

Ortografia catalana.

PERE ANGLÈS, Ramon. *Onomàstica de Val·leclara*.

VEÀ VILA, Sílvia. *Onomàstica de Vinebre*.

VENY, Joan. *Petit atlas lingüístic del domini català*. Vol. 6.

Membres

Joan A. Argenter i Giralt

DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
3.11.1989; emèrit des del 17.2.2017
Lingüística i sociolingüística

Anna Bartra Kaufmann

14.12.2017
Llengua aplicada a l'ensenyament

August Bover Font

17.11.2016
Literatura catalana moderna

M. Teresa Cabré i Castellví

3.11.1989; emèrita des del 10.2.2017
Lexicologia i lexicografia

Jaume Cabré i Fabré

19.6.2000; emèrit des del 30.4.2017
Escriptor

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Oriol Camps i Giralt	18.1.2016 Codificació i estandardització
Magí Camps Martín	14.12.2017 Mitjans de comunicació i difusió de la normativa
Germà Colón Domènech*	7.6.1993; emèrit des del 30.11.1998 Filologia romànica, lexicografia i edició de textos
Maria Josep Cuenca Ordinyana	13.6.2005 Gramàtica
Nicolau Dols i Salas	19.5.2014 Fonètica i fonologia
Antoni Ferrando i Francès	22.3.1985; emèrit des del 9.9.2017 Història de la llengua
José Enrique Gargallo Gil**	17.11.2016 Lingüística romànica
Josep Gifreu i Pinsach	22.11.1993; emèrit des del 31.10.2014 Sociolingüística i polítiques de comunicació
Albert Jané i Riera	19.6.2000; emèrit des del 19.6.2001 Gramàtica
Mercè Lorente i Casafont	18.1.2016 Lexicologia, lexicografia, terminologia i fraseologia

* Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 25.2.1966 fins al 7.6.1993.

** Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 19.5.2014 fins al 17.11.2016.

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Joaquim Mallafre i Gavalda	21.5.1991; emèrit des del 2.6.2011 Traductor i escriptor
Isidor Marí i Mayans	3.11.1989 Sociolingüística
Joan Martí i Castell	23.10.1992; emèrit des del 17.11.2015 Lingüística diacrònica, història de la llengua, sociolingüística i lexicografia
Josep Martines Peres	13.6.2005 Lexicografia
Vicent Martines Peres	14.12.2017 Llengua i tecnologia: elaboració i explotació de corpus orals i escrits
Joan Miralles i Monserrat	14.6.1985; emèrit des del 15.11.2015 Història de la llengua, onomàstica i literatura popular
Aina Moll i Marquès	22.11.1993; emèrita des del 14.8.2000 Lingüística
Brauli Montoya Abat	17.6.2002 Sociolingüística
Josep Moran i Ocerinjauregui	22.5.1995; emèrit des del 22.12.2014 Onomàstica i lingüística històrica
Josep M. Nadal i Farreras	23.2.2009 Història de la llengua
Vicent Pascual Granell	25.2.2013; emèrit des del 25.2.2014 Educació plurilingüe i intercultural

Manuel Pérez Saldanya	9.6.1997 Gramàtica
Joan Peytaví Deixona	28.2.2005 Onomàstica
Josep Piera Rubio	28.2.2005; emèrit des del 30.5.2017 Escriptor
Vicent Pitarch i Almela	14.6.1985; emèrit des del 5.11.2012 Sociolingüística
Lluís B. Polanco i Roig	27.11.1989 Sociolingüística i lingüística
Miquel Àngel Pradilla Cardona	13.6.2005 Sociolingüística (variació i planificació)
Joaquim M. Puyal i Ortega	21.12.2009 Teoria de la comunicació
Pere J. Quetglas i Nicolau	15.2.2016 Filologia llatina
Joaquim Rafel i Fontanals	24.10.1984; emèrit des del 13.10.2013 Fonètica i lexicografia
Gemma Rigau i Oliver	17.6.2002 Sintaxi i semàntica
Mila Segarra i Neira	28.2.2005 Gramàtica i història de la normativa
Màrius Serra i Roig	25.2.2013 Escriptor i traductor

Ramon Sistac i Vicén	14.12.1998 Dialectologia
Albert Turull i Rubinat	14.12.2017 Català nord-occidental
Josep Vallverdú i Aixalà	21.5.1991; emèrit des del 9.7.1993 Escriptor
Joan Veny i Clar	17.11.1978; emèrit des del 22.8.2002 Dialectologia i història de la llengua
Mariàngela Vilallonga Vives	28.2.2005 Filologia clàssica
Membres corresponents	
Cosme Aguiló Adrover	12.6.2006 Toponímia, dialectologia i etimologia (Santanyí)
Robert Archer	19.6.2000 Hispanista medievalista (Regne Unit)
Francesc Ballone	18.3.2013 Fonètica (Alguer)
Alà Baylac-Ferrer	20.6.2016 Sociolingüística (Perpinyà)
Joan Beltran i Cavaller	20.6.2016 Didàctica de la llengua (Tortosa)

DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT

DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA

Denise Boyer	27.6.2011 Literatura (França)
Michel Contini	28.2.2006 Dialectologia (França)
Jordi Joaquim Costa i Costa	28.2.2006 († 22.2.2018) Dialectologia (França)
Kálmán Faluba	23.11.1992 Lingüística (Hongria)
Manuel González González	21.12.2009 Lingüística (Santiago de Compostella)
Maria Grossmann	18.3.2013 Lingüística (Itàlia)
Joseph Gulsoy	6.6.1994 Gramàtica històrica (Canadà)
Georg Kremnitz	16.6.2014 Lingüística (Àustria)
Joan F. López Casanovas	28.2.2006 Cultura catalana a Menorca (Ciutadella)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

	DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA
Jordi Mir i Parache	20.6.2016 Lingüística (Trepç)
Bob de Nijs	19.6.2000 Poeta i novel·lista (Bèlgica)
José Antonio Pascual Rodríguez	9.6.1997 Lexicografia (Madrid)
Josep Quer i Villanueva	28.2.2006 Llengua de signes catalana (Veneçuela-Barcelona)
Artur Quintana i Font	28.2.2006 Llengua i literatura catalanes (La Franja - Barcelona)
Lídia Rabassa Areny	28.2.2006 Dialectologia (Tolosa de Llenguadoc)
Philip D. Rasico	9.6.1997 Llengua i literatura (Estats Units)
Enric Ribes i Marí	12.6.2006 Toponímia (Eivissa)
Beatrice Schmid	9.6.1997 Lingüística (Suïssa)

Ildikó Szijj	14.12.2017 Lingüística (Hongria)
Giuseppe Tavani	23.11.1992 Literatura catalana medieval (Itàlia)
Andrés Urrutia Badiola	21.12.2009 Lèxic jurídic (Bilbao)
Max Woodfield Wheeler	9.6.1997 Fonologia i morfologia (Regne Unit)
Curt Wittlin	9.6.1997 Filologia romànica (Suïssa)
Alan Yates	28.2.2006 Llengua i literatura (Regne Unit)
Marie Claire Zimmermann	9.6.1997 Poesia d'Ausiàs March (França)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

Secció de Filosofia i Ciències Socials

Crònica

La Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS) té vint-i-sis membres numeraris, trenta-tres membres emèrits i onze membres corresponents, distribuïts en set àrees d'especialitat: filosofia, dret, economia, geografia i demografia, pedagogia i psicologia, comunicació i antropologia, i sociologia i ciència política.

El 16 de novembre de 2017, l'IEC va incorporar tres nous membres numeraris a la Secció de Filosofia i Ciències Socials: Andreu Domingo i Valls (àrea de sociologia i ciència política, en l'especialitat de sociologia), Guillem Feixas i Viaplana (àrea de pedagogia i psicologia, en l'especialitat de psicologia) i Salvi Turró i Tomàs (àrea de filosofia).

En la sessió plenària de la Secció del dia 10 de maig de 2018 es van donar els resultats de la votació electrònica de la Secció a les candidatures a membres numeraris de l'IEC de Xavier Besalú Costa i Bernat Sureda i Garcia per a l'àrea de pedagogia i psicologia. Els dos candidats van obtenir la majoria absoluta requerida per a poder ser presentats i votats al Ple de l'IEC.

La Secció ha de lamentar el traspass d'Antoni Nughes (Alguer, 1943-2018), membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC, el dia 4 de maig. Antoni Nughes, doctor en

teologia per la Universitat Gregoriana i Lateranense de Roma, ha estat un dels principals defensors de l'afirmació de la catalanitat de l'Alguer i del seu territori, i aquest fet va ser reconegut l'any 2011 amb el Premi Canigó, que atorga la Universitat Catalana d'Estiu.

D'altra banda, Lluís Jou i Mirabent ha estat dispensat de les obligacions reglamentàries per motius professionals.

Reunions de la Secció

La Secció ha celebrat vuit sessions plenàries: set d'ordinàries i una d'extraordinària d'electors que s'ha dedicat, d'acord amb la normativa interna de la Secció, a la presentació i a la votació de diversos candidats a membre numerari. Les reunions ordinàries han estat dedicades a la presentació i el debat de diversos temes dins dels àmbits d'investigació i d'interès de la Secció, a càrrec d'un membre de la Secció o d'un especialista convidat.

21.9.2017: Ple ordinari de la SFCS.

29-30.11.2017: el Ple itinerant a Castelló i Morella que la Secció tenia programat fou cancel·lat per causes alienes. El Consell de Govern es va comprometre a buscar una nova data per tal de fer possible aquesta trobada. S'ha programat per al 28-29 de setembre de 2018.

16.11.2017: Ple ordinari de la SFCS.

— Comunicació científica del cicle sobre l'aigua: «Inundacions mediterrànies: a la vora del riu no faces el niu», a càrrec de Francesca S. Segura, membre numerària de la SFCS i catedràtica de geografia física a la Universitat de València. Dins el projecte «Propostes per a una societat en procés de reconstrucció: una anàlisi social i econòmica».

— «Anàlisi jurídica de la situació actual a Catalunya», a càrrec d'Enoch Albertí, membre numerari de la SFCS i catedràtic de dret constitucional de la UB.

14.12.2017: Ple ordinari de la SFCS.

— Comunicació científica: «Comunicació postmediàtica. L'organització de la comunicació de masses a l'era digital», a càrrec de Jordi Bèrrio, president de la Societat Catalana de Comunicació, i Joan M. Corbella, director de l'Observatori de la Producció Audiovisual i professor del Departament de Comunicació de la UPF.

— «Anàlisi econòmica de la situació actual a Catalunya», a càrrec d'Albert Carreras, membre numerari de la SFCS i catedràtic d'història i institucions econòmiques de la UPF.

18.1.2018: reunió sobre recerca de la SFCS.

— Presentació i debat d'un projecte de recerca de la SFCS a la convocatòria de la Secretaria Científica de l'IEC:

«Cohesions i fractures a la Catalunya actual. Un informe sobre la realitat social i política de la Catalunya del segle XXI».

— El Ple ordinari de la Secció que estava programat per aquest dia va ser suspès per la coincidència amb la segona sessió del cicle de conferències *Microstats europeus: cooperació i diplomàcia*, organitzat per l'IEC.

15.2.2018: Ple ordinari de la SFCS.

— Comunicació científica del cicle *Anàlisi de la corrupció*: «La corrupció des de la perspectiva filosòfica», a càrrec de Margarita Boladeras, catedràtica emèrita de filosofia moral i política de la UB.

8.3.2018: sessió extraordinària d'electors de la SFCS.

— Presentació i votació de la idoneïtat de dues candidatures proposades per a dues places de pedagogia.

5.4.2018: Ple ordinari de la SFCS.

— «Unes consideracions sociològiques sobre la situació política a Catalunya», a càrrec de Salvador Cardús, membre numerari de la SFCS i professor del Departament de Sociologia de la UAB.

10.5.2018: Ple ordinari de la SFCS.

— Comunicació científica del cicle de debats *Les polítiques del paisatge a Catalunya*. Primera sessió: «Els orígens. De la consciència social al projecte polític», a càrrec de Joan Nogué, membre numerari de la SFCS i professor del Departament de Geografia de la UdG.

7.6.2018: Ple ordinari de la SFCS.

— Comunicació científica del cicle de debats *Les polítiques del paisatge a Catalunya*. Segona sessió: «Les polítiques catalanes del paisatge i el seu desplegament», a càrrec d'Oriol NeHo, membre de la SFCS i professor del Departament de Geografia de la UAB.

Discursos de recepció

— 26 de setembre. Guillem López Casanovas va pronunciar el discurs «Economia i gestió pública al servei del benestar de la gent»; li va respondre Andreu Mas-Colell, membre emèrit.

— 30 d'octubre. Francesca Soledad Segura Beltran va pronunciar el discurs «Canvis ambientals i antròpics recents en els sistemes fluvials mediterranis: crònica d'una destrucció anunciada»; li va respondre Vicenç Rosselló, membre emèrit.

— 20 de febrer. Jaume Mensa i Valls va pronunciar el discurs «L'Institut d'Estudis Catalans i els estudis arnaldians (1907-2016)»; li va respondre Jaume de Puig, membre emèrit.

Premis i distincions

Jaume Guillet Lloveras, membre numerari de la SFCS, fou escollit president de l'Asociación de Historiadores de la Comunicación, entitat que aplega investigadors i docents de l'àmbit de la història de la comunicació de facultats de ciències de la comunicació de l'Estat, així com

de Portugal, Mèxic i l'Argentina (15 de setembre de 2017).

José María Murià, membre corresponent de la Secció, va ser nomenat membre corresponent de l'Academia Mexicana de la Lengua (28 de juny de 2018).

Christer Laurén, membre corresponent de la Secció, va ser guardonat amb el 28è Premi Internacional Ramon Llull de Catalanística i Diversitat Lingüística (2018), que atorguen conjuntament la Fundació Ramon Llull i la Fundació Congrés de Cultura Catalana (29 de juny de 2018).

El membre numerari de la Secció Josep Vicent Boira i Maiques, secretari autonòmic de la Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori de la Generalitat Valenciana, va ser nomenat comissionat del desenvolupament del corredor mediterrani pel Govern espanyol en coordinació amb la Generalitat Valenciana (11 de juliol de 2018).

El membre numerari de la Secció Andreu Casero Ripollés va ser guardonat amb el Premi de Recerca en nous models de negoci per a empreses de proximitat, organitzat per l'AMIC i la Xarxa Vives d'Universitats (15 de juliol de 2018).

Activitats

Entre les activitats que va dur a terme la Secció destaquen les commemoracions de

dues efemèrides importants que es van celebrar en dos actes:

50 anys de la creació de la Secció de Filosofia i Ciències Socials

Guillem López Casanovas i Pere Lluís Font van intervenir en representació de la Secció al Ple de l'IEC del 15 de febrer de 2018, per commemorar el 50è aniversari de la fundació de la SFCS; van oferir una visió de la Secció de caràcter més històric i de perspectives de futur, respectivament. Es van proposar aquests membres combinant criteris de procedències, disciplines i antiguitat en la incorporació a l'IEC.

Cinc-cents anys de la reforma protestant

Aquest acte commemoratiu va tenir lloc a l'IEC el dia 27 de febrer i s'estructurà en dues ponències de mitja hora cadascuna, seguides d'un col·loqui entre els assistents. Les ponències foren: «La dimensió cultural de la reforma», a càrrec de Pere Lluís Font, membre de l'IEC i professor de filosofia de la Universitat Autònoma de Barcelona, i «La legitimació luterana del poder», a càrrec de Salvador Giner, membre de l'IEC i professor de sociologia de la Universitat de Barcelona. Amb aquesta sessió es va cloure el cicle que es va portar a terme conjuntament entre la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans, l'Arquebis-

bat de Barcelona i l'Església evangèlica de parla alemanya de Barcelona.

Publicacions

Catalan Social Sciences Review [en línia], núm. 7 (2017).

LÓPEZ CASASNOVAS, Guillem. *Economia i gestió pública al servei del benestar de la gent*. Discurs de recepció de Guillem López Casanovas com a membre numerari, llegit el dia 26 de setembre de 2017. Barcelona, 2017. 35 p.

MENSA I VALLS, Jaume. *L'Institut d'Estudis Catalans i els estudis arnaldians (1907-2016)*. Discurs de recepció de Jaume Mensa i Valls com a membre numerari, llegit el dia 20 de febrer de 2018. Barcelona, 2018. 46 p.

ROSSELLÓ, Vicenç M. *Viles planificades valencianes medievals i modernes*. Barcelona: IEC; València: Publicacions de la Universitat de València, 2017. 331 p. [Coedició amb la Universitat de València]

SEGURA BELTRAN, Francesca Soledad. *Canvis ambientals i antròpics recents en els sistemes fluvials mediterranis: crònica d'una destrucció anunciada*. Discurs de recepció de Francesca Soledad Segura Beltran com a membre numerària, llegit el dia 30 d'octubre de 2017. Barcelona, 2017. 36 p.

Membres

	<i>DATA DE NOMEJAMENT / ESPECIALITAT</i>
Enoch Albertí Rovira	16.2.2017 Dret
Gabriel Amengual Coll	28.2.2006; emèrit des del 25.1.2013 Filosofia
Enric Argullol i Murgadas	1.2.1991; emèrit des del 12.2.2016 Dret administratiu
Joaquim Arnau Querol	16.6.2008; emèrit des del 27.9.2014 Psicopedagogia del llenguatge
Joan Becat i Rajaut	15.11.1991; emèrit des del 29.6.2011 Geografia
Josep Vicent Boira i Maiques	11.5.2017 Sociologia
Josep M. Bricall i Masip	28.2.2006; emèrit des del 28.2.2007 Economia
Anna Cabré i Pla	29.3.2010; emèrita des del 18.10.2013 Demografia
Salvador Cardús i Ros	16.6.2008 Sociologia
Albert Carreras de Odriozola	11.5.2017 Economia
Jaume Casals i Pons	27.6.2011 Filosofia
Josep M. Casasús i Guri	7.5.1990; emèrit des del 31.7.2014 Teoria del periodisme

Andreu Casero Ripollés	17.11.2016 Periodisme i comunicació política
Antoni Joan Colom Cañellas	14.6.2004; emèrit des del 17.9.2016 Teoria i història de l'educació
Maria Corominas i Piulats	16.6.2008 Estructura i polítiques de comunicació
Jordi Cots i Moner	13.2.1987; emèrit des del 17.2.2003 Dret de família
Josepa Cucó i Giner	27.6.2011 Antropologia
Andreu Domingo i Valls	16.11.2017 Demografia
Joan Egea i Fernández	27.2.2012 Dret civil
Joan Estruch i Gibert	20.12.1995; emèrit des del 24.7.2013 Sociologia de la religió
Guillem Feixas i Viaplana	16.11.2017 Psicologia
Octavi Fullat i Genís	20.12.1995; emèrit des del 12.1.1998 Filosofia de l'educació
Jordi Galí i Garreta	23.2.2009 Teoria macroeconòmica i economia monetària
Maria Dolors Garcia Ramon	28.2.2006; emèrita des del 7.11.2013 Geografia i gènere

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Carles A. Gasòliba i Böhm	12.1.1979; emèrit des del 22.11.2015 Economia
Salvador Giner de San Julián	22.5.1995; emèrit des del 10.2.2004 Sociologia
Josep González-Agàpito i Granell	15.11.1991; emèrit des del 3.10.2016 Teoria i història de l'educació
Jaume Guillamet Lloveras	15.12.2014 Història del periodisme
Lluís Jou i Mirabent	15.2.2016 Dret
Pere Lluís Font	7.5.1990; emèrit des de l'1.5.2004 Història de la filosofia
Guillem López Casasnovas	17.11.2016 Economia
Andreu Mas-Colell	13.6.2005; emèrit des del 29.6.2014 Economia
Jaume Mensa i Valls	15.2.2016 Filosofia medieval
Joan-Francesc Mira i Casterà	14.6.1999; emèrit des del 3.12.2009 Antropologia cultural
Isidre Molas i Batllori	22.11.1993; emèrit des del 12.10.2010 Dret constitucional
Miquel de Moragas i Spà	7.5.1990; emèrit des del 9.6.2013 Teoria de la comunicació

Oriol Nel·lo i Colom	23.2.2009 Geografia
Joan Nogué i Font	17.3.2014 Geografia humana
Josep Olesti i Vila	15.12.2014 Filosofia
Josep M. Panareda Clopés	28.2.2006; emèrit des del 13.9.2015 Biogeografia
Àngels Pascual de Sans	28.2.2006; emèrita des del 3.12.2008 Estudis de població
Josep Perarnau i Espelt	7.5.1990; emèrit des del 8.7.1998 Filosofia
Jaume de Puig i Oliver	16.6.2008; emèrit des del 6.9.2014 Filosofia i textos medievals
Josep-Enric Rebés i Solé	16.6.2008; emèrit des del 10.3.2010 Dret
Ferran Requejo i Coll	2.3.2015 Ciència política
Carles-Enric Riba i Campos	27.6.2011 Psicologia
Encarna Roca i Trias	22.5.1995; emèrita des del 26.4.2014 Dret civil
Vicenç M. Rosselló i Verger	1.2.1991; emèrit des del 12.9.2001 Geografia

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Xavier Rubert de Ventós	13.6.2005; emèrit des de l'1.9.2009 Estètica
Joana Maria Seguí Pons	16.2.2017 Geografia
Francesca Soledad Segura Beltran	22.6.2015 Geografia
Antoni Serra i Ramoneda	13.2.1987; emèrit des del 20.7.2003 Economia de l'empresa
Carlota Solé i Puig	7.5.1990; emèrita des de l'11.12.2014 Sociologia de les migracions i de les organitzacions (empresarials), estructura i canvi social (modernització)
Josep-Maria Terricabras i Nogueras	22.5.1995; emèrit des del 12.7.2016 Filosofia
Ricard Torrents i Bertrana	14.6.1999; emèrit des del 10.1.2007 Educació universitària i filosofia de l'educació
Salvi Turró i Tomàs	16.11.2017 Filosofia
Joan Vilà-Valentí	29.1.1990; emèrit des del 29.3.1995 Geografia regional i didàctica de la geografia
Carles Viver i Pi Sunyer	27.2.2012 Dret
Xavier Vives i Torrents	27.6.2011 Economia

Membres corresponents

Francesc Badia Gomis	18.3.2013 Dret (Andorra)
Isidre Bartumeu Martínez	18.3.2013 Dret (Andorra)
Carles Boix i Serra	18.1.2016 Ciència política (Estats Units)
Anthony Bonner	15.2.2016 Ramon Llull (Mallorca)
Martina Camiade	15.2.2016 Estudis transfronterers (Perpinyà)
Montserrat Guibernau i Berdun	27.6.2011 Sociologia (Regne Unit)
Christer Laurén	17.3.2014 Filologia medieval (Finlàndia)
Ambler H. Moss	16.6.2008 Política internacional (Estats Units)
Carlos-Ulises Moulines Castellví	16.6.2008 Filosofia (França)

DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA

José María Murià Rouret

18.1.2016
Història de Jalisco
(Mèxic)

Antoni Nughes

17.3.2014 († 4.5.2018)
Cultura algueresa
(Alguer)

Miquela Valls

23.2.2009
Humanitats
(Perpinyà)

DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA

IV. Memòria econòmica

La informació que es presenta es divideix en tres apartats:

- informació dels estats comptables a 31 de desembre de 2017;
- informació sobre la liquidació del pressupost de 2017;
- informació sobre el pressupost de 2018.

1. Informació dels estats comptables i del balanç de situació el 31 de desembre de 2017

Els comptes anuals de l'exercici 2017 han estat confeccionats a partir dels registres comptables de l'Institut, seguint els principis de comptabilitat generalment acceptats, per tal de presentar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'Institut.

El balanç adjunt presenta les xifres del darrer exercici tancat per tal de facilitar-ne la comparació. Les bases d'elaboració, els principis comptables i les normes de valoració han estat aplicats de manera homogènia.

Balanç de situació el 31 de desembre de 2017 (expressat en €)

<i>Actiu</i>	<i>Exercici 2017</i>	<i>Exercici 2016</i>
A) ACTIU NO CORRENT	7.725.864,37	7.829.615,03
I. Immobilitzat intangible	15.046,58	19.086,06
1. Aplicacions informàtiques	15.046,58	19.086,06
II. Immobilitzat material	5.791.962,58	7.693.986,33
1. Instal·lacions tècniques	4.770.469,69	4.917.077,35
2. Maquinària	791,29	873,29
3. Mobiliari	142.065,53	167.481,47
4. Equips per a processament de la informació	175.153,65	120.455,31
5. Altre immobilitzat	15.183,81	13.836,85
III. Inversions immobiliàries	1.778.818,39	0,00
1. Construccions	1.778.818,39	0,00
IV. Inversions financeres a llarg termini	140.036,82	116.542,64
1. Valors representatius de deute	140.036,82	109.013,14
2. Altres actius financers	0,00	7.529,50
B) ACTIU CORRENT	5.226.804,41	5.268.202,68
I. Actius no corrents mantinguts per a la venda	39.979,40	39.979,40
II. Existències	280.116,58	277.541,13
1. Primeres matèries	2.274,08	2.286,03
2. Béns destinats a les activitats	277.842,50	275.255,10
III. Usuaris, patrocinadors i deutors de les activitats i altres comptes a cobrar	1.983.624,82	2.174.446,57
1. Usuaris i deutors per vendes i prestació de serveis	95.010,36	157.467,22
2. Patrocinadors i altres deutors de les activitats	150.621,57	337.180,90
3. Altres crèdits amb les administracions públiques	1.737.992,89	1.679.798,45
IV. Inversions financeres a curt termini	109.013,14	140.127,71
1. Valors representatius de deute	109.013,14	0,00
2. Altres actius financers	0,00	140.127,71
V. Periodificacions a curt termini	9.785,47	10.766,44
VI. Efectiu i altres actius líquids equivalents	2.804.285,00	2.625.341,43
1. Tresoreria	2.804.285,00	2.625.341,43
TOTAL ACTIU	12.952.668,78	13.097.817,71

Balanç de situació el 31 de desembre del 2017 (expressat en €)

<i>Passiu</i>	<i>Exercici 2017</i>	<i>Exercici 2016</i>
A) PATRIMONI NET	10.940.365,23	10.668.766,81
A-1) Fons propis	1.966.538,41	1.966.538,41
I. Fons dotacionals o fons socials	1.966.538,41	1.966.538,41
II. Excedent de l'exercici	0,00	0,00
A-2) Subvencions, donacions i llegats rebuts	8.973.826,82	8.702.228,40
I. Subvencions oficials de capital	6.943.000,52	6.860.400,36
II. Donacions i llegats de capital	1.395.003,04	1.218.501,32
III. Altres subvencions, donacions i llegats	635.823,26	623.326,72
B) PASSIU NO CORRENT	333.322,42	604.967,15
I. Deutes a llarg termini		
1. Deutes amb entitats de crèdit	333.322,42	593.967,15
2. Altres passius financers	0,00	11.000,00
C) PASSIU CORRENT	1.678.981,13	1.824.083,75
I. Deutes a curt termini	260.643,23	258.704,89
1. Deutes amb entitats de crèdit	260.643,23	258.704,89
II. Creditors per activitats i altres comptes a pagar	1.024.027,12	1.216.073,41
1. Proveïdors	113.998,61	208.865,04
2. Creditors diversos	520.066,69	622.541,20
3. Personal (remuneracions pendents de pagament)	103.928,35	98.440,80
4. Passius per impost corrent i altres deutes amb les administracions públiques	286.033,47	286.226,37
III. Periodificacions a curt termini	32.481,10	50.220,00
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU	12.952.668,78	13.097.817,71

2. Informació sobre la liquidació del pressupost de l'exercici 2017

El pressupost de l'exercici 2017 fou aprovat pel Ple de l'Institut celebrat el dia 19 de gener de 2017.

La liquidació del pressupost va ser aprovada pel Ple de l'Institut el 8 de març de 2018. Aquesta liquidació incorpora l'execució dels ingressos i les despeses previstes en el pressupost de l'IEC, així com els ingressos i les despeses provinents de l'activitat de les 28 societats filials de l'Institut d'Estudis Catalans.

El superàvit de 2.753.379,21 euros amb què es liquida el pressupost és conseqüència dels romanents positius que han generat els projectes de recerca finalistes de caràcter plurianual que ja han incorporat tots els seus ingressos, l'activitat dels quals ha de continuar més enllà de desembre de 2017.

Resum per capítols de la liquidació del pressupost d'ingressos de l'any 2017 (incloent-hi les societats filials) i resultat de l'exercici 2017

	Pressupost 2017	% s/total	Liquidació 2017	% s/total	Estat d'execució 2017	% s/presupost
Capítol 3. Ingressos propis	1.292.429,42	12,86 %	1.526.450,05	14,86 %	234.020,63	118,11 %
Capítol 4. Transferències corrents	4.919.917,20	48,97 %	4.938.446,90	48,99 %	18.529,70	100,38 %
Capítol 5. Ingressos patrimonials	120.091,90	1,20 %	89.751,37	0,87 %	-30.340,53	74,74 %
Capítol 6. Inversions reals	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	—
Capítol 7. Transferències de capital	1.142.955,00	11,38 %	1.142.909,00	11,13 %	-46,00	100,00 %
Capítol 8. Variació d'actius financers	2.572.410,11	25,60 %	2.572.410,11	25,05 %	0,00	100,00 %
Capítol 9. Variació de passius financers	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
TOTAL DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS	10.047.803,63	100,00 %	10.269.967,43	100,00 %	222.163,80	102,21 %

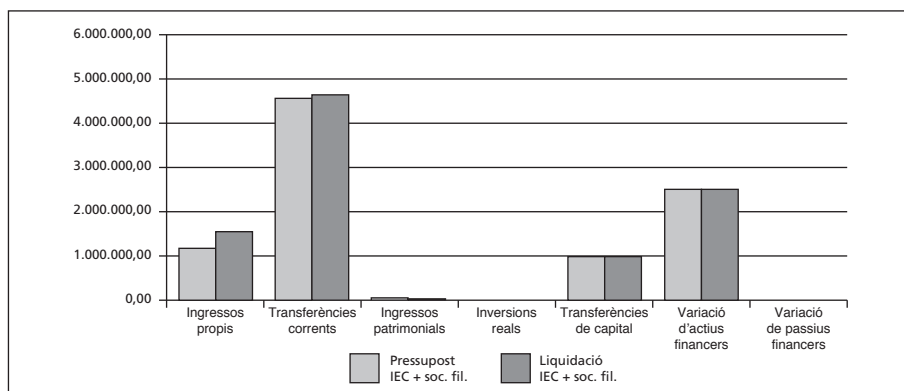
Resum per capítols de la liquidació del pressupost de despeses de l'any 2017 (incloent-hi les societats filials) i resultat de l'exercici 2017

	<i>Pressupost 2017</i>	<i>% s/total</i>	<i>Liquidació 2017</i>	<i>% s/total</i>	<i>Estat d'execució 2017</i>	<i>% s/pressupost</i>
Capítol 1. Remuneracions de personal	3.781.377,97	37,63 %	3.875.731,95	51,56 %	94.353,98	102,50 %
Capítol 2. Despeses de béns corrents i serveis	2.830.755,22	28,17 %	2.123.946,48	28,26 %	-706.808,74	75,03 %
Capítol 3. Despeses financeres	35.391,25	0,35 %	24.047,93	0,32 %	-11.343,32	67,95 %
Capítol 4. Transferències corrents	298.077,14	2,97 %	288.924,12	3,84 %	-9.153,02	96,93 %
Capítol 6. Inversions reals	2.843.495,05	28,30 %	945.231,36	12,58 %	-1.898.263,69	33,24 %
Capítol 9. Variació de passius financers	258.707,00	2,57 %	258.706,38	3,44 %	-0,62	100,00 %
TOTAL DEL PRESSUPOST DE DESPESES	10.047.803,63	100,00 %	7.516.588,22	100,00 %	-2.531.215,41	74,81 %

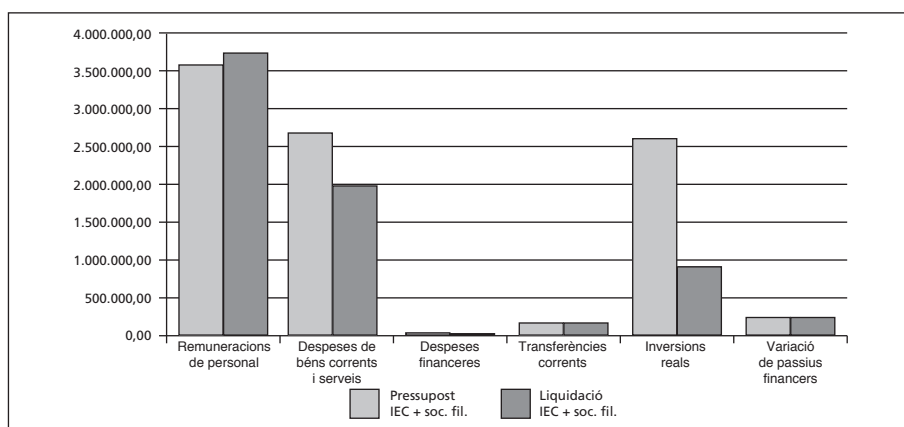
Romanent de l'exercici 2017 (incloent-hi les societats filials)

Total ingressos 2017	10.269.967,43
Total despeses 2017	7.516.588,22
ROMANENT TEÒRIC 2017	2.753.379,21

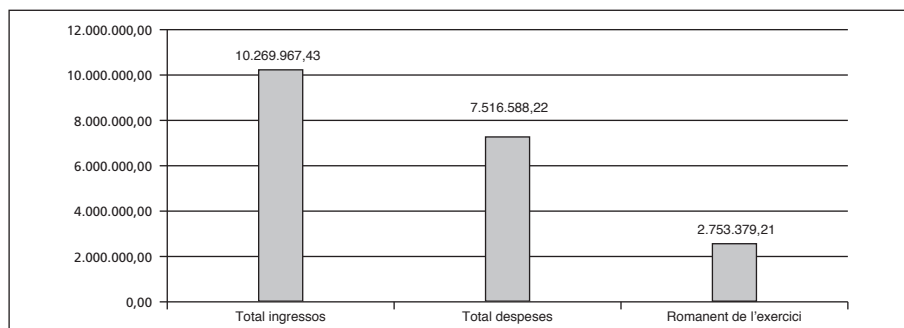
*Resum per capítols de la liquidació del pressupost d'ingressos de l'exercici 2017
(incloent-hi les societats filials)*

*Resum per capítols de la liquidació del pressupost de despeses de l'exercici 2017
(incloent-hi les societats filials)*

Romanent de l'exercici 2017 (incloent-hi les societats filials)

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost d'ingressos de l'exercici 2017
(incloent-hi les societats filials)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2017</i>
a) Operacions corrents		
30	Vendes i prestació de serveis	1.048.064,84
39	Altres ingressos	478.385,21
TOTAL CAPÍTOL 3. INGRESSOS PROPIS		1.526.450,05
40	De l'Administració de l'Estat	282.220,00
44	D'empreses públiques i d'altres ens públics	9.450,00
45	De la Generalitat de Catalunya	4.077.667,87
46	D'ens territorials	270.000,00
47	D'empreses privades	14.139,01
48	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	284.970,02
49	D'organismes internacionals	0,00
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		4.938.446,90
52	Altres ingressos financers	671,97
54	Arrendaments	89.079,40
TOTAL CAPÍTOL 5. INGRESSOS PATRIMONIALS		89.751,37
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		6.554.648,32
b) Operacions de capital		
60	Alienació de terrenys i béns naturals	0,00
61	Alienació d'edificis i altres construccions	0,00
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		0,00

Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació del pressupost d'ingressos de l'exercici 2017 (incloent-hi les societats filials) (continuació)

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2017</i>
70	De l'Administració de l'Estat	0,00
75	De la Generalitat de Catalunya	1.142.909,00
76	D'ens territorials	0,00
77	D'empreses privades	0,00
78	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	0,00
79	Altres transferències de capital	0,00
TOTAL CAPÍTOL 7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL		1.142.909,00
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		1.142.909,00
c) Operacions financeres		
87	Romanent d'exercicis anteriors	2.572.410,11
TOTAL CAPÍTOL 8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS		2.572.410,11
91	Préstecs en euros	0,00
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		0,00
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		2.572.410,11
Resum		
Total operacions corrents		6.554.648,32
Total operacions de capital		1.142.909,00
Total operacions financeres		2.572.410,11
TOTAL GENERAL		10.269.967,43

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost de despeses de l'exercici 2017
(incloent-hi les societats filials)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2017</i>
a) Operacions corrents		
10	Sous i salaris	3.018.064,46
11	Assegurances i prestacions socials	857.667,49
12	Altres despeses socials	0,00
TOTAL CAPÍTOL 1. REMUNERACIONS DE PERSONAL		3.875.731,95
20	Comptes i aprovisionaments	375.165,18
21	Serveis exteriors	1.746.667,60
22	Tributs	2.133,70
28	Activitats i altres	0,00
TOTAL CAPÍTOL 2. DESPESES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS		2.123.946,48
30	Deute a llarg termini	5.455,15
31	Deute a curt termini i altres	18.592,78
TOTAL CAPÍTOL 3. DESPESES FINANCERES		24.047,93
48	A famílies i institucions sense finalitat de lucre	288.924,12
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		288.924,12
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		6.312.650,48

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost de despeses de l'exercici 2017
(incloent-hi les societats filials) (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2017</i>
b) Operacions de capital		
64	Inversions en mobiliari i estris	2.099,10
65	Inversions en equips de processament de dades	82.335,74
66	Actuacions i inversions destinades a l'ús general	816.731,53
67	Inversions en altre immobilitzat material	42.350,79
68	Inversions en immobilitzat immaterial	1.714,20
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		945.231,36
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		945.231,36
c) Operacions financeres		
90	Amortització de deute a llarg termini	258.706,38
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		258.706,38
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		258.706,38
Resum		
Total operacions corrents		6.312.650,48
Total operacions de capital		945.231,36
Total operacions financeres		258.706,38
TOTAL GENERAL		7.516.588,22

3. Informe sobre el pressupost per a l'any 2018

El pressupost de l'Institut d'Estudis Catalans té, des d'anys anteriors, un dèficit estructural (ingressos corrents menys despeses corrents) d'entre 500.000 i 600.000 euros que només es pot assumir mitjançant la generació de romanents en la gestió del mateix pressupost i amb la incorporació de recursos propis addicionals procedents de cànon i llegats rebuts per la institució.

Durant els anys de retallades pressupostàries, aquesta decisió ha permès afrontar tant la davallada continuada com la posterior congelació de les aportacions públiques. Cal tenir present que l'aportació de la Generalitat és la mateixa des de l'any 2013, i que la del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports va disminuir fins als 712.500 euros entre els anys 2010 i 2015, any des del qual es mantingué fixa fins al 2017, en què es va incrementar en 10.000 euros.

Durant aquests anys, l'IEC ha fet un esforç considerable per a incrementar els ingressos propis mitjançant l'oferta de serveis especialitzats de correcció (PAU i PACF), i realitzant estudis específics en diferents camps del coneixement (estudis de sismologia i de sociolingüística). També s'ha intensificat la captació de fons de patrocini per a realitzar determinades actuacions que no es podien finançar amb el pressupost ordinari (aportacions de la Fundació Bancària «la Caixa»).

En definitiva, les previsions contingudes en l'avantprojecte de pressupost són les següents:

Pel que fa als ingressos

Quant a l'aportació de la Generalitat, la quantitat prevista per al 2018 és la mateixa que per al 2017: 5.019.217,87 euros.

Pel que fa a l'aportació del Govern de l'Estat espanyol, es preveu que sigui de 283.070 euros, la mateixa que es va rebre el 2017.

Respecte a l'aportació de la Diputació de Barcelona, es considera la mateixa xifra pactada per al 2017.

Quant als ingressos procedents de la facturació de serveis, es preveu un lleu increment de la facturació per l'edició de les PACF i les PAU a conseqüència dels canvis introduïts en l'estructura de les proves per part del Departament d'Ensenyament i la Secretaria d'Universitats i Recerca. Els imports pressupostats són 102.574,00 euros per a les PACF i 162.184,20 euros per a les PAU.

S'actualitza l'import del lloguer dels locals de la plaça de Salvador Seguí, d'acord amb les previsions del contracte subscrit, i es manté l'estimació d'ingressos pel lloguer de les sales de la Casa de Convalescència.

Pel que fa als ingressos per venda de llibres, una vegada passat l'efecte de la publicació de la *Gramàtica* i de l'*Ortografia*, es pressuposten uns ingressos de 70.000 euros.

Quant als altres ingressos propis —facturació de serveis (Ascó i Vandellós), cobrament de drets d'autor, aportacions per conveni (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya), ingressos per inscripcions a cursos i quotes de socis—, s'ha previst que es mantindran en els mateixos nivells que el 2017.

Finalment, s'incorporen com a ingressos:

— 390.252,07 euros de romanent genèric procedent de la liquidació del pressupost de 2017, i

— 217.172,71 euros de recursos propis procedents de liquidacions de cànon, romanents de projectes finalitzats i llegats.

Pel que fa a les despeses

S'incrementa la massa salarial d'un 2,7 % (1 % d'increment general, un 0,2 % de diferencial d'inflació i un 1,5 % de recuperació de pèrdua de poder adquisitiu d'anys anteriors).

Es mantenen els contractes de subministraments, seguretat i neteja en els nivells actuals, i es preveu negociar els preus en funció de l'evolució del mercat.

Es mantenen la reducció dels tiratges en paper i el foment de les publicacions digitals, sobretot en l'àmbit de les publicacions periòdiques i de les monografies.

Es redueixen les trameses de publicacions per correu ordinari. Es mantenen només en els casos que tinguin un interès evident per a la difusió de les nostres publicacions.

El pressupost centralitzat de publicacions es redueix en 20.000 euros.

Els fons pressupostats per a finançar la convocatòria oberta de recerca són 240.000 euros.

Es redueix el pressupost de la Presidència en 20.800 euros.

Pel que fa al *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi*, es pressuposta l'import dels premis adjudicats.

S'incorpora una partida de 15.000 euros per a finançar les activitats que l'IEC organitza amb motiu de l'Any Fabra.

Es redueix la partida a disposició de la Càtedra UNESCO en 5.000 euros i la de l'Arxiu de Textos Catalans Antics (ATCA) en 8.000 euros.

S'ajusta l'assignació prevista per a les delegacions a 10.305 euros.

Es redueix en 5.000 euros la partida de lliure disposició de les seccions.

Les partides destinades a finançar l'activitat i les publicacions de les societats filials queden de la manera següent:

— La convocatòria d'activitats extraordinàries de les societats filials es dota en 60.000 euros.

— La xifra de què podran disposar per a finançar les seves publicacions és de 4.500 euros per filial.

Es dota una partida, en l'àmbit de les inversions informàtiques i d'infraestructures, per dur a terme les actuacions següents:

— Renovació dels ordinadors personals i dels portàtils.

— Renovació de la porta i els tancaments de la seu de Maria Aurèlia Capmany.

Es pressuposten les quantitats necessàries per a complir els compromisos de finançament de projectes i d'activitats externes.

Es pressuposta un rendiment del llegat Sàlvia com si l'import del llegat s'hagués invertit a un tipus d'interès del 0,5 %.

Resum del pressupost de l'any 2018 consolidat per capítols

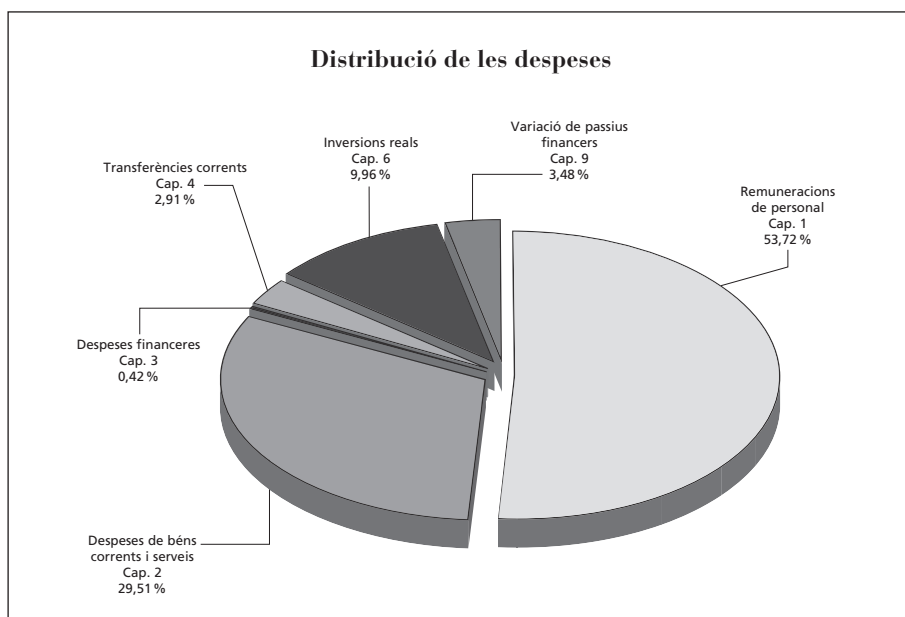
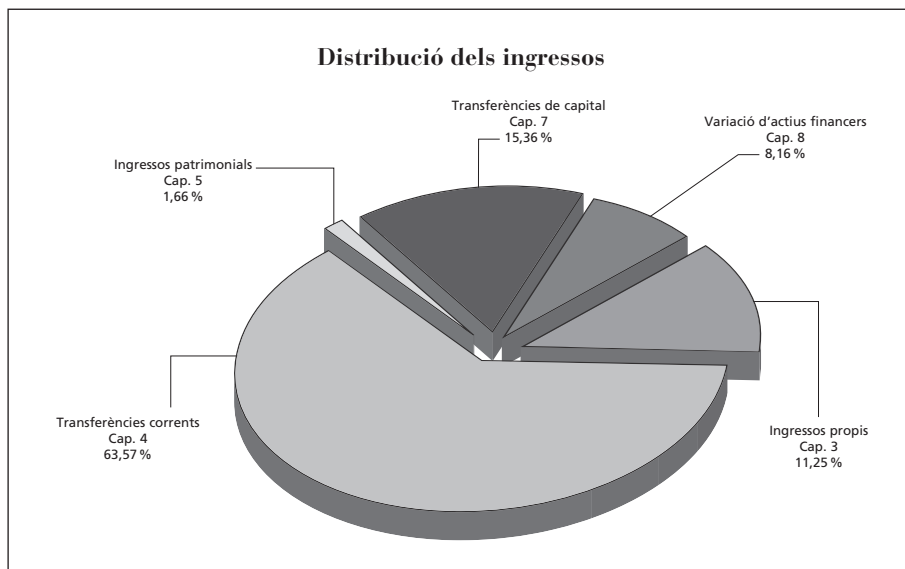
Resum del pressupost d'ingressos consolidat

Capítol 3	Ingressos propis	837.329,50
Capítol 4	Transferències corrents	4.729.871,00
Capítol 5	Ingressos patrimonials	123.298,00
Capítol 7	Transferències de capital	1.142.955,00
Capítol 8	Variació d'actius financers	607.424,78
TOTAL PRESSUPOST D'INGRESSOS		7.440.878,28

Resum del pressupost de despeses consolidat

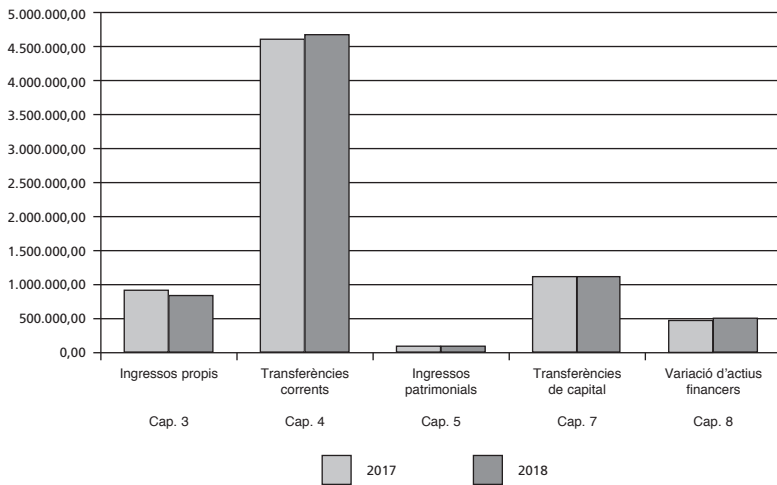
Capítol 1	Remuneracions de personal	3.997.458,78
Capítol 2	Despeses de béns corrents i serveis	2.195.678,50
Capítol 3	Despeses financeres	31.397,00
Capítol 4	Transferències corrents	216.246,00
Capítol 6	Inversions reals	741.392,00
Capítol 9	Variació de passius financers	258.706,00
TOTAL PRESSUPOST DE DESPESES		7.440.878,28

Gràfics de distribució percentual del pressupost de l'any 2018 consolidat

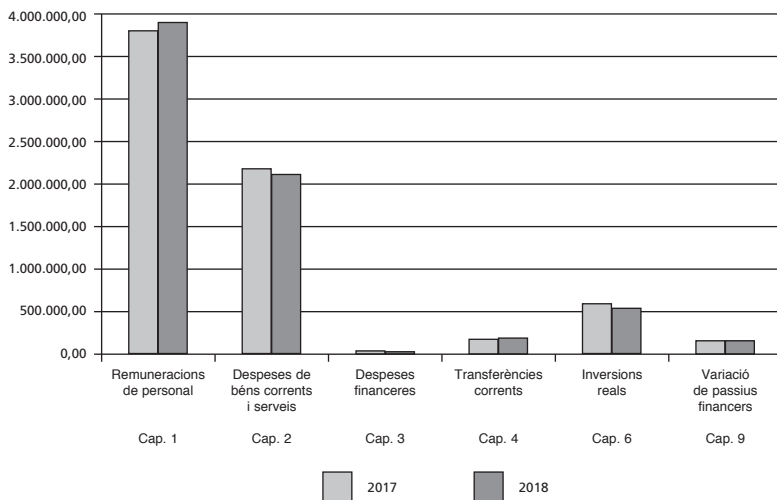
Gràfics comparatius del pressupost de l'any 2018 consolidat respecte al de 2017

Comparació del pressupost d'ingressos

206

Comparació del pressupost de despeses

Pressupost d'ingressos per naturalesa consolidat

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost d'ingressos consolidat de l'any 2018

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2018</i>
a) Operacions corrents		
30	Vendes i prestació de serveis	725.478,00
39	Altres ingressos	111.851,50
TOTAL CAPÍTOL 3. INGRESSOS PROPIS		837.329,50
40	De l'Administració de l'Estat	297.570,00
44	D'empreses públiques i d'altres ens públics	1.000,00
45	De la Generalitat de Catalunya	3.939.718,00
46	D'ens territorials	278.500,00
47	D'empreses privades	30.600,00
48	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	182.483,00
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		4.729.871,00
52	Altres ingressos financers	2.810,00
54	Arrendaments	120.488,00
TOTAL CAPÍTOL 5. INGRESSOS PATRIMONIALS		123.298,00
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		5.690.498,50

*Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost
d'ingressos consolidat de l'any 2018 (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2018</i>
	b) Operacions de capital	
75	De la Generalitat de Catalunya	1.142.955,00
76	D'ens territorials	0,00
	TOTAL CAPÍTOL 7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	1.142.955,00
	TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	1.142.955,00
	c) Operacions financeres	
87	Romanent d'exercicis anteriors	607.424,78
	TOTAL CAPÍTOL 8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS	607.424,78
	TOTAL OPERACIONS FINANCERES	607.424,78
	Resum	
	Total operacions corrents	5.690.498,50
	Total operacions de capital	1.142.955,00
	Total operacions financeres	607.424,78
	TOTAL GENERAL	7.440.878,28

Pressupost de despeses per naturalesa consolidat

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost de despeses consolidat de l'any 2018

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2018</i>
a) Operacions corrents		
10	Sous i salaris	3.091.442,81
11	Assegurances i prestacions socials	906.015,97
12	Altres despeses socials	0,00
TOTAL CAPÍTOL 1. REMUNERACIONS DE PERSONAL		3.997.458,78
<hr/>		
20	Compres i aprovisionaments	397.015,00
21	Serveis exteriors	1.587.229,50
22	Tributs	2.083,00
28	Activitats i altres	267.351,00
TOTAL CAPÍTOL 2. DESPESES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS		2.253.678,50
<hr/>		
30	Deute a llarg termini	5.457,00
31	Deute a curt termini i altres	25.940,00
TOTAL CAPÍTOL 3. DESPESES FINANCERES		31.397,00
<hr/>		
48	A famílies i institucions sense finalitat de lucre	216.246,00
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		216.246,00
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		6.498.780,28

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost de despeses consolidat de l'any 2018 (continuació)

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2018</i>
b) Operacions de capital		
64	Inversions en mobiliari i estris	0,00
65	Inversions en equips de processament de dades	0,00
66	Actuacions i inversions destinades a l'ús general	681.392,00
67	Inversions en altre immobilitzat material	60.000,00
68	Inversions en immobilitzat immaterial	0,00
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		741.932,00
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		741.932,00
c) Operacions financeres		
90	Amortització de deute a llarg termini	258.706,00
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		258.706,00
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		258.706,00
Resum		
Total operacions corrents		6.498.780,28
Estalvi de gestió		-58.000,00
Total operacions de capital		741.392,00
Total operacions financeres		258.706,00
TOTAL GENERAL		7.440.878,28

V. Activitat institucional

Inauguració del curs

El dia 17 d'octubre de 2017 tingué lloc a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans la sessió inaugural del curs 2017-2018.

L'acte va ser presidit per Lluís Puig i Gordi, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i per l'Equip de

Govern de l'IEC. L'acte inclogué també un discurs del president de l'Institut, Joandomènec Ros, i la lliçó inaugural, titulada «La literatura furtiva», que va ser dictada per Pere J. Quetglas i Nicolau, membre de la Secció Filològica.

Discurs del president de l'Institut d'Estudis Catalans

Honorable conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, vicepresidents i secretari general de l'Institut, presidents de les seccions de l'Institut i de les societats filials, presidents de les acadèmies catalanes, balears i valencianes, rectors de les universitats, membres de l'Institut, autoritats, senyores i senyors, bon vespre a tothom.

Inaugurem avui el curs acadèmic 2017-2018, el que farà cent onze de la història de l'Institut d'Estudis Catalans, que és l'Institut de les ciències i les humanitats i l'acadèmia de la llengua catalana de tots els països de llengua i cultura catalanes. L'Equip de Govern de l'Institut inaugura també el període de quatre anys que tenim davant nostre, puix que des del primer de setembre d'enguany hem pres el relleu a l'equip anterior, que també vaig tenir l'honor de presidir. I estem molt

il·lusionats per poder menar a bon port les activitats que ens caracteritzen i, dins de les possibilitats materials i humanes, ampliar-ne l'abast i la importància al llarg d'aquest curs i dels següents.

M'hauran de permetre que, tot just començar, faci un esment breu però sentit a la situació política actual. L'Institut no pot restar indiferent davant dels esdeveniments que Catalunya està vivint les darreres setmanes. L'Institut ha aprovat i ha fet públics en els darrers anys diferents manifestos sobre els drets del poble català, a favor del dret a decidir del poble català, en defensa dels polítics i de les institucions catalanes; forma part del Pacte pel Dret a Decidir i del Pacte pel Referèndum, i ha subscrit les declaracions que aquests pactes han emès a propòsit dels diversos impediments que el poder judicial o el Govern espanyol han inter-

posat a fi d'impedir l'exercici d'aquest dret sense traves. Així mateix, l'IEC ha impulsat en els darrers anys —sol o en col·laboració amb altres entitats culturals— seminaris i estudis per aportar idees des de l'acadèmia sobre com haurien de ser la cultura, la recerca, l'ensenyament, l'economia, la llengua, la societat, la política, etc., en la Catalunya del futur. Aquests documents s'han publicat —el darrer, el mes passat— i han estat recollits al web de l'IEC.

Aquest és el vessant de país de l'Institut, que conviu sense problemes amb el vessant científic i d'estudi, i que el caracteritza des de fa més d'un segle. Continuarem explorant els diferents aspectes socials, culturals i polítics que poden ser d'interès per al futur del país, i oferint els resultats de les nostres recerques a la societat catalana perquè en faci l'ús que cregui convenient.

Però l'Institut ha vist estupefacte com un seguit d'actuacions, que són el resultat d'aplicar de manera coherent uns programes sancionats positivament pels electors catalans les passades eleccions, són obstaculitzades, perseguides i castigades per vies judicials i policials, i no polítiques, la qual cosa posa en perill els recursos i el funcionament mateix de la Generalitat de Catalunya, així com la integritat i el patrimoni d'alguns dels nostres servidors públics. Des d'aquí vull reiterar el nostre suport al Govern de la Generalitat de Catalunya, i especialment

al president Puigdemont i al vicepresident Junqueras, i al Parlament de Catalunya i a totes les institucions del nostre país que malden per preservar la llibertat del nostre poble.

L'Institut rebutja la darrera d'aquestes actuacions judicials, l'empresonament de Jordi Cuixart i Jordi Sànchez. Entenem que l'actuació de la jutgessa és força esbiaixada i dirigida. L'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural fa anys que organitzen activitats ciutadanes amb centenars de milers de persones que s'han manifestat cívicament, sense cap incident, i no s'entén que se'ls acusi de sediciosos.

Per això, agraeixo doblement al conseller Puig la seva presència avui aquí. Com vostès saben, l'Institut és l'acadèmia de la llengua catalana, i amb el Departament de Cultura tenim de fa temps llaços estrets de col·laboració no solament en projectes i activitats lingüístics, sinó també en molts d'altres que cauen dins del vano del patrimoni i de la cultura, la nostra i la universal. I confio que aquests llaços no només es mantindran sinó que s'ampliaran.

L'acte d'obertura del curs acadèmic inclou la presentació de la memòria del curs anterior, a càrrec de la Secretaria General; el lliurament d'insígnies als nous membres; la lliçó inaugural dictada per un dels darrers membres que s'ha incorporat a l'Institut; unes paraules del president, i el parlament de la personalitat convidada a l'acte.

Avui condensarem al màxim aquest acte, per acabar abans del que era previst i deixar temps a qui vulgui acudir a la manifestació convocada en protesta pels empresonaments dels presidents d'Òmnium Cultural i de l'Assemblea Nacional Catalana. Per això, el secretari general no llegirà l'extret de la memòria del curs 2016-2017, que vostès tenen als seients i poden consultar. Tampoc no es farà l'actuació musical prevista, ni oferirem la copa de cava consuetudinària, i el meu discurs serà molt breu, mentre que demano al senyor Quetglas i al conseller Puig que emprin el temps que creguin convenient en els seus parlaments.

Si és palès que ens trobem en una època d'incerteses, també ho és que l'Institut d'Estudis Catalans es fonamenta en una certesa ben diàfana: la raó de ser de les seves seccions i dels seus membres, de les seves societats filials i dels seus socis és la recerca, l'estudi i la divulgació de pràcticament totes les ciències i les humanitats, en especial en allò que afecta els Països Catalans, el que hem anomenat *catalanística*. Això ho ha fet l'Institut des de la seva fundació per Enric Prat de la Riba, el 1907, tant en les èpoques de bonança com, en la clandestinitat i gràcies al mecenatge i a la complicitat de molts patriotes, en les èpoques de negrinitat per al país i per la nostra cultura. Els convido a reflexionar un moment sobre aquest fet que hem sentit tantes vegades però al qual potser no hem prestat prou

atenció per repetit: a la Catalunya de la postguerra, la recerca que es podia fer s'havia de fer d'amagat si era en català! Precisament, durant molts anys, l'Institut fou hostatjat a la seu que Òmnium Cultural tenia al Palau Dalmau, del carrer Montcada de Barcelona, i és de justícia agrair-ho una vegada més.

Enguany s'han complert setanta-cinc anys de la represa, el 1942, de les activitats de l'Institut, en les condicions que es poden imaginar i que, fins tres llargues dècades després, hagueren de fer-se en la clandestinitat i amb una terrible penúria de mitjans. Encara que aquells anys foscos són cosa del passat, no tinc cap dubte que, si cal, sabrem superar, com ho feren els nostres predecessors en les tasques de l'Institut, les dificultats per al normal desenvolupament de les nostres activitats acadèmiques que es puguin derivar de la situació política actual, com hem fet recentment en ocasió de la crisi financera que ara sembla superada.

Obviaré ara el gruix del meu discurs, sobre què farem en aquest curs i els següents, però sí que vull fer avui i aquí una declaració solemne: sigui quin sigui el futur polític del país, l'Institut d'Estudis Catalans continuarà fent les activitats que l'han caracteritzat des de la seva creació: la recerca i l'estudi del patrimoni natural, històric i cultural del país. Això ho podem fer amb l'esforç de tothom, membres de l'Institut i socis de les nostres societats

filials. I del personal de la casa; sense la feina experta i abnegada del qual, les múltiples activitats de l'Institut i de les societats filials no es podrien dur a terme.

Per acabar, tres reflexions: les dues primeres sobre el futur immediat i l'altra sobre el futur mediat de l'Institut. Pel que fa als pròxims mesos, aquest és el primer any de presidència de l'Equip de Govern actual, que hem assumit la responsabilitat de poder dirigir l'Institut, però tots quatre som ben conscients que som *primi inter pares*: volem fer moltes coses, però les voldrem fer amb la col·laboració de tots els membres de l'Institut i amb l'aprovació del Ple, que és el veritable òrgan de govern de l'IEC. Ens centrarem especialment en el redreç que estem donant a la recerca, així com en una més gran implicació en les activitats de les dues federacions internacionals d'acadèmies a les quals l'Institut pertany, la Unió Acadèmica Internacional (UAI) i l'ALLEA (All European Academies).

Pel que fa al futur a més llarg termini, em vull referir a la funció de l'Institut d'Estudis Catalans en una Catalunya independent o sobirana. L'autoritat lingüística de l'IEC s'estén per tota la catalanofonia, i tenim membres numeraris i emèrits de tots els territoris, així com membres corresponents de tot el món. La funció de l'IEC com a acadèmia de la

llengua no ha de canviar. Tampoc no es veuria afectada l'activitat de recerca i d'estudi, ni la pertinença a l'IEC de membres dels diferents territoris. Dit d'una altra manera, l'Institut, que va néixer el 1907, abans de l'establiment de la Mancomunitat, i que ha viscut èpoques esponsoroses i d'altres eixorques, encara amb il·lusió el futur de llibertat que s'albira per a Catalunya; segur que la seva activitat continuarà sent necessària per al país i per a la ciència en general.

Senyores i senyors, ni la conjuntura econòmica desfavorable, ni els nous anhels de llibertat política que ens arriben de la societat catalana han de destorbar les activitats fonamentals de l'Institut, que són la recerca i l'estudi, la creació i la integració del coneixement col·lectiu, les trobades científiques, les publicacions i els projectes acadèmics d'abast nacional i internacional. Pel que fa a la tercera de les reflexions que els esmentava, ens agradarà dur a terme aquestes activitats en companyia de les universitats, de les acadèmies, dels centres de recerca, de les entitats culturals que ens hi vulguin acompanyar, amb els quals hem trobat en el passat i trobarem en el futur immediat espais comuns de col·laboració. Els convido que m'acompanyin amb aquest meu desig: visca Catalunya!

Lliçó inaugural

La literatura furtiva, per Pere J. Quetglas i Nicolau

Catalunya, durant l'alta edat mitjana, va ser una zona marginal i perifèrica si ho considerem des del punt de vista polític i de poder, i una àrea lateral o aïllada si ho considerem des del punt de vista lingüístic, tot seguint la denominació encunyada per Matteo Bartoli, el fundador de la neolingüística.¹ Aquesta marginalitat es donava respecte a la península Ibèrica, fos quin fos el poder hegemònic vigent en cada moment, i també respecte al poder carolingi i de les dinasties que el succeïrien a l'altra banda dels Pirineus. Per als musulmans, era un territori poc productiu d'on només de tant en tant es podia treure algun profit mitjançant ràtzies i captura de presoners, si fem excepció de les valls dels rius, especialment la de l'Ebre, que hem de recordar, però, que aleshores estava molt lluny de figurar en els plans expansionistes dels comtes. Per als carolingis no era altra cosa que una falca de defensa, la *Marca Hispanica*, una zona militaritzada amb elements autòctons que servia d'escut i protecció davant dels atacs provinents del sud. Aquesta realitat de dependència dels comtats catalans, ultra les conseqüències polítiques pròpies, es fa molt palesa en l'abundantíssima documentació conservada que té com a norma datar els actes comercials o jurídics segons el regnat dels reis francs. Així mateix, en l'àmbit lingüístic, la lateralitat o l'isolament confereix també característiques pròpies, en la mesura que en un mateix territori i en una mateixa realitat acaben coexistint trets opositius de doble sentit. Tot això és molt interessant, però ho haurem de deixar en mans de gent més coneixedora i experimentada. Ara i aquí, em limitaré a parlar-vos dels aspectes literaris i culturals.

En el pla cultural, la marginalitat es manifesta, entre altres coses, en el fet que les institucions docents i culturals del país, bisbats i monestirs, disposen d'uns fons manuscrits que, sense ser menyspreables, estan molt per sota dels que ofereixen altres centres europeus similars. La diferència és substancial. En consonància amb tot això, la literatura que es produeix en aquest entorn pateix les mateixes limitacions. És veritat que hi ha àmbits, com el jurídic, en què som capdavanters i amb escreix. El text dels *Usatges*² o les aportacions del jutge Bonsom, ja en el segle x,³ ens eximeixen per la seva vàlua intrínseca d'insistir-

1. BARTOLI (1925), p. 3-9.

2. Vegeu BASTARDAS (1991).

3. *Liber iudicum popularis* (2003).

hi més. Ara bé, tot i que de vegades ens veiem abocats a considerar obres com aquestes des del punt de vista de l'estil i de la capacitat lingüística dels seus redactors, no ens podem creure que això sigui autèntica literatura. Fins a arribar al segle XII, que és quan veuen la llum els *Gesta comitum*, la literatura al nostre territori, en qualsevol de les dues branques en què podem segmentar-la, d'acord amb la realitat —història i poesia, per bé que sovint tinguin elements en comú—, està molt per sota del que aporten altres territoris. Si fem un repàs segle a segle, sense entrar massa en detalls, el resultat no és gaire il·lusionant. Res de semblant, per exemple, no tenim dins del segle IX al poema en honor de Lluís el Pietós escrit per Ermold el Negre per fer-se perdonar no se sap què (seguint la tradició de les *Tristia* i *Pontica* d'Ovidi) i que ens toca de ben a prop, ja que en el llibre primer dedica uns sis-cents versos a la descripció del setge i la presa de Barcelona de l'any 801.⁴ Tampoc res a l'altura de la *Vita Karoli Magni* d'Eginard ni cap enciclopedista de la categoria de Raban Maur. Pel que fa al segle X, ja ens agradaria tenir una autora com Rosvita de Gandersheim, capaç d'elaborar drames hagiogràfics d'inspiració terenciana, o un historiador com Liutprand de Cremona, qui, ultra historiar la seva època, deixa constància de la seva visita a la cort de Constantinoble.⁵ I si passem al segle XI, ja no sabem on mirar, perquè mirem on mirem tot ens aclapara: el *Ruodlieb*, poema d'aventures cavalleresques, els *Versus Eporedienses* o l'historiador Sigebert de Gembloux, autor d'un *Chronicon* que està a anys llum dels nostres, en són alguns exemples ben il·lustratius.

I nosaltres què tenim? Si comencem per la història i ens situem ja en el segle XII, és evident que els *Gesta comitum*⁶ no són una obra gens menyspreable, tot i que no deixen de pertànyer a un tipus d'història de caire panegíric, és a dir, escrita a major lloança de qui l'encarrega. A la seva altura podríem situar el *Liber Maiolichinus*⁷ o *De bello Maioricano*,⁸ que narra l'efímera conquesta de Mallorca pels pisans i catalans de 1114-1115, si no fos obra d'un autor italià, sigui o no sigui el Llorenç de Verona que els manuscrits donen com a autor o l'Enrico di Calci, que és el candidat preferit de la crítica italiana, tot començant pel seu editor, Carlo Calisse.⁹ Aquí es repeteix una vegada més el cas

4. ERMOLDVS NIGELLVS (1884). El passatge de la conquesta de Barcelona es troba entre els versos 65 i 616 del llibre primer.

5. *Relatio de legatione Constantinopolitana*. Vegeu CHIESA (ed., 1998).

6. Ara disposem de noves edicions i traduccions com la de Stefano M. Cingolani i Robert Álvarez Masalias, *Gestes dels comtes de Barcelona* (2012).

7. *Liber Maiolichinus de gestis Pisanorum illustribus* és el títol que donà a l'obra el seu editor Carlo Calisse, i el que manté en la traducció catalana Mireia Mulet.

8. LAVRENTIVS VERONENSIS (1996).

9. Cf. D'ANGELO (2009), p. 329; *Liber Maiolichinus* (1904), p. XVII-XXV.

d'Ermold el Negre de què parlàvem abans. Però abans dels *Gesta comitum*, si seguim el camí que obriren Lluís Nicolau d'Olwer¹⁰ i Miquel Coll i Alentorn,¹¹ i que tampoc ningú no ha desmentit, la cosa s'acaba aviat. Els diversos crònicons descrits per Miquel Coll són generalment la cosa més eixuta i escardalenca que hom pugui imaginar, com es pot constatar si repassem alguns dels apunts que ofereix un dels crònicons més antics, el *Chronicon alterum Riuipullense*, sobre els esdeveniments de finals del segle VIII i començaments del segle IX:¹²

762	Obiit Pipinus pater Karoli imperatoris.
767	Ob. de Karoli imperator.
785	Gerundam ciuitatem homines tradiderunt regi Karolo. Et multi uiderunt sanguinem pluere; et mortalitas magna secuta est. Aparuerunt acies in coelo, st signum † in uestimentis hominum.
801	Introiuit Ludouicus in Barchinona, filius praelibati Karoli, et tulit ciuitatem sarracenis.
813	Obiit Karolus.
814	Leuduucius filius eius.
837	Obiit Leuduucius rex.

I no penseu que l'elecció ha estat feta de manera esbiaixada. L'apunt de l'any 785 és un dels més llargs. Per això, no és d'estranyar que Josep M. Salrach digués en l'estudi que en va fer que el gènere tenia uns límits ben marcats pel fet de ser no tant una narració com un inventari dels fets.¹³

Arribats a aquest punt, qualcú, ja frisós, pot estar pensant que això passa en la historiografia, però que els catalans, encara avui, tenen més propensió a la poesia. Doncs bé, si passem de la història en sentit estricte a la poesia, el que trobem és diferent, però no tant: bàsicament, poesia funerària i de lloança que respon a les necessitats i a les circumstàncies. Obres com l'*Epicedi a la mort de Ramon Borrell III*, escrit en asclepiadeus menors catalèctics; el *Poema de lloança de Ramon Berenguer IV*, en dímetres trocaics, o el *Poema de lloança del monestir de Ripoll*, en hexàmetres i díctics lleonins, atribuït en part a l'abat Oliba, són obres que mereixen una menció, alhora que hem de ser conscients del seu abast.¹⁴

10. NICOLAU D'OLWER (1932).

11. COLL I ALENTORN (1951-1952).

12. VILLANUEVA (1803-1852), t. v, p. 241.

13. SALRACH (1995), p. 25.

14. NICOLAU D'OLWER (1915-1919), p. 27-29, 32-34, 36 i 38.

A part d'això, petites composicions, curts epitafis i les curioses encícliques mortuòries.¹⁵ D'altra banda, si ens ho mirem des de la perspectiva dels autors, no serem pas nosaltres qui dubtem de la categoria cultural i literària del mateix abat Oliba; i al seu costat hi podríem arrenjlar, amb les lògiques limitacions, autors com Joan de Fleury i el monjo Oliba, també de Ripoll. I encara ens podem permetre la velleïtat d'esmentar, només esmentar, poetes com Suniefredus, Sigefredus o Arnallus, perquè així es designen ells mateixos, tot i que no sabem res de la seva producció.¹⁶

En aquest punt, al frisós d'abans li ve a la memòria el *Cançoner de Ripoll*. Doncs bé, és veritat que el *Cançoner de Ripoll* és una obra mestra que ja per ella mateixa val tot un imperi, i en podem i n'hem d'estar molt contents i orgullosos. Però aquí cal fer una petició de principi i prescindir del seu possible origen ultrapirinenc, ja que la temàtica s'adiu més amb la realitat dels *Carmina Burana* que no pas amb la de la poesia que es feia a casa nostra, tot i que tampoc cal descartar-ho del tot. Amb el *Cançoner*, començarem el nostre periple per la literatura furtiva. Perquè hem d'admetre que no deixa de ser ben curiós que una obra tan important hagi estat tan amagada i tan a punt de desaparèixer per sempre més; i tant és així que, en el seu cas, més que parlar de *literatura furtiva* hauríem de parlar de *literatura miraculosa*. Ni Villanueva,¹⁷ ni Torres Amat,¹⁸ ni Beer¹⁹ ni tampoc Bofarull²⁰ no la varen saber trobar, o potser no la varen voler trobar, fins que el manuscrit 74 de Ripoll caigué en mans d'un il·lustre predecessor nostre, Lluís Nicolau d'Olwer,²¹ qui la va descobrir emmascarada enmig de les glosses i obres gramaticals que servien de suport als monjos del monestir i que es recollien en aquest manuscrit 74, intitulat *Liber glossarum et timologiarum*.²² Des de la distància li hem d'agrair al copista del manuscrit, en sigui o no el veritable autor, el seu afany per amagar el text donant-li forma de prosa, dissimulant per inversió els títols de les composicions i aprofitant unes pàgines que havien quedat en blanc per la mala qualitat del pergami. Segurament gràcies

15. ESCOLÀ Tuset (2005).

16. Suniefredus o Seniofredus apareix citat a *DACCBarcelona* I 161, p. 464 (18 abril 1011) i II 241, p. 585 (30 juny 1015); Sigefredus, a *ACComtalPerg* I 138, p. 432 (24 setembre 1018); i Arnallus, a *CCarleman* I 159, p. 292 (15 octubre 1088).

17. VILLANUEVA (1803-1852), t. VI.

18. TORRES AMAT (1836).

19. BEER (1907-1908).

20. Vegeu VALLS TABERNER (1991), p. 41-42, on es fa la descripció del manuscrit.

21. NICOLAU D'OLWER (1915-1919), p. 38-56.

22. El mot *timologiarum* (o, potser, *tonologiarum*) és una deturpació de *etimologiarum*; vegeu MORALES (ed., 1985), p. 26-27.

a aquesta precaució i astúcia, el text no va quedar exposat abans d'hora a ulls inquisidors que l'haurien tard o d'hora fet desaparèixer; especialment, si tenim en compte la temàtica una mica pujada de to d'aquestes composicions. Ara bé, que la temàtica fos aquesta o una altra de ben ortodoxa no hauria servit de res si l'any 1835, el manuscrit 74 de Ripoll hagués estat a Ripoll, que és on hauria d'haver estat. Em permetran que m'estengui un poc en aquesta història perquè em sembla prou representativa de com van les coses en el món del patrimoni i de com n'és d'important la casualitat, però també la murrieria d'alguns personatges. Després de les guerres napoleòniques i de la restauració de la monarquia borbònica en la figura de Ferran VII, l'any 1820 es produí el pronunciament del general Rafael del Riego en favor de la Constitució de 1812, cosa que va donar pas al Trienni Liberal de 1820 a 1823. Entre les mesures que es prengueren en aquest curt període de temps figuraven les confiscacions i la venda de determinades possessions eclesiàstiques. És el procés conegut com a *primera desamortització*. Entre les propietats afectades hi havia el monestir de Ripoll, que va ser suprimit, i, com a conseqüència d'una reial ordre del 20 de novembre de 1822, es va ordenar el trasllat dels seus fons a Barcelona, a l'Arxiu General de la Corona d'Aragó. La sort i la casualitat feren que a càrrec d'aquest arxiu hi hagués un bibliotecari murri i experimentat, Pròsper de Bofarull, que degué pensar, en definitiva, que els manuscrits estarien millor en el seu arxiu que no pas en el seu lloc d'origen. I els fets acabaren donant-li la raó. Un cop acabat el Trienni Liberal amb la intervenció dels Cent Mil Fills de Sant Lluís, es restaura l'absolutisme i es procedeix a deixar les coses tal com estaven abans. Així, doncs, una altra reial ordre, del 28 d'abril de 1824, manava retornar els arxius dels monestirs suprimits durant el període liberal, i això implicava, també, els fons de Ripoll. Però Bofarull es va fer el distret i arribà a una mena de compromís amb els monjos amb l'excusa que estava redactant un catàleg del material que li havia arribat i que, a més a més, volia relligar els còdexs. Així, va aconseguir que els monjos de Ripoll deixessin els manuscrits dipositats al monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona mentre ell acabava la seva tasca. Amb tot, i com a prova de la seva bona voluntat, els va lliurar uns quants còdexs ja relligats. Val a dir, però, que Bofarull no tingué gaire pressa a l'hora d'enllestir la feina compromesa, de manera que l'any 1835 encara no havia retornat la resta dels manuscrits. Va ser una gran sort, perquè aquell any, a conseqüència del procés desamortitzador engegat per Mendizábal, el monestir de Ripoll va ser assaltat i el seu arxiu fou cremat. És clar que Bofarull tampoc no es va poder quedar de mans plegades, sinó que va haver de córrer cap a Sant Pau del Camp, que també es trobava en perill, i rescatar els manuscrits allà dipositats i tornar-los a guardar a l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Tots els manuscrits que Bofarull havia retornat a Ripoll el 1824 van desaparèixer. Per sort, el manuscrit 74 s'havia quedat

a Barcelona. Potser no sabrem mai si perquè encara no estava relligat o perquè Bofarull així ho va fer creure.²³

Quelcom de semblant és el que succeeix amb l'altra gran obra del segle XII, el *Carmen Campidoctoris*, el poema llatí inacabat sobre la història del Cid. Copiat en un manuscrit de Ripoll, avui conservat a la Biblioteca Nacional de França (*Parisinus Lat.* 5132), té moltes coincidències amb la història del *Cançoner*. De primer, l'autor, també desconegut, pot no ser de casa nostra i la transmissió en un manuscrit de Ripoll pot ser fruit de la casualitat. Posats a fer exercicis de sociopolítica històrica, no podem negar que resulta estrany que s'elabori a casa nostra un poema en què es lloa ni més ni menys que la victòria del Cid sobre un comte de Barcelona, Berenguer Ramon II, per molt fratricida que sigui, per bé que una autoria amb aquesta orientació també podria explicar precisament que es trobés dissimulat entre els fulls deixats en blanc a l'hora de copiar una altra obra.²⁴ Amb tot, no és absolutament descartable que l'autor fos un monjo català de l'entorn d'Urgell, no de Ripoll, que podria estar arrengrerat en les files del partit contrari a Berenguer Ramon II.²⁵ La lletra és de finals del segle XII o de principis del XIII, tot i que això no vol dir que aquesta fos la data de la seva composició. D'altra banda, com dèiem, també està copiat en unes pàgines deixades en blanc pel copista primer. I encara més coincidències: també se salvà de la destrucció de 1835, perquè (hem de dir afortunadament?) ja feia dos segles que Peire de Marca, l'il·lustre erudit bearnès, l'havia fet desaparèixer de Catalunya entre 1644 i 1651, tot aprofitant la seva afeció erudita per consultar documents que amb posterioritat li serviren per establir, de manera molt beneficiosa per a França, les fronteres en el Tractat dels Pirineus; el manuscrit passà després a ser propietat del seu secretari, Étienne Baluze, i a la mort d'aquest fou dipositat a la Biblioteca Reial, avui Biblioteca Nacional de França.²⁶ Però encara hi ha una desgràcia més gran en el cas del *Carmen*, ja que la part final del poema ha estat raspada per aprofitar l'espai per copiar-hi l'*Epistola de profectione Friderici I in Orientem et de eius morte* (sobre la figura de Frederic I Barbarossa), i d'aquesta manera acabaren de desaparèixer una cinquantena de versos, gairebé una tercera part del total.²⁷ Però la part desapareguda podria ser encara més gran, si ens atenim a les consideracions de Joan Bastardas, qui, tot basant-se en el ritme narratiu i en la consideració de conjunt del que hom espera d'un poema èpic, assenyala la possibilitat

23. Vegeu *Cançoner de Ripoll* (2009), p. 10-12.

24. WRIGHT (1979), p. 219.

25. BASTARDAS (1998-1999), p. 29-30.

26. *Carmen Campidoctoris o Poema latino del Campeador* (2001), p. 165.

27. *Carmen Campidoctoris o Poema latino del Campeador* (2001), p. 171.

que el manuscrit de Ripoll no reproduís sinó la meitat del poema, ja que aquest hauria de tenir una extensió d'unes seixanta estrofes, és a dir, si fa no fa, el doble de les avui conservades.²⁸ Vaja, que en aquest cas, a més d'amagar o dissimular el poema, algú es va preocupar d'esborrar-lo.²⁹

Fins ara, hem vist uns casos de furtivisme literari, sens dubte interessat i segurament encaminat a evitar que determinades obres arribessin a ser conegudes per qui no convenia. Els dos casos pertanyen al segle XII. Fem, ara, una mirada global al que passa en els tres segles anteriors. És ben evident que existeix una paradoxa notable, ja que si, d'una banda, tenim una literatura ben migrada, d'altra banda, tenim alhora una munió immensa de documentació de caire notarial on apareixen centenars i centenars d'escrivans d'entre els quals n'hi ha força que palesen un coneixement notable de les normes del bon estil i de la bona escriptura. Seria ridícul pensar que enmig de tant d'esforç per deixar constància escrita de les voluntats testamentàries o de les transaccions comercials o espirituals, no hi hagués ningú que tingués capacitat i aspiracions literàries per pensar que no en podia deixar alguna mostra. Resoldre aquesta paradoxa no és fàcil i potser mai no serà possible. Com hem vist i veiem contínuament, sovint la conservació o pèrdua d'un manuscrit té molt d'atzarós, i contra això no hi ha gaire a fer quan mirem cap al passat. Ara bé, el que sí que podem fer, i de fet estem fent des de fa un cert temps, és mirar i remirar el que tenim per veure si hi podem descobrir quelcom que complementi la migradesa del nostre cànnon, tant en obres com en autors. El repte no és fàcil, perquè sovint es tracta de «cercar cucs en un lloc sec». I és que, de fet, costa molt imaginar-se que hi hagi un lloc més eixut i menys assaonat perquè hi arrel·li i es desenvolupi la llavor literària que la documentació jurídica. Aquesta necessitat de pouar en una documentació tan aliena al món literari explica que siguem gent que no es dedica prioritàriament a la literatura, particularment lexicògrafs i paleògrafs, els que anem a la recerca d'aquestes fonts.

Doncs bé, mentre ens arriba el moment de fer el gran descobriment d'una gran obra que ens situï en el mapa del món literari de l'alta edat mitjana, no queda més remei que cercar aquesta literatura o aquests retalls literaris que es troben o no es troben, això no se sap mai *a priori*, enmig de la paperassa dels negocis, dels judicis i dels testaments.

28. Vegeu BASTARDAS (1998-1999), p. 21-22.

29. Aquesta dèria per aprofitar els espais en blanc que trobaven en els manuscrits no és en absolut privativa de les obres literàries en sentit estRICTE, com fa palès Coll i Alentorn en parlar dels crònics catalans: «Els més antics entre ells acostumen a ésser escrits aprofitant els espais en blanc de les taules de còmput pasqual, però més endavant ja són copiats sense relació amb aquestes taules i sovint omplint els espais vacants deixats en manuscrits preexistents» (COLL I ALENTORN, 1951-1952, p. 155); en el mateix sentit, però referint-se a un crònicó més tardà, el *Cronicó de Sant Cugat*, vegeu COLL I ALENTORN (1962), p. 245.

Es tracta, naturalment, d'un altre tipus de literatura furtiva, no la que es fa amb voluntat de ser amagada per perillosa o nociva, sinó d'una literatura que s'inclou allà on hom no l'esperaria, amb la voluntat de ressaltar i donar prestigi a un document, o, qui sap, simplement per esbravar les ànsies artístiques d'un escrivà; però en qualsevol cas, amb una voluntat literària que es fa palesa en la selecció acurada del lèxic i en les referències directes o indirectes a la literatura clàssica. Vegem-ne alguns casos. De l'escrivà Guillem, de l'escriptori de Vic, no en sabem gairebé res. Sabem que és l'eclesiàstic que el 5 d'octubre de l'any 1033 redacta una segona versió de la publicació sacramental del testament del levita Guillem de Mediona, canonge de Sant Pere de Vic i senyor d'uns quants castells de frontera (Mediona, Oló, Clariana, Aguilar, Tous, Montbui i Corbera).³⁰ La redacció d'aquesta publicació sacramental és gairebé idèntica a una altra d'anterior datada el 16 de setembre del mateix any 1033 i signada, en aquest cas, pel sacerdot Gausfred.³¹ De la situació concreta se'ns n'escapen moltes coses, com és el motiu que propicià la redacció de la segona còpia. Ara bé, sigui pel que sigui, la realitat és que el text de Guillem difereix del de Gausfred per la introducció i per un afegit final. Deixem ara de banda la introducció, tot i que té el seu interès amb vista a explicar la plasmació escrita dels actes jurídics, i centrem-nos en aquest afegit final, que presentem acarat amb l'altre text.

<p>Adveració del testament de Guillem de Mediona (1) 16 de setembre de 1033 <i>DipVic</i> 914, p. 239:</p> <p>Et cum hec omnia ordinavit, postea sic fuit interfectus in [ma]nus hismahelitarum in isto mense setembris.</p>	<p>Adveració del testament de Guillem de Mediona (2) 5 d'octubre de 1033 <i>DipVic</i> 915, p. 242:</p> <p>Hec autem omnia ordinata atque iniuncta a prefato conditore, [ord]inata a iamdictis amicis suis, postea vixit plusquam biennium, et celebrante eo placito cum domno Bernardo Sendredo et aliis plurimis amicis suis in cacumine montis ante kastrum Cheralit supervenerunt sarraceni in confinio Argenzola, devastantes et captivantes cristianos, et ille cum ceteris perse[cutus] est eos audacter cum iamdictis amicis usque quo pervenerunt in insidiis barbaricis, ubi graviter vulneratus</p>
---	---

30. *DipVic* 915, p. 239-242.

31. *DipVic* 914, p. 237-239.

	atque capite truncatus pro divini amore tali morte peremptus migravit ab oc seculo antequam de hac re permutasset voluntatem in mense isto preterito setembrio.
[...] † Gaucefredus sacer, qui has condicione scripsi et SSS. die et anno quod supra.	[...] S† Wilielmus sacer, qui as condicione scripsi et SSS. die et anno quod supra.

Tot parlant de la mort de Guillem de Mediona, Gausfred escriu, ras i curt, que després de fer testament va morir a mans dels musulmans el mateix mes de setembre. Expressió lapidària i lacònica amb la qual es diu tot el que calia dir. Enfront d'això, Guillem, que devia tenir alguna pretensió literària o historicista, o potser les dues coses, sigui perquè el text li semblés massa escardalenc, sigui perquè volia destacar la valentia del personatge, o sigui pel motiu que sigui, n'adorna la redacció i li confereix un to històric molt més detallat i també molt més interessant des del punt de vista literari, atès que reflecteix prou bé com devia ser aleshores la vida en aquests castells de frontera. Ve a dir que dos anys després de la redacció del testament,³² i mentre celebrava un judici amb Bernat Sendret i altres amics seus al cim d'una muntanya davant del castell de Queralt, va saber que els sarraïns estaven fent una incursió en les contrades d'Argençola i que devastaven els camps i feien presoners. Davant això, tot el grup es llança a la persecució dels sarraïns, però aquests els paren un parany de resultes del qual Guillem de Mediona fou ferit i mort, i acabà amb el cap tallat. No és ben bé el mateix. És clar que la capacitat emotiva no és la mateixa per a tothom però, pel que fa a mi, cada vegada que lleigeixo aquest text sento un especial sentiment de simpatia envers Guillem de Mediona, que ensems em fa maleir l'hora en què l'escrivà Guillem no es va decidir, des del claustre de Vic estant, a farcir els documents que redactava amb petites històries com aquesta que avui ens permetrien acostar-nos un poc més a una realitat difícil, complicada i fugissera, i que mereix molt més la nostra atenció que no pas les notes eixutes dels cronicons.

És bastant probable que l'emotivitat tingui alguna cosa a veure en la creació d'aquestes petites peces històriques, com es pot deduir del recull d'episodis de caire similar que no fa gaire va donar a conèixer Jesús Alturo.³³ Moltes d'aquestes tenen com a

32. El testament està datat l'any 1031; vegeu *DipVic* 895, p. 217-220.

33. ALTURO (2004), p. 30-31.

leitmotiv inspirador les terribles conseqüències que tingué la caiguda de Barcelona a mans d'Almansor l'any 985. L'episodi va marcar directament la vida del país, de manera que no pot semblar estrany que aparegui reiteradament tot explicant la destrucció que causà i els problemes que varen patir els captius enviats a Còrdova. Tampoc no ens ha d'estranyar que sigui el jutge Bonsom l'autor d'algun d'aquests retalls històrics datats a principis del segle XI, com el que relata la subsegüent expedició victoriosa dels dos comtes germans, Ramon Borrell de Barcelona i Ermengol I d'Urgell, a Còrdova, i que es fa entendre com una espècie de rescabament de l'expedició en sentit contrari de l'any 985:

Donació de Guitart, abat de Sant Cugat

26 de juliol de 1012

CSCugat II 449, p. 94:

Prevaluit [iam dicta] rabies paganorum sevitia per multa annorum curricula super provincias christianorum et dissipaverunt infinitas munitiones usque dum dedit Deus victorias christianis per manum Raimundi fratrique sui Ermengaudi utrique comiti, qui, manu Dei gubernantis, eorum forcia, preliando, confregerunt et usque ad Corduba audaciter introierunt et prelium [ante Cordubam] laudabiliter prefati fratres peregerunt, et omnes sarracenos atque barbaros, nutu Dei, in fugam miserunt, et regem Mucelemiticum, qui ad eos confugerat, in solio regali Cordubense collocaverunt.

Aquesta descripció no es troba inserida en cap cronicó, ni en cap obra de caire històric, sinó dins de la carta de donació d'unes terres ermes dels encontorns de Santa Oliba, que fa Guitart, abat de Sant Cugat, a un noble anomenat Hisnabert amb l'objectiu que les repobli.

Aquestes petites notes històriques no són, però, l'única velleïtat literària que es permeten els nostres escrivans. Força sovint també, com han posat en relleu fa poc les professores Mercè Puig i M. Antònia Fornés, hi ha autors com el monjo Garsias de Cuixà, el mateix jutge Bonsom o el gramàtic de Vic Borrell Gibert que es deixen emportar per la vena poètica recurrent a un lèxic erudit i allunyant-se, voluntàriament i conscient, de la prosa àrida dels diplomes. Així, en una acta de donació de l'any 1060, en què Arnau Mir de Tost i la seva esposa, Arsenda, donen a Sant Pere d'Àger terres, esglésies i altres béns, la descripció que Borrell Gibert fa del castell d'Àger té un to clàssic i poètic que assoleix a través de l'ús de determinats adjectius i de la personificació del castell que aixeca el cap amunt i contempla al seu voltant la resta de fortaleses que li pertanyen:

Donació d'Arnau Mir de Tost

31 de desembre de 1060

CDipÀger I 46, p. 270:

[...] ex quibus Agerense castrum insigne est atque preclarum, quod, medio nemoroso uallis principale caput attollens in altum, respicit ad se pertinentia cetera oppida per girum; intra quod propter eius pulchritudinem et principalitem edificauimus et fundauimus ecclesie nouitatem.

Val a dir que Borrell Gibert es va inspirar, si més no, per a l'expressió *medio nemoroso uallis*, en un dels poetes llatins més importants, Ovidi, que a *Heroides* (16, 53) escriu: *est locus in mediis nemorosae uallibus Idae*.

Molt més ben identificat tenim Ermengol Bernat, jutge i canonge de la Seu d'Urgell, l'activitat del qual s'estén al llarg de la segona meitat del segle XI,³⁴ personatge central en el desenvolupament i ressorgiment de les lletres llatines a Catalunya. Ermengol és un autor (i li donem aquest títol de manera totalment conscient) que fa palesa contínuament una clara voluntat de diferenciar-se dels seus col·legues i que va constantment a la recerca d'un estil propi, que no està tan influït pels autors clàssics llatins com pels autors cristians tardoantics, cosa normal a la seva època.³⁵ Amagada, un cop més, dins d'un text fundacional —la segona consagració de l'església de Santa Maria d'Organyà— hem pogut identificar i aïllar una petita obra narrativa d'aquest personatge, la *Vita Adalbertini*.³⁶ Es tracta d'una narració senzilla, però molt ben elaborada, que explica la necessitat de procedir a consagrar una vegada més l'església de Santa Maria d'Organyà, després de la primera consagració feta pel bisbe Guillem Guifré.³⁷ De llavors ençà, l'església havia patit un procés de deteriorament material i moral, ja que havia anat a parar a les mans d'un clergue indigne, anomenat Adalbertí, l'origen il·lícit del qual ja anunciava el que seria la seva trajectòria posterior: s'havia instal·lat allà acompanyat de la seva concubina i no hi havia manera, ni humana ni divina, de fer-lo fora. Es veu que això dels ocupes té una llarga tradició. El text s'esplaiava a relatar els intents reiterats de desallotjar l'inquíll molest sense obviar, però, alguns aspectes tràgics que acompanyen els esdeveniments, com és el cas de l'incendi que destrueix les pertinences més importants

34. Més en concret, apareix a la documentació entre els anys 1063 i 1096. Vegeu, en aquest sentit, ALTURO (1998), p. 397.

35. Vegeu QUETGLAS (1992).

36. El text es troba editat a QUETGLAS (2005).

37. Guillem Guifré va ser bisbe d'Urgell entre 1041 i 1075.

de l'església (còdexs i vestidures litúrgiques)³⁸ que es guardaven en una arca que va cremar. Una vegada més el foc, una vegada més la incúria. La història al final acaba més o menys bé des de la perspectiva de l'*statu quo* vigent (evidentment, la interpretació és subjectiva), ja que Adalbertí finalment se sotmet, reconeix les seves culpes, abandona la seva companya, es lliura com a serf a l'església i renuncia a tots els seus drets. I fins i tot l'escena final del lliurament està envoltada d'un simbolisme molt significatiu en fer aparèixer el culpable amb una corda envoltant-li el coll com a senyal definitiu de submissió.

Un altre text, aquest dissortadament anònim, però que té així mateix la força suficient per constituir-se en una obra autònoma, és el que relata en clau hagiogràfica un episodi prou divertit que es va esdevenir al monestir de Sant Cugat i al qual el mateix editor va donar el nom d'*Invençió del cos de Sant Cugat*. Es tracta d'un cas de possessió diabòlica, que continua en una espècie de sessió d'espiritisme en què els dimonis que s'havien apoderat del cos d'un monjo revelen la identitat del cos d'un màrtir que es conservava al monestir, al qual els monjos, com que en desconeixien la pertinença, anomenaven el *martir ocultus*. El procediment no deixa de ser curiós: dipositats els cossos del bisbe sant Sever i del màrtir desconegut sobre el monjo posseït, els diables comencen a protestar tot queixant-se que dues muntanyes els oprimeixen i que una és el cos de sant Sever i que l'altra correspon al de sant Cugat. Davant la incredulitat dels monjos, els diables insisteixen aclarint, amb tot, que el cos de sant Cugat no es troba complet, ja que li manca el cap, que havia estat sebollit a França.³⁹

De bell antuvi, existeix una oposició encara més radical entre poesia i documentació jurídica o comercial. Són coses que no consonen, però en el món actual no cal sorprendre's de res, i de gent arrauxada o peculiar n'hi ha hagut i n'hi haurà sempre. Ara fa no gaires anys, el 2011, vàrem tenir notícies que el jutge Álvaro Gaspar Pardo de Andrade va haver d'afrontar una investigació de la Comissió Disciplinària del Consell General del Poder Judicial (CGPJ) per haver redactat una sentència en vers. El CGPJ va decidir en darrera instància arxivar la causa, tot i no compartir la forma en què estava redactada la sentència. No era la primera vegada que aquest jutge poeta recorria a la poesia a l'hora de re-

38. Un altre exemple de les destruccions a què estaven abocats els documents és el que dona el jutge Ponç Bofill quan el 15 de juliol de l'any 1020 (*DipVic* 809, p. 144), en parlar de la destrucció de Manresa, afegeix: *ita ut non remanserunt in eis uolumina librorum siue instrumenta cartarum* (citada per ALTURO, 2004, p. 33). Un extracte dels documents que fan referència a l'assalt de Barcelona podem trobar-lo a FELU (2007), p. 4-6.

39. *CSCugat* II 695, p. 357-359. Tot i que el document està datat el 29 d'abril de 1079, es conserva en una còpia de finals del segle XIII, la qual cosa, entre altres motius, fa dubtar de la seva autenticitat.

dactar una sentència; ja l'any 1999 n'havia redactada una altra en un cas de divorci tot emprant els termes següents:⁴⁰

Procede acceder a la separación
que imploran
tanto el Sr. [...]
al que no le da la gana
de soportar la tensión,
como la Sra. [...]
que no sufriendo escarmiento,
tras su primer tropezón,
persiste en el mismo tono,
y aduciendo el abandono,
suplica solución.

Sembla que en aquest darrer cas hi va haver una sanció econòmica per al jutge, qui, d'altra banda, no s'estava de defensar públicament la seva dèria poètica adduint que «si el fallo es bello además de justo, el derecho sale ganando».⁴¹ Sobre la justícia de la sentència no m'hi pronunciaré, però em permetreu, si més no, que expressi els meus dubtes sobre la bellesa poètica d'aquests rodolins, encara que siguin habituals en moltes de les nostres celebracions. Però ja se sap, com diu la màxima llatina: *De gustibus non est disputandum*.

Si aquest episodi de febre poètica es produïa a finals del segle xx, tampoc no ens hauria d'estranyar que a l'alta edat mitjana hi hagués també jutges poetes. I així és, en efecte, tot i que sovint en trobem menys del que ens agradaria trobar, o bé allò que trobem ens fa menys gràcia del que voldríem. Aquí tenim un protagonista fins i tot més conegut i famós, el comte bisbe Miró Bonfill, oncle de l'abat i bisbe Oliba, que va ser comte de Besalú (965-984) i bisbe de Girona (971-984). El peculiar estil de Miró Bonfill ja va atreure l'atenció de Lluís Nicolau d'Olwer en el seu estudi sobre la literatura llatina altmedieval a Catalunya,⁴² on posa en relleu el peculiar estil del personatge, basat en la utilització d'un lèxic rebuscat i farcit d'hellenismes. I, posteriorment, tant

40. ANAYA HUERTAS (2012).

41. Vegeu HERNÁNDEZ (2011).

42. NICOLAU D'OLWER (1932), p. 193-194.

Josep M. Salrach⁴³ com Michel Zimmermann⁴⁴ varen establir els trets que caracteritzen l'estil preciosista del nostre personatge. Però va ser, ara ja fa anys, Anscari M. Mundó⁴⁵ qui va detectar que enmig d'alguns dels escrits en prosa de Miró Bonfill hi havia emmascarats hexàmetres i dístics elegíacs. El fenomen apareixia de manera especial en la redacció de diverses actes de consagració o dedicació d'esglésies.⁴⁶ La troballa va fer fortuna i Miró Bonfill va anar fent-se un lloc dins del cànon de la poesia llatina altmedieval de Catalunya. Mirarem d'exemplificar-ho en el cas de l'acta de consagració de l'església de Cuixà de l'any 974 o 975.⁴⁷ El text, escrit en prosa, no cal dir-ho, i en escriptura seguida, no facilita la identificació de versos, Però hi són, i Mundó els va saber trobar.⁴⁸ Vegem el començament d'aquesta acta de consagració:

Acta de consagració de l'església de Sant Miquel de Cuixà

30 de setembre de 974 [975]

DipRosselló 485, p. 414:

Postquam Salvator erpigena omnium, **ineffabiliter calcata morte resurgens**, et **exubias atri raptas de fauce profundí**, **evehit excelsum quicquid suscepit ab imis**, et secum quod sumpsit ad dexteram genitoris considens, abensque nova pompa triumphí, bisseos primum selectos divino et consubstantiali irradiatos spiritu viros, quadrífido destinavit in climate, ut terrigenis fidem premonstrarent sidereo recto calle scandere ad regna.

Doncs bé, en aquestes poques línies hi ha fins a tres hexàmetres perfectament construïts i que hem marcat en negreta per fer-los ressaltar. Que algú a casa nostra, a finals del segle x, pugui fer versos com aquests no és cap ximpleria i, per tant, la valoració que fèiem de Miró Bonfill com a destacat poeta era ben justa. Però, per desgràcia seva i nostra, no vivim al segle XIX, sinó al segle XXI, quan el món de les humanitats digitals en què ens movem ha dotat la filologia d'unes eines potentíssimes que mai no

43. SALRACH (1989).

44. ZIMMERMANN (2003), p. 325-326.

45. MUNDÓ (1998), p. 359.

46. Acta de consagració de l'església del monestir de Cuixà, fundació i dotació de la canònica de Besalú, dotació de l'església del monestir de Serrateix, dedicació de l'església del monestir de Ripoll, fundació de Sant Pere de Besalú i acta d'elecció de l'abat Dodó de Camprodon.

47. Els dubtes sobre la data de redacció es tracten a *DipRosselló* 485, p. 414.

48. Vegeu MUNDÓ (2006), p. 18-22.

hauríem pogut somiar.⁴⁹ Abans, detectar els antecedents i la influència posterior d'una obra o d'un autor exigia indefectiblement un coneixement gairebé memorístic dels textos, cosa que no estava pas a l'abast de tothom. Ara, en canvi, tenim la possibilitat d'aprofundir molt més en el camp de les *Quellen* i *Fortleben*. I això ens dona moltes satisfaccions, però també disgusts. I el disgust en aquest cas és que quan hom es posa a recercar seguint les petjades del que succeeix amb altres autors, el que troba no li acaba d'agradar. Perquè aquests tres versos són en realitat adaptacions, o potser manlleus del *De actibus apostolorum*, una traducció en hexàmetres, molt divulgada durant l'edat mitjana, dels Fets dels Apòstols que havia compost en el segle VI Aràtor, sotsdiaca de l'Església de Roma:⁵⁰

MIRÓ BONFILL: <i>Acta de consagració de l'església de Sant Miquel de Cuixà</i>	ARÀTOR: <i>De actibus apostolorum</i>
ineffabiliter calcata morte resurgens	calcata morte resurgens [I 47]
exubias atri raptas de fauce profundi	exuvias atri raptas de fauce profundi [I 40]
evehit <u>excelsum</u> quicquid suscepit ab imis	evehit <u>excelsis</u> quicquid suscepit ab imis [I 38]

La comparació vers a vers ens dispensa de qualsevol comentari addicional. I no és l'únic exemple d'inspiració del nostre poeta, ja que en altres obres, com l'acta de confirmació de la dotació de Sant Pere de Besalú, datada el 2 de juliol de 978,⁵¹ també ha pouat en els escrits d'altres poetes com Venanci Fortunat, Eugeni de Toledo i Paulí d'Aquileia.⁵² Tot plegat ens condueix a una curiosa situació d'anada i tornada. Primer tenim la satisfacció de trobar poesia amagada on no s'espera, però en segon lloc tenim el desencís que la poesia no és de qui pensàvem, de manera que ens veiem abocats a considerar que Miró Bonfill potser tenia habilitats i coneixements poètics, especialment de tipus centonari, però encara està per demostrar que fos un veritable poeta.

Arribada l'hora de cloure aquest plany i per contrarestar la migradesa de la somada, m'agradaria introduir una mica d'optimisme. Pensem que tot plegat hauria pogut ser

49. Així, per exemple, dins del nostre àmbit, les possibilitats que ofereix el Corpus Documentale Latinum Cataloniae (CODOLCAT), projecte que, sota la coordinació d'Ana Gómez Rabal, estem desenvolupant l'equip del Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae, són immenses. Vegeu QUETGLAS i GÓMEZ RABAL (2014).

50. El títol de l'obra varia segons els autors: *Historia Apostolica*, *Actus Apostolorum*, *Acta Apostolorum*, etc. Vegeu MCKINLAY (ed., 1951), p. VIII. D'altra banda, pot ser significatiu el fet que Aràtor figurei a l'inventari dels llibres del monestir de Ripoll en l'època de l'abat Oliba; vegeu JUNYENT (1992), p. 399.

51. *Dip Girona* 448, p. 400-406.

52. QUETGLAS (2015).

molt pitjor. Tot el que tenim també s'hauria pogut cremar o hauria pogut desaparèixer en una inundació o en una ràtzia o un bombardeig; de tot hi ha hagut. De manera que encara podem felicitar-nos d'haver tingut la fortuna que no tingué la biblioteca d'Alexandria, quan aquesta ciutat, l'any 642, va ser conquerida per les hosts musulmanes. Una vegada sotmesa la ciutat, l'emir Amr ibn al-As va consultar el califa Omar I i li va preguntar què havia de fer amb la biblioteca. La resposta encara esborrona avui en dia: «Tot el que conté, o està d'acord amb l'Alcorà i, per tant, és balder, o li és contrari i, per tant, no cal que sobrevisqui. Destruïu-ho tot.»⁵³ Ves per on, encara resultarà que hem tingut sort! Però si substituïm *Alcorà* per *Economia productiva* o *especulativa*, no és que la situació es pugui repetir, és que ja s'està repetint, de manera no menys radical i més furtiva, val a dir, però també igual d'efectiva.

Bibliografia

- ACComtalPerg = *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Vol. I-III. Estudi i edició a cura de Gaspar Feliu i Josep M. Salrach (dir.), M. Josep Arnall i Ignasi J. Baiges (coord.), Pere Benito, Rafael Conde, Víctor Farías i Lluís To. Barcelona: Fundació Noguera.
- ALTURO PERUCHO, Jesús (1998). «Escritores latinos de Catalunya: el canónigo Ermengol Bernat de la Seu d'Urgell (s. XI)». *Humanitas*, vol. L, p. 395-417.
- (2004). «La historiografia catalana del període primitiu». A: BALCELLS, Albert. *Història de la historiografia catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, p. 19-38.
- ANAYA HUERTAS, Alejandro (2012). «Jueces poetas». *Nexos: El Juego de la Suprema Corte* [en línia] (1 novembre). <<http://eljuegodelacorte.nexos.com.mx/?p=2187>> [Consulta: 31 juliol 2017].
- AURELL, Jaume (2016). *La historiografía medieval: Entre la historia y la literatura*. València: Publicacions de la Universitat de València.
- BALCELLS, Albert (2004). *Història de la historiografia catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- BARTOLI, Matteo (1925). *Introduzione alla Neolinguistica*. Ginebra: Leo S. Olochki.
- BASTARDAS, Joan (1991). *Usatges de Barcelona: El codi a mitjan segle XII*. 2a ed. Barcelona: Fundació Noguera.
- (1998-1999). «Sobre el *Carmen Campidoctoris*». *Anuari de Filologia*, vol. XXI, secció D, núm. 9, p. 9-37.
- BEER, Rudolf (1907-1908). «Die Handschriften des Klosters Santa Maria de Ripoll I-II».

53. CANFORA (1984), p. 86-108.

- Sitzungsberichte der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Philosophische-Historische Klasse*, núm. 155/3 i 158/2. [Traducció al català: BARNILS I GIOL, Pere (1909-1910). «Los manuscrits del monastir de Santa Maria de Ripoll». *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, vol. v, p. 137-170, 230-278, 299-320, 329-365 i 492-520]
- Cançoner de Ripoll* (2009). Introducció de Pere J. Quetglas. Traducció de Jordi Raventós. Martorell: Adesiara.
- CANFORA, Luciano (1984). *La biblioteca scomparsa*. 4a ed. Palerm: Sellerio.
- Carmen Campidoctoris o Poema latino del Campeador* (2001). Estudi preliminar, edició, traducció i comentari d'Alberto Montaner i Ángel Escobar. Madrid: Fundación Quinto Centenario.
- CCarlemany = *Cartoral dit de Carlemany; del bisbe de Girona (s. IX-XIV)* (1993). Ed. a cura de Josep M. Marquès. Barcelona: Fundació Noguera.
- CDipÀger = *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere d'Àger fins 1198* (2011). Edició i estudi a cura de Ramon Chesé Lapeña. Barcelona: Fundació Noguera.
- CHIESA, Paolo (ed.) (1998). *Liudprandi Cremonensis Antapodosis, Homelia paschalis, Historia Ottonis, Relatio de legatione Constantinopolitana*. Turnhout: Brepols. (Corpus Christianorum. Continuatio Mediaevalis; 156)
- CINGOLANI, Stefano M. (2011-2013). «L'abat Oliba, el poder i la paraula». *Acta Historica et Archeologica Mediaevalia*, núm. 31, p. 115-162.
- COLL I ALENTORN, Miquel (1951-1952). «La historiografia de Catalunya en el període primitiu». *Estudis Romànics*, vol. III, p. 139-196.
- (1962). «El Cronicó de Sant Cugat». *Analecta Montserratensia*, vol. IX, p. 245-259.
- CSCugat = *Cartulario de San Cugat del Vallés (1945-1947)*. Vol. I-III. Ed. a cura de José Rius Serra. Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
- D'ANGELO, Edoardo (2009). *La letteratura latina medievale: Una storia per generi*. Roma: Viella.
- DACCBBarcelona = *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona: Segle XI* (2006). Vol. I-IV. Ed. a cura de Josep Baucells i Reig, Àngel Fàbrega i Grau, Manuel Riu i Riu, Josep Hernando i Delgado i Carme Batlle i Gallart. Barcelona: Fundació Noguera.
- DÍAZ Y DÍAZ, Manuel C.; DÍAZ DE BUSTAMANTE, José M. (ed.) (2005). *Poesía latina medieval (siglos V-XV)*. Florència: SISMEL.
- DipGirona = *Catalunya carolíngia*. Vol. V/2: *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada* (2006). Ed. a cura de Santiago Sobrequés i Vidal, Sebastià Riera i Manuel Rovira. Revisat i completat per Ramon Ordeig i Mata. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

- DipRosselló* = *Catalunya carolíngia*. Vol. VI: *Els comtats de Rosselló, Conflent, Vallespir i Fenollet* (2006). Ed. a cura de Pere Ponsich. Revisat i completat per Ramon Ordeig i Mata. Prefaci d'Anscari M. Mundó. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- DipVic* = *Diplomatari de la Catedral de Vic (segle XI)* (2000-2009). Ed. a cura de Ramon Ordeig i Mata. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs: Publicacions de l'Arxiu i Biblioteca Episcopals.
- ERMOLDVS NIGELLVS (1884). *In honorem Hludowici christianissimi Caesaris Augusti Ermoldi Nigelli exulis elegiaci carminis libri IV. Poetae Latini Aevi Carolini*. T. II. Berlín: Weidmann. (Monumenta Germaniae Historica), p. 467-516.
- ESCOLÀ Tuset, José M. (2005). «Poesía incorporada a las encíclicas mortuorias de Catalunya». A: DÍAZ Y DÍAZ, Manuel C.; DÍAZ DE BUSTAMANTE, José M. (ed.). *Poesía latina medieval (siglos I-XI)*. Florència: SISMEL, p. 609-618.
- FELIU I MONFORT, Gaspar (2007). *La presa de Barcelona per Almansor: història i mitificació*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- FORNÉS PALLICER, M. Antonia; PUIG RODRÍGUEZ-ESCALONA, Mercè (en premsa). «Paisajes poéticos en la Catalunya altomedieval». A: PÉREZ RODRÍGUEZ, Estrella. *Las palabras del paisaje y el paisaje en las palabras de la Edad Media*. Turnhout: Brepols.
- Gestes dels comtes de Barcelona i reis d'Aragó = Gesta comitum Barchinone et regum Aragonie: Text llatí i traducció* (2012). Edició i introducció de Stefano M. Cingolani. Traducció i notes de Robert Álvarez Masalias. Santa Coloma de Queralt: Obrador Edèndum: URV.
- HERNÁNDEZ, José Antonio (2011). «El poder judicial archiva el caso del juez poeta». *El País* [en línia] (26 octubre). <http://politica.elpais.com/politica/2011/10/25/actualidad/1319570678_096081.html> [Consulta: 31 juliol 2017].
- JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard (1992). *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*. Ed. a cura d'Anscari M. Mundó. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- LAVRENTIVS VERONENSIS (1996). *De Bello Maioricano*. Cronologia, introducció, edició crítica, traducció i índex de Jaume Juan Castelló. Barcelona: Bosch.
- Liber iudicum popularis: Ordenat pel jutge Bonsom de Barcelona* (2003). Ed. a cura de Jesús Alturo, Joan Bellés, Josep M. Font i Rius, Yolanda García i Anscari M. Mundó. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia i Interior. (Textos Jurídics Catalans; 23)
- Liber Maiolichinus de gestis Pisanorum illustribus* (1904). Ed. a cura de Carlo Calisse. Roma: Istituto Storico Italiano.
- Liber Maiolichinus de gestis Pisanorum illustribus* (1991). Traducció de Mireia Mulet. Palma: Societat Arqueològica Lul·liana.

- McKINLAY, Arthur Patch (ed.) (1951). *Aratoris subdiaconi De Actibus Apostolorum*. Viena: Hoelder-Pichler-Tempsky. (Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum; LXXII)
- MORALEJO, José Luis (ed.) (1985). *Cancionero de Ripoll (Anónimo)*. Barcelona: Bosch.
- MUNDÓ, Anscari M. (1972). «Recherches sur le traité du moine Garsias à l'abbé-évêque Oliba sur Cuxa». *Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, núm. 3, p. 29-42. [Reproduït a: MUNDÓ (1998), p. 356-367]
- (1998). *Obres completes*. Vol. I: *Catalunya. 1: De la romanitat a la sobirania*. Barcelona: Curial: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- (2006). «Prefaci». A: *Catalunya carolíngia*. Vol. VI: *Els comtats de Rosselló, Conflent, Vallespir i Fenollet*. Ed. a cura de Pere Ponsich. Revisat i completat per Ramon Ordeig i Mata. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, p. 7-26.
- NICOLAU D'OLWER, Lluís (1915-1919). «L'escola poètica de Ripoll en els segles X-XIII». *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, vol. VI, p. 3-84.
- (1932). «La littérature latine au Xe siècle». A: *La Catalogne à l'époque romane: Conférences faites à la Sorbonne en 1930*. París: Ernest Leroux, p. 180-195.
- QUETGLAS, Pere J. (1992). «Nota sobre la cultura dels escrivans medievals a Catalunya». A: *Humanitas in honorem A. Fontán*. Madrid: Gredos, p. 313-317.
- QUETGLAS, Pere J. (2005). «La *Vita Adalbertini* d'Ermengol Bernat d'Urgell». *Euphrosyne*, núm. 33, p. 279-287.
- (2007). «La tradició clàssica a l'edat mitjana als països de parla catalana». *Ítaca: Quaderns Catalans de Cultura Clàssica*, núm. 23, p. 11-26.
- (2013). «Las cualidades poéticas de Miró Bonfill». A: *La compilación del saber en la edad media*. Porto: FIDEM, p. 417-427.
- (2015). «Llenguatge jurídic i llenguatge poètic: les gosadies del comte-bisbe Miró Bonfill». *Anuario de Estudios Medievales*, núm. 45 (1), p. 185-194.
- QUETGLAS, Pere J.; GÓMEZ RABAL, Ana (2014). «The Corpus Documentale Latinum Cataloniae (CODOLCAT)». A: SORIANO, Lourdes; ROVIRA, Helena; CODERCH, Marion; SABATÉ, Glòria; ESPLUGA, Xavier. *Humanitats a la xarxa: món medieval = Humanities on the Webb: the Medieval World*. Berna: Peter Lang, p. 259-269.
- SALRACH, Josep M. (1989). «El comte-bisbe Miró Bonfill i l'Acta de Consagració de Cuixà de l'any 974». *Acta Historica et Archeologica Mediaevalia*, núm. 10, p. 107-124.
- (1995). «Contribució dels monjos de Ripoll als orígens de la historiografia catalana: els primers crònics». A: *Art i cultura als monestirs del Ripollès*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 17-35.

- SORIANO, Lourdes; ROVIRA, Helena; CODERCH, Marïon; SABATÉ, Glòria; ÈSPLUGA, Xavier (2014). *Humanitats a la xarxa: món medieval = Humanities on the Webb: the Medieval World*. Berna: Peter Lang.
- TORRES AMAT, Felix (1836). *Memorias para ayudar a formar un diccionario crítico de los escritores catalanes y dar alguna idea de la antigua y moderna literatura de Cataluña*. Barcelona: Imprenta de J. Verdaguer.
- VALLS TABERNER, Fernando (1991). *Códices manuscritos de Ripoll: El inventario de 1832 de Próspero de Bofarull*. Barcelona: Herederos de Ferran Valls i Taberner.
- VILLANUEVA, Jaime (1803-1852). *Viage literario a las iglesias de España*. Vol. I-XXII. Madrid: Imprenta Real (vol. I-V); València: Imprenta de Oliveres (vol. VI-X); Madrid: Imprenta de la Real Academia de la Historia (vol. XI-XXII).
- WARTBURG, Walter von (1979). *La fragmentación lingüística de la Romania*. 1a reimpr. de la 2a ed. Barcelona: Gredos. [Traducció de l'original alemany *Die Ausgliederung der romanischen Sprachräume*. Berna: Francke, 1950]
- WRIGHT, Roger (1979). «The first poem on the Cid: the *Carmen Campi Doctoris*». *Papers of Liverpool Latin Seminar*, núm. 2, p. 213-248.
- ZIMMERMANN, Michel (2003). *Écrire et lire en Catalogne (IXe-XIVe siècle)*. Vol. I. Madrid: Casa de Velázquez.

Parlament de Lluís Puig i Gordi, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Senyor president, vicepresidents, secretari general, membres de l'Institut d'Estudis Catalans, senyores i senyors,

Últimament cada dia és especial; per tant, voldria dir que avui és un dia molt especial per poder estar en aquest acte. Tristament l'excepcionalitat comença a ser una tradició, però el fet de voler mantenir al màxim les agendes ens sembla que és un acte d'autoexigència —no solament per a les nostres persones, cadascú de nosaltres, sinó també per al país i la cultura, que en definitiva això és el que ens motiva a estar posicionats on estem. Evidentment, hi ha coses que s'han d'alterar, però sembla que és un esforç important, per part de tots vostès també, que hagin volgut destinar una estona a seguir aquest acte.

Voldria felicitar tots els acadèmics que han entrat a formar part d'aquesta família, que en definitiva configureu tots plegats, perquè de ben segur que recordareu llargament aquest moment: amb tota la senzillesa, però també amb tota la càrrega emotiva del context, de l'espai i, fins i tot, del simbolisme que ens envolta al lloc on fem l'acte. Voldria reconèixer, per descomptat, també, a part dels recents nomenats acadèmics, tots els altres membres que formeu part d'aquestes cinc seccions i vint-i-vuit societats filials, re-

partits en totes les seus territorials de l'Institut d'Estudis Catalans, en què teniu la vostra presència, la vostra tasca i la vostra dedicació.

No és que sigui cap aniversari molt important aquest cent desè aniversari de l'IEC, però, sense ànim de fer cap mena de panegíric, sí que em sembla important intentar fer memòria o intentar imaginar-nos en quina situació, en quines condicions es trobaven, veient el passat que tenien al darrere, fa cent deu anys les persones que van fer aquest pas de crear l'Institut. Estaven en un moment millor que nosaltres? (Aquí la secció d'història podria fer ràpidament un retrat de l'època.) L'ambició que tenien ja l'hem assolida? El que es podien imaginar aquells acadèmics fa cent deu anys és on estem? Estem més endavant o més endarrere? No seré jo qui jutgi res. Simplement els volia encomanar aquesta reflexió. Al llarg de la història del nostre país, hi ha hagut moments molt durs per a totes dues bandes i, malgrat això, la tenacitat, el convenciment i l'estimació vers la nostra llengua i la nostra cultura han fet que es pogués anar superant, pas a pas, dia a dia, el que ens anaven posant al davant els esdeveniments i el context que ens tocava viure. Per tant, moltes dècades d'un convenciment que ara tenim impregnat de com la cultura, la

llengua i la nació ens configuren un paquet indissoluble, que no volem renunciar a cap d'aquestes parts, sobretot perquè continuem sent gent il·lusionada, obsessionada amb la recerca del temps perdut, i ens continua motivant molt poder dedicar la nostra energia i la nostra voluntat a allò que de la ciència en el sentit humanístic ens captiva. Jo crec que ara no hem de ser ni moderadament optimistes ni moderadament pessimistes. Hem de ser conscients del moment en què estem i de quina mena de societat volem arribar a assolir en el transcurs dels pròxims onze anys. Quin país ens imaginem que hem de lliurar als nostres nets o als nostres fills? Amb què podem participar i podem col·laborar des de l'Institut d'Estudis Catalans? Em sembla que aquest és el repte important avui, independentment de què es digui o com es digui, de quin estatut jurídic —amb tot el respecte per a totes les possibilitats—, com ens imaginem un país millor, cultural i lingüísticament parlant, d'aquí a uns anys? Doncs, cap aquí hem d'anar. Em sembla que és el camí que ens pertoca de fer ara, per una qüestió de dignitat i de responsabilitat, com a homes i dones lliures, amb el cap alçat.

Poc després de la constitució, fa cent deu anys, sortia aquella Mancomunitat que començava a crear un sistema de lectura públic, les primeres biblioteques (si no m'equivoco, entre 1914 i 1915). Ens ha costat gairebé cent anys

acabar aquest sistema de lectura públic, i, malgrat això, seguim tossudament alçats per defensar que la cultura i la llengua —per tant, no només el coneixement sinó el dret, l'accés al coneixement— són una de les formes imprescindibles del país que volem. Tenim ara una llengua molt més moderna i una llengua de cultura, una llengua de poble, una llengua de ciutadania. També tenim disfuncions, evidentment, no tot són flors i violes; també tenim dificultats però tenim un coneixement i un ús del català, malgrat el camí que ens falta recórrer, molt millors dels que hi havia fa cent deu anys. Per tant, hem de ser moderadament optimistes sabent que si hem arribat fins aquí és, evidentment, gràcies a l'esforç de tothom.

No fa gaire, vaig tenir el privilegi d'estar aquí mateix, en aquesta sala, amb la xarxa internacional Realiter, reunits, treballant sobretot el tema de la terminologia pensant en la traducció. Arribarà un dia que el català serà una llengua d'Europa. Algú s'hi pot seguir negant, però al final vostès saben que l'aigua acaba tornant a la llera del riu, i no pot ser que una llengua moderna, forta i ben preparada no acabi sent algun dia una llengua europea de ple dret. I, per tant, tota aquesta tasca que s'està fent és de vital importància. No seré jo qui els digui quina feina els encomano ni quina feina han de fer vostès, perquè seria un agosarament per part meva que només demos-

traria la meva gran ignorància, sinó que sols els demano aquest repte d'imaginar-nos cap on volem anar, on volem arribar i de quina manera volem lliurar l'Institut d'Estudis Catalans als propers acadèmics

que s'hi incorporin d'aquí a deu, quinze o vint anys. Només això. Jo crec que l'Institut farà una importantíssima aportació al país, a la cultura i a la llengua catalana.

Convenis de col·laboració

Durant el curs 2017-2018, l'Institut d'Estudis Catalans ha establert els convenis de col·laboració següents (per ordre cronològic de signatura):

- El 8 de setembre de 2017, amb l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, un conveni per a la coedició de l'obra *Actes del Dissetè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*.
- El 22 de setembre de 2017, amb la Fundació Bancària «La Caixa», un conveni de col·laboració per a l'organització del cicle *Diàlegs per entendre la societat d'avui*.
- El 3 d'octubre de 2017, amb la Real Academia Española, un conveni marc de col·laboració.
- El 23 d'octubre de 2017, amb la Universitat Rovira i Virgili, la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Obrador Edèndum SL, un conveni específic per a la coedició del quart volum de la col·lecció «Bibliotheca Philosophorum Medii Aevi Cataloniae»: *Libellus Formalitatum. Tractatus De Differentia*, de Pere Dagui.
- El 27 d'octubre de 2017, amb el Centre Interrègional de Développement de l'Occitan, un conveni de col·laboració per

a l'intercanvi de dades i la coproducció d'eines digitals i de recursos compartits entre els projectes Corpus des Troubadours i Occitanica.

- El 31 d'octubre de 2017, amb la Universitat d'Alacant, un document d'acord per al finançament del projecte «Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern (GCM)».
- El 20 de novembre de 2017, amb la Universitat de Verona, un conveni de col·laboració per a dur a terme activitats de recerca en l'àmbit de l'epigrafia.
- El 23 de novembre de 2017, amb la Diputació de Barcelona, un conveni de col·laboració per al finançament de les activitats durant el 2017.
- El 28 de novembre de 2017, amb la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural i la Fundación UNSAM Innovación y Tecnología, un conveni específic per a la col·laboració en el projecte «Sabers escolars des de la llengua i la cultura wichí».
- El 30 de novembre de 2017, amb la Fundació Privada Mútua Catalana, un conveni de col·laboració per a l'edició del *IV Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra»*.

- L'11 de desembre de 2017, amb Rafael Dalmau Editor, un conveni per a la coedició de l'obra *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua*, d'Oriol Garcia i Gemma Pauné.
- El 15 de desembre de 2017, amb la Universitat Pompeu Fabra, un conveni específic de col·laboració per a la coedició d'una novel·la gràfica sobre la vida i l'obra de Pompeu Fabra.
- El 29 de desembre de 2017, amb l'Ajuntament de Barcelona, un conveni de col·laboració per al desenvolupament del pla d'activitats 2017 del Hub a Barcelona de l'Academia Europaea.
- El 30 de desembre de 2017, amb la Universitat Pompeu Fabra, un conveni específic de col·laboració per al funcionament de l'Observatori de Neologia per a l'any 2017.
- L'11 de gener de 2018, amb la Fundació Catalunya La Pedrera i la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya, un conveni de col·laboració per al finançament del programa «Bojos per les matemàtiques 2018».
- El 22 de febrer de 2018, amb la Institució Francisc de Borja Moll, un acord marc de col·laboració.
- El 9 de març de 2018, amb la Fundació Bancària «La Caixa», un conveni de col·laboració per al desenvolupament del Portal de Recursos Lingüístics.
- El 10 de març de 2018, amb l'Associació Cultural del Matarranya, un conveni marc de col·laboració.
- El 20 de març de 2018, amb l'editorial Galerada, un conveni de col·laboració per a la coedició de l'obra *Salvador Giner. Dies i fets*, de Maite Montagut.
- El 20 de març de 2018, amb l'Institut de Ciències Polítiques i Socials, un conveni marc de col·laboració mitjançant la Societat Catalana d'Estudis Jurídics.
- El 20 d'abril de 2018, amb l'Institut d'Estudis Baleàrics, un conveni de coedició de l'obra *Les Illes Balears. Estudi geogràfic i econòmic. Mallorca. El sud i el sud-est*, de Vicenç M. Rosselló.
- El 20 d'abril de 2018, amb l'Institut d'Estudis Baleàrics, un conveni de coedició de l'obra *Les medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València i Balears (1724-1843)*, de Jaume Boada.
- L'11 de maig de 2018, amb Josep M. Mestres i Serra, Joan Costa i Carreras, Mireia Oliva i Fàbregas i Ricard Fité i Labaila, un conveni per a la publicació en línia de la quarta edició del *Manual d'estil*.

- El 29 de maig de 2018, amb la Fundació Privada BCN Formació Professional, un conveni de col·laboració per regular i estipular fórmules de cooperació en l'àmbit de la formació professional.
- L'1 de juny de 2018, amb la Universitat Autònoma de Barcelona, un conveni de col·laboració per emmarcar i coordinar

l'actuació conjunta en l'àmbit de la història de la llengua catalana en l'època contemporània.

- El 12 de juny de 2018, amb Banco Santander, un conveni de col·laboració per a l'edició, publicació i difusió del *Diccionari d'economistes catalans*.

Representació en institucions

Institucions d'àmbit català

Biblioteca de Catalunya	<i>Consell Rector</i> <i>Vicepresident segon</i> President de l'IEC (representant nat)
Casa-Museu Prat de la Riba	<i>Vocal</i> Albert Balcells i González
Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)	<i>Patronat</i> President de l'IEC
Consell Assessor de les Comunitats Catalanes de l'Exterior del Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència	Àngel Messeguer i Peypoch
Consell Interuniversitari de Catalunya	<i>Conferència general</i> President de l'IEC (representant nat)
Consell Nacional d'Arxius de la Generalitat de Catalunya	<i>Vocal</i> Eva Serra i Puig (†)
Consell Social de la Llengua Catalana de la Generalitat de Catalunya	<i>Vicepresident</i> President de l'IEC (representant nat)
Consorci Centre de Recerca Matemàtica (CRM)	President de l'IEC (membre nat)
Consorci del Centre de Terminologia (TERMCAT)	President de l'IEC (representant nat) Presidenta de la SF (representant nada)
Consorci Institut Ramon Llull	<i>Consell de Direcció</i> President de l'IEC

**Federació d'Organitzacions Catalanes
Internacionalment Reconegudes (FOCIR)** *Tresoreria*
Àngel Messeguer i Peypoch

Junta de Museus de Catalunya *Ple*
Vocal
Josep Guitart i Duran

Institucions d'àmbit estatal

Comité Español de Ciencias Históricas Antoni Riera i Melis

Museo Arqueológico Nacional de Madrid *Reial Patronat*
Marc Mayer i Olivé

Institucions d'àmbit internacional

**Centre d'Estudis Catalans
de la Universitat de París IV
(París-Sorbona)** President de l'IEC (representant nat)

Institut Franco-Català Transfronterer President de l'IEC (representant nat)

Unió Acadèmica Internacional *Vicepresident*
Josep Guitart i Duran
(fins al 22.10.2017)
Delegats
Josep Guitart i Duran (titular)
Antoni Riera i Melis (adjunt)

Patronats

Fundació Carles Salvador Joandomènec Ros i Aragonès
(vicepresident)
Ramon Sistac i Vicén
Vicent Pitarch i Almela

Fundació Ferran Sunyer i Balaguer	President de l'IEC Secretari general de l'IEC President de la Secció de Ciències i Tecnologia President de la Societat Catalana de Matemàtiques (representants nats)
Fundació Mercè Rodoreda	<i>Membres nats</i> Membres del Consell Permanent <i>Membres electius</i> Joaquim Mallafrè i Gavaldà Josep Massot i Muntaner Damià Pons i Pons Maria Mercè Boronat <i>Comissió Tècnica</i> Joaquim Mallafrè i Gavaldà Josep Massot i Muntaner Damià Pons i Pons
Fundació Pau Casals	President de l'IEC (membre nat)
Fundació Pere Coromines d'Estudis Filosòfics, Històrics, Literaris i d'Investigació Lingüística	President de l'IEC (membre nat)
Fundació Tot Raval	Ramon Corbella i Bosch
Fundació Universitat Catalana d'Estiu	President de l'IEC (representant nat)
Monestir de Santes Creus	Josep Guitart i Duran
Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici	Carles Cortés i Moragrega Joandomènec Ros i Aragonès (suplent)
Villa Romana dels Ametllers de Tossa	Narcís Soler i Masferrer

Intervencions institucionals

Visitants il·lustres

Durant el curs 2017-2018, l'Institut d'Estudis Catalans ha rebut els visitants il·lustres següents:

- Birte Wassenberg, de la Universitat d'Estrasburg, i Rémi Caucanas, de l'Institut Catòlic de la Mediterrània (21 de setembre de 2017).
- Josep Pellicer i Bru, president de l'Asociación Numismática Española (27 de setembre de 2017).
- Joan Rigol i Roig, antic president del Parlament de Catalunya (27 de setembre de 2017).
- Mònica Güell, directora del Centre Català de París (25 d'octubre de 2017).
- Miquel Àngel Maria, conseller de Cultura de Menorca (25 d'octubre de 2017).
- Josep Dallerès, president de la Comissió Nacional Andorrana per la UNESCO (26 d'octubre de 2017).
- Michele Chiaruzzi, director del Centre de Recerca de Relacions Internacionals de la Universitat de San Marino (26 d'octubre de 2017).
- Joan Gómez Pallarès, director de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, ICAC (5 de febrer de 2018).
- Miquel Strubell, president de la Fundació Congrés de Cultura Catalana (28 de febrer de 2018).
- Martí Vallès Prats, alcalde de Cassà de la Selva (1 de març de 2018).
- Xavier Carbó i Cañigüeral, familiar de Xavier Carbó i Maymí (1 de març de 2018).
- Mercè Conesa i Pagès, presidenta de la Diputació de Barcelona (20 d'abril de 2018).
- Fanny Tur Riera, consellera de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears (20 d'abril de 2018).
- Vicent Flor Moreno, director de la Institució Alfons el Magnànim - Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació (10 de maig de 2018).
- Vicent Escartí Soriano, director de la *Revista Valenciana de Filologia* (10 de maig de 2018).
- Rafael Roca Ricart, secretari de la *Revista Valenciana de Filologia* (10 de maig de 2018).
- Mircea Cărtărescu, escriptor romanès (14 de maig de 2018).
- Andrés Urrutia Badiola, president de l'Euskaltzaindia (31 de maig de 2018).
- Chakir El Homrani Lesfar, conseller de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya (27 de juny de 2018).
- Quim Torra i Pla, president de la Generalitat de Catalunya (23 de juliol de 2018).

Assistència a actes, visites i missions institucionals

2017

- Assemblea general de l'ALLEA (All European Academies) i primer congrés conjunt de l'ALLEA i l'Academia Europaea: *Sustainability and resilience*, a l'Acadèmia de Ciències d'Hongria (Budapest). 4-6 de setembre.
- Cloenda a l'IEC de l'11th European Conference on Theoretical and Computational Chemistry, organitzada per la Societat Catalana de Química (IEC) i l'Associació Europea de Ciències Químiques i Moleculars (EuCheMS). 7 de setembre.
- Acte d'inauguració del curs acadèmic 2017-2018 del sistema universitari català, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. 8 de setembre.
- Acte institucional de la Diada Nacional de Catalunya al Born de Barcelona, organitzat per la Generalitat de Catalunya i el Parlament de Catalunya. 10 de setembre.
- Celebració de la Diada Nacional de Catalunya a l'IEC: conferència de Carles Boix, catedràtic de ciència política de la Universitat de Princeton i membre de l'IEC: «Catalunya, subjecte sobirà, a la recerca de garanties polítiques: el referèndum de l'1 d'octubre»; interpretació musical de la companyia Xuriach, i jornada de portes obertes amb visites guiades. 11 de setembre.
- Conferència commemorativa de l'Onze de Setembre: «Catalunya avui, una mirada des d'Espanya», de Suso de Toro, a l'Ateneu Barcelonès. 12 de setembre.
- Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC, glossa Aurora Bertrana en l'acte de commemoració del 125è aniversari del naixement d'Aurora Bertrana (1892-1974), en la Setmana del Llibre en Català, a l'avinguda de la Catedral (Barcelona). 12 de setembre.
- Acte de cloenda del debat «Ara és demà», organitzat pel Consell Escolar de Catalunya, al Palau de la Generalitat. 13 de setembre.
- Tercer concert del cicle *Música al claustre* de l'IEC dedicat a l'obra del compositor, musicòleg, pedagog i crític Felip Pedrell: «La puresa de la música instrumental», a càrrec del Trio Arriaga, format per Daniel Ligorio (piano), Felipe Rodríguez (violí) i David Apellániz (violoncel). 14 de setembre.
- Lliurament del Premi Trajectòria a Jaume Cabré, en el marc de la Setmana del Llibre en Català, a l'avinguda de la Catedral (Barcelona). 14 de setembre.
- Presentació del llibre *Més de quaranta senyals. Noves reflexions sobre medi ambient*, de Joandomènec Ros (publicat per Pagès Editors), al Museu del Clima i de la Ciència (Lleida). 15 de setembre.
- Sessió inaugural del curs 2017-2018 de la Universitat de Barcelona, a l'edifici històric de la Universitat de Barcelona. 18 de setembre.

- Reunió de la Comissió Cívica dels 125 anys de les Bases de Manresa, a l'Ajuntament de Manresa. 19 de setembre.
- Reunió del Consell de Direcció del Premi Ramon Margalef d'Ecologia, al Palau de la Generalitat de Catalunya. 19 de setembre.
- Sessió inaugural del curs 2017-2018 de la Universitat Politècnica de Catalunya, a l'edifici Vèrtex de la UPC (Barcelona). 22 de setembre.
- Sessió de recepció del membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials Guillem López Casanovas. 26 de setembre.
- Presentació del llibre publicat per l'IEC *Catalunya i futur*, a l'IEC. 27 de setembre.
- Acte de benvinguda a l'IEC a la reunió de la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC. 27 de setembre.
- Reunió del Consell de Direcció del Centre de Recerca Matemàtica, a la seu de la Secretaria d'Universitats i Recerca. 27 de setembre.
- Dia Internacional de la Traducció, organitzat per l'IEC i l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, a l'IEC. 28 de setembre.
- Presentació a l'IEC de la jornada de ciència i art «Science Needs You!», organitzada per l'Associació Catalana per a la Divulgació Científica (ACDIC). 28 de setembre.
- Sessió inaugural del curs 2017-2018 de la Universitat de Girona, a l'Aula Magna Modest Prats de la UdG. 29 de setembre.
- Sessió en memòria de Jordi Carbonell i de Ballester, membre de la Secció Filològica, a l'IEC. 4 d'octubre.
- Acte inaugural del curs 2017-2018 de la Universitat d'Andorra amb la conferència de Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia: «Dones, ciència i tecnologia: una carrera de fons», a Sant Julià de Lòria. 6 d'octubre.
- XIII Jornada Realiter: «Terminologia per a la normalització i terminologia per a la internacionalització», organitzada per la UPC i l'IEC, que tingué lloc a l'IEC. 6 d'octubre.
- Inauguració del congrés internacional *Music Criticism 1950-2000*, organitzat per la Societat Catalana de Musicologia, a l'IEC. 9 d'octubre.
- Lectura en veu alta: «A l'IEC llegim Rodoreda», al pati de l'IEC. 10 d'octubre.
- Conferència del reverendíssim pare Josep M. Soler, organitzada per Barcelona Tribuna, a l'Hotel Palace (Barcelona). 16 d'octubre.
- Ple del Consell Social de la Llengua Catalana, al Palau Marc (Barcelona). 16 d'octubre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer, a l'IEC. 16 d'octubre.
- Inauguració del curs de l'IEC 2017-2018, presidit per Lluís Puig, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i discurs inaugural de Pere J. Quetglas i Nicolau, membre de la Secció Filològica, amb el títol *La literatura furtiva*. 17 d'octubre.

- Inauguració del congrés *Josep Puig i Cadafalch, arquitecte de Catalunya*, organitzat per la UB, la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró i l'IEC, que tingué lloc a l'IEC. 18 d'octubre.
- Investidura del president de l'IEC com a soci d'honor de la Societat Espanyola de Malacologia, a Girona. 20 d'octubre.
- Josep Bujan i Montserrat Folch, de l'Acadèmia Catalana de Gastronomia i Nutrició, imparteixen les ponències «Un gastroviatge per l'enopaisatge» i «Els falsos mites dels diferents aliments», respectivament, dins el cicle interacadèmic *Els aliments*, a l'IEC. 23 d'octubre.
- Lliurament del Premi Ramon Margalef d'Ecologia, al Palau de la Generalitat. 24 d'octubre.
- Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana de Geografia: «De la governança del corredor mediterrani a la planificació supramunicipal», pronunciada per Josep Vicent Boira, membre de l'IEC. 24 d'octubre.
- Inauguració del curs acadèmic 2017-2018 de l'Ateneu Universitari Sant Pacià, al Seminari Conciliar de Barcelona. 25 d'octubre.
- Acte de benvinguda a l'IEC a la doctora Sandra Díaz, Premi Ramon Margalef d'Ecologia 2017, i trobada amb els estudiants de batxillerat de la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC), a l'IEC. 25 d'octubre.
- Sessió inaugural del curs 2017-2018 de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, amb la conferència de Joan Villarroja i Font, de la UB, amb el títol «Hilari Raguier, trajectòria d'un historiador», amb la presència del pare Hilari Raguier, que va rebre un homenatge. 25 d'octubre.
- Inauguració del cicle de conferències *Microestats europeus: cooperació i diplomàcia*, organitzat per la Delegació de Perpinyà de l'IEC, que tingué lloc a la seu de l'IEC. 25 d'octubre.
- Inauguració de la Tercera Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra: «El sentiment de pertinença i la llengua», organitzada per la Universitat Pompeu Fabra i l'IEC, que tingué lloc a l'IEC. 26 d'octubre.
- Inauguració de la jornada *Menjar amb por? Trencant mites*, dins el cicle interacadèmic *Els aliments*, organitzada per l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació, a l'IEC. 31 d'octubre.
- Homenatge a l'IEC al poeta mossèn Ramon Muntanyola amb motiu del centenari del seu naixement, organitzat per la Diputació de Tarragona, l'Arquebisbat de Tarragona, l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí i l'IEC. 7 de novembre.
- El periodista Xavier Sitjà del programa *El escarabajo verde*, de TVE, entrevista el president de l'IEC. 7 de novembre.

- Lliurament a Castelló del Premi ADN de divulgació de les ciències naturals a la Institució Catalana d'Història Natural; atorgat per l'Ateneu de Natura. 11 de novembre.
- Inauguració a l'IEC de la 22a Setmana de la Ciència a Catalunya (SC17), organitzada per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI). 13 de novembre.
- Conferència a l'IEC de Ricard Guerrero: «La vida que brolla a la foscor. Els orígens de la vida a la terra... i en el sistema solar». 15 de novembre.
- Commemoració del Dia de la UNESCO 2017, organitzada per la Xarxa Civil UNESCO a Catalunya, a l'IEC. 17 de novembre.
- Reunió del Consell Social de l'Ateneu Barcelonès, a la seu de l'Ateneu. 20 de novembre.
- Conferència de premsa dels organitzadors del congrés *Catalunya i futur*. 20 de novembre.
- Reunió de la Comissió Permanent i del Plenari del Consell de Protecció de la Natura, a la seu del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya. 22 de novembre.
- Quart concert del cicle *Música al claustre*: «La dimensió europea de Felip Pedrell», a càrrec de la soprano Marta Mathéu i del pianista Albert Guinovart, a l'IEC. 22 de novembre.
- Disputatio de Barcelona 2017, organitzada per l'Academia Europaea, a l'IEC. 22 de novembre.
- Entrevista amb el president de la Xarxa Vives d'Universitats, Josep M. Garrell; el vicepresident Francesc Xavier Grau, i el secretari executiu, Ignasi Casadesús, al Rectorat de la Universitat Ramon Llull. 22 de novembre.
- Presentació a l'IEC del llibre *La Societat Catalana d'Estudis Històrics. Setanta anys de compromís amb la història (1946-2016)*. 22 de novembre.
- Commemoració del primer centenari de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, a la seu de l'Arxiu. 23 de novembre.
- Conferència del president de l'IEC «El mar de Tarragona fa dos mil·lennis» en l'acte de presentació de les *Actes del III Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic Tarraconense Biennal* i la presentació pública de la nova reunió, al Museu Bíblic Tarraconense (Tarragona). 27 de novembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Privada Salvador Alibau. 29 de novembre.
- Sessió d'obertura a l'IEC de la IV Jornada Mengem Sa: «Diètes o modes?», dins el cicle interacadèmic *Els aliments*, organitzada per les filials de l'IEC Institució Catalana d'Estudis Agraris i Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació. 29 de novembre.
- Sessió inaugural a l'IEC del curs 2017-2018 de la Societat Catalana de Biologia, amb la conferència inaugural de Salvador Aznar Benitah, de l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona, amb el títol «CèHules mare en la salut i en la malaltia». 29 de novembre.

- Inauguració de la setena edició del Fòrum del Patrimoni Literari «Els papers dels escriptors», organitzada per la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la Universitat de Girona, que tingué lloc a la Biblioteca de Catalunya. 30 de novembre.
- Conferència «Intel·ligència artificial i salut: interpretant les dades dels *smartwatches* i altres *wearables*», de Beatriz López; organitzada per la Societat Catalana de Tecnologia, a l'IEC. 30 de novembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Universitat Catalana d'Estiu, a l'IEC. 1 de desembre.
- Acte en record de Lluís Casassas i Simó, organitzat per la Societat Catalana de Geografia a l'IEC. 12 de desembre.
- Reunió per a la preparació de l'Any Pompeu Fabra 2018, a la seu del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 12 de desembre.
- Recepció de nous membres numeraris per part del secretari general i imposició d'insígnies per part del president. 13 i 14 de desembre.
- Cloenda del curs «Producció de proteïna destinada a alimentació animal a partir de microorganismes», dins el cicle interacadèmic *Els aliments*, a la seu de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries. 13 de desembre.
- Reunió del Consell Interuniversitari de Catalunya, al Palau de Pedralbes (Barcelona). 14 de desembre.
- Lliurament a l'IEC dels Premis del Centre Català de la Nutrició de l'IEC (CCNIEC). 15 de desembre.
- 67a Nit de Santa Llúcia, organitzada per Òmnium Cultural, al poliesportiu Virrei Amat de Barcelona. 15 de desembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Carles Salvador, a la seu de la Fundació (Benassal). 16 de desembre.
- Reunió de la Comissió de l'Edifici i Patrocinis, a la seu de l'Ateneu Barcelonès (Barcelona). 18 de desembre.
- Acte de lliurament d'una placa de reconeixement a l'IEC per part de l'associació Sobirania i Justícia. 18 de desembre.
- Reunió del Consell de Direcció del TERMCAT, al TERMCAT. 18 de desembre.
- Reunió del Plenari de la Fundació Universitat Oberta de Catalunya, a la UOC. 20 de desembre.
- Acte organitzat per Fórum Europa Tribuna Catalunya a l'Hotel Palace, amb Carles Castro analista de *La Vanguardia*, i Gabriel Colomé, professor de ciència política de la UAB, respectivament. 22 de desembre.

2018

- Acte de recepció dels nous membres numeraris de la Secció Filològica per part del secretari general i imposició d'insígnies per part del president. Nous membres de la Secció Filològica: Anna Bartra, Magí Camps, Vicent Martines i Albert Turull. 11 i 18 de gener.
- Acte de benvinguda a l'IEC als participants de la reunió sobre la digitalització del projecte Catalunya Carolíngia. 16 de gener.
- Celebració de la Diada de Menorca, a la seu del Consell Insular de Menorca (Maó): cloenda de l'Any Pasqual Calbó i inici dels actes de celebració dels vint-i-cinc anys de la declaració de Menorca com a reserva de la biosfera, organitzat pel Consell Insular de Menorca. 17 de gener.
- Inauguració a l'IEC de les Jornades Internacionals sobre el Món Clàssic en Honor de Carles Miralles. 18 de gener.
- Segona sessió del cicle de conferències *Microestats europeus: cooperació i diplomàcia*, a l'IEC. 18 de gener.
- Presentació del llibre publicat per l'IEC i la Universitat de València *La cort napolitana d'Alfons el Magnànim: el context de 'Curial e Güelfa'*, d'Abel Soler, al Centre Cultural La Nau (València). 24 de gener.
- Roda de premsa de presentació de l'Any Pompeu Fabra 2018, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística, al Palau Marc (Barcelona). 25 de gener.
- Reunió tècnica preparatòria de l'Agenda Urbana de Catalunya, a la seu del Departament de Territori i Sostenibilitat (Barcelona). 26 de gener.
- Presentació a l'IEC del llibre *1939: els núvols confiscats. Relat d'Eduard Fontserè sobre els últims dies del Servei Meteorològic de Catalunya*, de Josep Batlló i Montserrat Busto, a cura de Manuel Castellet. 29 de gener.
- Reunió a l'IEC del Consell Directiu del congrés *Catalunya i futur*. 29 de gener.
- Inauguració de la nova Biblioteca Digital de Menador Espai Cultural, a Castelló. 30 de gener.
- Presentació del llibre electrònic *Felip Pedrell a la Biblioteca de Catalunya*, a la Sala de la Caritat de la Biblioteca de Catalunya. 31 de gener.
- Presentació de l'Any Montserrat Abelló, a la Sala de la Caritat de la Biblioteca de Catalunya. 1 de febrer.
- Reunió de la Comissió d'Investigació de l'IEC. 5 de febrer.
- Lliurament del XV Premi Catalunya d'Economia, atorgat per la Societat Catalana d'Economia a José García Montalvo, al Palau Macaya (Barcelona). 7 de febrer.
- Reunió del Jurat del Premi Serra d'Or, a la seu de Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Barcelona). 12 de febrer.

- Televisió de Badalona entrevista el president de l'Institut en referència a l'Any Fabra, a l'IEC. 13 de febrer.
- Reunió de la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC), a la seu de la ILC. 15 de febrer.
- Presentació de l'Any Europeu del Patrimoni 2018, al Recinte Modernista de Sant Pau (Barcelona). 16 de febrer.
- Lliurament a l'IEC dels premis de l'Olimpiada de Biologia de Catalunya. 16 de febrer.
- Presentació a Andorra la Vella del llibre *Recull de conferències 2015. 700 anys de la mort de Ramon Llull. 9ns Debats de Recerca: «La recerca jurídica a Andorra»*, publicat per l'IEC i la Societat Andorrana de Ciències. 19 de febrer.
- Acte al pati de l'IEC en record de Pompeu Fabra, amb motiu dels cent cinquanta anys del seu naixement. 20 de febrer.
- Jornada de Debat al voltant de l'Actual Paradigma del Disseny Gràfic, organitzada pel Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya, a l'IEC. 21 de febrer.
- Inauguració de l'Any Pompeu Fabra 2018, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística, al Teatre Zorrilla (Badalona). 21 de febrer.
- Reunió de la Comissió d'Investigació, a l'IEC. 26 de febrer.
- Reunió de la Comissió de les Societats Filials, a l'IEC. 27 de febrer.
- Reunió del Consell Directiu del congrés *Catalunya i futur*, a l'IEC. 28 de febrer.
- Homenatge a Xavier Carbó i Maymí (1893-1918), en reconeixement de la seva contribució al *Diccionari general de la llengua catalana*, a l'IEC. 1 de març.
- Simposi internacional *Josep Palau i Fabre (1917-2008). L'Alquimista*, a l'IEC. 2 de març.
- Tertúlia amb un grup de metges jubilats presidit pel doctor Antoni Caralps, al Cafè de l'Òpera (Barcelona). 3 de març.
- Presentació a l'IEC del portal Pompeu Fabra, que conté la versió digital de les *Obres completes* de Pompeu Fabra, dins les activitats de celebració del 150è aniversari del naixement del gramàtic català. 5 de març.
- Concert a l'IEC de Lídia Pujol: *Polorum Regina. La dona com a referent de la llibertat*, organitzat per l'Academia Europaea. 6 de març.
- Commemoració dels cinquanta anys de la Facultat de Teologia de Catalunya, al Seminari Conciliar de Barcelona. 7 de març.
- Sessió en memòria de Pere Verdager i Juanola, a l'IEC. 8 de març.
- Celebració dels noranta-cinc anys del PEN català, a l'Auditori del CCCB. 9 de març.
- Presentació del conveni de col·laboració entre l'IEC i l'Associació Cultural del Matarranya, i del treball «El jaciment ibèric de Sant Antoni de Calaceit i el poblament ibèric de

- les comarques del Matarranya i la Terra Alta», de Rafael Jornet Niella, al teatre La Germandat (Calaceit). 10 de març.
- Reunió del Patronat de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer, a l'IEC. 12 de març.
 - Inauguració del Seminari Aula Mediterrània, organitzat per l'Institut Europeu de la Mediterrània, a l'IEC. 13 de març.
 - Reunió del Consell de Direcció del TERMCAT, a la seu del TERMCAT (Barcelona). 13 de març.
 - Presentació a l'IEC de la novel·la gràfica *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua*, d'Oriol Garcia Quera i Gemma Pauné Xuriguera, i editat per Dalmau Editors. 14 de març.
 - Presentació del llibre *La cort napolitana d'Alfons el Magnànim: el context de 'Curial e Güelfa'*, coedició de l'IEC, PUV i la Institució Alfons el Magnànim - CVEI, que tingué lloc a la Librería del BOE (Madrid). 15 de març.
 - Reunió de la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes, a la seu de la Institució. 15 de març.
 - Presentació a l'IEC del llibre *Els cereals i el pa en els països de llengua catalana a la baixa edat mitjana*, d'Antoni Riera, membre de la SHA. 20 de març.
 - Assemblea General Ordinària de la Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR), al Club Social de l'SGAE (Barcelona). 20 de març.
 - Sessió de cloenda del cicle conjunt de les acadèmies *Els aliments* amb la conferència del president de l'IEC «El frau més gran de la història. Les conseqüències de l'agricultura per a la humanitat i per al medi ambient», a l'IEC. 22 de març.
 - Inauguració del Simposi Internacional Prudenci i Aurora Bertrana, a l'IEC. 23 de març.
 - Presentació del portal Pompeu Fabra, a l'Institut Menorquí d'Estudis (Maó). 23 de març.
 - Reunió amb Fanny Tur, consellera de Cultura, Participació i Esports del Govern balear; Joana Català, directora general de Cultura del Govern balear; Miquel Àngel Maria, conseller de Cultura del Consell Insular de Menorca, i Margarita Orfila, presidenta de l'Ateneu de Maó, a la seu del Consell Insular de Menorca. 26 de març.
 - Inauguració a l'IEC del simposi *Vigència de Manuel de Pedrolo*, organitzat per la Institució de les Lletres Catalanes, el Departament de Filologia Catalana de la UAB, el Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània i la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC). 11 d'abril.
 - Inauguració de l'exposició «Els fonaments del catalanisme polític. Les Bases de Manresa, 125 anys», a la Diputació de Barcelona. 12 d'abril.
 - Reunió del Patronat del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), al Departament de Territori i Sostenibilitat (Barcelona). 12 d'abril.

- Rodoreda a l'IEC: espectacle de dansa i text *Entre viatges i flors*, de Natàlia Vignatti i Jordi Ribot Thunnissen, i lectura de *Cartes de guerra i d'exili (1934-1960)*, organitzat per l'IEC. 12 d'abril.
- Funeral de Josep M. Font i Rius, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, a la parròquia de Sant Ildefons (Barcelona). 12 d'abril.
- Manifestació convocada per l'Espai Democràcia i Convivència sota el lema «Pels drets i les llibertats, per la democràcia i la cohesió, us volem a casa!», a Barcelona. 15 d'abril.
- Reunió del Patronat de la Fundació Universitat Oberta de Catalunya, a l'IEC. 16 d'abril.
- Xesca Rebassa, de La Perifèrica Produccions, entrevista el president de l'IEC per a la realització d'un documental sobre Josep Massot i Muntaner, a l'IEC. 18 d'abril.
- Debat *La Renaixença a judici*, a l'IEC, en el marc de la commemoració dels 125 anys de les Bases de Manresa. 19 d'abril.
- Lliurament dels Premis Sant Jordi 2018 de l'IEC, presidit per Joandomènec Ros, president de l'IEC; Fanny Tur, consellera de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears, i Mercè Conesa, presidenta de la Diputació de Barcelona. 20 d'abril.
- Diada de Sant Jordi a l'IEC: jornada de portes obertes, visites guiades pels espais de la Casa de Convalescència, itinerari pel jardí Mercè Rodoreda amb el guiatge de Mariàngela Vilallonga i venda de llibres a la Casa de Convalescència i a la Rambla de Barcelona. 23 d'abril.
- Conferència sobre l'IEC del president de l'Institut, a Perpinyà. Convidat per Josep Puigbert, director de la Casa de la Generalitat a Perpinyà. 23 d'abril.
- Lliurament de premis en la celebració del Dia del Biòleg, organitzat pel Col·legi de Biòlegs de Catalunya, a l'Hotel Catalonia Eixample 1864 (Barcelona). 25 d'abril.
- Reunió de la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC), a la seu de la Institució. 25 d'abril.
- Nit de Sant Jordi a Perpinyà, organitzada per Òmnium Catalunya Nord, en què es lliurà el Premi Catalunya del Nord de l'IEC, al Palau de Congressos de Perpinyà. 27 d'abril.
- Presentació d'un monogràfic de la *Revista de Catalunya* sobre Prat de la Riba: «Enric Prat de la Riba: pensar i construir una Catalunya per al futur», a l'Ateneu Barcelonès. 30 d'abril.
- Acte de proclamació dels Premis Crítica Serra d'Or, a l'Espai Endesa de Barcelona. 2 de maig.
- Reunió del Consell Directiu del congrés *Catalunya i futur*. 3 de maig.
- Presentació a l'IEC del còmic *De terra o de mar. Un viatge per descobrir i conèixer els oceans amb la imaginació*, publicat per l'Institut de Ciències del Mar (CSIC). 8 de maig.

- Reunió plenària del Consell de Protecció de la Natura al Parc Natural del Delta de l'Ebre. 12 de maig.
- Obertura a l'IEC de la jornada internacional *El prodigi de les lletres: aproximació a l'obra de Mircea Cărtărescu*, organitzada per les Facultats de Filosofia i Lletres i de Traducció i Interpretació de la UAB, la Institució de les Lletres Catalanes i l'IEC. 14 de maig.
- Presentació a l'IEC del *Diccionari filosòfic*, de Mario Bunge, publicat per l'IEC. 15 de maig.
- Lliurament de premis de la Prova Cangur 2018, organitzat per la Societat Catalana de Matemàtiques (IEC), al Teatre Poliorama (Barcelona). 15 de maig.
- Assemblea General de l'ALLEA (All European Academies), a Sofia (Bulgària). 16-18 de maig.
- Inauguració de l'exposició «Pompeu Fabra. Una llengua completa» i estrena del monòleg *Pompeu Fabra: jugada mestra!*, en un acte organitzat per la Direcció General de Política Lingüística en el marc de l'Any Pompeu Fabra 2018 a l'Arts Santa Mònica (Barcelona). 17 de maig.
- Conferència de Joaquim Torra, president de la Generalitat de Catalunya: «El ciutadà Pompeu Fabra», en el marc de l'Any Pompeu Fabra 2018, a Sant Pere de Ribes. 17 de maig.
- Reunió de la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC), a la seu de l'ILC. 17 de maig.
- Dinar d'agraïment a la Comissió Cívica de la Commemoració del 125è aniversari de les Bases de Manresa. 18 de maig.
- Presentació a l'IEC del llibre *Les medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València i Balears (1724-1843)*, organitzada per la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC). 22 de maig.
- Reunió de la Comissió del Fons Noguera, a l'IEC. 22 de maig.
- Acte de presentació a l'IEC del llibre *Memòries de l'exili mexicà (1943-1956)*, d'Artur Bladé Desumvila, publicat per Cossetània Edicions. 23 de maig.
- Entrevista a l'IEC amb Carles Salvadó, Salvador Alegret i Manel Sanromà, president, vicepresident i director, respectivament, de la Fundació puntCAT. 23 de maig.
- Reunió de la Comissió d'Investigació, a l'IEC. 23 de maig.
- Homenatge a Josep Miquel Vidal (1939-2013), a l'IEC. Acte organitzat per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i l'Institut Menorquí d'Estudis. 31 de maig.
- Inauguració a l'IEC de la III Jornada sobre Documentació Ambiental a Catalunya, organitzada pel Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. 31 de maig.

- Cloenda a l'IEC del 19è Simposi de la Fundació La Marató de TV3. 4 de juny.
- Lliurament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a Quim Monzó, al Palau de la Música. 4 de juny.
- Lliurament dels Premis Medi Ambient 2018 en el marc del Dia Mundial del Medi Ambient. Organitzat pel Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, a l'IEC. 5 de juny.
- Homenatge a Maria Aurèlia Capmany amb motiu del centenari del seu naixement; organitzat per l'Ajuntament de Barcelona, al Saló de Cent. 5 de juny.
- Reunió a l'IEC del Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda. 6 de juny.
- Conferència General del Consell Interuniversitari de Catalunya, a la sala d'actes de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (Barcelona). 7 de juny.
- Reunió del Consell Assessor de la Institució de les Lletres Catalanes. 8 de juny.
- Inauguració a l'IEC de l'exposició «Fundació Germà Colón, quinze anys al servei de la investigació», organitzada per la Universitat Jaume I i la Fundació Germà Colón Domènech. 8 de juny.
- Ruta Pompeu Fabra a Bilbao. 9 de juny.
- Reunió del Consell de Direcció del TERMCAT, a la seu del centre (Barcelona). 11 de juny.
- Reunió del Patronat de la Fundació Pau Casals al Vendrell. 11 de juny.
- Entrevista a l'IEC del secretari general amb Isona Passola, presidenta de l'Acadèmia del Cinema Català. 12 de juny.
- Acte concert de la Diada Pau Casals Barcelona 2018, organitzat per la Fundació Pau Casals, al Palau de la Música Catalana. 12 de juny.
- Conferència a l'IEC: «Josep M. Llompart: apunts de sociolingüística», organitzada per la Direcció General de Política Lingüística de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports del Govern balear i l'IEC. 13 de juny.
- IV Jornades «La recerca sociolingüística en l'àmbit de la llengua catalana», organitzades per la Xarxa CRUSCAT de l'IEC. 14 de juny.
- Concert commemoratiu del 75è aniversari de la Delegació del Consell Superior d'Investigacions Científiques a Catalunya i del 50è aniversari del Centre de Recerca d'Humanitats del CSIC a Catalunya, la Institució Milà i Fontanals, que tingué lloc a la seu del CSIC a Barcelona. 14 de juny.
- Reunió del Consell de Direcció del Centre de Recerca Matemàtica, a la seu de la Secretaria d'Universitats i Recerca (Barcelona). 15 de juny.
- Presentació a Palma del llibre *Les medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València i Balears (1724-1843)*, publicat per l'IEC. 18 de juny.
- Reunió a l'IEC del Patronat de la Fundació Salvador Alibau. 18 de juny.

- Inauguració de la delegació de l'IEC a l'Alguer. 20 de juny.
- Reunió de la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes, a la seu de la Institució. 21 de juny.
- Visita del Consell Permanent a l'Abadia de Montserrat, convidat per l'abat, Josep M. Soler i Canals. 22 de juny.
- Reunió del Consell del Centre d'Estudis Catalans de París, a la seu de la Fundació a París. 25 de juny.
- Presentació a la Residència d'Investigadors (Barcelona) del llibre *La sostenibilitat de la pesca a Catalunya. Perspectiva des de la ciència*, de Francesc Sardà, publicat per editorial Laertes, organitzada per la Residència d'Investigadors i editorial Laertes. 26 de juny.
- Inauguració a l'IEC del 14th Annual LC-MS/MS Workshop on Environmental Applications and Food Safety, organitzat per l'ICRA, el CSIC i l'IEC. 26 de juny.
- Conferència a l'IEC: «Hacerse adulto en España: la integración de las segundas generaciones», d'Alejandro Portes, de la Universitat de Princeton; organitzada per l'Associació Catalana de Sociologia i presidida pel conseller de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, Chakir El Homrani Lesfar. 26 de juny.
- Reunió del Patronat del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, a la seu del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya (Barcelona). 27 de juny.
- Acte per impulsar el Pla Barcelona Ciència, organitzat per l'Ajuntament de Barcelona, al Saló de Cent de l'Ajuntament. 28 de juny.
- Taula rodona sobre alimentació sostenible dins del XVII Congrés de la Societat Espanyola de Nutrició, a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona. 28 de juny.
- Reunió del Patronat de la Fundació Universitat Catalana d'Estiu. 29 de juny.
- Inauguració a la Universitat de Bucarest del XVIII Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. 2 de juliol.
- Investidura com a doctor *honoris causa* de la Universitat Oberta de Catalunya de Manuel Borja Vilel, a la Casa Llotja de Mar (Barcelona). 4 de juliol.
- Funeral d'Eva Serra i Puig, membre de la SHA, al Tanatori de les Corts. 5 de juliol.
- 50a Universitat Catalana d'Estiu a l'Institut Lluís de Peguera de Manresa. 5-10 de juliol.
- Reunió de la Comissió de Seguiment del Conveni per a la protecció, gestió i difusió dels béns inclosos en la zona arqueològica del Poblat Ibèric Puig Castellar, a l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet. 10 de juliol.
- Tercera Nit de la Biologia i acte de lliurament de premis de la Societat Catalana de Biologia, al paranimf de la UB. 11 de juliol.

- Commemoració dels quaranta anys de l'Associació d'Editors en Llengua Catalana, a l'Arts Santa Mònica. 11 de juliol.
- Lliurament dels Premis Nacionals de Cultura, al Teatre Zorrilla de Badalona. 12 de juliol.
- Lliurament de la Medalla d'Honor 2018 de la Xarxa Vives d'Universitats a Josep Mas-sot i a Manuel Lladonosa, a la Universitat Miguel Hernández d'Elx. 13 de juliol.
- Acte de cloenda del curs de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya i de comiat al rector Jordi Montaña. 13 de juliol.
- Reunió del Consell Rector de la Biblioteca de Catalunya, a la seu de la Biblioteca. 13 de juliol.
- Acte de constitució del Patronat d'Honor del Centenari de l'Euskaltzaindia, al Palau Foral de la Diputació de Biscaia. 20 de juliol.
- Inauguració de l'exposició a l'IEC sobre Pompeu Fabra, presidida per Quim Torra, president de la Generalitat. 23 de juliol.
- Lliurament de les Creus de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, al Palau de la Música (Barcelona). 23 de juliol.
- Sessió constitutiva del Consell Assessor del Parlament sobre Ciència i Tecnologia (CAP-CIT), al Palau del Parlament de Catalunya. 23 de juliol.
- Funeral de Joaquim Garriga i Riera, membre de la SHA, al Tanatori de les Corts. 23 de juliol.
- Missa en record d'Antoni Nughes († 4.5.2018), membre corresponent de l'IEC, al monestir de Santa Maria de Pedralbes. 24 de juliol.
- Lliurament a l'abat de Montserrat del llibre *Escrits dispersos d'història*, del pare Hilari Raguer, editat per l'IEC. 11 d'agost.
- 50a Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent: «I, tanmateix, la remor persisteix». 16-23 d'agost.

**Parlament del president de l'Institut d'Estudis Catalans,
Joandomènec Ros i Aragonès, en l'acte de celebració del centenari
de l'Euskaltzaindia, el 20 de juliol de 2018, a Bilbao**

S eñor presidente de Euskaltzaindia, señor director de la Real Academia Española, señor presidente de la Real Academia Galega, señores y señoras miembros de Euskaltzaindia y de las demás academias, señoras y señores.

Muchas gracias a la Academia de la Lengua Vasca por haber invitado al Institut d'Estudis Catalans a participar en este acto conmemorativo del centenario de la fundación de la entidad que se ocupa académicamente del euskera. Me van a permitir que emplee la lengua propia de mi país para dirigir unas breves palabras de felicitación a Euskaltzaindia por este cumpleaños gozoso, los primeros cien años de la Academia de la Lengua Vasca. Me gustaría emplear el idioma que con tanto acierto y empeño normativiza, cuida y difunde Euskaltzaindia, pero me temo que mi capacidad para hablar en una lengua que no sea románica o en el latín de hoy en día, el inglés, es nula. Por ello les pido disculpas y espero que no tengan ustedes mayores dificultades de comprensión por mi parlamento en catalán.

L'Institut d'Estudis Catalans és l'acadèmia de la llengua catalana, i també duu a terme activitats de recerca i difusió de la ciència en pràcticament tots

els seus camps. Pel que fa a la llengua, els seus estatuts assenyalen que el primer dels seus objectius és «tenir cura de l'estudi de la llengua catalana, establir-ne la normativa i vetllar perquè el procés de normalització d'aquesta llengua sigui coherent arreu del seu àmbit lingüístic». Aquesta tasca la té encomanada la Secció Filològica de l'Institut.

Entenc que aquesta és també la tasca primordial de l'Euskaltzaindia, si substituïm en aquesta frase la llengua catalana per l'eusquera. I imagino l'esforç no només científic, sinó també polític, que ha calgut fer al llarg d'aquest segle per aconseguir que la llengua basca fos, com el català, el gallec, l'espanyol, etc., una llengua apta no només per a la comunicació familiar i literària, sinó adequada per a tots i cadascun dels àmbits propis d'una societat moderna, així com dels territoris en els quals, al llarg de segles d'incúria, havia cedit, com ha ocorregut en el català, davant de la pressió del castellà i el francès, idiomes més forts (perquè han rebut el suport dels estats), als quals cal afegir l'italià en el cas de l'Alguer.

Sovint, les acadèmies de llengües que no tenen un estat propi al darrere, que és el cas del basc, el català i el gallec, a

més de les tasques erudites, filològiques, acadèmiques, hem de fer sentir la nostra veu quan sobre la llengua que estudiem plana alguna amenaça, de qualsevol mena. En aquests casos fem declaracions que es poden qualificar de polítiques i que poden no agradar a qui van dirigides; cal entendre que aquesta és també la tasca de les acadèmies de la llengua, en defensa d'allò preciós i fràgil que estudiem i difonem.

Com vostès segurament coneixen, no soc lingüista, sinó biòleg i ecòleg. Per això soc especialment sensible a la biodiversitat, no només dels organismes amb els quals compartim aquest món, sinó també a la de les llengües i cultures de la humanitat. Lamentablement, per raons diverses, l'extinció d'espècies biològiques i de comunitats ecològiques és una realitat creixent, i el mateix es pot dir de les llengües i cultures, en aquest món globalitzat i cada vegada més uniforme. És per això que estic plenament convençut que la tasca que desenvolupen les acadèmies de

la llengua, totes, però avui vull centrar-me en la de l'Euskaltzaindia en relació amb l'eusquera, és essencial. La diversitat de la nostra espècie és també la diversitat de les seves llengües i cultures; es tracta d'un patrimoni valuósíssim que no podem deixar perdre, a risc de fer-nos més semblants, més homogenis, en definitiva, menys humans.

Vull portar a aquest acte de celebració del centenari de l'Euskaltzaindia el reconeixement i l'escalf dels membres de l'Institut d'Estudis Catalans, algun dels quals és membre honorari d'aquesta acadèmia, i desitjar que continuï treballant molts anys més per enfortir la llengua basca i per enriquir la cultura d'Euskal Herria. En allò que convingui, l'Institut d'Estudis Catalans seguirà estant al costat de l'Euskaltzaindia pel bé de l'eusquera i de totes les llengües que compartim sobre la pell de brau i més enllà. Moltes gràcies.

Eskerrik askotuei eta bizitza luzeari Euskaltzaindia! (Moltes gràcies i llarga vida a l'Euskaltzaindia!)

**Parlament del president de l'Institut d'Estudis Catalans,
Joandomènec Ros i Aragonès, en la inauguració de l'exposició
«Pompeu Fabra i l'Institut d'Estudis Catalans», el 23 de juliol de 2018, a l'IEC**

Molt Honorable President de la Generalitat, Honorable Consellera de Cultura, Directora General de Política Lingüística, President del CONCA, Comissari de l'Any Fabra, President de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya, membres del Consell Permanent de l'IEC, membres de l'IEC, estudiosos de Fabra, senyores i senyors, sigueu benvinguts a l'Institut d'Estudis Catalans.

Comptar avui amb la presència del president de la Generalitat és un honor per a la nostra institució. Que hàgiu dedicat espai de la vostra agenda —quan tants assumptes de primera magnitud us reclamen tothora— perquè volíeu participar en la inauguració de l'exposició sobre l'IEC i Fabra és un gest de significat profund.

Gràcies, president, perquè sou a l'Institut d'Estudis Catalans, acompanyat de la consellera de Cultura i de la directora general de Política Lingüística, en una acció de suport incondicional del vostre Govern a la nostra cultura i a la llengua pròpia.

A vós no us hem de desvelar la història de la institució que presideixo des de fa uns anys. La coneixeu prou bé. Sabeu que ens dediquem, des que Prat de la Riba fundà l'Institut, a estudiar la

llengua catalana, a contribuir en la recerca en les diferents àrees del coneixement i a impulsar el progrés general de la societat.

Estudiar la llengua catalana ha estat de sempre la punta de llança de la nostra feina, i la Llei de la Presidència de la Generalitat de l'any 1991 sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, que li encarrega i regula l'establiment i l'actualització de la normativa lingüística del català, ens en fa doblement responsables.

Quan l'any 2017, el Govern català va decretar que el 2018 seria l'Any Fabra, l'IEC va aplaudir la decisió. Es donava veu a Fabra i s'obria l'oportunitat de donar a conèixer arreu la tasca d'aquest savi. La Direcció General ha promogut tota mena d'accions i activitats per tot el territori, encaminades a retre-li homenatge, a impulsar l'ús de la llengua i el coneixement del que Fabra va realitzar i a fer que cada dia siguin més les persones que gaudeixin usant-la en tots els àmbits: «una llengua per a tot i per a tothom».

L'IEC va tenir Fabra com un dels membres fundadors: va ser president de la Secció Filològica i també de l'IEC, quan els presidents de les seccions se succeïen, rotativament, al capdavant de la institució.

Per tant, mostrar la tasca que va dur a terme mentre va ser a l'IEC ha estat l'objectiu de l'exposició que acabem de veure. Volíem «treure Fabra de l'Arxiu», ensenyar el material que hi tenim custodiat i que només és conegut pels estudiosos, alguns dels quals veig entre el públic.

Tres blocs d'informació conformen l'exposició: el primer ens ensenya els indrets relacionats amb l'IEC on Fabra va treballar. Els que tenim la sort de treballar a la Casa de Convalescència, on som ara, sabem com d'important és tenir un entorn amable per a colgar-se entre llibres i papers. Fabra tenia els espais entre taules de fusta, papers i llibres. Imagineu-vos què no hauria fet si hagués tingut un ordinador, una tauleta i Internet per a comunicar-se amb els seus col·laboradors!

Després trobem els documents i materials. Aquí les responsables de l'Arxiu de l'IEC han realitzat una gran feina i hi han posat una gran dosi de generositat. Ja sabeu que custodien amb tant de rigor els documents antics que els costa de treure'ls dels seus llocs de conservació. No en farem malbé cap; originals i alguna rèplica comparteixen les vitrines: cartes i fitxes que el visitant anirà llegint amb paciència i temps. I un plafó de la A a la Z amb fitxes que van servir de base al *Diccionari general*. La tria no és feta a l'atzar, les paraules que hi hem reproduït esperonaran el lector i li faran volar la imaginació, el record i la memòria: *democràcia, emprendre, investigar, kyrieleison,*

magí, nus, nyap, renec, seny, veritat, xenòfob...

I les obres. Hores i hores esmerçades en l'estudi i reflectides en les publicacions. En una vitrina, els llibres que Pompeu Fabra va publicar mentre era a l'IEC i la mostra de pàgines interiors. Lletra impresa per a ser llegida. Mai no en farem prou d'homenatges a aquest savi que va posar la llengua a l'altura de les més grans.

I un racó amb el títol «Homenatges». El reconeixement i la gratitud que ja en vida va conèixer el lingüista. N'hi han dedicat molts, tots ben merescuts; en la nostra exposició trobareu els que l'IEC li va preparar.

El colofó són els nou volums de les *Obres completes*. Gràcies a l'enyorat Joan Solà i a Jordi Mir, aquí present, que van entomar la feina immensa de la preparació, quan el Govern de la Generalitat va creure en el projecte i, per mitjà del conseller de Cultura, Jordi Vilajoana, va impulsar i finançar la tasca el 2002. Aleshores, el president de l'IEC era Josep Laporte i el projecte va rebre la col·laboració de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, amb l'aleshores conseller Damià Pons. El director general de Política Lingüística del moment, Lluís Jou, hi va posar fil a l'agulla. Ens enorgulleix que ara Damià Pons i Lluís Jou, lluny de responsabilitats polítiques, siguin membres numeraris de l'Institut.

Avui lluïm l'obra sencera, però sobretot, la fem servir. Encara ens falta el desè volum. Ja heu vist que hem deixat l'espai buit a la lleixa. Són els índexs de tota l'obra que culminaran la publicació.

I tot el material digitalitzat perquè des d'arreu en sigui fàcil la consulta. Fabra va fer la seva obra immensa per posar el català a l'alçada de les altres llengües del món, i ara, des de tot el món, es podrà consultar la seva obra.

Hem fet feina i no ens quedarem aquí. Caminarem per enfortir, conèixer i fer usar la nostra llengua. «Només tindrem el que nosaltres sapiguem guanyar», va dir Fabra.

Agraïxo a Joan Martí i Castell i a Jordi Mir, membres de l'IEC, l'assessorament en l'exposició; a Mariàngela Vilallonga, Laia Miret i Rosa Franquesa, que en van tenir la idea i l'han realitzada, i a

la dissenyadora M. Rosa Birulés i a l'equip de BP Disseny per fer-la tan seriosa, amable i bonica. Agraïxo també a la Direcció General de Política Lingüística que ens ha cedit l'exposició «Pompeu Fabra: una llengua completa», que conviu amb l'altra en aquest mateix edifici des d'avui.

A part de l'exposició, l'Institut ha preparat un simposi sobre Fabra que celebrarem en aquesta casa durant la tardor. La Secció Filològica n'ha dissenyat el contingut. Ho agraeixo a la presidenta de la Secció, M. Teresa Cabré. Podeu recollir-ne un programa durant el circuit d'avui.

A l'Institut lluitem cada dia per la llengua, per la ciència i per la cultura. Si no, per què lluitem?

Dono la paraula al Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, a qui reitero el nostre agraïment sincer.

Premis i distincions

2017

El senyor Jaume Cabré i Fabrè, membre de la Secció Filològica, va ser guardonat amb el 21è Premi Trajectòria de la Setmana del Llibre en Català. 13 de setembre.

El senyor Jaume Guillamet Lloveras, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, va ser nomenat president de l'Asociación de Historiadores de la Comunicación. 15 de setembre.

El senyor Joan Martí i Castell, membre de la Secció Filològica, va rebre el premi El Balcó - Tarragoní de l'Any, atorgat per Òmnium Cultural del Tarragonès. 21 de setembre.

El senyor Martí Domínguez, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va rebre el II Premi Internacional de Divulgació Científica Ciutat de Benicarló (2017), per *Veus de ciència. Incitacions a la lectura científica*. 30 de setembre.

El senyor Pere Puigdomènec, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va ser nomenat membre del *Board* de l'ALLEA, en representació de l'IEC i l'Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Setembre.

El senyor Bonaventura Clotet, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va ser investit confrare d'honor de la Confraria del Cava Sant Sadurní. 16 d'octubre.

El senyor Joaquim M. Puyal, membre de la Secció Filològica, va ser

distingit amb el Premi Sport Cultura Barcelona 2016, en la categoria de Millor Trajectòria, concedit per la Fundació RBA. 16 d'octubre.

El senyor Joandomènec Ros i Aragonès, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va ser nomenat soci d'honor de la Societat Espanyola de Malacologia. 20 d'octubre.

La Societat Catalana d'Història Natural, filial de l'IEC, va rebre el Premi ADN de Divulgació de les Ciències Naturals, que atorga l'Ateneu de Natura, a Castelló de la Plana. 10 de novembre.

El senyor Josep Peñuelas, membre de la Secció de Ciències Biològiques, és un dels científics més influents en el camp del medi ambient i l'ecologia, segons la llista *2017 Highly Cited Researchers* elaborada per Web of Science. Novembre.

El senyor Manel Esteller, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va rebre el premi Mejores Ideas 2017, que organitza anualment la publicació *Diario Médico*, dins la categoria d'Investigació i Farmacologia, pel treball «Estudi de l'epitranscriptoma del càncer». 13 de novembre.

El senyor Joan Viñas, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va ser distingit amb la Insígnia d'Or de la Professió, atorgada pel Consell de Col·legis de Metges de Catalunya. 27 de novembre.

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua va acordar concedir la seva Medalla d'Honor al senyor Joseph Gulsoy, membre corresponent de la Secció Filològica. 2 de desembre.

El senyor Pere Verdaguer (1929-2017), membre de la Secció Filològica, va ser homenatjat a la Universitat de Perpinyà amb una jornada científica organitzada per l'Institut Franco-Català Transfronterer. 18 de desembre.

L'associació Sobirania i Justícia reconeix l'IEC per la tasca acadèmica i el compromís amb el país, en un acte que tingué lloc a la Sala Massó i Torrents de l'IEC. 18 de desembre.

El senyor Roderic Guigó i Serra, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va ser guardonat amb el Premi Nacional de Recerca 2017, que atorguen el Govern de la Generalitat i la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI). 27 de desembre.

El senyor Damià Barceló, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, va rebre un dels Premis de l'Aigua que atorga l'Associació Catalana d'Amics de l'Aigua, en reconeixement a la seva trajectòria professional.

El senyor Ramon López de Mántaras, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, fou reconegut pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats amb el Premio Nacional de Investigación Julio Rey Pastor en Matemáticas y Tecnologías de la Información y las Comunicaciones.

El senyor Josep Domingo Ferrer, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, rebé el XXIV Premi de novel·la Valldaura-Memorial Pere Calders de 2018, atorgat per la UAB i l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès, per l'obra «Tot passa i tot torna» (publicada amb el títol *Miratge alemany*). 10 de maig de 2018.

El senyor Lluís Jofre, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, va ser guardonat per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació amb el Premi Nacional al Partenariat Publicoprivat en R+I. El premi, corresponent al 2017, serà lliurat l'octubre de 2018.

2018

El senyor Jaume Cabré, membre de la Secció Filològica, va rebre el guardó Kulturhuset Stadsteaterns International Literary Prize per l'obra *Jo confesso*. 22 de gener.

El senyor Josep Massot i Muntaner, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, va ser distingit amb la Medalla d'Honor de la Xarxa Vives d'Universitats 2018. 1 de febrer.

Els senyors Joan Miralles i Josep Moran, membres de la Secció Filològica, van ser nomenats socis d'honor de la Societat d'Onomàstica en l'Assemblea General del 10 febrer.

El senyor Albert Rossich i Estragó, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, va rebre el Premi Internacional de Recerca en Filologia Catalana Joan

Solà, a l'Institut d'Estudis Ilerdencs. 17 d'abril.

El senyor Josep Gifreu, membre de la Secció Filològica, va ser distingit amb el Premi d'Assaig Irla 2018 per l'obra *El quart poder i la independència. La batalla mediàtica en els «fets d'octubre» del Procés*. 3 de maig.

El senyor Josep Gifreu, membre de la Secció Filològica, va ser guardonat amb una Menció d'Honor dels Premis Ràdio Associació per la seva tasca universitària i, especialment, per la gran influència política que ha tingut la seva noció d'*espai català de comunicació* que ell ha fonamentat, difós i ha anat actualitzant. 3 de maig.

El senyor Xavier Bonfill i Cosp, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va rebre el Premi Jaume Aiguader i Miró, atorgat per l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, per la millor iniciativa de divulgació i educació sanitàries per la traducció, edició i producció del llibre *Els tractaments, a prova*. 22 de maig.

El senyor Miquel Àngel Pradilla, membre de la Secció Filològica, va rebre el Premi Carles Salvador 2018, dels Premis Maestrat Viu, a la Font d'en Segures de Benassal. 26 de maig.

El senyor Jaume Bertranpetit i Busquets, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va ser nomenat doctor *honoris causa* per la Universitat Paul Sabatier de Tolosa III. 5 de juny.

El senyor Joan Martí i Castell va ser homenatjat per la Fundació Privada Mútua Catalana, en reconeixement a la seva trajectòria cultural i universitària. 13 de juny.

La senyora Encarna Roca i Trias, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials i vicepresidenta del Tribunal Constitucional, va ser guardonada en la 24a edició del Premi Pelayo per a juristes de reconegut prestigi. 19 de juny (data de lliurament: 15 de novembre de 2018).

El senyor José María Murià, membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, va ser nomenat membre corresponent de l'Acadèmia Mexicana de la Lengua. 28 de juny.

El senyor Christer Laurén, membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, va ser guardonat amb el 28è Premi Internacional Ramon Llull de Catalanística i Diversitat Lingüística (2018), que atorguen conjuntament la Fundació Ramon Llull i la Fundació Congrés de Cultura Catalana. 29 de juny.

El senyor Josep Vicent Boira i Maiques, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials i secretari autonòmic de la Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori de la Generalitat Valenciana, va ser nomenat comissionat del desenvolupament del corredor mediterrani pel Govern central en coordinació amb la Generalitat Valenciana. 11 de juliol.

El senyor Andreu Casero i Ripollés, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, va ser guardonat amb el Premi de Recerca en nous models de negoci per a empreses de periodisme de proximitat, organitzat per l'AMIC i la Xarxa Vives d'Universitats. 15 de juliol.

Els senyors Joan Viñas i Salas, membre de la Secció de Ciències Biològiques, i Josep Cruanyes i Tor, president de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, filial de l'IEC, van ser guardonats amb la Creu de Sant Jordi 2018. 23 de juliol.

Seus i delegacions

Seu de Perpinyà

Any de creació: 1999

Delegada: Martina Camiade Boyer

Adreça: Casa dels Països Catalans

Universitat de Perpinyà

Camí de la Passió Vella

F-66860 Perpinyà Cedex

A/e: *perpinya@iec.cat*

La Seu de Perpinyà s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

Cicle de conferències 2017-2018:

Microestats europeus: cooperació i diplomàcia

Cicle coorganitzat amb la xarxa TEIN (Transfrontier Euro-Institut Network), la Universitat de Perpinyà Via Domícia (UPVD), el Centre de Recerca sobre les Societats i els Ambients a la Mediterrània de la UPVD, la Universitat d'Estrasburg (Unistra) i Dyname, per abordar qüestions com l'actitud dels microestats envers Europa, el rol que tenen en el si de la integració europea, les seves estratègies per a salvaguardar la integritat o els papers que desenvolupen en els escenaris europeus i internacionals. Va tenir lloc a la seu de l'IEC i va constar de tres sessions, amb conferències en català, anglès i francès.

La primera sessió, celebrada el 26 d'octubre de 2017, es va encetar amb la

conferència «Andorra: diplomàcia i cooperació», de Josep Dallerès, president de la Comissió Nacional Andorrana per a la UNESCO, i, després, Michele Chiaruzzi, director del Centre de Recerca de Relacions Internacionals de la Universitat de San Marino, va parlar de «Diplomàcia i integració europea: el cas de San Marino».

La segona sessió es va dur a terme el 18 de gener de 2018 i va incloure tres conferències: «L'adhesió dels microestats al Consell d'Europa: un primer pas cap al reconeixement com a actors de la integració europea», pronunciada per Birte Wassenberg, catedràtica d'història contemporània a la Unistra; «El Luxemburg: una política exterior entre 'estimats veïns' i construcció europea», de Sylvain Schirrmann, catedràtic d'història de les relacions internacionals contemporànies a la Unistra, i «Les relacions internacionals de la República de Malta i del Principat de Mònaco: cooperació i diplomàcia», a càrrec de Pierre-Alexis Blevin, advocat i doctor en dret públic a la Universitat de Rennes.

Finalment, el 22 de febrer de 2018, el director de l'Institut Liechtenstein, Wilfried Marxer, va impartir la conferència «La definició de la política en un sistema de govern complex: la política estrangera del Liechtenstein entre cooperació regional, europeïtzació i globalització», i Rémi Caucanas, membre associat

de l'Institut Catòlic de la Mediterrània (Marsella), va presentar la ponència «El Vaticà: una dimensió micro universalment aplicable».

Premi Catalunya del Nord

Premi instituït l'any 2008, que s'ofereix a un estudi, treball o document per a l'ensenyament del català a qualsevol nivell i per al coneixement de la Catalunya del Nord o de qüestions que l'afecten, així com per a les relacions transfrontereres amb qualssevol terres de llengua catalana.

En la desena convocatòria, inclosa en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi va ser lliurat a Joan Pere Gensane per l'obra *Els intercanvis dins l'Espai Català Transfronterer. Elements i cartografia sobre la xarxa urbana i les transformacions de l'aparell productiu*, el dia 27 d'abril de 2018, durant la XXIX Nit de Sant Jordi, al Palau de Congressos de Perpinyà.

Seu de Castelló

Any de creació: 2001

Delegat: Vicent Pitarch i Almela

Adreça: Menador Espai Cultural

Plaça de l'Hort dels Corders, 4

12001 Castelló de la Plana

A/e: castello@iec.cat

La Seu de Castelló ha participat en diversos actes commemoratius del centenari

del naixement del poeta castellanenc Miquel Peris i Segarra (1917-2017):

Es va col·laborar amb el Centre Excursionista de Castelló per organitzar una caminada pel sender Gaetà Huguet, el 23 de setembre. Va consistir en un recorregut pels camins i paisatges del llibre *Els valencians de secà*, de Gaetà Huguet i Segarra, oncle de Miquel Peris.

El 5 d'octubre, al Menador Espai Cultural, es va celebrar la taula rodona «Miquel Peris, el poeta vitalista i compromès», que van organitzar el delegat de l'IEC a Castelló, Vicent Pitarch, la Fundació Huguet i el Centre Excursionista de Castelló (CEC), amb la col·laboració d'El Pont Cooperativa de Lletres. Va ser presentada per Aina Garcia (El Pont) i hi van intervenir Manolo Carceller, d'Acció Cultural del País Valencià; Ferran Sanchis, del CEC, i els catedràtics Ferran Carbó (Universitat de València) i Lluís Meseguer (UIJ).

Finalment, el 7 d'octubre es va participar en l'acte «Canta el silenci», també en homenatge a Peris i Segarra i celebrat al teatre El Raval de Castelló. Va ser presentat per Susanna Lliberós (periodista i poeta d'El Pont Cooperativa de Lletres), i Vicent Pitarch va fer el parlament. L'acte va consistir en un recital de poesia a càrrec dels escriptors i les escriptores d'El Pont, amb la col·laboració dels alumnes de l'IES Miquel Peris i Segarra, i un concert commemoratiu amb la Coral Polifònica Sant Pere del Grau, La Rabera

Eclèctica, Artur Àlvarez, Grup Diapasó i Els Llauradors.

A part d'aquests actes commemoratius, la seu castellenca de l'IEC ha organitzat o ha intervingut en les activitats següents:

Vicent Pitarch va participar en la taula rodona «Castelló pel dret a decidir», celebrada el 28 de setembre a La Flama (Castelló). També hi van intervenir Patri Teruel, del secretariat nacional de STEPV - Intersindical Valenciana; Toni Infante, coordinador de la Plataforma pel Dret a Decidir del País Valencià; Laia Vilanova, del secretariat nacional de Bloc i País, i, com a presentador i moderador, Jordi Pilar, del col·lectiu La Flama.

Es va col·laborar en les XXII Jornades Culturals de la Plana de l'Arc, celebrades del 20 al 22 d'octubre a Vilafamés. Aquesta edició es va centrar en el patrimoni immaterial i el patrimoni desaparegut a la Plana de l'Arc, i el programa va incloure, a més de conferències plenàries i comunicacions, activitats diverses com és ara una visita a la Cova de Dalt del Tossal de la Font.

Com és habitual, la delegació va participar en la commemoració de les *Normes de Castelló* que organitza la plataforma cívica Castelló per la Llengua. Amb l'objectiu de reivindicar un espai comunicatiu propi, amb l'obertura immediata de les emissions de la ràdio i la televisió À Punt i la recuperació del senyal de TV3 i Catalunya Ràdio, l'edició

d'aquest curs, corresponent al 85è aniversari de les Normes, va tenir per lema «Sense senyal, no sense veu: volem ja À Punt i TV3!». Els actes centrals es van celebrar el 16 de desembre, amb la consolidada fira d'entitats i altres activitats a la plaça de les Aules, i amb la lectura del manifest de la convocatòria a la Casa Matutano, seu de la signatura de les Normes l'any 1932. Com a acte complementari per al dia 13 de desembre, la seu castellenca de l'IEC va organitzar la conferència «La llengua i l'espai de comunicació en l'era de Facebook i Twitter», impartida a la sala d'actes de la Casa dels Caragols per Andreu Casero (membre de l'Institut) i presentada i moderada per Violeta Tena (vicepresidenta de la Unió de Periodistes Valencians).

Així mateix, es va participar en la presentació del núm. 7 de *Nemus*, la revista d'investigació científica de l'Ateneu de Natura. L'acte va tenir lloc el 18 de gener al Menador Espai Cultural.

El 30 de gener, Vicent Pitarch va assistir a la inauguració de la nova biblioteca digital de Menador Espai Cultural. Es tracta d'una col·lecció de documents en format digital integrada per fons de temàtica i característiques molt variades. L'acte el van organitzar la UJI i l'Ajuntament de Castelló, institucions que proporcionen aquest servei.

Vicent Pitarch ha participat en la signatura d'una proposta, precedida d'un manifest signat per lingüistes i intel·lec-

tuals com Germà Colón, Antonio Gascó i Vicent Garcia Edo, per a l'adopció de la forma única *Castelló* en català per a designar el topònim de la ciutat i del seu districte marítim. El Govern municipal de Castelló proposà al plenari de febrer de 2018 l'inici dels tràmits per a fer-ho possible.

Al Centre Municipal de Cultura de Castelló de la Plana, el 28 d'abril, van començar els Vermuts Literaris, organitzats juntament amb Castelló per la Llengua. En aquesta ocasió, es van sumar a la commemoració de l'Any Pompeu Fabra, que se celebra el 2018 coincidint amb els cent cinquanta anys del naixement del lingüista i gramàtic i els cent anys de la publicació de la *Gramàtica catalana*. Fabra va ser el capdavanter de la codificació de la llengua catalana empresa per l'IEC i assumida com a pròpia per al valencià a partir de les *Normes de Castelló*, signades en aquesta ciutat l'any 1932. Els actes van ser la presentació de la novel·la gràfica *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua* (Rafael Dalmau, 2018), a càrrec de Gemma Pauné Xuriguera, autora del guió i dels textos, i Oriol Garcia Quera, autor de les il·lustracions, i el dia 19 de maig, la conferència col·loqui «Pompeu Fabra, l'autoritat admirada pel valencianisme», a càrrec de Vicent Pitarch.

El 9 de maig, Vicent Pitarch va pronunciar la conferència «Pompeu Fabra i les *Normes de Castelló*», al Centre d'Estudis i Investigacions Comarcals Al-

fons el Vell (Gandia).

Del 23 al 25 de maig, es va participar a la II Fira dels Idiomes de València, que organitza la Direcció General de Política Lingüística i Multilingüisme de la Generalitat Valenciana i que va tenir lloc al Centre del Carme (València).

Del 12 al 14 de juliol, es va col·laborar en l'organització del Festival Feslloch, que organitza l'Ajuntament de Benlloc (Plana Alta) i Escola Valenciana - Federació d'Associacions per la Llengua. Hi actuaren artistes com Cesk Freixas, Buhos i Els Catarres.

Seu de Lleida

Any de creació: 2005

Delegat: Ramon Sistac i Vicén

Adreça: Edifici Polivalent

Universitat de Lleida

Av. Jaume II, 71

25001 Lleida

A/e: lleida@iec.cat

La seu de Lleida s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

II Simposi Internacional Màrius

Torres: «La ciutat d'ideals que volíem bastir»

La seu de Lleida va col·laborar en aquest simposi organitzat per la Universitat Politècnica de Catalunya, la Universitat

de Barcelona i la Universitat de Lleida (UdL), que es va celebrar els dies 26 i 27 d'octubre de 2017 en commemoració del 75è aniversari de la mort de Màrius Torres i del 70è aniversari de la publicació de les seves *Poesies*. El programa es va estructurar en tres línies temàtiques de treball científic: noves lectures de Màrius Torres; arts i literatura catalanes en el període d'entreguerres (1914-1945), i influències i confluències en la poesia catalana de la primera meitat del segle passat. Va tenir lloc a la Facultat de Lletres de la UdL.

Presentació de la novel·la

Espills trencats

Espills trencats és obra de Mario Sasot, Premi Guillem Nicolau 2017 de literatura en llengua catalana atorgat pel Govern d'Aragó. En l'acte, que tingué lloc a l'Ajuntament de Lleida el 24 de maig, intervingueren Ramon Sistac, delegat de l'IEC a Lleida, l'escriptora lleidatana Imma Monsó i l'autor de la novel·la. L'organització fou conjunta amb l'Ajuntament de Lleida, l'Institut d'Estudis del Baix Cinca (IEBC-IEA) i Gara d'Edicions.

Seu d'Alacant

Any de creació: 2005

Delegat: Brauli Montoya Abat

Adreça: Seu Ciutat d'Alacant

Universitat d'Alacant

Av. Ramón y Cajal, 4

03001 Alacant

A/e: *alacant@iec.cat*

La Seu d'Alacant s'ocupa de la gestió de la Biblioteca Enric Valor-IEC, que conté el fons bibliogràfic de l'IEC i un fons bibliogràfic i documental d'Enric Valor. La biblioteca, situada a la Seu Ciutat d'Alacant, és oberta al públic dilluns i divendres de 10 a 12 hores i dimecres de 16 a 20 hores.

Durant el curs 2017-2018, la Seu d'Alacant s'ha encarregat o ha intervingut en les activitats següents:

Entre els dies 6 i 8 de setembre, va tenir lloc al saló d'actes de l'edifici Germà Bernàcer de la Universitat d'Alacant (UA) el cinquè curs internacional: «La ciència pren la paraula. Els problemes socials de les pseudociències en l'era de la informació», coorganitzat amb la UA i ARP - Societat per a l'Avanç del Pensament Crític (ARP-SAPC). S'adreçà a professionals, tant de ciències com de lletres, amb l'objectiu de fomentar i fer créixer la cultura científica entre la societat, i va constar de nou ponències, seguides d'una discussió col·lectiva cadascuna: «Cultius transgènics: entre la por i l'esperança» (José Pío Beltrán, professor d'investigació a l'Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes del CSIC), «Morirem tots, però no per culpa de les antenes» (Alberto Nájera, professor de l'Àrea de Radiologia i Medicina Física de la Universitat de Castella-La

Manxa), «Ciutadans i ciència: comunicació i rigor» (José Pío Beltrán), «Arqueologia fantàstica: no cal extraterrestres» (Alfonso López Borgoñoz, president d'ARP-SAPC), «La quimiofòbia nostra de cada dia (Daniel Torregrosa, químic i divulgador), «Sectes 2.0: l'origen emocional de la malaltia» (Emilio Molina, vicepresident de l'Associació per a Protegir els Malalts de Teràpies Pseudocientífiques), «Per què li vam comprar creixpel a un calb?» (Fernando Frías, membre d'ARP-SAPC), «El dret humà al progrés científic: un dret a l'eficàcia» (Alfonso López Borgoñoz) i «El paper dels telòmers en el càncer i l'envelliment» (María Blasco, directora del Centre Nacional d'Investigacions Oncològiques).

Es va col·laborar en el cicle organitzat i acollit per la UA *Escriure el País*, en què autors valencians són convidats a escriure un relat sobre la seva comarca. Els autors que van participar en aquesta edició van ser Teresa Broseta (19 d'octubre), Salvador Company (7 de novembre), Llorenç Garcia (14 de novembre) i Patrícia Pardo (28 de novembre).

La Seu d'Alacant també va col·laborar en la Setmana Literària de Gandia, que va tenir lloc del 17 al 24 de novembre i va incloure, entre altres actes, un homenatge al *Tirant lo Blanc*, la inauguració d'una exposició en commemoració dels trenta anys de la mort d'Alfons Roig a Gandia i dels noranta anys de la Generació del 27, i la presentació del llibre

biogràfic *Maria-Mercè Marçal. Una vida*, de Lluïsa Julià. Va ser organitzada per l'Ajuntament de Gandia i l'Institut Municipal d'Arxius i Biblioteques de Gandia.

L'exposició «100 vegades Joan Valls», organitzada en col·laboració amb el Museu de la Universitat d'Alacant (MUA) per commemorar el centenari del naixement del poeta alcoià Joan Valls, aquest curs es va poder visitar del 29 de novembre al 7 de gener a la sala El Cub del Museu (Sant Vicent del Raspeig). La mostra està integrada per un centenar d'obres, de Joan Valls i de nou artistes contemporanis.

Els dies 23 i 24 de març es va celebrar la XXIII Jornada de Sociolingüística d'Alcoi, coorganitzada amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, l'Ajuntament d'Alcoi, el Centre Cultural Ovidi Montllor, la Coordinadora de l'Alcoià i el Comtat pel Valencià, i la Universitat Politècnica de València, i celebrada al campus d'Alcoi d'aquesta universitat. Va portar per títol «El valencià té capacitat d'influència social? De la plaça pública als continguts transmèdia», i va reunir diversos sectors implicats en l'anàlisi de l'ús social de la llengua. Va inaugurar la Jornada l'escriptor i periodista Toni Mollà, amb la conferència «L'espai públic, el mercat i la política lingüística», i la resta de conferències van ser: «Responsabilitat pública i campanyes institucionals sobre l'ús del valencià» (Anselm Bodoque, professor de ciència

política de la Universitat de València, UV), «Sectors culturals, planificació cultural i llengua» (Pau Rausell, professor del Departament d'Economia Aplicada de la UV) i «Mitjans de comunicació públics en valencià» (Empar Marco, directora general de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació). Així mateix, el programa va incloure un concert, un homenatge al sociolingüista valencià Rafael Ninoyes i un debat al voltant de la qüestió «És possible ser influïdora o influïdor en valencià a les xarxes socials?».

Fires

La seu va col·laborar en la segona edició de la Plaça del Llibre, organitzada per l'Ajuntament d'Alacant i celebrada entre els dies 24 i 26 de novembre a la plaça del Port de la ciutat. Es tracta d'una iniciativa per a promoure el llibre en català i fomentar-ne la lectura, amb activitats per a tots els públics, entre les quals destaca una sessió del Club de Lectura de la Seu d'Alacant, el Club de la Lloris.

S'ha participat també en la 48a edició de la Fira del Llibre d'Alacant, que tingué lloc del 26 d'abril al 6 de maig, al passeig de Soto d'Alacant. A més d'oferir una mostra de les seves publicacions, la seu de l'IEC va organitzar alguns dels esdeveniments principals de la Fira, com ara l'activitat «L'IEC us convida a conèixer els nostres autors», en la qual van participar els escriptors Lluís Alpera, Emili Rodríguez

Bernabeu, Joaquim González Caturra, Jesús Moncho, Gràcia Jiménez, Joaquim Espinós, Joan-Lluís Moreno, Victòria Cremades, Lloris Picó i Ivan Carbonell. En el marc de la Fira, la seu va presentar el programa Voluntariat pel Valencià, en el qual participa, des de fa vuit anys, amb l'activitat «Sessió de conversa en valencià: parlem de llibres», una tertúlia adreçada a tots els ciutadans interessats a reflexionar sobre la literatura en la nostra llengua. També es va dur a terme la taula rodona «Escriptores a la fresca: una mirada femenina de la literatura catalana feta al sud», moderada pel periodista Alfons Pérez i en la qual van intervenir Gràcia Jiménez, Victòria Cremades i Lloris Picó.

Club de lectura de Sant Vicent del Raspeig: el Club de la Lloris

Cada darrer dissabte de mes, des de fa quatre anys, té lloc el club de lectura en català a la llibreria Libros 28, coordinat i moderat per Lloris Picó, secretària de la Seu d'Alacant. Aquest curs es van abordar les obres següents: *Demana-m'ho així i et diré que sí*, de Josepa Elena Sopena (30 de setembre); *El setè àngel*, de David Cirici i Premi Sant Jordi 2016 (28 d'octubre); *L'assassí que estimava els llibres*, de Martí Domínguez (excepcionalment, a la ciutat d'Alacant, el divendres 24 de novembre, en el marc de la II Plaça del Llibre); *Vindrà la mort i tindrà els teus ulls*, d'Urbà Lozano i Premi Enric Valor de novel·la 2016 (27 de gener); *La memò-*

ria de les ones, de Pepa Guardiola (30 de març); *Pell de seda*, de Vicent Sanhermelando (28 d'abril); *Set pecats*, de Carles Castell (26 de maig); *Què saps de Vidal Palau*, de Vicent Borràs (30 de juny), i *La fugitiva*, de Blanca Busquets (28 de juliol).

Sessions de conversa en valencià

Entre el 6 de novembre de 2017 i el 19 de juny de 2018, van tenir lloc les sessions de conversa en valencià, els dilluns (10.30-12.30 h) i els dimarts (17.00-19.00 h) a la Biblioteca Enric Valor - IEC de la Seu Universitària Ciutat d'Alacant (excepcionalment, el dia 5 de desembre, a la llibreria Libros 28). Aquestes sessions, gratuïtes i dirigides a tothom interessat a practicar la conversa i la reflexió en valencià, constitueixen un fòrum obert al debat i la participació públics de temàtica diversa. Són moderades per Lliris Picó, escriptora i secretària de la seu d'Alacant, i s'hi fan lectures i debats sobre diversos textos procedents tant de la premsa diària com del fons bibliogràfic de l'IEC i del fons bibliogràfic i documental d'Enric Valor, ubicat a la Biblioteca Enric Valor - IEC. Aquesta activitat està integrada en el programa del Voluntariat per la Llengua i inclou visites als museus i als edificis més representatius de la ciutat d'Alacant.

Taller d'expressió oral en valencià

Des del 18 de gener fins al 22 de març de 2018, es dugué a terme un taller d'expres-

sió oral en valencià amb l'escriptora Lliris Picó, amb l'objectiu de fer arribar la llengua a tots els interessats a fer debats, fòrums de discussions i tertúlies sobre temes d'actualitat, i a adquirir fluïdesa i destresa a l'hora de parlar valencià en públic. Aquesta activitat formà part del programa del Voluntariat per la Llengua i tingué lloc els dimecres d'11.00 a 12.30 hores i els dijous de 17.30 a 19.00 hores a la sala d'exposicions de l'Ajuntament de Sant Vicent del Raspeig.

Presentacions

Coincidint amb la celebració, el 2018, de l'Any Fabra, el 27 d'abril es va presentar, a la Universitat d'Alacant i al Centre Cultural de Novelda, la novel·la gràfica *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua* (Rafael Dalmau, 2018), a càrrec de Gemma Pauné Xuriguera, autora del guió i dels textos, i Oriol Garcia Quera, autor de les il·lustracions.

Delegació de València

Any de creació: 2005

Delegat: Juli Peretó i Magraner

Adreça: No té seu pròpia, les activitats organitzades es duen a terme principalment a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (carrer de Sant Ferran, 12, 46001 València)

A/e: valencia@iec.cat

Al llarg del curs 2017-2018, la Delegació de València s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

Espai Ciència

L'Espai Ciència és un programa d'activitats patrocinat per l'IEC, Acció Cultural del País Valencià i la Càtedra de Divulgació de la Ciència / Unitat de Cultura Científica de la Universitat de València (UV), amb el suport del CSIC. En el marc del programa, s'han dut a terme les activitats que es presenten a continuació, generalment en els diferents espais de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (OCCC).

Els premis Nobel del 2017

Cicle de conferències en què experts van analitzar les contribucions a la ciència i a la literatura dels guardonats amb els premis Nobel l'any 2017. Va comprendre les sessions següents:

— 10 de gener: «Una empenta per a millorar les nostres decisions», de José E. Vila (Departament d'Anàlisi Econòmica de la UV). El ponent va parlar del Nobel d'Economia, atorgat a Richard H. Thaler per les seves contribucions a l'economia del comportament.

— 23 de gener: «Rellotge circadiari: el marcapassos biològic», per Miquel Barberà (Institut de Biologia Integrativa de Sistemes de la UV-CSIC, I²SysBio). Barberà va abordar el Nobel de Fisiologia o Medicina, concedit a Jeffrey C. Hall,

Michael Rosbash i Michael W. Young pels seus descobriments dels mecanismes que controlen el ritme circadiari.

— 24 de gener: «Arrugues de l'espai-temps i centelleigs de llum», a càrrec de José Antonio Font (Departament d'Astronomia i Astrofísica de la UV). Font va tractar del Nobel de Física, lliurat a Rainer Weiss, Barry C. Barish i Kip S. Thorne per les seves contribucions decisives al detector LIGO i a l'observació d'ones gravitatòries.

— 30 de gener: sessió dedicada al Nobel de Literatura, concedit a Kazuo Ishiguro. Va consistir en una xerrada amb Xavier Pàmies, traductor d'Ishiguro al català, i Lola Nomdedeu i Octavi Monsonís, lectors del guardonat.

— 31 de gener: «Veure és creure: la microscòpia electrònica cavalca de nou», a càrrec de José Luis Llàcer (Institut de Biomedicina de València, del CSIC). Va girar entorn del Nobel de Química, concedit a Jacques Dubochet, Joachim Frank i Richard Henderson pel desenvolupament de la microscòpia crioelectrònica per a la determinació de l'estructura d'alta resolució de biomolècules en dissolució.

Bar de Ciències

Les sessions del Bar de Ciències d'aquest curs, moderades per la periodista Reis Juan, van ser les següents:

— 1 de desembre: «Teràpies alternatives de què?», amb Daniel Arbós,

autor de la novel·la *Amb l'aigua al coll*, i els inventors de la «teràpia fecomagnètica», Mariano Collantes i Fernando Cervera.

— 8 de febrer: «Vacunes», sessió amb motiu del Dia de Darwin (12 de febrer) i del centenari de la gran pandèmia de 1918 (l'anomenada «grip espanyola»). Va girar entorn de les vacunes i hi van intervenir María Garcés i Javier Álvarez, membres del Comitè Assessor de Vacunes de l'Associació Espanyola de Pediatria.

Dia de Darwin

Per a celebrar el Dia de Darwin, a més de la sessió del Bar de Ciències del 8 de febrer, es van promoure dues activitats més:

El seminari «Natural selection in functional pathways: an approach to evolutionary systems biology», impartit el 12 de febrer pel membre de l'IEC Jaume Bertranpetit. Es va organitzar conjuntament amb l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva i amb l'I²SysBio, i va tenir lloc a la seu d'aquest últim (Parc Científic de la UV).

I la conferència «What was first, the genetic code or its products?», que el 14 de febrer va pronunciar Ada Yonath, Premi Nobel de Química 2009. Va ser organitzada per la Facultat de Ciències Biològiques de la UV i duta a terme a la Sala Darwin del Campus de Burjassot d'aquesta universitat.

Converses a l'Espai Ciència

Les Converses a l'Espai Ciència constitueixen un programa de ràdio sense ràdio, conduït per la periodista Reis Juan i amb el suport tècnic de Pepe Moreno. Es van portar a terme les converses següents:

— 19 de setembre: «Darwin al Terrat», sessió al terrat de l'OCCC amb motiu de les publicacions *L'origen de les espècies*, adaptació de Juli Peretó (delegat de l'IEC a València i professor de bioquímica i biologia molecular a la UV) i Andrés Moya (catedràtic de genètica a la UV), i *L'expressió de les emocions en l'home i en els animals*, traduïda pel biòleg Xavier Bellés. Hi van intervenir Juli Peretó, Xavier Bellés i l'escriptor i biòleg Martí Domínguez.

— 20 de novembre: sessió amb motiu de la publicació *Escrits contra el silenci (A propòsit de l'obra cívica de Joan Fuster)*, de Toni Mollà. Hi van intervenir l'autor del llibre i l'escriptora Fina Cardona-Bosch.

Altres activitats de l'Espai Ciència

— 5 d'octubre: presentació de la novel·la *L'assassí que estimava els llibres*, de Martí Domínguez. Va anar a càrrec de l'autor i hi van participar Gustau Muñoz (exdirector de Publicacions de la Universitat de València, PUV, un dels escenaris de l'obra) i Carme Manuel (catedràtica de literatura nord-americana a la UV).

Altres activitats

A banda de les activitats promogudes pel programa «Espai Ciència», la Delegació va organitzar l'acte que es detalla següentament:

— 24 de gener: presentació de l'obra *La cort napolitana d'Alfons el Magnànim: el context de 'Curial e Güelfa'*, escrita per l'historiador Abel Soler i coeditada per l'IEC, PUV i la Institució Alfons el Magnànim - Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació (CVEI). A més de l'autor, hi van intervenir Antonio Ariño, vicerector de Cultura i Igualtat de la UV; Vicent Flor, director de la Institució Alfons el Magnànim - CVEI; Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Antoni Ferrando, membre de l'IEC i autor del pròleg. L'acte, organitzat conjuntament amb les institucions coeditores, va tenir lloc a l'aula magna del Centre Cultural La Nau de la UV.

Delegació de Palma

Any de creació: 2009

Delegat: Damià Pons i Pons

Adreça: No té seu pròpia, les activitats organitzades es duen a terme en diversos indrets.

A/e: palma@iec.cat

La Delegació de Palma va participar en la presentació del portal Pompeu Fabra, que va organitzar la Conselleria de Cul-

tura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears i va tenir lloc el 18 d'abril de 2018 a Ca n'Oleo (Palma). Hi intervingueren la presidenta de la Secció Filològica i directora de la Càtedra Pompeu Fabra de la Universitat Pompeu Fabra, Teresa Cabré, i la directora general de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears, Marta Fuxà.

Seu de l'Alguer

Any de creació: 2016

Delegat: Antoni Torre

Adreça: Plaça Cívica, 2

07041 L'Alguer

A/e: alguer@iec.cat

La Seu de l'Alguer s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

El delegat de l'IEC a l'Alguer, Antoni Torre, va participar en les Festes 31 d'Agost que organitza l'Obra Cultural de l'Alguer. Es van celebrar entre els dies 1 i 3 de setembre de 2017 i van incloure un bon nombre d'activitats, com ara recitals de poesia, concerts i visites al Parc Nacional de L'Asinara i al Parc Natural de Port Comte.

Amb motiu del Dia Mundial de la Poesia, a l'Alguer, Francesc Ballone, membre corresponent de la Secció Filològica de l'IEC, va participar en la presentació del llibre de poesies *Amor i Amors*,

de Fidel Carboni, juntament amb Pino Tilloca, de l'Obra Cultural, a la Biblioteca Comunal Rafael Sari, el 21 de març de 2018.

El 20 de juny de 2018 es va inaugurar la seu de la delegació de l'Alguer, al Palau Serra. El discurs inaugural va anar

a càrrec del president de l'IEC, Joandomènec Ros, i va portar per títol «L'Institut d'Estudis Catalans ahir i avui». També hi van intervenir el delegat de l'IEC a l'Alguer, Antoni Torre; els membres de l'IEC Francesc Ballone i Norberto Piccinini, i el síndic de l'Alguer, Mario Bruno.

VI. Activitat de recerca

Programes de recerca

Secció Històrico-Arqueològica

Base de dades de manuscrits catalans de l'edat moderna (1474-1814)

Directores: Eulàlia Duran i Grau
Maria Toldrà Sabaté

L'equip investigador està format per Joan Mahiques i Helena Rovira, de la Universitat de Barcelona, i Enric Querol, de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Programa que té per objecte crear un catàleg en línia de manuscrits en qual-sevol llengua produïts als Països Catalans en l'edat moderna (des del final del s. XV fins al començament del XIX). Gira entorn de la implementació de la base de dades sobre patrimoni bibliogràfic *Manuscrits catalans de l'edat moderna* (MCEM, <http://mcem.iec.cat>), centrada en les qüestions relacionades amb l'autoria dels manuscrits i la identificació d'obres desconegudes.

Al llarg d'aquest curs s'ha treballat en la descripció de manuscrits d'origen català conservats en els fons bibliogràfics d'Europa. Des de 2011, els resultats del programa es poden consultar a la base de dades sobre patrimoni bibliogràfic MCEM, hostatjada al web de l'IEC (<https://mcem.iec.cat>). Així mateix, s'han fet tasques quant a la producció lírica

manuscrita i impresa en català del mateix període, que han donat com a resultat, el setembre de 2017, la publicació de la base de dades *Cens de poesia catalana de l'edat moderna* (PCEM, <https://pцем.iec.cat>).

Base de dades de moneda catalana

Director: Miquel de Crusafont i Sabater
Ponent: Gaspar Feliu i Monfort

Aquest projecte té com a objectiu inicial recuperar, a partir del material que ha donat lloc a la publicació dels resultats de la recerca, la creació d'una base de dades amb els fitxers de monedes, generalment catalanes, de Miquel de Crusafont i Leandre Villaronga. El fitxer de Miquel de Crusafont comprèn, essencialment, monedes catalanes medievals i modernes, i el de Leandre Villaronga, monedes de l'edat antiga de la península Ibèrica, amb especial dedicació als tallers monetaris de l'àrea catalana.

Base de dades de monuments commemoratius

Director: Albert Balcells i González

Projecte dedicat a l'elaboració d'una base de dades interactiva de més de 1.300 monuments commemoratius dels segles XIX-XXI de les ciutats catalanes, des de modestos monòlits fins a grups escultòrics d'envergadura. Aquesta base de dades recull la informació bàsica de cada monument (títol, inscripció, autor, data d'inauguració i dimensions), almenys una fotografia, una breu descripció i un comentari sobre el significat i la justificació del monument.

Al llarg del curs s'han continuat les tasques habituals de manteniment i actualització de la base de dades, com és ara la introducció de nous monuments erigits en els municipis catalogats o la incorporació de monuments de les poblacions que encara no s'havien catalogat. Així mateix, s'està elaborant una bibliografia crítica de memòries i dietaris del segle passat que serà de consulta electrònica lliure i que conté un resum de cada obra, les seves característiques i tipologia, el perfil de l'autor i també la relació de persones més esmentades en cada obra.

Catalunya Carolíngia

Directors: Gaspar Feliu i Montfort
Josep Maria Salrach i Marés

L'objectiu d'aquest programa de recerca és recollir i publicar tots els documents referents a Catalunya fins a l'any 1000, incloent-hi els preceptes dels reis francs

expeditis per al nostre país. Aquest corpus documental té un interès excepcional per a la història dels segles IX i X no tan sols de Catalunya, sinó també de l'Europa occidental de l'època carolíngia. Els resultats de les investigacions es publiquen en els volums corresponents als diferents comtats de la Catalunya carolíngia.

Mentre que el volum VII, dedicat al comtat de Barcelona, està a punt d'aparèixer publicat, durant aquest curs s'ha enllestit la preparació del volum VIII, corresponent als comtats d'Urgell, Cerdanya i Berga, amb el qual es tancarà la publicació dels documents de tots els comtats. D'altra banda, s'està treballant en l'elaboració del volum IX, que inclourà nous documents, correccions i els índexs. Recentment s'ha fet una reimpressió del volum III, dedicat als comtats de Pallars i Ribagorça. Queda pendent l'elaboració de la segona part del volum I, d'introducció general.

Corpus Antiquitatum

Americanensium

Directora: Victòria Solanilla Demestre
Ponent: Josep Guitart i Duran

Programa de recerca de la Unió Europea dirigit internacionalment per l'Institut d'Estudis Catalans. Alhora, l'IEC coordina el projecte europeu en col·laboració amb l'Acadèmia Argentina de la Història, institució responsable de la coordinació de la part americana del projecte.

El Corpus Antiquitatum Americanaensium té per objecte publicar els catàlegs de totes les col·leccions de les antiguitats precolombines conservades en els diferents museus d'Amèrica i d'Europa. El Corpus ha d'esdevenir un instrument de treball; és per això que tots els volums han de seguir uns mateixos criteris i han d'incloure: una introducció amb la història de la col·lecció i la situació geogràfica de la procedència i del seu grau de fiabilitat; una part descriptiva; imatges de totes les peces, i una bibliografia selectiva.

Corpus des Troubadours

Directors: Tomàs Martínez Romero
Vicenç Beltran i Pepió

L'IEC és el director internacional d'aquest projecte de la Unió Acadèmica Internacional, el qual se centra en l'empremta trobadoresca sobre la tradició cultural europea. L'objectiu és reunir, dins d'una col·lecció completa i homogènia, els textos que es troben dispersos en nombroses publicacions de qualitat molt desigual i no sempre fàcilment accessibles. Al marge dels títols apareguts a la col·lecció, publicats a Edizioni dell Galluzzo, de Florència, els resultats del projecte es poden veure al web <http://trobadors.iec.cat>, on hi ha disponibles, entre d'altres, poemes escrits per uns dos-cents trobadors, que, a més, estan vinculats a les imatges disponibles dels manuscrits.

Corpus Documental de les Relacions Internacionals de Catalunya i de la Corona d'Aragó

Director: Carles Vela i Aulesa
Ponent: Antoni Riera i Melis

Projecte dedicat a la publicació en edició crítica dels tractats internacionals i la documentació diplomàtica de Catalunya i després de la Corona d'Aragó des del segle XII fins a la mort de Ferran el Catòlic. Entre altres tasques, aquest curs s'han corregit els articles relatius a les conquestes de Jaume I i les relacions exteriors d'aquest rei i els seus dos successors —el seu fill Pere el Gran i el seu net Alfons el Liberal—, i s'ha treballat en la redacció de l'obra sobre les relacions amb els països islàmics.

El projecte fou liderat anteriorment per la senyora M. Teresa Ferrer (†).

En aquest curs ha aparegut el volum I.2, que conté documentació diplomàtica de les relacions del comtat de Barcelona i després de la Corona d'Aragó amb els altres estats peninsulars, tant cristians com islàmics, fins a la mort del rei Pere el Catòlic, precedida d'estudis de detall. Aquest volum —dirigit per la doctora M. Teresa Ferrer (†), autora del pròleg, i el doctor Manuel Riu— completa el primer volum (I.1), aparegut el 2009, on es tracten les relacions amb Occitània i Itàlia. D'altra banda, s'ha avançat en l'estudi de les relacions internacionals durant el llarg i complex regnat de Jaume I el Conqueridor.

Corpus Inscriptionum Latinarum

Director: Marc Mayer i Oliver

Des de l'any 2015, l'equip investigador està constituït per Javier Velaza Frias, Noemí Moncunill Martí, Blanca Rodríguez Belló, Silvia Tantimonaco i Alejandra Guzmán Almagro, de la Universitat de Barcelona; Giulia Baratta, de la Universitat de Macerata, i Silvia Braitto, de les universitats de Verona, Venècia i Pàdua.

Aquest programa de recerca té per objecte la redacció d'una nova edició del volum II del catàleg d'inscripcions en llengua llatina *Corpus Inscriptionum Latinarum* (CIL), que inclourà inscripcions a Hispània.

Al llarg del curs s'ha continuat amb l'estudi de les inscripcions en grec, llatí i llengües preromanes del territori que comprèn l'actual Catalunya i la Catalunya del Nord en el marc del CIL, amb contribucions també sobre altres zones. El programa referent a les Illes Balears, *conventus Carthaginiensis*, ha continuat amb noves incorporacions d'inscripcions i l'estudi dels epígrafs de la necròpoli de Sa Carrotja, que ha proporcionat novetats notables.

Paral·lelament, es va preparant el corpus epigràfic d'*Emporiae*, Empúries, amb una nova comprovació de textos i addició de bibliografia. L'esforç de manteniment dels fitxers de l'epigrafia de la zona i la general de referència és una de les tasques en què l'equip de l'IEC manté una important col·laboració amb els altres

centres d'edició i redacció del CIL II2, situats a Alcalá de Henares, Alacant, Munic i Berlín.

Corpus Internacional des Timbres Amphoriques

Directors: Cèsar Carreras Monfort
Josep Guitart i Duran

Projecte promogut per la UAI l'objectiu del qual és elaborar un corpus internacional de marques d'àmfora gregues i llatines. L'IEC porta a terme la part del Corpus corresponent a Catalunya.

El 2018 ha entrat a impremta el quart volum de la sèrie catalana corresponent a les terrisseries i marques d'àmfora documentades a la Laietània interior, és a dir, a les actuals comarques del Vallès. Està previst que el volum sigui presentat en els actes de celebració del centenari de la UAI, a la tardor de 2019.

Corpus Textual de la Catalunya del Nord: Catàleg d'impresos rossellonesos

Directors: Eulàlia Duran i Grau
Albert Rossich i Estragó
Coordinadora científica: Eulàlia Miralles Jori

Programa dedicat a la confecció d'un corpus d'impressions fetes a Perpinyà i al territori del Rosselló entre els

anys 1500 i 1840, alhora que s'ocupa de l'estudi dels impressors nord-catalans i els llibreters establerts en aquest territori, de la seva activitat empresarial i de la història de la cultura catalana, de la literatura i de la llengua en la premsa d'aquestes terres. La composició de l'equip de recerca, pluridisciplinari, permet dibuixar una visió completa, des de diversos punts de vista, de les premses en territori rossellonès durant el període esmentat. La base sobre la qual s'estructura la recerca, que es duu a terme en el marc del Corpus Textual de la Catalunya del Nord (CTCN), és el catàleg tipobibliogràfic d'impressos (Catàleg d'impressos rossellonesos, CIR). Els resultats de la investigació, aconseguits gràcies al CIR, han permès posar en marxa (actualment es troben en fase de construcció i desenvolupament) un catàleg de paratextos i dos catàlegs d'èfimers, un de goigs i un altre sobre les manifestacions dispositives del Consell Sobirà. Paral·lelament, s'estudia la història de la cultura escrita i del llibre, és a dir, el producte resultant de les premses i els artífexs que els van fer possible (impremta i llibreteria), així com la seva incidència social.

Al llarg d'aquest curs, la recerca s'ha centrat especialment en impresos digitalitzats a la xarxa i en fons al nostre abast, tot i que hi ha la intenció de visitar fons estrangers. Així mateix, s'ha continuat ampliant i millorant el web del programa, sobretot pel que fa a la incor-

poració de descripcions tipobibliogràfiques del Catàleg d'impressos rossellonesos, i s'ha treballat en la preparació de la II Jornada del Corpus Textual de la Catalunya del Nord: «Els èfimers i la premsa rossellonesa», que se celebrarà el 25 de gener de 2019 a l'IEC.

Els resultats de la recerca es poden anar seguint al web del CTCN (<http://ctcn.espais.iec.cat>), d'accés públic. Així mateix, hi ha disponible un perfil de Facebook en què es difonen les novetats relatives al projecte. D'altra banda, properament es publicarà el volum *Llengua, literatura i impremta*.

***De re frumentaria* II. Els mercats dels aliments a l'edat mitjana, la seva incidència en la integració comercial dels Països Catalans**

Director: Antoni Riera i Melis

Aquest projecte té com a objectiu principal estudiar la distribució i els mercats dels aliments com a factors de desenvolupament econòmic, especialització agrària i integració comercial a escala regional i supraregional, als Països Catalans des de mitjan segle XIII fins a la darrerietat del segle XV.

Aquest curs, els membres de l'equip, d'acord amb el cronograma establert, han treballat en els llibres de clàvia dels consells municipals de Barcelona i la Ciutat de Mallorca, recollint tota

la informació relativa a les compres de forment. Antoni Riera i Antoni Ortega han transcrit el *Manual de clavaria de Mallorca de 1333*, que els ha permès quantificar les mesures adoptades durant el «Mal Any Primer» pel consistori mallorquí per a pal·liar la fam a la capital balear. Està previst que aquesta obra aparegui publicada a final de 2019.

Dins el marc d'aquest projecte s'han reimprès les obres *Crisis frumentàries, iniciatives privades i polítiques públiques de proveïment a les ciutats catalanes durant la baixa edat mitjana*, coordinada per Antoni Riera, i *Els cereals i el pa en els països de llengua catalana a la baixa edat mitjana*, d'Antoni Riera, publicades el 2013 i el 2017, respectivament. Ambdues formen part de la col·lecció «Memòries de la Societat Històrico-Arqueològica».

Diccionari d'Historiadors de l'Art Català-Valencià-Balear

Directors: Francesc Fontbona
i de Vallescar
Bonaventura Bassegoda
i Hugas

Aquest programa de recerca té per objecte elaborar el *Diccionari d'Historiadors de l'art català-valencià-balear* en línia (<http://dhac.iec.cat>). Les entrades contenen una breu biografia professional i el perfil del treball intel·lectual dels

historiadors de l'art de tots els territoris de llengua i cultura catalanes. En total es disposa de sis-centes biografies, la major part d'autors del Principat, entre els quals des del principi s'han inclòs els de la Catalunya del Nord. Les tasques que es duen a terme són de revisió i completació.

L'agost de 2018 n'ha sortit publicada la desena edició, que es pot consultar en línia. Actualment consta de 724 fitxes d'historiadors, d'entre els quals hi ha estudiosos en actiu i d'altres ja traspassats.

L'himnari SMV 62 de la seu de Mallorca

Director: Romà Escalas i Llimona

Aquest projecte té com a objectiu recuperar la part del manuscrit despres i perduda del volum actual, corresponent als folis 127-144; completar la transcripció de tots els himnes amb un estudi crític dels tipus de notació i la seva evolució cronològica i la publicació sencera de les transcripcions, amb les diferents versions rítmiques que se'n deriven, completades amb un estudi descriptiu i crític de l'himnari. Així mateix, es pretén relacionar aquests himnes amb el repertori musical emprat per Ramon Llull.

La justícia a la Catalunya medieval

Directors: Tomàs de Montagut
i Estragués
Josep Maria Salrach i Marès

L'objectiu d'aquest programa és la preparació d'un diplomatarí de la justícia catalana medieval. Acomplerta la fase de recopilació documental, durant els anys 2016-2017 es preparà l'edició dels documents dels segles IX-XI (554 documents), es redactà un breu estudi introductori i es feu l'índex alfabètic del conjunt. Aquests documents dels segles IX-XI es van lliurar el mateix any 2017 al Comitè Tècnic de l'Edició de Textos Jurídics Catalans, dependent de la Conselleria de Justícia, que el 2018 n'ha fet l'edició: Josep Maria SALRACH I MARÈS i Tomàs de MONTAGUT I ESTRAGUÉS (dir.), *Justícia i resolució de conflictes a la Catalunya medieval. Col·lecció diplomàtica. Segles IX-XI*, Barcelona, Parlament de Catalunya i Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia, 2018, 1.061 p. ISBN: 978-84-393-9694-9.

Durant aquest curs s'ha treballat en la preparació de l'edició dels documents del segle XII.

Llibres de matrícula de les insaculacions (llibres de l'ànima) de la ciutat de Barcelona (1498-1713)

Directora: Eva Serra i Puig
(† 3.7.2018)

Projecte endegat l'any 2008 amb l'objectiu d'editar les insaculacions de la ciutat de Barcelona entre el final del segle XV i l'últim any insaculatori abans del Decret de Nova Planta i d'identificar les seves classes o els sectors dirigents. Els llibres de matrícula permeten la identificació individual, familiar i clientelar dels sectors: ciutadania honrada, artistes (notaris, cirurgians, adroguers, etc.) i menestrals, durant un llarg període secular.

Preparació de l'edició crítica de la traducció catalana del *Breviari d'amor*

Director: Josep Massot i Muntaner

Es tracta d'un text de Matfré Ermengaud començat l'any 1288 i escrit en occità i en vers que tingué una enorme difusió, també traduït en prosa, a una banda i l'altra dels Pirineus fins avançat el segle XV.

Preparació de l'edició crítica dels dietaris de Ferran Soldevila

Director: Enric Pujol i Casademont

La major part dels dietaris de Ferran Soldevila ja han estat publicats. Tanmateix, resten per editar alguns quaderns referits a les etapes de joventut i vellesa que recentment han estat donats al director d'aquest projecte. La proximitat del cinquantenari de la mort de Ferran Sol-

devila i la qualitat dels materials esmentats han estat un motiu de pes perquè la Secció Històrico-Arqueològica hagi decidit tirar endavant aquest projecte, que quedarà definitivament tancat un cop s'hagin editat.

Recerca arqueològica de la ciutat romana de Iesso (Guissona)

Director: Josep Guitart i Duran

Programa desenvolupat en el marc de col·laboració del Patronat d'Arqueologia de Guissona, del qual l'IEC és membre fundador des de la seva creació, el 1995, i, conjuntament amb l'Ajuntament de Guissona, un dels principals impulsors institucionals. Té com a principals objectius l'estudi arqueològic de la ciutat romana de *Iesso* i el seu territori, i la potenciació de la difusió i la socialització de coneixements que genera la recerca.

Al llarg d'aquest curs, han prosseguit les excavacions en diversos punts del Parc Arqueològic de Guissona, i especialment en les termes de la ciutat, amb l'objectiu de completar el descobriment i l'estudi d'aquest important edifici, que va tenir diverses remodelacions i ampliacions, des de l'edifici originari de mitjan segle I aC fins a plena època imperial. Està en preparació una exposició, al Museu de Lleida, dedicada a l'arqueologia de les tres ciutats romanes

del Ponent català: *Ilerda* (Lleida), *Iesso* (Guissona) i *Aeso* (Isona). Es preveu que l'exposició s'inauguri el setembre de 2019 a Lleida i que posteriorment, el primer semestre de 2020, es traslladi a Barcelona.

Repertori de col·leccionistes i col·leccions d'art i arqueologia de Catalunya (RCCAAC)

Directors: Bonaventura Bassegoda
i Hugas
Francesc Fontbona
i de Vallescar

Aquest projecte té com a objectiu recollir i posar en xarxa una sèrie d'informacions i notícies que han de posar nom i fer visibles les iniciatives individuals —i, excepcionalment, collectives— de recull i valoració del nostre patrimoni artístic i arqueològic. El projecte se centra, sobretot, en col·leccions i col·leccionistes ja desapareguts, però n'incorpora també d'actuals, especialment aquelles que ja s'han manifestat mitjançant la creació de fundacions amb vocació de servei públic o aquelles que, romanent privades, han prestat peces a exposicions amb denominacions pròpies i no anònimes. Els resultats es publicaran en un web allotjat al servidor institucional de l'IEC.

Repertori de la memòria personal a la Catalunya contemporània

Director: Albert Balcells i González

Aquest projecte té per objectiu la realització d'un repertori crític i comentat d'autobiografies, memòries, dietaris, epistolaris i llibres d'entrevistes de la Catalunya contemporània. Es comença per fer un inventari de totes les obres des de la segona meitat del segle XIX fins a l'actualitat. La selecció i el buidatge es fan a partir dels catàlegs de biblioteques públiques i d'altres, com la de l'Ateneu Barcelonès, i dels fons d'editorials amb col·leccions sobre temàtica catalanística. El volum aproximat de l'obra pot superar els cinc-cents llibres.

Durant aquest curs, s'ha treballat en l'elaboració d'una bibliografia crítica de memòries i dietaris del segle passat, que es podrà consultar en línia, i que conté un resum de cada obra, les seves característiques i tipologia, el perfil de l'autor, així com la relació de persones més esmentades en cada obra.

Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR)

Director: Josep Guitart i Duran

Projecte internacional promogut per la UAI i dirigit pel senyor Josep Guitart. L'IEC, des de l'any 2013, presideix la Comissió Internacional per a la TIR-FOR.

L'IEC assumeix, des de 2014 i a proposta de la Unió Acadèmica Internacional, la coordinació internacional del projecte Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR) i encomana aquesta tasca a la Comissió de l'IEC per a la TIR-FOR (en la qual actualment participen activament les acadèmies nacionals d'onze països europeus i del nord d'Àfrica), presidida per Josep Guitart, qui també presideix la Comissió Internacional del projecte, i integrada per Marta Prevosti, Ferran Arasa, Antoni González Sanmartí, Ada Cortés, Núria Romaní, Pau de Soto i Núria Padrós. La TIR-FOR és fruit de la unió de dos projectes: Tabula Imperii Romani (TIR) i Forma Orbis Romani (FOR). El primer es proposa la preparació d'un mapa de l'Imperi romà a partir de cinquanta-sis fulls a escala 1:1.000.000, i l'altre desenvolupa la mateixa línia però a escala 1:25.000.

La informatització del projecte, que lidera l'IEC, ha implementat una base de dades unitària i interactiva al servei dels equips dels diferents països que la van alimentant, i que al llarg d'aquest curs ha fet progressos importants en la seva estabilització i eficiència. L'IEC ha conclòs la digitalització de la part corresponent a Catalunya, que ja es pot consultar al web <https://tir-for.iec.cat>. Pel que fa a la digitalització de la part corresponent al País Valencià, està quasi acabada.

Secció de Ciències Biològiques

Anàlisi d'una sèrie temporal de dades oceanogràfiques, microbianes i ecosistèmiques a la badia de Blanes per provar l'efecte del canvi global sobre l'ecosistema marí de la costa catalana

Directora: Dolors Vaqué Vidal

Ponent: Marta Estrada i Miyares

Durant els darrers anys s'ha detectat un cert increment de la temperatura tant de l'aire com del mar, així com variacions en la concentració de nutrients i en l'abundància i estructura de les comunitats microbianes a la costa catalana. La hipòtesi de partida d'aquest treball és que els canvis de temperatura i nutrients tenen un efecte directe sobre els microorganismes del plàncton, el que es traduirà en canvis en l'estructura de les comunitats microbianes, en els fluxos biogeoquímics i, en última instància, en la xarxa tròfica alimentària d'aquesta zona de la Mediterrània. L'objectiu d'aquest programa és analitzar les diferents variables ambientals (temperatura, salinitat, nutrients, terbolesa) i biològiques (concentració de biomassa de fitoplàncton, identificació de grups principals, abundància, activitat i diversitat de virus i microorganismes), a partir d'un mostreig mensual i el processament de les variables esmentades en una estació fixa a la badia de Blanes (Observatori Microbià de la Badia de Blanes) i,

d'altra banda, de l'anàlisi estadística de totes les variables, des de l'any 1998.

Els resultats obtinguts fins a l'any 2012 ja mostraven petits canvis en les comunitats picoplanctòniques al llarg del temps. Durant aquest curs s'han continuat realitzant mostres i el processament de les variables esmentades, així com l'anàlisi de totes les dades oceanogràfiques. El material adquirit també s'ha usat per al desenvolupament experimental del treball de màster de Carles A. Belenes, *Aplicació de noves tècniques per a la detecció de la interacció entre els virus marins i els seus hosts* (setembre de 2018, defensat a la UB).

Les dades obtingudes al llarg d'aquest curs seran incloses en un treball més ampli que recollirà, el 2020, els vint anys de la sèrie temporal, la qual cosa permetrà veure si es desvia molt dels patrons trobats el 2012 o si s'insinua o es veu reflectit clarament l'efecte del canvi climàtic en aquesta zona de la Mediterrània nord-occidental.

Anàlisi dels aspectes socials dels fons de l'Arxiu de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, en el període 1770-1850

Director: Jacint Corbella i Corbella

Hi ha una documentació manuscrita àmplia, insuficientment estudiada fins

ara, útil per al coneixement d'aspectes puntuals de la sanitat catalana, principalment de finals del segle XVIII i la primera meitat del XIX, com són: els aspectes sanitaris del procés d'industrialització de la ciutat de Barcelona; el risc de les deixalles procedents d'organismes animals: pells i cadàvers en putrefacció, que eren la causa de problemes importants en una ciutat closa per les muralles i mal ventilada; els problemes relacionats amb la mortalitat elevada per epidèmies, però també per sobre població, i la necessitat de trobar espais amplis per a fer cementiris, no tant en el terme municipal (que es reduí molt a partir de la Guerra de Successió de 1714), sinó en els pobles del pla de Barcelona (principalment, Sant Martí de Provençals, Sant Gervasi i Gràcia); els aspectes relatius al control d'aliments — en especial, la inspecció de carns i d'avi-ran i el subministrament de llet, de vaca i de cabra — i al control dels establiments de venda, i, finalment, els aspectes sanitaris dels pobles del pla de Barcelona, aleshores separats del municipi de Barcelona.

La riquesa de la documentació ha obert línies de recerca, no solament per a la medicina sinó per a altres professions sanitàries (veterinària, farmàcia), per a la història de la ciutat de Barcelona (urbanisme, principalment) o per a la història local de nombroses poblacions (cens de metges, brots puntuals de patologia, a més de les epidèmies).

Durant aquest curs s'ha desenvolupat la línia de recollida de signatures de metges catalans del segon terç del segle XIX (quan encara no hi havia pràcticament imatges fotogràfiques), principalment a partir d'oficis o notícies que trametien a l'Acadèmia. A més de les dels membres numeraris, algunes ja publicades, hi ha les dels membres corresponents i, sobretot, les dels subdelegats, que tenien una funció administrativa important en el control de la professió. També s'ha iniciat la recopilació d'imatges no procedents de fotografies sinó de dibuixos i caricatures —que, tot i que és un material més tardà, de la primera meitat del segle XX, és molt menys conegut—, les quals s'han obtingut de diverses fonts existents a l'Arxiu.

Finalment, l'anàlisi del material ha permès un nombre considerable de treballs publicats cada any i amb perspectiva de continuïtat, atesa l'abundància i l'interès de la documentació. Així, la reserva de material d'arxiu, amb un coixí de documents ja preparats, pot assegurar la continuïtat de les publicacions.

Anàlisi històrica dels efectes de la sequera als boscos dels Països Catalans

Director: Francisco Lloret Maya

Ponent: Jaume Terradas i Serra

En les darreres dècades s'ha detectat un nombre creixent d'episodis de decaïment

forestal a escala global, que també ha afectat els Països Catalans i que en molts casos s'ha associat a períodes de sequera. L'objectiu del programa ha estat recollir, estructurar i analitzar informació històrica sobre els factors associats als episodis de sequera, particularment aquells relacionats amb la gestió i explotació, i les seves conseqüències en els boscos durant els darrers segles.

El primer objectiu del projecte (identificació i sistematització de les fonts sobre els efectes històrics de la sequera als boscos dels Països Catalans) va ser assolit en el primer any (2015) amb la prospecció d'un conjunt ampli d'arxius i amb la realització del corresponent informe, en el qual es detallava la documentació disponible a les diferents fonts.

La realització del segon objectiu (anàlisi quantitativa de les tendències temporals en els efectes de la sequera sobre els boscos en àrees geogràfiques específiques) va focalitzar l'activitat del segon any (2016) i part del tercer (2017). Aquest curs, l'activitat s'ha centrat en el buidatge sistemàtic dels expedients d'explotació forestal dels boscos privats de la demarcació de Girona, custodiats a l'Arxiu Històric de Girona (AHG) per la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Girona. Les dades s'han analitzat estadísticament utilitzant diverses fonts documentals i han mostrat que hi ha una relació significativa i positiva entre els aprofitaments i les variables de precipita-

ció analitzades, sobretot amb la precipitació acumulada entre els tres i cinc anys anteriors a l'any d'aprofitament, i, en menor mesura, amb valors positius de l'índex de sequera SPEI. Aquests resultats corroboren que en zones amb més precipitació i, per tant, més productivitat, el potencial d'aprofitament forestal és més elevat. D'altra banda, l'anàlisi de les sèries temporals d'aprofitament indiquen que la relació entre aprofitaments i climatologia es manté a escala temporal, és a dir, al llarg del període analitzat (1939-1984). Tanmateix, no es pot concloure que els períodes de sequera passats, potencialment associats amb episodis de decaïment forestal i, per tant, amb l'increment de mortalitat d'arbres, estiguin relacionats amb aprofitaments forestals més elevats.

Finalment, el marc de treball, presentat per a analitzar la relació entre la gestió forestal —estimada sobre la base dels aprofitaments— i les pertorbacions forestals —decaïment (DEBOSCAT) i incendis—, obre una línia d'estudi interessant que pot ser aplicada a bases de dades on la cobertura temporal de les sèries d'aprofitament s'adeqüi més als períodes inclosos en les bases de dades de pertorbacions.

La realització del tercer objectiu (difusió dels resultats del programa, especialment amb relació a la vulnerabilitat dels boscos a la sequera: integració de les perspectives històrica i ecològica) s'ha portat a terme amb trobades, consultes

periòdiques i intercanvi d'informació amb especialistes de disciplines històriques, geogràfiques i econòmiques. Aquest objectiu ha estat assolit amb l'organització de la jornada *Ús històric dels boscos a Catalunya i el seu significat davant els reptes del futur* (celebrada a la seu de l'IEC el 7 de novembre de 2017), que comptà amb la participació de nou ponents de diferents àmbits acadèmics (biòlegs, geògrafs, historiadors i economistes). A la jornada, que va tenir una important difusió a les xarxes socials, van assistir-hi més de cinquanta persones, incloent-hi científics, personal tècnic de l'Administració i públic en general.

Aplicació de les noves tecnologies de seqüenciació massiva d'ADN als estudis arqueològics de jaciments catalans

Director: Jaume Bertranpetit
i Busquets

Les noves tecnologies de seqüenciació massiva d'àcids nucleics, anomenades de nova generació (NGS, *next-generation sequencing*), han revolucionat la recerca biològica alhora que han representat un gran avenç per a la genètica evolutiva i de poblacions, així com per als estudis antropològics i arqueològics mitjançant l'anàlisi d'ADN antic. S'obren, per tant, noves possibilitats per als estudis arqueològics i antropològics, i també en els

forenses, els quals obtindran en els propers anys nova informació gràcies a l'aplicació de les noves tecnologies genòmiques. No obstant això, és necessari treballar en l'optimització d'aquestes metodologies per a la seva aplicació en mostres degradades.

En aquest projecte es proposen la utilització i millora de les noves tecnologies de seqüenciació massiva per a l'estudi de jaciments arqueològics de diferents èpoques i localitzacions de Catalunya. Els resultats seran una aplicació de gran interès de la genètica a l'antropologia i a l'arqueologia, per tal de conèixer el nostre passat.

Els objectius del projecte són:

— L'optimització de les eines de NGS per a l'anàlisi de mostres antigues. Aquestes metodologies estan actualment dissenyades per a l'estudi de mostres actuals i forenses. És necessària l'adequació dels protocols de preparació de les mostres per a seqüenciar a fi d'optimitzar el seu rendiment amb mostres més antigues, pertanyents a diferents èpoques i estats de conservació.

— L'establiment de les relacions de parentesc i estructura familiar de les mostres trobades en diferents jaciments arqueològics catalans. Aquesta informació completarà el coneixement que es té d'aquests jaciments gràcies als estudis arqueològics i antropològics.

— L'estimació dels nivells de diversitat genètica, homozigotitat i consan-

guinitat dels individus trobats en diferents jaciments arqueològics, que ajudarà a comprendre l'estructura poblacional en diferents èpoques i regions catalanes.

Ciència ciutadana i estudi de les orquídiades a Catalunya

Director: Joan Pino Vilalta

Ponent: Joaquim Gosálbez i Noguera

Aquest projecte de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), adscrita a la Secció de Ciències Biològiques, vol donar un suport addicional als diversos projectes de ciència ciutadana de la ICHN centrats en l'estudi de les orquídiades de diferents comarques catalanes. En cadascun d'aquests, els ciutadans contribueixen a facilitar dades sobre la diversitat, abundància, fenologia i distribució de les orquídiades d'un àmbit territorial determinat, habitualment comarcal, i ho fan sota la supervisió científica de reconeguts experts en aquest grup botànic, de manera que les persones que hi participen, a més d'augmentar el seu coneixement d'aquest grup d'organismes, recullen tot un seguit de dades d'alt valor científic. Són projectes que consisteixen, explicat d'una manera molt esquemàtica, en una etapa inicial de formació dels interessats a participar-hi, es realitza el treball de camp durant un període de tres o quatre anys, es preparen les bases de dades corresponents, es publiquen els resultats i s'integren

les dades obtingudes en les bases de dades de biodiversitat de lliure accés.

Les activitats dutes a terme durant el curs s'han centrat en aquests àmbits:

— Generació de materials de suport a la identificació d'orquídiades per al portal Ornitho. S'han generat una sèrie de fitxes d'ajuda a la identificació d'espècies conflictives (per grups d'espècies). Aquestes fitxes es basen en fotografies en què s'assenyalen i es descriuen breument els caràcters morfològics característics de cada espècie, fent èmfasi en els més distintius. Alguns prototips d'aquestes fitxes, prèviament a la maquetació, ja estan disponibles al web Ornitho (<https://www.ornitho.cat>). L'objectiu de les fitxes és donar suport a tots els usuaris del mòdul d'orquídiades de la plataforma Ornitho en la identificació de les espècies que poden donar lloc a més dubtes. Així, es vol aconseguir més acompanyament de tots els usuaris per a facilitar la seva contribució al repositori de dades i, alhora, reduir la feina de validació de les dades i minimitzar la taxa d'error en la identificació.

— Preparació de les dades dels projectes comarcals finalitzats per a la seva importació a la plataforma Ornitho. S'ha dut a terme un procés d'estandardització de les bases de dades dels projectes comarcals d'estudi de les orquídiades que ja tenen la fase de recollida de dades finalitzada (Garrotxa, Ripollès, Solsonès i Osona). No tots aquests projectes han

utilitzat la mateixa taxonomia d'orquí- dies, de manera que ha calgut, en primer lloc, una estandardització taxonòmica. Tot seguit, s'han adaptat la resta de camps de les bases de dades per a fer-los compatibles entre ells (sistema de referència de coordenades, fenologia de floració, nombre d'individus...). Un cop estandarditzades les dades, s'ha procedit a preparar-les per a la importació en bloc a la plataforma Ornitho. El format de diversos camps de les bases s'ha hagut de traduir perquè pogués ser interpretat pel repositori de dades, i s'ha preparat una plantilla per a la importació. Un cop preparades les dades per a la importació, s'ha testat el procés d'importació i s'ha comprovat que les dades passessin la validació automàtica de la plataforma per a importar-les. Fins ara, s'han importat unes 9.000 observacions corresponents al projecte *Atles d'Orquídi- es d'Osona* (2013-2017) i s'està pendent de l'autorització final dels responsables de l'*Atles d'Orquídi- es de la Garrotxa* i de l'*Atles d'Orquídi- es del Ripollès* per a introduir les dades dels respectius projectes. Les dades de l'*Atles d'Orquídi- es del Solsonès* s'importaran un cop publicat el llibre.

— Realització de l'última cam- panya de prospecció i recopilació de dades per a l'*Atles d'Orquídi- es d'Osona*. L'any 2018, la prospecció s'ha focalitzat espe- cialment en les quadrícules amb menys volum de dades, especialment en l'única

que restava sense cap observació (a les Guillerries). Finalment, s'han localitzat orquídi- es en aquesta quadrícula i s'han completat buits de distribució per a algu- nes espècies a Osona.

— Recopilació de fotografies i disseny de làmines identificatives per a la publicació de l'*Atles d'orquídi- es d'Osona*. S'ha dissenyat l'estructura del llibre i s'ha definit el contingut que hau- ran de tenir els apartats; s'ha iniciat un procés de recopilació de fotografies i s'han dissenyat una sèrie de làmines amb il·lustracions per a facilitar la identificació de les espècies més conflictives de la co- marca d'Osona. Aquestes làmines agru- pen espècies morfològicament similars i en destaquen les característiques morfo- lògiques distintives, amb la idea que si- guin una referència molt útil per als usuaris de la futura publicació en les sortides de camp.

— Maquetació de la publicació *Les orquídi- es del Solsonès*. Durant el 2018 s'ha completat la redacció dels textos, el recull d'imatges i l'elaboració dels gràfics.

— Treball de camp a la Noguera, on s'ha continuat amb el treball de camp, a càrrec de voluntaris, previst per al 2018, en què s'ha donat prioritat a algunes de les zones de la comarca menys prospec- tades.

A part de la publicació imminent de *Les orquídi- es del Solsonès*, es preveu la publicació d'un article divulgatiu sobre

el mòdul d'orquídies de la plataforma Ornitho. Així mateix, s'ha actualitzat el mapa web de l'Atlas d'Orquídies d'Osona, introduint-hi les dades del 2017, i s'ha iniciat el procés d'importació de dades, des de la plataforma Ornitho, dels estudis comarcals —començant per les d'Osona— per tal de fer públiques totes les dades obtingudes.

Distribució de *Galemys pyrenaicus* a Catalunya: possibles variacions després de quinze anys

Director: Joaquim Gosálbez
i Noguera

L'almesquera (*Galemys pyrenaicus*) és un micromamífer semiaquàtic endèmic del nord de la península Ibèrica i dels pirineus francesos, on viu en rius d'aigües fresques, netes i de corrent ràpid. En les darreres dècades, sembla que ha experimentat una regressió important en bona part de la seva àrea. Aquesta tendència regressiva, afegida a la distribució petita, ha fet que sigui catalogada amb la categoria VU (vulnerable), com a espècie amenaçada a escala global, per la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN). Així, per aquests motius va ser declarada espècie d'interès europeu (Directiva 92/43/CEE) i és objectiu de conservació específica de la xarxa Natura 2000. En l'àmbit estatal, gaudeix de protecció legal per la seva inclusió en el Catálogo Español

de Especies Amenazadas, amb la categoria legal «Vulnerable». Aquesta mateixa categoria és prevista al Catàleg de Fauna Amenaçada de Catalunya encara no aprovat.

Amb aquest projecte s'ha pretès fer l'actualització de la distribució de l'almesquera a Catalunya, iniciada l'any 2000; l'avaluació dels canvis que hi ha hagut entre els anys 2000 i 2017 en la distribució i la freqüència, i l'estimació de la tendència de les poblacions d'aquesta espècie.

Durant el darrer any del projecte, el 2017, s'han acabat de prospectar les conques pendents (els trams no revisats els anys 2013-2014 de la conca de la Noguera Pallaresa i la conca de la Garona).

Els resultats indiquen que aquesta espècie ha experimentat en un període de temps relativament curt (2000-2017) una regressió forta (43,3 %) en el conjunt de la seva àrea de distribució a Catalunya, que en unes conques fluvials es pot qualificar de preocupant i en d'altres, d'alarmant.

Flora i cartografia de les plantes, els fongs i la vegetació

Aquest programa de recerca inclou dos subprogrames: «Flora i cartografia de briòfits» i «Flora i cartografia de les plantes vasculars».

Flora i cartografia de briòfits

Directores: Montserrat Brugués
i Domènech

Rosa M. Cros i Matas

Ponent: Josep Peñuelas i Reixach

El projecte es va iniciar l'any 1983 sota la direcció de Creu Casas i Sicart, amb l'objectiu d'elaborar els mapes de distribució geogràfica d'espècies de molses i hepàtiques de la península Ibèrica i les illes Balears, les Canàries, les Açores i Madeira. Cada volum consta de cinquanta mapes en què figuren les localitats segons la quadrícula UTM de 10 × 10, acompanyats d'un text explicatiu en català i en anglès.

Durant aquest curs s'han fet les tasques següents:

— Abocament de l'herbari BCB al Global Biodiversity Information Facility (GBIF).

— Entrada en contacte amb la unitat de coordinació del GBIF a l'Estat espanyol, encarregat de l'allotjament i la publicació de les dades de biodiversitat, que ha facilitat tota la informació necessària per a començar a treballar.

— Tramitació de l'alta de la col·lecció al GBIF i emplenament dels formularis que constituïran les metadades.

— Cerca de les equivalències entre els camps de la base de dades de l'herbari BCB i els de l'estàndard Darwin Core (programa que utilitza GBIF per a fer visible la informació).

— Abans de realitzar la migració de dades, revisió de la informació comparant-la amb l'etiqueta de l'herbari per tal de completar i corregir errors. Simultàniament, s'ha afegit la georeferenciació, dada imprescindible perquè la localitat aparegui al mapa de distribució que es fa visible en consultar una determinada espècie.

— Finalment, incorporació de tota la informació de les espècies programada per a aquest any a un Excel que ha facilitat la coordinadora de GBIF, per fer possible l'abocament al Darwin Core.

— Manteniment del web Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears (<http://briofits.iec.cat>).

— Recopilació de les noves dades publicades d'Espanya, Andorra i Portugal de les espècies cartografiades.

— Entrada a l'aplicació de les dades obtingudes per tal que es visualitzin als mapes corresponents.

— Actualització de la nomenclatura de les espècies.

— Incorporació de dos nous mapes, corresponents a dues espècies noves per a la península Ibèrica.

Tant la Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears (<http://briofits.iec.cat>) com la Global Biodiversity Information Facility (<http://www.gbif.es>) són aplicacions que es poden consultar de manera lliure i gratuïta per Internet.

Flora i cartografia de les plantes vasculars

Director: Xavier Font i Castell

Ponent: Jaume Terradas i Serra

Durant aquest curs, l'activitat s'ha centrat a revisar errors de la base de dades i a potenciar amb noves observacions el portal web del projecte (www.orca.cat). Pel que fa a les dades, s'han incrementat amb prop de 25.000 noves observacions florístiques, que provenen sobretot de la part de la Catalunya del Nord. Aquesta informació ha sigut cedida gràcies a una col·laboració amb el Conservatoire Botanique National Méditerranéen de Porquerolles, que ha cedit una còpia de les seves dades catalanes. El 2018, s'han adaptat a l'estructura de dades i a la taxonomia les dades de camp i bibliogràfiques d'aquest conservatori francès.

S'han informatitzat, també, algunes novetats florístiques aportades pels membres consultors, sobretot del grup de les monocotiledònies. En total, a la base de dades ORCA (gestionada amb DB2 d'IBM) hi ha més de dos milions de citacions florístiques puntuals referents a 4.562 plantes (tàxons) de la flora dels Països Catalans. En relació amb la programació, s'ha mantingut en funcionament el portal Orca i s'hi han fet petites millores relacionades amb la seguretat. El nombre de consultes puntuals realitzades en aquest portal ha augmentat el 4 %.

Microbiota, nutrició i evolució humana: de la *Tarraconensis* a la Catalunya d'avui

Director: Ramon Comis de Barbarà

És un projecte en col·laboració amb l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS) que pretén establir un vincle entre l'antiga ciutat de Tàrraco (segles III i VII) i la societat actual, a través de l'estudi de l'evolució del microbioma resident al càlcul dental i, de manera indirecta, de la nutrició. Sabem que el tipus d'alimentació i l'estil de vida són elements clau que defineixen la composició del microbioma present a la cavitat oral i s'esperaria que, en el transcurs del temps, s'hagin produït canvis.

Els objectius són esbrinar si hi ha hagut alguna alteració en la microbiota oral degut a un canvi d'alimentació des dels nostres avantpassats fins avui; saber si en el transcurs del temps la diversitat microbiana present al càlcul dental s'ha conservat, incrementat o, al contrari, si ha disminuït, i revelar si hi ha cap vincle evolutiu entre el microbioma de la cavitat oral i l'ésser humà i, en conseqüència, la salut humana.

El projecte s'ha dividit en tres fases:

Fase 1: selecció de mostres i extracció de DNA. Engloba des de la selecció de les mostres, tant antigues com ac-

tuals, que serien utilitzades per portar a terme el projecte fins a l'obtenció de DNA. En aquesta primera fase, els grups de mostres antigues i actuals segueixen vies diferents, atesa la naturalesa de l'origen de les mostres. A partir de la fase 2, es processen conjuntament.

En relació amb les mostres antigues, en aquesta primera fase es va revisar el material cedit pels nostres col·laboradors de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) al laboratori de paleogenètica del Biobanc de l'IDIBAPS i es va fer una tria d'aquelles dents que presentaven càlcul dental, material de partida indispensable per a realitzar l'estudi. Es van revisar 1.295 dents pertanyents a 489 individus, i es va trobar càlcul dental en 114 dents de 95 individus; quasi un 20 % dels individus de la població presentava càlcul dental.

A partir d'aquí, es va construir una base de dades amb la informació següent associada a cada una de les 95 mostres: datació de la mostra, edat, sexe, necròpoli i estatus social. Així mateix, com la resta de mostres del Biobanc de l'IDIBAPS, es van incloure al web Noray-Bio per tal de mantenir la traçabilitat de les mostres. Aquesta informació permet fer, posteriorment, extrapolacions juntament, a grans trets, del tipus de dieta que tenien amb el context arqueològic del nord-est peninsular.

Pel que fa a les mostres actuals, la col·laboradora María José Adserias ens va

facilitar les dents de pacients que es van realitzar exodòncia i que presentaven càlcul dental. A l'inici del projecte es pretenia que el nombre de mostres antigues i actuals fossin les mateixes, però obtenir mostres actuals que reuneixin les condicions de fer-se una exodòncia, presentar càlcul dental i voler participar en el projecte va ser més complex del previst. Per tant, el nombre de mostres va ser més baix del planificat. Tot i això, es van aconseguir 39 mostres. Per fer ús de les mostres actuals, els voluntaris van signar un consentiment abans de la inclusió a l'estudi autoritzant al Biobanc de l'IDIBAPS l'ús de les seves mostres biològiques per a la recerca.

Adicionalment, per tal de conèixer l'estil de vida dels voluntaris, els participants van respondre un qüestionari de salut que engloba la història clínica i un qüestionari dietètic. Els resultats obtinguts dels qüestionaris van ser introduïts en una base de dades per tal de procedir a la manipulació i a l'anàlisi estadística d'aquestes dades. Una vegada es van aconseguir les mostres i es van introduir a les bases de dades corresponents, el pas següent va ser extreure el càlcul dental de les mostres. Tot i que el fonament d'extracció del DNA de les mostres és similar, les extraccions es van dur a laboratoris diferents per tal d'evitar la contaminació de les mostres antigues. Aquestes últimes es van extreure al laboratori de paleogenètica de l'IDIBAPS,

especialitzat en aquest tipus de mostra. Per a concloure l'èxit de l'extracció de DNA a partir del càlcul dental, es van realitzar dos tipus de controls per a determinar la qualitat i quantitat del material extret. El primer control va consistir en la determinació de la concentració de DNA per quantificació per fluorimetria. L'altre control va ser l'amplificació d'un fragment d'aproximadament 100 pb de la regió variable V3 del gen 16S rRNA. S'ha vist que aquesta regió és bastant informativa en termes de diversitat bacteriana. Les mostres que van amplificar satisfactòriament van passar a la fase següent del projecte.

Fase 2: ultraseqüenciació (seqüenciació massiva de les mostres). A partir d'aquest punt, i prenent les mesures adequades per a no contaminar les mostres antigues, ambdós grups de mostres (antigues i actuals) es van processar conjuntament. Una vegada vam obtenir el DNA i realitzar els controls de qualitat, es van enviar les mostres a la plataforma de genòmica de la UPF per seqüenciar-les. La metodologia que es va utilitzar va consistir a realitzar una reacció d'amplificació per PCR dels fragments V3 del gen 16S, utilitzant oligonucleòtids específics de la regió V3. El resultat de les amplificacions es va comprovar amb un xip DNA 100 de BioAnalyzer. Per tal de monitorar la presència de contaminació, durant el procediment es van incloure també con-

trols negatius d'extracció. Amb les mostres que van donar positiu, es va procedir a la construcció de les llibreries amb l'equip Nextera XT (Illumina) utilitzant codis de barres (*barcodes*) diferents per tal d'identificar cada mostra en el conjunt (*pool*) de mostres. Per tal de normalitzar les mostres i que totes estiguessin representades equitativament, es va mesurar la qualitat i concentració de les llibreries amb un xip de DNA *high sensitivity* de BioAnalyzer. A continuació, les llibreries normalitzades es van combinar en un únic grup (*pool*) i es va mesurar la concentració d'aquest per PCR en temps real (*real-time* PCR).

Fase 3: anàlisi de resultats. En aquesta fase, el conjunt (*pool*) de les llibreries es va seqüenciar en una sèrie (*run*) de 2×150 cicles d'una cèl·lula de flux (*flow cell*) nano en l'equip MiSeq d'Illumina. Els resultats obtinguts de la seqüenciació es van analitzar amb el programari QIIME2, utilitzant com a referència la base de dades SILVA (<https://www.arb-silva.de>). Amb aquest programari es va obtenir un resum de les lectures i la qualitat de les mostres seqüenciades, així com la informació de la diversitat de les mostres, la taxonomia i l'abundància.

El projecte culminarà en el desenvolupament d'una tesi doctoral que permetrà analitzar, comparar i interpretar al detall els resultats obtinguts de la seqüenciació massiva.

Millora de la presència de la llengua catalana dins de recopilacions internacionals de noms de plantes.

Vocabulari multilingüe de noms de plantes

Director: Eduard Parés i Español

Ponent: Mercè Durfort i Coll

Aquest projecte té l'objectiu de millorar substancialment la presència de la llengua catalana dins de les recopilacions internacionals de noms de plantes. Es duu a terme en col·laboració amb la base de dades de noms de plantes multilingüe, la Multilingual Multiscript Plant Name Database (MMPND), de la Universitat de Melbourne (Austràlia).

Al llarg d'aquest curs, s'han dut a terme les tasques següents: repàs de la informació original de la MMPND; recerca de fonts bibliogràfiques, noms científics i sinònims; addició de noms en català; revisió o addició dels noms en les altres llengües: castellà, anglès, francès, italià,

alemany, portuguès i neerlandès, com a principals, així com en la resta de llengües presents a la MMPND. Així mateix, s'han completat els gèneres tractats afegint-hi nous tàxons amb els corresponents noms sinònims i noms vernacles en les diferents llengües; s'han corregit els existents, incloent-hi el nom dels autors dels noms científics de la planta (d'acord amb l'estandardització actual); s'han fet esmenes ortogràfiques i canvis, d'acord amb altres modificacions, per coherència i d'ordre, i s'han eliminat noms no necessaris.

S'ha recopilat la informació de 71 tàxons que corresponen als gèneres següents: (Fagaceae, 10 tx.): *Castanea* 2; (Betulaceae, 27 tx.): *Corylus*; (Oleaceae, 34 tx.): *Fraxinus* 2.

Un resum quantitatiu de la tasca del 2017 pels tàxons tractats implicarà l'aportació de les quantitats aproximades següents:

Tàxons estudiats el 2017 (quantitats aproximades)	Tàxons principals (o grups) dels gèneres			Suma
	<i>Castanea</i> 2	<i>Corylus</i>	<i>Fraxinus</i> 2	
Tàxons	10	27	34	71
Noms científics	52	127	170	349
Noms catalans (ca)	31	76	75	182
Noms altres 1 (es, fr, en, de, nl, it, pt)	221	478	449	1.148
<i>Fraxinus</i> encara no ha estat tractat a la MMPND				
Noms altres 2: s'han recollit més de 1.200 noms en altres llengües.				
En el cas de gèneres tractats parcialment, s'ha fet un càlcul proporcional als tàxons implicats.				

Els noms de plantes estudiades són nombrosos, la relació de fonts bibliogràfiques usades és llarguíssima i molt variable (des de fonts estrictament taxonòmiques i gairebé universals fins a, de vegades, un catàleg d'un planter).

Com que la publicació d'aquests resultats anuals resulta una mica complexa, hem posat en funcionament un lloc web nou (<http://plantipodes.cat>) per a anar-hi recollint els resultats; progressivament s'anirà ampliant amb vocabularis multilingües d'altres tàxons.

A la vegada, per contribuir a la divulgació dels noms de plantes en català, s'han afegit a la Viquipèdia dades de noms de plantes (estudiades anteriorment) del gènere *Salix* i, abans, de *Cupressus* i *Chamaecyparis*.

Al mateix temps, i atès que estem tractant noms d'espècies de plantes d'àmbit mundial, es van incorporar a la Viquipèdia uns articles (alguns nous del tot) que donessin el context adequat; són articles per a explicar, d'una banda, les obres bàsiques internacionals de fonts d'informació modernes necessàries, com ara les que tracten dels noms científics vàlids actualment i dels sinònims adients, i, de l'altra, la distribució geogràfica de les plantes (basada en Brummit, R. K., 2001). Així mateix, durant aquest curs s'han millorat diverses entrades de la Viquipèdia relacionades amb els noms de plantes, com ara la de l'IPNI (International Plant Names Index).

Natura, ús o abús? Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans.

40 anys després de la publicació (interdisciplinari amb la SECCT)

Directors: Ramon Folch i Guillèn
Josep Peñuelas i Reixach
David Serrat i Congost

Aquest projecte pretén fer una nova edició del llibre *Natura, ús o abús? Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans*, publicat l'any 1976 i reeditat l'any 1988. L'objectiu és elaborar un producte, amb una clara funció sociocientífica, que modelitzi una opció de futur amb una previsió de deu o vint anys. A banda de la publicació en paper de l'estudi, dins el projecte es preveu la creació d'un lloc web amb informació complementària.

Els antecedents d'aquest estudi es troben en la publicació *Natura, ús o abús? Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans*, publicat l'any 1976 per l'editorial Barcino i la ICHN, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Aquest estudi va comptar amb la col·laboració de més de cent vint col·laboradors.

Tot i que se n'havien editat sis mil exemplars, dos anys després de la seva aparició era ja introbable a les llibreries. Es pot afirmar que aquesta publicació va ser un èxit editorial i un referent per a moltes generacions d'estudiosos de la natura. L'obra va ser adoptada com a document de treball per l'Àmbit d'Ordenació del Territori del Congrés de

Cultura Catalana (1975-1977), i també ha estat utilitzada com a base per a dissenyar el Pla d'Espais Naturals Natural de Catalunya (PEIN), aprovat l'any 1992. En aquest sentit, està previst que l'estudi inclogui un capítol de síntesi de tot allò que s'ha assolit des de la publicació del *Llibre blanc* i del que encara cal fer. L'any 1988, se'n va fer una segona edició corregida i actualitzada. Com diu Ramon Folch en el pròleg de la segona edició, «si es mira la bibliografia de qualsevol naturalista o ecologista, o es repassen les llistes bibliogràfiques de llibres recomanats als estudiants, hi és reiteradament present».

El projecte compta amb la col·laboració i la implicació de membres de la Secció de Ciències Biològiques, de la Secció de Ciències i Tecnologia i de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, així com de socis de la Institució Catalana d'Història Natural, professors de les universitats dels Països Catalans i investigadors del CREAF i altres centres de recerca.

Participació de l'IEC en el projecte FORHOT d'estudi dels efectes del canvi climàtic sobre la pèrdua d'estocs de carboni àrtic, subàrtic i boreal

Director: Josep Peñuelas i Reixach

Abans de resumir les activitats realitzades, cal explicar els antecedents d'aquest projecte.

FORHOT-IEC

El 29 de maig de 2008, es va produir al sud d'Islàndia un terratrèmol de 6,3 en l'escala de Richter. Una de les seves principals conseqüències va ser la pertorbació del sistema geotèrmic més proper a l'epicentre. A Reykir, un dels campus de la Universitat d'Islàndia, un d'aquests sistemes geotèrmics va canviar de localització cap a una àrea nova i prèviament «freda». Els nous canals geotèrmics subterranis (dins del llit de roca) han provocat un increment de la temperatura del sòl a la nova àrea, d'aproximadament 4 hectàrees. L'increment de la temperatura del sòl varia en funció de la fondària dels canals geotèrmics al llit de roca, en un rang d'entre +0 °C i +52 °C allí on els canals / el llit de roca es troba més a prop de la superfície. L'àrea està coberta per prats naturals sense arbres, dominats per *Agrostis* sp. i molses, anomenats GN (*grassland new*, 'prats nous'). Aquest fet va crear un experiment natural d'escalfament del sòl que ens ha ofert una oportunitat única d'estudiar com diversos processos ecosistèmics es veuen afectats per la temperatura. L'ampli rang d'increment de temperatura en la localització del FORHOT ofereix unes condicions similars a les del canvi climàtic previst per al proper segle i unes temperatures més extremes que poden proporcionar nous coneixements en la fisiologia de l'estrès.

A Graendalur, a només 2,5 km d'aquestes noves àrees termals de Reykir,

hi trobem prats similars que han sigut càlids des de fa molt temps, anomenats GO (*grassland old*, 'prats vells'). Aquests prats s'han comparat amb els GN per tal d'estudiar els efectes de la durada de l'escalfament en la resposta dels ecosistemes, i, per tant, els processos evolutius d'adaptació.

P-PEAT-IEC

A latituds similars, a Suècia, hi tenim l'objectiu d'estudiar l'emmagatzematge a llarg termini de fòsfor (P) a les molles, distingint i quantificant el rol del cicle de la matèria orgànica. El projecte P-PEAT-IEC contribuirà a avançar en la recerca àrtica/subàrtica, estudiant un significatiu buit de coneixement en la biogeoquímica del permagel. L'IEC representarà Catalunya en l'escenari internacional d'anàlisi ecològica del permagel i la seva resposta al canvi climàtic.

El fòsfor és un element essencial per a la vida que limita la productivitat en molts ecosistemes terrestres. Els histosols acumulen una gran quantitat de fòsfor degut a la seva gran presència en la matèria orgànica i en els processos d'adsorció, però es coneix molt poc dels mecanismes que retenen o potencialment retiren fòsfor de les capes antigues de les molles. El canvi climàtic està causant canvis irreversibles en les àrees de molles, especialment als sistemes àrtics i subàrtics. L'escalfament del clima està incrementant l'activitat microbiana i la descomposició,

afavoreix també la descongelaçió del permagel, i es dirigeix cap a canvis dràstics en els processos geoquímics en les capes més profundes de les molles. El descobriment de les conseqüències dels futurs canvis als histosols del cicle del fòsfor suposa un gran obstacle que el projecte P-PEAT vol abordar. L'estudi té per objectiu aportar una visió detallada dels canvis que s'estan produint a les regions àrtiques en el cicle del fòsfor i que poden alterar el funcionament de molts ecosistemes de tot aquest bioma, conjuntament amb els canvis que s'esperen als cicles del carboni (C) i del nitrogen (N)

L'impacte del canvi climàtic sobre el cicle del carboni ja ha sigut objecte d'estudi a les molles situades a la regió d'Abisko. Estudis recents a la mateixa localitat han explorat els principals canvis en l'activitat microbiana i en el cicle del nitrogen deguts a la descongelaçió del permagel. S'ha descrit el fòsfor com el factor limitant en la fixació del nitrogen en algunes parcel·les experimentals d'Abisko, però l'impacte dels canvis que s'esperen en l'aportació de fòsfor als canvis hidrològics i de temperatura són encara desconeguts. Mesures realitzades a rius àrtics i subàrtics de Rússia suggereixen un augment significatiu del fòsfor dissolt total (TNP) i del nitrogen (TDN) als sistemes fluvials i costaners com a conseqüència del desglaç. Aquests canvis hidrològics poden donar lloc a un nou equilibri per als compostos de fòsfor,

calci, alumini i ferro, ja que els darrers poden interactuar amb les formes del fòsfor. Darrerament, s'han dut a terme diversos estudis de reconstrucció ambiental i dels cicles biogeoquímics a la regió de Txokurdakh. En aquesta regió, el permagel permanent i les mollerres poligonals mostren un patró hidrològic molt diferent del que caracteritza els fangs de la localitat d'Abisko. El projecte P-PEAT proposa comparar les diferències en el cicle del fòsfor entre dues localitats representatives dels dos estats de descongelaçió del permagel i de temperatura diferents. Si el canvi climàtic eventualment mobilitzés el fòsfor anteriorment retingut, part d'aquest podria ser adquirit biològicament. En un escenari global en què en molts ecosistemes terrestres es produiria una important fertilització amb carboni i nitrogen (però no fòsfor), la relació nitrogen-fòsfor podrà ser decisiva per a definir la productivitat i la capacitat de fixació del carboni d'origen humà.

Els objectius del projecte són els següents:

— Comprendre l'emmagatzematge a llarg termini de fòsfor a les mollerres, distingint i quantificant el rol del cicle de la matèria orgànica *vs.* adsorció inorgànica a l'estequiometria a llarg termini. Hipòtesi: l'activitat microbiana i les vies orgàniques controlen el cicle del fòsfor a l'acrotelm, mentre que l'adsorció inorgànica controla la retenció de fòsfor al catotelm.

— Determinar els efectes del canvi climàtic sobre el cicle del fòsfor comparant fangs àrtics i subàrtics i capes actives *vs.* mollerres permanentment glaçades. Hipòtesi: el desglaç del permagel provocarà la mobilització del fòsfor de les mollerres antigues i anteriorment estables.

— Desenvolupar un model teòric per al cicle del fòsfor als sistemes de mollerres amb permagel.

— Proporcionar coneixements de base científica sobre els canvis en les mollerres tant a la societat en general com als responsables polítics, per tal de promoure les polítiques de conservació dels aiguamolls. Objectiu: arribar al públic científic, a la societat en general i a les parts interessades.

— El projecte P-PEAT pretén, tal com s'ha explicat més amunt, contribuir a l'avenç de la ciència àrtica/subàrtica tot estudiant unes importants mancances de coneixement en la biogeoquímica del fang.

Al llarg d'aquest curs s'han dut a terme les tasques següents:

— S'han obtingut nuclis (*cores*) de mollerres mitjançant un nucli (*core*) rus i un nucli (*core*) de permagel. Al camp s'han dut a terme diferents tasques de descripció de les mollerres, estratigrafia i mostreig. Les mostres s'han enviat al CREAM, on seran datades amb C14 i s'analitzaran.

— Als camps experimentals d'Islàndia, s'han estudiat les respostes

de 124 variables d'una praderia subàrtica després d'un període d'escalfament d'entre cinc i vuit anys comparades amb les mateixes 124 variables en una altra praderia molt similar però escalfada molt més temps, com a mínim més de cinquanta anys. Malgrat la infinitat d'interaccions que es produeixen entre els organismes i l'ambient, se sap molt poc de com l'escalfament climàtic afecta els ecosistemes holísticament, és a dir, globalment. L'escalfament de més de cinquanta anys ha conduït l'ecosistema a un nou equilibri amb una composició biòtica diferent, i una reducció de la riquesa, la biomassa i la matèria orgànica del sòl. De totes maneres, l'equilibri arriba a través d'una sobreacció inicial a l'escalfament, que està causada per la fisiologia de molts organismes i que encara és evident uns 5-8 anys després. Ignorant aquesta sobreacció, es produeixen errors en les prediccions de >100 % per a 67 de les 124 variables per a un període d'escalfament de més de cinquanta anys, però algunes variables, incloent-hi el carboni del sòl, segueixen sent estables després de 5-8 anys. Aquest estudi qüestiona la precisió de les prediccions dels ecosistemes a llarg termini generades a partir d'observacions a curt termini, i proporciona un marc per a resoldre les principals incerteses relatives als ecosistemes sotmesos a segles de canvi climàtic. Amb aquests resultats, estem preparant, conjuntament amb tots els membres dels altres països implicats

en aquesta recerca, un article per a ser publicat a la revista *Nature*.

— Als camps experimentals del nord de Suècia, s'han dut a terme les campanyes de mostreig per tal de poder, d'una banda, determinar si el canvi climàtic mobilitzarà fòsfor vell/antic i estable, amb una atenció especial al cicle de llarga durada d'aquest element, comptant com a principals objectes d'estudi els magatzems de fòsfor amb una taxa de renovació de segles o mil·lennis, i, de l'altra, comprendre les possibles conseqüències profundes dels balanços estequiomètrics en el funcionament dels ecosistemes naturals i proporcionar, així, una visió integrada de les dades biològiques, climàtiques i químiques.

Recerca etnobotànica als Països Catalans: prospeccions i base de dades

Director: Joan Vallès i Xirau

Projecte iniciat el 2017, en col·laboració amb el Laboratori de Botànica de la Universitat de Barcelona i l'Institut Botànic de Barcelona; també té col·laboradors en prospeccions en diversos territoris. L'etnobotànica, l'estudi de les relacions entre les societats humanes i el món vegetal, abasta alhora els grups humans i les plantes.

El programa de recerca en etnobotànica catalana vol treballar en dos

vessants: d'una banda, crear i dissenyar una base de dades pública d'etnobotànica als Països Catalans a partir de la base de dades de treball ja existent que conté 1.100 tàxons (sobretot plantes vasculars) provinents de més de 1.600 informants de pràcticament tots els territoris del domini lingüístic català. I, de l'altra, prosseguir les recerques etnoflorístiques a les zones de Catalunya, les illes Balears, Catalunya del Nord, Andorra, la Franja de Ponent, el País Valencià, el Carxe i l'Alguer.

Es tracta d'un programa de recerca pluridisciplinària, atès que pertoca a la Secció de Ciències Biològiques, però també implica la Secció Filològica (pels noms populars de les plantes) i la Secció de Filosofia i Ciències Socials (per l'enfocament etnogràfic).

Al llarg d'aquest curs s'han dut a terme les tasques següents:

— Acabament del disseny de la base de dades i treballs de poliment posteriors.

— Inici del buidatge i la incorporació a la base de dades d'obres de les illes Balears, el País Valencià, la Franja, Catalunya del Nord, Andorra i l'Alguer.

— Prospeccions etnobotàniques: actualment n'hi ha diverses en marxa, amb graus de desenvolupament desiguals. Així, ha conclòs el treball de camp a les Garrigues, l'Alt Urgell, el parc agrari del Baix Llobregat i la primera aproximació a l'estudi etnoflorístic de la Vall d'Aran (s'ha lliurat el manuscrit d'un llibre que

serà publicat per Edicions UB). S'ha avançat molt en la prospecció etnobotànica a Sant Feliu Sasserra (Lluçanès) i en la prospecció etnoflorística al Parc de la Serra de Collserola, que comptem acabar el primer semestre de l'any vinent. S'ha avançat força en el treball etnobotànic al Pla de l'Estany, que probablement es podrà acabar, o gairebé, l'any vinent. S'ha continuat la prospecció etnobotànica a la Franja de Ponent (municipis de Baells i Camporrells, la Llitera). Estan en un estadi menys avançat les prospeccions a l'Alta Ribagorça, el Vallespir, l'Alt Empordà, el Ripollès, Eivissa, Andorra i el Berguedà. També s'ha conclòs un article de l'estudi etnoflorístic fet al Gironès (en revisió al *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*).

— Inici de la metaanàlisi de dades etnobotàniques dels Països Catalans. S'està treballant sobre estudis comparatius i de metaanàlisi de temes diversos. Aquests treballs són en estadis diferents i s'aniran acabant l'any vinent.

— Pel que fa a la difusió de resultats, s'ha publicat el treball *Herbaris històrics i dades etnobotàniques*. Hi ha un estudi d'un herbari català del segle XVIII, dos manuscrits acceptats com a capítols de llibres (publicació prevista l'any que ve), dos treballs presentats, dos articles publicats en revistes i un tercer en elaboració.

D'altra banda, i a partir d'un treball de final de grau, l'equip d'investigadors

d'aquest projecte s'ha integrat en un grup especialitzat en l'estudi de les plantes al·lòctones de Catalunya, en què s'ocuparà de la part etnobotànica i en el qual rebrà suport d'especialistes en altres aspectes de la qüestió.

Recuperació i difusió del patrimoni científic (II). Localització, digitalització i anàlisi de revistes catalanes, valencianes i balears de ciència, tecnologia i medicina anteriors a 1950

Director: Àlvar Martínez Vidal

Ponent: Josep Lluís Barona Vilar

Aquest projecte té com a objectiu localitzar, digitalitzar i tractar informàticament un conjunt de revistes científiques publicades en català abans de 1950, per tal de recuperar-les i difondre-les.

D'un total estimat de cinquanta-quatre revistes de ciències, tecnologia i medicina (incloent-hi farmàcia i veterinària), se n'han prioritzat nou atenent a tres criteris fonamentals: *a*) el de pertinència, definit per l'antiguitat, la brevetat i l'interès; *b*) l'absència avui d'institucions hereves que puguin tenir-ne els drets de propietat, i *c*) l'existència d'un projecte de digitalització per part de les institucions responsables.

El projecte inclou tres fases: la primera se centra en la tasca de localització de tots els números de cada revista a

partir dels catàlegs de les biblioteques i la confirmació *in situ*; la segona fase comporta la digitalització íntegra, en format OCR, a càrrec d'una empresa especialitzada, i la tercera i última comporta l'elaboració d'un repositori digital de les revistes científiques en català amb motor de cerca propi i enllaços a altres repositoris semblants, com ara l'ARCA i el Premisa Mèdica.

El treball que s'ha dut a terme durant aquest curs s'ha centrat en la digitalització del *Boletín del Instituto Provincial de Higiene de Alicante* (1928-1932), entre altres motius perquè només existeix una col·lecció d'aquesta revista mèdica, que és la que es conserva a la Biblioteca de Ciències de la Salut de la Universitat de València (UVEG). Cal recordar que absolutament totes les revistes mèdiques alacantines van desaparèixer amb les inundacions d'Alacant de 1997.

A part del treball de digitalització, durant aquest curs s'han mantingut diverses reunions i s'han establert contactes amb altres entitats (Patrimoni de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau, Biblioteca de Ciències de la Salut de la UVEG) per a acordar possibles col·laboracions en la digitalització de les revistes *Psiquiatria* (1922-1924), *Anales del Hospital de la Santa Cruz y San Pablo* (1927-1931), *Annals de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau* (1932-1936) i *Boletín del Instituto de Higiene de la Provincia de Valencia* (1929-1934).

Així mateix, aquest curs s'han digitalitzat i difós per Internet —per mitjà del repositori digital RODERIC de la Universitat de València, d'accés lliure— les col·leccions que es conserven a la Biblioteca de Ciències de la Salut del *Boletín del Instituto Provincial de Higiene de Alicante* (1928-1932) i del *Boletín del Instituto de Higiene de la Provincia de Valencia* (1929-1934). També s'han recuperat i difós per Internet —per mitjà de la plataforma Researchgate, d'accés lliure— els estudis realitzats pel professor Enrique Perdiguero, de la Universitat Miguel Hernández d'Elx, sobre la premsa mèdica de la ciutat d'Alacant.

**Resolució de problemes taxonòmics
d'espècies fúngiques catalanes
combinant dades morfològiques
i moleculars**

Director: Xavier Llimona i Pagès

L'interès per a completar el catàleg micològic català i per a precisar les exigències ecològiques de cada espècie s'ha anat desplaçant cap a la taxonomia, molt acurada primer amb els caràcters químics i microscòpics i, després, amb les tècniques modernes de taxonomia i filogènia moleculars.

Aquest projecte té dos objectius centrals ben delimitats:

— La proposta d'un *epitypus* de *Volvariella volvacea* (Bull.) Singer, mit-

jançant la comparació de caràcters morfològics i moleculars, entre material corresponent a col·leccions de *Volvariella* aff. *volvacea* de Catalunya, col·leccions de *Volvariella* aff. *volvacea* de la localitat on es va recollir l'holotip (*topotypus*), Jardin Royal (Versalles, París), i altres col·leccions del grup, com *V. caesiointacta*, *V. murinella*, etc.

— La proposta d'un treball monogràfic centrat en el tàxon crític *Lepiota sardoa* (Padovan i Contu) Vila i Castellón, actualment amb una posició sistemàtica incerta dins de la secció *Lepiota*, mitjançant la comparació de caràcters morfològics i moleculars, entre el material de l'holotip, i col·leccions corresponents a dues localitats de Catalunya, i diverses espècies ubicades en altres seccions de *Lepiota*, per tal d'establir l'estatus taxonòmic més apropiat d'aquesta espècie.

La recerca s'ha complementat amb treballs de camp, especialment centrats en el marc de la serra de Marina, on hi ha localitats d'una gran riquesa en tàxons molt poc estudiats i, fins i tot, en algun cas, nous per a la ciència. Aquests treballs de catalanística estan orientats a incrementar l'inventari del patrimoni natural fúngic de Catalunya, tot precisant els tàxons de més interès científic, o els que van lligats a ambients rars o poc extensos, cosa que fa possible avaluar el grau d'amenaça al qual poden estar exposats. L'obtenció de material fresc, ben identificat, fa molt més fàcil l'estudi taxonòmic

i filogenètic basat en caràcters moleculars, que amb el temps, en els herbaris, es van perdent.

Seguiment transfronterer d'espècies de la flora amenaçada dels Pirineus orientals (FloraCat)

Director: Joan Pino i Vilalta

El projecte, que engloba entitats i administracions de la Catalunya del Nord, el Principat i Andorra, proposa desenvolupar a Catalunya la xarxa de laboratoris a cel obert del programa FloraCat dins d'una xarxa de pobles botànics dels Pirineus. Aquesta xarxa aplegaria un conjunt de municipis compromesos amb els valors botànics i disposats a treballar amb l'Administració, els propietaris, els gestors i les associacions per tal de promoure actuacions de recerca i coneixement del patrimoni botànic, de conservació, de divulgació i formació, tant per a la ciutadania en general com per als professionals.

Durant aquest curs s'han dut a terme els treballs següents:

— Seguiment dels paràmetres poblacionals de tres espècies de flora amenaçada prioritàries del projecte FloraCat al Ripollès (*Maianthemum bifolium*, *Gentiana pneumonanthe* i *Delphinium montanum*). També s'han efectuat prospeccions i caracterització de localitats d'altres espècies amenaçades però no prioritàries, de moment, per a la Xarxa

FloraCat (*Arenaria marschliniï*, *Papaver aurantiacum* i *Woodsia alpina*).

— Desenvolupament de la xarxa de laboratoris a cel obert FloraLab i establiment de les parcel·les control de les tres espècies.

— Creació de la xarxa «Pobles Botànics del Pirineu»: establiment d'una primera proposta de funcionament de l'acreditació «Pobles Botànics del Pirineu», que ha d'implicar les administracions i entitats en la promoció de la recerca, conservació i divulgació dels valors botànics del municipi. El projecte es va presentar el 12 de juny als pares naturals de Capçaleres del Ter i del Freser, del Cadí Moixeró i de l'Alt Pirineu; el 2 de juliol a la Xarxa FloraCat, on es va mostrar l'interès per a participar de tres pobles dels Pirineus: Setcases (Principat), Mantet (Catalunya del Nord) i Ordino (Andorra), i als departaments de Vicepresidència i d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya, el 23 de juliol.

Pel que fa a la divulgació, el seguiment que la ICHN fa de la flora amenaçada i la seva conservació s'ha difós en activitats de formació i en el lloc web de la Delegació de la Garrotxa de la ICHN.

Vitis Catalana

Director: Josep M. Puiggròs i Jové

Projecte liderat pel Grup de Recerca de les Varietats Autòctones de la Vinya

(GREVA) de l'àrea dels països de llengua i cultura catalanes, lligat a la ICEA i impulsat per VINSEUM, Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, amb l'aval de la Secció de Ciències Biològiques.

A fi de contribuir a la recerca i difusió de la viticultura catalana, es va crear el portal *Vitis Catalana*, que aplega informació lexicogràfica i descriptiva de les varietats de vinya presents als territoris de cultura catalana al llarg dels segles. El portal es basa en el buidatge de documents escrits i en la investigació feta pel GREVA, i inclou més de 2.000 referències.

Vitis Catalana consta de dos blocs temàtics: el bloc històric i terminològic i el bloc descriptiu. El primer té com a objectiu recollir, sistematitzar i presentar les citacions de presència de les varietats de vinya localitzades en documents manuscrits i bibliogràfics al llarg de la història. El segon bloc té com a objectiu oferir informació ampelogràfica i enològica de les principals varietats cultivades actualment als Països Catalans. L'aplicació

utilitzada per al projecte és un primer prototip elaborat amb la tecnologia Coeli desenvolupada per l'empresa Nubilum. Es tracta d'un entorn d'edició i difusió de metadades que treballa nativament amb RDF (*resource description framework* o marc de descripció de recursos) i que integra vocabularis controlats externs disponibles a la web de dades. Molts esquemes de metadades (Dublin Core, SKOS, BibFrame, etc.) estan pensats o s'han adaptat per a treballar amb el model RDF, que és una peça clau de l'anomenat *linked open data* (LOD) o entorn de les dades enllaçades.

Aquest curs s'ha enllestit la fase de producció de l'eina informàtica definitiva, un cop superades les fases de consultes en període de prova. Així mateix, s'hi han continuat introduint referències, per obtenir una visió completa i general del cultiu de la vinya a través de les dades enovítiques i històriques dels Països Catalans ordenades cronològicament.

Anàlisi del risc en cas d'incendi en la interfície urbanoforestal: impacte en infraestructures de GLP

Director: Joaquim Casal i Fàbrega

Projecte de recerca en col·laboració amb el Centre d'Estudis del Risc Tecnològic (CERTEC) de la Universitat Politècnica de Catalunya. També s'establirà una col·laboració internacional amb dos grups de recerca de França (École de Mines d'Alès) i Itàlia (Universitat de Bolonya).

Els incendis en la interfície urbanoforestal (IUF), que afecten zones en les quals les edificacions i les infraestructures entren en contacte amb la forest, són un problema creixent a l'Europa mediterrània, amb conseqüències ambientals, socials i econòmiques de gran magnitud. Els problemes associats als incendis en la IUF apareixen a diferents escales: la macroescala o escala de paisatge, la mesoescala o escala d'urbanització i la microescala o escala de parcel·la.

És en la microescala on ocorren els fenòmens concrets que amenacen persones i béns, i on cal prendre accions de prevenció als voltants més immediats dels habitatges. La microescala està caracteritzada per la presència de tot tipus de combustibles al voltant dels habitatges (vegetació ornamental, material d'emmagatzematge, residus domèstics, combustibles residencials), de risc mal ca-

racteritzat i sovint subestimat per la població.

Cal assenyalar concretament el risc associat als dipòsits d'emmagatzematge de combustible. En zones d'IUF es poden veure sovint dipòsits de gas líquid del petroli (GLP-propà) que donen servei a habitatges familiars. Aquestes instal·lacions es poden veure sotmeses al risc d'incendi i d'explosió (dolls de foc, BLEVE-bola de foc) en cas d'incendi forestal, sobretot en aquells casos en què els buits de reglamentació permeten una exposició molt propera a flames provinents de combustible vegetal.

El programa de recerca pretén caracteritzar el risc associat a la presència de dipòsits de propà a la IUF amb la finalitat última d'aconseguir comunitats més informades, amb més resiliència i, en definitiva, més segures en cas d'incendis forestals. Els objectius de la recerca són els següents:

- Quantificar la incidència d'escenaris de risc d'incendi i explosió de tancs de GLP a la IUF als Països Catalans.
- Caracteritzar la combustibilitat a escala real de les espècies arbustives i arbòries més freqüents en escenaris de risc.
- Analitzar l'efecte de la radiació i el contacte directe de les flames sobre els dipòsits de GLP i les eventuais mesures de seguretat a implementar per a disminuir el risc.

— Elaborar un document que serveixi com a guia de mesures de prevenció per a difondre'l entre els tècnics de prevenció d'incendis de les administracions competents i entre la població vulnerable.

— Redactar un document explicitant les mesures addicionals de seguretat que convindria adoptar per a disminuir el risc en aquestes instal·lacions.

Pel que fa a l'execució del projecte, s'han assolit gairebé tots els objectius previstos per a l'any 2018: recerca de dades i informació sobre els incendis i sobre l'accident BLEVE-bola de foc, tipificació d'escenaris i inici d'obtenció de dades experimentals. S'ha avançat també en la simulació de l'impacte tèrmic sobre tancs de GLP. Tot i que aquesta activitat havia estat planificada per a ser iniciada en el cinquè quadrimestre, el fet de comptar durant uns quants mesos amb un investigador visitant italià (Giordano Scarpone, Universitat de Bolonya) expert en aquest camp ha permès iniciar-la i avançar notablement. S'ha treballat en la preparació de l'experimentació relativa a les característiques de combustibilitat de diverses espècies, però no s'han pogut obtenir encara dades experimentals a causa del retard en la disponibilitat d'alguns serveis en el laboratori (retard relacionat amb el trasllat de les instal·lacions a la nova Escola d'Enginyeria de Barcelona Est, al Campus del Besòs).

Pel que fa a la difusió de resultats, s'ha enviat una ponència al congrés EM-

ChIE 2019, s'ha publicat un estudi a la revista *Journal of Loss Prevention in the Process Industries* i un altre al web del CERTEC.

Carles Emili Montañés i Criquillion (1877-1974). Tècnica, indústria i política

Director: Antoni Roca i Rosell

El projecte consisteix en la preparació d'una monografia sobre Carles Montañés a partir d'una recerca realitzada els darrers anys, amb la col·laboració dels descendents de l'enginyer, entre d'altres.

Carles Emili Montañés i Criquillion (Barcelona, 1877 - Madrid, 1974) va ser enginyer industrial i polític. Malgrat que va néixer a Barcelona, la família, per part paterna, era originària de Masalió (Matarranya) i la mare, nord-americana. En els primers anys del segle XX, com a enginyer en cap de l'empresa Tramvies de Barcelona, va ser el responsable de portar a terme el canvi de la tracció animal a l'elèctrica. Projectà l'electrificació de Catalunya i la creació d'un ferrocarril que unís Barcelona amb la comarca del Vallès per la serra de Collserola. L'any 1911, amb l'enginyer nord-americà Frederick Stark Pearson (1861-1915), va fundar la Barcelona Traction Light & Power (popularment coneguda com la Canadenca) i la companyia Ferrocarrils de Catalunya. Com a

polític, va ser diputat a les Corts de Madrid (1916-1923) i l'any 1919, arran dels successos de la vaga de la Canadenca, va ser nomenat Governador Civil de Barcelona. L'any 1920 fou el principal impulsor del *rotaryisme* a l'Estat espanyol. El 1932 va guanyar per oposició el càrrec de conseller inspector general del Ministeri d'Indústria. Després de la Guerra Civil, va ser conseller de Fuerzas Eléctricas de Cataluña SA i president de la Sociedad Española de Electrificación.

A partir d'una nova disponibilitat de fons i de documents, es pretén oferir una biografia científica de Montañés, que abasti la complexitat de la seva figura, entre la tècnica, la indústria i la política. Així, el llibre recollirà la lluita que Carles Montañés va mantenir amb Dannie Heineman (1872-1962) i amb Francesc Cambó (1876-1947) durant més de cinquanta anys per imposar la seva manera d'entendre l'expansió de l'electricitat a Catalunya. D'altra banda, la biografia de Montañés ha de donar-nos una aproximació a la complexitat del segle XX a Catalunya i Espanya, on homes emprenedors com Montañés hagueren de viure en circumstàncies convulses i dramàtiques.

Des de l'inici del projecte, el juny de 2018, s'ha dut a terme una reunió per a concretar l'orientació final del projecte i s'ha treballat en la redacció de la biografia.

Entre les activitats realitzades, cal mencionar els contactes de Joaquim Mont-

clús amb diverses entitats interessades en la publicació del llibre, tenint en compte que el 2019 es commemora el centenari de la vaga de la Canadenca.

Diccionari Multilingüe de la Ciència del Sòl (català, espanyol, gallec i portuguès amb equivalències en anglès, francès i eusquera)

Director: Jaume Porta i Casanellas

El Diccionari Multilingüe de la Ciència del Sòl (DiceMCS) es planteja com un diccionari terminològic sincrònic en línia, especialitzat en diversos àmbits de la ciència del sòl i adreçat a un públic universitari. La recerca a les diferents fonts permet establir les definicions amb una elaboració pròpia en català, espanyol, gallec i portuguès i les equivalències terminològiques en anglès, francès i eusquera dels termes corresponents als catorze àmbits de l'arbre de camp.

Durant el 2018 s'han realitzat les activitats següents:

— Establiment dels continguts originals en espanyol i en català dels lemes corresponents als àmbits de l'arbre de camp: components minerals del sòl; classificació, taxonomia i correlació de sòls, i origen del sòl i organitzacions edífiques amb les equivalències en anglès i francès.

— Traspàs a la plataforma de l'IEC dels continguts esmentats.

— Traspàs de tot el material al Servei de Correcció Lingüística de l'IEC.

— Traspàs del material a la coordinació de llengua gallega per traduir-lo i posar les equivalències en gallec (en curs de traducció).

— Traspàs del material corresponent a l'àmbit de propietats físiques i comportament del sòl al coordinador de portuguès per traduir-lo i posar les equivalències en portuguès (en curs de traducció).

Els resultats es publiquen al portal CiT (Terminologia de Ciències i Tecnologia) de l'IEC, <http://cit.iec.cat>, on s'agrupen en quatre diccionaris: català, espanyol, gallec i portuguès. A mesura que els treballs avancen, se'n podran consultar els resultats, àmbit a àmbit de l'arbre de camp, en el portal esmentat.

Disseny d'una xeremia barítona (barítón) com a complement de la tenora i el tible

Director: Joaquim Agulló i Batlle

Programa actiu entre els anys 2008 i 2010, va donar com a resultat la creació de la barítona, fruit del treball d'un equip multidisciplinari format per científics, músics i constructors d'instruments, que la van dissenyar a partir d'una base científica: per mitjà de la física —en aquest cas, l'acústica— i els models matemàtics, amb la qual es resol la falta d'un instrument greu en el grup de xeremies de cobla.

Aquest curs s'ha reprès el programa per tal de fer el marcatge de l'instrument amb el segell de l'IEC. D'altra banda, l'IEC i l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) han signat un conveni de col·laboració pel qual s'incorpora la barítona al programa de cessions del Parc d'Instruments de l'Escola, per a la seva utilització i estudi per part de l'alumnat i professorat.

Edició en línia del *Diccionari de matemàtiques i estadística*

Director: Joan de Solà-Morales
i Rubió

El *Diccionari de matemàtiques i estadística* es va publicar l'any 2002 i és fruit d'un conveni de col·laboració entre Enciclopèdia Catalana i la Universitat Politècnica de Catalunya. Es tracta d'un diccionari enciclopèdic que recull i explica la terminologia i els conceptes de les matemàtiques i l'estadística. Va ser elaborat per un ampli equip d'especialistes i s'adreça, sobretot, a estudiants i professors universitaris i de batxillerat, així com als professionals que s'hi dediquen. Conté 3.800 entrades amb definicions, sinònims, termes relacionats i equivalents en espanyol, anglès i francès; biografies dels matemàtics més rellevants de la història, així com gràfics i figures.

És, doncs, una obra completa i terminològicament molt interessant. Atès

que Enciclopèdia Catalana i la Universitat Politècnica de Catalunya no la reeditaran, l'IEC es proposa fer-ne l'edició en línia i incorporar-la al portal CiT (<http://cit.iec.cat>). Els diccionaris terminològics en línia del CiT són més que versions digitals de l'obra en paper, ja que són interactius i disposen d'opcions de cerca avançada.

Durant aquest curs s'han mantingut contactes amb Enciclopèdia Catalana i la Universitat Politècnica de Catalunya, els propietaris del *copyright*, i s'ha establert un conveni de cessió dels drets de publicació electrònica. La cessió inclou el dret a actualitzar i modificar les entrades que semblin convenients.

D'altra banda, s'han dut a terme reunions amb Enciclopèdia Catalana, que ha facilitat material amb el qual s'han pogut començar a fer proves amb la selecció del text, de les fórmules i les figures. Els resultats han estat positius, tot i que s'ha constatat que molts símbols matemàtics s'hauran d'entrar un per un, de manera manual. Fruit d'aquesta activitat s'ha creat una base de dades (molt preliminar) amb el nom DMEdefinitiva.mdb.

El meteorit de Terrassa de 1704: estudi científic i valor històric

Director: Jordi Llorca Piqué

L'equip està integrat pels col·laboradors següents: Neus Ibáñez Cortina (Institut Botànic de Barcelona), Marc Campeny

Crego (Museu de Ciències Naturals de Barcelona - UB), David Allepuz Sunyé (The Meteorological Society), Josep Maria Camarasa (SCHCT-IEC i ICHN-IEC) i Emma Sallent del Colombo (SCHCT-IEC i UB).

L'estudi al laboratori dels meteorits és una disciplina que implica diverses àrees de coneixement, entre les quals hi ha la química, la física i la geologia. Essent el meteorit de Terrassa anterior a l'inici de la disciplina científica de l'estudi dels meteorits, les narracions i els relats de la seva caiguda poden aportar informació molt interessant per a la història de la ciència. Després d'aquest estudi es podrà donar a conèixer a la comunitat científica internacional que el meteorit de Terrassa de 1704 és un dels més antics conservats al món; per això es preveu la publicació d'un article amb els resultats assolits en una revista científica internacional especialitzada i el registre del meteorit al catàleg internacional (*Meteoritical Bulletin*) de The Meteoritical Society.

El 25 de desembre de 1704 va caure a Terrassa el meteorit més antic conegut a Catalunya. Aquest fet es recull en documents històrics que expliquen el fenomen, però no se'n coneixia la conservació de cap fragment. Ara, després de més de tres-cents anys de la caiguda del meteorit, s'han localitzat dos fragments a la Col·lecció Salvador, conservada actualment a l'edifici de l'Institut Botànic de Barcelona i declarada el 2014 bé cultural d'interès nacional (BCIN) per la Genera-

litat de Catalunya. En aquest projecte es proposa l'estudi científic del meteorit i la recerca de documentació històrica. Es tracta, per tant, d'un projecte interdisciplinari.

Els dos fragments del meteorit descoberts a la Col·lecció Salvador es troben en un estat de conservació molt bo, cosa que permetrà un estudi veraç de la seva estructura i composició i que indica que els fragments van ser recollits molt poc després de caure. Els documents que es puguin estudiar del fons de la Col·lecció Salvador i a altres arxius ens poden donar informació molt valuosa sobre la interpretació que es va fer de la caiguda del meteorit i com els fragments van arribar a la Col·lecció.

L'objectiu del projecte és doble: cercar la documentació relacionada amb la caiguda i troballa dels dos fragments del meteorit de Terrassa caigut el 1704 als documents de la Col·lecció Salvador i a altres arxius, i dur a terme l'estudi científic del meteorit per a la seva classificació i anàlisi.

Durant el curs 2017-2018 s'ha treballat en la recerca de la documentació històrica de la caiguda del meteorit i la interpretació que se'n va donar, així com en el seu impacte en la Guerra de Successió. Aquest estudi està donant resultats molt interessants, tanmateix, de moment no s'ha trobat cap documentació que expliqui com el meteorit va arribar a la Col·lecció Salvador.

Pel que fa a l'estudi del meteorit, s'han dut a terme tot un seguit d'actuacions molt curoses per a poder estudiar-ne els dos fragments, fent-ne servir la quantitat més petita possible. S'han fet models 3D i la rèplica d'un dels fragments, així com diversos estudis petrològics i mineralògics per a caracteritzar i classificar el meteorit. Es pot assegurar que, sens dubte, el meteorit és inèdit i diferent dels altres meteorits trobats a Catalunya (Nulles, Canyelles, Girona i Garraf).

Un cop s'hagi acabat l'estudi del meteorit i organitzat de manera concisa la informació històrica, es publicarà un article per a donar a conèixer la troballa a la comunitat científica internacional.

ExtractCiT. Edició, publicació i difusió en línia de terminologia de ciències i tecnologia

Director: Salvador Alegret i Sanromà

L'ExtractCiT és un projecte d'extracció de terminologia de les revistes publicades a l'Hemeroteca Científica Catalana (<http://revistes.iec.cat>) que dona continuïtat a la feina feta en el marc del projecte «Portal CiT. Edició, publicació i difusió en línia de terminologia de ciències i tecnologia». La principal novetat que aporta és la possibilitat de veure el terme en el seu context d'ús i també el grau de terminologicitat dels candidats a terme. L'Institut de Lingüística Aplicada (IULA) es va encarregar de la

primera fase del procés (extracció de la terminologia de les revistes i presentació dels resultats en Excel) i, a partir d'aquest moment, cal editar els fitxers resultants d'aquesta primera fase per adequar-los al format de treball CiT, que permetrà generar les interfícies de consulta. Els termes obtinguts de l'ExtractCiT serviran també per a oferir candidats a terme a la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC.

Des d'abril de 2018 s'ha treballat de manera discontinua en la *Revista de la Societat Catalana de Química* i en la revista *Educació Química*.

Quant al disseny de la interfície, s'ha acordat que la informació de cada terme que s'hauria de mostrar en el web sigui la següent: entrada, grau de terminològicitat, contextos, remissió a la revista, any de publicació de la revista, categoria gramatical i freqüència d'ús. D'altra banda, caldrà que hi hagi un camp de cerca i també les lletres de l'alfabet i que, en clicar-hi, es mostri una llista amb tots els termes que comencen per una lletra concreta.

Pel que fa al desenvolupament informàtic, es fa el web de cada revista (els diccionaris discrets) i una interfície de consulta general (el CercaCiT). Han sorgit problemes en el primer enviament dels Excel amb els termes extrets de cada revista, perquè no hi ha la referència dels contextos. Respecte a això, s'han buscat solucions, que impliquen assumir una preparació prèvia de les dades: per a cada

revista s'hauran de fusionar les dades provinents de dos Excel diferents.

Actualment, en el portal CiT es poden consultar 169.733 unitats terminològiques catalanes de cinquanta-vuit obres.

Història de la matemàtica, resultats, contextos i textos. Grècia I, II i III

Directora: Pilar Bayer i Isant

Aquest projecte preveu la redacció d'una història de la matemàtica grega en cinc volums:

Grècia I (de Tales i Pitàgores a Plató i Aristòtil)

Grècia IIa (els *Elements* d'Euclides: llibres I, II, III, IV, V i VI)

Grècia IIb (els *Elements* d'Euclides: llibres VII, VIII, IX, X, XI, XII i XIII)

Grècia III (matemàtica grega del segle III aC amb la resta de producció matemàtica d'Euclides, Arquimedes, Apol·loni, Aristarc i Eratòstenes, entre d'altres)

Grècia IV (producció matemàtica grega clàssica restant: del segle II aC al IV dC, amb inclusió de Ptolemeu, Nicòmac, Diofant, Teó d'Esmirna, Teó d'Alexandria, Hipàtia, etc.).

Cadascun dels volums, d'entre 750 i 900 pàgines, consta de dues parts: a) un corpus històric i b) traduccions al català dels textos grecs que constitueixen la base del corpus.

D'aquests volums, els dos primers (Grècia I i Grècia IIa) ja s'han publicat (resultat de les convocatòries d'ajut de 2015 a 2018). Així, durant aquest curs ha sortit la publicació del volum Grècia IIa; s'ha treballat en el volum Grècia IIb, que està en la fase final de revisió, a punt de ser imprès, i també en el volum Grècia III, una part del qual (IIIa) ja està redactada i revisada; una altra part (IIIb) està en procés de revisió, i una darrera part (IIIc) s'ha començat a redactar.

Pel que fa a la difusió de resultats, s'han fet dues presentacions públiques dels volums publicats i ha aparegut un article; així mateix, s'ha fet referència al projecte en articles de revistes del sector.

Aquesta col·lecció s'executa exclusivament sota la tutela i el patrocini de l'IEC i s'emmarca en un projecte que abasta la història de la matemàtica antiga, que va començar amb la publicació del volum dedicat a la matemàtica d'Egipte i Mesopotàmia (publicat per l'IEC el 2016). Cal destacar que els volums *Història de la Matemàtica: Egipte i Mesopotàmia* i *Història de la Matemàtica: Grècia I* van rebre el Premi Crítica Serra d'Or corresponent a l'apartat de Recerca (altres ciències).

Indicadors de l'estat ambiental del mar catalanobaleà *(interdisciplinari amb la SECCB)*

Director: Miquel Canals i Artigas

El grup investigador està integrat pels membres de l'IEC Damià Barceló, Marta Estrada i Joan Grimalt, i pels col·laboradors Enric Ballesteros, del CEAB-CSIC; Joan Batista Company, de l'ICM-CSIC, i Àlex Aguilar, Rut Pedrosa, Anna Sánchez-Vidal, Xavier Tubau, Aitor Rumín i William O. P. de Haan, de la UB.

Aquest projecte té per objectiu general aplegar informació contrastada i, fins on sigui possible, ampliar-la i millorar-la, sobre el bon estat ambiental (GES, de l'anglès *good environmental status*) del mar catalanobaleà, tot atenent a un seguit d'indicadors explicitats en la Directiva Marc sobre l'Estratègia Marina (MSFD, de l'anglès *Marine Strategy Framework Directive*) de la UE i en altra documentació i iniciatives de referència. Aquests indicadors són, expressats de manera succinta, els següents: 1) manteniment de la biodiversitat; 2) les espècies al·lòctones presents ho són en nivells que no afecten de manera adversa els ecosistemes; 3) les poblacions de peixos i mol·luscs objecte d'explotació comercial es troben dins d'uns límits biològics segurs; 4) tots els elements de les xarxes tròfiques marines es troben en abundància i diversitat normals i en nivells que poden garantir l'abundància de les espècies a llarg termini; 5) l'eutrofització d'origen humà es minimitza i, especialment, els seus efectes adversos; 6) la integritat del sòl marí és en un nivell que garanteix l'estructura i les funcions

dels ecosistemes, especialment els bentònics; 7) l'alteració permanent de les condicions hidrogràfiques no afecta de manera adversa els ecosistemes marins; 8) les concentracions de contaminants es troben en nivells que no provoquen efectes de contaminació; 9) els contaminants presents al peix i altres productes de la pesca destinats al consum humà no superen els nivells establerts per la normativa comunitària; 10) les propietats i les quantitats de deixalles marines no resulten nocives per al medi litoral i el medi marí, i 11) la introducció d'energia, incloent-hi el soroll subaquàtic, se situa en nivells que no afecten de manera adversa el medi marí.

Atenent a aquests indicadors, la quantitat d'informació científicament contrastada que s'ha recollit i ponderat és, doncs, considerable i molt diversa (justament per la diversitat temàtica dels indicadors). S'ha palesat que, pel que fa a alguns indicadors, hi ha més volum d'informació recent i de qualitat (per exemple, deixalles marines o integritat dels fons marins), mentre que per a altres indicadors, i per raons diverses, la informació és insuficient o gairebé inexistent, si més no en l'àmbit del mar catalanobalear (per exemple, sobre l'alteració permanent de les condicions hidrogràfiques i la seva no afectació adversa als ecosistemes marins, els contaminants presents al peix i altres productes de la pesca o el soroll subaquàtic). Amb tot, la constatació

d'allò que manca també té valor per si mateixa, ja que indica cap a on caldria dirigir els esforços amb vista a una avaluació robusta del GES. En l'esforç de recopilació d'informació, s'ha donat preferència als treballs científics propers en el temps (és a dir, dels darrers deu anys), tenint en compte que han estat els avenços tecnològics més recents els que han permès no només aconseguir més i millors dades, sinó fer noves aportacions. L'enfocament de l'esforç de recopilació en els darrers deu anys ha permès, d'altra banda, minimitzar els efectes de «la línia de base mòbil», segons la va definir Daniel Pauly el 1995, en l'article «Anecdotes and the shifting baseline syndrome of fisheries» (*Trends in Ecology and Evolutions*, núm. 10, octubre 1995, p. 430). Per a facilitar l'assoliment dels objectius del projecte s'han usat, a més, diverses plataformes i programes informàtics.

Un assoliment altament rellevant és que s'ha anat molt més enllà del que era el propòsit inicial del projecte I-Mar-Cat pel que fa a la difusió de resultats. Així, s'ha produït ja un destacat nombre de contribucions adreçades al món exterior, algunes en forma d'articles científics publicats o tramesos a revistes internacionals indexades. És en aquests articles científics i també en altres contribucions on es fonamenten i es descriuen nombrosos objectius específics assolits gràcies a I-Mar-Cat. També convé ressaltar les activitats de divulgació. D'altra banda, s'ha

assolit, més enllà del que potser es podia esperar, l'objectiu formatiu, a través de l'organització de jornades i congressos, i no només això, sinó que el recull efectuat constitueix una base d'informació valuosa per a la docència en ensenyaments reglats, com ara el Màster d'Oceanografia i Gestió del Medi Marí i el grau de ciències del mar de la Universitat de Barcelona.

Matemàtiques en català

Director: Joan de Solà-Morales
i Rubió

La finalitat general d'aquest projecte, continuació del programa «Presència de les matemàtiques curriculars a enciclopèdies en línia de lliure accés (fase 1: transició batxillerat-universitat)» (2016), és promoure algunes accions dirigides al manteniment del català com a llengua de comunicació dins de les matemàtiques.

Els resultats del projecte i els actes que hi estan relacionats han estat els següents:

— Viquipèdia: amb l'ajut de la Societat Catalana de Matemàtiques s'ha format un petit grup de persones disposades a mantenir i millorar els articles de matemàtiques, principalment en la franja de coneixements que anomenem *matemàtica intermèdia*, la dels continguts de l'actual batxillerat i el primer curs de carreres universitàries no especialitzades.

El pla de treball es pot consultar a <https://ca.wikipedia.org/wiki/Viquiprojecte>.

— El 5 de juny es va fer una viquimarató (hi van assistir dotze participants, menys del previst).

— Vocabularis: s'ha donat suport al manteniment i a l'actualització de continguts a la Viquipèdia. S'han creat tres arxius editables a partir de vocabularis de matemàtiques que es troben al web en formats no editables: vocabulari de matemàtiques (Universitat de Barcelona, 1999), vocabulari de matemàtiques (Generalitat Valenciana, 1992) i extracte del DIEC2 (IEC).

— Els enllaços a les versions no editables dels dos primers d'aquests documents es poden trobar, de manera provisional, a <https://enters21.wordpress.com>.

— La digitalització d'aquests vocabularis té com a finalitat el suport a futures tasques d'actualització de la Viquipèdia, del DIEC2 i de la futura versió digital del *Diccionari de matemàtiques i estadística* al CiT.

— S'ha creat un arxiu de vocabulari biogràfic històric basat en el *Diccionari de matemàtiques i estadística* (UPC i EC, 2004) amb la finalitat d'anar actualitzant, quan sigui possible, els seus continguts biogràfics.

— Digitalització i biblioteca de matemàtiques en català: l'objectiu és poder accedir en línia, amb permís dels autors i dels propietaris de *copyright*, a

un repositori de llibres i textos matemàtics en català, exhaurits i descatalogats, però els aspectes legals d'aquesta qüestió han paralytat força l'avançament en aquesta línia, fins ara.

— Dins del marc d'aquestes activitats, s'ha animat un grup d'autors de textos matemàtics en català dirigits a l'ensenyament secundari (Grup Zero, al voltant de 1980) a digitalitzar els seus

textos i a posar-los a l'abast de tothom des de la seva pròpia pàgina web.

— També s'han localitzat quatre llibres, ja digitalitzats i posats a l'abast de tothom, de biografies de matemàtics catalans. S'inclouran d'alguna manera en una possible biblioteca digital de matemàtiques en català, en la qual la Societat Catalana de Matemàtiques està disposada a col·laborar.

Secció Filològica

Programes normatius i d'estandardització

Són aquells que tenen per objectiu l'establiment de la normativa explícita o de propostes normatives que responen a encàrrecs oficials. Són competència exclusiva de l'IEC, que delega en la Secció Filològica.

Actualització periòdica del DIEC2

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

L'objectiu principal del projecte és actualitzar periòdicament el DIEC2 en línia amb les modificacions aprovades per la Secció Filològica i procedents d'òrgans diversos.

Al llarg del curs 2017-2018, s'han recollit i classificat les propostes de modificació. Primer, s'han seleccionat les propostes que cal sotmetre a l'anàlisi de la Comissió de Lexicografia (CL); s'han elaborat els informes corresponents a les propostes que ha d'estudiar la CL i la llista de modificacions aprovades per la CL que han de ser aprovades pel Ple de la Secció Filològica. Finalment, s'han introduït les modificacions a la base de dades del diccionari en línia i s'ha comprovat el bon funcionament de la consulta.

S'ha treballat, en col·laboració amb el Servei d'Informàtica, en el projecte de migració total de la Base de Dades

de les Oficines Lexicogràfiques (BDOL) a un entorn de base de dades relacional i de desenvolupament web. Així, s'ha fet una revisió final de l'anàlisi funcional del projecte i del disseny de les pantalles de la nova BDOL, en la qual s'han introduït els ajustos necessaris per tal de fer que la introducció de dades sigui més ràpida i intuïtiva.

D'altra banda, s'han afegit a la base de dades del diccionari en línia les esmenes derivades de l'adequació a la nova ortografia, i s'ha actualitzat l'aplicació que permet la consulta del DIEC2 des de dispositius mòbils.

L'equip de treball ha assistit a quinze reunions del Consell Supervisor del TERMCAT i s'han resolt les consultes de caràcter lèxic que arriben a les OL, especialment les relacionades directament amb el diccionari. En aquest curs s'han respost 140 consultes.

Per tal que els usuaris del DIEC2 tinguin la relació exhaustiva de les modificacions de la nova actualització, les OL les han recollit en una llista que es pot consultar des de la pàgina web del diccionari.

Codificació de la llengua de signes catalana

Director: Josep Quer i Villanueva

Ponent: Joan Martí i Castell

El projecte té dues línies de recerca actives: la primera, iniciada el 2012, consisteix en la creació d'un corpus de referència de la llengua de signes catalana (LSC), i la segona, que va començar l'any 2016, consisteix en la creació d'una base de dades lexicogràfica de l'LSC.

Corpus de la llengua de signes catalana

L'equip de treball està format per Gemma Barberà (coordinadora), Santiago Frigola (expert sord), Delfina Aliaga (anotadora), Xavi Álvarez (anotador) i Alexandra Navarrete (revisora).

Aquest projecte pretén documentar l'estat actual de l'LSC per mitjà d'una mostra àmplia i representativa de diferents tipus de discurs signat per part de signants nadius de diferents municipis del territori català i generar una anotació neutra i descriptiva a partir del programa d'anotació multimodal ELAN.

Al llarg del curs 2017-2018, s'ha avançat en els objectius de treball establerts, que són les tasques d'enregistrament i anotacions; la revisió del vocabulari controlat relacionat amb les anotacions de l'ELAN; l'actualització de la informació sobre el corpus al portal de l'LSC de l'IEC; l'establiment d'un noticiari del Corpus LSC a través de la pàgina de difusió de l'IEC a la xarxa social Facebook; el desenvolupament tècnic de la base de dades del corpus, i la publicació de les dades de vídeo disponibles (sense anotació). Per a

assolir aquests objectius s'han establert contactes amb les associacions de Vic, Reus i Manresa, per tal d'exposar-los el projecte del corpus i poder-hi dur a terme els enregistraments. S'ha fet l'anotació de les dades recollides en els enregistraments del Casal de Sords de Barcelona i del Centre Recreatiu i Cultural de Persones Sordes de Barcelona (CERECUSOR). S'ha participat en l'elaboració de la base de dades lèxica associada a l'anotació amb les actuacions següents: creació de la llista d'entrades lèxiques extretes a partir de les anotacions realitzades, creació de la llista d'entrades lèxiques de nova aparició i unificació i coherència de les anotacions a partir de la redacció d'un document marc. S'ha treballat en la publicació del mapa interactiu en línia, amb els fitxers dels enregistraments i algunes de les metadades (associació, lloc d'enregistrament, grup d'edat i activitat), i s'ha consolidat la publicació del noticiari del Corpus de l'LSC en el Portal de la Llengua de Signes Catalana.

Projecte de base de dades lexicogràfica per a l'LSC

L'equip de treball el formen Eulàlia Ribera (coordinadora), Santiago Frigola (expert sord) i Alexandra Navarrete (col·laboradora).

La finalitat del projecte és crear una base de dades lexicogràfica en format digital a partir de l'estudi i el buidatge dels vocabularis i diccionaris existents, que tenen cobertures i enfocaments variis.

Així mateix, té per objecte descriure les unitats lèxiques de l'LSC i centralitzar el coneixement existent sobre el lèxic de l'LSC, també amb l'estudi del material contingut al corpus. Amb això es vol aconseguir una eina útil per a la consulta lingüística, per a la recerca i per a l'elaboració de materials lexicogràfics en l'LSC, incloent-hi el diccionari normatiu que caldrà elaborar més endavant.

Al llarg del curs 2017-2018, un cop acabat el buidatge de les obres lexicogràfiques i del corpus, s'ha creat una llista de les entrades que formaran part de la base de dades lèxica i s'ha introduït la informació associada a cada entrada: selecció de la denominació de cada entrada (establiment de la glossa), determinació de la categoria de signe i informació associada a la fonologia del signe. Així mateix, s'ha elaborat una taula amb la llista de configuracions manuals (i la codificació corresponent), que servirà per a la descripció fonològica de les entrades seleccionades.

Diccionari manual de la llengua catalana. Segona edició

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Projecte per a elaborar la segona edició del *Diccionari manual de la llengua catalana* de l'IEC (DM2), que parteix de la primera d'aquest mateix diccionari (DM1), publicada l'any 2001, i de la segona edició

del *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC (DIEC2), publicat el març de 2007. La distribució de la informació en articles respon a criteris formals i les accepcions s'ordenen d'acord amb el criteri d'ús (de més usual a menys usual). Les subentrades formen una secció a part dins dels articles i s'ordenen alfabèticament. Així mateix, s'incorporen comentaris amb informacions de caràcter funcional, dialectal, sintàctic i morfològic als articles per orientar millor l'usuari.

Entre les actuacions dutes a terme al llarg d'aquest curs, destaquen, entre d'altres, el tractament de 3.630 entrades de la base de dades, de les quals unes 3.030 generaran un article del diccionari, mentre que unes 600 seran desestimades; l'adequació d'articles redactats als canvis en la normativa introduïts per la *Gramàtica* de l'Institut, i la validació de 250 usos apareguts durant la redacció i no recollits explícitament en l'article corresponent del DIEC. Així mateix, s'ha fet un control de l'aplicació en el *Diccionari manual* de les esmenes introduïdes en les actualitzacions del DIEC (2007, 2009, 2011, 2013, 2015 i 2017) i s'han revisat les accepcions verbals etiquetades com a inacusatives.

Gramàtica de la llengua catalana (versió revisada en línia)

Directors: Manuel Pérez Saldanya
Gemma Rigau i Oliver

L'objectiu principal del projecte (iniciat el 2017) és difondre i fer accessible en xarxa la *Gramàtica de la llengua catalana* mitjançant una plataforma de consulta amb un cercador integrant-la en el conjunt d'obres de l'Institut d'Estudis Catalans consultables en línia.

Al llarg del curs 2017-2018 s'ha enllestit la supervisió dels esborranys de la *Gramàtica bàsica i d'ús*. La revisió, de trenta-nou documents, ha produït un total de 1.052 observacions. Així mateix, s'ha completat l'elaboració de la guia bibliogràfica de la *Gramàtica de la llengua catalana*, que està en procés de discussió de la Comissió de Gramàtica, i s'ha continuat amb la recopilació de propostes de possibles modificacions de la *Gramàtica de la llengua catalana*.

Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana

Directora: Maria Josep Cuenca
Ordinyana

L'objectiu del projecte és sintetitzar la *Gramàtica de la llengua catalana* (GIEC) en la *Gramàtica essencial* (GEIEC), amb la voluntat que la *Gramàtica* i l'*Ortografia* arribin a un públic més ampli i amb necessitats i capacitats diferents. La GIEC (2016) és una gramàtica que descriu d'una manera exhaustiva la realitat del català com a base per a la codificació gramatical. La GEIEC és una nova for-

mulació de la GIEC per a fer-la accessible a un públic més general, tant pel que fa al contingut com a la forma d'expressió, i facilitar-ne la consulta per mitjà d'Internet. Serà consultable per mitjà d'una plataforma en línia i, en comparació amb la GIEC, tindrà una extensió del 50-60 %. El contingut es basa en explicacions i quadres descriptius i normatius. La *Gramàtica bàsica i d'ús* (GBU) és una gramàtica de consulta adaptada a un usuari amb coneixements gramaticals generals que necessita resoldre dubtes en l'ús. Es publicarà en paper i tindrà una extensió més o menys del 30 % en comparació amb la GIEC. El contingut també es basarà en remarques i quadres normatius i d'ús.

Al llarg del curs 2017-2018, s'han inserit els continguts de la GEIEC en la plataforma de treball. S'ha preparat la versió de la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana* (GBU) i se n'han reformulat els capítols de sintaxi i els de fonologia i morfologia. S'han discutit i aprovat els capítols de la GEIEC de fonologia i morfologia (1-12) en el Ple de la Secció Filològica; també els de la GBU en la Comissió de Gramàtica i després al Ple de la Secció Filològica; s'han realitzat àudios que s'inseriran en la plataforma de la GEIEC i s'han fet tasques de correcció i maquetació. Així mateix, s'han discutit i incorporat esmenes i millores al text de la GEIEC i al de la GBU, obra de la qual s'ha fet la revisió de la versió final per a edició.

Nou Diccionari Normatiu de la Llengua Catalana

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

És un projecte destinat a la creació d'un nou diccionari normatiu d'acord amb els principis de la lexicografia moderna i sense les limitacions de la tradició lexicogràfica catalana, que no serà una continuació del DIEC.

Al llarg del curs 2017-2018, s'ha enllestit la redacció definitiva del criteri sobre les orientacions d'ús tenint en compte les decisions preses per la Comissió de Lexicografia (CL) a propòsit del text inicial presentat per les Oficines Lexicogràfiques (OL). S'ha aprovat el criteri sobre les orientacions d'ús per part de la Secció Filològica. S'ha fet la redacció definitiva de la planificació de les tasques referents a la selecció de la nomenclatura del nou diccionari tenint en compte les decisions preses per la CL a propòsit del text inicial presentat per les OL. S'ha aprovat la planificació de la selecció de la nomenclatura per part de la Secció Filològica. Han començat les tasques que han de conduir a l'obtenció de la nomenclatura de partida del nou diccionari. Així, s'ha fet el traspàs de totes les entrades del DIEC2 a una base de dades en Access (a partir de la qual se'n dissenyarà una altra d'acord amb el model de diccionari que aprovi la SF), de la qual s'han suprimit els registres idèntics, de manera que la nova base de dades compta amb 76.130

entrades, mentre que inicialment en tenia 77.371. Finalment, i també dins de la fase d'obtenció de la nomenclatura de partida, s'han obtingut dades de dues de les fonts del nou diccionari: d'una banda, la llista dels neologismes que, d'acord amb els criteris del projecte NADIC, serien bons candidats a articles del diccionari normatiu i, de l'altra, la llista dels articles del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* que no són al DIEC2.

Ortografia Catalana

Director: Vicent Pitarch i Almela

La nova ortografia catalana va ser projectada com a tractat complementari de la *Gramàtica de la llengua catalana* i ha estat elaborada pels membres de l'IEC Albert Jané, Joan Martí, Brauli Montoya, Mila Segarra i, en qualitat de coordinador, Vicent Pitarch. Les reunions de treball van començar el setembre de 2010 i, finalment, el Ple de l'Institut d'Estudis Catalans va ratificar l'*Ortografia catalana* (OIEC) en la sessió plenària del 24 d'octubre de 2016. Aquesta nova versió es va exposar l'endemà en una roda de premsa a la seu de l'IEC; des d'aleshores s'han celebrat nombroses sessions informatives i de formació adreçades als diversos col·lectius i institucions implicats en la normativa de la llengua, en diversos punts dels territoris de llengua i cultura catalanes. La implantació dels canvis plantejats

per l'OIEC es farà al llarg d'un període de quatre anys, a fi que es vagin coneixent i integrant progressivament.

L'OIEC aplega l'ortografia fundacional, les rectificacions que va fer-hi el mateix Pompeu Fabra, els retocs introduïts després de Fabra i la legislació ortogràfica de la SF d'ençà de 1984.

Tot i que l'*Ortografia catalana* està disponible en línia des del maig de 2017 i en paper des del juny, aquest curs s'ha treballat en les tasques següents:

— Preparació de l'informe de seguiment de la recepció crítica de l'*Ortografia catalana*.

— Definició de les característiques tècniques de l'edició en línia, que està previst que s'integri en un multicerador amb la *Gramàtica de la llengua catalana*.

— Recopilació i estudi de possibles modificacions al text de l'*Ortografia catalana*.

A través de la comissió mixta Secció Filològica - Acadèmia Valenciana de la Llengua (SF-AVL), durant les tres reunions tingudes durant el 2018, han estat presos els dos acords puntuals següents: 1) acceptació de les denominacions de les lletres «efe, ele, eme, ene, erre, esse», i 2) l'AVL accepta provisionalment la nova normativa sobre els diacrítics i, doncs, comunica l'acord a les editorials que publiquen materials escolars que han de ser aprovats per la Conselleria d'Educació i Cultura.

Hi ha, a més, l'acord, per part de totes dues institucions, de fer un seguiment rigorós de la recepció, per part de la societat, de la nova ortografia de l'IEC a fi de fer-ne l'avaluació corresponent i prendre'n les mesures oportunes tan unitàries com sigui possible.

Proposta per a un Estàndard Oral de la Llengua Catalana. Lèxic

Director: Joan Veny i Clar

Projecte iniciat l'any 1995 com una subcomissió de la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana*. Els membres de la Subcomissió de Lèxic de la Comissió d'Estàndard Oral són Francesc Ballone, Antoni Ferrando, Josep Gifreu, Josep Martines, Joan Miralles, Joan Peytaví, Ramon Sistac i Joan Veny; i en el passat en van formar part Aina Moll i Carles Miralles.

Després d'una revisió de les entrades corresponents a l'apèndix de l'alguerès i d'una darrera anàlisi, correcció i revisió de tots els materials a càrrec d'una comissió restringida, aquest curs s'ha procedit al tancament del text final de l'opuscle de lèxic, amb la seva posada en línia (l'edició en paper està prevista per al curs vinent).

La proposta, que s'exposà al Ple de la Secció Filològica el 17 de novembre de 2017, fou revisada amb les esmenes de les aportacions dels membres de la Secció.

Proposta sobre el Sistema de Transcripció i Transliteració dels Noms Russos en Català, Proposta de Transcripció del Xinès al Català i Proposta sobre el Sistema de Transcripció del Grec Modern al Català

Director: Lluís B. Polanco i Roig

Proposta sobre el Sistema de Transcripció i Transliteració dels Noms Russos en Català

El text aprovat per la Secció Filològica en la sessió del 13 de novembre de 2015 va rebre nombroses esmenes (la major part, purament formals) i adaptacions als criteris editorials de l'IEC proposades pel Servei de Publicacions.

Al llarg del curs 2017-2018, s'ha treballat en unes últimes i mínimes adaptacions tipogràfiques als nous criteris de les col·leccions en paper de l'IEC, per tal que el document (consultable en línia des del juny de 2017) s'enquadri adequadament dins el volum v dels *Documents de la Secció Filològica*, que serà editat pròximament, a cura de Joan Martí i Castell.

Proposta de Transcripció del Xinès al Català

Durant aquest curs, s'han estudiat i debatut les propostes rebudes dels consultors externs i, quan s'ha escaigut, s'han introduït al document. La versió revisada fou presentada novament als membres del

grup de treball inicial, els quals hi han formulat, en dues tandes successives, observacions parcials.

Després de la finalització de la revisió final, el document fou presentat al Ple de la Secció Filològica i aprovat en la reunió extraordinària del 9 de març de 2018. Si el resultat de les proves definitives és satisfactori, el document podria ser consultable en línia a finals de 2018 o principis de 2019. Posteriorment, si s'escau, serà editat en paper.

Proposta sobre el Sistema de Transcripció del Grec Modern al Català

És la represa del projecte de transcripció del grec modern, iniciat per la Comissió de Transcripció els anys 2008-2009 i interromput per diversos motius. Els objectius són la redacció del document, la presentació i l'aprovació al Ple de la Secció Filològica i la preparació per a la publicació, inicialment en xarxa i posteriorment, si s'escau, en paper.

Des del nou inici d'aquest projecte, el juny de 2018, s'ha rebut la nova proposta dels ponents, en representació de l'Associació Catalana de Neohel·lenistes, i s'han debatut i revisat a fons l'estructura i la redacció del document, a fi d'adaptar-lo a les finalitats previstes, a les necessitats dels destinataris potencials i a les característiques dels documents de transcripció i transliteració aprovats per la Secció Filològica.

Programes de recerca

Són aquells l'objectiu dels quals és constituir o dotar la comunitat científica d'una infraestructura de recerca o d'una obra de caràcter fonamental.

Atles Lingüístic del Domini Català

Directors: Joan Veny i Clar
Lídia Pons i Grieria

Projecte de dialectologia iniciat l'any 1964 a la Universitat de Barcelona i aollit i patrocinat per l'IEC des de 1989. La finalitat és posar a l'abast dels investigadors i del públic en general un conjunt de materials lingüístics recollits entre els anys 1964 i 1978 per mitjà d'enquestes realitzades a 190 poblacions de tot el domini català. Aquests materials es difonen en forma de llibre a través de tres publicacions:

Atles lingüístic del domini català (ALDC)

Atles descriptiu que ofereix una radiografia rigorosa de l'estat de la llengua catalana en les dècades dels seixanta i setanta, i que recupera una part del patrimoni de la llengua oral. Els resultats es presenten classificats en volums temàtics.

Al llarg d'aquest curs, s'ha enllestí la preparació del novè, que conté 227 mapes i 45 llistes, a més dels índexs de l'enunciat en català, castellà, francès i italià, i una breu introducció. Així mateix,

s'ha iniciat la preparació per a la impremta dels materials de nou dietaris que expliquen les incidències del dia a dia en l'etapa de treball de camp del projecte.

Petit atlas lingüístic del domini català (PALDC)

Atles interpretatiu de les dades de l'ALDC, seleccionades i acompanyades de mapes de síntesi en colors. Aquest curs s'han publicat al portal d'Internet els materials del sisè volum (també editat en paper) i s'ha treballat en la preparació del setè, que constarà de 156 mapes i serà lliurat a impremta el curs vinent.

Etnotextos

Transcripció d'un recull d'etnotextos, dels quals el 1998 es va publicar el volum *Etnotextos del català oriental*. Actualment s'està treballant en els etnotextos de català nord-occidental.

Portal web

Al portal del projecte es difonen les activitats dutes a terme, com és ara la participació en congressos, i es pot consultar una bona part dels materials publicats.

Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern

Director: Josep Martines Peres

Projecte iniciat el 2015 a fi de constituir un corpus textual per a una gramàtica

del català modern. Es porta a terme dins un conveni de col·laboració amb la Universitat d'Alacant i, concretament, amb l'Institut Superior d'Investigació Cooperativa IVITRA (ISIC-IVITRA), que aporta el suport tècnic (instal·lacions, escàner, programari i maquinari) per al tractament dels textos i la constitució del corpus.

Es tracta d'un projecte amb un objectiu concret: aconseguir la constitució d'un corpus textual suficientment representatiu quant al volum de materials i a la representativitat territorial (variació dialectal), funcional (variació diafàsica o de registre) i temporal del català de l'edat moderna. A hores d'ara es considera que cal un altre període de tres anys per a aconseguir adequadament aquest objectiu, sobretot pel que fa a la variació territorial: hi ha parlars catalans que encara no estan prou ben representats en aquest corpus.

Al llarg del curs 2017-2018 s'han incorporat al corpus quaranta-un textos. Així mateix, col·laboradors del projecte han presentat un bon nombre de ponències i comunicacions relacionades amb la recerca en trobades científiques, nacionals i internacionals. N'és un exemple el simposi internacional *Canvi lexicosemàntic, cultura i lingüística de corpus*, que tingué lloc a la Universitat d'Alacant, a la Seu Universitària de la Nucia, el 29 de maig de 2018.

Continuació del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC2)

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Projecte articulat en dues fases: una fase inicial que té per objectiu establir tots els elements i protocols de treball necessaris per al desenvolupament del projecte, i una fase executiva en què es desenvoluparà el corpus pròpiament dit. En el curs 2017-2018, ha començat la fase executiva, que es concreta en les accions següents:

— Compleció quantitativa dels treballs de continuació del CTILC, mitjançant la introducció, l'etiquetatge (lematització) i la incorporació progressiva dels textos etiquetats al CTILC.

— Disseny i implementació, a partir de l'aplicació ja existent, d'una aplicació per a la consulta pública del CTILC, que podria eventualment substituir les interfícies actualment instal·lades al web de l'IEC. Aquesta línia de treball requerirà la participació d'altres àmbits de l'IEC, a fi de satisfer tots els requisits tècnics i institucionals.

— Establiment de les previsions per a l'actualització permanent del CTILC (fase de manteniment), sobre els mateixos criteris de disseny i equilibri.

— Incorporació de nous textos. En acabar la fase inicial del projecte, el nombre de mots introduïts i consultables en la nova interfície del CTILC és de 7.000.000, corresponents a la totalitat del

grup cronològic 1989-1993 (llengua literària i no literària) i a la llengua literària del grup 1994-1998.

— Ampliació del corpus: s'està treballant en la introducció de nous mots analitzables (es preveu que a finals de 2018 se n'hagin introduït uns sis milions), que completaran el grup cronològic 1994-1998 i el 45 % del grup 1999-2003.

— Inici de l'execució del pla d'actuació per a la instal·lació d'una aplicació que permetrà la consulta pública del CTILC. La implantació interna de la interfície de consultes ha permès dur a terme una prova pilot amb usuaris externs, les impressions i els comentaris dels quals es tindran en compte en la implementació de l'aplicació pública de consulta.

Corpus Oral de la Llengua Catalana

Director: Pere J. Quetglas i Nicolau

L'objectiu principal del projecte COLC, que començà el juny de 2018, és facilitar que els treballs conduents a l'obra normativa de l'IEC es puguin enriquir amb dades procedents de la llengua oral, tal com ja es fa amb la llengua escrita gràcies al Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC). Metodològicament, els objectius del COLC són la conservació, la informatització, l'accessibilitat, la difusió i la valoració de mostres orals enregistrades digitalment en què la

veu i la seva transcripció ortogràfica estiguin paral·lelitzades i sigui possible interrogar a partir de la representació escrita i escoltar els segments localitzats.

Dins la primera fase, el projecte se centra en les representacions del llenguatge formal i en les dimensions que caldrà tenir presents en els diferents àmbits.

Cultura, memòria, llengua: la construcció de la identitat en els territoris fronterers de la llengua catalana

Director: Josep M. Nadal i Farreras

Projecte iniciat el gener de 2015, que té per objectiu principal analitzar com es representa el català a les dues bandes de la frontera administrativa catalana: la Franja (Catalunya/Aragó), la frontera del Sènia (Catalunya / País Valencià), la frontera de les Alberes (Catalunya/França) i el cas aïllat de Menorca. Amb això es vol conèixer fins a quin punt la frontera administrativa afecta la representació de la llengua i els sentiments i el comportament lingüístics.

En el curs 2017-2018, s'han fet i transcrit les entrevistes previstes als pobles de banda i banda de la frontera francoespanyola i s'ha continuat la tasca d'ordenació de les dades obtingudes en els qüestionaris fets el 2016. D'altra banda, les qüestions que s'han continuat analitzant de les entrevistes de la frontera ca-

talanoaragonesa i catalanovalenciana (fetes el 2016) i de la frontera hispanofrancesa (fetes el 2017) han estat les següents:

— Com són percebuts els dos components extrems de la llengua (l'estàndard i la resta).

— Quina representació de la llengua catalana es fan els parlants de les diferents comunitats.

— Fan una diferència entre la llengua estàndard, artificial i apresada planificadament, i els dialectes, naturals i apresats inconscientment? Díficil *vs.* fàcil.

— Hi ha diferents representacions dels dialectes segons *a)* la magnitud (grans *vs.* petits) o *b)* segons els nuclis poblacionals al voltant dels quals giren (urbà *vs.* rural)?

— Fins a quin punt es relacionen la llengua i els dialectes amb formes de vida particulars?

— En la representació de la llengua, hi té un paper fonamental la frontera? Les qüestions 1-5 es troben condicionades per la frontera?

— Els dialectes representats condicionen el benestar dels parlants? I la llengua estàndard?

— Els sentiments lingüístics, quins són?: orígens, continuïtat, sentiment de transmissió, protecció, acompanyament. Cap on es dirigeixen? Als dialectes o a la llengua? Són diferents en funció de la direcció: hi ha uns sentiments dirigits al dialecte local i uns altres a la llengua

estàndard? Hi ha elements simbòlics que són sentits d'una manera especial? Per exemple, l'article *lo* en el nord-occidental o la paraula (la) *tomata* o l'expressió *po que vindré (pas) a Girona*, enfront de les expressions més generals? Hi ha expressions mal vistes: /pájə/ enfront de /páʎə/ (*paia/palla*)?

— Hi ha restes del passat en els estadis més moderns? Tenen alguna significació?

Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

El projecte de redacció del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* (DDL) és la segona fase del programa d'activitats Diccionari del Català Contemporani (DCC), iniciat l'any 1985. L'objectiu principal d'aquesta segona fase és la redacció d'un diccionari descriptiu basat en els recursos lingüístics —fonamentalment, CTILC i BDLex— constituïts en la primera fase del DCC.

Els articles del DDL han estat publicats electrònicament i es poden consultar des del web del projecte (<http://dccc.iec.cat>). Tot i que la redacció del DDL ja ha finalitzat, al llarg del curs s'ha treballat per completar les tasques de revisió sistemàtica dels articles corresponents a verbs i adjectius que poden incorporar estructures subordinades d'interrogatiu

(INT), així com les d'incorporació dels canvis suscitats per la utilització del DDCL en les tasques de redacció del *Diccionari manual de la llengua catalana*: revisió de col·locacions i compleció de patrons sintàctics, entre d'altres.

Els clàssics i la llengua literària:

norma i cànon

Directora: Montserrat Jufresa i Muñoz

Ponent: Mariàngela Vilallonga Vives

El projecte ha finalitzat amb la publicació del llibre *Els clàssics i la llengua literària*, a cura de Montserrat Jufresa, dins la col·lecció «Els Peus d'Ícar», núm. 3 (Barcelona, 2017).

Glossarium Mediae Latinitatis

Cataloniae

Director: Pere Quetglas i Nicolau

Coordinadors: Ana Gómez Rabal (CSIC)

Mercè Puig Rodríguez-

Escalona (UB)

Equip de treball

Equip de compilació, redacció i edició: Maria Antònia Fornés (UIB), Joan Maria Jaime Moya (CSIC), Marta Segarrés Gísbert (UB), Adelaida Terol Amigó (UB), Marta Punsola Munárriz (CSIC) i Carlos Prieto Espinosa (UB).

Col·laborador: Salvador Iranzo Abellán (UB).

El projecte *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae* (GMLC), sota els auspicis de la Unió Acadèmica Internacional, té la finalitat d'oferir als investigadors i al públic interessat un ampli diccionari en què són consignades críticament les innovacions lèxiques i semàntiques del llatí medieval de l'alta edat mitjana catalana (800-1131) i també el lèxic pertanyent a la mateixa llengua catalana d'aquest període. L'execució pràctica i material es porta a terme a la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques, i amb el suport de la Universitat de Barcelona.

El GMLC s'articula al voltant de dues línies de treball: d'una banda, la redacció dels articles que conformen el glossari i, de l'altra, la digitalització dels textos que serveixen com a punt de partida per a la redacció del *Glossarium* i la publicació digital d'aquests textos a través de la base de dades lèxica *Corpus Documentale Latinum Cataloniae* (CODOLCAT), de consulta pública i gratuïta. Atenent a aquestes dues línies de treball, al llarg del curs 2017-2018 s'han redactat les entrades lexicogràfiques corresponents a les lletres H-I (establiment de la llista d'entrades, preparació de veus, redacció i revisió) i s'ha ampliat i desenvolupat el CODOLCAT, mitjançant el tractament (nou procés de correcció, marcatge, etiquetatge i reedició seguint uns criteris uniformes) de cartularis i textos que ja han estat digitalitzats.

Està previst que el desembre de 2018 se'n publiqui la versió 7, per a la qual s'han etiquetat i editat els textos de sis obres. Una vegada finalitzat el disseny tècnic i informàtic de la plataforma de treball per a l'elaboració digital del GMLC, se n'ha fet el traspàs als nous formularis de les veus redactades i s'han realitzat les tasques de conversió i adaptació de les veus, així com de sistematització dels resultats.

Guaita Terminològica: Extracció de terminologia científica i tècnica de corpus original en anglès i proposta per a la cerca d'equivalents en català

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví

Col·laboren en el projecte Jaume Martí (Societat Catalana de Terminologia), Mercè Lorente (IEC, UPF), Salvador Alegret (IEC, UAB) i Joana Torres (Oficines Lexicogràfiques - IEC).

La terminologia científicotècnica apareix juntament amb la producció de coneixement nou. És en el discurs dels experts que els termes nous es consoliden. El projecte, iniciat el gener de 2018, tracta d'explorar automàticament manuals de referència de diversos camps de coneixement científic i tècnic, redactats originàriament en anglès, i extreure'n els termes a fi de constituir un corpus terminològic que pot contenir: *a)* termes que ja tenen equivalent en català, *b)* termes

que s'han difós en català en la forma manllevada i *c)* termes inexistents encara en el discurs català. Interessen especialment aquests termes del darrer grup a fi de buscar-los un equivalent català adequat i anticipar-se així a la difusió del manlleu.

La Guaita Terminològica treballa sobre dos projectes anteriors:

— D'una banda, en la cooperació del projecte CiT, liderat per Salvador Alegret, amb el grup de recerca IULATERM de l'Institut de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra per a l'extracció automàtica de terminologia de revistes científiques. El sistema d'extracció de terminologia del grup IULATERM ha estat aplicat amb èxit en l'extracció de tota la terminologia continguda en les revistes digitalitzades de l'Institut d'Estudis Catalans. En aquest projecte es pretén cooperar novament amb el IULATERM per a aquesta extracció.

— D'altra banda, en el projecte Scriptorium per a la traducció de manuals de ciència i tecnologia de l'anglès al català, projecte llançat per la Fundació Torrens-Ibern i dut a terme a l'Institut d'Estudis Catalans, que va quallar en la traducció de l'anglès al català de deu manuals universitaris.

Al llarg d'aquest curs, s'han dut a terme les tasques següents:

— Constitució del corpus. El projecte es basa en dos corpus compara-

bles. Per una banda, en un corpus antic (fins a 2011) constituït per les versions angleses de manuals universitaris que han estat traduïdes al català; per una altra banda, en un corpus recent (2015-2017) en anglès de les versions actualitzades dels mateixos manuals, les quals encara no disposen d'una traducció catalana. En total, el corpus està constituït per cinc manuals universitaris en les seves diferents edicions antigues i recents (deu obres).

— Establiment de la metodologia de treball. A causa de la indisponibilitat dels materials inicialment previstos per al buidatge de la terminologia (textos en anglès i en català dels manuals universitaris), s'ha decidit treballar amb els índexs analítics dels manuals, i no amb els textos complets. Caldrà depurar els índexs, ja que no totes les unitats que hi apareixen són termes. Per a dur a terme la recerca, s'explorarà automàticament la versió actualitzada d'aquests mateixos manuals per extreure'n la llista de termes en anglès i comparar les llistes de termes dels diferents períodes, a fi d'aïllar els termes nous que han aparegut progressivament en la versió actualitzada del manual. Els termes que no apareixen en la versió anterior del manual corresponen presumiblement a exponents de nou coneixement en la matèria. Els termes, així seleccionats, passaran a la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC, que els lliurarà al TERMCAT perquè en constitueixi

dossiers de normalització amb propostes per a la llengua catalana, que la mateixa Comissió de Terminologia haurà de validar. Actualment s'han depurat cinc índexs analítics.

— Elaboració del lloc web. S'ha creat un lloc web per a difondre el projecte i els seus resultats. Actualment està en fase de desenvolupament i, de moment, inclou la descripció del projecte i del corpus de treball. Més endavant, està previst que inclogui la terminologia bilingüe anglès-català extreta dels manuals antics i la terminologia neològica en anglès extreta dels manuals recents, així com les publicacions que es derivin de la realització del projecte.

La difusió del projecte i dels resultats es farà en congressos de referència en neologia i terminologia i de lingüística de corpus, així com en revistes indexades internacionalment.

La gestió normativa en contextos politicoadministratius sociolingüísticament complexos

Director: Miquel Àngel Pradilla
Cardona

Projecte iniciat el juny de 2017. Hi col·laboren Isidor Marí, Henrique Monteagudo, Jürgen Erfurt, Georg Kremnitz, Antonio Torres i Klaus Bochmann.

L'objectiu és aportar llum al debat que s'ha suscitat en el marc de la catala-

nofonia i avaluar diversos estudis de cas de gestions normatives en comunitats lingüístiques que comparteixen un tret en comú amb la catalana: l'escapament administratiu de l'àmbit lingüístic. L'avaluació de les dinàmiques normatives seguides per les llengües elegides hauria de permetre substanciar l'estratègia més adequada perquè l'IEC participi en el nou horitzó des de la centralitat que li pertoca per prestigi i història.

Aquest projecte s'ocuparà, doncs, d'analitzar els casos de llengües com l'espanyol, el gallec, el neerlandès, el francès i l'alemany, casos que ocupen llengües de comunicació internacional plenament consolidades i casos de llengües de demografia més reduïda, amb problemes de funcionalitat i estatus de minorització.

Durant el curs 2017-2018 s'ha treballat en l'anàlisi del conflicte normatiu gallec-portuguès-brasilèr. Per a la recollida d'informació, al desembre de 2017 es va fer la segona visita a Galícia, on es va contactar amb institucions del sector reintegracionista (l'Academia da Lingua Galega i la Universitat de la Corunya). En la primera visita, l'abril de 2017, es va contactar amb els agents del sector anomenat *aillacionista* (l'Instituto da Lingua Galega, l'Academia da Lingua Galega i la Universitat de Santiago de Compostella). A partir de les indicacions dels informadors, s'ha establert un itinerari argumentatiu que defineix els princi-

pals punts de tensió del conflicte. Així mateix, s'ha seleccionat un corpus bibliogràfic amb vista a elaborar un informe per al projecte i també diverses publicacions per a revistes especialitzades.

Com a resultat de les esmentades col·laboracions, s'han incorporat al projecte dos investigadors que representen les dues línies del debat a Galícia: Henrique Monteagudo (Universitat de Santiago de Compostella) i Valentim Fagim (Escola Oficial d'Idiomes de Santiago de Compostella). També s'hi ha incorporat Margarita Correia (Universitat de Coïmbra), que permetrà tenir una visió de la lusofonia des de Portugal.

Pel que fa a la gestió de la norma francesa, s'han iniciat uns contactes acadèmics amb la Universitat de Laval (Quebec), on el professor Jürgen Erfurt va acollir el director del projecte, que hi va fer una estada. Resta pendent d'avaluar la resta del diasistema, és a dir, les varietats africanes excoloniales.

Els resultats previstos són l'elaboració d'un informe sobre la projecció de les diferents realitats sociolingüístiques estudiades a la gestió normativa del conjunt de la llengua catalana; l'elaboració d'un corpus bibliogràfic; la redacció d'un article presentat a revistes d'impacte del nostre entorn acadèmic, i la presentació d'una ponència en el marc del V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra».

Neologismes per a l'actualització del diccionari normatiu

Directora: Judit Freixa Aymerich

Ponent: Josep Martines Peres

Col·laboren en el projecte: Ona Domènech, Rosa Estopà, Mercè Lorente, Elisenda Bernal, Amor Montané, Elisabet Llopert, Víctor Ruiz i Martí Freixas (Universitat Pompeu Fabra); Carolina Bastida (Universitat d'Andorra); Immaculada Fàbregas (Universitat de la Bretanya Sud); Maria Gené (Universitat de les Illes Balears); Joan Julià-Munné (Universitat de Lleida); Jordi Ginebra (Universitat Rovira i Virgili), i Josep V. Garcia, Maribel Guardiola, Caterina Martínez, Jaume Pons i Andreu Sentí (Universitat d'Alacant).

El projecte «Neologismes per a l'actualització del diccionari normatiu» (NADIC) té la missió de seleccionar i tractar els neologismes en llengua catalana de l'Observatori de Neologia, de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (Universitat Pompeu Fabra), per a oferir a la SF de l'IEC un corpus integrat per un miler de neologismes candidats a ser introduïts en el diccionari normatiu acompanyats d'informacions lingüístiques i pragmàtiques (categoria gramatical, contextos d'ús amb indicació de la font de procedència, tipus de formació, freqüència d'aparició i tipus de textos en què apareix).

El projecte ha tingut una durada de tres anys; s'inicià el 2015 i s'ha acabat

a finals de 2017. La difusió dels resultats del projecte es farà a finals del 2018. En aquest sentit, hi ha prevista l'organització d'una jornada a l'IEC sobre el tema del NADIC (els neologismes com a font d'actualització dels diccionaris), en què participaran membres del projecte i altres ponents convidats. Així mateix, s'han fet arribar propostes de comunicacions al IV CINEO (Congrés Internacional de Neologia de les Llengües Romàniques), que va tenir lloc a França a principi de juliol.

Obres completes de Pompeu Fabra

Director: Jordi Mir i Parache

Les *Obres completes* de Pompeu Fabra són el resultat d'un projecte de recerca de l'IEC, la Generalitat de Catalunya i el Govern de les Illes Balears, fruit d'un conveni de col·laboració signat el 2002. Els nou volums que les formen recullen des de la bibliografia essencial de Fabra fins a escrits ignorats i fins i tot inèdits.

El primer volum inclou les tres primeres gramàtiques, de 1891, 1898 i 1912; el segon, les cinc gramàtiques publicades entre 1918 i 1946 i diversos cursos orals; el tercer, la gramàtica francesa de 1919 i l'anglesa de 1924, juntament amb articles tècnics publicats entre 1887 i 1926; el quart volum comprèn l'obra ortogràfica de Pompeu Fabra (el *Tractat d'ortografia* de 1904, les *Normes ortogràfiques* de 1913 i el *Diccionari or-*

togràfic de 1917-1937) i els manuals lingüístics publicats per l'editorial Barcino; el cinquè, el *Diccionari general de la llengua catalana* de 1932; el sisè, les gramàtiques de 1918-1933, la gramàtica catalana de 1946 i la gramàtica pòstuma de 1956, a més de les traduccions teatrals; el setè inclou les *Converses filològiques*; el vuitè, l'*Epistolari de Fabra* i el *Curs de llengua catalana per correspondència*, i el novè ofereix textos i materials del lingüista trobats en diferents publicacions, una cronologia general de la seva vida i obra i una bibliografia sobre l'obra i la figura de Fabra.

Una vegada publicats els nou primers volums, el projecte ha continuat aquest curs amb l'elaboració del desè, que conté els índexs de les *Obres completes*, i amb la digitalització de l'obra.

Elaboració del volum d'índexs de les Obres completes de Pompeu Fabra

Directors: Joan Solà i Cortassa (†)
Jordi Mir i Parache

Equip de treball: Jordi Mir, Mila Segarra, Lluís de Yzaguirre, Laura Farré, Mònica Montserrat, Ester Pedreño, Anna Pineda i Eulàlia Anna Salvat. Josep Lluch (Edicions Proa).

El projecte té per objectiu elaborar uns índexs globals de conceptes, noms propis i mots de les *Obres completes* de Pompeu Fabra i editar-lo en paper (volum x de la col·lecció).

Al llarg del curs 2017-2018 s'ha introduït a la base de dades la informació necessària per a confeccionar les llistes i s'han dissenyat les aplicacions que les generen d'acord amb els requisits de l'editorial, i s'ha iniciat un procés de revisió minuciosos per tal de resoldre les mancances detectades durant la validació de la consistència i la sistematicitat de les llistes. Així mateix, s'han dut a terme les tasques relacionades amb la part de les complecions, les addicions i les esmenes.

Digitalització de les Obres completes de Pompeu Fabra

Directors: Joan Solà i Cortassa (†)
Jordi Mir i Parache

Equip de treball: M. Teresa Cabré, Lluís de Yzaguirre, Francesc Salvador, Santi Muxach i Ester Pedreño (IEC); Mercè Cabo i Montserrat Espinós (UPF), i el Servei d'Informàtica de la UPF.

Aquest projecte, que s'inicià el 2017 i ha finalitzat al març de 2018, té per objectiu la creació d'un portal que permeti recuperar les pàgines que continuin un mot determinat per tal d'apropar-ne els continguts a qualsevol persona que els vulgui consultar.

Aquest curs ha finalitzat la tasca de revisió de les *Obres completes* digitalitzades; s'ha fet el filtratge automàtic dels textos un cop revisats fins a obtenir una llista de mots documentats en diccionaris i que són els que abastiran el motor de

cerca del portal Pompeu Fabra, en el qual s'ha implementat un cercador que permet cercar informació d'un mot o un conjunt de mots dins del conjunt de l'obra, en un grup d'obres o en una obra específica. El resultat de la cerca és la llista d'obres en què s'ha detectat el mot, amb especificació de les pàgines. La llista és hipertextual i dona accés a un fitxer PDF de la pàgina o al de tota l'obra.

El portal Pompeu Fabra, consultable des de març de 2018, aplega les obres de Fabra escrites en català i en castellà —llevat de les lexicogràfiques— incloses en les *Obres completes* de Pompeu Fabra, a cura de Jordi Mir i Joan Solà (Barcelona, València i Palma, ECSA, Edicions 62, Edicions 3i4 i Moll, 2005-2013). El portal fou presentat el 5 de març de 2018 a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC, dins les activitats de celebració del cent cinquantè aniversari del naixement de Pompeu Fabra (1868-1948). També es presentà el dia 26 de març a l'Institut Menorquí d'Estudis (a Maó, Menorca).

Observatori de Neologia i projecte GARBELL (Analtzador de la diccionariabilitat dels neologismes catalans, NADIC2)

Directora: M. Teresa Cabré
i Castellví

Coordinadora: Judit Freixa Aymerich

L'IEC col·labora amb l'Observatori de Neologia (OBNEO), que va néixer com a grup de recerca el 1988 a la Universitat de Barcelona i el 1994 es va incorporar com a projecte a l'IULA de la Universitat Pompeu Fabra. L'OBNEO analitza el fenomen de l'aparició de neologismes en l'ús, tant pel que fa al català com al castellà.

El dia 5 d'octubre de 2017, el grup de recerca del qual forma part l'Observatori, l'IULATERM, va organitzar la reunió Les Veilleurs, en què van participar membres de les universitats de París 13, Estrasburg i Lió. La sessió va tenir dues taules rodones: la primera entorn de la descripció de les plataformes que utilitzen els diferents grups per a l'emmagatzematge i l'anàlisi dels neologismes, i la segona sobre la classificació dels neologismes. A més, hi va haver una intervenció sobre una proposta de modelització matemàtica dels neologismes semàntics.

Durant el curs 2017-2018, a banda de continuar amb les tasques habituals de buidatge de textos, d'elaboració de treballs científics i de difusió de la neologia catalana (s'han difós al voltant de 200 neologismes) i de l'Observatori de Neologia, el grup reprengué les tasques d'actualització de les eines de treball i d'accés al Banc de Neologismes i la publicació del llibre de la Neolosfera. Així mateix, s'ha engegat i gestionat la iniciativa del Neologisme de l'Any per cinquè any consecutiu i s'ha treballat en l'organització de

la Jornada sobre Diccionarització, que tindrà lloc el 29 de març de 2019.

Amb relació al projecte GARBELL, aquest curs s'ha realitzat, entre d'altres, la conversió dels criteris identificats i aplicats manualment en el projecte NADIC en un conjunt de criteris totalment o parcialment automatitzables; la definició de les característiques de l'analitzador i el desenvolupament d'una primera versió parcial, en línia, del GARBELL. Pel que fa a la difusió del projecte, cal destacar el IV Congrés Internacional de Neologia de les Llengües Romàniques, CINEO (Lió, 4-6/07/2018) i el VIII Congreso Internacional de Lexicografía Hispánica (València, 27-29/06/2018), ambdós amb la participació de diversos investigadors de l'Observatori de Neologia.

Publicació de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona

Director: Jordi Carbonell
i de Ballester (†)

Coordinadora: Maria Paredes Baulida

El Comitè d'Edició de la publicació de l'obra completa d'Antoni Febrer i Cardona ha estat format (2002-2018) per qui en va ser el director fins que traspassà, Jordi Carbonell (IEC), juntament amb Josep Miquel Vidal (IME) (†), Josefina Salord (IME), Àngel Mifsud (IME) (†), Josep Massot (IEC i PAMSA), Jordi Ginebra (URV), Joan R. Veny Mesquida (UdL),

Francesc Feliu (UdG) i Gemma Albiol (IME).

El projecte de publicació de l'obra completa d'Antoni Febrer i Cardona permet disposar d'edicions filològiques d'un dels autors més significatius de la Il·lustració en l'àmbit català. L'obra gramatical i la preceptiva poètica de Febrer i Cardona és publicada per l'IEC mitjançant un conveni amb l'Institut Menorquí d'Estudis (volums I-VI), i els volums restants (VII-XVIII), per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i la Universitat de les Illes Balears. L'obra gramatical, lexicogràfica i la preceptiva poètica es transcriuen literalment a partir dels manuscrits de l'autor, a fi de respectar i transmetre fidelment les seves propostes ortogràfiques, lèxiques i sintàctiques pel que fa a la llengua escrita i la prosòdia i la mètrica pel que fa a la preceptiva poètica.

S'han publicat les obres següents:

— *Diccionari Febrer i Cardona* (edició de Jordi Carbonell i Maria Paredes)

— *Obres gramaticals I* (edició de Jordi Ginebra)

— *Preceptiva poètica* (edició de Joan Ramon Veny)

— En el curs 2017-2018, *Obres gramaticals II*, amb l'estudi introductori i l'edició a cura de Francesc Feliu i Gemma Albiol (Barcelona, 2017, 297 p.), dins la col·lecció «Biblioteca Filològica», núm. 81, i en coedició amb l'Institut Menorquí d'Estudis.

Hi ha en curs de preparació els dos volums de l'*Obra gramatical francesa*.

L'Institut Menorquí d'Estudis i les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, juntament amb la Universitat de les Illes Balears, editen les obres de Febrer i Cardona que no són de temàtica lingüística. Fins ara han publicat els títols següents:

— *Versions teatrals* (edició de Joan Mas i Maria Isabel Ripoll)

— *Poesies I. Gloses i cobles* (edició de Maria Paredes i Josefina Salord)

— *Obres didàctiques I. Exercici sobre la mitologia. Compendi de la filosofia moral. Les aventures d'Aristònou* (edició de Maria Paredes)

— *La creació del món. Oratori de Joseph Haydn* (edició de Maria Paredes; introducció de Xavier Daufí)

— *Obres didàctiques II. Mètode de cant* (edició i introducció de Xavier Daufí)

— *La creació del món*, de Joseph Haydn, en versió menorquina d'Antoni Febrer i arranjaments musicals de Joan Vidal i Seguí (1807) [en CD]

Al llarg del curs 2017-2018, s'ha continuat la tasca de preparació de l'edició de l'obra.

Refranyer Aguiló

Director: Germà Colón Domènech

El *Refranyer Aguiló* és la col·lecció de parèmies (més de 40.000 fitxes) que

Marià Aguiló i Fuster va recollir al llarg de la seva vida, en diferents indrets del domini lingüístic català o de les informacions que rebia de personalitats destacades.

La base de dades del Refranyer té com a camps obligatoris per a emplenar les pestanyes «Entrada» —en què figura el lema o la paraula clau del refrany— i «Refrany». Les pestanyes «Obra», «Autor», «Territori» i «Temàtica» poden estar omplertes o buides en funció de cada fitxa. La pestanya «Variants» pot recollir el refrany o els refranys que continguin variacions dialectals, ortogràfiques o bé que siguin exactament iguals que el refrany d'entrada, però que apareguin documentats en una obra, autor o territori diferents. I la pestanya «Observacions» presenta informació relacionada amb la datació del refrany, comentaris explicatius de qui ha recollit el refrany o bé una nota del director del projecte.

Al llarg d'aquest curs s'ha continuat introduint material nou a la base de dades i s'ha enllestit la introducció i revisió de les fitxes de la lletra E.

Vocabulari de la Llengua Catalana Medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain

Director: Germà Colón Domènech

Projecte iniciat l'any 2000 que ha posat a l'abast del públic el *Vocabulari de la*

llengua catalana medieval, un conjunt de fitxes fruit de les recerques de català antic que va dur a terme l'erudit Lluís Faraudo mitjançant el despullament de nombrosos textos medievals.

Al llarg del curs s'ha fet la revisió i correcció dels lemes i de les definicions de les lletres F, G, H, I, J, L, M, N i P. Així mateix, s'ha treballat en la correcció final

de la versió en línia del *Vocabulari* i en la selecció d'entrades de la base de dades amb vista a publicar-ne un volum en paper (previst per al 2019), d'acord amb un criteri d'innovació i representativitat. La verificació de les entrades és una feina complexa, que requereix més temps del que inicialment s'havia previst.

**Cartografia dels Països Catalans
des del Renaixement a l'edat
moderna**

Director: Vicenç M. Rosselló i Verger

L'objectiu d'aquest projecte és posar al dia i escometre diverses qüestions de forta personalitat i gran riquesa de la història de la cartografia catalana. Al llarg del curs 2017-2018, s'han dut a terme les tasques següents:

— L'anàlisi de les imatges corresponents als Països Catalans del pintor de batalles i de ciutats Antoon van den Wijngaerde (1563), conservades a la Biblioteca Nacional d'Àustria (cod. min. 41).

— La recerca, a l'Arxiu Intermedi Militar de Balears, a Palma, dels plànols urbans i els mapes topogràfics de Leopold Scheidnagel (1871) i Pere d'A. Peña (1858 i 1895).

— L'elaboració de les dades toponomàstiques i cartomètriques dels mapes murals de Mallorca de Juan de Landaeta (1736), Antoni Despuig (1784) i anònim de la posada de Maçana (Campanet), del qual el doctor Rosselló tracta amb el doctor Werner-F. Bär (Universitat de Frankfurt) d'aclarir l'autoria i la data.

— La redacció de la història dels camins del terme de Lluçmajor (el més gran de l'illa de Mallorca).

Publicacions

ROSSELLÓ, Vicenç M. *Viles planificades valencianes medievals i modernes*.

Barcelona: IEC; València: Publicacions de la Universitat de València, 2017. 331 p. ISBN 978-84-9965-397-6 (IEC). ISBN 978-84-9134-140-6 (PUV). [Coedició amb la Universitat de València]

— «Las ciudades de Cataluña y del Reino de Valencia en los dibujos de Antoon van den Wijngaerde, 1563». A: URTEAGA, L.; NADAL, Francesc (ed.). *Historia de la cartografía urbana en España: modelos y realizaciones*. Madrid: Instituto Geográfico Nacional, 2017 [2018], cf. p. 107-134.

— «L'itinerari missioner de sant Vicent Ferrer a Mallorca (1413-1414)». *Cuadernos de Geografía*, 100 (2018), p. 5-22. [S'hi tracta de la reconstrucció del barri ciutadà del convent de Sant Domingo i l'hort, on va predicar el dominic]

**Catàleg dels manuscrits de la
Biblioteca Diocesana del Seminari
de Girona, III-V. Ms. 271-378**

Director: Jaume de Puig i Oliver

El fons de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona (BDSC) allotja uns 350 manuscrits, i és notable en manuscrits

moderns de filosofia, teologia, dret i història. Aquest projecte, començat el 2012, vol completar la base de dades *Manuscripts catalans de l'edat moderna* (<http://mcm.iec.cat>) i estimular la recerca en fons semblants d'altres municipis.

L'activitat del curs 2017-2018 s'ha centrat en la catalogació dels manuscrits 271-378 de la BDSG. Així mateix, s'ha avançat en la preparació de la publicació del segon volum (manuscrits 51-100) del *Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona*, que sortirà publicat en el número 32 de l'«Arxiu de Textos Catalans Antics» (ATCA).

En l'estudi de les obres que transmeten aquests manuscrits, hom esbrina si n'hi ha còpies en d'altres biblioteques catalanes, essencialment a la Biblioteca de Catalunya i a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, i en altres els fons manuscrits de les quals són coneguts per llurs catàlegs o per catàlegs que descriuen més d'un fons. En el curs d'aquest estudi, s'ha pogut conèixer l'autor d'alguns manuscrits de les biblioteques esmentades que es presenten com anònims, gràcies al fet de ser esmentat en l'exemplar corresponent de Girona, i viceversa —de manera que és el coneixement de tot el fons en conjunt dels manuscrits moderns que hi surt guanyant—, i es recull una nòmina de conreadors de les disciplines filosòfiques, teològiques, jurídiques i mèdiques a Catalunya en

època moderna que fins ara no s'havia dreçat mai.

Tal com s'ha fet en altres campanyes, es publicaran a l'ATCA dos textos, un del final del segle XVII i l'altre del XVIII, trobats en sengles manuscrits del fons de la BDSG, per ara no identificats enlloc més, que són, d'una banda, la traducció i, de l'altra, la revisió d'aquesta traducció d'uns canons i decrets del Concili de Trento en català, matèria fins avui desconeguda en la història de la literatura catalana moderna.

Catàleg històric general de la premsa en català, II. La renovació del periodisme, 1899-1939

Director: Jaume Guillaumet Lloveras

Projecte destinat a l'elaboració d'un catàleg històric de totes les publicacions periòdiques en català, així com a l'estudi dels factors polítics, socials i culturals que hi intervenen, sobre la base dels criteris següents:

- La revisió crítica dels catàlegs històrics.
- L'actualització dels fons hemerogràfics i documentals.
- L'elaboració del catàleg històric general, així com de catàlegs especialitzats d'àmbits territorials i temàtics.
- Les bases per a l'estudi i la interpretació del procés d'aparició i desenvolupament de la premsa en català, en

el context de l'evolució política, cultural i social, i de l'evolució general del periodisme.

El projecte consta de tres parts: «L'eclosió de les publicacions (1810-1898)», realitzada i completada durant el trienni 2008-2011; «La renovació del periodisme (1899-1939)», que comprèn tres fases, corresponents als períodes 1899-1909, 1910-1923 i 1924-1939, i «La prohibició i el ressorgiment (1939-1978)».

De la segona part, s'ha treballat en el primer subperíode, que va de 1899 a 1909, i s'ha completat fins a 1939 pel que fa a les àrees del domini lingüístic del País Valencià i les demarcacions de Lleida i Tarragona, així com Girona, que no s'ha completat del tot. Durant aquest curs s'han elaborat 333 fitxes de publicacions amb els articles descriptius corresponents.

Cohesions i fractures a la Catalunya actual. Un informe sobre la realitat social i política de la Catalunya del segle XXI

Director: Salvador Cardús i Ros

L'equip de recerca està format per Joaquim Arnau, Xavier Besalú, Maria Corominas, Andreu Domingo, Josep González-Agàpito, Guillem López-Casasnovas i Oriol NeHo, investigadors de la Secció de Filosofia i Ciències Socials l'IEC; Isidor Marí, de la Secció Filològica de l'IEC, i

Marc Guinjoan, de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Aquest programa de recerca, que s'inicia el 2018 i té una durada prevista de dos anys i mig, se centra en l'anàlisi dels canvis socials, la crisi econòmica i els esdeveniments polítics de l'inici del segle XXI. L'evolució de la situació a Catalunya, especialment entre 2006-2007 i 2017-2018, ha donat lloc a un debat públic que cal tractar més enllà de l'àmbit polític, i de manera rigorosa i objectiva, amb els millors experts de les diverses ciències socials conjuntament i interdisciplinària.

La SFCS vol realitzar un treball d'anàlisi que culminarà en un informe final que té com a objectiu donar una resposta raonada al desafiament que la recessió econòmica, els conflictes polítics i els canvis socials globals que s'han produït aquest principi de segle XXI han plantejat al que havia estat el principi fonamental del catalanisme del segle XX. És a dir, es tracta de revisar aquell «Catalunya, un sol poble», formulat amb diferents accents a principi dels anys seixanta del segle passat per, entre d'altres, l'abat Aureli Escarré, Josep Benet o Paco Candel.

Els objectius de la recerca són els següents:

— Revisar el significat i la vigència del principi clàssic del catalanisme «Catalunya, un sol poble», així com precisar les variables que, donades les noves característiques de la societat catalana

actual, cinquanta anys després, ens haurien de permetre parlar amb propietat de «cohesió social» o de «fractura social i política».

— Avaluar el grau de cohesió social, econòmica, cultural i política a Catalunya a partir de dades crítiques, rigoroses i actualitzades, atenent al context internacional i, més particularment, a l'àmbit territorial dels Països Catalans.

— Considerar quins podrien ser els riscos potencials que un dèficit de cohesió comportaria per al desenvolupament futur de l'actual societat catalana.

— Establir diversos escenaris de futur i suggerir possibles actuacions bàsiques en els diversos camps estudiats.

— Generar un debat públic que, com en països de dimensions similars al nostre, permeti establir grans consensos per a orientar-ne el desenvolupament futur.

Corpus Philosophorum Medii Aevi. Arnaldi de Villanova

Director: Josep Perarnau i Espelt

Programa que, sota els auspicis de la Unió Acadèmica Internacional (UAI), té per objectiu l'edició i el comentari de les vuit obres espirituals d'Arnau de Villanova traduïdes al grec. El programa va començar l'any 1951 amb el nom *Scripta Spiritualia*; durant els anys 2002-2004 fou redefinit i el seu nom passà a ser *Arnaldi*

de Villanova *Opera Theologica Omnia*. Des de llavors (2004) han estat publicats els volums III, IV i V, i durant aquest curs s'ha treballat en l'edició dels volums II i VI. Els resultats es publiquen en el projecte *Arxiu de Textos Catalans Antics (ATCA)*, dut a terme en conveni amb la Facultat de Teologia de Catalunya.

Actualment, a més del director, Josep Perarnau, el comitè d'edició el formen Jaume Mensa, Josep Alanyà, Lluís Cifuentes, Sebastià Giralt, Francesco Santi i Barbara Scavizzi.

Diccionari històric de periodistes generalistes i especialitzats de l'àmbit dels territoris de llengua i cultura catalanes

Director: Josep M. Casasús i Guri

Aquest projecte correspon a la tercera fase del programa de recerca que, dirigit pel mateix doctor Josep M. Casasús, s'ha portat a terme amb el suport de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, amb el títol «Bases d'un diccionari de periodistes i articulistes, generalistes i especialitzats, en els territoris de llengua i cultura catalanes», estudi coordinat amb el programa de recerca que dirigeix el doctor Jaume Guillamet en el marc de les convocatòries de la Secretaria Científica de l'Institut d'Estudis Catalans.

Les activitats realitzades en aquesta tercera fase han estat centrades en el

buidatge, la catalogació, l'anàlisi i l'estudi sistemàtic de més peces periodístiques històriques, localitzades en hemeroteques de Catalunya i d'altres territoris de l'Estat espanyol, i en la cerca informàtica de fons hemerogràfics digitalitzats.

En aquesta part de la recerca, que s'ha desplegat al llarg del curs 2017-2018, s'han aportat i afegit nous elements a la base de dades iniciada l'any 2016, de manera que aquest document fonamental conté la relació d'articles i d'altres peces periodístiques de la premsa històrica catalana des del començament de la secció diària a l'*Ara*, el 3 de setembre de 2012, fins al juliol de 2018, data en què la base conté més de 2.200 entrades de peces periodístiques.

Diccionari Jurídic Català

Director: Josep Serrano Daura

Ponent: Joan Egea i Fernández

L'any 1996 es va començar a treballar en l'elaboració d'un diccionari jurídic català, segons un projecte inicialment promogut per la Fundació Jaume Callís i, des de 1999, amb la participació de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Amb el nom de *Diccionari jurídic*, des de 2013, l'obra recull els termes que formen part de les diverses disciplines del dret (dret públic, dret civil, dret penal, dret processal, dret canònic, dret ambiental, dret mercantil...)

i de la història del dret, així com ressenyes de juristes eminents ja traspassats i conceptes jurídics de diverses branques amb una definició breu.

Al llarg del curs s'ha treballat en tasques de revisió i actualització de l'obra, consultable en línia.

Documentació arnaldiana conservada a l'Arxiu de la Catedral de València

Direcció: Jaume Mensa i Valls

L'objectiu d'aquest projecte consisteix a transcriure, estudiar críticament i editar la documentació relativa a Arnau de Vilanova de l'Arxiu de la Catedral de València. Aquesta documentació, pràcticament inèdita, es conserva en trenta-tres pergamins i un registre, i abasta un període cronològic que va de l'any 1279 al 1322.

Aquest projecte representa un pas més en l'elaboració del *Diplomatari arnaldian*, que està elaborant des de fa uns anys Josep Alanyà i que ha de ser editat en el segon volum de la col·lecció «Arnaldi de Villanova Opera Theologica Omnia».

El paisatge de les pinedes mediterrànies

Director: Josep M. Panareda Clopés

Es pretén dur a terme un estudi global del paisatge de les pinedes mediterrànies, un

dels conjunts del paisatge forestal més complexos i variats. Per això, s'ha elaborat un resum ampli de les seves característiques ecològiques i s'ha estudiat la dinàmica de les plantacions i l'evolució de les pinedes en funció de les estratègies d'aprofitament.

La part essencial de la recerca se centra en l'estudi del paisatge actual de les pinedes, condicionat per la valoració baixa dels productes forestals, per les plagues i els incendis. En general, es constata l'evolució de les pinedes mediterrànies cap a un bosc d'alzines, i no rarament de roures, fora de les àrees més seques, on el pi blanc es manté amb força.

L'objectiu d'aquest projecte és estudiar, sistematitzar i publicar com són els boscos des d'una perspectiva global, com a recurs des de perspectives múltiples, com a paisatge, comunitat vegetal, aprofitament forestal, espai de lleure i de salut i com a part essencial dels cicles biogeoquímics.

Publicacions

PANAREDA, J. M. (2018). «El paisatge de la Baixa Tordera». *Aulet*, 17, p. 20-35.

PANAREDA, J. M.; BOCCIO, M. (2018a). «Land use change and conflicts in the Tordera Delta, a peri-urban area on the edge of metropolitan Barcelona». A: PAÛL, V. [et al.]. *Infinite rural systems in a finite Planet: Bridging gaps towards sustainability*. Santiago de Compostela: Universidade de

Santiago de Compostela, p. 511-520.

— (2018b). «Estructura y evolución de los matorrales de coscoja en el macizo del Montseny (Cordillera Prelitoral Catalana)». A: UBALDO, R. [et al.]. *Bosque mediterráneo y humedales: paisaje, evolución y conservación: Aportaciones desde la biogeografía*. Ciudad Real: Almud Ediciones de Castilla-La Mancha, p. 254-264.

PANAREDA, J. M.; ESCOLÀ, H.; BOCCIO, M. (2018). «Anàlisi de la flora i la vegetació de la Garriga». *IX Trobada d'Estudiosos del Montseny*. Barcelona: Diputació de Barcelona, p. 264-275.

Fem l'escola plurilingüe (FEP)

Director: Martí Teixidó i Planas

Ponent: Josep González-Agàpito
i Granell

Programa de recerca que té com a finalitat estendre l'ensenyament plurilingüe a través d'un aprenentatge integrat que activi la transferència entre el català i el castellà, desenvolupi la capacitat d'intercomprensió entre les llengües romàniques i garanteixi l'aprenentatge de la llengua anglesa.

FEP és la tercera fase del programa d'R+D+I iniciat el 2014 amb el pilotatge del Termòmetre Lingüístic (TL), una prova de diagnòstic de la competència lingüística als cinc anys d'edat i de pronòstic pedagògic de l'adquisició de llen-

gües. El 2015 es va difondre el Marc d'Ensenyament de Llengües Vives (MEL-vives), un marc de referència per a l'elaboració del Projecte Plurilingüe a cada escola, amb fonament científic per a la presa de decisions. Apunta l'articulació de les llengües vives al territori (català i castellà), presa en consideració de les famílies lingüístiques (llengües romàniques) amb aprenentatge d'altres llengües presents a la societat global (actualment, la llengua anglesa).

L'abast de la implementació durant el curs 2017-2018 va ser de 400 escoles a Catalunya, 90 escoles a les Illes Balears, 4 escoles a Andorra i 58 escoles a Occitània.

Fenomenologia del món social i polític

Directora: Marta Jorba i Grau

Ponent: Salvi Turró i Tomàs

Aquest projecte se centra en l'estudi fenomenològic de l'àmbit social i polític, on la intencionalitat col·lectiva i la naturalesa dels grups i altres ens socials formen pilars fonamentals. Es tracta d'una investigació interdisciplinària entre la filosofia i les ciències socials, una intersecció fructífera per a la comprensió del món social i polític. En particular, el projecte se centra en tres grans àmbits: l'espai públicolític i la comunitat: com es construeix l'espai públic des de les experiències in-

dividuals i col·lectives que s'hi donen? Què és la política des d'una perspectiva fenomenològica?; les relacions econòmiques i monetàries: quines són les estructures de la realitat econòmica, monetària i dels bancs des d'un punt de vista fenomenològic?, i les desigualtats socials: quines eines aporta la fenomenologia per a entendre la precarietat, l'exclusió i les discriminacions per raó de gènere, raça, capacitat o edat?

In lumine sapientia. El procés d'urbanització a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears a la llum de la imatge satel·litària nocturna de la Terra

Director: Oriol Nel·lo i Colom

Col·laboren en el projecte Josep Vicent Boira i Maiques (IEC i UV), Onofre Rullan Salamanca (UIB), Josep Antoni Báguena Latorre (SCOT-IEC), Joan López Redondo (SCG-IEC i UAB), Carles Donat Muñoz (SCOT-IEC i UAB), Margalida Mestre Morey (SCG-IEC i UAB) i Joan Checa Rius (SCG-IEC i UB).

Aquest projecte de recerca es proposa estudiar l'evolució del procés d'urbanització a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears en el període 1992-2014, tot utilitzant una font relativament innovadora: la imatge satel·litària nocturna de la Terra. Així, a partir de les imatges de la National Oceanic and At-

mospheric Administration dels Estats Units, s'analitza l'evolució dels llindars d'il·luminació urbana (valors de píxel 53 i superiors) en l'àmbit d'estudi. S'identifiquen, així mateix, les àrees de foscor o les zones relativament desproveïdes de centres emissors de lluminositat perceptibles des de l'espai.

Des del punt de vista acadèmic, l'interès de recerca és triple, ja que el projecte permet:

— Establir quin és l'abast de la lluminositat urbana i la seva evolució en el darrer quart de segle. Les primeres estimacions realitzades indiquen que només en els entorns de les ciutats de Girona, Barcelona, Tarragona, Castelló, València i Alacant la lluminositat urbana s'hauria expandit entre els anys 1992 i 2012 en més de 4.000 km², una superfície superior a l'illa de Mallorca.

— Definir quina és la relació entre l'abast de la lluminositat urbana i el sòl artificialitzat, i proveir així d'una mesura l'extensió i la intensitat dels usos urbans del sòl.

— Identificar l'eficiència lumínica dels desenvolupaments urbans en relació amb el creixement, la població, la renda, la freqüentació turística, les àrees protegides i altres variables.

Els antecedents del projecte són l'estudi «El procés d'urbanització» al Principat de Catalunya, que forma part de l'obra *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XX*, impulsat per l'Institut

d'Estudis Catalans i dirigit per Salvador Giner i Oriol Homs, i el projecte «La llum de la ciutat. L'evolució del procés d'urbanització d'Espanya a partir de la imatge nocturna de la Terra», realitzat pel Grup d'Estudis sobre Energia, Territori i Societat de la Universitat Autònoma de Barcelona (GURB). Aquesta recerca va ser dirigida per Oriol Nelho durant els anys 2014-2016 i ha rebut el suport del programa «Retos de la sociedad» del Ministeri d'Economia i Competitivitat del Govern espanyol.

Innovació en els projectes professionals de dones i homes joves en el medi rural. Una perspectiva de gènere sobre el desenvolupament rural en la Catalunya postcrisi

Direcció: Maria Dolors Garcia Ramon

El projecte se centra en el caràcter innovador dels projectes professionals de dones i homes joves rurals en la Catalunya rural postcrisi. Es volen analitzar les noves realitats socioespacials generades després de la crisi en els espais rurals catalans, centrant-se en els nous actors i processos des d'una perspectiva de gènere i interseccional. En concret, s'examina el col·lectiu de persones joves, homes i dones, professionals que tornen al camp i/o generen activitats innovadores en aquest entorn.

La crisi econòmica i financera des de 2007 ha impactat els espais rurals en

la mesura que ho ha fet a tot el territori català. Però en aquest context també s'ha produït un retorn al medi rural per part de dones i homes adults joves que s'hi han instal·lat decisivament per a emprendre-hi un projecte professional propi. Aquest procés no és exclusiu del món rural català —les zones millor comunicades o que permeten el *commuting* (mobilitat pendular)—, sinó que també és observable en àrees rurals espanyoles i europees en les mateixes condicions. Aquest creixement residencial i turístic mostra nous processos de ruralització que indiquen, inevitablement, noves relacions de poder entre homes i dones.

Els resultats indiquen que els processos de canvi no són lineals i que les desigualtats prenen noves formes o sorgeixen nous mecanismes de poder. Els rols i les relacions de gènere són importants per a definir el present i el futur de les àrees rurals perquè, depenent de les noves formes que prenguin aquestes relacions de poder, asseguraran la presència o no, sobretot de dones joves, en el territori rural català.

Publicacions

BAYLINA, Mireia; VILLARINO, Montserrat; GARCIA RAMON, Maria Dolors; MOSTEIRO, María Josefa; PORTO, Ana María; SALLAMAÑA, Isabel; RODÓ-DE-ZÁRATE, Maria (2018). «Jóvenes, innovación y re-ruralización. Una lectura de género en el medio rural post-crisis». A:

CEJUDO, E.; NAVARRO, F.; CAMACHO, J. A. (ed.). *Nuevas relaciones rurales en tiempos de crisis: territorios, actores, procesos y política*. Granada: Universidad de Granada, p. 33-45.

CARBÓ, Mònica; BAYLINA, Mireia; GARCIA RAMON, Maria Dolors (2018). «Una mirada desde la geografía del género: mujeres, negocios e identidad rural en Cataluña». A: CASTRO, H.; ARZENO, M. (coord.). *Lo rural en redefinición: Aproximaciones y estrategias desde la geografía*. Buenos Aires: Biblos, p. 49-73.

RODÓ-DE-ZÁRATE, Maria; BAYLINA, Mireia (2018). «Intersectionality in feminist geographies». *Gender, Place and Culture*, 25 (4), p. 547-553.

L'estudi de la identitat personal amb la tècnica de la graella. Creació d'una aplicació informàtica en accés obert, en línia i en català, per a investigadors i professionals

Director: Guillem Feixas i Viaplana

Nascuda dins de l'àmbit de l'estudi de la personalitat i la psicologia clínica, la tècnica de la graella ha esdevingut un instrument, a cavall entre els mètodes quantitatius i els qualitius, que permet un estudi molt detallat i sistemàtic de la construcció que fa una persona de si mateixa i dels altres, espai on se situa la identitat personal. Aquesta tècnica també

ha estat emprada en molts àmbits de les ciències socials, com en el camp de l'educació, l'estudi de mercats i la comunicació.

Com a resultat del projecte, s'ha elaborat una aplicació web en català per a la utilització de la tècnica de la graella, d'accés lliure i des de dispositius diversos (ordinadors, tauletes i telèfons intel·ligents).

La cartografia militar de la Ciutat de Mallorca (segles XVI-XIX)

Director: Vicenç M. Rosselló i Verger

L'objectiu del projecte és establir línies de successió en les sèries cronològiques de plànols o mapes i demostrar com la geografia ha influït en el coneixement de zones urbanes. La defensa o poliorcètica n'és essencial. La Ciutat de Mallorca té l'executòria cartogràfica impresa més remota de tots els Països Catalans.

S'ha realitzat recerca arxivística en particular a l'Arxiu Intermedi Militar de Balears per tal d'extreure'n reproduccions detallades dels fons.

La geografia a Catalunya vista des de la Societat Catalana de Geografia

Director: Enric Bertran González

Ponent: Maria Dolors Garcia Ramon

L'objectiu fonamental d'aquesta recerca memorial, basada en fonts orals i documentals, és oferir una visió del desenvolupament i la institucionalització de la

geografia a Catalunya a través de la Societat Catalana de Geografia (SCG), en el context científic, social i polític en què s'ha emmarcat la seva trajectòria, des de la fundació, el 1935, fins a l'actualitat. Per això, es plantegen els objectius procedimentals següents:

— Fer un recull documental exhaustiu de tot allò que tracti de la història de la SCG: llibres, articles i revistes, convencionals i telemàtics; fotografies, actes, fulletons, etc., amb una atenció especial a l'*Obrador Obert* (butlletí digital de la SCG), i crear un fons digital de la SCG, de fotografies, actes de la junta de govern i altra documentació rellevant.

— Fer una mirada analítica a l'activitat desenvolupada al llarg de més de vuitanta anys, en què la SCG ha mirat de dinamitzar la geografia a Catalunya (es promou el debat i, molt modestament, la recerca) i ser lloc de trobada de persones amb gran diversitat de perfils professionals, però amb un interès compartit per la geografia.

— Fer un repàs de les diverses etapes d'aquesta trajectòria, adreçant un esguard especial a l'empremta deixada per les successives presidències i els seus equips de govern, a les relacions institucionals, a la selecció de temes tractats i no tractats a la tribuna de la SCG, en funció del moment científic i polític.

— Escatir els motius que van dur a la creació d'una nova filial de l'IEC

durant l'Espanya republicana, en uns moments en què l'escola geogràfica francesa tenia gran influència a Catalunya. Analitzar l'etapa de postguerra en què la SCG sobreviu clandestinament, força al marge de la universitat.

— Estudiar com la SCG va esdevenint un lloc de trobada interdisciplinària, amb plantejaments teòrics diversos (geografies quantitativa, crítica, radical...), de la mà del professorat universitari durant els darrers temps del franquisme i l'adveniment de la democràcia.

— Adreçar una mirada analítica als darrers decennis, en què la SCG s'ha consolidat plenament com una institució acadèmica, dedicada a la divulgació científica, ensems que ha guanyat en presència arreu, tant en l'àmbit nacional com internacional.

Al llarg d'aquest curs s'ha treballat en l'aplec de documents relacionats amb la història de la SCG i en les exploracions de la majoria de fons personals dipositats en arxius.

**Les bases socials
de l'independentisme a Catalunya,
Flandes i Escòcia a les darreries
del segle xx i principis del XXI**

Directors: Salvador Giner de San Julián
Montserrat Guibernau
i Berdun

El projecte treballa en l'anàlisi i la interpretació de dades en tres nacions europees que demanen llur independència política: Escòcia, Catalunya i Flandes. Iniciat el 2018, s'ha fet una compilació de documents i s'han dut a terme entrevistes amb acadèmics dels tres països.

El 2018, la investigadora del projecte, Montserrat Guibernau, va realitzar el treball de recerca a la Universitat de Cambridge, al Regne Unit, amb l'objectiu d'estudiar Escòcia, Flandes i Catalunya. Va establir relació amb altres acadèmics escocesos, com Wendy Alexander i David McCrone.

**Models del dret i la filosofia política catalanes: semàntica de les doctrines
juridicopolítiques del pactisme
en les seves diferents fases**

Directors: Pompeu Casanovas Romeu
Josep Monserrat Molas
Ponent: Josep Olesti i Vila

El projecte pretén estudiar les bases de la filosofia política i jurídica catalana, seguint els resultats dels projectes anteriors, en què es van preparar les bases estructurals i de disseminació, es van perfilar les hipòtesis de partida i es van identificar els problemes que calia superar, com, per exemple, la digitalització dels textos escol·lits.

El treball fet al llarg del curs 2017-2018 ha estat dividit en dues parts:

— La recerca de punts rellevants de la literatura i filosofia política catalanes en la modernitat (especialment en els segles XIX i XX).

— La identificació dels conceptes originaris continguts en el dret públic català medieval i la selecció dels textos bàsics. És un programa de gran abast (des del segle XI), però amb punts molt específics de desenvolupament.

El 29 de juny de 2018 tingué lloc el seminari científic *Models del dret i la filosofia política catalanes: semàntica de les doctrines juridicopolítiques del pactisme en les seves diferents fases*, organitzat per la Societat Catalana de Filosofia, en el qual es van concretar els punts anteriors. Així mateix, aquest curs s'ha publicat el volum 11 del *Journal of Catalan Intellectual History* (Sciendo - De Gruyter).

Repensar l'escola per a una societat en transformació. L'Escola de Mestres Rosa Sensat (1990-2018)

Director: Josep González-Agàpito
i Granell

Aquest projecte correspon a la tercera i darrera fase del programa «Repensar l'escola per a una societat en transformació», una aproximació als problemes, reptes i constants de Rosa Sensat, des de la seva fundació fins als nostres dies.

Durant el curs 2017-2018, s'ha continuat l'anàlisi documental de les fonts

escrites —tant documentació arxivística seleccionada a la primera fase com sobre l'hemeroteca— i s'han realitzat entrevistes als actors principals que en diferents moments i àmbits han tingut responsabilitats en l'entitat. Els eixos del treball han estat: la formació del magisteri i el professorat i la seva transformació i evolució; la defensa de l'escola pública i laica, el model de Rosa Sensat; l'escola catalana: accions i dificultats per assolir-la en el context de les dues onades d'immigració, tractament de llengües i model plurilingües; l'Escola d'Estiu com a eina de formació pedagògica i de reflexió social; la projecció de Rosa Sensat a la catalanofonia i en l'àmbit internacional, l'impuls als moviments de renovació pedagògica; les principals aportacions a la didàctica i a la innovació educativa; fites i personatges que han marcat l'evolució; l'impuls d'una nova mirada a la infància: l'educació infantil a Rosa Sensat; la difusió dels coneixements i la recerca, i replantejar-se Rosa Sensat per a les noves coordenades de l'educació.

Altres projectes de recerca de la SFCS

Diccionari dels Economistes i Literatura Econòmica

Director: Antoni Montserrat i Solé
Ponent: Jordi Galí i Garreta

Aquest diccionari pretén abastar els autors d'estudis econòmics aplicats o teòrics de

l'àmbit de les terres de llengua i cultura catalanes, siguin quins siguin l'època o l'idioma de publicació de les obres, i els estudis o professió respectius. L'estudi no vol ser exhaustiu: procura recollir autors i obres des del Renaixement fins ara, i evita fer referència a autors vius. A final de 2017, l'obra comptava amb unes 200 veus.

Lluís Solé Sabarís en la geografia de Catalunya. Una biografia

Directors: Enric Mendizàbal Riera
 Aimada Solé Figueras
 Liliana Solé Figueras
 Ponents: Oriol NeHo i Colom
 Joan Nogué i Font

Lluís Solé Sabarís (Gavà, 1908 - Capellades, 1985) ha estat un dels grans geògrafs i geòlegs catalans, amb una recerca important que queda reflectida en l'obra escrita, en el paper essencial que donava a la docència (a l'Institut Escola de la

Generalitat de Catalunya en el període 1933-1939 i a la Universitat de Barcelona des de poc després de llicenciar-se, l'any 1929), així com en la participació com a membre i en la gestió de diverses institucions científiques, entre les quals hi ha la Universitat de Barcelona (UB), el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i la Societat Catalana de Geografia (SCG).

Tot i que hi ha un conjunt considerable de treballs dedicats a Lluís Solé Sabarís, fins ara no existia un estudi aprofundit i detallat de la seva vida i obra sobre geografia: objectiu d'aquest projecte, que les autores i els autors han circumscrit en la geografia, i que es fonamenta en la bibliografia disponible, en la consulta de l'arxiu personal de Lluís Solé Sabarís, que es troba al Museu Geològic del Seminari Conciliar de Barcelona, i en entrevistes i converses amb familiars, amistats i deixebles.

Presidència

Les ciutats mediterrànies: els factors de desenvolupament i de progrés.

Ciutat i articulació territorial

Directors: Flocel Sabaté i Curull
Josep Guitart i Duran

Programa de recerca que participa del projecte de la Unió Acadèmica Internacional (UAI) *The Mediterranean towns: items for development. Diachronic, transversal and multidisciplinary analysis / Les villes méditerranéennes: les facteurs de développement. Analyse diachronique, transversale et multidisciplinaire*. Aquest marc internacional impulsa diverses línies d'actuació, entre les quals estructurar una recerca en l'àmbit europeu mitjançant sis eixos: ciutat i articulació política i territorial; morfologia urbana i identitat social; mobilitat i desplaçament de persones; dinàmiques econòmiques; relacions culturals, religioses i diplomàtiques, i relacions energètiques i canvi climàtic.

L'objectiu principal del programa és assolir una visió diacrònica de les regions i els països de la Mediterrània, partint del cas català i comparant-lo amb tot el conjunt. D'entre les activitats realitzades durant el curs 2017-2018, destaca la preparació del seminari internacional *Ciutats mediterrànies: mobilitat i desplaçament de persones*, que tindrà lloc a la seu de l'IEC el febrer de 2020, orga-

nitzat per l'IEC i l'Institut Europeu de la Mediterrània, sota els auspicis de la UAI.

Registre i inventari dels vitralls catalans

Directores: Sílvia Cañellas Martínez
Núria Gil Farré
Coordinador: Antoni Vila Delclòs

Programa iniciat l'any 2009 i finançat per la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, té la finalitat de contribuir a la protecció del patrimoni històric de Catalunya en l'àmbit dels vitralls. Els objectius principals són inventariar els vitralls religiosos i civils de les èpoques i estils del període comprès entre el segle XVII i el primer quart del segle XX; establir un ordre d'actuació segons l'estat de conservació i el valor històric; registrar les peces d'interès històric o artístic per evitar-ne la comercialització i l'exportació, i crear una base de dades amb les informacions i imatges de cada vitrall i amb el seu estudi. Els inventaris dels vitralls de les províncies de Barcelona i de Girona ja estan acabats, i s'està treballant en els de Tarragona i Lleida.

Entre els dies 2 i 6 de juliol de 2018, es va celebrar a Anvers (Bèlgica) el XXIXe Colloque International du Corpus Vitrearum: *Le vitrail au XVIIe siècle: continuité, invention, crépuscule. Changes et*

tradition dans les vitraux Catalans du XIIIe siècle, al qual assistiren Sílvia Cañellas i Antoni Vila.

A més, s'està preparant el XXXè Col·loqui Internacional del Corpus Vitrearum i l'11è Fòrum Científic per la Conservació dels Vitralls, que han de tenir lloc a l'IEC l'any 2020.

Xarxa CRUSCAT. Coneixement, representacions i usos del català

Director: Miquel Àngel Pradilla
i Cardona

Consell Consultiu:

E. Xavier Vila i Moreno
Joaquim Torres i Pla
Braulí Montoya Abat

La Xarxa CRUSCAT, creada el 14 d'octubre de 2003, és una xarxa científica dependent de la Presidència de l'Institut d'Estudis Catalans que aplega diversos centres i grups de recerca que treballen sobre la situació i l'evolució del català arreu dels Països Catalans. L'objecte d'estudi principal són els usos, els coneixements i les representacions de la llengua. Per a una informació més detallada, vegeu l'apartat d'aquesta xarxa en el capítol VII, «Assessorament, promoció i difusió de la recerca».

Centres de recerca

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè
Centre Català de la Nutrició
Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural
Laboratori de Fonètica

Centres consorciats

Centre de Terminologia Catalana
Centre de Recerca Matemàtica
Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF)

Directora: Emma Suriñach Cornet
Coordinadora: M. del Mar Tapia
Jiménez

El Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF) va ser constituït l'any 1982 i està format per investigadors de diferents institucions amb la finalitat comuna de treballar i divulgar estudis en el camp de les ciències de la Terra. Aquest laboratori centra la seva activitat en l'estudi de la sismicitat i l'estructura interna (litosfera) de Catalunya a partir de les dades de les estacions que gestiona o bé fent servir la informació proporcionada per altres institucions que treballen en el mateix camp.

L'estructura del LEGEF consta d'un director, un col·laborador científic

(que forma part del personal de l'IEC i realitza funcions de secretari i coordinador) i diversos col·laboradors de diferents institucions dins la mateixa àrea de treball. Segons un conveni establert amb la Universitat de Barcelona (UB) el novembre de 1994, els professors, investigadors i becaris de la mateixa Universitat adscrits al LEGEF desenvolupen les activitats de recerca al LEGEF i a la UB. Com a laboratori de l'Institut d'Estudis Catalans, el LEGEF té assignat un membre de l'IEC com a ponent.

El LEGEF disposa d'estacions pròpies que tenen la funció de laboratori, instal·lades al túnel del Cadí (CADI) i al monestir de Poblet (POBL), a més de gestionar, per mitjà d'un conveni, l'estació de la CN Vandellòs II (VAN2). D'altra banda, i gràcies a un conveni marc de

cooperació amb la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB), gestiona també de manera conjunta amb aquesta institució les estacions digitals que envien senyal a l'Observatori Fabra (FBR i FONT). També rep senyals de les estacions sísmiques de Bardonecchia (BNI), de la MedNet i l'Institut Nacional de Geofísica i Vulcanologia (Itàlia); de Kerkira (KEK), de l'Institut de Geodinàmica de l'Observatori Nacional d'Atenes (Grècia); de l'Ermita de los Tres Juanes

(AETJ), a Granada, i de Ceuta (CEUT), de l'Institut Andalus de Geofísica, i d'Hortiatís (HORT) i Coloumbo (CMBO), de la Universitat Aristotèlica de Tessalònica (Grècia).

La seu del Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF) està situada a l'edifici del carrer de M. Aurèlia Capmany de l'Institut d'Estudis Catalans. Trobareu una informació més detallada sobre l'activitat a <http://sismic2.iec.cat/drupal>.

Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)

Director: Jordi Salas-Salvadó

L'objectiu fonamental del Centre Català de la Nutrició (CCNIEC) és contribuir a l'avenç de la recerca bàsica i aplicada en nutrició i millorar la qualitat de la informació i de la formació nutricional de la societat.

Funcions

Entre les funcions principals del CCNIEC destaquen les següents:

- Coordinar els esforços individuals i col·lectius dels grups d'investigació per poder resoldre els problemes nutricionals de la ciutadania.

- Fomentar i difondre missatges d'educació nutricional correcta a la població.

- Assessorar les administracions públiques, els mitjans de comunicació, la indústria alimentària i la població en general en temes relacionats amb la nutrició.

- Contribuir a la lluita en contra dels trastorns alimentaris i en contra de l'obesitat.

- Actuar com a element dinamitzador i coordinador de projectes d'investigació bàsica, clínica i epidemiològica relacionats amb la nutrició.

- Desenvolupar iniciatives en el camp de la docència en aspectes relacionats amb la nutrició, en col·laboració amb les universitats.

- Assessorar les administracions públiques en diferents problemes relatius a la competència i l'exercici professional en l'àmbit de la nutrició clínica.

Organització

Els grups que formen el CCNIEC són els següents:

— Grup de Recerca Nitrogen-Obesitat (Departament de Nutrició i Bromatologia, Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Nutrició, Alimentació, Creixement i Salut Mental (NUTCRSM) (Facultat de Medicina de Reus, Universitat Rovira i Virgili).

— Grup de Recerca en Nutrició Comunitària (CRENC) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrigenòmica (Universitat Rovira i Virgili).

— Grup Laboratori de Biologia Molecular, Nutrició i Biotecnologia - Nutrigenòmica (Universitat de les Illes Balears).

— Grup d'Estudi de l'Estat Nutricional - Biodisponibilitat d'Elements Minerals (BIONUTEST) (Universitat de València).

— Grup de Recerca Observatori de l'Alimentació (ODELA) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Unitat de Trastorns de la Conducta Alimentària Infantojuvenil (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrició i Fisiologia (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Unitat de Nutrició, Medi Ambient i Càncer (UNAC) (Institut Català d'Oncologia - IDIBELL).

— Grup de Recerca Unitat Fun-

cional d'Obesitat (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca Fundació Dieta Mediterrània (Fundació Dieta Mediterrània, Barcelona).

— Grup de Recerca Risc Cardiovascular i Nutrició (Institut Municipal d'Investigació Mèdica, Barcelona).

— Grup de Recerca Antioxidants Naturals: Polifenols (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Lípids (IDIBAPS) (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrigenètica i Genòmica Cardiovascular i de l'Obesitat (Facultat de Medicina de la Universitat de València).

— Grup de Recerca en Medicina Interna (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca Nutrició, Lípids, Genòmica Nutricional i Risc Cardiovascular (Universitat Rovira i Virgili / Hospital Universitari Sant Joan de Reus).

— Grup de Recerca Aspectes Nutricionals i Bromatològics dels Lípids (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrició Comunitària i Estrès Oxidatiu (Universitat de les Illes Balears).

— Grup de Recerca Amines i Poliamines Bioactives dels Aliments (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Antioxidants - Tecnologia de Productes Vegetals (Universitat de Lleida).

— Grup de Recerca Qualitat Nu-

tricional i Tecnològica dels Aliments (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Nutrició i Salut Mental (Universitat Rovira i Virgili).

— Grup de Recerca Aromes i Factors de Qualitat de Begudes i Aliments.

— Grup de Recerca Biomarcadors i Metabolòmica Nutricional dels Aliments.

Premis

L'acte de lliurament dels tres premis atorgats tingué lloc a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, el 15 de desembre de 2017. La ponència estava formada per Jordi Salas, Mònica Bulló, Montse Fitó, Lluís Serra, Magda Rafecas, Josep A. Tur, Carmen Vidal i Montserrat Barbany (membres de la Junta Permanent del CCNIEC), Carmen Cabezas (subdirectora general de Promoció de la Salut del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya) i Carmel Mòdol (director general d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya).

Premi CCNIEC Ramon Turró, en reconeixement d'una trajectòria d'excel·lència en el camp de la nutrició (2017)

El CCNIEC, conscient de la importància que té un estat nutricional correcte de la població, va concedir el premi en reconeixement a la trajectòria vital d'excel·lència en el camp de la nutrició a Catalunya i els

Països Catalans a Carlos Alberto González «per la seva trajectòria investigadora nacional i internacional en l'àmbit de la nutrició i el càncer».

Premi CCNIEC, a la millor iniciativa de la indústria alimentària en el camp de la millora de l'alimentació de la població o l'educació alimentària (2017)

El CCNIEC, conscient de la importància que té la indústria alimentària i la relació amb la nutrició a Catalunya i els Països Catalans, concedeix una distinció a la millor iniciativa en el camp de la innovació en els seus productes, la millora de l'alimentació de la població o l'educació alimentària d'aquesta.

S'atorgà al Programa AMED de l'Agència de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya «per la promoció de l'alimentació mediterrània en l'àmbit de la restauració col·lectiva mitjançant l'acreditació dels establiments que reuneixen un mínim de requisits del model d'alimentació mediterrani perquè els clients els puguin identificar i menjar saludablement fora de casa».

Premi CCNIEC Marc Viader, a la innovació en productes alimentaris (2017)

S'atorgà a la Granja Armengol per ser «una empresa familiar dedicada a l'elaboració de productes làctics i pionera a Catalunya a oferir llet amb la proteïna betacaseïna

A2 a partir d'una selecció genètica de les seves vaques per a l'obtenció de llet fresca i saludable com la d'abans».

Menció extraordinària

En aquesta ocasió, el CCNIEC va guardar Pilar Cervera Ral amb una menció extraordinària a la trajectòria docent, acadèmica i professional en relació amb la nutrició i la dietètica per la promoció de l'inici dels estudis de nutrició humana.

Premis CCNIEC-Danone i CCNIEC - Fundació Eroski

Finalment, es van atorgar els premis CCNIEC-Danone i CCNIEC - Fundació

Eroski a les millors tesis doctorals 2016-2017 a tres investigadors de la Universitat Rovira i Virgili i de la Universitat de Barcelona:

— el Premi CCNIEC - Fundació Eroski, a Violeta Moizé, del grup d'investigació Unitat Funcional d'Obesitat;

— el Premi CCNIEC - Fundació Eroski, a Paola Quifer, del grup d'investigació Antioxidants Naturals: Polifenols, i

— el Premi CCNIEC - Fundació Danone, a Pablo Hernández, del grup d'investigació Nutrició, Alimentació, Creixement i Salut Mental.

Càtedra UNESCO de Diversitat

Lingüística i Cultural

Director: Joan A. Argenter i Giralt

Creació de la Càtedra

El 25 de febrer de 2002, la UNESCO i l'IEC signaren el conveni de creació de la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació. L'organisme internacional i la institució hoste n'han mantingut la vigència d'acord amb el procediment establert per a la renovació periòdica del conveni. Durant aquest període, la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació promogué i cooperà amb projectes i activitats orientats a l'etnoeducació, l'objectiu de la qual és l'elaboració de programes escolars basats en

la llengua, la cultura i els valors propis d'aquells qui en són destinataris: les comunitats que són desposseïdes d'aquests valors precisament allí on més caldria respectar-los, el sistema escolar.

La Càtedra UNESCO ha contribuït, doncs, en projectes que afecten aspectes que el sistema oficial no preveu, sigui perquè la llei n'és aliena sigui perquè resta inaplicable.

Amb data 25 de febrer de 2012, la UNESCO i la institució hoste acorden la conversió de la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació en Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural.

La Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural fomenta un

sistema integrat d'activitats d'investigació, formació, informació i documentació en el camp de la diversitat lingüística i cultural.

Objectius

És objectiu de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural contribuir a l'estudi i la recerca, la documentació i el manteniment de la diversitat, l'elaboració de projectes orientats al seu coneixement, la conscienciació social i política sobre la seva incertesa i la difusió de bones pràctiques en la gestió dels problemes que hi són inherents.

Projectes de recerca

Arxiu d'Història Oral de Joan Miralles (2014-2018)

L'Arxiu d'Història Oral de Joan Miralles conté els enregistraments d'àudio i vídeo duts a terme per Joan Miralles i Monserrat des de 1969 fins avui. En els primers anys, l'enregistrament es va fer amb un magnetòfon Grundig TK 14 L de bobina oberta i després amb diversos aparells de tipus casset i vídeo. El material ha estat digitalitzat recentment i se n'ha millorat la qualitat de so. En total, el nombre d'enregistraments arriba a les set-centes hores.

Els materials han estat classificats en sis grups temàtics segons la categoria dels interlocutors o la temàtica de les gravacions. El projecte de la Càtedra UNESCO se centra en aquest moment en un d'aquests grups:

— Gent des Pla. L'objectiu és la reconstrucció de la vida quotidiana dels pobles de la comarca des Pla de Mallorca sense costa des de la Restauració fins a la Guerra Civil a base de fonts orals, complementades amb fonts escrites i imatges. La temàtica és prou variada: història de vida, coneixement de la naturalesa, cultura popular material, cultura popular oral, usos i costums, creences i història local. Els enregistraments es feren entre 1969 i 1994 amb 310 informadors i informadores.

Es completen les dades de les fitxes dels informadors i de les informadores, i es transcriuen les entrevistes d'acord amb els criteris de transcripció aprovats per la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic (CTAL) i la Secció Filològica de l'IEC. Es constitueix una base de dades de manera que el material sigui fàcilment consultable. Es fa una recerca de material gràfic (fotografies antigues i documentació escrita, manuscrita o inèdita, complementària de les fonts orals, junt amb noves fotografies de persones o indrets en relació amb l'entrevista). Se'n fa una publicació convencional amb un CD incorporat.

Els darrers parlants nadius de la Catalunya del Nord i la seva cultura verbal (2015-2018)

El català ha estat durant molt de temps i fins a mitjan segle xx la llengua habitual de comunicació oral entre les persones

autòctones del que es coneix com la Catalunya del Nord. Diversos factors han donat lloc a un procés de substitució de la llengua autòctona pel francès. L'objectiu d'aquest projecte és localitzar els parlants nadius de català, que ara tenen més de vuitanta anys, i enregistrar-ne la parla, la cultura tradicional i el coneixement tradicional. Els materials fruit d'aquest estudi, actualment en preparació (un llibre, un documental, etc.), volen ser una eina útil en el procés de revitalització del català a la Catalunya del Nord.

Activitats

El 17 de novembre de 2017, la Càtedra participà en la Commemoració del Dia de la UNESCO 2017. L'acte tingué lloc a l'IEC

i seguí el programa següent: la benvinguda a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC; una actuació musical dels alumnes del Mètode Suzuki dirigida per la professora Akiko Oi, de l'Associació UNESCO el Masnou; les intervencions de Joan Albert Argenter, director de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural (IEC); Pere Fullana i Palmer, director de la Càtedra UNESCO de Cicle de Vida i Canvi Climàtic (ESCI-UPF), i Martí Boada, consultor del programa de la UNESCO «Home i biosfera» (París), i una cloenda amb l'actuació musical del duet Vent entre Cordes, format per Juan Antonio Guerra (baix elèctric) i Irene Sansalvadó (flauta travessera), de l'Associació UNESCO de l'Hospitalet de Llobregat.

Laboratori de Fonètica

Director: Daniel Recasens

El Laboratori de Fonètica de l'Institut d'Estudis Catalans desenvolupa projectes de recerca de fonètica experimental des de 1990 ençà sota la direcció del lingüista Daniel Recasens, i la participació de personal contractat i becaris procedents dels camps de l'estadística.

S'ocupa de l'estudi de les característiques articulatòries i acústiques dels dialectes catalans, i de les tendències de canvi fonètic i fonològic en català antic i en català actual. També investiga els

mecanismes de producció i coarticulació de vocals i consonants del català. Per a dur a terme la recerca disposa d'un equipament per a l'enregistrament i l'anàlisi articulatòria i acústica de sons de parla (magnetòmetre, electropalatògraf, electroglotògraf, equip Kay Elemetrics), i també està equipat per a preparar tests de percepció i de temps de reacció per a l'avaluació de l'efectivitat de paràmetres acústics en la identificació de fonemes i sons.

Coordina un grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya, participa en altres projectes de recerca i

publica articles en llibres i en revistes de prestigi en el camp de la fonètica experimental, de la lingüística i de la filologia: *Diachronica*, *Estudis Romànics*, *Journal of the Acoustical Society of America*, *Journal of Phonetics*, *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, *Language and Speech*, *Phonetica* i *Speech Communication*.

Projectes en curs

Producció i coarticulació de vocals i consonants del català amb la tècnica d'ultrasons

Té per objectiu l'estudi dels mecanismes que fan servir els parlants durant la producció de vocals i consonants del català

en diferents condicions contextuals, com per exemple en grups de consonants. Les dades s'obtenen amb la tècnica d'ultrasons, que permet visualitzar la configuració de les regions anterior i posterior de la llengua en les cavitats oral i faríngia, respectivament.

Fonètica experimental i fonètica històrica del català i d'altres llengües romàniques

Té per objectiu la investigació de les causes articulatòries i acusticoceptuals del canvi fonètic i l'aplicació dels coneixements adquirits a la fonètica històrica del català i d'altres llengües romàniques.

Centres consorciats

Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)

Director: Jordi Bover i Salvadó

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) amb la presència al Consell de Direcció i al Consell Supervisor.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocal: M. Teresa Cabré
i Castellví

Consell Supervisor

President: Albert Jané i Riera

Vocals: Carolina Santamaria i Jordà
Josep M. Casasús i Guri

Creat el 1985 per l'Institut d'Estudis Catalans i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) té per finalitat l'elaboració, la promoció i la difusió de recursos terminològics, la normalització dels neologismes catalans i la prestació de serveis d'assessorament per a facilitar l'ús de la llengua en els àmbits científics, tècnics i socioeconòmics.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del TERMCAT, consultiu l'adreça www.termcat.cat.

Centre de Recerca Matemàtica (CRM)

Director: Lluís Alsedà i Soler

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb la presència al Consell de Direcció.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocals: Joaquim Agulló i
Batlle
Joan Girbau i Badó
(fins al 10.5.2018)

Joan de Solà-Morales
i Rubió (des del
10.5.2018)

L'Institut d'Estudis Catalans creà l'any 1984 el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb l'objectiu principal de posar a la disposició dels matemàtics catalans un centre d'investigació que estimulés la millora de la recerca matemàtica a Catalunya, tant en l'aspecte qualitatiu com en el quantitatiu. El 2002, el CRM va esdevenir un consorci amb personalitat

jurídica pròpia, integrat per l'Institut d'Estudis Catalans i la Generalitat de Catalunya, la qual hi participa per mitjà del Departament d'Economia i Coneixement.

Per assolir aquest objectiu, el CRM convida destacats científics d'arreu a fer estades de recerca, facilita el contacte amb

aquests i amb institucions científiques als nostres joves investigadors, duu a terme programes de recerca, organitza congressos, seminaris i altres reunions científiques i difon els resultats de la recerca.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del CRM, consulteu l'adreça www.crm.cat.

Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) amb la presència al Consell de Direcció i al Patronat.

Consell de Direcció

Director: Javier Retana Alumbrosos
Secretari: Joan Pino Vilalta
Vocal: Xavier Bellés i Ros

Patronat

President de l'IEC: Joandomènec Ros
i Aragones

El Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) és un centre de recerca bàsica i aplicada en ecologia terrestre, especialment forestal.

La figura institucional del CREAF és la de consorci, creat pel Decret 300/1987, del 4 d'agost, i és constituït per

la Generalitat de Catalunya, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans.

Els seus objectius són:

- realitzar recerca bàsica i aplicada sobre els sistemes ecològics terrestres,
- desenvolupar eines conceptuals i metodològiques per a millorar la gestió del medi,
- difondre aquests coneixements mitjançant activitats de formació, assessorament i difusió.

El Patronat és el màxim òrgan de govern del CREAF. Un consell de direcció, nomenat pel Patronat, el regeix. El CREAF és un institut universitari adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona i un centre associat a l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA).

Òrgans de govern:

- Patronat: format pel president (conseller de Territori i Sostenibilitat); el

secretari (director del CREAF), els vocals (el rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, el rector de la Universitat de Barcelona, el president de l'Institut d'Estudis Catalans, el president del CSIC, un representant del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, un representant de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, un representant del Departament de Territori i Sostenibilitat, un representant del Departament d'Universitats i Recerca, de la Direcció General de Prevenció, Extinció

d'Incendis i Salvaments i un representant de la Institució CERCA) i els membres honoraris Jaume Terradas i Ferran Rodà.

— Consell de Direcció: format pel president (director del CREAF) i els vocals (CSIC, Departament d'Empresa i Coneixement, Departament d'Interior, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació i Universitat de Barcelona).

Per a una informació detallada sobre l'activitat, consulteu l'adreça *www.creaf.cat*.

Oficines

Oficina d'Estandardització
 Oficina de Gramàtica
 Oficina d'Onomàstica
 Oficines Lexicogràfiques
 Oficina d'Assessorament Històric

Oficina d'Estandardització

Director: Isidor Marí Mayans

L'Oficina d'Estandardització (OE) s'ocupa d'atendre les consultes lingüístiques que s'adrecen a l'IEC, tenint en compte la normativa fixada per a la llengua catalana, i també d'estudiar les consultes no fixades des del punt de vista normatiu amb les altres oficines de la Secció Filo-

lògica. Realitza estudis de qüestions lingüístiques per a elaborar criteris, i analitza dades lingüístiques per tal d'extreure'n resultats i possibles actuacions. També participa en l'actualització de l'Optimot (servei que ofereix la Direcció General de Política Lingüística en col·laboració amb l'IEC i el TERMCAT) i dona suport a la Comissió d'Estandardització de la Secció Filològica.

Oficina de Gramàtica

Director: Manuel Pérez Saldanya

L'Oficina de Gramàtica duu a terme, juntament amb la Comissió de Gramàtica, les tasques relatives a l'elaboració de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* i de la *Gramàtica bàsica de la llengua catalana*. Pel que fa a la *Gramàtica de la llengua catalana* (IEC, 2016),

ha col·laborat en les tasques de recepció i difusió; ha treballat en la preparació de la seva edició en línia i en l'elaboració de la bibliografia que inclourà, així com en l'actualització tecnològica del Corpus d'Obres Gramaticals (COG), a fi de posar-lo a l'abast del públic. Addicionalment, també s'ha ocupat d'atendre consultes gramaticals procedents de l'Oficina d'Estandardització.

Oficina d'Onomàstica

Director: Josep Moran i Ocerinjauregui

L'activitat principal de l'Oficina d'Onomàstica (OdO) és l'atenció i la resposta a les consultes onomàstiques, tant de toponímia com d'antroponímia, adreçades a l'IEC. Les consultes provenen dels centres de normalització lingüística del Consorci per a la Normalització Lingüística, de diversos departaments de la Generalitat de Catalunya (Territori i Sostenibilitat, Justícia, Medi Ambient, Cultura, Governació, etc.), dels serveis de llengua catalana dels ajuntaments i les universitats, de diverses entitats públiques i privades (com associacions, editorials, i també molt sovint dels mitjans de comunicació) i de particulars. Així mateix, l'OdO s'ocupa de l'expedició de certificats per a la normalització de la grafia dels noms i, sobretot, dels cognoms catalans.

L'OdO participa en els projectes de la Comissió d'Onomàstica de la Secció Filològica (CdO) següents:

— Actualització del *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya* (2a ed., 2009) (inici el 2015 i finalització l'octubre de 2018).

— Nomenclàtor mundial: establiment d'un corpus d'exònims oficial en català, basat en la revisió d'una base de dades de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) d'uns 7.000 topònims per part de l'OdO i la CdO, en què

s'ha analitzat i aprovat la toponímia d'Europa i d'Amèrica.

— A partir de la signatura del conveni de col·laboració entre l'IEC i la Societat d'Onomàstica, entitat adherida a l'IEC des del 18 de gener de 2016 (vegeu l'apartat «Convenis de col·laboració» del capítol v), l'OdO i la Societat d'Onomàstica han programat activitats conjuntes, entre les quals destaca l'organització d'un curs d'onomàstica que es va portar a terme durant els mesos de febrer (dies 6, 13, 20 i 27) i de març (dia 6 i 13). Així mateix, la col·laboració amb la SdO s'ha concretat també en altres iniciatives, com la participació conjunta del president de la SdO, Joan Tort, i del cap de l'OdO al Seminari d'Onomàstica de la Universitat de les Illes Balears (6 d'octubre), organitzada pel Servei Lingüístic i el Gabinet d'Onomàstica de la UIB, amb les conferències «Quatre mots sobre l'onomàstica: una ciència d'integració que mira cap al futur» i «Projectes, tasques i novetats sobre onomàstica a l'IEC», respectivament.

Del 4 al 6 de maig de 2018 es realitzà la Jornada d'Onomàstica de les Terres de Penyalgosa a Atzeneta i Vistabella del Maestrat, organitzada per la Societat d'Onomàstica.

— Nomenclátor Geográfico Básico de España: revisió de la toponímia catalana dins el marc de col·laboració amb la Comisión Especializada de Nombres Geográficos (CENG) del Consejo Superior Geográfico del Ministerio de Foment.

— *L'aigua a Mollet*, participació en l'estudi i la difusió per mitjà de conferències, exposicions, publicacions i activitats del patrimoni cultural, toponímic i històric relacionat amb la hidrografia de Mollet del Vallès.

— *Candidatura Priorat-Montsant-Siurana*: per mitjà de l'OdO i el conveni signat l'abril de 2012, l'IEC va participar en la reunió de l'equip de redacció del dossier de la candidatura del Priorat a la Llista del Patrimoni Mundial, el 21 d'abril de 2018. Aquest projecte té per objectiu principal impulsar, coordinar i gestionar les actuacions necessàries per a presentar a la UNESCO la candidatura de la comarca del Priorat com a paisatge cultural patrimoni de la humanitat, però també donar suport a totes les actuacions encaminades al reconeixement i la gestió del valor patrimonial del paisatge cultural de la comarca del Priorat. Després de presentar el dossier el mes de gener de 2018, s'ha engegat el procés d'avaluació de la candidatura per part de la UNESCO, que es completarà amb la visita a la tardor dels representants del Consell Internacional de Monuments i Indrets (ICOMOS)

per a avaluar sobre el terreny el dossier presentat.

D'altra banda, també participa en altres projectes i tasques d'assessorament, entre les quals destaquen les següents:

— Col·laboració amb l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM).

— Assessorament als Serveis Lingüístics de TV3.

— Assessorament de Josep Moran a la Comissió de la Ponència de Nomenclàtor dels carrers de Barcelona.

— Publicació i assessorament a la realització de monografies onomàstiques. El 2017, en la col·lecció «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica», en els núm. 27 i 28, s'han publicat les obres *Onomàstica de Vinebre*, de Sílvia Veà, a cura d'Enric Ribes, i *Onomàstica de Vallclara*, de Ramon Pere Anglès, a cura de Ramon Sistac. Així mateix, s'ha iniciat la publicació del treball pòstum de Ramon Amigó i Anglès sobre l'*Onomàstica de l'antic terme de la Mussara* i s'ha continuat l'assessorament de les monografies onomàstiques *Toponímia de Capafonts*, de Jordi Fort i Joan Prats Sobrepere, i *Onomàstica de l'Espluga Calba*, de Rosa Maria Anglès.

Oficines Lexicogràfiques

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Les tasques que duen a terme les Oficines Lexicogràfiques (OL) tenen per objectiu

principal el desenvolupament dels projectes lexicogràfics aprovats per la Secció Filològica. Per això, l'activitat de les OL s'estructura a l'entorn de tres eixos: l'actualització de la segona edició del *Dicci-*

onari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC2), l'elaboració d'un nou diccionari normatiu i la redacció de la segona edició del *Diccionari manual de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans. (Vegeu el capítol vi, «Activitat de recerca» per a una informa-

ció més detallada sobre els programes normatius.)

Les OL també s'ocupen d'atendre consultes sobre normativa lèxica del català i de fornir de materials lexicogràfics les institucions que en solliciten.

Oficina d'Assessorament Històric

Director: Albert Balcells i González

L'Oficina d'Assessorament Històric (OAH) ha respost algunes consultes de caràcter històric i artístic plantejades a l'IEC, tant les de particulars, com sobretot les referents a informes i dictàmens preceptius de la Secció demanats per la Generalitat sobre els símbols dels ens locals i els béns culturals d'interès nacional.

En el curs 2017-2018 s'han emès dos informes preceptius sobre expedients de declaració com a bé cultural d'interès nacional (BCIN), a més de dictaminar set escuts heràldics i vuit banderes de diversos municipis de Catalunya. Tots aquests informes han estat aprovats per la Secció.

L'oficina s'ocupa, per encàrrec de la Secció, de la preparació de la revista *Catalan Historical Review*, en anglès i en català, que difon balanços sobre els grans temes referents a tots els aspectes històrics, literaris i culturals dels Països Catalans. Ha sortit publicat el desè volum, corresponent al 2017, i se n'ha preparat l'onzè, corresponent al 2018.

A més, aquest curs l'oficina ha elaborat, per encàrrec de la Generalitat, una llista d'efemèrides dels anys 2018-2027 a partir de la qual el Departament de Cultura farà la tria de les commemoracions que la Generalitat celebrarà institucionalment.

Secretaria Científica

Secretari científic: David Serrat
i Congost

És funció de la Secretaria Científica l'assistència al Consell Permanent i a l'Equip de Govern en tot el que fa referència a la gestió científica de les activitats de recerca de l'Institut. També dona suport a la realització i la difusió d'activitats de recerca de les seccions, de les delegacions i de les societats filials, i potencia, fomenta i coordina activitats de recerca i desenvolupament en tot l'àmbit de les terres de llengua i cultura catalanes. Durant el curs 2017-2018, la Secretaria Científica ha intervingut en la preparació, realització i difusió de les activitats següents:

Reunions de la Comissió d'Investigació

La Comissió d'Investigació de l'IEC té l'objectiu de facilitar la tasca de decisió de govern de l'Institut mitjançant l'estudi i la valoració de les propostes de programes de recerca fetes per les seccions. El secretari científic actua com a secretari d'aquesta Comissió, que és presidida pel president de l'IEC i es compon de cinc membres, un per secció, presentats a proposta de cada una d'elles, i és nomenada pel Ple.

D'acord amb l'article 60 del Reglament de règim interior de l'IEC, el Ple aprova per assentiment la constitució de la nova Comissió d'Investigació, els mem-

bres de la qual són nomenats per un període de quatre anys i són renovables consecutivament una sola vegada. La composició actual és la següent:

— Jordi Casassas i Ymbert (fins al 10.5.2018) i Flocel Sabaté i Curull (des del 10.5.2018), per la Secció Històrico-Arqueològica.

— Jaume Terradas i Serra, per la Secció de Ciències Biològiques.

— Àlícia Casals i Gelpí, per la Secció de Ciències i Tecnologia.

— Joan A. Argenter i Giralt, per la Secció Filològica.

— Maria Dolors Garcia Ramon, per la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Durant aquest període, la Comissió es va reunir el dia 30 d'octubre de 2017, el 5 i el 26 de febrer de 2018 i el 23 de maig de 2018.

Com cada any, s'ha fet la convocatòria d'ajuts per a les activitats de les societats filials per a l'any 2018 i se n'ha fet la resolució.

Setmana de la Ciència

La 22a Setmana de la Ciència a Catalunya (SC17), organitzada per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRi), amb el suport del Departament d'Empresa i Coneixement (Secretaria d'Universitats i Recerca) i la col·laboració de Gas Natural Fenosa, Obra Social «la

Caixa», Endesa, Fundació Banc Sabadell, Ibercaja Obra Social, HP i Surt de Recerca per Catalunya, se celebrà del 10 al 19 de novembre i agrupà centenars d'actes de divulgació del coneixement científic i tecnològic arreu de Catalunya. La SC17 prengué com a eix temàtic central el turisme sostenible, amb motiu de la celebració de l'Any Internacional del Turisme Sostenible per al Desenvolupament, promogut per Nacions Unides, que aspira a sensibilitzar els responsables de prendre decisions i el públic en general de la contribució del turisme sostenible al desenvolupament.

La SC17 s'inaugurà el 13 de novembre a l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), amb la conferència «Paradoxes turístiques», a càrrec de Miquel Puig, economista i director general del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC), i amb la taula rodona «El model de turisme a la Catalunya del segle XXI», organitzada per l'FCRi amb el suport de l'IEC. El claustre de l'IEC acollí també la mostra dels cartells participants en el concurs de la Setmana de la Ciència. El cartell guanyador va ser l'obra de Sandra Carcasona Barbero.

VII. Assessorament, promoció i difusió de la recerca

Assessorament

Observatori de la Recerca

Direcció: Secretaria Científica

L'any 2003, la Secretaria Científica va posar en funcionament l'Observatori de la Recerca de l'IEC (OR-IEC). L'OR-IEC és un servei d'informació especialitzada per a l'anàlisi, planificació, coordinació i difusió de les activitats de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) dins el sistema de ciència i tecnologia dels territoris de llengua i cultura catalanes. Des de la perspectiva rigorosa, central i independent de l'IEC, es tracta d'una iniciativa col·laboradora, amb la voluntat d'integrar i compartir informació amb els altres agents, facilitant-los un coneixement exhaustiu sobre el seu entorn científic i tecnològic.

Portal web i xarxes socials

El mes de maig de 2008 es presenta el portal web Meridià (Mesurament de la recerca, el desenvolupament i la innovació). L'abast cronològic de les dades comença l'any 2000 (en determinats informes, arriba al 1996). Respecte a l'abast geogràfic, recull actuacions d'R+D+I desenvolupades a Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i Andorra, i s'estableixen comparacions a escala estatal i

internacional. Per a organitzar i comparar les dades, l'OR-IEC disposa d'una trentena de classificacions científiques, tecnològiques, socioeconòmiques i geogràfiques. Aquestes classificacions poden evolucionar (versions) i establir relacions entre elles (equivalències). L'any 2010 es crea el *Blog de l'Observatori de la Recerca* (OR-IEC).

El 28 de juny de 2017, l'OR-IEC posa en marxa un nou lloc web (<http://observatori.iec.cat>) que integra el portal Meridià i el *Blog de l'Observatori de la Recerca* (OR-IEC). Aquest nou lloc web és un servei d'informació especialitzada en les activitats d'R+D+I realitzades a les terres de llengua i cultura catalanes, que són posades, també, dins d'un context internacional. L'objectiu és difondre i analitzar la informació especialitzada sobre el sistema científic i tecnològic de les terres de llengua i cultura catalanes, i establir un canal de comunicació amb la comunitat científica i amb el personal que hi col·labora.

El lloc web conté informació actualitzada i estructurada en diverses seccions d'informació: «Entrades» (notícies d'actualitat i anàlisis d'informació), «Dades» (informes estadístics elaborats per l'OR-IEC i altres organismes especia-

litzats), «Documents» (memòries, informes, plans d'actuació, etc.) i «Enllaços» (llocs web recomanats). El web ofereix també un cercador exhaustiu. Les seccions d'informació s'organitzen en àmbits geogràfics: «Terres de llengua i cultura catalanes», «Estat espanyol», «Europa» i «Internacional», i, dins de cada àmbit, els informes s'ordenen per ordre alfabètic.

L'OR-IEC revisa periòdicament més de cent cinquanta fonts d'informació fiables i contrastades —butlletins oficials, estadístiques, memòries, informes, blogs, bases de dades, etc.— i treballa segons la metodologia documental de selecció, anàlisi, recuperació i difusió. En el curs 2017-2018 s'han actualitzat set informes estadístics (incloent-hi 8.628 projectes estatals d'investigació fonamental no orientada, amb un import de 1.016,7 milions d'euros) i vuitanta documents.

L'any 2018, s'han connectat al lloc web (<https://observatori.iec.cat>) 12.000 usuaris únics (diferents), que han sumat 20.000 sessions (un mateix usuari es pot connectar diverses vegades a l'any), durant les quals s'han visitat 30.000 pàgines web.

L'OR-IEC envia als usuaris interessats un butlletí electrònic mensual amb les entrades publicades. Durant el curs 2017-2018 s'han publicat 240 notícies

(2.125 en total des de l'any 2010) i comentaris especialitzats, i s'han enviat onze butlletins (78 en total des de l'any 2011) a 3.300 subscriptors. En aquest curs també s'ha treballat en un nou format del butlletí, mitjançant l'eina Mailchimp, que es presentarà el gener de 2019.

Finalment, el canal de l'OR-IEC a la xarxa social Twitter [*@IEC_ObsRecerca*] ha captat 725 nous seguidors (4.676 en total des de l'any 2011). Durant l'any 2018, ha publicat 700 tuïts (9.900 en total des de l'any 2011).

Reports de la recerca a Catalunya: 3a edició (2003-2009)

Actualment, l'OR-IEC està ultimant la tercera edició dels informes, que estudien l'evolució de la ciència catalana en el període 2003-2009. Així, el Consell Permanent de l'IEC, en la reunió tinguda el dia 15 de setembre de 2011, va considerar convenient iniciar la tercera edició dels *Reports*, l'abast de la qual són les activitats d'R+D+I del septenni 2003-2009 desenvolupades a Catalunya, amb comparacions estatals i internacionals. Els treballs de redacció d'aquesta edició es van iniciar a final de 2011 i els informes es van començar a presentar, de manera esglaonada, a final de 2012.

Xarxa CRUSCAT (Coneixements, representacions i usos del català)

Director: Miquel Àngel Pradilla
i Cardona

La Xarxa CRUSCAT és una xarxa científica creada l'any 2003, dependent de la Presidència de l'Institut d'Estudis Catalans, que aplega diversos investigadors que treballen sobre la situació i l'evolució del català. Les tasques principals que duu a terme són les següents:

— Reunir la informació existent i analitzar-la críticament.

— Arribar a criteris que facilitin l'avaluació consensual de la situació sociolingüística i les perspectives immediates i a mitjà termini.

— Destriar els factors crucials de l'evolució de la comunitat lingüística catalana.

— Generar sinergies entre els especialistes en estudis de l'ús.

La Xarxa CRUSCAT es vertebrava a partir d'equips de treball. L'estructura dels equips consta d'un director, els membres, els becaris i els investigadors associats.

De l'activitat duta a terme durant el curs 2017-2018 destaquen les IV Jornades, titulades «La recerca sociolingüística en l'àmbit de la llengua catalana», que tingueren lloc a l'IEC els dies 14 i 15 de juny de 2018 i reberen el suport de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. Amb aquesta quarta trobada, la Xarxa CRUSCAT de l'IEC consolidà una activitat que té per objectiu nuclear mostrar el conjunt de la recerca en curs o acabada de fer. Aquesta posada en comú permet avançar en el coneixement intern de les temàtiques que s'hi aborden i, alhora, projectar-les.

Trobareu informació més detallada sobre l'activitat a l'espai web de la Xarxa CRUSCAT (blogs.iec.cat/cruscat).

Organismes administratius en els quals l'IEC té assessors

Institucions d'àmbit català

Agència Catalana de Protecció de Dades	<i>Consell Assessor</i> Josep Amat i Girbau
Comissió de Toponímia de Catalunya del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	<i>Vicepresident</i> Josep Moran i Ocerinjauregui <i>Vocal</i> Joan Anton Rabella i Ribas
Comissió de Toponímia del Govern d'Andorra	Ramon Sistac i Vicén
Comissió mixta del seguiment del conveni marc entre l'Institut d'Estudis Catalans i la Federació de Persones Sordes de Catalunya (FESOCA)	Joan Martí i Castell
Consell de Protecció de la Natura del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>President</i> Joandomènec Ros i Aragonès
Consell Escolar de Catalunya del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Joaquim Arnau i Querol
Institució de les Lletres Catalanes	<i>Consell Assessor</i> Mariàngela Vilallonga i Vives
Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA)	<i>Consell Assessor</i> Damià Barceló i Cullerés
Agència de Residus del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Consell Assessor</i> David Serrat i Congost
Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Junta de Protecció</i> Josep M. Mallarach i Carrera David Serrat i Congost Lluís Paluzié i Mir

Parc Natural del Cadí-Moixeró del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Junta Rectora</i> Joaquim Gosálbez i Noguera
Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Junta de Protecció</i> Xavier Llimona Pagès i Antoni Palau Ibars (fins al 31.5.2018) Gabriel Mercadal Corominas i Josep Mas Pla (des del 31.5.2018) Lluís Vilar Sais Jordi Sargatal i Vicens

Promoció

Premis i borses d'estudi de l'IEC - Premis Sant Jordi 2018

Premi Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans

Ponència: Joandomènec Ros, Josep Enric Llebot, Ferran Arasa, Ignasi Baiges i Enric Pujol.

Atorgat a Ivan Armenteros Martínez per l'obra *Lesclavitut a la Barcelona del Renaixement (1479-1516). Un port mediterrani sota la influència del primer tràfic negrer*.

Premi Creu Casas de l'Institut d'Estudis Catalans. Dones per canviar el món

Ponència: Josep Enric Llebot, Àlicia Casals, Clara Florensa, Rosanna Fernández i Sílvia Zurita.

En la modalitat A, atorgat a Laura Tremosa Bonavia, enginyera industrial, per la seva trajectòria i exemple com a model i mentora en el sector de les carreres tècniques, un àmbit hostil per a les dones en els anys seixanta i setanta.

En la modalitat B, al grup de treball AMIT-CAT (Associació de Dones Investigadores i Tecnòlogues a Catalunya) per la iniciativa associativa i per la proposta d'incidir a través del projecte «STEM amb TU» (una iniciativa de promoció de les ciències, la tecnologia, les enginyeries i les matemàtiques que integra la dimensió de gènere com a fet diferencial respecte a altres iniciatives semblants) en l'esclatxa de gènere en l'educació secundària.

Premi Rafael Patxot i Jubert

Ponència: Manuel Castellet, David Jou i Josep Monserrat.

Atorgat a Georgina González Rabassó pel treball *Subtilitates naturae. Continuïtats i ruptures a la cosmologia d'Hildegarda de Bingen (1098-1179)*.

Premi Catalunya del Nord

Ponència: Martina Camiade, Alà Baylac-Ferrer, Joan Martí, Enric Pujol i Joan Nogué.

Atorgat a Joan Pere Gensane per l'obra *Els intercanvis dins l'Espai Català Transfronterer. Elements i cartografia sobre la xarxa urbana i les transformacions de l'aparell productiu*.

Premi lliurat en acte públic el 27 d'abril de 2018, a Perpinyà, durant la Nit Literària de Sant Jordi.

Premi IEC d'Història Moderna Joan Reglà

Ponència: Ernest Belenguier, Santiago Riera i Eva Serra.

Atorgat a Raimon Masdéu i Térrens pel treball *Reconstrucció de famílies de la parròquia de Sant Just Desvern. Un estudi de demografia històrica.*

Premi IEC d'Història Literària Manuel Milà i Fontanals

Ponència: Manuel Jorba, Ramon Pinyol i Albert Rossich.

Atorgat a Imma Farré i Vilalta pel treball *'Joventut' (1900-1906) i el darrer modernisme.*

Premi IEC d'Ecologia Ramon Margalef

Ponència: Joandomènec Ros, Marta Estrada i Jaume Terradas.

Atorgat a Marcos Fernández Martínez pel treball *Sobre la influència dels canvis en el CO₂ atmosfèric, les temperatures, els usos del sòl i la deposició atmosfèrica en el cicle del carboni global.*

Premi IEC de Zoologia Artur Bofill i Poch

Ponència: Xavier Bellés, Jordi Lleontart i Xavier Llimona.

Atorgat a Joan Barrull Ventura pel treball *Factors estructuradors d'una comunitat de mesocarnívors en un ambient agroforestal mediterrani.*

Premi IEC de Ciències Químiques Antoni de Martí i Franquès

Ponència: Joan Grimalt, Jordi Llorca i Àngel Messeguer.

Atorgat a Albert Cortijos Aragonès pel treball *Efectes magnètics i electroestàtics sobre circuits moleculars.*

Premi IEC de Ciències de l'Enginyeria Rafael Campalans

Ponència: Àlicia Casals, Lluís Jofre i Ramon López de Mántaras.

Atorgat a Maria Mallén Alberdi pel treball *Dispositius impedimètrics per a la detecció directa de microorganismes.*

Premi IEC de Dialectologia Francesc de B. Moll

Ponència: Joan Peytaví, Miquel Àngel Pradilla i Joan Veny.

Atorgat a Laia Rosàs Redondo pel treball *El parlar de la conca central de la Noguera Ribagorçana: fronteres dialectals a la Terreta.*

Premi IEC de Gramàtica Pompeu Fabra

Ponència: Mercè Lorente, Vicent Pitarch i Mila Segarra.

Atorgat a Aina Labèrnia Romagosa pel treball *La incidència de certs factors sociolingüístics en la implantació de setze variants sintàctiques en català*.

Premi IEC de Sociologia Manuel Sales i Ferré

Ponència: Salvador Cardús, Andreu Domingo i Àngels Pascual.

Atorgat a Anna Clot Garrell pel treball *Truquen a la porta. Repensant la comunitat, la tradició i la religiositat contemporània a partir de les transformacions en la institució monàstica*.

Premi IEC de Pedagogia Alexandre Galí

Ponència: Joaquim Arnau, Josep González-Agàpito i Ricard Torrents.

Atorgat a Mireia Pérez Peitx pel treball *Estudi longitudinal de les creences sobre l'alfabetització inicial de tres estudiants del grau en educació infantil de la Universitat de Barcelona*.

Premi de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (per a estudiants)

Ponència: Montserrat Rivero, Benjamí Martín i José Juan Rodríguez.

Atorgat a Oriol Comas Basté pel treball *Valoració de les declaracions de salut a l'etiquetatge dels productes comercialitzats a Catalunya*.

Premi Catalunya de Sociologia

Ponència: Carlota Solé, Andreu Peix, Cristina Sànchez, Xavier Riudor, Marta Rovira, Higiní Clotas i Xavier Trabado.

Atorgat a Lluís Flaquer i Vilardebò per la seva contribució a la sociologia de la família.

Concurs de Joves Sociòlegs (per a estudiants)

Ponència: Josep Lluís Condom, Paquita Sanvicén i Dafne Muntanyola.

Atorgat a Teresa Morlà Folch pel treball *Sentit i significat de les tertúlies literàries dialògiques en mares musulmanes*.

Accèssit atorgat a Leon Freude pel treball *Homonacionalisme en dades. Comparant valors homonacionalistes a Europa. Homonationalism in numbers. Comparing homonationalist values across Europe*.

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (per a estudiants)

Ponència: Jordi Sala, Ester Torres, Joaquim Ros i Jordi Rosell.

Atorgat a Ivet Caballé Cornellà pel treball *Caracterització i avaluació de l'estat ecològic de les pastures del Parc del Castell de Montesquiu*.

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris a un treball de recerca de batxillerat (per a estudiants)

Ponència: Miquel Aran, Santiago Pocino i Josep M. Vives.

Atorgat a Albert Rodà i Barnada pel treball *Com afecta el nitrogen en diferents concentracions a les plantes*.

Premi Catalunya d'Economia

Ponència: Eduard Arruga, Enric Fernández, Jordi Galí, Elisenda Paluzie, Martí Parellada, Joan Ramon Rovira i Antoni Montserrat.

Atorgat a José García Montalvo per l'obra *Política de preus públics i eficàcia del sistema de beques a Catalunya*.

Premi lliurat en acte públic al Palau Macaya, el dia 7 de febrer de 2018.

Premi Eduard Valentí de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (per a estudiants)

Ponència: Montserrat Jufresa, Mariàngela Vilallonga i Carles Garriga.

Atorgat a Maria Ginard Puigserver pel treball *BIOL. Tradicions biogràfiques dels poetes mítics grecs*.

Premi Antoni Quintana i Marí per a treballs de recerca d'estudiants de batxillerat de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (per a estudiants)

Ponència: Agustí Camós, Ricard Duran, Carmel Ferragud, Francesc Xavier Barca i Pere Grapí.

Atorgat a Marc Piquer i Méndez pel treball *Zero, la joia que vingué d'Orient*.

Premi lliurat en acte públic durant la celebració de la XV Jornada sobre la Història de la Ciència i l'Ensenyament, el dia 18 de novembre de 2017, a l'IEC.

Premi Catalunya d'Urbanisme Manuel de Solà Morales

Ponència: Laura Camprubí, Robert Juvé, Xavier Matilla, Mireia Peris, Miquel Pybus, Rosina Vinyes i Marc Montlleó.

Accèsit atorgat a Consorci València 2007 pel projecte *La Marina de València. Un procés d'activació productiva i apropiació ciutadana*.

Accèssit atorgat a Pere Vidal Palet pel projecte *El teu centre. Un projecte de ciutat. Exposició pública dels objectius, les propostes i els projectes de millora del centre de Sabadell per al període 2017-2025*.

Premi Catalunya Territori Enric Lluch

Ponència: Ferran Barba, Oriol Biosca, Maria Buhigas, Moisès Jordi, Xavier Mayor, Irene Navarro i Josep A. Bágüena.

Menció honorífica atorgada a l'Àrea Metropolitana de Barcelona i Institut d'Estudis Regionals Metropolitans de Barcelona pel projecte *Forma urbana i cohesió social: la definició sociomorfològica dels teixits residencials de l'àrea metropolitana de Barcelona*.

Menció honorífica atorgada a l'Ajuntament de Gavà pel projecte *Junts Fem Barri*.

Premi Societat Catalana de Biologia a la trajectòria professional

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Miguel Beato (Centre de Regulació Genòmica).

Premi Societat Catalana de Biologia a un article científic

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Roni H. G. Wright per l'article «ADP-ribose-derived nuclear ATP synthesis by NUDIX5 is required for chromatin remodeling».

Premi Societat Catalana de Biologia a la divulgació

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Mar Leza Salord per l'obra *Vespapp. Stop vespa asiàtica: eines de ciència ciutadana per a la detecció i control de la vespa invasora*.

Premi Societat Catalana de Biologia al jove investigador

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Jesús Lozano Fernández pel treball *Mecanisme d'acció de l'hormona juvenil en la metamorfosi dels insectes*.

Premi Societat Catalana de Biologia a un treball de recerca de batxillerat (per a estudiants)

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Pau Abelló Simón (Escola Joan Pelegrí de Barcelona) pel treball *La ic-tiodiversitat a la platja de Torredembarra*.

Premi Lluís Casassas i Simó de la Societat Catalana de Geografia (per a estudiants)

Ponència: David Pavón, Àngels Trèmols i Maria Villanueva.

Atorgat a Martí Pol Nuevo pel treball *Anàlisi de la imatge. Cas d'estudi: l'evolució del model turístic de l'illa de Menorca*.

Menció honorífica atorgada a Anna Boqué Ciurana pel treball *Antropització del litoral sud de Gran Canària: de la ineptitud territorial a l'urbanisme massiu*.

Menció honorífica atorgada a Aitor Àvila Callau pel treball *Anàlisi de la percepció paisatgística del delta de l'Ebre: una interpretació espacial i qualitativa de les imatges de Wikiloc*.

Premi Emmy Noether (Societat Catalana de Matemàtiques)

Ponència: Pilar Bayer, Carles Broto, Marta Casanellas, Carme Cascante i Pere Puig.

Atorgat a Jaume de Dios pel treball *Oscillatory integrals and the Keakey conjecture*.

Menció honorífica atorgada a Martí Salat Moltó pel treball *Lefschetz properties in algebra and geometry*.

Premi lliurat en acte públic el dia 15 de març a l'IEC.

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques (per a estudiants)

Ponència: Teresa Crespo, Àngel Calsina i Antoni Guillamon.

Atorgat a Óscar Rivero Salgado pel treball *Punts i unitats de Stark*.

Accèssit atorgat al senyor Tomás Sanz Perela pel treball *Stable solutions to nonlinear equations with fractional diffusion*.

Premi Joan Profitós d'assaig pedagògic (Societat Catalana de Pedagogia)

Ponència: Joan Mallart, Josep Gallifa, Conrad Vilanou, Elena Venini, Núria Rajadell i Marian Baqués.

Atorgat a Annabel Fontanet i Caparrós pel treball *Som competents? Reflexions i propostes sobre la formació inicial dels mestres*.

Accèssit atorgat a Salvador Ferrer i Alemany pel treball *Art i pedagogia. Pràctiques i reflexions a l'escola de Benicolet (CRA Riu Vernissa)*.

Accèssit atorgat a Teresa-Natàlia Gil i Bussalleu pel treball *Fars. Els grans seductors*.

Premi lliurat en acte públic el dia 16 de maig a l'IEC.

Premi de la Societat Catalana de Química (per a estudiants)

Ponència: Montserrat Heras, Ciril Jimeno i Rosa Maria Marcé.

Atorgat a Arnau Bertran Inglada pel treball *Òxid de grafè reduït decorat amb nanopartícules d'òxid de ferro. Síntesi, caracterització i estudi magnètic.*

Accèssit atorgat a Enric Petrus Pérez pel treball *Propietats electròniques i reactivitat dels compostos d'uranil.*

Accèssit atorgat a Jaume Rostoll Berenguer pel treball *Reaccions d'alquilació de Friedel-Crafts d'hidroxiindoles amb nitroalquens. Estudi de l'aplicabilitat de la reacció.*

Premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística

Ponència: Emili Boix, Joaquim Torres i Maite Puigdevall.

Atorgat a Joan Costa Carreras pel treball *Sobre el «marc de condicions sociolingüístiques favorables» per a la implantació de la normativa lingüística catalana.*

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia (per a estudiants)

Ponència: Judith Tello, Albert Garcia i David Adrover.

Atorgat *ex aequo* a Cristina Prat Cardona pel treball *La construcció de la identitat digital a les xarxes socials. Estudi interdisciplinari sobre el procés d'identificació que fan els individus a les xarxes socials en línia: alteritat, multiplicitat, intimitat i narcisisme.*

Atorgat *ex aequo* a Mónica Castiñeira Martínez pel treball *Estudi del perfil de l'estudiant Tech: anàlisi dels perfils de les titulades fins a l'actualitat.*

Premi CCNIEC Marc Viader, a la innovació en productes alimentaris

Ponència: Jordi Salas, Mònica Bulló, Montse Fitó, Lluís Serra, Magda Rafecas, Josep A. Tur, Carmen Vidal, Montserrat Barbany, Carmen Cabezas i Carmel Mòdol.

Atorgat a la Granja Armengol.

Premi CCNIEC, a la millor iniciativa de la indústria alimentària en el camp de la millora de l'alimentació de la població o l'educació alimentària

Ponència: Jordi Salas, Mònica Bulló, Montse Fitó, Lluís Serra, Magda Rafecas, Josep A. Tur, Carmen Vidal, Montserrat Barbany, Carmen Cabezas i Carmel Mòdol.

Atorgat al Programa AMED de l'Agència de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya.

Premi CCNIEC Ramon Turró, en reconeixement d'una trajectòria d'excel·lència en el camp de la nutrició

Ponència: Jordi Salas, Mònica Bulló, Montse Fitó, Lluís Serra, Magda Rafecas, Josep A. Tur, Carmen Vidal, Montserrat Barbany, Carmen Cabezas i Carmel Mòdol.

Atorgat a Carlos Alberto González, per la seva trajectòria investigadora nacional i internacional en l'àmbit de la nutrició i el càncer.

Premi Ferran Sunyer i Balaguer

Ponència: Antoine Chambert-Loir, Rafael de la Llave, Jiang-Hua Lu, Joan Porti i Kristian Seip.

Atorgat a Michael Ruzhansky (Imperial College London) i Durvudkhan Suragan (Nazarbayev University, Kazakhstan) pel treball *Hardy inequalities on homogeneous groups (100 years of Hardy inequalities)*.

Premi Matemàtiques i Societat (Fundació Ferran Sunyer i Balaguer)

Ponència: Joandomènec Ros, Joan Antoni Solans, Josep Enric Llebot, Xavier Jarque, Lluís Alsedà, Josep Amat, Marta Casanellas, Manuel Castellet, Núria Fagella, Joan Girbau, Josep M. Miret i Pere Pascual.

Atorgat a Maya Castañer per la secció «Els talents de Barcelona», dedicada a les matemàtiques durant l'any 2017, del programa *La tarda de Barcelona* de BTB Ràdio.

Borses Ferran Sunyer i Balaguer

Ponència: Marta Casanellas, Manuel Castellet, Joan Girbau, Xavier Jarque, Pere Pascual, Lluís Alsedà, Núria Fagella i Josep M. Miret.

Atorgada a Marc Calvo Schwarzwàlder pel projecte *Nanoscale heat transfer and phase change*.

Atorgada a Joan Claramunt Carós pel projecte *Atiyah's conjecture*.

Atorgada a Ariel Duarte López pel projecte *Zipf extensions and their applications to model synthetic data*.

Atorgada a Amanda Fernández-Fontelo pel projecte *Noves aplicacions en models de dades de recompte*.

Atorgada a Roberto Gualdi pel projecte *Arithmetic aspects of toric varieties*.

Atorgada a Genís Prat Ortega pel projecte *Ressonància estocàstica en el model de presa de decisió*.

Premi Fundació Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Mallafrè, Josep Massot i Damià Pons.

Atorgat a Laura Bolo Martínez pel treball *Metamorfosis en el recull 'La meva Cristina i altres contes'*.

Ajuts Fundació Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Mallafrè, Josep Massot i Damià Pons.

Atorgat a Maria Dasca Batalla pel projecte *Trauma i (post)memòria en les novel·les de Miquel Àngel Riera sobre la Guerra Civil*.

Atorgat a Irene Zuric Servera pel projecte *El desig de morir en Mercè Rodoreda. El cas de 'La plaça del Diamant'*.

Atorgat a Pep Sanz Datzira pel projecte *La novel·lística de Miquel Llor sota el franquisme*.

Atorgat a Pedro Ivorra Ordines pel projecte *Les comparacions fraseològiques en 'La plaça del Diamant' i les seues traduccions*.

Borsa d'estudi Ramon d'Alòs-Moner

Ponència: Josep Enric Llebot, Mariàngela Vilallonga i Isidor Mari.

Atorgada a Montserrat Sendra Rovira pel projecte *El debat sobre l'oficialitat lingüística d'una Catalunya independent: autors, arguments i impactes*.

Borses d'estudi Eusko-Ikaskuntza - Institut d'Estudis Catalans

Ponència: Ferran Requejo, Josep Moran i Romà Escalas.

Atorgada a Dolores Costa Gálvez pel projecte *Música, llengua i servei públic: avaluació de la percepció ciutadana de la ràdio música pública a Catalunya (CCMA) i a Euskadi (EITB)*.

Borses d'estudi Generalitat de Catalunya

Ponència: Josep M. Salrach, Josep M. Nadal, Josep Anton Fernández, Lídia Pons i Ivan Serrano.

Atorgada a Hervé Siou (França) pel projecte *Mitologies obsidionals entre Espanya i Catalunya. Un estudi comparat en el segle XIX dels relats dels setges de Barcelona (1714) i de Saragossa (1808-1809)*.

Atorgada a Julia Conesa (França) pel projecte *El paper de l'Església de Barcelona a la Guerra Civil catalana (1462-1472)*.

Atorgada a Cornel-Peter Rodenbusch (Alemanya) pel projecte *Les ordalies a Catalunya (segles IX-XI)*.

Atorgada a Miriam Palomba (Itàlia) pel projecte *Les cartes de professió del monestir de Sant Pere de les Puèlles de Barcelona: des de finals del segle XVII fins al segle XIX. Una lectura dels llibres comptables*.

Borses d'estudi Països Catalans

Ponència: Joandomènec Ros, Mariàngela Vilallonga, Jaume de Puig, Josep Enric Llebot i David Serrat.

a) En relació amb l'àmbit de les Illes Balears:

Atorgada a Guillem Aloy Bibiloni pel projecte *Atles d'arquitectura teatral a Palma. Ciutat, arquitectura i espai escènic*.

b) En relació amb l'àmbit de la Franja de Ponent, Andorra i l'Alguer:

Atorgada a Marcel A. Farinelli pel projecte *Antoni Simon Mossa i la catalanitat. Les relacions entre l'Alguer i els Països Catalans durant el franquisme (1945-1971)*.

Relació de premis que no s'han adjudicat o han restat deserts

Premi Catalunya d'Urbanisme Manuel de Solà Morales

Premi Catalunya Territori Enric Lluch

Premi dels Amics de l'Art Romànic (per a estudiants)

Premi Josep Ribera i Florit, de judaisme i hebraisme (per a joves graduats)

Premi Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica per a treballs de màster d'història de la ciència amb una orientació professional

Premi Jordi Porta i Juvé de la Societat Catalana de Física (per a estudiants)

Premi Joan Palau Vera de Geografia (Societat Catalana de Geografia) (per a estudiants)

Premi de la Societat Catalana de Terminologia (per a estudiants)

Borses d'estudi Països Catalans (en relació amb els àmbits del País Valencià i de la Catalunya del Nord)

Relació d'activitats científiques organitzades, promogudes o acollides per l'IEC

Durant el curs 2017-2018, l'Institut d'Estudis Catalans ha organitzat, promogut o acollit 382 activitats científiques, la relació de les quals es detalla a continuació.

Activitats	2017-2018
Seminaris	17
Conferències	97
Discursos de recepció	9
Presentacions	49
Col·loquis	9
Jornades	66
Reunions i sessions científiques	9
Taules rodones i tertúlies	11
Debats	8
Simposis	9
Fires	3
Lliurament de premis	13
Congressos	16
Exposicions	6
Cursos i tallers	8
Commemoracions i homenatges	18
Concerts	6
Altres	28
Total	382

Seminaris

— ESEIAAT-UPC (Terrassa), 5 d'octubre. Seminari de biofísica: *Monolayer model membranes: using a plethora of available methods to tackle interesting biological systems*, a càrrec de Christian Salses, de la Universitat de Laval (Que-

bec). Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 23 d'octubre. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb el debat del llibre *Homo deus. Breve historia del mañana*, de Yuval Noah Harari. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Serra de Queralt i barranc del Metge (Berga), 28 d'octubre. Primera sessió del II Ziclo de Seminarios sobre Lengua Aragonesa: «L'aragonés n'ò mundo vechetal». Organització: Colla de Charradors O Corrinche del Centre Aragones de Barcelona, amb la col·laboració de la UB i l'IEC, el Consello d'a Fabla Aragonesa i el Govern d'Aragó.

— IEC, 7 de novembre. Seminari: *Ús històric dels boscos a Catalunya i el seu significat davant els reptes del futur*. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF).

— IEC, 22 de gener. Seminari Raimon Bonal, en què es debateren els capítols del 4 a l'11 del llibre *Veinte años en Hull House*, de Jane Addams. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 9 de març. II Seminari Rafael Tasis: «Constel·lació tasiàna. Contextos i relacions». Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània de la UAB.

— IEC, 13 i 14 de març. Seminari: *Aula Mediterrània*. Organització: Ins-

titut Europeu de la Mediterrània i diversos màsters universitaris.

— IEC, 14 i 15 de març. Seminari: *Entre l'escola i les pantalles*, adreçat a mestres del darrer cicle d'educació primària, professors de secundària i professionals de l'ensenyament en general. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— IEC, 16 d'abril. Sessió del Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, en què es debaté el llibre *Los movimientos sociales, 1768-2008*, de Charles Tilly. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— UB, 16 i 17 de maig. Seminari: *Comprendre la construction des langues*, amb les intervencions, entre d'altres, de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i José Enrique Gargallo, membre de l'IEC. Organització: Institut d'Estudis Avançats de la Universitat d'Estrasburg (USIAS) i Estudis Francesos de la UB.

— IEC, 28 de maig. Sessió del Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, en què es debaté el llibre *Los movimientos sociales, 1768-2008*, de Charles Tilly. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— UB, 29 de maig. Seminari: *La pedagogia después del maig del 68*, amb Jordi Solé, de la UOC; Albert Esteruelas, de la UB, i Anna Pagès, de la URL. Organització: Grup de Recerca en Pensament Pedagògic i Social Contemporani, amb el

suport de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (IEC).

— IEC, 30 de maig. Seminari: *El Marx d'avui*, amb les intervencions d'Agustí Colom, regidor de l'Ajuntament de Barcelona; Mirem Etxezarreta, de la UAB; Antoni Montserrat, de la Societat Catalana d'Economia (SCE); Antoni Puig, autor del llibre *Diàleg amb 'El capital' de Marx*, i Albert Recio, de la UAB. Organització: SCE (IEC).

— IEC, 1 de juny. VII Seminari de la Llengua de Signes Catalana: «La llengua de signes catalana, un dret lingüístic». Organització: Federació de Persones Sordes de Catalunya (FESOCA).

— IEC, 27 de juny. Seminari: *United States: bifurcated immigration and the end of compassion*, a càrrec d'Alejandro Portes, professor emèrit de sociologia de la Universitat de Princeton. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 29 de juny. Seminari: *Models del dret i la filosofia política catalanes: semàntica de les doctrines jurídicopolítiques del pactisme en les seves diferents fases*. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— UAB, 6 de juliol. Seminari: *Amèriques globals: coneixement, experiències i espais de la física al segle XX*, amb Adriana Minor García, investigadora de la Universitat Federal de Bahía (Brasil), i Josep Simon, de la Universitat

del Rosario (Colòmbia). Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, amb la col·laboració del Centre d'Història de la Ciència de la UAB.

Conferències

— IEC, 18 de setembre. Conferència: «El pensament econòmic de Kenneth J. Arrow (1921-2017)», a càrrec de Josep Maria Vegara, de la UAB i autor del llibre *La obra de Kenneth Arrow: una selecció*. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 19 de setembre. Conferència: «Las orquídeas de México», a càrrec de Rebeca Menchaca, de la Universitat Veracruzana de Mèxic. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC) i Orquidiari de la Universitat Veracruzana de Mèxic.

— IEC, 26 de setembre. Conferència: «Els petits satèl·lits, innovació i visió territorial: el Programa HUMIT», a càrrec de Jordi Corbera, cap del Centre de Suport al Programa Català d'Observació de la Terra de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya. Organització: Secció de Ciències i Tecnologia (IEC).

— Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Barcelona), 4 d'octubre. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «La jurisprudència a Alemanya. Flexibilitat pragmàtica», de Catalina Garay, presidenta de l'Associació d'Advocats Alemanys a Espanya (DAV-Spanien). Organització: Societat Catalana

d'Estudis Jurídics (IEC), amb la col·laboració de l'Illustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona i amb el suport de la Diputació de Barcelona.

— UAB, 5 d'octubre. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «La formació de juristes a Europa», de Catalina Garay, presidenta de l'Associació d'Advocats Alemanys a Espanya (DAV-Spanien). Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC), amb la col·laboració de l'Illustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona i amb el suport de la Diputació de Barcelona.

— Centre Cultural i de Congressos Lauredià (Sant Julià de Lòria, Andorra), 6 d'octubre. Conferència de Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia (IEC), per a inaugurar el curs 2017-2018 de la Universitat d'Andorra. Organització: Universitat d'Andorra.

— IEC, 10 d'octubre. Conferència del Seminari Rideal (Red de Investigación sobre Áreas Metropolitanas de Europa y América Latina): «Gobernanza neoliberal, crisis global y mutaciones urbanas en América Latina», de Carlos A. de Mattos, professor de la Universitat Catòlica de Xile. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 17 d'octubre. Conferència inaugural del curs acadèmic 2017-2018 de l'IEC: «La literatura furtiva», de Pere J. Quetglas i Nicolau, membre de la Secció Filològica. Organització: IEC.

— IEC, 19 d'octubre. Conferència del cicle *La tecnologia al servei de les persones*: «Ciència, tecnologia i societat», a càrrec de Manuel Medina, doctor en filosofia i sociologia, professor emèrit de la Universitat de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (RABLB), 19 d'octubre. Conferència del cicle interacadèmic *Els aliments*: «Territori i alimentació a la història: una relació complexa», a càrrec de Jordi Maluquer de Motes. Organització: RABLB.

— IEC, 23 d'octubre. Conferència «L'economia catalana, canvis recents i alguns reptes futurs», a càrrec d'Àngela Fernández Céspedes, subdirectora general d'Anàlisi Econòmica de la Generalitat de Catalunya, en el marc de la junta general ordinària de la Societat Catalana d'Economia (IEC). Organització: SCE-IEC.

— IEC, 23 d'octubre. Conferències del cicle interacadèmic *Els aliments*: «Un gastroviatge per l'enopaisatge» i «Els falsos mites dels diferents aliments», per Josep Bujan i Montse Folch, de l'Acadèmia Catalana de Gastronomia i Nutrició (ACGN). Organització: ACGN.

— IEC, 24 d'octubre. Conferència inaugural del curs 2017-2018 de la Societat Catalana de Geografia: «De la governança del corredor mediterrani», per Josep Vicent Boira, membre de l'IEC.

— IEC, 25 d'octubre. Conferència inaugural del curs 2017-2018 de la

Societat Catalana d'Estudis Històrics: «Hilari Ragner, trajectòria d'un historiadore», a càrrec de Joan Villarroya i Font, catedràtic d'història contemporània de la Universitat de Barcelona.

— IEC, 26 d'octubre. Conferència: «Galileu, el sistema europeu de navegació per satèl·lit», a càrrec de Xavier Benedicto Ruiz, cap del Departament del Programa Galileu a l'Agència Espacial Europea (ESA). Organització: Secció de Ciències i Tecnologia (IEC).

— IEC, 26 d'octubre. Conferències del cicle *Microestats europeus: cooperació i diplomàcia*: «Andorra: diplomàcia i cooperació», de Josep Dallerès, president de la Comissió Nacional Andorrana per la UNESCO, i «Diplomàcia i integració europea: el cas de San Marino», de Michele Chiaruzzi, director del Centre de Recerca de Relacions Internacionals de la Universitat de San Marino. Organització: Transfrontier Euro-Institut Network, Universitat de Perpinyà, Centre de Recerca sobre les Societats i els Ambients a la Mediterrània, Universitat d'Estrasburg, Dyname i IEC.

— URV (Tarragona), 26 d'octubre. Acte d'inauguració de curs 2017-2018 de la Societat Catalana de Comunicació. Entre els conferenciants destacà Eudald Carbonell, catedràtic de la URV.

— IEC, 27 d'octubre. Conferència del cicle *Conferències mineralògiques de tardor*: «Invitació a cinc espais insòlits del patrimoni geològic català», a càrrec

d'Isaac Camps Gamundi, geòleg, editor científic i guia de camp. Organització: ICHN (IEC).

— IEC, 30 d'octubre. Conferència: «Arqueologia industrial a través de l'edat mitjana: els molins», a càrrec de Francesc Roma i Casanovas, del Patronat d'Estudis Osonencs. Organització: Amics de l'Art Romànic.

— IEC, 31 d'octubre. Conferència: «Usos lingüístics i identitats socials entre adolescents catalans i valencians», a càrrec d'Avel·lí Flors (UOC i USC-UB). Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 6 de novembre. Conferència: «Mems i mitjans: l'evolució de la comunicació metafòrica», per Martí Domínguez, membre de la Secció de Ciències Biològiques. Organització: Secció de Ciències Biològiques (IEC).

— IEC, 9 de novembre. Conferència: «Neuronal population activity responsible for rhythmic movements: Lognormality, spiking regimes and connectivity», a càrrec de Rune W. Berg, de la Universitat de Copenhagen. Organització: Centre de Recerca Matemàtica.

— IEC, 9 de novembre. Conferència: «Elena o Eleno de Céspedes», a càrrec d'Ignacio Ruiz, de la Universitat Rey Juan Carlos. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC).

— IEC, 9 de novembre. Conferència inaugural del curs 2017-2018 de la Societat Catalana de Física: «Més enllà de

Pròxima b», per Guillem Anglada Escudé, de l'Escola de Física i Astronomia de la Universitat Queen Mary de Londres. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 13 de novembre. Conferència: «Els problemes de les Sparkassen alemanyes», a càrrec d'Antoni Serra Ramoneda, consoci i expresident de la Societat Catalana d'Economia. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 15 de novembre. Conferència commemorativa del Dia de Sant Albert Magne: «La vida que brolla a la foscor. Els orígens de la vida a la terra... i en el sistema solar», a càrrec de Ricard Guerrero, membre de l'IEC i director acadèmic del Barcelona Knowledge Hub de l'Academia Europaea. Organització: Secció d'Ensenyament de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 16 de novembre. Conferència del cicle *La tecnologia al servei de les persones*: «La tecnologia alternativa», a càrrec de Pep Puig i Quim Corominas, enginyers. Organització: Societat Catalana de Tecnologia.

— IEC, 17 de novembre. Conferència del cicle *Conferències mineralògiques de tardor*: «Meteoritos. Origen, historia y composición mineralógica. Meteoritos característicos catalanes y del resto de la península Ibérica», per José Vicente Casado. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 22 de novembre. Conferència inaugural del curs 2017-2018 de la Societat Catalana de Matemàtiques: «Sobre algunes desigualtats geomètriques en el pla», a càrrec de Julià Cufí, de la UB. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— IEC, 29 de novembre. Conferència inaugural del curs 2017-2018 de la Societat Catalana de Biologia: «Cèl·lules mare en la salut i en la malaltia», a càrrec de Salvador Aznar Benitah, de l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona.

— IEC, 29 de novembre. Conferència del curs *Ments, màquines i consciència*: «Pot pensar una màquina? El test de Turing», per Josep Macià, de la UB. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 30 de novembre. Conferència: «Intel·ligència artificial i salut: interpretant les dades dels *smartwatches* i altres *wearables*», a càrrec de Beatriz López, enginyera informàtica per la UAB i doctora en informàtica per la UPC. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 1 de desembre. Conferència: «Avances en el tema del colorido de la vida», a càrrec d'Antonio Zirió Quijano, de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 11 de desembre. Conferència: «Premio Nobel a la Economía del Comportamiento 2017: Richard Tha-

ler», per Pedro Rey Biel, professor de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— Acadèmia de Ciències Veterinàries de Catalunya (ACVC), 12 de desembre. Conferència de cloenda del curs de l'ACVC: «Producció de proteïna destinada a alimentació animal a partir de microorganismes», per M. Àngels Calvo Torras. Inclosa dins el cicle interacadèmic *Els aliments*. Organització: ACVC.

— IEC, 13 de desembre. Conferència del curs *Ments, màquines i consciència*: «La llengua que parlem determina com pensem?», per Marc Artiga, de la Universitat de València. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 14 de desembre. Conferències del cicle *La tecnologia al servei de les persones*: «La mobilitat elèctrica». Víctor Fuses, de la UPC, pronuncià «Les embarcacions de treball a ports i embassaments fluvials: una altra visió de la mobilitat elèctrica híbrida», i Ricard Jornet, president de Som Mobilitat, impartí la ponència «Mobilitat compartida, elèctrica i amb renovables». Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 15 de desembre. Conferència del cicle *Conferències mineralògiques de tardor*: «Mineria i patrimoni miner català. Inventari i avaluació de museus i parcs geològics. Estratègies a seguir per a la conservació i divulgació científica», per Josep M. Mata Perelló. Organització: Institut Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 18 de desembre. Conferència: «Copernicus, el sistema europeu d'observació de la Terra», a càrrec de Betlem Rosich Tell, cap de la Secció d'Operacions de les missions Copernicus a l'Agència Espacial Europea (ESA). Organització: Secció de Ciències i Tecnologia (IEC).

— IEC, 19 de desembre. Conferència sobre el Premi Nobel de Química 2017: «Microscòpies electròniques: com entendre i avançar en la ciència a partir de veure'n els petits detalls», a càrrec de Jordi Arbiol, de l'Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia. Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— Seu de l'Ens de l'Associacionisme Cultural Català (Barcelona), 10 de gener. Conferència: «El futur de la religió», a càrrec de Salvador Giner, antic president de l'IEC. Organització: Ens de l'Associacionisme Cultural Català.

— IEC, 10 de gener. Conferència del curs *Ments, màquines i consciència*: «Intencionalitat, consciència, autoconsciència», a càrrec de Carlota Serrahima, de la UB. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 10 de gener. Conferència: «El greix marró: què és i què el converteix en un aliat antiobesitat», per Rosalia Rodríguez, de la Universitat Internacional de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 17 de gener. Conferència: «El senllar: situació i escenari de futur»,

a càrrec de Carme Rosell, biòloga. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 18 de gener. Conferències del cicle *Microestats europeus: cooperació i diplomàcia*: «L'adhesió dels microestats al Consell d'Europa: un primer pas cap al reconeixement com a actors de la integració europea», a càrrec de Birte Wassenberg, de la Universitat d'Estrasburg; «El Luxemburg: una política exterior entre "estimats veïns" i construcció europea», a càrrec de Sylvain Schirmann, de la Universitat d'Estrasburg, i «Les relacions internacionals de la República de Malta i del Principat de Mònaco: cooperació i diplomàcia», a càrrec de Pierre-Alexis Blevin, de la Universitat de Rennes. Organització: Transfrontier Euro-Institut Network, Universitat de Perpinyà, Centre de Recerca sobre les Societats i els Ambients a la Mediterrània, Universitat d'Estrasburg, Dynamie i IEC.

— IEC, 23 de gener. Conferència amb motiu del Premi Nobel de Física 2017: «Ones gravitatòries: l'alba d'una nova era», per José M. Martín Senovilla, catedràtic de física teòrica de la Universitat del País Basc. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 23 de gener. Conferència: «Una lectura de l'assaig *Economic possibilities for our grandchildren*», a càrrec de Miquel Rubirola, autor del llibre *Keynesianismos. Una inmersión rápida*, de

Tibidabo Ediciones (2017). Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 24 de gener. Conferència del curs *Ments, màquines i consciència*: «Percepció i experiència», amb Manuel García-Carpintero, de la UB. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 25 de gener. Conferència del cicle *La tecnologia al servei de les persones*: «Edificis amb consum energètic quasi nul (NZEB)», a càrrec de Marc Solans, arquitecte. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 1 de febrer. Lliçó del curs 2017-2018 de la Societat Catalana de Filosofia: «Filosofia com a fenomenologia», a càrrec de Francesc Pereña Blasi. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 7 de febrer. Conferència del curs *Ments, màquines i consciència*: «Màquines i robots: qüestions ètiques», per Neus Torbisco, de la UPF i del Graduate Institute de Ginebra. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 7 de febrer. Conferència: «Els pèptids com a moduladors d'interaccions proteïna-proteïna», per Ernest Giralt, de l'IRB Barcelona i la UB. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB), 8 de febrer. Conferència del cicle interacadèmic *Els aliments*: «Reptes per a la producció

d'aliments d'origen aquàtic en un món cada cop més poblat», per Francesc Piferer. Organització: RACAB.

— IEC, 12 de febrer. Conferència del cicle *Romànic a l'abast*: «Josep Goday i Josep Puig i Cadafalch. Història d'una col·laboració», a càrrec de Joaquim Graupera. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 13 de febrer. Conferència: «Indicador d'igualtat de gènere de Catalunya: resultats 2017 i comparativa 2005», a càrrec de Carme Poveda, de la Cambra de Comerç de Barcelona. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 15 de febrer. Conferència: «Algunes visions de la ciutat del cinema», a càrrec de Juan Manuel García Ferrer, enginyer industrial i llicenciat en geografia i història. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 19 de febrer. Conferència del cicle *Les obres mestres del romànic català. Commemoració dels 40 anys de la societat Amics de l'Art Romànic*: «No tan llombarda. Òptiques canviants sobre la catedral de la Seu d'Urgell», a càrrec de Gerardo Boto, de la UdG. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 20 de febrer. Conferència: «Quintes paral·leles, harmònics i faborons en el sorgiment de la polifonia oral i escrita de la Mediterrània llatina», a càrrec de Jaume Ayats. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 21 de febrer. Conferència del cicle *Física oberta*: «Una visió microscòpica de la coherència quàntica», a càrrec de Jordi Boronat, de la UPC. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 21 de febrer. Conferència del curs *Ments, màquines i consciència*: «La ment com a *software* del cervell: el funcionalisme», per David Pineda, de la UdG. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 22 de febrer. Conferències del cicle *Microestats: cooperació i diplomàcia*: «La definició de la política en un sistema de govern complex: la política estrangera del Liechtenstein entre cooperació regional, europeïtzació i globalització», de Wilfried Marxer, director de l'Institut Liechtenstein, i «El Vaticà: una dimensió micro universalment aplicable», de Rémi Caucanas, de l'Institut Catòlic de la Mediterrània. Organització: Transfrontier Euro-Institut Network, Universitat de Perpinyà, Centre de Recerca sobre les Societats i els Ambients a la Mediterrània, Universitat d'Estrasburg, Dyname i IEC.

— IEC, 26 de febrer. Conferència del cicle *Les obres mestres del romànic català. Commemoració dels 40 anys de la societat Amics de l'Art Romànic*: «La façana de Ripoll o la utilització politico-religiosa de l'art medieval (segles XII-XXI)», a càrrec de Xavier Barral, de la Universitat de Rennes i la Universitat de Venècia. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Reial Acadèmica de Medicina de Catalunya (RAMC, Barcelona), 27 de febrer. Conferència: «Aliments, microbiota i salut», per Francesc Guarner i Bonaventura Clotet. Organització: RAMC.

— Recinte d'exposicions La Farga de l'Hospitalet, 27 de febrer. Conferència: «Connectar la tecnologia amb el cos o ser tecnologia? Cyborg!», a càrrec d'Antoni Hernández-Fernández, membre de l'Associació Catalana per a la Divulgació Científica (ACDIC) i de la Societat Catalana de Tecnologia de l'IEC. Organització: ACDIC.

— IEC, 5 de març. Conferència del cicle *Les obres mestres del romànic català. Commemoració dels 40 anys de la societat Amics de l'Art Romànic*: «Una aturada als Pirineus: Sant Climent de Taüll», a càrrec de Milagros Guardia, de la UB. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 6 de març. Conferència: «El llegat musicològic de Francesc Bonastre», a càrrec de Cristina Álvarez, César Calmell, Francesc Cortès, Xavier Dauí i Josep M. Gregori. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 7 de març. Conferència del curs *Ments, màquines i consciència*: «Consciència en un món material?», per Olga Fernández, de la UAB. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 12 de març. Conferència del cicle *Les obres mestres del romànic català. Commemoració dels 40 anys de*

la societat Amics de l'Art Romànic: «La Seu romànica de Girona: la resurrecció d'un monument oblidat», a càrrec de Marc Sureda, conservador del Museu Episcopal de Vic. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 15 de març. Conferència: «Feynman: un paradigma de curiositat i creativitat», a càrrec de Rolf Tarrach, membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 19 de març. Conferència del cicle *Les obres mestres del romànic català. Commemoració dels 40 anys de la societat Amics de l'Art Romànic*: «La història historiada d'un paradigma arquitectònic: Sant Vicenç de Cardona», a càrrec de Francesca Español, de la UB.

— IEC, 20 de març. Conferència: «La Col·lecció de Música Baldelló, fets i anècdotes», a càrrec de Carles Badal. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 21 de març. Conferència del curs *Ments, màquines i consciència*: «Ment, consciència i inconscient segons la psicoanàlisi de Freud», per Núria Sara Miras, de la UB. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 21 de març. Conferència: «La pugna per viure a la ciutat: població, polarització i canvi urbà», a càrrec d'Antonio López Gay, de la UAB. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 22 de març. Conferència del cicle *La tecnologia al servei de les*

persones: «L'energia *smart* en l'entorn rural, *smartgrid.cat*». Organització: Societat Catalana de Tecnologia.

— IEC, 22 de març. Conferència de cloenda del cicle interacadèmic *Els aliments*: «El frau més gran de la història. Les conseqüències de l'agricultura per a la humanitat i per al medi ambient», a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC i catedràtic emèrit d'ecologia de la UB. Organització: Acadèmies de Catalunya.

— IEC, 24 de març. Conferència del cicle *Les obres mestres del romànic català. Commemoració dels 40 anys de la societat Amics de l'Art Romànic*: «Sortida: La Girona monumental d'època medieval», amb Francesca Español, de la UB.

— IEC, 9 d'abril. Conferència: «Reptes del Sistema Nacional de Salut», a càrrec de David Elvira, director del Servei Català de la Salut. Organització: Secció de Ciències Biològiques (IEC).

— IEC, 11 d'abril. Conferència del cicle *Ments, màquines i consciència*: «Locke i la construcció de la ment», a càrrec d'Ambròs Domingo. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 16 d'abril. Conferència i presentació de les memòries de Jacint Ros Hombravella, de la UB, titulades *Pàgines viscudes d'un economista català*. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 19 d'abril. Conferència: «*Frankenstein* 2018: dos-cents anys en la

història de la ciència (primera part)», en la commemoració dels dos-cents anys de la publicació de *Frankenstein*, a càrrec de Tim Fulford, de la Universitat De Montfort; Dehlia Hannah, de la Universitat de Copenhaguen, i Andrew Smith, de la Universitat de Sheffield. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 19 d'abril. Conferència del cicle *La tecnologia al servei de les persones*: «Transició energètica: el rol de les comarques, dels municipis i de la població», de Josep Puig, doctor en enginyeria, i Ramon Sans, enginyer industrial. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 25 d'abril. Conferència: «The historical roots and future directions of open access to learning», a càrrec de John Willinsky, de la Universitat de Stanford. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 25 d'abril. Conferència: «Francesc Aragó i Roig, el gran científic català poc conegut, precursor de l'electromagnetisme i la relativitat», a càrrec de Carles Paul Recarens, de l'Escola Superior Politècnica de Mataró. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 25 d'abril. Conferència del cicle *Ments, màquines i consciència*: «El jo i el misteri de la consciència», a càrrec de Josep Lluís Prades. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 26 d'abril. Conferència: «Refrigeració en estat sòlid: una tecnologia respectuosa amb el medi ambient», a càrrec d'Antoni Planes, de la UB. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 30 d'abril. Conferència del cicle *L'art cristià i els seus escenaris*: «Etiòpia. Cristianisme pels tretze mesos de l'any. Art i natura», a càrrec de Carles Lorenzo Bosquet, de l'Ateneu Universitari Sant Pacià. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 7 de maig. Conferència del cicle *L'art cristià i els seus escenaris*: «El tresor de la dinastia fatimita i la seva dispersió per l'Occident medieval», a càrrec de Laura Calzada, historiadora. Es lliurà el volum 27 de la revista *Lambard. Estudis d'Art Medieval*. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 8 de maig. Conferència: «La llengua del real al cinema: d'*En construcció* a *Estiu 1993*», a càrrec de Jordi Balló, guionista i productor de cinema. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 8 de maig. Conferència: «Young Nature Photographers. La mirada dels joves», de Laura Albiac, Marc Albiac i Mònica Busquets, dins la LXI Sessió de Fotografia de Natura. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura i Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Centre d'Estudis i Investigacions Comarcals Alfons el Vell (Gandia),

9 de maig. Conferència: «Pompeu Fabra i les *Normes de Castelló*», a càrrec de Vicent Pitarch, delegat de l'IEC a Castelló. Organització: Centre d'Estudis i Investigacions Comarcals Alfons el Vell.

— IEC, 14 de maig. Conferència: «La valoració de Cambó sobre la independència de Catalunya», a càrrec d'Alfons Almendros (Escola Superior de Comerç Internacional - UPF). Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 14 de maig. Conferència: «La poesia romanesa de postguerra», de l'escriptor romanès Mircea Cărtărescu, dins la jornada internacional *El prodigi de les lletres: aproximació a l'obra de Mircea Cărtărescu*, i recital de poesia romanesa a càrrec del poeta Marc Romera.

— Universitat de Ginebra, 15 de maig. Conferència: «La Ginebra d'Aurora Bertrana», a càrrec de Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC. Organització: Facultat de Ciències de la Societat de la Universitat de Ginebra.

— Casa de Cultura (Castelló de la Plana), 19 de maig. Vermuts literaris. Conferència col·loqui: «Pompeu Fabra, l'autoritat admirada del valencianisme». Organització: Delegació de l'IEC a Castelló i Castelló per la Llengua.

— IEC, 28 de maig. Conferència: «Etiòpia. Cristianisme pels 13 mesos de l'any. Art i natura», a càrrec de Carles Lorenzo Bosquet, de l'Ateneu Universitari Sant Pacià. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 30 de maig. Conferència: «La vainilla, una orquídia ancestral», a càrrec de Rebeca Menchaca, especialista en orquídiades i coordinadora de l'orquidari de la Universitat Veracruzana de Mèxic. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 12 de juny. Conferència: «Paisatge i canvi global al migjorn valencià: des del cim de l'Aitana al litoral del cap Roig (Oriola)», a càrrec de Juan Antonio Marco Molina, de la Universitat d'Alacant. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

Discursos de recepció

— IEC, 26 de setembre. Discurs de recepció de Guillem López Casanovas com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials: «Economia i gestió pública al servei del benestar de la gent».

— IEC, 26 d'octubre. Discurs de recepció d'Ernest Belenguier i Cebrià com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica: «Ferran II: el rei del redreç?».

— IEC, 30 d'octubre. Discurs de recepció de Francesca Segura Beltran com a membre numerària de la Secció de Filosofia i Ciències Socials: «Canvis ambientals i antròpics recents en els sistemes fluvials mediterranis: crònica d'una destrucció anunciada».

— IEC, 25 de gener. Discurs de recepció de Ramon Pinyol i Torrents com

a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica: «Verdaguer sota el franquisme: censura i manipulació».

— IEC, 19 de febrer. Discurs de recepció de Ramon López de Mántaras com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia: «Passat, present i futur de la intel·ligència artificial: algunes reflexions».

— IEC, 20 de febrer. Discurs de recepció de Jaume Mensa i Valls com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials: «L'Institut d'Estudis Catalans i els estudis arnaldians (1907-2016)».

— IEC, 14 de maig. Discurs de recepció de Marta Sanz com a membre numerària de la Secció de Ciències i Tecnologia: «L'indeterminisme en el càlcul i en la modelització matemàtica».

— IEC, 30 de maig. Discurs de recepció de Josep M. Salrach com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica: «L'assassinat de l'arquebisbe Ató (971) i les lluites pel poder en els orígens de Catalunya».

— IEC, 18 de juny. Discurs de recepció de Josep Peñuelas i Reixach com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques: «La vida i les lleis de la vida: aprenent a interpretar el canvi global i els límits per a la sostenibilitat».

Presentacions

— IEC, 27 de setembre. Presentació del llibre *Catalunya i futur*, obra col·lectiva

dels membres de l'IEC Josep Amat, Jaume Bertranpetit, Josep Cruanyes, Oriol Homs, Guillem López Casanovas, Isidor Marí, Damià Pons, Ferran Requejo, Martí Teixidó, Jaume Terradas i Miquel Vilardell. Organització: IEC.

— IEC, 28 de setembre. Presentació de la segona edició de la jornada *Science Needs You!* L'acte també comptarà amb la participació de Marta Felip, alcaldessa de Figueres, ciutat que acollirà la jornada. Organització: Associació Catalana per a la Divulgació Científica (ACDIC).

— IEC, 3 de novembre. Presentació del llibre *Mercancía y deuda. Aportación de una fenomenología del dinero a los fundamentos de la teoría monetaria*, de Joan Gonzàlez Guardiola. El llibre l'ha publicat l'editorial Jitanjáfora, de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic. Organització: Grup d'Estudis Fenomenològics de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 22 de novembre. Presentació del llibre *La Societat Catalana d'Estudis Històrics. Setanta anys de compromís amb la història (1946-2016)*, de Josep Lluís Martín i Berbois, editada per la SCEH (IEC). Organització: SCEH (IEC).

— IEC, 27 de novembre. Presentació del llibre *Juventuts llibertàries*, de Sònia Garangou, amb Jaume Sobrequés, president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH); Antoni Dalmau, membre de la Junta de la SCEH, i Joan Villar-

roya, catedràtic d'història contemporània de la UB. Organització: SCEH (IEC).

— IEC, 13 de desembre. Presentació del llibre *Aigua i energia. L'aprofitament hidroelèctric dels rius catalans*, de Joan Carles Alayo. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 19 de desembre. Presentació del número 27 de *Treballs de Sociolingüística Catalana*, dedicat a la transmissió lingüística intergeneracional, amb les intervencions de dos dels autors i de l'editor en cap de la revista, Emili Boix. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística.

— IEC, 16 de gener. Presentació del llibre *Allò que el corrector no s'enduqué. La correcció postdigital*, de Daniel Casals, Anna M. Torrent i Margarida Bassols. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura, UAB i XIX-XXI. cat.

— Centre Cultural La Nau (Universitat de València), 24 de gener. Presentació del llibre *La cort napolitana d'Alfons el Magnànim: el context de 'Curial e Güelfa'*, d'Abel Soler. Organització: IEC, Institució Alfons el Magnànim - Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació i UV.

— IEC, 25 de gener. Presentació dels cursos de lexicografia i onomàstica de la Secció Filològica. Organització: Secció Filològica (IEC).

— Seu central del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

(Barcelona), 25 de gener. Presentació de l'Any Pompeu Fabra, amb la participació de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística, i Jordi Ginebra, comissari de la commemoració. Organització: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 29 de gener. Presentació del llibre *1939: els núvols confiscats. Relat d'Eduard Fontserè sobre els últims dies del Servei Meteorològic de Catalunya*, de Josep Batlló i Montserrat Busto. Organització: IEC, amb la col·laboració del Servei Meteorològic de Catalunya.

— Biblioteca Digital de Menador Espai Cultural (Castelló), 30 de gener. Inauguració de la nova biblioteca digital de Menador Espai Cultural. Organització: Universitat Jaume I i Ajuntament de Castelló.

— Biblioteca de Catalunya (Barcelona), 31 de gener. Presentació del llibre electrònic *Felip Pedrell a la Biblioteca de Catalunya*, de Francesc Cortès. Organització: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— IEC, 5 de febrer. Presentació dels actes del simposi internacional *Les pedreres medievals a la Corona d'Aragó*, a càrrec de Jordi López Vilar, investigador de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i director del *Butlletí Arqueològic de Tarragona*. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— MoraBanc (Andorra la Vella), 19 de febrer. Presentació del llibre *Recull de conferències 2015. 700 anys de la mort de Ramon Llull. 9ns debats de recerca: «La recerca jurídica a Andorra»*. Organització: Societat Andorrana de Ciències.

— Institut Menorquí d'Estudis (Maó), 23 de febrer. Presentació del llibre *Obres gramaticals, II*, d'Antoni Febrer i Cardona, a càrrec de Francesc Feliu i Gemma Albiol, editors i autors de l'estudi introductor, i de Marisa Paredes, directora de la publicació de l'obra completa. Organització: IME.

— IEC, 5 de març. Presentació del portal Pompeu Fabra, que conté la versió digital de les *Obres completes* de Pompeu Fabra, dins les activitats de celebració del 150è aniversari del naixement del gramàtic català. Organització: IEC i UPF, amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— Teatre La Germandat de Calaceit, 10 de març. Presentació del conveni de col·laboració entre l'IEC i l'Associació Cultural del Matarranya, en què també es presentà la monografia *El jaciment de Sant Antoni de Calaceit i el poblament ibèric de les comarques del Matarranya i la Terra Alta*. Organització: Associació Cultural del Matarranya.

— Palau Marc (Barcelona), 14 de març. Roda de premsa de presentació de l'Any Fages de Climent. Organització: Càtedra de Patrimoni Literari Maria

Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, Institució de les Lletres Catalanes, Ajuntament de Castelló d'Empúries i Ajuntament de Figueres, entre d'altres.

— IEC, 14 de març. Presentació del còmic *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua*, d'Oriol Garcia Quera i Gemma Pauné Xuriguera, editat per Dalmau Editors. Organització: IEC, Càtedra Pompeu Fabra i Direcció General de Política Lingüística.

— Librería del BOE (Madrid), 15 de març. Presentació de l'obra *La cort napolitana d'Alfons el Magnànim: el context de 'Curial e Güelfa'*. Organització: IEC, Institució Alfons el Magnànim, Universitat de València i Unión de Editoriales Universitarias Españolas.

— Espai Avinyó (Barcelona), 15 de març. Presentació: «The crucible of ambition: alternative visions for welsh», a càrrec de Colin H. Williams, de la Universitat de Cardiff i la Universitat de Cambridge. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 20 de març. Presentació del llibre *Els cereals i el pa en els països de llengua catalana a la baixa edat mitjana*, amb Flocel Sabaté, membre de l'IEC; Jesús Contreras, de la UB, i Antoni Riera, autor del llibre i membre de l'IEC. Organització: IEC.

— IEC, 20 de març. Presentació del llibre *d'estil de 'La Vanguardia'*, amb M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC; Màrius Carol, director

de *La Vanguardia*; Quim Monzó, escriptor, i Magí Camps, redactor en cap del diari i membre de l'IEC. Organització: Secció Filològica (IEC) i Libros de Vanguardia.

— IEC, 21 de març. Presentació del llibre *El jardí de Dionís. L'entorn cultural del vi*, d'Eduard Puig i Vayreda, a càrrec de Josep M. Puiggròs i Jové, de la ICEA. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Institut Menorquí d'Estudis (IME) (Maó), 26 de març. Presentació del portal Pompeu Fabra, que conté la versió digital de les *Obres completes* de Pompeu Fabra (2005-2013), dins la celebració de l'Any Fabra. Organització: IME.

— IEC, 6 d'abril. Presentació del llibre *Paseo filosófico en Madrid. Introducción a Husserl*, d'Agustí Serrano de Haro, de l'Institut de Filosofia del CSIC. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Seminari Conciliar de Barcelona, 16 d'abril. Presentació del llibre *Història moral de Cathalunya. Llibre segon de la 'Història cathalana'*, de Pere Gil i Estalella, editat a cura de Rodolfo Galdeano i publicat per la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC. Organització: Biblioteca Pública Episcopal de Barcelona.

— IEC, 18 d'abril. Presentació de la Biomarató 2018, el repte més gran sobre biodiversitat urbana a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Organització:

CREAF, Institut de Ciències del Mar i Ciència en Societat.

— IEC, 19 d'abril. Presentació del volum *The classical tradition in medieval Catalan, 1300-1500*, amb Montserrat Jufresa, de la SCEC; Lola Badia, de la UB, i Lluís Cabré, de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 26 d'abril. Presentació del llibre *Supermujeres, superinventoras. Ideas brillantes que transformaron nuestra vida* (2018), a càrrec de Sandra Uve, il·lustradora i escriptora. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Universitat d'Alacant, 27 d'abril. Presentació de la novel·la gràfica *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua* (Rafael Dalmau, 2018), a càrrec de Gemma Pauné Xuriguera, autora del guió i dels textos, i Oriol Garcia Quera, autor de les il·lustracions. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Centre Cultural de Novelda, 27 d'abril. Presentació de la novel·la gràfica *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua* (Rafael Dalmau, 2018), a càrrec de Gemma Pauné Xuriguera, autora del guió i dels textos, i Oriol Garcia Quera, autor de les il·lustracions. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Casa de Cultura (Castelló de la Plana), 28 d'abril. Vermuts literaris: presentació de la novel·la gràfica *Pompeu Fabra. L'aventura de la llengua* (Rafael Dalmau, 2018), a càrrec de Gemma Pau-

né Xuriguera, autora del guió i dels textos, i Oriol Garcia Quera, autor de les il·lustracions.

— IEC, 8 de maig. Presentació del còmic *De terra o de mar. Un viatge per descobrir i conèixer els oceans amb la imaginació*, del projecte «El mar a fons», de l'Institut de Ciències del Mar (CSIC), en col·laboració amb l'Obra Social «La Caixa». Organització: IEC i CSIC.

— IEC, 8 de maig. Roda de premsa de presentació del Centre de Recerca en Ciberseguretat de Catalunya (CYBERCAT). Organització: UOC, UPC, UdL, UAB, UPF i URV.

— IEC, 15 de maig. Presentació del *Diccionari filosòfic*, de Mario Bunge, amb Joandomènec Ros, president de l'IEC; Francesc Xavier Grau, vicepresident de la Xarxa Vives d'Universitats, i Alfons Barceló, traductor de l'obra. Organització: IEC, amb la col·laboració de la Xarxa Vives d'Universitats.

— IEC, 22 de maig. Presentació del llibre *Les medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València i Balears (1724-1843)*, de Jaume Boada Salom, dins la col·lecció «Medallistes Catalans» de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN). Organització: SCEN (IEC).

— IEC, 23 de maig. Presentació del llibre *Memòries de l'exili mexicà (1943-1956)*, d'Artur Bladé Desumvila, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Joan Martí i Cas-

tell, membre de la SF de l'IEC; Sam Abrams, escriptor, i Artur Bladé Font, fill de l'autor i curador de l'obra. Organització: IEC.

— Ajuntament de Lleida, 24 de maig. Presentació del llibre *Espills trencats*, de Mario Sasot, Premi Guillem Nicolau 2017 de literatura en llengua catalana atorgat pel Govern d'Aragó, amb Ramon Sistac, delegat de l'IEC a Lleida, l'escriptora lleidatana Imma Monsó i l'autor de la novel·la. Organització: Ajuntament de Lleida, IEC, Institut d'Estudis del Baix Cinca (IEBC-IEA) i Gara d'Edicions.

— IEC, 29 de maig. Presentació del llibre *Yi-Fu Tuan. El arte de la geografía*, editat per Joan Nogué, membre de l'IEC, a càrrec d'Abel Albet, de la UAB. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 6 de juny. «Indústria química i contaminació ambiental. El cas de Flix. Presentació i debat sobre el documental: Flix: atur o misèria (2018)», en què es presentà el documental *Flix: atur o misèria* (2018), d'Arturo Hortas, que posa imatge i veu a la tesi doctoral de Marta Pujadas: *La creació d'un passiu ambiental a Catalunya. Història de la planta química de Flix al riu Ebre (1897-2013)* (2015). Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 11 de juny. Presentació del llibre *Género, desarrollo y globaliza-*

ció, de Lourdes Benería, de la Universitat Cornell (Estats Units), a càrrec de Luisa Moltó, de la Universitat de València, i Carme Poveda, de la Cambra de Comerç de Barcelona. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 12 de juny. Presentació del llibre *Calidoscopi informal*, d'Albert Jané, a càrrec d'Albert Turull i Jordi Mir, membres de l'IEC i de la Societat d'Onomàstica (SdO). Organització: SdO.

— IEC, 12 de juny. Presentació del llibre *¿Un mundo mejor? Balance moral del mundo desde la Guerra Fría hasta hoy*, amb Norbert Bilbeny i Eulàlia Solé, autors del llibre, i Ramon Flecha, de la UB. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 18 de juny. Presentació del llibre *Carme Ballester: compromís, resistència i solitud*, d'Oriol Dueñas, a càrrec de Jaume Sobrequés, president de la SCEH, i Josep M. Solé i Sabaté, de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 19 de juny. Presentació del llibre *Europa a les fosques. Polítiques socials en el feixisme*, a càrrec de Salvador Giner, membre de l'IEC. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Sala d'actes de la Residència d'Investigadors (Barcelona), 26 de juny. Presentació del llibre *La sostenibilitat de la pesca a Catalunya. Perspectiva des de la ciència*, a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Jordi Leonard, de

l'ICM-CSIC. Organització: Residència d'Investigadors i Editorial Laertes.

Col·loquis

— IEC, 5 d'octubre. Col·loqui internacional *Formes del discurs literari i filosòfic a l'antiguitat*, en el marc de les Terceres Trobades Franco-Catalanes sobre l'Antiguitat Clàssica. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 25 d'octubre. 5è Fòrum Forestal de Barcelona. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Villa Joana, Casa Verdaguer de la Literatura (Parc Natural de Collserola), UVic i Centre Cultural de Folgueroles, 9-11 de novembre. X Col·loqui Internacional Verdaguer: «Escriptures il·luminades». Organització: Societat Verdaguer, Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la UVic i Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— Biblioteca de Catalunya (Barcelona), 30 de novembre. VII Fòrum del Patrimoni Literari: «Els papers dels escriptors». Organització: Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, amb la col·laboració de la BC, l'IEC, la Institució de les Lletres Catalanes, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i el Grup de Recerca de Patrimoni Literari de la UdG.

— IEC, 11 de gener. Col·loqui: «Àtoms a la plaça: conflictes ambientals i energia nuclear, 1977-2017», amb Xavier Roqué, historiador de la ciència; Miguel

Muñoz, membre del Moviment Ibèric Antinuclear, i Evelio Gómez, coeditor de la revista *Alfalfa. Revista de Crítica Ecològica y Alternativas (1977-1978)*. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 10 de maig. XV Col·loqui Internacional de Geocrítica. Sessions XIII (urbanisme i planejament) i XIV (habitatge social). Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Boí, Vilaller, Sopeira i el Pont de Suert, 31 de maig - 2 de juny. Col·loqui: «Joan Coromines i la Ribagorça», amb la conferència inaugural «Joan Coromines i Pompeu Fabra: una passió compartida per la llengua i pel territori», a càrrec de Joan Ferrer. Organització: IEC, UdL, UB i Centre d'Estudis Ribagorçans.

— Universitat de Bucarest, 2-6 de juliol. XVIII Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Hi assistí el president de l'IEC. Organització: Universitat de Bucarest.

— IEC, 10 de juliol. Summer Colloquium de la BGSMATH. Xerrada sobre les singularitats en ones d'aigua i gotes, amb Diego Córdoba (ICMAT), i sobre atractors globals, amb Anna Cima (UAB-BGSMATH). Organització: Barcelona Graduate School of Mathematics.

Jornades

— IEC, 30 de setembre. 14a Jornada d'Ensenyament de les Matemàtiques: «Xarxes per comunicar, compartir i co-

perar en l'educació matemàtica». Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC), Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya (FEEMCAT), Xeix - Societat Balear de Matemàtiques i Societat d'Educació Matemàtica Al-Khwarizmi - Societat d'Educació Matemàtica de la Comunitat Valenciana.

— Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB), 6 d'octubre. XIV Jornada d'Avenços en Ecologia. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC), CEAB i Grup Excursionista Cultural i Alpinista (GECA).

— IEC, 6 d'octubre. XIII Jornada Realiter: «Terminologia per a la normalització i terminologia per a la internacionalització». Organització: UPC i IEC.

— Institut Menorquí d'Estudis (IME) (Maó), 18-20 d'octubre. XXXIII Trobades Científiques de la Mediterrània Josep Miquel Vidal. Organització: Societat Catalana de Física (IEC), IME, Institut de Ciència de Materials de Barcelona (CSIC) i UAB.

— IEC, 24 d'octubre. Jornada *Intervencions i usos a la masia. Un rept de futur*. Organització: Secció d'Història Rural de la ICEA (IEC) i Congrés Masia-Territori.

— IEC i UPF, 26 i 27 d'octubre. Tercera Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra: «El sentiment de pertinença i la llengua». Organització: UPF, amb el patrocini del Consell Social de la UPF, l'IEC

i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— Teatre Municipal el Jardí de Figueres, 28 d'octubre. Jornada: *Science needs you, sobre les fronteres de la biomedicina*, amb els ponents Anna Veiga, Ramon Brugada, Bonaventura Clotet, Carlos F. Sopena, Marià Baig i Mircea Sofonea, i amb l'assistència del president de l'IEC, Joandomènec Ros. Organització: Associació Catalana per a la Divulgació Científica.

— IEC, 31 d'octubre. Jornada divulgativa del cicle interacadèmic *Els aliments*: «Menjar amb por?: Trencant mites», amb una introducció de Josep Miquel Mulet, de l'Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes de la UPV, i una taula rodona amb debat i preguntes. Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA).

— Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (Barcelona), 10 i 11 de novembre. III Jornades de Llengua i Literatura: «Nous temps, nova gramàtica», amb les membres de la Secció Filològica Gemma Rigau, presidenta de la Comissió de Gramàtica, i Mila Segarra, vicepresidenta. Organització: Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, amb la col·laboració de la Secció Filològica de l'IEC.

— 17 i 18 de novembre. XV Jornada sobre la Història de la Ciència i

l'Ensenyament Antoni Quintana i Marí. Conferència convidada a càrrec de Carmen Magallón Portolés, investigadora de la Fundació Seminario de Investigación para la Paz (SIP) de Saragossa: «¿Cómo pueden los estudios sobre ciencia y género enriquecer el currículo y la innovación educativa?». Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 21 de novembre. XIV Jornada del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), la Societat Catalana de Biologia (SCB) i la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN). Organització: CREAF, SCB i ICHN (IEC).

— IEC, 23 de novembre. Jornada Muzio Clementi, amb conferències i audicions entorn de la figura del compositor, pianista i fabricant de pianos Muzio Clementi, en què participaren, entre d'altres, Marina Rodríguez Brià, Luca Chiantore i Jaume Ayats. Organització: Societat Catalana de Musicologia, Associació Muzio Clementi de Barcelona i Museu de la Música de Barcelona.

— UJI (Castelló de la Plana), 23 de novembre. Jornada de Terminologia, amb les intervencions de M. Teresa Cabré, presidenta de la SF; Jordi Bover, director del TERMCAT, i Artur Ahuir, president de la Secció de Terminologia i Assessorament Lingüístic de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL). Organització: AVL, IEC i TERMCAT, amb la col·laboració de la UJI.

— IEC, 24 de novembre. XXIX Jornada de Biologia del Desenvolupament, amb els conferencians James Sharpe, del Centre de Regulació Genòmica; Cristina Pujades, de la UPF, i Marta Llimargas, de l'Institut de Biologia Molecular de Barcelona (CSIC). Organització: Secció de Biologia del Desenvolupament de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 24 de novembre. Jornada: *Armand Blanch, una figura clau del radioteatre català*, amb les intervencions de Daniel Casals i Teresa Santos, de la UAB. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC), Filcat UAB i XIX-XXI.cat.

— Ateneu Barcelonès (Barcelona), 24 i 25 de novembre. I Jornada - Col·loqui Miquel Martí i Pol de Literatura i Educació. Organització: Fundació Miquel Martí i Pol, Associació d'Amics Miquel Martí i Pol, Grup de Recerca en Textos Literaris Contemporanis: Estudi, Edició i Traducció (TEXLICO), Grup de Recerca en Educació, Llenguatge i Literatura (GRELL) i Departament de Filologia i Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans, entre d'altres.

— IEC, 27 de novembre. Jornada tècnica: *Iniciatives per a la reducció del malbaratament al sector agroalimentari*. Organització: Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Ge-

neralitat de Catalunya, amb la col·laboració de la ICEA i l'ACCA (IEC).

— IEC, 29 de novembre. IV Jornada Mengem Sa?: «Diets o modes?», dins el cicle interacadèmic *Els aliments*. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC) i Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC).

— IEC, 4 de desembre. XVI Jornada de Virologia. Ponents: Barbara Testoni, del Cancer Research Center de Lió; Cristina Fillat, de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer de Barcelona; Juan Carlos Saiz, de l'Institut Nacional de Investigación y Tecnología Agraria y Alimentaria de Madrid, i Miguel J. Martínez, de l'Hospital Clínic de Barcelona. Organització: Secció de Virologia de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 13 de desembre. Jornada de Santa Llúcia: «Salut mental, ciència i societat». Organització: Secció Biologia i Societat de la Societat Catalana de Biologia (IEC), amb la col·laboració de l'Associació Catalana de Comunicació Científica.

— IEC, 14 de desembre. XIV Jornada de la SCATERM: «La terminologia de la *Gramàtica*». Organització: Societat Catalana de Terminologia (IEC).

— IEC, 15 de desembre. II Jornada sobre la Divulgació de la Llengua Catalana als Mitjans de Comunicació, amb la conferència inaugural «El periodisme en la defensa de la llengua catala-

na», a càrrec de Josep M. Figueres, de la UAB. Organització: Grup de Recerca en Història de la Llengua Catalana de l'Època Contemporània, Departament de Filologia Catalana de la UAB i Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— Hospital Universitari de la Vall d'Hebron (Barcelona), 20 de desembre. V Jornada de Bioinformàtica i Genòmica. Organització: SCB i Bioinformatics Barcelona (BIB).

— IQS-URL (Barcelona), 20 de desembre. XVII Conferència Enric Casassas: «Ensenyar sobre dades als futurs químics. Què i com?». Organització: IQS-URL, Societat Catalana de Química i Secció de Ciències i Tecnologia (IEC).

— IEC, 18 i 19 de gener. Jornades Internacionals sobre el Món Clàssic en Honor de Carles Miralles. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC) i Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica de la UB.

— Espai Plana de l'Om (Manresa), 23 de gener. Jornada sobre el Desenvolupament Local i el Patrimoni Natural i Cultural a Catalunya. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC) i Diputació de Barcelona.

— Institut de Química Avançada de Catalunya (Barcelona), 25 i 26 de gener. 23a Conferència Fèlix Serratosa, amb les intervencions d'Antoine Bacciredo, del Laboratoire Hétérochimie Fondamentale et Appliquée (CNRS) de la Universitat Paul Sabatier de Tolosa (França),

i Carmen Nájera, de la Universitat d'Alacant. Organització: Societat Catalana de Química (IEC) i Real Sociedad Española de Química.

— IEC, 29 i 30 de gener. Desena Trobada de Joves Investigadors dels Països Catalans. Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 2 de febrer. 13th Metnet Meeting. Ponents: Pol Castellano, Joan Miró, Sara Pons i Emma Barroso. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 2 de febrer. XIII Jornada de Recerca del Departament de Física. Ponents: Pol Lloveras, Muriel Botey, Jordi José, Manuel Munuera del Cerro i Shimpei Futatani. Organització: Societat Catalana de Física (IEC) i UPC.

— Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer (Figueres), 3 de febrer. 7è Dissabte Transfronterer de les Matemàtiques a l'Alt Empordà (DIT-MAE), amb diverses xerrades: «Geometria 3D amb realitat virtual», «Les matemàtiques de la teoria de l'evolució», etc.; un taller amb monitors, i un concurs. Organització: Fundació Ferran Sunyer i Balaguer (IEC) i Ajuntament de Figueres.

— IEC, 6 de febrer. Jornada *Big data: d'utopia a realitat*. Organització: Associació Bioinformatics Barcelona (BIB) i IEC.

— IEC, 12 de febrer. Jornada científica: *Noies al lab!*, amb tallers que engloben aspectes de la ciència i la tecno-

logia per a fer visible la contribució de diferents dones científiques a la història científica del món, amb motiu de l'11 de febrer, el Dia Internacional de les Dones i les Nenes en la Ciència. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 15 de febrer. I Jornada d'Estudis Víctor Ferró Pomà: «El dret públic català». Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC).

— IEC, 21 de febrer. Sessió de tarda de la Jornada de Debat al voltant de l'Actual Paradigma del Disseny Gràfic. Organització: Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya, amb la col·laboració de l'IEC, l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona i la PIMEC.

— IEC, 1 de març. IX Jornada de Recerca de la Societat Catalana de Comunicació, amb lliurament dels XXIX Premis CAC a la investigació sobre comunicació audiovisual. Organització: Societat Catalana de Comunicació (IEC).

— IEC, 2 de març. Jornada del cicle interacadèmic *Els aliments*: «És sostenible la nostra alimentació?», per Lluís Serra. Organització: Centre Català de la Nutrició de l'IEC.

— Ateneu Barcelonès, 8 de març. Setmana de les Dones 2018: «Dona, ciència i cultura: una connexió simbiòtica». Jornada *Ciència simbiòtica: El llegat de Lynn Margulis*, amb les intervencions de Marta Estrada, Magdalena Albero, Sandra

Montón, Dolors Grillo-Bosch i Mercè Pi-queras. Organització: Academia Europaea.

— Museu de Ciències Naturals de Barcelona, 10 de març. VII Jornada de la Biologia a l'Ensenyament: «La biologia a l'aula i més enllà». Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 16 de març. VIII Jornada de Cromatina i Epigenètica. Organització: Societat Catalana de Biologia i Barcelona Chromatin Club.

— IEC, 20 de març. III Jornada d'Estudis Hebraics, en commemoració del centenari de la Comunitat Israelita de Barcelona i el 70è aniversari de la fundació de l'Estat d'Israel. Conferències de Joan Ferrer i M. Josep Estanyol, i lectures d'Eulàlia Vernet i Itai Ron. Organització: Societat Catalana d'Estudis Hebraics (IEC).

— UAB (Bellaterra), 22 de març. Jornada: *'La Publicitat': el gran diari intel·lectual de la Catalunya dels anys vint i trenta*. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC) i Grup de Recerca en Història de la Llengua Catalana de l'Època Contemporània (UAB).

— UPV (València), 23 de març. XXIII Jornada de Sociolingüística d'Alcoi: «El valencià té capacitat d'influència social? De la plaça pública als continguts transmèdia?». Organització: UPV, AVL, IEC, Ajuntament d'Alcoi, Centre Ovidi Montllor i Coordinadora Alcoià i Comtat pel Valencià.

— URV (Tarragona), 13 d'abril. Jornada Tècnica en Viticultura: «Terrers vitícoles. Maneig i millora de la qualitat dels sòls». Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC) i Facultat d'Enologia de la URV.

— Castelló d'Empúries, 13 i 14 d'abril. Jornades de la Secció Filològica a Castelló d'Empúries. S'hi reflexionà sobre la construcció literària de l'Empordà, sobre el pes que ha tingut en la fixació de la llengua catalana i sobre l'evolució del mite de l'Empordà. També s'hi recordaren Modest Prats, nascut a Castelló d'Empúries, i Maria Àngels Anglada, que va fer de l'Empordà la seva terra d'adopció. Organització: Secció Filològica de l'IEC i Ajuntament de Castelló d'Empúries.

— IEC, 24 d'abril. Jornada internacional: *Adaptant la Mediterrània al canvi climàtic: agricultura, aigua i boscos*. Organització: Oficina Catalana del Canvi Climàtic, Centre de Recerca del Canvi Climàtic, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, Instituto Pirenaico de Ecología del Centro Superior de Investigaciones Científicas i Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries.

— Atzeneta i Vistabella del Maestrat, 4-6 de maig. Jornada d'Onomàstica de les Terres de Penyalgosa. Organització: Societat d'Onomàstica i IEC.

— Espai Macià (les Borges Blanques), 12 de maig. Conferències Fabra, amb la participació de l'historiador Borja de Riquer, el filòleg Jordi Mir (membre de

l'IEC) i la presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, M. Teresa Cabré. Organització: Espai Macià.

— IEC, 17 de maig. Jornada d'estudi: *El dret a l'autodeterminació com a principi fonamental dels drets humans*, amb les intervencions d'Alfred-Maurice de Zayas, expert independent de l'Organització de les Nacions Unides; Karl Albrecht Schachtschneider, professor de dret constitucional, internacional i europeu, i activista polític del nou dret, i Ramon Cotarelo. Organització: Col·lectiu Maspons i Anglasesell, amb la col·laboració de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC), el Cercle Català de Negocis i l'associació de juristes Drets.

— Campus Catalunya de la URV (Tarragona), 17 de maig. IV Jornada LITCAT de Grups de Recerca de Literatura Catalana Contemporània. Organització: URV, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Llengua i Literatura de l'IEC.

— IEC, 25 de maig. Jornada: *Noves perspectives per a l'ensenyament-aprenentatge de la gramàtica: cap a una gramàtica pedagògica*. Organització: Secció Filològica de l'IEC, Grup de Recerca en Educació, Llenguatge i Literatura, Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la UVic-UCC, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i revista *Caplletra*.

— IEC, 31 de maig. XV Jornada de la SCATERM: «La terminologia de

l'esport», amb dues ponències: «Fabra i l'esport», a càrrec de Jordi Mir, i «La terminologia del futbol dels anys 30», a càrrec de Neus Faura, i una taula rodona sobre les necessitats terminològiques en els mitjans de comunicació. Clogué l'acte Joaquim Maria Puyal. Organització: Societat Catalana de Terminologia (IEC).

— IEC, 31 de maig. III Jornada sobre Documentació Ambiental a Catalunya. Organització: Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

— IEC, 5 de juny. VIII Jornada: «Medi ambient i societat: pautes per a la gestió ambiental», en commemoració del Dia Mundial del Medi Ambient. Organització: Dones d'Avui.Cat, Societat Catalana de Química (IEC) i Aigües de Barcelona.

— IEC, 6 de juny. Jornada: *La situació de la geografia en altres àmbits universitaris i noves experiències en la formulació de plans d'estudi*. Organització: Asociación de Geógrafos Españoles i Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 6 de juny. VI Tarda de Jardins i Jardiniers, amb M. Carme Barceló, de la UB; Jaume Garcia Urpí, vicepresident de l'Associació Amics de les Roses de Sant Feliu de Llobregat; Anna M. Rauret, de la UB, i Cristina Porras, tècnica superior en imatge i so i en paisatgisme i medi rural. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 7 de juny. Jornada: *El carboni orgànic dels sòls agrícoles: una eina per a la mitigació del canvi climàtic a Catalunya*. Organització: ICEA (IEC), ICGC, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya, CREAF, IRTA, Centre Tecnològic Forestal de Catalunya i Sociedad Española de la Ciencia del Suelo.

— IEC, 7-8 de juny. Jornades Doctorals sobre Religions Urbanes: «Una aproximació als usos religiosos de les ciutats», amb Anna Clot-Garrell, Martin Lundsteen i Carolina Esteso Rubio (UAB); Joseba García Martín (UPV-EHU), i Susana Rodríguez Sánchez i Javier Carrera Carnicer (UCM). Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 13 de juny. IV Jornada d'Intercanvi d'Experiències: «Fem l'escola plurilingüe», amb la conferència de David Bueno «La importància de les emocions en l'adquisició del llenguatge». Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— IEC, 14 i 15 de juny. IV Jornades de la Xarxa CRUSCAT: «La recerca sociolingüística en l'àmbit de la llengua catalana». Amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. Organització: Xarxa CRUSCAT de l'IEC.

— IEC, 19-21 de juny. ISQBP President's Meeting 2018, punt de trobada biennal de la comunitat que treballa

en simulacions moleculars de sistemes biomoleculars. Organització: Institut de Recerca Biomèdica.

— IEC, 21 de juny. Trobada de la SCQ i la indústria química, amb motiu de la celebració, el 2019, de l'Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics (IYPT 2019). Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 25 de juny. XVIII Jornada de Biologia Evolutiva, amb el lliurament del Premi Antoni Prevosti de Biologia Evolutiva, que premia la millor comunicació de la Jornada presentada per un investigador jove. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 28 de juny. Jornada: *Observem el canvi climàtic seguint els ritmes de la natura. L'estudi dels ritmes de la natura permet avaluar els efectes del canvi climàtic sobre els éssers vius*. Organització: CREA i Ritme Natura.

— Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (mNACTEC) i Escola Superior d'Enginyeries Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa (ESEIAAT), 3 de juliol. V Jornada sobre Innovació a l'Ensenyament de la Tecnologia «Teco&FP». Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Liceu Renouvier (Prada), 18 d'agost. XXXIII Jornada d'Agricultura a Prada: «Vinyes i vi a la Catalunya del Nord i al Principat». Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

Reunions i sessions científiques

— IEC, 3 de novembre. Reunió Científica Anual de Microbiologia (RECAM) 2017: «Unitat i diversitat en microbiologia». Participants: Montserrat Palau de Miquel (UB); Susana Campoy (UAB), i F. Xavier Abad (IRTA), entre d'altres. Organització: Secció de Microbiologia de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 12 de desembre. Sessió del cicle *Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics*, amb Chloe Sharpe, que tractà la relació entre anatomia, mort i escultura. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 24 de gener. Sessió del cicle *Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics*, amb Natasha Ruiz-Gómez, que tractà les interseccions entre art i ciència a partir de l'estudi d'escultures i fotografies mèdiques. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 6 de febrer. Sessió del cicle *Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics*, amb María José Galé Moyano, que tractà la seva recerca sobre els cossos singulars de les dones barbudes. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya (Barcelona), 5 de març. *Avenços rellevants en nutrició*, dues ses-

sions amb la participació de quatre farmacèutics: Ascensión Marcos, presidenta de la Federación Española de Sociedades de Nutrición, Alimentación y Dietética (FESNAD); Alfredo Martínez, president de la International Union of Nutritional Sciences (IUNS); Montserrat Rivero, presidenta de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA), i Gregorio Varela, president de la Federación Española de Nutrición (FEN). Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació i Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya.

— IEC, 5 i 26 d'abril. Sessió científica: *Mites i llegendes sobre l'alimentació*. Organització: Centre Català de la Nutrició de l'IEC.

— Acadèmia de les Ciències de Bulgària (Sofia), 16-18 de maig. Assemblea general de l'ALLEA. Hi assistí el president de l'IEC, Joandomènec Ros. Organització: All European Academies (ALLEA).

— UOC (Barcelona), 24 de maig. Sessió: *El Programa COST: avaluació i experiència*, amb la participació de Joan Pujolar, president de la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS) de l'IEC, i Maite Puigdevall, líder del grup de treball de la UOC «Speakerness: Subjectivities, Trajectories and Socialisation». Organització: SOCS (IEC) i el grup de recerca Identi.cat.

— IEC, 11 de juliol. *Fem l'escola plurilingüe*, sessió plenària de l'equip de

recerca i col·laboradors de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP). Organització: SCP (IEC).

Taules rodones i tertúlies

— IEC, 25 d'octubre. Taula rodona del cicle *Bioquímica a la ciutat*: «Antibiòtics: per què els bacteris superresistents són la propera amenaça?», en el marc del Congrés FEBS3+, Primer Congrés de les Societats de Bioquímica i Biologia Molecular de França, Portugal i Espanya. Ponents: Jordi Vila, de l'Institut de Salut Global de Barcelona; Maria Milagros Montero, de l'Hospital del Mar; i Domingo Gargallo-Viola, d'ABAC Therapeutics. Moderadora: Carolina Llorente, de la UPF Barcelona School of Management. Organització: UPF i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 26 d'octubre. Taula rodona del cicle *Bioquímica a la ciutat*: «Manipulació genètica CRISPR», en el marc del Congrés FEBS3+, Primer Congrés de les Societats de Bioquímica i Biologia Molecular de França, Portugal i Espanya. Ponents: Lluís Montoliu, investigador del Centre Nacional de Biotecnologia del CSIC; Marc Güell, de la UPF, i Maria Casado, de la UB. Moderadora: Adelaida Sarukhan, de l'Institut de Salut Global de Barcelona. Organització: UPF i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 28 de novembre. Taula rodona: «Educació i marxisme a Catalunya», moderada per Jaume Carbonell, amb

les intervencions de Carmen Agulló, Josep Maria Masjuan i Jaume Trillo. Organització: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (IEC) i Associació de Mestres Rosa Sensat.

— IEC, 11 de desembre. Taula rodona sobre la pràctica, teoria i avaluació de la innovació i presentació de la *Revista Catalana de Pedagogia*. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya (RAFC, Barcelona), 29 de gener. Taula rodona del cicle interacadèmic *Els aliments*: «Medicalització dels aliments, aliments funcionals i complements», per Xavier de Diego i Rosaura Farré. Organització: RAFC.

— Foment del Treball Nacional (Barcelona), 1 de febrer. Taula rodona del cicle *Els aliments*: «Nous aliments, probiòtics i prebiòtics». Organització: Reial Acadèmia Europea de Doctors (RAED).

— Museu de Montserrat, 17 de febrer. Taula rodona: «Joan Borrell i Nicolau i el noucentisme», amb Francesc Fontbona, membre de l'IEC; Josep Lluís Martín Berbois, de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, i Bernat Puigdollers, historiador i crític d'art. Organització: Museu de Montserrat.

— Pavelló Docent de la Vall d'Hebron (Barcelona), 21 de febrer. Taula rodona i debat dins el Mobile Week Barcelona: «L'impacte de les tecnologies digitals en medicina». Ponents: Josep

Amat, Alícia Casals, Ramon López de Mántaras i Jaume Reventós (membres de l'IEC). Moderadora: Milagros Pérez-Oliva. Organització: Secció de Ciències i Tecnologia (IEC).

— IEC, 10 d'abril. Taula rodona: «Els treballs del futur», amb Jordi Goula, economista i periodista; Ignasi Rafel, enginyer industrial i cercatalents; Jordi Sala, llicenciat en economia i història, i Carme Riera, professora d'economia de la UB. Moderà Mireia del Pozo, gerent del Centre d'Estudis Econòmics i Socials. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC) i Centre d'Estudis Econòmics i Socials.

— IEC, 12 d'abril. Taula rodona: «La geografia a les aules: quin és el seu espai?», amb Montserrat Oller, de la UAB; Salvador Calabuig, de la UdG; Àngel Manzano, mestre de l'Escola Cooperativa El Puig d'Esparraguera; Xavier Giner, professor de l'Institut La Vall del Tenes, i David Expósito, estudiant de periodisme a la UPF. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Seu de l'Institut d'Estudis Aranesos - Acadèmia Aranesa de la Llengua Occitana (Vielha), 6 de juliol. Taula rodona: «Era correcció lingüística en catalan, en occitan estandard e en aranés», amb Albert Turull, membre de la SF. Organització: Institut d'Estudis Aranesos - Acadèmia Aranesa de la Llengua Occitana, en col·laboració amb la Generalitat de Catalunya i el Conselh Generau d'Aran.

Debats

— Palau Macaya (Barcelona), 26 de setembre. Debat del cicle *Debats per a entendre la societat d'avui*: «Característiques de la recuperació econòmica a Catalunya: present i futur previsible». Ponents: Joaquim Sola, de la UB, i Albert Carreras, de la UPF. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC), amb la col·laboració de «La Caixa».

— IEC, 5 de febrer. Debat sobre la pel·lícula *El joren Karl Marx*, moderat per Juli Sabaté, amb Carlota Solé, de la UAB, i Jesús Matamala, de la UB. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 7 de març. Debat: «Una altra vida a la xarxa», adreçat a mestres d'educació primària i professors de secundària. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— IEC, 19 de març. Debat: «Les desigualtats de gènere a l'Acadèmia», amb Maite Peramio, de la UAB, i Victòria Forns, de la URV. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 11 d'abril. Sessió de debat: «Justícia i repressió política», amb la participació de Jordi Oliveras, advocat; Josep M. Vilajosana, de la Universitat Pompeu Fabra, i Anna Miñarro, psicòloga clínica i psicoanalista, i la intervenció de l'advocat Carles López. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC).

— IEC, 19 d'abril. Debat: «La Renaixença a judici», amb Jaume de Puig,

Albert Balcells, Albert Rossich i Manuel Jorba. Organització: IEC i Comissió Bases de Manresa.

— IEC, 9 de maig. XXX Debat de Química: «Connectar la ciència dels materials amb els joves i les aules». Ponents: Susagna Ricart, de l'Institut de Ciència de Materials de Barcelona (ICMAB-CSIC) i Arántzazu González, de l'ICMAB-CSIC. Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 5 de juliol. Diàleg: «La comunicació política en l'era postmediàtica», amb Joan Corbella i Ferran Sàez, i moderat per Marta Civil. Organització: Societat Catalana de Comunicació.

Simposis

— Universitat de Lleida, 26 d'octubre. II Simposi Internacional Màrius Torres, en el 75è aniversari de la seva mort i el 70è aniversari de la publicació de les seves *Poesies*. Organització: UPC, UdL i UB.

— Institut Francès de Barcelona, 9 de novembre. Obertura del Simposi Internacional *Josep Palau i Fabre (1917-2008)*. *L'Alquimista*, dedicada a Antonin Artaud i Josep Palau i Fabre, que inclogué la conferència «Antonin Artaud à Ivry, 1948», a càrrec de la filòsofa i escriptora Évelyne Grossman, i un debat amb Jaume Creus, poeta i traductor, i Ricard Ripoll, professor de la UAB, moderat per Manuel Guerrero, comissari de l'Any Palau i Fabre. Inauguració de l'exposició «Antonin Artaud i Josep Palau i Fabre». Organit-

zació: Fundació Palau i Fabre, ILC, Institut Francès de Barcelona, UdG i IEC.

— IEC, 17 de novembre. Simposi *Pere Alberch Vila (1517-1582) i la música del Renaixement a Catalunya*, en el 500è aniversari del naixement. Organització: Societat Catalana de Musicologia, amb la col·laboració del Museu d'Història de Barcelona.

— UVic, 14 de febrer. IV Simposi Internacional sobre l'Ensenyament del Català, amb la presentació del llibre *L'ensenyament del català als territoris de parla catalana. Estat de la qüestió i perspectives de futur*. Organització: Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la UVic - UCC.

— IEC, 2 de març. Sessió del simposi internacional *Josep Palau i Fabre (1917-2008). L'Alquimista*. Organització: Fundació Palau, Institució de les Lletres Catalanes, IEC, Institut Francès de Barcelona i UdG, amb la col·laboració de la UA, la UAB, la UB i la UIB.

— Fundació Palau i Fabre (Caldes d'Estrac), 3 de març de 2018. Sessió del simposi internacional *Josep Palau i Fabre (1917-2008). L'Alquimista*. Organització: Fundació Palau, Institució de les Lletres Catalanes, IEC, Institut Francès de Barcelona i UdG, amb la col·laboració de la UA, la UAB, la UB i la UIB.

— IEC, 23 de març. Simposi Internacional Prudenci i Aurora Bertrana, en commemoració dels 150 anys del naixement de Prudenci Bertrana (1867-

1942) i dels 125 anys del naixement d'Aurora Bertrana (1892-1974). Organització: ILC, IEC i UdG.

— IEC, 11 i 12 d'abril. Simposi: *Vigència de Manuel de Pedrolo*. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC), Institució de les Lletres Catalanes, Departament de Filologia Catalana de la UAB i Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània.

— IEC, 4 de juny. 19è Simposi de la Fundació La Marató de TV3. S'hi presentaren els resultats de la recerca biomèdica finançada per La Marató del 2012, dedicada al càncer. Organització: Fundació La Marató de TV3.

Fires

— Avinguda de la Catedral (Barcelona), 8-17 de setembre. 35a edició de la Setmana del Llibre en Català. Una selecció de publicacions de l'IEC s'exposà en el mòdul 38, compartit amb Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Organització: Associació d'Editors en Llengua Catalana.

— Plaça del Port (Alacant), 24-26 de novembre. II Plaça del Llibre. Organització: Ajuntament d'Alacant, amb la col·laboració de la UA, la Fundació pel Llibre i la Lectura (FULL), La Cívica - Escola Valenciana, la Delegació de l'IEC a Alacant, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i l'Institut Alicantino de Cultura Juan Gil-Albert.

— Centre del Carme (València), 23-25 de maig. II Fira dels Idiomes de

València, en què l'IEC participa en la II Fira dels Idiomes de València, que organitza la Direcció General de Política Lingüística i Multilingüisme de la Generalitat Valenciana. Organització: Direcció General de Política Lingüística i Multilingüisme de la Generalitat Valenciana.

Lliurament de premis

— Palau de la Generalitat (Barcelona), 24 d'octubre. Lliurament del Premi Ramon Margalef d'Ecologia 2017, atorgat a Sandra Díaz, per haver contribuït a l'avenç de l'ecologia fonamental i ser una de les millors expertes mundials en aquesta matèria. Organització: Generalitat de Catalunya.

— IEC, 18 de novembre. Lliurament dels guardons en la XXIX edició dels Premis Josep M. Batista i Roca - Memorial Enric Garriga Trullols. Organització: Institut de Projectió Exterior de Cultura Catalana.

— IEC, 15 de desembre. Lliurament dels Premis CCNIEC 2017, inclosos en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC. Organització: Centre Català de la Nutrició de l'IEC (CCNIEC).

— Palau Macaya (Barcelona), 7 de febrer. Lliurament del XV Premi Catalunya d'Economia, atorgat a José García Montalvo (UPF), que pronuncïà la conferència «Polítiques públiques i investigació econòmica». Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 16 de febrer. Lliurament dels premis de l'Olimpiada de Biologia de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 9 de març. Lliurament de premis de la Societat Catalana de Física (premis de la fase catalana de l'Olimpiada Internacional de Física i els XV Premis per als Treballs de Recerca de Batxillerat), amb una conferència de Tomàs Molina, cap de Meteorologia de Televisió de Catalunya: «El temps del 2025». Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 15 de març. Acte de lliurament del Premi Emmy Noether 2018 i debat «El futur professional dels matemàtics», moderat per Joana Cirici (UB), Toni Lozano (Grup AIA) i Núria Mira (Maristes de Rubí). Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— IEC, 20 d'abril. Lliurament dels Premis Sant Jordi 2018 de l'IEC, corresponents al *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi*, amb la presència de la consellera de Cultura, Participació i Esports del Govern Balear, Francesca Tur, i la intervenció de Laura Tremosa, Premi Creu Casas de l'IEC, en nom dels premiats. Organització: IEC.

— Palau de Congressos de Perpinyà, 27 d'abril. XXIX Nit Literària d'Òmnium Catalunya Nord, en el marc de la qual es va fer el lliurament del Premi Catalunya del Nord de l'IEC, inclòs en el *LXXXVII Cartell de premis* de l'IEC. Organització: Òmnium Catalunya Nord.

— Teatre Poliorama (Barcelona), 15 de maig. Lliurament de premis de la Prova Cangur 2018. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— IEC, 16 de maig. Lliurament del XXVIII Premi Joan Profitós d'Assaig Pedagògic, inclòs en els Premis Sant Jordi de l'IEC, amb la conferència: «Ensenyar a viure la poesia», a càrrec de Laura Borràs. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC), Fundació Joan Profitós i Escola Pia de Catalunya.

— IEC, 5 de juny. Acte dedicat al Premi Catalunya de Sociologia, atorgat dins el *LXXXVII Cartell de premis* de l'IEC, a Lluís Flaquer, catedràtic emèrit de la UAB, amb una *laudatio* de Salvador Giner. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Paranimf de la UB, 11 de juliol. Tercera Nit de la Biologia, en la qual es lliuraren els Premis de la Societat Catalana de Biologia, inclosos en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

Congressos

— IEC, 4 de setembre. 11th European Conference on Theoretical and Computational Chemistry. Organització: Societat Catalana de Química (IEC) i Associació Europea de Ciències Químiques i Moleculars (EuChemS).

— IEC, 9-11 d'octubre. Congrés internacional *Music Criticism 1950-2000*.

Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC) i Centro Studi Opera Omnia Luigi Boccherini.

— Barcelona i Mataró (diverses seus), 18-21 d'octubre. Congrés: *Josep Puig i Cadafalch, arquitecte de Catalunya*. L'IEC acollí l'obertura del congrés (dia 18), que fou a càrrec dels comissaris i del president del congrés, Xavier Barral i Altet, a més de les salutacions del conseller de Cultura, Lluís Puig, i els representants de la Universitat de Barcelona, l'Ajuntament de Mataró i l'IEC. Organització: UB (grup de recerca GRACMON), IEC i Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró.

— Teatre Kursaal (Manresa), 20 i 21 d'octubre. XX Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Organització: Fundació Alsina Bofill (IEC) i Althaia. Xarxa Assistencial Universitària de Manresa, amb la col·laboració de la SCB (IEC).

— Barcelona (IEC i altres llocs), 23-26 d'octubre. XL Congrés anual de la Sociedad Española de Bioquímica y Biología Molecular (SEBBM). Organització: SEBBM, Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF - Excel·lència María de Maeztu i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Museu Bíblic Tarraconense, 27 de novembre. 3r Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic: «La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses. *In memoriam* Xavier Dupré i

Raventós», amb una conferència de Joan-domènec Ros, president de l'IEC. Organització: Fundació Privada Mútua Catalana, Ajuntament de Tarragona, Generalitat de Catalunya, Diputació de Tarragona i Arquebisbat de Tarragona, entre d'altres.

— Universitat de Vic (UVic), 29 de novembre - 1 de desembre. Congrés Internacional EPISCOPUS: «La diòcesi de Vic i l'Església a Catalunya en el context europeu». Organització: UVic, amb la col·laboració de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (IEC).

— IEC, 13 i 14 de febrer. 5è Congrés d'Energia de Catalunya: «L'energia del territori de Catalunya». Organització: Associació Congrés d'Energia de Catalunya, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Universitat d'Alacant, 18-20 d'abril. XVII Congrés d'Estudiants de Filologia Catalana. Hi participaren els membres de l'IEC Màrius Serra i Joan Peytaví. Organització: Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant i Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana.

— IEC, 3 i 4 de maig. II Congrés de Biologia de la Societat Catalana de Biologia (CIBICAT), per commemorar el 25è aniversari de les Jornades de la Secció de Biologia Molecular i el 30è aniversari de les Jornades de la Secció de

Biologia del Desenvolupament. Organització: Seccions d'Aqüicultura, de Biofísica, de Biologia del Càncer, de Biologia del Desenvolupament, de Biologia Molecular i de Senyalització Cel·lular i Metabolisme de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 24-25 de maig. Barcelona Computational, Cognitive and Systems Neuroscience (BARCCSYN) 2018. Organització: IEC, HR Excellence in Research, UAB, Institució CERCA i Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

— IEC, 11-13 de juny. Conferència Barcelona BioMed. Organització: Institut de Recerca en Biomedicina de Barcelona.

— Espai Cultural Pere Stämpfli (Sitges), 15 de juny. Conferència: «Pompeu Fabra (1868-1948), una vida per la nostra llengua», a càrrec d'August Bover, membre de l'IEC i catedràtic emèrit de la UB. Organització: Grup d'Estudis Sitgetans i Ajuntament de Sitges.

— IEC, 26 de juny. Conferència: «Hacerse adulto en España: la integración de las segundas generaciones», a càrrec d'Alejandro Portes, professor emèrit de sociologia de la Universitat de Princeton. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 26 de juny. Conferència: «Implicacions ètiques, econòmiques i socials de la robòtica», a càrrec de Josep Amat, Àlicia Casals i Carme Torras. Or-

ganització: Secció de Ciències i Tecnologia (IEC).

— Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació de la UB (Santa Coloma de Gramenet), 26-29 de juny. XVII Congrés de la Societat Espanyola de Nutrició: «Alimentació 5S». Dins el Congrés, l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA) celebrà la X Jornada 2018. Organització: Societat Espanyola de Nutrició, ACCA-IEC i UB.

Exposicions

— IEC, 7 de novembre. «Ramon Muntanyola: poeta, biògraf, antòleg, traductor, prologuista, editor». Organització: IEC, Diputació de Tarragona, Arquebisbat de Tarragona i Ajuntament de l'Espluga de Francolí.

— IEC, 10-19 de novembre. Exposició dels cartells participants en el concurs de la 22a edició de la Setmana de la Ciència 2017. Organització: Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRi), amb la col·laboració de la Secretaria Científica de l'IEC.

— IEC, 26 de febrer - 2 de març. «Els invents que han revolucionat el món», sota el guiatge de Ramon Magem, constructor de les maquetes. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— Arts Santa Mònica (Barcelona), 17 de maig. Inauguració de l'exposició «Pompeu Fabra. Una llengua completa» i estrena del monòleg *Pompeu Fabra*:

jugada mestra!, d'Òscar Intente. Organització: Generalitat de Catalunya.

— IEC, 8-29 de juny. Exposició «Fundació Germà Colón, quinze anys al servei de la investigació». Organització: UJI i Fundació Germà Colón Domènech.

— IEC, 23 de juliol. Inauguració de l'exposició «Pompeu Fabra i l'Institut d'Estudis Catalans», a càrrec de Quim Torra, president de la Generalitat, i visita a l'exposició «Pompeu Fabra. Una llengua completa», cedida per la Direcció General de Política Lingüística a l'IEC. Organització: IEC.

Cursos i tallers

— Facultat de Filosofia de la UB, 10 d'octubre. Curs: *Història de la filosofia mexicana*, a càrrec d'Ambrosio Velasco, professor de l'Institut d'Investigacions Filosòfiques de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic. Organització: UB i Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Ajuntament de Sant Vicent del Raspeig, 18 de gener - 22 de març. Taller d'expressió oral en valencià amb Lliris Picó, dins el Programa del Voluntariat per la Llengua. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant, en col·laboració amb l'Ajuntament de Sant Vicent del Raspeig.

— IEC, 6 de febrer - 6 de març. Curs sobre Onomàstica Catalana: «La recerca toponímica». Organització: Secció Filològica (IEC).

— IEC, 21 de febrer - 21 de març. Curs Pràctic de Lexicografia. Organització: Secció Filològica (IEC).

— IEC, 4 d'abril. Sessió d'orientació per a les proves d'oposicions de tecnologia de secundària. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 3 i 5 de maig. Curs *El delta de la Tordera*, a càrrec de Josep M. Panareda, que impartí la ponència «El paisatge del delta de la Tordera: una relació tensa entre la dinàmica natural i la pressió humana», i una sessió de camp per a observar el delta de la Tordera. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 26-27 de juny. 14th Annual LC-MS/MS Workshop on Environmental Applications and Food Safety. Taller Anual sobre Aplicacions Ambientals i Seguretat Alimentària. Organització: ICRA, CSIC i IEC.

— IEC, 2-6 de juliol. Curs: *Utopies: de l'antiguitat a l'humanisme*, amb ponències de Jaume Pòrtulas, Jesús Carruesco, Nemrod Carrasco, Montserrat Reig, Francesca Mestre, Núria Gómez Llauger, Sergi Grau, Raimon Sebastian, Rubén Montañés i Carles Garriga. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

Commemoracions i homenatges

— IEC, 4 d'octubre. Sessió en memòria de Jordi Carbonell i de Ballester (1924-2016), en què s'analitzà l'obra, la perso-

nalitat, el llegat intel·lectual i la seva vinculació a l'IEC, la UAB, Sardenya i *Serra d'Or*. Organització: Secció Filològica de l'IEC, amb la col·laboració de l'Obra Social «La Caixa».

— IEC, 7 de novembre. Homenatge al poeta mossèn Ramon Muntanyola (Espluga de Francolí, 1917 - Barcelona, 1973), amb motiu del centenari del seu naixement. Organització: Arquebisbat de Tarragona, Diputació de Tarragona, Ajuntament de l'Espluga de Francolí i IEC.

— IEC, 17 de novembre. Comemoració del Dia de la UNESCO 2017. Ponents: Joan A. Argenter, director de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural (IEC); Pere Fullana i Palmer, director de la Càtedra UNESCO de Cicle de Vida i Canvi Climàtic (ESCI-UPF), i Martí Boada, consultor del programa de la UNESCO «Home i biosfera» (París). Includgué dues actuacions musicals. Organització: Xarxa Civil UNESCO a Catalunya.

— UB, 30 de novembre. Acte en record d'Enric Moreu-Rey (1917-1992), en el centenari del seu naixement i el vinti-cinquè aniversari de la seva mort. Organització: UB i Societat d'Onomàstica, amb la col·laboració de l'IEC, el Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació i la Coral de la Facultat de Filologia.

— IEC, 12 de desembre. Acte en record de Lluís Casassas i Simó (1922-1992) en el 25è aniversari de la seva mort, amb les intervencions de David Casassas

i Marqués, economista, de la UB, i Enric Mendizàbal i Riera, geògraf de la UAB. Organització: Societat Catalana de Geografia.

— IEC, 20 de desembre. Comemoració del 125è aniversari del naixement d'Aurora Bertrana (1892-1974) —primera sòcia de la Societat Catalana de Geografia (1935)—, amb Marta Vallverdú (Institut La Llauna de Badalona), Neus Real (UAB), Mariàngela Vilallonga (UdG i IEC) i Maria Dolors Garcia Ramon (UAB i IEC). Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 11 de gener. Record dels 50 anys de la publicació del primer volum de la *Geografia de Catalunya de l'editorial AEDOS (1964-1974). Estructures del relleu i geomorfologia*, sota la direcció de Lluís Solé i Sabarís. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 31 de gener. Homenatge: *Joan Peiró (1887-1942). El llegat d'un anarcosindicalista i cooperativista als 75 anys del seu afusellament*, amb les intervencions de Pere Gabriel, de la UAB; Miguel Garau, de la UB i autor de la biografia *Joan Peiró i Belis* (2011), i Josep Puig-Pla, historiador i coautor amb Pere Gabriel i Maria Salicrú de *Memòria de Joan Peiró. Retrats d'un sindicalista, ministre de la Segona República* (2008). Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Teatre Zorrilla (Badalona), 21 de febrer. Acte commemoratiu de l'Any

Pompeu Fabra 2018. Organització: Direcció General de Política Lingüística.

— IEC, 27 de febrer. Acte commemoratiu *Cinc-cents anys de la reforma protestant*, amb les conferències «La dimensió cultural de la reforma», a càrrec de Pere Lluís Font, membre de l'IEC, i «La legitimació luterana del poder», a càrrec de Salvador Giner, membre de l'IEC. Organització: Secció de Filosofia i Ciències Socials (IEC).

— IEC, 1 de març. Homenatge a Xavier Carbó i Maymí (1893-1918), en reconeixement de la seva contribució al *Diccionari general de la llengua catalana*. Organització: IEC.

— IEC, 8 de març de 2018. Sessió en memòria de Pere Verdaguer i Juanola (1929-2017). Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 12 de març. Sessió conjunta dedicada a Carme Massana: «La geografia crítica i l'economia crítica a Catalunya», a càrrec d'Horacio Capel, catedràtic; Amador Ferrer, urbanista; Oriol Nel·lo, geògraf; Francesc Roca, economista, i Antoni Montserrat, economista. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC) i Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Seu d'Enginyers Industrials de Catalunya (EIC) (Barcelona), 10 de maig. Homenatge de l'enginyeria a Pompeu Fabra, dins l'Any Pompeu Fabra que celebra el 150è aniversari del naixement de Pompeu Fabra (1868-1948), en què

participaren M. Teresa Cabré i Mercè Lorente, membres de l'IEC, entre d'altres. Organització: EIC, amb la col·laboració de la Fundació puntCAT, la Fundació Caixa d'Enginyers, la Fundació Torrens Ibern, la UPC i l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona.

— IEC, 31 de maig. Homenatge a Josep Miquel Vidal (1939-2013), amb la conferència de Pepe Pardo-Tomás (CSIC-IMF) «La darrera aposta intel·lectual de Josep Miquel Vidal: com construir la història de la medicina de Menorca», i la semblança d'Antoni Roca Rosell (IEC-UPC) «Josep Miquel Vidal, historiador de la ciència». Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i Institut Menorquí d'Estudis, amb el suport de la Fundació Enciclopèdia de Menorca, la Societat Catalana de Física i les Seccions de Ciències Biològiques i de Ciència i Tecnologia de l'IEC.

— IEC, 13 de juny. Conferència: «Josep M. Llompart: apunts de sociolingüística», en homenatge a Josep M. Llompart (1925-1993), que fou membre de la SF, dins les activitats de l'Any Llompart 2018. Organització: IEC i DGPL de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports del Govern Balear.

— Institut Lluís de Peguera de Manresa, 5-10 de juliol. Commemoració dels cinquanta anys de creació de la UCE: *50 Universitat Catalana d'Estiu. I, tan-*

mateix, la remor persisteix. Organització: UCE.

— IEC, 13 de juliol. *Homenatge a Josep M. Llompart (1925-1993)*. Amb motiu dels vint-i-cinc anys de la seva mort, la SF li dedicà un homenatge en la primera part de la reunió plenària. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

Concerts

Cicle *Música al claustre* 2017: «Cent anys del llegat científic i musical de Felip Pedrell»:

- 14 de setembre. «La puresa de la música instrumental», amb el Trio Arriaga.

- 22 de novembre. «La dimensió europea de Felip Pedrell», amb la soprano Marta Mathéu i el pianista Albert Guinovart.

— IEC, 6 de març. Concert de Lúdia Pujol en la Setmana de les Dones 2018: *Polorum Regina. La dona com a referent de la llibertat*. Organització: Academia Europaea - Barcelona Knowledge Hub.

Cicle *Música al claustre* 2018: «Cobles i capelles»:

- 27 de juny. «Música del Renaixement a Catalunya», amb De Canendi Elegantia.

- 5 de juliol. «Ministrers catalans d'abans del 1714. Música escrita i recordada dels segles XIII-XVII», amb La Caravaggia.

• 12 de juliol. «El so català essencial. Tradició i modernitat», amb la Cobla Catalana dels Sons Essencials.

Altres

— IEC, 11 de setembre. Celebració de la Diada Nacional de Catalunya, amb el discurs patriòtic a càrrec de Carles Boix, l'actuació de la companyia musical Xuriach, visites guiades a la Casa de Convalescència i una ofrena floral a Rafael Casanova. Organització: IEC.

— Jardí Mercè Rodoreda (IEC), 28 de setembre. Dia Internacional de la Traducció, amb lectura pública de traduccions. Organització: IEC i Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC).

— IEC, 2 d'octubre. Sessió audiovisual: «Reptes en fotografiar amfibis i rèptils a Llatinoamèrica», a càrrec de Cèsar Barrio Amorós. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 10 d'octubre. Cicle: *A l'IEC llegim Rodoreda*, lectura en veu alta de l'obra *La meva Cristina i altres contes*, de Mercè Rodoreda. Organització: IEC.

— IEC, 25 d'octubre. Trobada entre la doctora Sandra Díaz, Premi Ramon Margalef d'Ecologia 2017, i els estudiants de batxillerat de la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC). Organització: XESC i IEC.

— Llibreria Libros (Sant Vicent del Raspeig), 28 d'octubre. Club de lec-

tura en valencià, amb l'obra *El setè àngel*, de David Cirici, Premi Sant Jordi 2016. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 13 de novembre. 22a Setmana de la Ciència a Catalunya (SC17), inauguració amb les intervencions d'Arcadi Navarro, secretari d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya; Antoni Esteve, president de la FCRI, i Joandomènec Ros, president de l'IEC; amb la conferència inaugural a càrrec de Miquel Puig, director general del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC), titulada «Paradoxes turístiques», i amb la taula rodona «El model de turisme a la Catalunya del segle XXI». Organització: Generalitat de Catalunya i FCRI, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 17 de novembre. Viquimarató de Biologia Barcelona 2017. Organització: Seccions de Biologia Computacional i Bioinformàtica, Biologia Molecular, Genòmica i Proteòmica, i Microbiologia de la Societat Catalana de Biologia (IEC), amb la col·laboració d'Amical Wikimedia.

— IEC, 23 de novembre. Disputatio de Barcelona 2017: «Supercomputers: an instrument for science, technology and the progress of society», amb Mateo Valero, director del Barcelona Supercomputing Center, i Alison Kennedy, directora de l'STFC Hartree Centre (Regne Unit). Organització: Academia Europaea.

— IEC, 27 de novembre. Esmorzars FOCIR. Ferran Mascarell pronuncïà la xerrada «La diplomàcia cultural: una eina de projecció internacional». Organització: Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR).

— IEC, 28 de novembre. Sessió audiovisual: «Hornstrandir. Rere les petjades de la guineu àrtica», amb Marta Bretó i Tato Rosés. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Menorca, 17 de gener. Diada del Poble de Menorca 2018. El president de l'IEC assistí als actes de la Diada del Poble de Menorca 2018, en què també es posà punt final als actes de l'Any Internacional Pasqual Calbó. Organització: Departament de Cultura i Educació del Consell Insular de Menorca.

— Llibreria Libros 28 (Sant Vicent del Raspeig), 27 de gener. Club de lectura en valencià: *Vindrà la mort i tindrà els teus ulls*, d'Urbà Lozano (Premi Enric Valor de novel·la 2016). Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— IEC, 9 de febrer. Dia Internacional de les Dones i les Nenes en la Ciència 2018. Organització: BGSMath i Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— Museu de Ciències Naturals de Barcelona, 7 de març. Setmana de les Dones 2018: «Dona, ciència i cultura: una connexió simbiòtica». Projecció del docu-

mental *Symbiotic Earth: How Lynn Margulis rocked the boat and started a scientific revolution*, dirigit per John Feldman i produït per Susan Davies. Organització: Academia Europaea.

— Llibreria Libros 28 (Sant Vicent del Raspeig), 24 de març. Club de lectura en valencià: *Pell de seda*, de Vicent Sanhermelando. Organització: Delegació de l'IEC a Alacant.

— Pati de l'IEC, 12 d'abril. «Rodoreda a l'IEC», espectacle de dansa i text *Entre viatges i flors*, de Natàlia Vignatti i Jordi Ribot Thunnissen; lectura de *Cartes de guerra i d'exili (1934-1960)* i una visita al jardí Mercè Rodoreda. Organització: Fundació Mercè Rodoreda i IEC.

— Palau Pams (Perpinyà), 23 d'abril. Celebració de la Diada de Sant Jordi a Perpinyà, amb el pregó a càrrec del president de l'IEC, Joandomènec Ros, i una actuació de Muriel Perpigna. Organització: Casa de la Generalitat a Perpinyà i Ajuntament de Perpinyà.

— IEC, 23 d'abril. Diada de Sant Jordi a l'IEC, amb jornada de portes obertes i visites guiades a la Casa de Convalescència i al jardí Mercè Rodoreda. Organització: IEC.

— UB, 25 d'abril. Tercer Certamen d'Oratòria, amb la participació d'alumnes d'ESO i de batxillerat, en qualsevol de les tres llengües: català, castellà i anglès. Organització: Grup Promotor Santillana, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— IEC, 16 de maig. Commemoració del Dia Internacional de la Llum, amb Joan Antoni Solans, president de la SECCT (IEC); Joan Parellada, president de la SCF (IEC); M. Àngels Garcia Bach, de la SCF (IEC); Ramon Vilaseca, de la UPC; Javier Tejada, de la UB; Santiago Vallmitjana, de la SCF, i Ricard Guerrero, de l'AE-BKH. Organització: Acadèmia Europaea i Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 18 de maig. VídeoMAT 2018. Projecte en què els estudiants creen vídeos en què es responen preguntes que posen de manifest aplicacions de les matemàtiques o la presència d'aquesta ciència en l'entorn. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— Bilbao, 8 de juny. Ruta Pompeu Fabra a Bilbao, als espais principals dels deu anys que hi va viure: l'estació d'Abando, el carrer d'Espartero, l'antic Hotel Torrónregui, l'Escola d'Arts i Oficis..., amb una visita a la Biblioteca de la Diputació Foral de Biscaia i la conferència de Miquel Gorrotxategi: «Nombres vascos, de la prohibición al éxito». Organització: IEC, Ruta Pompeu Fabra, Càtedra Pompeu Fabra de la UPF, amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Diputació Foral de Biscaia.

— IEC, 20 de juny. Taller sobre ciència oberta. Temes: els conductors del canvi: dades fidels i accés obert, la ciència ciutadana i obrir la ciència i la gestió d'un

canvi cultural. Organització: Scientific Knowledge Services en cooperació amb el Barcelona Knowledge Hub de l'Acadèmia Europaea.

— IEC, 28 de juny. Sessió audiovisual del grup de treball: «L'Anella Verda de Manresa», a càrrec d'Ignasi Cebrian, dins del grup de treball de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura. Organització: ICHN (IEC).

— Ajuntament de Benlloc (Plana Alta), 12-14 de juliol. Festival Feslloch, amb artistes convidats com els Catarres, Buhos o Cesk Freixas. Organització: Ajuntament de Benlloc i Escola Valenciana - Federació d'Associacions per la Llengua, amb la col·laboració de l'IEC i altres entitats.

— Parlament de Catalunya, 23 de juliol. Constitució del Consell Assessor del Parlament sobre Ciència i Tecnologia (CAPCIT); amb l'assistència de Joan Domènec Ros, president de l'IEC; David Serrat, secretari científic de l'IEC, i Àlicia Casals, vicepresidenta de la Secció de Ciències i Tecnologia. Organització: Parlament de Catalunya.

— Monestir de Montserrat, 11 d'agost. Lliurament a l'abat de Montserrat del llibre *Escrits dispersos d'història*, d'Hilari Raguier, editat per l'IEC. Hi anà el president de l'IEC, acompanyat del president de la SCEH, Jaume Sobrequès; de l'historiador Josep Figueres, i de membres de la Junta de la SCEH. Organització: IEC.

Difusió

Servei de Documentació i Arxiu de l'IEC

El fons documental i arxivístic de l'Institut d'Estudis Catalans és gestionat pel Servei de Documentació i Arxiu. D'una banda, la biblioteca està formada per les publicacions pròpies de l'IEC, que es cataloguen i es buiden bibliogràficament, i també per diversos fons especialitzats bàsicament en llengua i literatura. D'altra banda, l'Arxiu està format per dos conjunts documentals clarament diferenciats: la documentació històrica i administrativa que ha generat la mateixa institució des dels seus inicis (l'any 1907) fins ara, i nombrosos fons que corresponen a arxius d'entitats i arxius personals de membres de l'Institut i de personalitats destacades de la cultura catalana.

Amb l'objectiu de disposar d'un catàleg informatitzat que faciliti la conservació i la preservació, l'accés, la consulta i la difusió de la totalitat de la documentació que conté l'Arxiu de l'IEC, cada curs s'actualitza una base de dades documental que vol ser una eina de recerca, tant per a l'activitat interna de l'Institut com per als investigadors externs.

Llegats de l'Arxiu

ARXIU DE MEMBRES DE L'IEC

Fons Ramon d'Abadal i de Vinyals*

Fons Ramon d'Alòs-Moner i de Dou

Fons Antoni M. Badia i Margarit

Fons Lluís Faraudo i de Saint-Germain

Fons Pompeu Fabra de Jordi Mir

Fons Maria Teresa Ferrer i Mallol

Fons Salvador Giner de Sociologia

Fons Francesc Martorell i Trabal*

Fons Manuel Mundó i Marcet

Fons Lluís Nicolau d'Olwer*

Fons Josep Roca-Pons*

Fons Jaume Serra i Hünter

* El quadre de classificació d'aquest fons es pot consultar a <https://arxiu.iec.cat>.

Fons Josep de C. Serra i Ràfols*
Fons Ferran Soldevila*
Fons Miquel Tarradell*
Fons Esteve Terradas*
Fons Josep Vallverdú i Aixalà - Jordi Rubió i Balaguer [correspondència]

ALTRES FONDS

Fons Amics de l'Art Vell
Fons Eduard Artells i Bové
Fons Josep M. Batista i Roca
Fons del Congrés Internacional d'Arqueologia Clàssica (XIV: 1993: Tarragona)
Fons Editorial Pedagògica / APEC
Fons Estrella Casas
Fons de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer
Fons Masriera
Fons Isidra Maranges i Prat
Fons Patxot
Fons Joan Prat (Armand Obiols)
Fons Mercè Rodoreda
Fons Subias i Galter
Fons Estanislau Tomàs. La Farga Catalana

Llegats rebuts durant el curs 2017-2018

L'Institut d'Estudis Catalans ha rebut els fons següents:

- **El Fons Rafael de la Torre Boronat (data: 16 de febrer de 2018)**

Rafael de la Torre Boronat fa donació a l'IEC del seu fons toponímic, que aplega els reculls toponímics de Santa Maria de Merlès i de Barruera —avui encara inèdits— i molta informació sobre la toponímia de l'Alt Urgell, del Pallars Jussà i de bona part dels Pirineus, a més d'una cartografia molt rica.

* El quadre de classificació d'aquest fons es pot consultar a <https://arxiu.iec.cat>.

• **El Fons Josep Jané i Solà (data: 25 de juny de 2018)**

La família de Josep Jané i Solà fa donació a l'IEC del seu fons documental relacionat amb la seva activitat acadèmica i especialment amb la seva important tasca a la Societat Catalana d'Economia.

Consultes rebudes

Durant l'any 2017 es van dur a terme 345 consultes al Servei de Documentació i Arxiu i, durant el 2018, 274 (fins a setembre).

Material digitalitzat per a la preservació i difusió

L'any 2017 s'han obtingut 14.400 imatges, procedents de la digitalització de les sèries documentals de l'Arxiu de l'IEC següents: «Premis de l'IEC (1a part)», «Cursos» i «Jocs Florals».

L'any 2018 s'han obtingut 3.200 imatges, procedents de la digitalització de les sèries documentals de l'arxiu de l'IEC següents: «Originals de la *Miscel·lània Pompeu Fabra*» i «Originals de la *Miscel·lània Puig i Cadafalch*».

Materials publicats a l'Arxiu Digital de l'IEC

L'objectiu de l'Arxiu Digital de l'Institut d'Estudis Catalans (arxiudigital.iec.cat/adiec) és facilitar la preservació i la consulta de la documentació d'interès històric o científic conservada o generada per l'IEC. És un arxiu obert que va creixent amb la incorporació de noves col·leccions, i la documentació que s'ofereix en suport digital també es conserva en paper o en altres suports tradicionals.

Sèries de l'Arxiu de l'IEC

- Actes generals del Ple
- Actes de la Secció Històrico-Arqueològica
- Actes de la Secció de Ciències
- Actes de la Secció Filològica
- Actes de la Secció de Filosofia i Ciències Socials
- Anuaris inèdits
- Memòries inèdites
- Fotografies de membres

Altres fons

- Fons Esteve Terradas (inventari)
- Fons Mercè Rodoreda (mostra)

Pàgines web publicades

- Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans (*www.iec.cat/arxiu*)
- Espai Pompeu Fabra (*pompeu-fabra.espais.iec.cat*)
- Espai Patxot (*patxot.espais.iec.cat*)

VIII. Societats filials

Les societats filials tenen per objectiu el conreu d'una o de diverses especialitats científiques o culturals. Són part integrant de l'estructura acadèmica i organitzativa de l'IEC com a entitats autònomes, i estan adscrites a una de les cinc seccions.

Les societats filials es regeixen per una reglamentació pròpia. Els presidents de les societats filials, durant l'exercici reglamentari de llur càrrec, assisteixen a les reunions de la Secció corresponent i als plens de l'Institut.

El president de l'IEC, els presidents de les societats filials i els delegats que hi té l'Institut constitueixen la Comissió de les Societats Filials, la qual s'ha de reunir, com a mínim, una vegada l'any per tractar els afers d'interès comú.

A continuació hi ha la relació d'activitats de les societats, ordenades segons l'any de creació.

Institució Catalana d'Història Natural

Any de fundació: 1899*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOAN PINO VILALTA
 Vicepresidència: PERE LUQUE PINO
 Secretaria: EULÀLIA COMAS LAMARCA
 Tresoreria: ROSER CAMPENY VALLS
 Vocalia: ÒSCAR ALOMAR KURZ
 JAUME AYGUADÉ AYGUADÉ
 FERRAN CLIMENT COSTA
 XAVIER ESCUTÉ GASULLA
 ORIOL OMS LLOBET
 JULI PUJADE-VILLAR
 DELFI SANUY CASTELLS
 FERRAN SAYOL ALTARRIBA
 Delegat de l'IEC: JOAQUIM GOSÁLBEZ NOGUERA

Representants de les delegacions i grups de treball:

Delegació del Bages: FLORENCI VALLÈS SALA
 Delegació d'Osona: GUILLEM BAGARIA MORATÓ
 Delegació de la Franja de Ponent: ÀNGEL ROMO DIEZ
 Delegació de la Garrotxa: XAVIER OLIVER MARTÍNEZ-FORNÉS
 Delegació de la Serralada
 Litoral Central: JORDI CORBERA BENEDICTO
 Representant del grup de treball
 Oxygastra: PERE LUQUE PINO
 Representant del grup de treball
 SCFN: IGNASI CEBRIAN ÈSTER
 Representant del grup de treball
 GOC: LLUÍS SALVADOR MARTÍNEZ
 Grups de treball: Oxygastra, Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya
 Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)
 Espais Naturals Protegits
 Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)

Societats adherides:	Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà Grup Mineralògic Català Societat Catalana de Lepidopterologia Societat Catalana de Micologia Estació Biològica de l'Aiguabarreig Associació Ibèrica de Mirmecologia Associació Catalana de Malacologia Objectiu Natura, Associació de Fotògrafs de Natura de Catalunya Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals de Barcelona Museu de Ciències Naturals de Barcelona Societat Catalana d'Herpetologia Centre Excursionista de Terrassa Associació Montphoto Consorti dels Espais Naturals del Delta del Llobregat El Cau del Cargol Xarxa de Custòdia del Territori
Nombre de socis:	1.046

* Aquesta institució és filial de l'IEC des del 1915.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) al llarg del curs 2017-2018:

Cursos naturalistes

Es van oferir aquests cursos teoricopràctics, d'acord amb el calendari següent:

— 28 i 29 d'abril: *El riu Corb. Natura i paisatge*, impartit pels biòlegs Andreu Serés i Delfí Sanuy, de la Universitat de Lleida. Va consistir en un itinerari geològic, botànic, ambiental i humà des de la part alta de la vall del Corb fins al final del riu.

— 5 i 6 de maig: *La gestió de les poblacions d'amfibis*, a càrrec del tècnic

de fauna Diego Martínez Martínez (Forestal Catalana). Es van impartir sessions teòriques entorn de l'afectació antròpica a les poblacions d'amfibis, la gestió davant del canvi climàtic i de les malalties emergents, els urodels i els anurs, i es van fer sortides de camp a la serra de Cardó i a la serra del Montsià.

— 12 i 13 de maig: *Aus rapinyaires. Identificació, sexat i datat*, amb Fran Trabalon i Àlex Ollé, autors de la *Guia de rapinyaires de Catalunya*. En les sessions teòriques es van abordar les característiques generals dels rapinyaires i la seva muda, i la identificació, el sexatge i la datació dels falconiformes i dels accipitri-formes. I les sortides de camp es van fer per la vall d'en Bas i pel pla de Tortellà.

— 19 i 20 de maig: *El permès i el triàsic als Pirineus. El registre de la major extinció a la Terra*, impartit per Eudald Mujal i Josep Fortuny, de l'Institut Català de Paleontologia. Les sortides de camp es van fer al mirador de Rubió, a la rodalia del despoblat de Santa Creu de Llagunes, al Port del Cantó i al jaciment paleontològic de Guils del Cantó.

— 9 i 10 de juny: *Cigales de Catalunya*, amb Stéphane Puissant, de l'Institut de Sistemàtica, Evolució i Biodiversitat del Museu Nacional d'Història Natural de París. Curs impartit a la Jonquera, en francès i amb traducció simultània al català, que va versar sobre l'enregistrament i l'anàlisi de les emissions sonores de les diferents espècies de cigala.

— 29 de juny - 1 de juliol: *L'evolució del paisatge als Pirineus*, a càrrec dels investigadors del Grup de Recerca en Àrees de Muntanya i Paisatge (Universitat Autònoma de Barcelona) Raquel Cunill, Ermengol Gassiot, Albert Pèlach, Aaron Pérez Haase, Ramon Pérez Obiol, Joan Manuel Soriano i Josep Ventura. Les sortides de camp es van fer a la Ribera d'Aiguamòg (Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici), als Clots de Rialba (Parc Natural de l'Alt Pirineu) i a la Mata de València (Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici).

Altres activitats

— 21 de novembre: XIV Jornada CREA- AF-SCB-ICHN. Activitat coorganitzada amb el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) i la Societat Catalana de Biologia, amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya (Pla Anual de Transferència Tecnològica), en què investigadors i gestors mediambientals interessats en les invasions biològiques van reflexionar sobre la integració de la recerca i la gestió per abordar millor el problema. Es van oferir vuit ponències, entre les quals, per exemple, «Què caracteritza una espècie invasora d'èxit?», de Daniel Sol (CREAF); «Per què hi ha hàbitats i regions més envaïts que d'altres?», a càrrec de Joan Pino (CREAF i ICHN); «Impactes i gestió de les invasions a les aigües continentals», per Emili García-

Berthou (Universitat de Girona, UdG), i «Les invasions marines a Catalunya: impactes actuals i futurs», a càrrec d'Emma Cebrián (UdG). També es va obrir una taula rodona titulada *Invasions biològiques: sinergies i discrepàncies entre recerca i gestió*, en què van participar Carles Ibáñez (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries), Frederic Bartumeus (CREAF), Ricard Casanovas (Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya), Antoni Munné (Agència Catalana de l'Aigua), Montse Vilà (Estació Biològica de Doñana del CSIC), Maria Guirado (Diputació de Girona) i, com a moderador, Joan Pino. Es va dur a terme a la seu de l'IEC.

— 11 de maig: xerrada *La Institució Catalana d'Història Natural o l'exercici del naturalisme en ple segle XXI*, a càrrec del president de la ICHN, Joan Pino. Es va organitzar conjuntament amb la Delegació de l'IEC a Castelló i amb l'associació Ateneu de Natura, i va tenir lloc a la sala d'actes de la Llotja del Cànem de Castelló de la Plana.

— 24 de maig: jornada *Els reptes d'una nova governança del patrimoni natural a Catalunya*. Va ser coorganitzada amb el col·lectiu PatNatCat (Patrimoni Natural de Catalunya) i celebrada a la seu de l'IEC.

— 3 de juny: sortida *Biodiversitat i ciutat*, guiada per Joan Bernat Martín i Octavi Borrueu, del Programa de Biodiversitat de l'Ajuntament de Barcelona, i

Sergi Garcia, de l'associació Galanthus. Es va visitar el viver municipal de plantes Tres Pins de Barcelona per conèixer de prop exemples d'actuacions en favor de la biodiversitat en jardins i zones verdes urbans, amb amfibis, ratpenats, insectes, orquídiades, algues...

Col·laboracions

— 17 de novembre: conferència «Millorem el nostre benestar. Descobreix els beneficis per a la salut de viure a prop de la natura», per Mireia Gascón (investigadora postdoctoral al Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental). Sessió emmarcada en la 22a Setmana de la Ciència i que, amb motiu de la celebració de l'Any Internacional del Turisme Sostenible per al Desenvolupament, es va centrar en el turisme sostenible. Va ser organitzada pel Museu de les Terres de l'Ebre i duta a terme a la seva seu (Amposta).

— 18 d'abril: presentació de la Biomarató 2018, a la seu de l'IEC. La Biomarató és el City Nature Challenge (competició entre ciutats d'arreu del món per a obtenir el màxim d'observacions de biodiversitat local) de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i l'organitzen el CREAM, l'Institut de Ciències del Mar del CSIC (ICM) i Ciència en Societat.

— 28 de juny: jornada *Observem el canvi climàtic seguint els ritmes de la natura*. Va ser organitzada pel CREAM i Ritme Natura, i duta a terme a la seu de l'IEC.

Grup Mineralògic Català

Conferències mineralògiques de tardor

Aquest curs es van oferir les conferències següents: «Invitació a cinc espais insòlits del patrimoni geològic català», a càrrec del geòleg Isaac Camps (27 d'octubre a la seu de l'IEC); «Meteoritos. Origen, historia y composición mineralógica. Meteoritos característicos catalanes y del resto de la península Ibérica», de l'expert en meteorits José Vicente Casado (17 de novembre a la seu de l'IEC); «La geología de la sal», per Marc Campeny, conservador de mineralogia al Museu de Ciències Naturals de Barcelona (24 de novembre a la Biblioteca Popular P. Fidel Fita d'Arenys de Mar); «Formes actuals de documentació, catalogació i conservació preventiva de les col·leccions de mineralogia i petrologia al Museu de Ciències Naturals de Barcelona», a càrrec de Yael Díaz i Marc Campeny, conservadors de petrologia i mineralogia d'aquest museu (1 de desembre al Castell dels Tres Dragons, Barcelona), i «Mineria i patrimoni miner català. Inventari i avaluació de museus i parcs geològics. Estratègies a seguir per a la conservació i divulgació científica», de Josep M. Mata, catedràtic de geologia i mineralogia a la Universitat Politècnica de Catalunya (15 de desembre a la seu de l'IEC).

Grups de recerca participativa

D'ençà del 2010, la ICHN promou la realització de diversos projectes de recerca participativa, també anomenats *de ciència*

ciudadana, els quals estan oberts a la participació de tots els ciutadans interessats en l'estudi de determinats grups d'organismes d'un àmbit territorial concret. Actualment són actius els grups següents: orquídiades del Ripollès, orquídiades del Solsonès, orquídiades d'Osona, orquídiades de la Garrotxa, ortòpters de la Garrotxa, flora de la Garrotxa, papallones diürnes de la Garrotxa, coleòpters florícoles del Vallès Occidental i seguiment de les libèl·lules de Catalunya.

Els sistemes naturals del delta del Llobregat

L'estudi multidisciplinari del delta del Llobregat recull els resultats dels 23 equips de recerca que han estat treballant els darrers anys en aquest espai natural. En aquest curs s'ha dut a terme la revisió dels textos d'aquests articles i els treballs de maquetació previs a la seva publicació, en el que serà un nou volum de la sèrie «Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural».

Delegació d'Osona - Grup de Naturalistes d'Osona (GNO)

Cicle de descoberta dels sistemes naturals d'Osona

Cicle de sortides naturalistes guiades, co-organitzat amb el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis del Museu del Ter (CERM). Les sessions d'aquest curs van ser les següents: «Nit dels ratpenats» (22 de setembre a la riba del riu Ter a Manlleu),

«Anellament científic d'ocells» (30 de setembre al riu Mèder, a Vic), «Dia Mundial dels Ocells» (8 d'octubre al Parc del Castell de Montesquiu), «La geologia i els fòssils» (21 d'octubre a l'anticlinal de Bellmunt), «Els bolets» (11 de novembre per la zona de Sau-Guilleries), «Anellament científic d'ocells» (3 de març al meandre del Gelabert del riu Ter, a Manlleu), «Les roques d'Osona» (7 d'abril al laboratori del CERM, a Manlleu), «Dia Mundial dels Peixos Migradors» (21 d'abril a Manlleu, al riu Ter i al laboratori del CERM), «El bosc de ribera i la seva biodiversitat» (5 de maig al riu Gurri i a la font dels Frares), «Les orquídiess» (12 de maig al Pla de Puigtinyós), «Bioblitz Osona» (26 de maig al Pla de Savassona, a Tavèrnoles), «Les libèl·lules» (16 de juny al pantà de la Garvarresa, a Olost), «La vegetació» (30 de juny al Vidranès i al Collsacabra), «Les papallones» (7 de juliol en diversos indrets de la comarca d'Osona) i «Què ens diuen els fòssils?» (recorregut geològic pels voltants de Gurb i visita puntual al sud d'Osona, el 14 de juliol).

Altres activitats

— 28 de novembre: xerrada *Orquídiess de casa*, coorganitzada amb la Fundació Universitària Martí l'Humà. Va versar sobre les orquídiess que poblen els prats i les muntanyes de la Garriga i es va portar a terme al teatre de la Garriga El Patronat.

— 12 de desembre: xerrada *Descobrim les nostres orquídiess*, organitzada

conjuntament amb l'Aula d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de Centelles. Va girar entorn de les orquídiess que es troben a Centelles i va tenir lloc al Casal Francesc Macià d'aquest municipi.

— 19 de maig: 1a Trobada Nacional per a l'Estudi del Gat Salvatge o Gat Fer, celebrada al Museu Darder de Banyoles. Va reunir doctors, biòlegs, tècnics i aficionats que duen o han dut a terme projectes relacionats amb l'estudi d'aquest carnívor, i el GNO hi va exposar el projecte Gat Fer.

Projectes

A més de les activitats puntuals, es van realitzar diferents activitats de recerca al llarg de tot el curs, centrades en les temàtiques següents:

- Ocells Nidificants Escassos
- Gat Fer
- Atlas d'Orquídiess d'Osona
- Fonts

Delegació de la Serralada Litoral Central

Trobades científiconaturalistes

Xerrades mensuals coorganitzades amb l'Agrupació Científic-Excursionista de Mataró i dutes a terme a la seva seu, en què un expert ofereix una conferència i després s'obre un col·loqui amb els assistents. Les sessions d'aquest curs van ser les següents: «Deu anys de seguiment al Maresme: què ens diuen 30.000 papallones?», a càrrec del membre de la Delega-

ció Jordi Corbera (4 d'octubre); «Reserves marines, la seva gestió i les noves tècniques de seguiment de peixos», amb Eneko Aspillaga, investigador del Departament d'Ecologia de la UB (8 de novembre); «Conservació marina: l'estudi de l'ecologia del moviment de peixos litorals», també a càrrec d'Eneko Aspillaga (15 de novembre); «El genoma de l'oceà», amb Pablo Sánchez, de l'ICM (13 de desembre); «Aletes tallades i estómacs plens: evolució de la captura accidental de cetacis a les nostres costes», amb Manel Gazo, professor de zoologia i antropologia biològica a la UB (7 de febrer); «Conèixer els oceans amb la imaginació i l'observació: els recursos educatius del projecte *www.elmarafons.com*», a càrrec de Josep M. Gili, de l'ICM (7 de març); «El corb marí emplomallat a la costa del Maresme», per l'ornitòleg Enric Badosa (4 d'abril); «La platja de Blanes i el delta de la Tordera: passat, present i futur», amb Enric Sagristà, del Centre d'Estudis Avançats de Blanes (2 de maig), i «'Be water my friend'. Què fa Andrena, una fundació per a la vida aquàtica?», a càrrec d'Anna Gallés, fundadora d'Andrena (6 de juny).

Seminari 2018: «Tempus fugit»

Va comprendre set conferències, que es van oferir a la sala d'actes de Can Palauet (Mataró) d'acord amb aquest programa: «El temps no és el que sembla», a càrrec d'Eduard Salvador, professor de la Facultat de Física de la UB (27 de febrer);

«Temps i cultura: els orígens de la idea de temps a Occident», per Francis Garcia Collado, professor de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Internacional de Catalunya (13 de març); «Els ritmes circadianis a les persones i les seves implicacions en la salut», de Trinitat Cambras, professora de la Facultat de Farmàcia de la UB (14 de març); «Medicina regenerativa per a una població envellida: és el moment?», pronunciada per Joaquim Vives, del Servei de Teràpia Cel·lular del Banc de Sang i Teixits (15 de març); «Les migracions d'ocells: entre el temps i l'espai», impartida per Xavier Ferrer, professor de la Facultat de Biologia de la UB (20 de març); «El temps geològic, les memòries de la Terra», a càrrec d'Olga Margalef, del CREA (21 de març), i «El rellotge circadià i les plantes», amb Lluïsa Moysset, professora de la Facultat de Biologia de la UB (11 d'abril).

Així mateix, va incloure tres sortides de camp: «Mirant en el temps», observació astronòmica a Mataró amb Diego Rodríguez, de COSMOS, grup d'astronomia de Mataró (2 de març); «Comptant el temps a la natura», impartida al litoral mataroní pel professor del Departament d'Ecologia de la UB Francesc Sabater i per Marcos Fernández, del centre de recerca PLECO de la Universitat d'Anvers (10 de març), i «Quants milions d'anys calen per formar una muntanya?», itinerari geològic a Montserrat guiat per Olga Margalef, del CREA (24 març).

Altres activitats

— 7 d'octubre: sortida a les fonts de la Moreneta i de n'Homs, guiada per Jordi Corbera i Marcos Fernández, que van explicar com treballa l'equip del Projecte Fonts per mostrejar-les, quina informació se'n pot extreure i què s'hi pot trobar (brïòfits, pteridòfits, amfibis).

— 8 d'octubre: taller familiar sobre la vida a la bassa de Can Boet, impartit per Francesc Sabater i Aida Viza a Can Boet (Mataró).

— 4 de novembre: recollecció de bolets per a participar en la 33a Exposició de Bolets, que es va oferir del 4 al 10 de novembre darrere l'Ajuntament de Marató.

— 22 d'abril: sortida *Orquídies del Maresme*, coorganitzada amb el Grup Orquidològic de Catalunya amb l'objectiu d'observar espècies d'orquídia al Parc del Montnegre i el Corredor.

— 10 de maig: presentació del 28è volum de *L'Atzavara*, butlletí científic coeditat amb la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró. Els articles d'aquest volum, titulat *Sexe, desenvolupament i evolució*, recullen les ponències del seminari del mateix títol celebrat el curs anterior. Després de la presentació, duta a terme a la sala d'actes de Can Palaudet, Joan Lluís Pretus (Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB) va pronunciar la conferència «It takes two to tango».

— 17 de juny: itinerari *Descobreix i identifica les papallones del Mont-*

cabrer, a càrrec del membre de la Delegació Jordi Corbera. Va consistir en una ruta d'observació i identificació de papallones a Cabrera de Mar, des del punt d'informació turística de la Font Picant fins a la creu de Montcabrer.

Projectes

A més de les activitats puntuals, al llarg del curs es van realitzar diferents activitats de recerca, centrades en les temàtiques següents:

— Fonts

— Gat Fer

Delegació del Bages

Es van organitzar deu sortides a espais naturals de Catalunya, guiades pel geòleg Oriol Oms i els biòlegs Jordi Badia i Florenci Vallès. Les sortides, en què es van abordar qüestions de botànica, zoologia, ecologia i geologia, es van dur a terme d'acord amb aquest programa: travessa del Montsec d'Ares (Noguera i Pallars Jussà), el 7 d'octubre; les Salines i la Vajol (Alt Empordà), el 4 de novembre; de Castellfollit del Boix a Rajadell pel Cogulló de Cal Torre (Bages), el 2 de desembre; la serra del Corredor (Vallès Oriental), el 20 de gener; Portvendres-Cotlliure-Argelers (Rosselló), el 24 de febrer; el barranc de Montsor (Pallars Jussà), el 24 de març; el salt de Sallent i el santuari del Far (Osona i Selva), el 21 d'abril; el tossal de la Baltasana (Baix Camp), el 19 de maig; la fou de Bor (Cerdanya), el 16 de juny, i de Núria

a Toès per la vall de Carançà (Ripollès i Conflent), els dies 7 i 8 de juliol.

Delegació de la Garrotxa

Les activitats, generalment dutes a terme al Centre Cultural els Catòlics (Olot), van ser les següents:

Tertúlies Naturalístiques

Les Tertúlies Naturalístiques constitueixen un punt de trobada per a tothom interessat en el patrimoni natural de la Garrotxa. Les sessions d'aquest curs van ser aquestes: «Les últimes invasions. Són un perill per a la biodiversitat?», el 16 de novembre (50a Tertúlia); «Les 10 urgències. El coneixement del patrimoni natural a la Garrotxa», el 14 de desembre (51a Tertúlia); «Una mirada al passat. Com era la Garrotxa fa 60, 6.000 o 60.000 anys?», l'1 de febrer (52a Tertúlia); «L'abella Maia és un sírfid. Comunicació i divulgació del patrimoni natural», el 8 de març (53a Tertúlia); «Com es fa un naturalista», el 12 d'abril (54a Tertúlia); «Els arbres: natura *vs.* cultura», el 10 de maig (55a Tertúlia); «Ocells i cultura», el 14 de juny, amb Carlos Álvarez-Cros, que va presentar el seu llibre *Ocells i humans, o viceversa* (56a Tertúlia), i «La natura és cultura?» el 12 de juliol (57a Tertúlia).

Sortides de camp

— 16 de setembre: observació d'ortòpters des de Sant Julià de Cabrera fins al Coll de Faja.

— 17 de setembre: observació d'ortòpters des de la vall de Bianya fins a Rocacorba i Beget.

— 7 d'octubre: *Briòfits aquàtics*, a càrrec de Miquel Jover, botànic del Departament de Ciències Ambientals de la UdG.

— 16 i 17 de març: *Conèixer els amfibis de la Garrotxa*, amb Xavier Béjar. Activitat coorganitzada amb l'Agrupació Naturalista i Ecologista de la Garrotxa, que es va dur a terme a Olot.

— 20 i 21 d'abril: *Els fongs de la Garrotxa*, a càrrec d'Andrés Valverde, de la Societat Catalana de Micologia. Activitat coorganitzada amb el Museu dels Volcans d'Olot i duta a terme a la vall d'en Bas.

— 5 i 6 de maig: *Fotografiant la natura*, a càrrec dels fotògrafs Marc Homs i Pepi Compte. Es va portar a terme a Sant Feliu de Pallerols.

— 19 de maig: *Els briòfits del Puigsacalm (vall d'en Bas)*, també a càrrec de Miquel Jover.

— 9 de juny: *La teixeda de Can Turó (Sant Privat d'en Bas)*, amb Antònia Caritat Comte, de l'Institut de Medi Ambient de la UdG.

Viatges naturalistes pel món

Cicle de xerrades en què socis i sòcies de la Delegació expliquen i il·lustren amb fotografies les seves experiències en diferents indrets del món per donar-ne a conèixer la flora, la fauna, la geologia o el

paisatge. Aquest curs es va oferir la sessió «Viatge naturalista a les illes Hawaii», a càrrec de Carles Miguel i Carbonell (22 de juny).

Altres activitats

— 9 de febrer: conferència «Abelles silvestres, pol·linitzadors imprescindibles», del biòleg Narcís Vicens.

— 17 de febrer: XII Seminari sobre el Patrimoni Natural de la Garrotxa. Va comprendre deu ponències, mitjançant les quals es van presentar els resultats de treballs recentment acabats o en curs desenvolupats en l'àmbit de la Garrotxa. Entre altres qüestions, es van abordar la conservació dels processos naturals en la planificació de l'Alta Garrotxa, els brïofits dels boscos madurs de la Garrotxa, els canvis morfològics dels juvenils dels musclos d'aigua dolça i les cinc espècies de fauna exòtica invasores més problemàtiques de la Garrotxa.

— 12 de maig: observació i estudi de papallones nocturnes, al Parc Nou, la Moixina i el pla de Llacs (Olot). Es va col·laborar en aquesta activitat organitzada per l'Ajuntament d'Olot, el Consorci SIGMA i el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, inscrita en la 15a Nit de les Papallones a Catalunya i Andorra.

Projectes

A més de les activitats puntuals, al llarg de tot el curs es van realitzar diferents

activitats de recerca, centrades en les temàtiques següents:

— Orquídiades; papallones; ortòpters; ocells, flora i fongs

— Participació en la Xarxa Transfronterera FloraCat

Publicacions

Annals de la Delegació de la Garrotxa, núm. 8 (Seminari sobre el patrimoni natural de la Garrotxa, 2016).

Lithodora, novetats botàniques de la Garrotxa, 2015.

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)

Sessions audiovisuals de fotografia de natura

Les sessions d'aquest curs, en general portades a terme a la seu de l'IEC, van ser les següents: «Reptes en fotografiar amfibis i rèptils a Llatinoamèrica», a càrrec de l'herpetòleg Cèsar Barrio (2 d'octubre); «Hornstrandir. Rere les petjades de la guineu àrtica», amb Marta Bretó i Tato Rosés, socis de la SCFN (28 de novembre); «10 anys de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura», a càrrec d'Albert Masó i Paco Membrives, de la SCFN, i amb la col·laboració de MontPhoto (25 de febrer al Mas Muxach de Santa Coloma de Farners); «Sarek, el darrer racó salvatge d'Europa», amb els socis de la SCFN Tato Rosés i Marta Bretó (16 de març al Museu Arxiu de Vilassar de Dalt); «Young Nature Photographers. La mirada dels joves»,

impartida per Mònica Busquets (SCFN) i amb els germans Laura i Marc Albiac com a joves convidats (8 de maig), i «L'Anella Verda de Manresa», a càrrec del biòleg Ignasi Cebrian (28 de juny).

Col·laboracions

La SCFN va participar en l'organització de l'exposició «Paisatges geològics de Catalunya, una mirada fotogràfica a la geologia catalana», obra de Jordi Lluís Pi exhibida del 2 al 25 de març al Museu Arxiu de Vilassar de Dalt. La mostra està formada per una cinquantena de fotografies que cerquen apropar i donar a conèixer la diversitat del paisatge geològic de Catalunya. En la inauguració, a més de l'autor hi va intervenir el geòleg Isaac Camps, amb la conferència «Invitació a cinc indrets insòlits del patrimoni geològic de Catalunya».

Així mateix, es va col·laborar en el MontPhoto FEST 2017, la 21a edició del Festival Internacional de Fotografia de Natura. Es va celebrar entre els dies 6 i 8 d'octubre en diferents espais de Lloret de Mar i va comprendre un bon nombre d'activitats, entre les quals, per exemple, conferències, exposicions, concerts i el lliurament de premis del concurs internacional de fotografia MontPhoto 2017.

Exposicions

L'exposició «Focus on birds» es va exhibir al parc de Collserola de setembre a desembre.

Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)

El GOC (ICHN) va signar un conveni de col·laboració amb l'Institut Català d'Ornitologia perquè el món de les orquídiades s'incorporés com a nou grup taxonòmic (el primer de flora) a Ornitho.cat, portal de referència dels espais virtuals dedicats a l'intercanvi d'informació sobre les observacions d'ocells i altres grups de fauna. Així, doncs, les diferents bases de dades d'orquídiades de Catalunya s'han incorporat a una infraestructura sòlida que promou la incorporació de noves dades i en facilita la consulta. Així mateix, el GOC va organitzar aquestes activitats:

Sortides

Es van fer sortides d'observació d'orquídiades als indrets següents: plans de Sant Jordi (Baix Ebre), amb zones òptimes per a la prospecció d'*Anacamptis collina*, el 10 de març; Begur (Baix Empordà), el 25 de març; Montnegre-Corredor, sortida conjunta amb la Delegació de la Serralada Litoral Central, el 22 d'abril; pla de Puigtinyós, sortida conjunta amb el Grup de Naturalistes d'Osona, el 12 de maig; Puigsacalm i zones properes, el 2 de juny, i Sant Quirze Safaja (Moianès), dedicada a l'*Epipactis*, el 7 de juliol.

Altres activitats

— 19 de setembre: conferència «Las orquídeas de México», coorganitzada amb l'orquidiari de la Universitat Veracruzana de Mèxic i pronunciada per la seva coor-

dinadora, Rebeca Menchaca. Va tenir lloc a la seu de l'IEC.

— 28 d'octubre: Trobada Anual del GOC, al Centre Cívic de Calders. Va comprendre la presentació i explicació del funcionament d'Ornitho; l'exposició dels projectes de Flora Catalana, a càrrec dels seus membres Pere Barnola i Francesc Queralt; la projecció i el comentari d'imatges de sortides del GOC, i l'exposició de les fitxes identificatives del gènere *Epi-pactis*, per part del soci Jordi Llovera.

— 30 de maig: conferència «La vainilla, una orquídia ancestral», pronunciada a la seu de l'IEC per Rebeca Menchaca, coordinadora de l'orquidiari de la Universitat Veracruzana de Mèxic.

Exposicions

Del 3 al 12 de març es va exhibir l'exposició «Les orquídiades silvestres de Catalunya», al local de Foto Art Manresa, a Manresa.

Grup de treball Oxygastra, Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya

Reedició de la publicació *Les libèl·lules de Catalunya*, publicada per Brau edicions el juny de 2016.

Representació i participació

— Participació en les juntes rectores d'aquests espais naturals protegits: Alt Pirineu; Aiguestortes i Estany de Sant Maurici; Aiguamolls de l'Empordà; Cadí-

Moixeró; Zona Volcànica de la Garrotxa; Collserola; Capçaleres del Ter i el Freser, i Alta Garrotxa.

— Participació en diversos consells i comissions: Consell de Protecció de la Natura, Comissió de Política Territorial i Urbanisme de Catalunya, Consell Assessor de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre, Comissió Tècnica de Boscos Singulars, Consell de Caça i Consell de Pesca.

— Coordinació dels representants de l'IEC i de les seves societats filials en espais naturals protegits i comissions relacionades amb la conservació de la natura i el medi ambient.

— La ICHN és membre de la Xarxa de Custòdia del Territori.

— Es va signar el *Compromís ciutadà per a la Sostenibilitat-Agenda 21 de Barcelona*.

— Col·laboració amb les institucions signatàries de la *Declaració a favor del patrimoni natural de Catalunya* en el seguiment del seu compliment i en la realització d'altres activitats conjuntes.

— Participació en projectes europeus: Simwood i Groundtruth 2.0.

Premis

La ICHN va rebre el Premi Ateneu de Natura de Divulgació de les Ciències Naturals 2017. El guardó, atorgat per l'associació Ateneu de Natura, va ser recollit per Joan Pino, president de la ICHN,

en un acte públic celebrat l'11 de novembre de 2017 a l'hotel Intur de Castelló de la Plana.

Publicacions

Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 81 (2017).

Butlletí del Grup Orquidològic de Catalunya, vol. 1, any 2011-2015 (2017).

Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 132 (juliol-agost 2017); núm. 133 (setembre-octubre 2017); núm. 134 (novembre-desembre 2017); núm. 135 (gener-febrer 2018); núm. 136 (març-abril 2018); núm. 137 (maig-juny 2018); núm. 138 (juliol-agost 2018).

Societat Catalana de Biologia

Any de fundació: 1912

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 29 de novembre de 2017

Presidència:	JOSEP CLOTET ERRA
Vicepresidència 1a:	JORDI BARQUINERO MAÑEZ
Vicepresidència 2a:	MONTSERRAT COROMINAS GUIU
Secretaria general:	ROSA PÉREZ ROURA
Vicesecretaria:	CARLOS J. CIUDAD GÓMEZ
Tresoreria:	MARC MARTÍ-RENOM
Vocalia d'Acció Territorial:	ORIOL CABRÉ FABRÉ
Vocalia de Comunicació:	MARINA RIGAU RESINA
Vocalia d'Ensenyament:	CARLES GIMÉNEZ ESTEBAN
Vocalia de Publicacions i Lexicografia:	DOLORS VAQUÉ VIDAL
Vocalia de Seccions:	ALBERT JORDAN VALLÈS
Vocalia de Promocions:	EVA COLÀS ORTEGA
Vocalia d'Estudiants:	ORIOL IBORRA EGEA

A partir del 29 de novembre de 2017

Presidència:	MONTSERRAT COROMINAS GUIU
Vicepresidència:	JORDI BARQUINERO MAÑEZ
Secretaria general:	ROSA PÉREZ ROURA
Vicesecretaria:	CARLOS J. CIUDAD GÓMEZ
Tresoreria:	MARC MARTÍ-RENOM
Vocalia d'Acció Territorial:	ORIOL CABRÉ FABRÉ
Vocalia de Comunicació:	MARINA RIGAU RESINA
Vocalia d'Ensenyament:	JORDI MORRAL PENELLA
Vocalia de Publicacions i Lexicografia:	RICARD ROCA PASCUAL
Vocalia de Seccions:	ALBERT JORDAN VALLÈS
Vocalia de Promocions:	EVA COLÀS ORTEGA
Vocalia d'Estudiants:	ORIOL IBORRA EGEA

Delegat de l'IEC: RICARD GUERRERO MORENO

Coordinadors de les seccions especialitzades

Aqüicultura	NEREA ROHER (Universitat Autònoma de Barcelona)
Biofísica	PERE GARRICA (Universitat Politècnica de Catalunya)
Biologia Computacional i Bioinformàtica	RODERIC GUICÓ (Centre de Regulació Genòmica)
Biologia de Plantes	ANA I. CAÑO-DELGADO (Centre de Recerca en Agrigenòmica)
Biologia de la Reproducció	ENRIC RIBES (Universitat de Barcelona)
Biologia de Desenvolupament	FRANCESC CEBRIÀ (Universitat de Barcelona)
Biologia Evolutiva	JOSEFA GONZÁLEZ (Universitat Pompeu Fabra)
Biologia i Indústria	RAMON ROCA (Societat Catalana de Biologia)
Biologia Molecular	BERNAT CROSAS (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Biologia Molecular del Càncer	ORIOL CASANOVAS (Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge)
Biologia i Societat	MARIA FONTANALS (Universitat Autònoma de Barcelona)
Cromatina	ALBERT JORDAN (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Ecologia Aquàtica	RAMON MASSANA (Institut de Ciències del Mar)
Ecologia Terrestre	JOSEP MARIA ESPELTA (Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals)
Ensenyament	CARLOS GIMÉNEZ (Col·legi Sant Gabriel, Viladecans)
Estudiants	ORIOL IBORRA (Universitat de Barcelona)

Genòmica i Proteòmica	MARIO CÁCERES (Universitat Autònoma de Barcelona)
Microbiologia	JORDI MAS CASTELLÀ (Universitat de Barcelona)
Neurobiologia Experimental	CARLES SAURA (Universitat Autònoma de Barcelona)
Senyalització Cel·lular i Metabolisme	MARC CLARET (Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer - Centre Esther Koplowitz)
Virologia	SOFÍA PÉREZ DEL PULGAR (Hospital Clínic de Barcelona)
SCB a Alacant	IVAN QUESADA (Institut de Bioenginyeria d'Elx)
SCB a Lleida	M. ÁNGELES DE LA TORRE (Universitat de Lleida)
SCB a València	LLUÍS PASCUAL (Universitat de València)
SCB a Vic	JULITA OLIVERAS (Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya)
Nombre de socis:	1.644

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Biologia (SCB) durant el curs 2017-2018, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Assemblea general ordinària i sessió inaugural del curs

El 29 de novembre es va celebrar l'assemblea general ordinària de 2017, durant la qual, entre altres coses, es va renovar la

Junta Directiva de la SCB. Tot seguit es va inaugurar el curs amb la conferència «Cèl·lules mare en la salut i en la malaltia», que va anar a càrrec de Salvador Aznar (Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona). Va versar sobre la dependència de la funcionalitat de les cèl·lules mare respecte d'un relotge circadiari intern que està molt relacionat amb la dieta i els mecanismes epigenètics, i sobre la pertorbació d'aquest mecanisme durant l'envel·liment. Així mateix, el ponent va parlar

dels estudis que s'estan realitzant sobre l'impacte de la nostra dieta en les metàstasis en tumors humans. Al final de l'acte es va atorgar el títol de soci honorífic de la SCB a Joaquim Ramis, soci des de 1962, per la seva implicació i dedicació a la Societat.

Formació

— 5 d'octubre: seminari de biofísica *Monolayer model membranes: using a plethora of available methods to tackle interesting biological systems*, impartit per Christian Salesse, del Centre de Recerca CHU del Quebec - Universitat de Laval (Canadà). Va ser organitzat per la Secció de Biofísica de la SCB i dut a terme a la sala de conferències de l'edifici TR1 de l'Escola Superior d'Enginyeries Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC, Terrassa).

— 7 de novembre: seminari *Ús històric dels boscos a Catalunya i el seu significat davant els reptes del futur*. Activitat coorganitzada amb el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) per a debatre coneixements sobre l'ús històric que s'ha fet dels boscos de Catalunya i així comprendre millor el seu estat actual i la capacitat que tenen de respondre als canvis d'usos i de clima. Va constar de cinc ponències a càrrec d'experts: «Context socioeconòmic de l'ús dels boscos a Catalunya durant els darrers dos segles», per Enric Tello (Universitat

de Barcelona, UB); «Fonts documentals per a la prospecció de l'ús del bosc en època recent en relació amb la variabilitat climàtica», de Raquel Cunill (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB); «Ús dels boscos a l'edat mitjana: arqueologia i documentació», per Marta Sancho, Maria Soler i Rosa Lluch, de la UB; «Evolució històrica del bosc de Poblet», de Manel Martínez (autor del llibre *El bosc de Poblet, al llarg del temps*), i «Interpretació del paisatge actual de les valls de l'Alt Pirineu a partir de la història de l'ús del bosc», a càrrec d'Albert Pèlach (UAB). Per acabar, es va obrir una taula rodona en què van participar la majoria dels ponents i, com a moderador, Josep M. Espelta (CREAF), que va girar entorn de qüestions com ara la capacitat de resposta dels boscos davant de l'escenari climàtic més àrid a què ens aboquem.

Jornades

— 6 d'octubre: XIV Jornada d'Avanços en Ecologia. Activitat coorganitzada amb el Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB) i amb el Grup Excursionista Cultural i Alpinista. El programa va comprendre cinc ponències: «Functional ecology of insect communities in a changing world» (Xavier Arnan, CREAF), «The contribution of transposable elements to environmental adaptation» (Josefa González, Institut de Biologia Evolutiva), «Reconstructing the oceans of the past from changes in marine

ecosystems» (Isabel Cacho, Grup de Recerca Consolidat en Geociències Marines de la UB), «CONNECTe, Citizen Science serving biocultural diversity conservation» (Petra Benyei, Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals, ICTA) i «Anthropogenic lead in Amazonian wildlife» (Antoni Rosell-Melé, ICTA). La jornada va tenir lloc a la seu del CEAB i va ser moderada per Jordi Catalan (CREAF).

— 16 d'octubre: XII Trobada de la Xarxa MetNet. Jornada anual de la xarxa de grups de recerca en metabolisme MetNet (Metabolic Network), organitzada per la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme. En aquesta edició es van oferir cinc ponències: «Energy metabolism and weight control: Is the biggest loser the best loser?» (Eric Ravussin, Pennington Biomedical Research Centre), «Lipodystrophy: lessons for obesity research» (Marta Giralt, UB), «Adipose tissue mitochondria as a primary target of calorie restriction: implications on metabolic disease» (Josep Villena, Vall d'Hebron Institut de Recerca), «Lifestyle intervention in prepubertal children with high degree of obesity» (Marta Ramon-Krauel, equip de l'investigador Carles Lerín de la Fundació Sant Joan de Déu) i «Targeting brown adipose tissue in obesity and diabetes» (Laura Herrero, UB).

— 3 de novembre: RECAM 2017: «Unitat i diversitat en microbiologia». La Reunió Científica Anual de Microbiologia (RECAM), organitzada per la Secció de

Microbiologia de la SCB, s'adreça principalment als microbiòlegs del sector públic i de la indústria, però també als docents i professionals interessats en els avenços de la microbiologia i als estudiants de les diferents branques de les ciències de la vida i de la salut que es volen dedicar a la recerca microbiològica. L'objectiu és debatre els avenços recents en microbiologia, presentar i posar en contacte diversos grups dedicats a aquesta ciència i promoure activitats de col·laboració entre laboratoris, centres de recerca i universitats. El programa d'aquesta edició, la catorzena, va comprendre sis ponències, entre les quals, per exemple, «Helicobacter pylori: eines bioinformàtiques per trobar nous marcadors de virulència», a càrrec de Montserrat Palau (Departament de Biologia, Sanitat i Medi Ambient de la UB); «Com els bacteris poden esquivar la presència d'antibiòtics», per Susana Campoy (Departament de Genètica i de Microbiologia de la UAB), i «Treballant amb mosquits en Alta Seguretat Biològica: ser picat o no ser picat, vet aquí el problema», de Xavier Abad (Centre de Recerca en Sanitat Animal de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, CReSA-IRTA).

— 21 de novembre: XIV Jornada CREAM-SCB-ICHN. Activitat coorganitzada amb el CREAM i la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya (Pla Anual de Transferència Tecno-

lògica), en què investigadors i gestors mediambientals interessats en les invasions biològiques van debatre com es pot integrar la recerca i la gestió per abordar millor el problema. El programa va incloure vuit ponències, entre les quals, per exemple, «Què caracteritza una espècie invasora d'èxit?» (Daniel Sol, del CREAF), «Qui menja a qui? Les invasions biològiques com una peça disruptiva de les xarxes tròfiques» (Ignasi Bartomeus, de l'Estació Biològica de Doñana del CSIC, EBD-CSIC), «Models d'anàlisi de risc: eines per a la gestió d'espècies exòtiques» (Núria Roura-Pascual, del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya) i «Les invasions marines a Catalunya: impactes actuals i futurs» (Emma Cebrián, del Centre d'Estudis Avançats de Blanes, CEAB). Així mateix, es va celebrar una taula rodona que va portar per títol *Invasions biològiques: sinèrgies i discrepàncies entre recerca i gestió*, en què van participar Carles Ibàñez (IRTA), Frederic Bartomeus (CEAB-CREAF), Ricard Casanovas (Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya), Antoni Munné (Agència Catalana de l'Aigua), Montse Vilà (EBD-CSIC), Maria Guirado (Diputació de Girona) i, com a moderador, Joan Pino, president de la ICHN.

— 24 de novembre: XXIX Jornada de Biologia del Desenvolupament. Trobada anual de la comunitat que treballa en l'àmbit de la biologia del desen-

volupament a Catalunya, que ofereix a joves doctorands i postdoctorands l'oportunitat de presentar la seva recerca. El programa va incloure tres ponències d'experts convidats: «Decoding the hind-brain boundaries: from the genomic landscape to the cellular function», de Cristina Pujades (Universitat Pompeu Fabra, UPF); «Dynamic computer modeling to span the scales: from molecular circuits to organogenesis», a càrrec de James Sharpe (Centre de Regulació Genòmica, CRG), i «Mechanisms of morphogenesis of branched tubular structures: the case of the respiratory system of *Drosophila*», per Marta Llimargas (Institut de Biologia Molecular de Barcelona, IBMB). Així mateix, es van presentar onze comunicacions orals i es va oferir una sessió de pòsters. Va ser organitzada per la Secció de Biologia del Desenvolupament de la SCB.

— 4 de desembre: XVI Jornada de Virologia, organitzada per la Secció de Virologia de la SCB. Va comprendre tretze comunicacions orals i les ponències convidades següents: «HBV minichromosome regulation: a chromatin proteomics approach», de Barbara Testoni (Centre de Recerca en Cancerologia de Lió); «Opportunities and challenges of oncolytic viruses for cancer treatment», per Cristina Fillat (IDIBAPS, Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer); «Diagnosis and surveillance of imported arboviral diseases», a càrrec de Miguel J.

Martínez (Hospital Clínic de Barcelona), i «Emerging Flaviviruses: The West Nile virus as a model», de Juan Carlos Saiz (Institut Nacional d'Investigació i Tecnologia Agrària i Alimentària de Madrid).

— 13 de desembre: Jornada de Santa Llúcia 2017: «Salut mental, ciència i societat». Activitat destinada a acostar el coneixement científic actualitzat a periodistes i al públic general, que en aquesta edició es va dedicar a les malalties mentals. El programa va comprendre cinc ponències: «Visió clínica i epidemiològica de la malaltia mental a la nostra societat», de Lourdes Fañanas, investigadora principal del grup de recerca de la UB Gens i Ambient en la Comprensió de la Diversitat de la Conducta Humana i de l'Etiopatogènia de la Malaltia Mental; «Els estímuls estressants i el seu impacte psicopatològic segons les nostres bases biològiques», a càrrec d'Antonio Armario, investigador principal del grup de recerca de la UAB Neurobiologia de l'Estrès i l'Addicció; «Noves dianes terapèutiques per a tractar diferents trastorns mentals», per Francesc Artigas, professor d'investigació del grup de Neurofarmacologia de Sistemes de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques de Barcelona; «Impacte, risc i prevenció dels trastorns mentals», a càrrec de Beatriz Olaya, coordinadora del grup de recerca Impacte, Risc i Prevenció dels Trastorns Mentals, de la Fundació Sant Joan de Déu, i «Sensibilització social: salut mental i mitjans de comunicació»,

amb Ariadna Rogero, cap de premsa d'Obertament, i Francesc de Diego, activista contra l'estigma de la salut mental. Per acabar, Laura Castarlenas, graduada en biologia humana per la UPF, va conduir l'activitat «Desestigmatitzem-nos! La normalització de les malalties mentals», i es va obrir un torn de preguntes. Va ser organitzada per la Secció de Biologia i Societat de la SCB, amb la col·laboració de l'Associació Catalana de Comunicació Científica.

— 20 de desembre: V Jornada de Bioinformàtica i Genòmica. Les ponències convidades d'aquesta edició van ser: «From classical to runtime aware computer architectures», de Mateo Valero, director del Centre de Supercomputació de Barcelona; «Accurate prediction methods for variation interpretation», per Mauno Vihinen, professor del Departament de Ciència Mèdica Experimental de la Universitat de Lund (Suècia), i «Genome regulation during development transitions: generating robustness and precision», que va anar a càrrec d'Eileen Furlong, investigadora a la Unitat de Heidelberg (Alemanya) del Laboratori Europeu de Biologia Molecular. Així mateix, es van oferir sessions de pòsters i una quinzena de comunicacions orals. Va ser organitzada per la Secció de Bioinformàtica i Biologia Computacional de la SCB, l'Associació Bioinformàtica Barcelona i la Secció de Genòmica i Proteòmica de la SCB, i va tenir lloc a l'auditori de

l'Hospital Universitari Vall d'Hebron (Barcelona).

— 2 de febrer: XIII Trobada de la Xarxa MetNet. Jornada anual de la xarxa de grups de recerca en metabolisme MetNet, organitzada per la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme. Aquesta edició va comprendre les ponències «Epigenome-wide association study in pre-pubertal childhood obesity» (Pol Castellano, UB), «Metabolism of gut microbiota regulates DNA and histone modifications in host tissues» (Joan Miró Blanch, URV), «PBA treatment restores glucose metabolism and prevents pancreatic amyloid deposition» (Sara Pons, IDIBAPS) i «Marcadors d'estrès del reticle endoplasmàtic en placenta: relació amb el pes al néixer, i variables metabòliques i de composició corporal en el primer any de vida» (Emma Barroso, UB).

— 8, 12 i 14 de febrer: Dia de Darwin 2018. La Secció de la SCB a València va organitzar, conjuntament amb la delegació de l'IEC a València, Acció Cultural del País Valencià i altres entitats, tres activitats per commemorar el Dia de Darwin. Primerament, el dia 8 a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània, María Garcés i Javier Álvarez, membres del Comitè Assessor de Vacunes de l'Associació Espanyola de Pediatria, van oferir una sessió sobre les vacunes, amb motiu del centenari de la pandèmia de grip del 1918. El dia 12, el membre de l'IEC Jaume Bertranpetit va impartir el seminari *Nat-*

tural selection in functional pathways: an approach to evolutionary systems biology a la seu de l'³SysBio (Parc Científic de la Universitat de València, UV). Finalment, el dia 14, la premi Nobel de química 2009 Ada Yonath va pronunciar la conferència «What was first, the genetic code or its products?».

— 12 de febrer: *Noies al Lab!* Amb motiu del Dia Internacional de les Dones i les Nenes en la Ciència (11 de febrer), la Secció d'Estudiants de la SCB va organitzar aquesta jornada científica adreçada a nenes i noies per fomentar-los l'interès per les carreres científiques i tecnològiques. Es van oferir quatre tallers, en què es van presentar figures femenines que han destacat en el món de la ciència i les seves aportacions al coneixement actual: «Desxifrant el codi genètic amb Rosalind Franklin», «La biomedicina amb mosques de Christiane Nüsslein-Volhard», «Crea el teu propi univers amb Vera Rubin» i «Ada Lovelace ens ajuda a programar robots».

— 10 de març: VII Jornada de la Biologia a l'Ensenyament: «La biologia a l'aula i més enllà». En la setena edició d'aquesta jornada dirigida al professorat de biologia d'educació secundària, es van oferir dotze comunicacions orals per a intercanviar experiències innovadores i motivadores tant dins com fora de l'aula, una sessió de panells d'entitats que porten la biologia més enllà de l'aula, i la ponència «La Genètica del futur i els humans 2.0»

(a càrrec de Gemma Marfany, professora de genètica a la UB). Va ser organitzada per la Secció d'Ensenyament de la SCB i duta a terme a la sala d'actes del Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

— 16 de març: VIII Jornada de Cromatina i Epigenètica. Activitat organitzada per la Secció de Cromatina i Epigenètica de la SCB i el Barcelona Chromatin Club per a reunir els grups que treballen en aquest camp, amb l'objectiu que presentin i debatint resultats i promoure contactes i col·laboracions. El programa va comprendre vuit conferències dels ponents convidats, entre les quals, per exemple, «Nucleosomal DNA topology measured in vivo cracks the 'Linking Number Paradox'», de Joaquim Roca (IBMB); «HIV and the architecture of the human genome», a càrrec de Guillaume Filion (CRC); «Damage-responsive regulatory elements in regeneration», per la presidenta de la SCB, Montserrat Corominas (Departament de Genètica de la UB), i «Long range epigenetic remodeling in cancer», a càrrec de María José Barreiro (Centre Nacional d'Investigacions Oncològiques). Així mateix, una de les sessions va acollir el VIII Club de Cromatina de Barcelona, centrat en l'epigenètica de retroelements, i es van oferir comunicacions orals breus i sessions de pòster.

— 26 d'abril: *Systems biology, impact on immunology research*. Jornada coorganitzada amb la Societat Catalana d'Immunologia (SCI) amb motiu del Dia

de la Immunologia, que va comprendre les ponències «Understanding the static component of Systems biology: sequence variability from molecules to networks» (Xavier de la Cruz, del Vall d'Hebron Institut de Recerca) i «Coloring the book of life: genomic and epigenomic data integration» (Miguel Ángel Peinado, de l'Institut d'Investigació Germans Trias i Pujol). Va finalitzar amb una taula rodona amb els ponents que va dur per títol *Reptes en Systems Biology* i que va moderar el president de la SCI, Ricardo Pujol. Es va dur a terme a la seu de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears (Barcelona).

— 5 de maig: XIX Matinal de l'Evolució. La Secció de la SCB a València va participar en l'organització d'aquesta jornada d'actualització científica per al professorat de secundària i batxillerat, que es va celebrar a l'auditori Joan Plaça del Jardí Botànic de la UV. Va constar de tres ponències, «Petites grans transicions evolutives» (Santiago Elena, professor d'investigació a l'I²SysBio), «Grans transicions en les tecnologies de la informació» (Sergi Valverde, professor del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF) i «La genètica del futur i els humans 2.0» (Gemma Marfany, professora de genètica de la UB), i d'un debat general amb els ponents moderat pel delegat de l'IEC a València, Juli Peretó.

— 25 de juny: XVIII Jornada de Biologia Evolutiva. Activitat organitzada per la Secció de Biologia Evolutiva de la SCB per a promoure la interacció dels membres dels grups de recerca catalans que treballen en l'àmbit de la biologia evolutiva. Les ponències convidades d'aquesta edició van ser «Sex chromosome evolution in non-model organisms», de Beatriz Vicoso (Institut de Ciència i Tecnologia d'Àustria); «De novo gene evolution: fact or fiction?», per Mar Albà (Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques), i «Applying New-old methods to old-new questions: using Deep Learning to studying archaic introgression in the human genome», que va anar a càrrec d'Óscar Lao (Centre Nacional d'Anàlisi Genòmica). Així mateix, joves investigadors van oferir més d'una quinzena de comunicacions, la millor de les quals va ser premiada al final de la Jornada amb l'XI Premi Antoni Prevosti de Biologia Evolutiva.

— 11 de juliol: Tercera Nit de la Biologia. Iniciativa per a celebrar els avenços assolits el darrer any per les persones o institucions que es dediquen a les ciències biològiques dins del territori de parla catalana. L'acte va incloure el lliurament dels Premis de la SCB i es va dur a terme al paranimf de l'Edifici Històric de la UB.

Conferències

— 15 de novembre: «La vida que brolla a la foscor. Els orígens de la vida a la

Terra... i en el sistema solar», a càrrec del membre de l'IEC Ricard Guerrero i organitzada per la Secció d'Ensenyament de la SCB. Va versar sobre el descobriment dels microorganismes extremòfils, cosa que ha permès ampliar els límits de la vida i que fa pensar que aquesta «vida» de la Terra es podria haver donat en alguna altra part del sistema solar o en planetes que orbiten al voltant d'altres estrelles.

— 10 de gener: «El greix marró: què és i què el converteix en un aliat antiobesitat», a càrrec de Rosalia Rodríguez, professora al Laboratori de Biomedicina del Departament de Ciències Bàsiques de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la Universitat Internacional de Catalunya, i organitzada per la Secció d'Ensenyament de la SCB.

— 7 de febrer: «Els pèptids com a moduladors d'interaccions proteïna-proteïna», pronunciada per Ernest Giralt, catedràtic del Departament de Química Orgànica de la UB, i organitzada per la Secció d'Ensenyament de la SCB.

Cicle Bioquímica a la ciutat

Cicle d'activitats divulgatives coorganitzat amb la Societat Espanyola de Bioquímica i Biologia Molecular i amb la UPF en el marc del Congrés FEBS3+, el I Congrés de les Societats de Bioquímica i Biologia Molecular de França, Portugal i Espanya. Aquest congrés es va celebrar del 23 al 26 d'octubre a la Fira de Barcelona i, paral-

llement, es van dur a terme les sessions de *Bioquímica a la ciutat*.

El cicle es va encetar el dia 24 al CosmoCaixa amb la xerrada «Innate immunity: current concepts», a càrrec de Jules Hoffmann, guanyador del Premi Nobel de Medicina i Fisiologia l'any 2011 pels seus descobriments relacionats amb l'activació de la immunitat innata. La resta de sessions del cicle van consistir en taules rodones, la primera de les quals va tenir lloc el dia 25 a la Sala del Mercat de Santa Caterina i va dur per títol «Alimentació saludable i plaer» (hi van participar Josep Argilés, professor del Departament de Bioquímica i Biomedicina Molecular de la UB, juntament amb membres de la Fundació Àlicia, dedicada a la innovació tecnològica en cuina i a la millora dels hàbits alimentaris, i de la Fundació per a la Investigació del Vi i de la Nutrició). La segona taula rodona es va celebrar el mateix dia a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC; va dur per títol «Antibiòtics: per què els bacteris superresistents són la propera amenaça?» i hi van participar Jordi Vila (director de la Iniciativa de Resistència Antimicrobiana de l'Institut de Salut Global de Barcelona), Maria Milagros Montero (metgessa especialitzada en resistències als antibiòtics de l'Hospital del Mar); Domingo Gargallo-Viola (director científic d'ABAC Therapeutics), i, com a moderadora, Carolina Llorente (coordinadora acadèmica del Màster en Comunicació Científica, Mèdi-

ca i Ambiental de la UPF Barcelona School of Management). Finalment, el dia 26 va tenir lloc la darrera sessió, també a la Sala Pere i Joan Coromines, que va girar entorn de la «Manipulació genètica CRISPR» i en la qual van intervenir Lluís Montoliu (investigador del Centre Nacional de Biotecnologia del CSIC), Marc Güell (investigador principal de la UPF), María Casado (directora de l'Observatori de Bioètica i Dret de la UB) i, com a moderadora, Adelaida Sarukhan (redactora científica a l'Institut de Salut Global de Barcelona).

VIII Olimpíada de Biologia de Catalunya

Prova coorganitzada amb la majoria de les universitats catalanes i amb el Col·legi de Biòlegs de Catalunya, el CESIRE (Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa), el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya i el Seminari Permanent de Ciències Naturals. L'objectiu és estimular i implicar els estudiants de batxillerat en el desenvolupament de la biologia. La 8a edició es va celebrar el 3 de febrer en diferents espais de les universitats organitzadores, i el lliurament dels premis va tenir lloc el 16 de febrer a Sala Prat de la Riba de l'IEC. Els premiats amb la medalla d'or van ser Fèlix Haba (Institut Frederic Martí i Carreras de Palafrugell), Ignasi Folch (Institut Olivar Gran

de Figueres) i Arnau Ortiz (Centre d'Estudis Roca de Barcelona).

Altres activitats

— 17 de novembre: Viquimarató de Biologia Barcelona 2017. Activitat oberta a tothom interessat a ampliar els articles de la Viquipèdia amb diferents aspectes relacionats amb les ciències biològiques. Va ser organitzada per les seccions de la SCB de Biologia Computacional i Bioinformàtica, Biologia Molecular, Genòmica i Proteòmica, i Microbiologia, amb la col·laboració d'Amical Wikimedia.

Congressos

— 3 i 4 de maig: II Congrés de Biologia de la SCB. Va ser organitzat per les seccions d'Aqüicultura, Biofísica, Biologia del Càncer, Desenvolupament, Biologia Molecular, i Senyalització Cel·lular i Metabolisme, amb l'objectiu de posar en contacte investigadors de diferents àrees de recerca de casa nostra i, per mitjà de ponències, comunicacions orals breus i sessions de pòsters, presentar la recerca biològica que s'està fent als socis de la SCB, als estudiants universitaris i de doctorat, i a la comunitat científica en general. El primer dia es va dedicar a aqüicultura, biofísica i biologia del càncer, amb els investigadors Sonia Rey (Universitat de Stirling) i Joan Oca (UPC) com a ponents convidats. Les sessions de l'endemà van versar sobre biologia del desenvolupament i biologia molecular, i es va celebrar la 4a Reunió Anual Internacio-

nal de la xarxa MetNet, organitzada per la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme. A més, el Congrés va incloure les jornades anuals de les sis seccions organitzadores i les commemoracions del 25è aniversari de la Secció de Biologia Molecular i el 30è de la Secció de Biologia del Desenvolupament.

Col·laboracions en activitats d'altres entitats

— 20 i 21 d'octubre: XX Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, coorganitzat per la Fundació Alsina i Bofill i per Althaia, Xarxa Assistencial Universitària de Manresa, i celebrat al teatre Kursaal de Manresa.

— 25 i 26 d'octubre: Barcelona Conference on Epigenetics and Cancer: «Epigenetic mechanisms in health and disease». Congrés organitzat per l'Obra Social «la Caixa», Biocat, l'IBMB i l'Institut de Recerca contra la Leucèmia Josep Carreras, que es va portar a terme al CosmoCaixa Barcelona.

— 10 de novembre: Annual Proteomics Symposium 2017: «Unveiling the complexity of the cell proteome». Simposi organitzat pel CRG i celebrat a l'auditori del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

— 8-13 de juliol: 6th Ramon Margalef Summer Colloquia: «Ecology through the omics lens». Curs organitzat per l'Institut de Ciències del Mar i impartit a la seva seu (Barcelona).

Premis

A continuació es presenten els premis convocats per la SCB, inclosos en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC i lliurats durant la Segona Nit de la Biologia, celebrada l'11 de juliol de 2017 a la Casa de la Convalescència de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (Barcelona). En aquest acte, presentat pel divulgador i periodista científic Daniel Arbós, a més del lliurament dels premis i les presentacions dels treballs finalistes, van intervenir Miguel Beato del Rosal, fundador del CRG, guardonat amb el Premi a la Trajectòria Professional; Arcadi Navarro, secretari d'Universitats i Recerca de la Generalitat; Josep Clotet, president de la SCB; Armand Sánchez, vicerector de Recerca i Transferència de la UAB, que va actuar com a amfitrió; Gemma Tarafa, comissionada de Salut de l'Ajuntament de Barcelona, i Joandomènec Ros, president de l'IEC.

Premi Societat Catalana de Biologia a la trajectòria professional

Premi ofert a un professional rellevant en l'estudi de les ciències de la vida que hagi destacat per la seva trajectòria, que hagi contribuït d'una manera destacada al progrés o la difusió de les ciències biològiques en els territoris de llengua catalana al llarg de la seva trajectòria professional, en qualsevol dels seus àmbits (docent, investigador, empresarial...) i que representi els valors morals, ètics i d'esforç de

la SCB. El guardonat va ser Miguel Beato del Rosal, fundador del CRG.

Premi Societat Catalana de Biologia a un article científic

Premi que s'ofereix als autors d'una publicació científica que hagi contribuït significativament a l'avenç de l'àmbit de les ciències biològiques, realitzada majoritàriament en els territoris de llengua catalana. El premi d'aquesta convocatòria es va lliurar al treball «ADP-ribose-derived nuclear ATP synthesis by NUDIX5 is required for chromatin remodeling», publicat a la revista *Science*, i del qual Roni Wright, del CRG, és la investigadora principal.

Premi Societat Catalana de Biologia a la divulgació

Premi ofert a una obra de divulgació en català d'algun tema de l'àmbit de les ciències biològiques. En aquesta convocatòria, el premi va ser atorgat a Mar Leza Salord, de la Universitat de les Illes Balears, pel desenvolupament de VespApp, un projecte de ciència ciutadana basat en un web, una aplicació que permet geocalitzar la vespa asiàtica.

Premi Societat Catalana de Biologia al jove investigador

Premi ofert a la millor tesi doctoral dins de l'àmbit de les ciències biològiques defensada en una universitat dels territoris de llengua catalana. El guardonat

d'aquesta convocatòria va ser Jesús Lozano Fernández, per la tesi *Mecanisme d'acció de l'hormona juvenil en la metamorfosi dels insectes*, defensada a la UB.

*Premi Societat Catalana de Biologia
a un treball de recerca de batxillerat
(per a estudiants)*

Premi que s'ofereix al millor treball de recerca de batxillerat en ciències biològiques presentat en un centre d'ensenyament

secundari dels territoris de llengua catalana. El guardonat en aquesta convocatòria va ser Pau Abelló Simón, de l'Escola Joan Pelegrí de Barcelona, per *La ictiodiversitat a la platja de Torredembarra*.

Publicacions

*Biologia de la reproducció: Actes de la XV
Jornada de Biologia de la Reproducció.*

Societat Catalana de Filosofia

Any de fundació: 1923

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP MONSERRAT MOLAS
Vicepresidència: XAVIER GARCÍA-DURAN
Secretaria: BERNAT TORRES MORALES
Tresoreria: CONRAD VILANO TORRANO
Vocalia: MARIA ARQUER CORTÉS
ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
JOAN CUSCÓ CLARASÓ
JOAN GONZÁLEZ GUARDIOLA
XAVIER SERRA LABRADO

Delegat de l'IEC: PERE LLUÍS FONT

Coordinadors de les seccions especialitzades

Secció de Lògica i Filosofia de la Ciència JOAN ROSELLÓ MOYA
Secció de Filosofia Antiga JORDI SALES CODERCH
Secció de Filosofia Medieval MIGUEL CANDEL SANMARTÍN
Secció de Filosofia Moderna
Grup d'Estudis Fichteans SALVI TURRÓ TOMÀS
Secció de Filosofia Contemporània
Grup d'Estudis Fenomenològics JOAN GONZÁLEZ-GUARDIOLA
Grup d'Estudis Sartreans IGNASI ROVIRÓ ALEMANY
Grup de Filosofia Personalista ALBERT LLORCA ARIMANY
Secció de Filosofia Analítica AMBRÒS DOMINGO BELANDO
Secció de Filosofia Pràctica
Grup de Didàctica de la Filosofia FÈLIX RABAL QUEIXALÓS
Grup Ad Hoc ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
Secció de Filosofia Catalana JORDI SALES CODERCH
Secció de Filosofia Clàssica Alemanya SALVI TURRÓ TOMÀS
M. RAMON CUBELLS BARTOLOMÉ

Nombre de socis: 209

Activitats

Al llarg del curs 2017-2018, la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL), a més de les reunions ordinàries de grups i seccions, va organitzar o col·laborar en l'organització d'aquestes activitats:

— 5 i 6 d'octubre, XXII Col·loqui de Vic: «El teatre». Trobada anual de professionals de les humanitats i d'altres especialistes universitaris per a aprofundir un tema comú, que en aquesta edició va ser el teatre. La primera jornada es va dedicar al teatre, la filosofia i la ciència, i la ponència convidada va ser «Shakespeare e la filosofia», que va anar a càrrec de Giuseppe Di Giacomo (Universitat de Roma La Sapienza). L'endemà el programa va girar entorn del teatre i les arts, i el dramaturg Sergi Belbel va ser el ponent convidat, que va parlar d'«El teatre a Catalunya: avui i reptes de futur». El programa va incloure la presentació del llibre de les actes dels Col·loquis de Vic del 2016, que van versar sobre la tradició, i tots dos dies es van oferir comunicacions orals seguides d'un col·loqui. L'activitat es va coorganitzar amb l'Ajuntament de Vic, la Societat de Filosofia del País Valencià, l'Associació Filosòfica de les Illes Balears, la Universitat de Roma La Sapienza, l'Institut de Dret i Tecnologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat Ramon Llull, la Universitat de Barcelona (UB), la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya i el Consell Comarcal d'Osona,

i es va dur a terme a la seu d'aquest últim.

— 10 d'octubre, curs *Història de la filosofia mexicana*. Va ser impartit en el marc de la Càtedra Ramon Xirau (Càtedra UNAM-UB) per Ambrosio Velasco, professor de l'Institut d'Investigacions Filosòfiques de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic. L'objectiu principal era comprendre el desenvolupament de la filosofia mexicana com un aspecte de l'evolució cultural i política de Mèxic, en el context de la relació d'aquest país amb Espanya entre els segles XVI i XX, mitjançant debats i controvèrsies en contextos intel·lectuals, moviments socials i conflictes polítics específics. També s'hi van abordar temes de filosofia política, filosofia de la història i de la cultura, i qüestions epistemiques, ètiques i estètiques, sempre vinculades a la significació cultural i política que han tingut en la formació i transformació de la nació i l'Estat mexicà enfront de la modernitat global. Es va organitzar conjuntament amb la UB i va tenir lloc a la seva Facultat de Filosofia.

— 3 de novembre, presentació del llibre *Mercaderia y deuda. Aportación de una fenomenología del dinero a los fundamentos de la teoría monetaria*. Acte organitzat pel Grup d'Estudis Fenomenològics, que va anar a càrrec de Joan González Guardiola, l'autor de l'obra, publicada per l'editorial Jitanjáfora (Universitat Nacional Autònoma de Mèxic).

— 1 de desembre, conferència «Avances en el tema del colorido de la vida». Sessió organitzada pel Grup d'Estudis Fenomenològics i impartida per Antonio Ziri6n, cap del Departament d'Antropologia de la Universitat Nacional Aut6noma de M6xic.

— 1 de febrer, lliç6 del curs 2017-2018. Va dur per t6tol «Filosofia com a fenomenologia» i va ser impartida per Francesc Pere6na, director del Grup d'Estudis Fenomenol6gics de la SCFIL.

— 6 d'abril, presentaci6 del llibre *Paseo filos6fico en Madrid. Introducci6n a Husserl*. Va ser a c6rrec de l'autor, Agust6 Serrano, cient6fic titular de l'Institut de Filosofia del CSIC.

— 17-22 d'abril, participaci6 en la 1a edici6 del Festival VilaPensa. La Societat va col·laborar en l'organitzaci6 d'aquest festival promogut pel VINSEUM Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, en qu6 experts van parlar de diferents 6mbits damunt els quals s'ha est6s l'escèpticisme, com ara el canvi climàtic, la salut p6blica, la vellesa, els mitjans de comunicaci6 i la intel·lig6ncia artificial, a fi d'aportar-hi soluci6ns. El programa va incloure confer6ncies, xerrades, espectacles de m6sica i teatre, cinema i exposicions, que van tenir lloc en diferents espais de la ciutat de Vilafranca del Pened6s.

— 29 de juny, seminari *Models del dret i la filosofia pol6tica catalanes: semàntica de les doctrines juridicopol6tiques del pactisme en les seves diferents*

fases. Va constar de diverses sessions a c6rrec d'experts, com ara una al voltant de textos catalans del pactisme jur6dic o la presentaci6 del projecte Pactisme i Models de Dret.

— 15 i 16 de novembre, 4a edici6 del festival Barcelona Pensa. Com 6s habitual, es va participar en l'organitzaci6 d'aquesta iniciativa de la Facultat de Filosofia de la UB, que t6 per objectiu difondre, apropar i transmetre la filosofia a tots els p6blics. La quarta edici6 es va celebrar en forma de marat6, amb m6s de vint-i-quatre hores ininterrompudes d'activitats (un total de 28, repartides en nou espais de la ciutat), entre les quals, per exemple, rutes filos6fiques, confer6ncies i espectacles.

V Olimp6ada de Filosofia de Catalunya

M6s d'un centenar d'estudiants de 4t d'ESO i batxillerat van participar en la V Olimp6ada de Filosofia de Catalunya (OFC), que va tenir lloc el 2 de febrer a la Sala Gran de la Facultat de Filosofia de la UB i va versar sobre el tema «Revoluci6 i utopia». Els finalistes de les tres modalitats (fotografia, dilema i dissertaci6) van fer la defensa oral en un acte p6blic (17 de febrer, al vest6bul del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona) que va incloure la III Mostra de V6deos —una selecci6 de reflexions en v6deo d'alumnes de secundària i batxillerat al voltant del tema de l'OFC— i va finalitzar amb el lliurament dels premis als guanya-

dors de l'Olimpíada. Aquests van ser Pol Carbonell (Col·legi Sant Miquel de Barcelona), en la modalitat de fotografia; Sarah Delgove i Raquel Sánchez Herrera, en el dilema moral (St. Peter's School de Barcelona), i Marc Orriols (Aula Escola Europea de Barcelona) i Dinora Puigbó (Jesuïtes de Casp, Barcelona), en la dissertació.

Grup de Filosofia Analítica

Es va organitzar el seminari *Ments, màquines i consciència*, que va constar d'aquestes deu sessions, impartides per professors i investigadors de filosofia: «Pot pensar una màquina? El test de Turing», impartida per Josep Macià (UB), el 29 de novembre; «La llengua que parlem determina com pensem?», a càrrec de Marc Artiga (Universitat de València), el 13 de desembre; «Intencionalitat, consciència, autoconsciència», amb Carlota Serrahima (UB), el 10 de gener; «Percepció i experiència», conduïda per Manuel García-Carpintero (UB), el 24 de gener; «Màquines i robots: qüestions ètiques», impartida per Neus Torbisco (UPF), el 7 de febrer; «La ment com a *software* del cervell: el funcionalisme», conduïda per David Pineda (UdG), el 21 de febrer; «Consciència en un món material?», amb Olga Fernández (UAB), el 7 de març; «Ment, consciència i inconscient segons la psicoanàlisi de Freud», impartida per

Núria Sara Miras (UB), el 21 de març; «Locke i la construcció de la ment», a càrrec d'Ambròs Domingo (coordinador del Grup de Filosofia Analítica), l'11 d'abril, i «El jo i el misteri de la consciència», amb Josep Lluís Prades (UdG), el 25 d'abril.

Sessions del Grup de Filosofia

Personalista

Sota el tema «Persona, cultura i barbàrie en el món contemporani», les sessions d'aquest curs es van dedicar a la lectura i l'estudi de dues obres de Michel Henry: *La barbàrie* (14 de desembre i 25 de gener) i *Encarnació. Una filosofia de la carn* (8 de març, 19 d'abril, 3 i 31 de maig, i 7 de juny). El curs es va encetar el 28 de novembre amb una conferència sobre el conjunt de l'obra de Michel Henry, pronunciada pel professor de filosofia de la UB Salvi Turró a la seu del Seminari Conciliar de Barcelona. I la resta de sessions es van celebrar a les oficines de l'IEC al carrer de Maria Aurèlia Capmany de Barcelona.

Publicacions

Anuari de la Societat Catalana de Filosofia, núm. 28-29 (2017-2018).

[= *Actes del IV Congrés Català de Filosofia. Vilafranca, 2015*]

MONSERRAT, Josep; ROVIRÓ, Ignasi (cur.).

La tradició (Col·loquis de Vic; 21)

Societat Catalana de Física

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP ENRIC LLEBOT RABAGLIATI (fins al 10.11.2017)

JOAN PARELLADA SABATA (a partir del 10.11.2017)

Vicepresidència: NÚRIA FERRER ANGLADA

Tresoreria: JOAN GARÍN CASANOVAS

Secretaria: AGUSTÍ POCH PARÉS

Vocalia: ALBERT BRAMON PLANAS

ADOLF CORTEL ORTUÑO

ÀNGEL CUADRAS TOMÀS

EMILI ELIZALDE RIUS

M. ÀNGELS GARCIA BACH

ANTONI GIRÓ ROCA

XAVIER GRANADOS GARCIA

IGNASI JUVELLS PRADES

ANTONIO MARZOA DOMÍNGUEZ

JOAN ÀNGEL PADRÓ CÀRDENAS

JOAN PARELLADA SABATA (fins al 10.11.2017)

SANTIAGO VALLMITJANA RICO

Comitè de publicacions: FRANCESC XAVIER ÀLVAREZ CALAFELL

XAVIER JAÉN HERBERA

Coordinador del lloc web: JOAN VALLS GONZÁLEZ

Delegat de l'IEC: DAVID JOU MIRABENT

Nombre de socis: 397

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de

Física (SCFIS) durant el curs 2017-2018, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Sessió inaugural

El curs es va inaugurar el dia 9 de novembre amb la conferència «Més enllà de Pròxima b», a càrrec de Guillem Anglada, professor de l'Escola de Física i Astronomia de la Universitat Queen Mary de Londres.

Jornades

— 18-20 d'octubre: XXXIII Trobades Científiques de la Mediterrània Josep Miquel Vidal. Activitat anual coorganitzada amb l'Institut Menorquí d'Estudis (IME) i, en aquesta edició, també amb l'Institut de Ciència de Materials de Barcelona (ICMAB-CSIC) i la Universitat Autònoma de Barcelona. Per mitjà de més d'una vintena de ponències, una taula rodona i presentacions en forma de pòster, es va abordar el transport d'electrons i fonons, i la interacció entre ambdós, en la micro i la nanoescala. Es van celebrar a Can Victori, seu de l'IME (Maó, Menorca).

— 2 de febrer: XIII Jornada de Recerca del Departament de Física de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Va constar de quatre ponències a càrrec d'investigadors de grups de recerca de la UPC: «Pressure-induced phase transitions for solid-state cooling: Barocaloric effect», de Pol Lloveras (Grup de Caracterització de Materials); «'Invisibility' and field flow control by Local Hilbert Transform», per Muriel Botey (Dinàmica no Lineal, Òptica no Lineal i Làsers); «Stellar explosions: beacons in

the sky», de Jordi José (Grup d'Astronomia i Astrofísica), i «Non-linear MHD simulations for fusion plasma applications», impartida per Shimpei Futatani (Advanced Nuclear Technologies Research Group). La conferència convidada va ser pronunciada per Manuel Munuera del Cerro, del Servei de Diagnòstic per la Imatge de l'Hospital Sant Joan de Déu, i va dur per títol «MRI (Magnetic Resonance Imaging): An Update. New image applications to resolve clinical doubts».

— 16 i 17 de maig: commemoració del Dia Internacional de la Llum. Amb motiu del primer Dia Internacional de la Llum, es van organitzar una sèrie d'actes conjuntament amb l'Acadèmia Europaea-Barcelona Knowledge Hub (AE-BKH), que el dia 16 es van dur a terme a la seu de l'IEC i a les facultats de Ciències i de Biociències de la UAB, i, l'endemà, a la Facultat de Física de la UB i a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicació de Barcelona (UPC). El programa va comprendre cinc conferències: «La llum: la gran eina per a ciència i tecnologia», de Ramon Vilaseca (UPC); «Planeta llum. Fotosíntesi i l'origen de l'ecosistema», a càrrec del membre de l'IEC i director acadèmic de l'AE-BKH Ricard Guerrero; «Teaching electrons to take a selfie», amb Jens Biegert (Institut de Ciències Fotòniques, ICFO); «Nanofotònica: quan la llum ens obre les portes del món nano», per Romain Quidant (ICFO), i «El sincrotrón ALBA: otro tipo de luz»,

de Gastón García (sincrotró ALBA). També es va projectar el vídeo de l'exposició «Los números y la humanidad», de Javier Tejada (UB).

Conferències

— 23 de gener: «Ones gravitatòries: l'alba d'una nova era», pronunciada per José M. Martín Senovilla, catedràtic de física teòrica a la Universitat del País Basc. Es va oferir amb motiu de la concessió del Premi Nobel de Física de 2017 a Barry C. Barish, Kip S. Thorne i Rainer Weiss per les contribucions decisives al detector LIGO i a l'observació d'ones gravitatòries.

— 9 de març: «El temps del 2025», a càrrec de Tomàs Molina, cap de meteorologia de Televisió de Catalunya, que va analitzar l'efecte del canvi climàtic en aquest futur tan immediat. La sessió va incloure el lliurament de premis d'aquest curs (fase catalana de l'Olimpíada de Física; Premis per als Treballs de Recerca de Batxillerat i el Concurs de Fotografia d'Imatges de Física).

— 16 de maig: «La llum: la gran eina per a ciència i tecnologia», amb Ramon Vilaseca, professor del Departament de Física de la UPC (en el marc dels actes del Dia Internacional de la Llum).

Cicle de conferències *Física oberta*

Les conferències d'aquest curs van ser les següents: «Una visió microscòpica de la coherència quàntica», impartida per Jordi Boronat, catedràtic de física aplicada

del Departament de Física de la UPC (21 de febrer); «Feynman: un paradigma de curiositat i creativitat», a càrrec de Rolf Tarrach, president de l'Associació Europea d'Universitats (15 de març), i «Refrigeració en estat sòlid: una tecnologia respectuosa amb el medi ambient», pronunciada per Antoni Planes, catedràtic de física a la UB (26 d'abril).

Concursos i proves

IV Concurs de Fotografia d'Imatges de Física

Concurs convocat per fomentar l'interès per la física entre els estudiants de física de batxillerat dels centres d'ensenyament d'Andorra, Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià. El jurat, tot valorant l'enginy, la innovació i la capacitat artística i comunicativa dels participants i de les imatges presentades, va acordar premiar les fotografies *Il·luminant amb UV*, d'Arnau Gran (1r premi); *És capaç d'acolorir, ampliar coses i fer que la ciutat es vegi a l'inrevés*, de Xufeng Weng (2n premi), i *Acció-reacció: un globus i aire enfarinat*, obra d'Elisabeth Llanos (accèsit). La imatge guanyadora de la votació popular va ser *Des d'on es miri*, de Carlos Martínez Martínez.

Olimpíada de Física

A fi de seleccionar la vintena d'estudiants de batxillerat que formarien la delegació catalana en la XXIX Olimpíada Espanyola de Física (OEF), el 2 de febrer es va

dur a terme la fase catalana en diversos centres de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona, i el guanyador absolut va ser David Carrillo (Escola IPSI de Barcelona). En l'OEF (Valladolid, 13-16 d'abril), Joan Hernanz, de l'Aula Escola Europea de Barcelona, va obtenir la medalla d'or. Aquest mateix estudiant va guanyar una medalla de bronze en l'Olimpíada Internacional de Física, que va tenir lloc a Lisboa del 21 al 29 de juliol.

Altres activitats

Exposició de maquetes d'invents al llarg de la història

Un any més es van exhibir maquetes d'invents que han canviat la història de la física des de la Grècia clàssica, construïdes per Ramon Magem, qui n'ensenya el funcionament. L'exposició, adreçada a estudiants de batxillerat i dels darrers cursos de l'ESO, es va poder visitar del 27 de febrer al 2 de març a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC.

Curs Ciència i Tecnologia: «De la física quàntica a les nanotecnologies»

Curs coordinat per Núria Ferrer, vicepresidenta de la SCFIS, que es va impartir en el marc de la 50a Universitat Catalana d'Estiu a l'Institut Lluís de Peguera de Manresa (5-10 de juliol) i al Liceu Renouvier de Prada de Conflent (21-23 d'agost). Va girar entorn dels principis de la física quàntica i les seves conseqüències, i es van abordar temes com les aportacions de

Richard Feynman (amb motiu del centenari del seu naixement), les nanotecnologies (de les quals Feynman és considerat el precursor) i les aplicacions pràctiques actuals o futures (per exemple, la computació quàntica o les nanobiotecnologies). A fi de donar a conèixer la recerca actual en diferents camps relacionats amb el tema del curs, es van convidar diferents investigadors de grups o instituts de recerca del nostre entorn.

Col·laboracions

— Tardor del 2017: activitats *Encontres amb el Tercer Cicle*, organitzades per un col·lectiu d'estudiants de tercer cicle de la Facultat de Física de la UB.

— 18 d'octubre: conferència «Langmuir, un científico americano», a càrrec del professor Miguel Ángel Cabrerizo (Universitat de Granada). Acte inaugural de la 13a mostra temporal (2017-2018) organitzada per la Biblioteca de Física i Química de la UB, que va dur per títol «Irving Langmuir i el naixement de la ciència de superfícies». Va tenir lloc a l'Aula Magna Enric Casassas de la UB.

— 19 de febrer: 6a Jornada d'Investigadors Predoctorals Interdisciplinària (JIPI), celebrada a la Facultat de Física de la UB.

— 9 i 16 de març: Taller de Física de Partícules, adreçat a alumnes de 2n de batxillerat. Va ser organitzat pel Grup de Física Experimental de Partícu-

les de la UB i impartit a la Facultat de Física d'aquesta universitat.

— 31 de maig: homenatge a Josep Miquel Vidal (1939-2013). Es va participar en aquest acte organitzat per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT) i l'IME. Hi van intervenir Joandomènec Ros, president de l'IEC; Maite Salord, vicepresidenta del Consell Insular de Menorca, i Miquel Àngel Casanovas, director de l'*Enciclopèdia de Menorca*. L'homenatge va incloure la projecció de vídeos i d'imatges d'arxiu i les intervencions de José Pardo (SCHCT), amb la conferència «La darre-ra aposta intel·lectual de Josep Miquel Vidal: com construir la història de la medicina de Menorca», i del membre de l'IEC Antoni Roca Rosell, amb la semblança «Josep Miquel Vidal, historiador de la ciència».

Premis

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física (per a estudiants)

Es va declarar desert.

Premis per als treballs de recerca de batxillerat

Premis oferts a estudiants de batxillerat a fi d'estimular la realització de treballs d'iniciació a la recerca sobre temes de física. En la 16a convocatòria, els dos premis es van atorgar als treballs *La geometria del so*, de Guillem Sans (Institut de l'Arboç) i *Per què volen els avions? El túnel del vent*, de Mireia Carvajal (Institut Baix Montseny de Sant Celoni). Així mateix, es va atorgar un accèssit als treballs *Descobrint el Sol. Radioastronomia amb una antena de televisió*, de Roger Díaz Codina, Miquel García Molina i Carles Ruiz Rovira (Escola Sant Gervasi Cooperativa de Mollet del Vallès); *Determinació experimental del camp magnètic de la Terra*, de Joan Mases (Institut Guindàvols de Lleida); *El llop, un fenomen acústic molt curiós*, de Joan Cucurull (Institut Jaume Balmes de Barcelona), i *La física sobre rodes*, d'Alba Malagón (Institut de Celrà).

Publicacions

Recursos de Física [en línia], núm. 20 (2018).

Societat Catalana de Química

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	CARLES BO JANÉ
Vicepresidència:	NORA VENTOSA RULL
Secretaria:	GREGORI UJAQUE PÉREZ
Tresoreria:	RAMÓN SAYÓS ORTEGA
Vocalia:	CONSOL BLANCH COLAT
	AURELI CAAMAÑO ROS
	JOAN CIRUJEDA RANZENBERGER
	JORDI CUADROS MARGARIT
	CRISTIAN GÓMEZ CANELA (a partir del 8.3.2018)
	PERE GRAPÍ VILUMARA
	JOSEFINA GUITART MAS
	MONTSERRAT HERAS COROMINAS
	CIRIL JIMENO MOLLET
	ROSA MARIA MARCÉ RECASENS
Delegat de l'IEC:	ÀNGEL MESSEGUER PEYPOCH
Nombre de socis:	781

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

Per al curs 2017-2018, la Societat Catalana de Química (SCQ) va organitzar les activitats següents, que generalment es van portar a terme a la seu de l'IEC:

— 19 de desembre, acte científic amb motiu de la commemoració del Premi Nobel de Química 2017. En el trans-

curs de l'acte, el professor Jordi Arbiol, de l'Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia i expert en el camp de recerca del Premi Nobel de 2017, va pronunciar la conferència «Microscòpies electròniques: com entendre i avançar en la ciència a partir de veure'n els petits detalls». Així mateix, es va fer un reconeixement a les

persones doctorades dins l'àmbit de la química durant el curs 2016-2017 a les universitats catalanes.

— 20 de desembre, XVII Conferència Enric Casassas: «Ensenyar sobre dades als futurs químics: què i com». Aquesta edició es va coorganitzar amb la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC i amb l'Institut Químic de Sarrià (IQS), i va tenir lloc a la seu d'aquest últim (Barcelona). El programa va incloure tres ponències: «Thinking with data. Teaching about data analysis to STEM undergrads», per Nicholas J. Horton, del Departament de Matemàtiques i Estadística de l'Amherst College (Massachusetts, EUA); «Què necessiten saber els professionals de la indústria?», a càrrec de Toni Díaz, professor de l'IQS, i «Què necessiten saber els investigadors en química?», per Anna de Juan, del Departament de Química Analítica de la Universitat de Barcelona. Així mateix, es va celebrar una taula rodona titulada «L'anàlisi de dades en els currículums actuals de química», en què van participar professors d'estadística, quimiometria i disciplines afins de diferents universitats catalanes.

— 25 i 26 de gener, 23a Conferència Fèlix Serratosa. Els ponents convidats d'aquesta edició van ser Carmen Nájera, catedràtica del Departament de Química Orgànica de la Universitat d'Alacant, amb «Enantioalyzed 1,3-dipolar cycloadditions of azomethine ylides: applications to the synthesis of highly

substituted prolines with biological activity», i Antoine Baceiredo, del Laboratoire Hétérochimie Fondamentale et Appliquée de la Universitat Paul Sabatier de Tolosa (França), que va impartir les ponències «“Carbones” and “carbenes”: efficient synthetic tools» i «The chemistry of new stable silylenes: potential applications in catalysis». Va ser coorganitzada amb la Reial Societat Espanyola de Química i duta a terme a la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), el dia 25, i a l'Institut de Química Avançada de Catalunya (Barcelona), el 26.

— 29 i 30 de gener, X Trobada de Joves Investigadors dels Països Catalans. Activitat que té per objectiu difondre els temes d'investigació en curs dels grups de recerca en química dels Països Catalans, incitar els joves investigadors a ser els protagonistes de la transmissió del seu treball a la resta de la comunitat científica i promoure la comunicació entre els investigadors que treballen en els diferents camps de la química. El programa va incloure una setantena de comunicacions orals, distribuïdes en nou simposis dedicats als temes següents: teoria i modelatge, metodologia sintètica de compostos orgànics i inorgànics, materials i química de l'estat sòlid, biomolècules, metal·lobiomolècules i biomimetisme, catàlisi, metodologia analítica, enginyeria i control de processos, medi ambient i qualitat de vida, i didàctica de la quími-

ca. Així mateix, es van oferir tres conferències plenàries: «Immobilized catalytic systems for asymmetric flow processes», de Miquel A. Pericàs (Institut Català d'Investigació Química); «L'antropocè i el canvi climàtic», a càrrec de Joan Grimalt (Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua), i «Catàlisi amb nanopartícules i àtoms aïllats sobre òxids inorgànics: qui és més important?», pronunciada per Jordi Llorca (Centre de Recerca en Nanoenginyeria de la Universitat Politècnica de Catalunya). Finalment, es va obrir una taula rodona titulada *Després de la tesi, què?*, amb Maribel Crespo (Laboratori Almirall), Maria Rosa Marsal (BASF) i Anna Prades (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya).

— 16, 17, 18 i 20 d'abril, XI Jornades sobre Química Verda: «Vectors energètics alternatius». La Facultat de Química de la Universitat Rovira i Virgili (URV), amb el patrocini de la Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible, l'Associació Empresarial Química de Tarragona i la SCQ, organitza aquestes jornades per a estudiants amb l'objectiu de promoure una pràctica de la química i d'altres activitats relacionades que faci valer els principis de sostenibilitat i el respecte pel medi ambient. En aquesta edició es van oferir activitats varies com visites a empreses, una conferència sobre fotosíntesi artificial i tallers de fabricació de biodièsel i la petjada de carboni en

vehicles. Es van dur a terme en diferents espais de la Facultat de Química de la URV.

— 9 de maig, XXX Debat de Química a l'IEC: «Connectar la ciència dels materials amb els joves i les aules». Jornada adreçada a professors de química i de l'àmbit de la ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtica, que en aquesta edició va tenir per objectiu apropar la ciència dels materials a l'ensenyament secundari. Va començar amb les dues ponències convidades, a càrrec d'investigadores de l'Institut de Ciència de Materials de Barcelona (ICMAB): «Àtoms, molècules... i materials», per Susagna Ricart, i «Kit de materials a l'aula (ICMAB)», d'Arántzazu González Campo. Tot seguit, es va obrir un debat amb les ponents i els participants a l'acte, que va dur per títol *La ciència de materials, com relacionar aquest àmbit amb l'etapa de l'ensenyament secundari i contribuir a estimular el talent científic jove?* i va ser moderat per Aureli Caamaño, de la SCQ. Finalment, es van lliurar els guardons de la 12a edició dels Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'àmbit de la química.

— 5 de juny, VIII Jornada Medi Ambient i Societat: «Pautes per a la gestió ambiental». Activitat coorganitzada amb Dones d'Avui.Cat i Aigües de Barcelona per a commemorar el Dia Mundial del Medi Ambient, estructurada en dues sessions (partícules i nanopartícules, i noves

estratègies de control ambiental), que van sumar set ponències, impartides per investigadores, a fi d'impulsar i visualitzar la tasca que fan i la recerca en què participen o que lideren: «Nanovesícules per al subministrament de biomolècules: oportunitats i reptes» (Nora Ventosa, de l'ICMAB), «Alteracions lipídiques induïdes per nanopartícules en peix zebra» (Eva Gorrochategui, de l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua, IDAEA), «Impacte dels nanomaterials en la salut humana i ambiental» (Gemma Janer, de Leitat), «La problemàtica dels microplàstics en el cicle de l'aigua» (Meritxell Minoves, d'Aigües de Barcelona), «Hi ha alternatives als mètodes convencionals d'espectrometria de masses per a la resolució dels problemes ambientals?» (Raquel Seró, del Departament de Química Analítica de la UB), «Desenvolupament de noves estratègies per al control de plagues» (Carmen Quero, de l'Institut de Química Avançada de Catalunya) i «El trànsit com a font de contaminació atmosfèrica a les nostres ciutats: estat actual i estratègies de millora» (Mar Viana, de l'IDAEA).

— 21 de juny, Trobada de la SCQ i la Indústria Química. Reunió amb representants de la indústria química i de les associacions empresarials de Catalunya, organitzada per la SCQ amb motiu de la proclamació per les Nacions Unides del 2019 com a Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics,

i a fi d'elaborar un programa per conscienciar del paper de la química a la societat en la línia dels objectius de l'ONU.

EuCheMS (Associació Europea de Ciències Químiques i Moleculars)

La SCQ és societat membre de l'EuCheMS des del mes de gener de 2008. Entre els dies 4 i 7 de setembre, la Societat va organitzar l'EUCO-TCC 2017 (11th European Conference on Theoretical and Computational Chemistry). Aquest congrés de l'EuCheMS es dedica a exposar els avenços recents i les tendències en el camp de la química teòrica i computacional i l'impacte que tenen en les ciències moleculars i la tecnologia. En l'onzena edició, duta a terme a la seu de l'IEC, es van abordar qüestions com ara les biomolècules i la descoberta de nous medicaments, les ciències dels materials i la fase condensada, la reactivitat i la catàlisi, la dinàmica i la cinètica molecular, l'estructura electrònica i els entorns virtuals en les ciències computacionals.

Així mateix, la SCQ va participar en el 7è Congrés EuCheMS de Química, celebrat a l'Arena and Convention Centre de Liverpool del 26 al 30 d'agost de 2018. Es tracta de la cita més important a Europa que reuneix químics del continent i d'altres indrets del món per debatre les darreres novetats, les innovacions i el futur de la química.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Química (per a estudiants)

Premi instituint el 1962 i ofert a un treball de fi de grau del grau de química realitzat per alumnes d'universitats de terres de llengua catalana. En la 55a convocatòria, inclosa dins del *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi es va atorgar a Arnau Bertran per *Òxid de grafè reduït decorat amb nanopartícules d'òxid de ferro. Síntesi, caracterització i estudi magnètic*. Així mateix, es van concedir accèssits a Enric Petrus per *Propietats electròniques i reactivitat dels compostos d'uranil*, i a Jaume Rostoll per *Reaccions d'alquilació de Friedel-Crafts d'hidroxiindoles amb nitroalquens. Estudi de l'aplicabilitat de la reacció*. El lliurament es va dur a terme en el marc de la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2018, el 20 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Premis als Treballs de Recerca de

Batxillerat dins l'Àmbit de la Química

Premis fundats l'any 2007 i oferts a treballs de recerca de batxillerat en què

la química té un pes important. En la 12a convocatòria, el 1r Premi es va atorgar *ex aequo* als treballs *L'all com a font d'antibiòtics naturals*, obra de Maria Torrents, i *Anàlisi de contaminants atmosfèrics i contaminants que agreugen el canvi climàtic a Malgrat de Mar*, d'Helena Lasheras. Així mateix, es van concedir accèssits a *Un treball per a recordar*, d'Érika González Chivite; *La fotosíntesi artificial*, d'Alba Torrecilla, i *Impacte i gestió de les marees negres a la costa gallega*, de Carlos Cebrián, i vuit mencions honorífiques. A més, es van oferir als alumnes finalistes estades científiques de dues setmanes amb grups de recerca del nostre país. El lliurament va tenir lloc el 9 de maig a la Sala Prat de la Riba de l'IEC en el marc del XXX Debat de Química a l'IEC.

Publicacions

Educació Química, núm. 22: 2016 (ed.: 2017).

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 16 (2017).

Societat Catalana de Matemàtiques

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: XAVIER JARQUE RIBERA
Vicepresidència: ENRIC VENTURA CAPELL
Vicepresidència adjunta: IOLANDA GUEVARA CASANOVA
Secretaria: ALBERT RUIZ CIRERA
Tresoreria: NATÀLIA CASTELLANA VILA
Vocalia: ALBERT AVINYÓ ANDRÉS
MARTA BERINI LÓPEZ-LARA
NÚRIA FAGELLA RABIONET
JOSEP GRANÉ MANLLEU
ALBERTO HERRERO IZQUIERDO
CARLES ROMERO CHESA
MANEL UDINA ABELLÓ

Comitè Científic:

TOMÁS ALARCÓN COR
ÀLEX ARENAS MORENO
CARLES CASACUBERTA VERGÉS
LUIS VICTOR DIEULEFAIT
ANTONI GUILLAMON GRABOLOSE
TERE MARTÍNEZ-SEARA
ARTUR NICOLAU NOS
JOAQUIM ORTEGA CERDÀ
JOAN PORTI PIQUÉ
MARTA SANZ SOLÉ
JOAN DE SOLÀ-MORALES RUBIÓ
ENRIC VENTURA CAPELL

Comitè de Publicacions:

ALBERT AVINYÓ ANDRÉS
ROSA CAMPS CAMPRUBÍ
JULIÀ CUFÍ SOBREGRAU
ENRIC VENTURA CAPELL

Corresponding member EMS-SCM:

MARTÍ LAHOZ VILALTA

Delegat de l'IEC:

JOAN GIRBAU BADÓ (fins al 10.5.2018)

PILAR BAYER ISANT (a partir del
10.5.2018)

Nombre de socis:

754

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM) durant el curs 2017-2018 van ser les següents:

Inauguració del curs

El curs de la SCM es va inaugurar el 22 de novembre a la Sala Pere i Joan Corominas de l'IEC, amb la lliçó «Sobre algunes desigualtats geomètriques en el pla», impartida per Julià Cufí, catedràtic emèrit de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Jornades

— 30 de setembre: 14a Jornada d'Ensenyament de les Matemàtiques: «Xarxes per comunicar, compartir i cooperar en l'educació matemàtica». Aquesta edició es va dedicar a les xarxes de mestres i professors, una eina que cal difondre perquè permet compartir i construir coneixement de manera col·lectiva, canvia i amplia la manera d'aprendre, marca

tendències i admet diferents graus d'implicació dels usuaris. Entre altres activitats, el programa va incloure la conferència «Canvi, professió i coneixement: les xarxes i l'educació matemàtica», de Ferran Ruiz Tarragó (expresident del Consell Escolar de Catalunya), i una tertúlia titulada *Xarxes per comunicar, compartir i cooperar en l'educació matemàtica*, en què van participar Lluís Bonet (IES Mare Nostrum d'Alacant), Carles Giménez Esteban (Col·legi Sant Gabriel de Viladecans), Joan Gómez Urgellés (Universitat Politècnica de Catalunya), Sara Sánchez Camins (INS Montserrat Colomer de Sant Esteve Sesrovires) i, com a moderadora, Cecília Calvo (Escola Sadako de Barcelona). Va ser coorganitzada amb la FEEMCAT (Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya), la Societat d'Educació Matemàtica de la Comunitat Valenciana al-Khwārizmī i la Societat Balear de Matemàtiques XEIX,

i va tenir lloc a la seu de l'IEC, amb seguiment per videoconferència a l'edifici Sa Riera de la Universitat de les Illes Balears (Palma).

— 9 de febrer: *Matemàtiques com Tu*. Jornada que es va organitzar conjuntament amb BCSMath amb motiu del Dia Internacional de les Dones i les Nenes en la Ciència (11 de febrer). Va comprendre xerrades, tallers i un monòleg, per mitjà dels quals es va donar visibilitat a matemàtiques femenines i a les seves investigacions recixides que tenen conseqüències en la vida quotidiana. Entre altres qüestions, es van abordar les tècniques emprades en la indústria aèria per a fixar els preus dels vols, la detecció de comportament suïcida a les xarxes socials i els algorismes que permeten obtenir les millors rutes i estalviar diners a les empreses de repartiment a domicili. Va tenir lloc a la seu de l'IEC.

Proves i concursos

XI Olitele

Concurs telemàtic individual de resolució de problemes adreçat a estudiants de batxillerat o de cicles formatius de formació professional (CF) —excepcionalment, també hi poden participar alumnes d'ESO. Els primers premis es van atorgar a Sílvia Casacuberta (Aula Escola Europea de Barcelona, 2n de batxillerat) i a Víctor Escudero (Institut Jaume Vicens Vives, Girona, 2n de batxillerat).

Fase catalana de la 54a Olimpíada Matemàtica Espanyola

Prova adreçada a alumnes de batxillerat o de CF —excepcionalment, hi poden participar alumnes d'ESO, avalats per un dels seus professors de matemàtiques—, que aquest curs va tenir lloc els dies 15 i 16 de desembre simultàniament a Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Els guanyadors van poder participar en la 54a Olimpíada Matemàtica Espanyola (Jaén, 15-18 de març). El primer premi el van obtenir tres estudiants de l'Aula Escola Europea de Barcelona: Joan Hernanz (2n de batxillerat), Albert López Bruch (1r de batxillerat) i Javier López-Contreras (2n de batxillerat).

V Copa Cangur

L'1 de març es va celebrar, al Tecnocampus Mataró-Maresme, la final de la V Copa Cangur, consistent a resoldre problemes per equips de centre. L'equip que va obtenir la millor puntuació, entre els 23 equips participants, va ser el de l'Institut de Sant Quirze del Vallès.

XXIII Prova Cangur

La 23a edició de la Prova Cangur, convocada per la Societat en el marc de l'organització internacional Kangourou sans Frontières, va tenir lloc el 15 de març en centenars de seus repartides pel territori, entre les quals l'IEC. Hi van participar més de 113.000 estudiants de tot Catalunya, des de 5è de primària fins a 2n de

batxillerat. La prova consta de trenta reptes matemàtics de resposta tancada per als alumnes de secundària i vint per als

alumnes del cicle superior de primària. Van obtenir els primers premis d'aquesta edició els estudiants següents:

<p>5è d'EP: Bernat Vicens (Casa Nostra, Banyoles), Roger Aranès (Montagut, Vilafranca del Penedès), Sandra Milà (Camp Joliu, l'Arboç), Pol Musté (Escola l'Arrabassada, Tarragona), Arnau Casanovas (Santa Teresa de Jesús, Vilanova i la Geltrú), Roger Gómez Català (Fedac-Gironella, Gironella), Laura Martí Sala (Escola de Llers, Llers), Màrius Furriol (Collegi Montserrat, Cerdanyola del Vallès), Júlia Muria (Escola Barcelona, Barcelona), Martí Vallbona (Les Escoles, Gurb), Adrià Muñoz (Sant Lluís, Barcelona), Biel Vall-Llovera (Escola El Cim, Teià), Martina Merigó (Escola El Cim, Teià), Iván González Castillo (Mare de Déu de la Mercè, Sant Feliu de Llobregat), Clàudia Guasch (Immaculada Concepció, Gavà) i Daniel Culebras (Escola Sant Miquel, Miralcamp).</p>	<p>6è d'EP: Leyre Leoz (Collegi Montserrat, Cerdanyola del Vallès), Jan Torra (Cor de Maria, Olot), Mar Ponjoan (Escola Lacustària, Llagostera), Anna Rodríguez (Escola Salvador Sanromà, Llinars del Vallès), Adrià Navajas (Frederic Mistral-Tècnic Eulàlia, Barcelona), Mar Artigas (Escola Sant Martí, Arenys de Munt), Júlia Fité (Sadako, Barcelona), Núria Sastre (Fedac-Súria, Súria), Marta Sayol (Collegi Yglesias, Canet de Mar), David Lara (Escola Molí de Vent, Torredembarra), Lucía Ortiz (Escola Joaquim Abril, Sant Fost de Campsentelles), Júlia Saez (Escola Els Castanyers - ZER Guillerries, Viladrau), Miquel Orpella (Collegi Montserrat, Barcelona), Andrea Crespo (Escola Màrius Torres, l'Hospitalet de Llobregat), Mireia Filella (Escola Montagut, Vilafranca del Penedès), Mark Antonio Ionica (Escola Martí Poch, l'Espuga de Francolí), Fan Chen (Mare de Déu del Roser, Barcelona), Àlex Moral (Escola Rosella, Viladecavalls), Toni Pons (Sadako, Barcelona), Lucía España (Sagrat Cor, el Vendrell) i Lluc Torió (Escola Roc Blanc, Viladecavalls).</p>
<p>1r d'ESO: Timothy David Skipper (Institut Cabrils, Cabrils).</p>	<p>2n d'ESO: David Xifré Palacios (Institut Gabriel Ferrater i Soler, Reus).</p>
<p>3r d'ESO: Ángel Rodríguez Salvador (Casa del Roure, Barcelona).</p>	<p>4t d'ESO: Víctor Conchello (Sant Pere Chanel, Malgrat de Mar).</p>
<p>1r de batxillerat: Albert López Bruch (Aula Escola Europea, Barcelona).</p>	<p>2n de batxillerat: Joan Hernanz (Aula Escola Europea, Barcelona).</p>

Problemes a l'esprint

Activitat de resolució de problemes matemàtics en línia per equips de centre, convocada conjuntament amb la FEEMCAT i el Centre de Recursos per Ensenyar i Aprendre Matemàtiques. Els equips de 3r i 4t d'ESO van fer la prova el dia 13 de desembre, i el que va obtenir el millor resultat (enviament de totes les solucions correctes al més ràpid possible) va ser l'IES Bellaguarda d'Altea (Marina Baixa, País Valencià). Els equips de 5è i 6è d'EP van fer la prova el 24 de gener, i els guanyadors van ser el Col·legi Sant Lluís (Barcelona), l'Escola Joan Pelegrí (Barcelona) i Saint George's School (Fornells de la Selva). D'entre els equips de batxillerat, que van participar-hi el 7 febrer, van obtenir els millors resultats l'Aula Escola Europea (Barcelona) i l'Institut Jaume Vicens Vives (Girona). Finalment, 173 equips de 1r i 2n d'ESO, de 122 centres amb un total de més de 3.500 alumnes, van fer la prova el 21 de febrer, i l'equip que va enviar les respostes correctes més de pressa va ser el de l'Institut Arquitecte Manuel Raspall, de Cardedeu.

XIV Concurs de relats de contingut relacionat amb el món de les matemàtiques

El primer premi es va atorgar al relat *Sistema d'eixos de coordenades*, de Nil Puiggròs (3r d'ESO de l'Escola Pia d'Igualada). També es va concedir un accèssit a Clara O. Serés (4t d'ESO del

Col·legi Aura, la Canonja) per *Instint fractal*.

VII Concurs de Cartells

Hi poden participar alumnes del segon cicle de l'ESO, de batxillerat o de CF, individualment o en grups de treball, i cada participant pot enviar diversos dissenys. En la 7a edició, el jurat va decidir atorgar només un accèssit al cartell d'Ariadna Garcia Pelegrin, alumna de 2n de batxillerat de l'Institut Jaume Vicens Vives (Girona), que serà la imatge de presentació del Cangur 2019.

Marató de problemes

Concurs telemàtic individual de llarga durada, amb característiques semblants a l'Olitele però adreçat a alumnes de 3r i 4t d'ESO. Es convoca conjuntament amb la FEEMCAT i amb el CESIRE-CREMAT, i en l'edició de 2018 van guanyar els primers premis Joana Pech (3r d'ESO, Institut Les Corts de Barcelona) i Laura Guberna (2n d'ESO, Aula Escola Europea de Barcelona).

VídeoMAT 2018

Projecte en què l'alumnat crea vídeos on es responen preguntes que posen de manifest aplicacions de les matemàtiques o la presència d'aquesta ciència en l'entorn. A continuació, es presenten els vídeos guanyadors dels premis especials de cada categoria, que van ser guardonats el 18 de maig en una trobada final:

— Educació infantil i cicle inicial d'educació primària: *Quants anys tenen els arbres del nostre bosc?* (Escola de Lladurs, Lleida) i *Hi ha relació entre la longitud del peu i el número de calçat?* (Escola Lavínia, Barcelona).

— Cicles mitjà i superior d'educació primària: *Quina forma han de tenir els paracaigudes per aguantar més temps a l'aire?* (Escola Daina-Isard, Olesa de Montserrat).

— 1r, 2n i 3r d'ESO: *És certa la teoria de la sabiduria de les masses?* (Institut Collblanc, la Canonja) i *On es troba l'alçada de la meitat del volum del con?* (Collegi Montserrat, Barcelona).

— 4t d'ESO, batxillerat, cicles formatius i educació d'adults: *Podem calcular distàncies aproximant tant com GoogleMaps?* (IES Mare Nostrum, Alacant) i *Hi ha matemàtiques als cristalls?* (Escola Puigserver, Reus).

— Universitat: *Es pot mesurar i quantificar la bellesa?* (Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB).

Altres activitats

Bojos per les matemàtiques

Curs coorganitzat amb la FEEMCAT per a fomentar l'entusiasme per les matemàtiques entre els estudiants de 1r de batxillerat de la modalitat de ciències i tecnologia. El programa de 2018, del 13 de gener al 24 de novembre, consta de 22 sessions dedicades a qüestions com ara les seccions còniques, la matemàtica indus-

trial, les fractals geomètriques o la bioestadística. Com és habitual, les sessions es duen a terme els dissabtes al matí en espais de les diferents universitats catalanes on s'imparteixen ensenyaments de graus relacionats amb les matemàtiques, i comprenen una introducció al tema i un taller.

Viquimarató matemàtica

Activitat dirigida a professors d'ensenyament secundari i de primer curs d'universitat (en actiu, jubilats o en formació), amb l'objectiu de contribuir al manteniment de la qualitat de les pàgines de Viquipèdia en català amb continguts matemàtics dels nivells de batxillerat i els primers cursos d'universitat. Aquest curs se'n van dur a terme dues sessions, el 28 de novembre i el 5 de juny, a la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC, amb el suport d'aquesta facultat, d'Amical Wikimedia i de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

Estalmat

Projecte que té per objectiu detectar, orientar i estimular d'una manera continuada, al llarg de dos cursos, el talent matemàtic excepcional. A Catalunya és coorganitzat per la SCM i la FEEMCAT, i consisteix a oferir una orientació cada cap de setmana durant tres hores a un grup de 25 estudiants d'entre 12 i 13 anys. En cada sessió, professors del projecte dirigeixen els alumnes, mitjançant la resolució de problemes, perquè desenvol-

pin la capacitat creativa i enforixin les habilitats de raonament.

Lliurament de premis

El 15 de maig es van lliurar els premis de la Prova Cangur, de l'Olimpíada Matemàtica, de l'Olitele, de la marató de problemes, del concurs de relats i del concurs de cartells, en un acte al Teatre Poliorama de Barcelona que va incloure actuacions de dansa i música d'alumnes de l'Institut Escola Artístic Oriol Martorell de Barcelona. Hi van intervenir Josep Enric Llebot, secretari general de l'IEC; Joan Mateo, secretari de Polítiques Educatives del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya; Xavier Jarque, president de la SCM; Javier Martín Vide, en representació de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, i Rosa Arge-laguet, directora de l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa.

Trobades conjuntes amb altres societats

La SCM duu a terme trobades de recerca amb altres societats matemàtiques, especialment europees. Aquest curs es va celebrar l'EMS-SCM Joint Meeting 2017, trobada conjunta amb la Societat Matemàtica d'Edimburg, que va tenir lloc a la capital escocesa del 27 al 29 de setembre.

Concessió de fons de promoció d'activitats

— Jornades de l'Associació Catalana de GeoGebra

— Activitats STEM de Matemàtiques

— Dia Internacional de la Nena i la Dona a la Ciència

— XII Barcelona Weekend in Group Theory

Relacions institucionals

Reunió del comitè de direcció de l'EMS Publishing House (Zuric, desembre de 2017).

Premis

Es van convocar els premis següents, inclosos en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC:

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques (per a estudiants)

Premi fundat l'any 1962 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre matemàtiques. En la 55a convocatòria, el Premi el va rebre *Punts i unitats de Stark*, d'Oscar Rivero, i es va concedir un accèssit a Tomás Sanz per *Stable solutions to nonlinear equations with fractional diffusion*. El lliurament del Premi es va fer el 20 d'abril de 2018 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Premi Emmy Noether de la Societat Catalana de Matemàtiques

Premi fundat el 2016 i ofert als millors treballs de fi de grau de matemàtiques per

a incentivar l'alumnat en l'elaboració de treballs de més nivell o a millorar-ne la presentació. En la 2a convocatòria, el Premi es va atorgar a *Oscillatory integrals and the Kakeya conjecture*, de Jaume de Dios, i es va concedir una menció honorífica a Martí Salat per *Lefschetz properties in algebra and geometry*. La cerimònia del lliurament va tenir lloc a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC el 15 març, i va incloure el debat *El futur professional dels matemàtics*, moderat per Joana Cirici (UB), Toni Lozano (Grup AIA) i Núria Mira (Maristes de Rubí).

Publicacions

- Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques*, vol. 32, núm. 2 (2017); vol. 33, núm. 1 (2018).
- Noubiaix*, núm. 40 (juliol 2017); núm. 41 (desembre 2017).
- SCM/Notícies*, núm. 42 (desembre 2017); núm. 43 (juliol 2018).
- XXI Cangur de la SCM: Enunciats i solucions: Cangur 2016*. Barcelona, 2017.
- XXII Cangur de la SCM: Enunciats i solucions: Cangur 2017*. Barcelona, 2018.

Societat Catalana de Geografia

Any de fundació:	1935
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOSEP OLIVERAS SAMITIER
Vicepresidència:	JESÚS BURGUEÑO RIVERO
Tresoreria:	ALBERT PÈLACHS MAÑOSA
Secretaria:	RAFAEL GIMÉNEZ CAPDEVILA
Vocalia:	NÚRIA BENACH ROVIRA (fins al 12.6.2018) JOAQUIM FARGUELL PÉREZ JAUME FONT GAROLERA (a partir del 12.6.2018) MERITXELL GISBERT TRAVERIA ANNA ORTIZ GUTTART DAVID PAVÓN GAMERO JORDI RAMONEDA CIVIL JORDI ROYO CLIMENT MARIÀNGELS TRÈMOLS GIRONELL
Delegat de l'IEC:	ORIOL NEL·LO COLOM
Nombre de socis:	477

Activitats

Al llarg del curs 2017-2018 la Societat Catalana de Geografia (SCG) va organitzar les activitats següents, generalment dutes a terme a la seu de l'IEC:

Sessió inaugural del curs

El curs es va inaugurar el dia 24 d'octubre amb la conferència «De la governança del corredor mediterrani a la planificació

supramunicipal», impartida per Josep Vicent Boira, membre de l'IEC i secretari autonòmic de la Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori de la Generalitat Valenciana.

Sortides i viatges d'estudi

Es van visitar els indrets següents: els Vilars d'Arbeca (les Garrigues) i l'estany d'Ivars i Vila-sana (Pla d'Urgell), el 28

d'octubre; rec del Ter Vell, d'Ullà a l'Estartit (Baix Empordà), el 17 de gener; els barris del Besòs i de la Mina, a la frontera entre Barcelona i Sant Adrià de Besòs, el 20 de gener; Madeira (Portugal), del 25 al 30 de març; el paisatge desconegut d'Olesa de Montserrat, el 14 d'abril, i del Berguedà a la Cerdanya resseguint camins històrics, els dies 16 i 17 de juny.

Sessions commemoratives

— 28 de novembre: *Les Bases de Manresa i el model territorial de Catalunya*, en commemoració del 125è aniversari de les Bases de Manresa. Hi van intervenir el president i el vicepresident de la Societat, Josep Oliveras i Jesús Burgueño, i Xavier Forcadell, coordinador general de la Diputació de Barcelona. Va ser coorganitzada amb la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Manresa, i celebrada al saló de sessions d'aquest ajuntament.

— 12 de desembre: acte en record de Lluís Casassas i Simó (1922-1992) en el 25è aniversari de la seva mort. A més de les nombroses aportacions que va fer al coneixement geogràfic de Catalunya, Casassas va presidir la SCG entre els anys 1986 i 1991. La sessió va ser presidida per l'actual president de la Societat, Josep Oliveras, i moderada per Enric Bertran, secretari de la Junta Directiva durant la presidència de Casassas. També hi van intervenir l'economista David Casassas i el geògraf Enric Mendizàbal.

— 20 de desembre: commemoració del 125è aniversari del naixement d'Aurora Bertrana (1892-1974). Bertrana va ser la primera dona a ingressar a la SCG, el 25 de novembre de 1935, i en fou l'única abans de la Guerra Civil espanyola. En l'acte van intervenir quatre especialistes en la vida i l'obra d'Aurora Bertrana des de diferents àmbits: Marta Vallverdú, catedràtica del Departament de Català de l'Institut La Llauna de Badalona; M. Dolors Garcia Ramon, membre de l'IEC; Neus Real, professora de l'Àrea de Didàctica de la Llengua i de la Literatura de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), i Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC.

— 11 de gener: 6a sessió científica en commemoració dels cinquanta anys de la publicació del primer volum de *Geografia de Catalunya* (1964-1974), obra en quatre volums editada per Aedos i dirigida pel soci fundador de la SCG Lluís Solé i Sabarís. La sessió es va centrar en el capítol dedicat al relleu i a la geomorfologia de Catalunya, escrit pel mateix Solé i Sabarís. Hi van intervenir David Serrat (secretari científic de l'IEC), Xavier Berastegui (subdirector adjunt de Geologia i Suport a la Legalitat de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya) i Marc Oliva (investigador Ramón y Cajal al Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, UB), que van analitzar el coneixement del moment i les motivacions que van portar Solé i Sabarís

a redactar el capítol, l'evolució del coneixement geològic i geomorfològic des del moment de la seva publicació i les perspectives de futur del coneixement en geomorfologia.

— 12 de març: *La geografia crítica i l'economia crítica a Catalunya*, coorganitzada amb la Societat Catalana d'Economia i dedicada a l'economista Carme Massana, membre de totes dues societats que va influir en el pensament crític tant de geògrafs com d'economistes. Hi van intervenir Horacio Capel, professor del Departament de Geografia de la UB; Amador Ferrer, professor d'urbanisme a La Salle Campus Barcelona; l'economista Francesc Roca; el membre de l'IEC Oriol Nello, i Antoni Montserrat, secretari de la SCE.

Conferències

— 15 de febrer: «Algunes visions de la ciutat del cinema», pronunciada per Juan Manuel Garcia Ferrer, enginyer industrial i llicenciat en geografia i història, que va parlar de les relacions entre el cinema i la ciutat.

— 21 de març: «La pugna per viure a la ciutat: població, polarització i canvi urbà», a càrrec d'Antoni López Gay, investigador del Centre d'Estudis Demogràfics de la UAB.

— 12 de juny: «Paisatge i canvi global al migjorn valencià: des del cim de l'Aitana al litoral del cap Roig (Oriola)», per Juan Antonio Marco, catedràtic de

biogeografia del Departament d'Anàlisi Geogràfica Regional i Geografia Física de la Universitat d'Alacant.

Jornades

— 14 de març: Jornada sobre el Desenvolupament Local i el Patrimoni Natural i Cultural a Catalunya. Activitat coorganitzada amb la Diputació de Barcelona, en què experts en el desenvolupament local i el patrimoni natural i cultural català van abordar el tema per mitjà d'una taula rodona i de cinc ponències: «Desenvolupament local i patrimoni» (Rosa Serra, coordinadora de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic Local de la Diputació de Barcelona), «El patrimoni en els municipis rurals» (Ignasi Aldomà, professor del Departament de Geografia de la Universitat de Lleida), «Patrimoni enològic i turisme» (Jaume Salvat, professor del Màster Erasmus Mundus d'Innovació en Enoturisme de la Universitat Rovira i Virgili, URV), «El valor del patrimoni paisatgístic» (Pere Sala, director de l'Observatori del Paisatge de la Generalitat de Catalunya) i «El patrimoni arquitectònic en el desenvolupament local» (Joan Closa, cap del Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona). Es va celebrar a l'Espai Plana de l'Om de Manresa.

— 6 de juny: *La situació de la geografia en altres àmbits universitaris i noves experiències en la formulació de plans d'estudi*. Activitat coorganitzada

amb l'Associació de Geògrafs Espanyols, adreçada especialment als responsables dels departaments i ensenyaments de geografia de les universitats i escoles universitàries. Va comprendre set ponències a càrrec d'experts, entre les quals, per exemple, «La situació llatinoamericana: Brasil», per Míriam Zaar (UB), i «La situació a Àustria i a l'àrea germànica», d'Alexis Sancho (Universitat de Viena, Àustria). També es van obrir col·loquis i una taula rodona entorn de noves experiències en la formulació de plans d'estudi.

Altres activitats

— 6 d'abril: *Nit de la geografia*. En el marc d'aquesta iniciativa de l'Associació de Societats de Geografia d'Europa (EU-GEO), la SCG va organitzar tres activitats, una de les quals va consistir a visitar la Masia de Castelló (poble abandonat situat a 4 km del nucli urbà de Vandellòs) per donar a conèixer el projecte de recuperació del poble i debatre sobre el seu futur, així com reflexionar sobre el paper de la geografia i del geògraf en relació amb el planejament territorial, l'urbanisme, el medi ambient i la sostenibilitat del nostre model de desenvolupament. Una altra de les propostes va ser una excursió al cim de la Mola (Matadepera), que va incloure comentaris de la importància de l'espai natural protegit del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, de la contaminació lluminosa i del paper de la geogra-

fia en la gestió del territori i la foscor. I l'altra activitat va dur per títol *Birres geogràfiques* i va consistir en una trobada de membres dels departaments de Geografia de la URV, la UAB i la UB, i del Col·legi de Geògrafs (CdG) en un ambient distès (*pub* Mikkeller de Barcelona), amb l'objectiu d'establir contactes i fer xarxa, així com parlar de l'estat de la geografia en l'actualitat i el rol que haurien de tenir tant la SCG com el CdG per a promoció-la entre els joves.

— 12 d'abril: taula rodona *La geografia a les aules: quin és el seu espai?* Hi van intervenir Montserrat Oller, coordinadora de l'especialitat de geografia i història del Màster de Formació del Professorat d'Educació Secundària de la UAB; Salvador Calabuig, coordinador de l'àmbit de socials del Màster de Formació del Professorat d'Educació Secundària de la UdG; Àngel Manzano, mestre de l'Escola Cooperativa El Puig d'Esparaguera; Xavier Giner, professor de didàctica de les ciències socials a la UAB, i David Expósito, estudiant de periodisme a la UPF. Va ser moderada per Jordi Royo, vocal de la Junta Directiva de la SCG.

— 17, 24 i 26 d'abril: Curs d'Introducció a *LiDAR* amb Programari Lliure de Cartografia Digital, impartit pels socis de la SCG Meritxell Gisbert i Joan-Cristian Padró al Departament de Geografia de la UAB.

— 3 i 5 de maig: curs *El delta de la Tordera*, impartit pel membre de l'IEC

Josep M. Panareda. La primera sessió va comprendre la conferència «El paisatge del delta de la Tordera: una relació tensa entre la dinàmica natural i la pressió humana», i l'altra va consistir en una sessió de camp per a observar el delta de la Tordera.

— 10 de maig: XIII i XIV sessions del XV Col·loqui Internacional de Geocrítica. En el marc del Col·loqui Internacional de Geocrítica, celebrat a la Facultat de Geografia i Història de la UB del 7 al 12 de maig i centrat en «les ciències socials i l'edificació d'una societat postcapitalista», la SCG va conduir les sessions XIII i XIV. La primera, moderada pel president de la Societat, Josep Oliveras, es va dedicar a l'urbanisme i el planejament, i la darrera sessió va versar sobre l'habitatge social i va ser moderada per Rafael Giménez Capdevila, secretari de la SCG.

— 29 de maig: presentació del llibre *Yi-Fu Tuan. El arte de la geografia* (11è volum de la col·lecció «Espacios Críticos», d'Icaria). A més de l'autor del llibre, el membre de l'IEC Joan Nogué, hi va intervenir Abel Albet, codirector d'aquesta col·lecció.

Premis

La SCG va convocar dos premis, inclosos en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC:

Premi Lluís Casassas i Simó de la Societat Catalana de Geografia (per a estudiants)

Premi instituint el 1995 i ofert a un treball d'iniciació a la recerca en geografia. En la 23a convocatòria, va ser lliurat a Martí Pol per *Anàlisi de la imatge. Cas d'estudi: l'evolució del model turístic de l'illa de Menorca*. Així mateix, es va atorgar un accésit a Anna Boqué per *Antropització del litoral sud de Gran Canària: de la ineptitud territorial a l'urbanisme massiu*, i a Aitor Àvila, per *Anàlisi de la percepció paisatgística del delta de l'Ebre: una interpretació espacial i qualitativa de les imatges de Wikiloc*. El lliurament va tenir lloc dins del marc de la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2018, el dia 20 d'abril, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Premi Joan Palau Vera de Geografia (per a estudiants)

En la 14a convocatòria, el Premi va quedar desert.

Publicacions

Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 83 (juny 2017); núm. 84 (desembre 2017); núm. 85 (juny 2018).

Societat Catalana d'Estudis Històrics

Any de fundació: 1946

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JAUME SOBREQUÉS CALLICÓ
 Vicepresidència i tresoreria: ALFRED PÉREZ-BASTARDAS
 Secretaria: SANTIAGO IZQUIERDO BALLESTER
 Responsable del Butlletí: MARTA PREVOSTI MONCLÚS

Vocalia: ANTONI DALMAU RIBALTA (història del moviment social i del moviment obrer)
 JOSEP M. FIGUERES ARTIGUES
 ANTONI IGLESIAS FONSECA (paleografia i diplomàtica)
 TÜNDE MIKES (història moderna)
 MERCÈ MORALES MONTOYA
 JOAQUIM NADAL FARRERAS (història moderna i contemporània)
 JOSEP M. ROIG ROSICH (història contemporània)

Delegat de l'IEC: ALBERT BALCELLS GONZÁLEZ

Nombre de socis: 228

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH) per al curs 2017-2018, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Sessió inaugural

El dia 25 d'octubre, Joan Vilarroya, catedràtic d'història contemporània de la

Universitat de Barcelona (UB), va oferir la lliçó inaugural del curs de la SCEH, que va dur per títol «Hilari Raguer, trajectòria d'un historiador».

Presentacions de llibres

— 22 de novembre: *La Societat Catalana d'Estudis Històrics. Setanta anys de compromís amb la història (1946-2016)*, de Josep Lluís Martín Berbois. L'obra,

publicada al final del curs anterior per la SCEH com a sisè número de la col·lecció «D'Alhir per Avui», va ser presentada per Joaquim Nadal, membre de la Junta de la Societat. A més de l'autor del llibre, hi van intervenir Joandomènec Ros (president de l'IEC) i Jaume Sobrequés (president de la SCEH).

— 27 de novembre: *Les joventuts llibertàries de Catalunya (1932-1939)*, de Sònia Garangou. Es tracta d'un estudi que recupera les idees, activitats i lluites dels joves anarquistes catalans durant la II República i la Guerra Civil. Hi van intervenir l'autora, Joan Vilarroya (catedràtic d'història contemporània de la UB i director de la tesi de Garangou), Jaume Sobrequés (president de la SCEH) i Antoni Dalmau (membre de la Junta de la Societat especialitzat en història del moviment social i del moviment obrer).

— 18 de juny: *Carme Ballester: compromís, resistència i solitud*, d'Oriol Dueñas. Va anar a càrrec de l'autor de l'obra, una biografia de Carme Ballester, que fou la segona esposa del president de la Generalitat de Catalunya Lluís Companys; de Jaume Sobrequés (president de la SCEH), i de Josep M. Solé (catedràtic d'història de la UAB).

Jornades

— 31 de gener: *Joan Peiró (1887-1942). El llegat d'un anarcosindicalista i cooperativista als 75 anys del seu afusellament*. Acte inaugurat pel president de la SCEH,

Jaume Sobrequés, en què es van oferir tres ponències: «Joan Peiró, obrer, militant i teòric anarcosindicalista català, espanyol i europeu», a càrrec de Pere Gabriel, catedràtic emèrit d'història contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB); «Integrar cooperativisme, cultura i revolució social en Joan Peiró», de Miguel Garau, autor de la biografia *Joan Peiró i Belis* (2011), i «Els judicis a Lluís Companys i Joan Peiró, dos casos paral·lels. Joan Peiró i Mn. Josep Samsó enmig de la revolta», impartida per l'historiador Josep Puig-Pla, coautor amb Pere Gabriel i Maria Salicrú de *Memòria de Joan Peiró. Retrats d'un sindicalista, ministre de la Segona República* (2008).

— 22 de març: *'La Publicitat': el gran diari intel·lectual de la Catalunya dels anys vint i trenta*. Activitat coorganitzada amb el Grup de Recerca en Història de la Llengua Catalana de l'Època Contemporània de la UAB i el Centre d'Història Contemporània de Catalunya per acostar a la història el contingut i la influència social, cultural i política del diari *La Publicitat*. Va constar de setze ponències, entre les quals, per exemple, «Lluís Nicolau d'Olwer, director, editoria- lista, polític», del membre de l'IEC Albert Balcells; «Fabra o el gramàtic divulgatiu via *La Publicitat*: les 'Converses filològiques'», per Josep Murgades, catedràtic del Departament de Filologia Catalana de la UB, i «Entre dos focs. *La Publicitat* a la Guerra Civil», a càrrec de Josep M. Figue-

res, professor d'història del periodisme català a la UAB. Es va dur a terme a la sala de graus de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB.

Altres activitats

L'11 d'agost, amb motiu del norantè aniversari de l'historiador i monjo de Montserrat Hilari Raguer, i de la publicació del seu llibre *Escrits dispersos d'història*, el president de la SCEH, Jaume So-

brequés, la Junta Directiva de la Societat i l'historiador Josep Figueres van acompanyar el president de l'Institut, Joandomènec Ros, al monestir de Montserrat per lliurar a Raguer un exemplar de l'obra (editada per l'IEC i la Diputació de Barcelona).

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, vol. 28 (2017).

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

Any de fundació: 1995*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	JOSEP CRUANYES TOR
Vicepresidència primera:	FRANCESC XAVIER GENOVER HUGUET
Vicepresidència segona:	JORDI FIGA LÓPEZ-PALOP
Tresoreria:	ORIOL SAGARRA TRIAS
Secretaria:	JOSEP SERRANO DAURA
Vocalia:	JORDI PUJOL MOIX
	PILAR REBAQUE MAS
	MARIONA SERDÀ CABRÉ
	JOSEP VILAJOSANA RUBIO

Delegat de l'IEC: JORDI COTS MONER

Nombre de socis: 77

* Anteriorment aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ) per al curs 2017-2018 van ser les següents:

Cicle Institucions del nostre dret

Cicle de conferències organitzat amb la col·laboració de la Comissió de Dones Advocades i la Secció de Dret Civil de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB), i amb el suport de la Diputació de Barcelona, del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del

Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya (CEJFE), dels Estudis de Dret i Ciència Política de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), i de les facultats de Dret de la Universitat de Barcelona (UB), la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat Pompeu Fabra (UPF), la Universitat Rovira i Virgili (URV), la Universitat de Girona (UdG), la Universitat de Lleida (UdL), la Universitat Internacional de Catalunya (UIC), la UOC i la Universitat Abat Oliva. Va comprendre les sessions següents:

— Ajuntament de la Torre de l'Espanyol (Ribera d'Ebre), 2 de setembre: «Els Costums de la Torre de l'Espanyol, 1517-2017», impartida per Josep Serrano (UIC).

— CEJFE, 4 d'octubre: «La jurisprudència a Alemanya. Flexibilitat pràctica», de Catalina Garay, presidenta de la DAV-Spanien, Associació d'Advocats Alemanys per a Espanya.

— Saló de graus de la UAB, 5 d'octubre: «La formació de juristes a Europa», a càrrec de Catalina Garay, presidenta de la DAV-Spanien.

— Facultat de Dret de la UB, 5 d'octubre: «Les polítiques europees d'integració», pronunciada per Catalina Garay, presidenta de la DAV-Spanien.

— Palau del Castellà de Gandesa (Terra Alta), 21 d'octubre: «Les Corts Generals de la Corona d'Aragó a Gandesa (s. XIV)», per Josep Serrano (UIC).

— UIC, 26 d'octubre: «La unió catalanoaragonesa del s. XII», a càrrec de Cristian Palomo (UAB).

— Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC, 9 de novembre: «Elena o Eleno de Céspedes», pronunciada per Ignacio Ruiz, catedràtic d'història del dret i les institucions de la Universitat Rey Juan Carlos (URJC).

— Facultat de Dret, Economia i Turisme de la UdL, 15 de novembre: «Novetats en la regulació dels contractes de conreu al Codi Civil de Catalunya», a càrrec d'Andrés M. Cosiells, professor del

Centre Universitari de la Defensa de Saragossa (Universitat de Saragossa).

— Facultat de Ciències Jurídiques de la URV, 15 de novembre: «L'organització territorial de Catalunya davant l'evolució nacional», amb Josep Ramon Fuentes (URV).

— Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (RABLB), 16 de novembre: «La lluita pel regne de Mallorca, entre les armes i el dret (1276-1347)», impartida per l'historiador medievalista Stefano Cingolani.

— Facultat de Dret de la UdG, 22 de novembre: «Les ambaixades en el conjunt de les relacions internacionals», amb Manuel Montobbio, ambaixador d'Espanya a Andorra.

— UIC, 23 de novembre: «Per bruixa i metzinera. Els judicis per bruixeria a Catalunya», de Pau Castell (UB).

— Facultat de Dret de la UAB, 28 de novembre: «L'article 161.2 CE i el trencament del principi d'igualtat d'armes entre les parts davant el Tribunal Constitucional», amb Joan Lluís Pérez Francesch (UAB).

— Casal de Joventut de Gandesa (Terra Alta), 2 de desembre: «El traspass dels dominis de l'Orde del Temple al de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem. El cas de la Batllia de Miravet i els dominis de les terres de l'Ebre (s. XIV-XXI)», amb Josep M. Sans Travé (RABLB) i Josep Serrano (UIC).

— ICAB, 17 de gener: «Deshereament per absència de relació familiar: cap al debilitament de la llegítima?», amb Ester Farnós (UPF).

— CEJFE, 31 de gener: «Ha d'assumir l'Administració les indemnitzacions derivades pels enderrocs d'immobles en execució de sentències que han anul·lat les llicències que les emparaven?», a càrrec de Gabriel Capilla (Universitat Abat Oliba CEU).

— ICAB, 1 de febrer: «La compravenda a Catalunya: europea però inconstitucional?», d'Esther Arroyo (UB).

— CEJFE, 8 de febrer: «La iniciativa ciutadana europea: somnis i realitats», de Carlos Espaliu (UIC).

— ICAB, 13 de febrer: «La llegítima: límits, interessos i solidaritat familiar», a càrrec d'Antoni Vaquer (UdL).

— ICAB, 28 de febrer: «La conformitat dels serveis amb el contracte: com implementar-la?», a càrrec de Lídia Arnau (UB).

— CEJFE, 9 de març: «L'Administració local davant els reptes de la tramitació electrònica», amb Francesc Xavier Urios, director general d'Assumptes Contenciosos del Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya.

— Facultat de Dret de la UAB, 13 de març: «Catalunya i la instauració del Protectorat Espanyol al Marroc: del discurs orientalista al mercantilisme colonial», a càrrec de Josep Cañabate (UAB).

— Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS, Barcelona), 20 de març: «Procés sobiranista i activitat del Parlament de Catalunya (2010-2017)», a càrrec de Joan Lluís Pérez Francesch (UAB).

— ICAB, 4 d'abril: «La successió intestada catalana: entre tradició i modernitat?», a càrrec de Jaume Tarabal (UB).

— CEJFE, 11 d'abril: «L'ordenació de l'abastament d'aigua a l'àrea de Barcelona», amb Pablo Herráez, director de l'Assessoria Jurídica de l'Agència Catalana de l'Aigua.

— ICPS, 16 d'abril: «'La purga de taula'. Retre comptes en l'exercici de responsabilitats públiques», d'Isidre Lluçia Sabarich, secretari d'Administració Local.

— ICAB, 18 d'abril: «L'autoregulació de les crisis de parella», amb Gemma Rubio (UB).

— Facultat de Dret de la UB, 2 de maig: «Les institucions de protecció de la persona al Codi Civil de Catalunya», a càrrec de Laura Teresa Alascio (UPF).

— ICAB, 16 de maig: «Conflictes en la propietat horitzontal», per l'advocat Joan M. Raduà.

Altres activitats

— 18 de desembre, presentació de les publicacions *Francesc Maspons i Anglèsell (1872-1966): Homenatge: Jornada d'Estudis* i *Enric Prat de la Riba (1870-1917): Jornada d'Estudis*. Hi van intervenir Antoni Vaquer, catedràtic de dret

civil a la UdL, i Agustí Colomines, director de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, i es va dur a terme a l'ICPS (Barcelona).

— 15 de febrer, I Jornada d'Estudis Víctor Ferro Pomà. Jornada dedicada al dret públic català, que va ser analitzat per mitjà de sis ponències: «El Govern a la Corona d'Aragó i a Catalunya» (Tomàs de Montagut, UPF), «Les estructures polítiques hispàniques de la baixa edat mitjana i modernes: visió institucional en un procés d'unificació monàrquica» (Sixto Sánchez-Lauro, Universitat de Càceres), «Contra l'arbitrarietat dels poders: el Tribunal de Contrafaccions (1702-1713)» (Josep Capdeferro, UPF), «El nou règim local de Catalunya: entre la tradició i la modernitat» (Xavier Forcadell, coordinador general de la Diputació de Barcelona), «(Re) construir un estat per mantenir la nació: el dret públic català entre 1716 i 1936» (Ferran Armengol, UB) i «L'estat actual del dret públic català (2010-2017): una situació reversible?» (Àlex Bas, UB). Es va celebrar a la seu de l'IEC.

— 11 d'abril, sessió de debat *Justícia i repressió política*. Va tenir lloc a la seu de l'IEC i va comprendre tres ponències: «Quan la justícia ha estat un instrument de repressió política. Possibles paral·lelismes entre èpoques passades i avui» (Jordi Oliveras, advocat), «Politització de la justícia i estat de dret» (Josep M. Vilajosana, catedràtic de filosofia del

dret a la UPF) i «El rastre i rostre de la violència. Efectes psíquics a la ciutadania» (Anna Miñarro, psicòloga clínica i psicoanalista). Juntament amb els ponents, hi va intervenir l'advocat Carles López, i com a cloenda es va fer una taula rodona amb les conclusions.

— 28 d'abril, jornada d'estudis *La codificació municipal: els costums de la Torre de l'Espanyol (1517-2017)*. Activitat duta a terme a la Societat Recreativa de la Torre de l'Espanyol (Ribera d'Ebre), que va comprendre set ponències: «El *Recognoverunt proceres*» (Tomàs de Montagut, de la UPF), «La codificació municipal a la Catalunya Nova» (Josep Serrano, de la UIC), «Codificació del dret local a les valls pirinenques: alguns exemples» (Miquel Sitjar, del Servei Educatiu del Camp d'Aprenentatge del Ripollès), «La codificació municipal al Regne d'Aragó» (Ignacio Ruiz, de la URJC), «La codificació municipal al País Basc i Navarra» (Rosa Ayerbe, de la Universitat del País Basc), «La codificació municipal al Regne de Castella» (Félix Martínez Llorente, de la Universitat de Valladolid) i «Expansió municipal del Fuero Juzgo per Andalusia i Múrcia: la versió privilegiada del Fuero de Sevilla» (María del Mar Tizón, de la Universitat de Sevilla). També es va fer una visita comentada a la vila, a càrrec de Joaquim Jornet, Mercè Veà, Maria Montané, Teresa Castelló i Eva Artal.

— 17 de maig, jornada *El dret a l'autodeterminació com a principi fona-*

mental dels drets humans. La SCEJ, el Cerele Català de Negocis i l'associació de juristes Drets van col·laborar en aquesta jornada d'estudi, examen i anàlisi organitzada pel Col·lectiu Maspons i Anglasesell. Els ponents convidats van ser Alfred-Maurice de Zayas, expert independent de l'Organització de les Nacions Unides; Karl Albrecht Schachtschneider, professor de dret constitucional, internacional i europeu, i activista polític del nou dret; Ramón Cotarelo, catedràtic emèrit de ciència política i de l'administració de la Universitat Nacional d'Educació a Distància, i Gonçal Mayos, professor del Departament de Filosofia de la UB. Es va dur a terme a la seu de l'IEC.

Col·laboracions

— 8 de març, congrés *Identitat europea: arrels i abast*. La SCEJ va patrocinar aquesta activitat organitzada per l'Institut Carlemany d'Estudis Europeus i la Facultat de Dret de la UIC, que es va celebrar al saló de graus del Campus Barcelona d'aquesta universitat.

— 14 de juliol, presentació del llibre *Jornades internacionals d'estudi. El municipi al segle XVIII. El cas d'Arnes (Ter-*

ra Alta), coordinat per Josep Serrano (UIC). El president de la SCEJ, Josep Cruanyes, va intervenir en aquest acte organitzat per l'Ajuntament d'Arnes i celebrat a la Sala del Cinema del Casal d'aquest municipi de la Terra Alta.

Distincions

El president de la SCEJ, Josep Cruanyes, va rebre la Creu de Sant Jordi 2018 «per la seva valuosa contribució a la defensa dels drets lingüístics del català com a president de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics i secretari de la Comissió de Llengua Catalana del Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya». El president de la Generalitat, Quim Torra, va lliurar el guardó a 31 personalitats i 24 entitats de Catalunya en un acte celebrat el 23 de juliol al Palau de la Música, en què també van assistir el president del Parlament, Roger Torrent, i la consellera de Cultura, Laura Borràs.

Publicacions

Revista de Dret Històric Català, núm. 16 (2017).

Revista Catalana de Dret Privat, núm. 18 (2018).

Societat Catalana d'Economia

Any de fundació:	1977*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	EDUARD ARRUGA VALERI
Vicepresidència:	JOAN RAMON ROVIRA HOMS
Secretaria:	ANTONI MONTSERRAT SOLÉ
Tresoreria:	HUMBERT SANZ GARCÍA
Vocalia:	LOURDES BENERIA FARRÉ
	JORDI GALÍ GARRETA (a partir del 18.1.2018)
	JAUME PADRÓS ENAMORADO
	ELISENDA PALUZIE HERNÁNDEZ (a partir del 23.10.2017)
	JOAQUIM PERRAMÓN AYZA
	ÀNGELS ROQUETA RODRÍGUEZ (fins al 23.10.2017)
	JOSEP MARIA SURÍS JORDÀ (fins al 23.10.2017)
Delegat a Madrid:	JOSEP M. NUS BADIA
Delegat de l'IEC:	JORDI GALÍ GARRETA (fins al 18.1.2018)
	ANDREU MAS-COLELL (a partir del 18.1.2018)
Nombre de socis:	239

* Aquesta societat va iniciar la seva activitat l'any 1951 com a Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials. Va ser integrada com a filial de l'IEC l'any 1977 i reestructurada com a Societat Catalana d'Economia el 1986.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Economia (SCE) al llarg del curs 2017-2018, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Conferències

— 18 de setembre: «El pensament econòmic de Kenneth J. Arrow (1921-2017)», per Josep M. Vegara Carrió, catedràtic emèrit d'anàlisi econòmica de la Universitat Autònoma de Barcelona

(UAB) i autor del llibre *La obra de Kenneth Arrow: una selecció*.

— 23 d'octubre: «L'economia catalana, canvis recents i alguns reptes futurs», per Àngela Fernández Céspedes, sub-directora general d'Anàlisi Econòmica de la Generalitat de Catalunya.

— 13 de novembre: «Els problemes de les Sparkassen alemanyes», per Antoni Serra Ramoneda, membre de l'IEC i expresident de la SCE.

— 11 de desembre: «Premio Nobel a la Economía del Comportamiento 2017: Richard H. Thaler», per Pedro Rey Biel, investigador del Departament d'Economia i d'Història Econòmica de la UAB.

— 23 de gener: «Una lectura de l'assaig *Economic possibilities for our grandchildren*», per Miquel Rubirola i Torrent, autor del llibre *Keynesianismos. Una inmersió ràpida*, de Tibidabo Ediciones (2017).

— 5 de març: «Indicador d'igualtat de gènere de Catalunya: resultats 2017 i comparativa 2005», per Carme Poveda Martínez, directora d'Anàlisi Econòmica del Gabinet d'Estudis Econòmics i Infraestructures de la Cambra de Comerç de Barcelona.

— 14 de maig: «La valoració de Cambó sobre la independència de Catalunya», per Alfons Almendros, professor jubilat d'economia mundial a l'Escola Superior de Comerç Internacional - Universitat Pompeu Fabra (ESCI-UPF).

Altres activitats

— 12 de març: sessió commemorativa *La geografia crítica i l'economia crítica a Catalunya*, coorganitzada amb la Societat Catalana de Geografia i dedicada a l'economista Carme Massana, que va ser membre de totes dues societats. Massana va saber enllaçar economia i territori, i va influir en el pensament crític tant de geògrafs com d'economistes. Hi van intervenir Horacio Capel, geògraf; Amador Ferrer, urbanista; Oriol Nel·lo, geògraf; Francesc Roca, economista, i el secretari de la SCE, Antoni Montserrat.

— 10 d'abril: sessió *Els treballs del futur*, coorganitzada amb el Centre d'Estudis Econòmics i Socials (CEES) i moderada per Mireia del Pozo, gerent del CEES. Va comprendre quatre conferències: «Situació actual del mercat de treball. Tendències de transformació» (Jordi Goula, economista i periodista), «Impacte de la robotització i la digitalització. Indústria 4.0 i intel·ligència artificial» (Ignasi Rafel, enginyer industrial i cercatalents), «Llocs de treball que es crearan en el futur» (Jordi Sala, economista i historiador) i «Com serà en el futur el mercat de treball» (Carme Riera, professora d'economia de la Universitat de Barcelona, UB).

— 16 d'abril: presentació del llibre *Pàgines viscudes d'un economista català*, del soci de la SCE Jacint Ros, catedràtic emèrit de política econòmica a la UB. A més de l'autor, hi van intervenir el president de l'IEC, Joandomènec Ros;

Eduard Arruga, president de la SCE, i Antoni Montserrat, secretari de la SCE.

— 30 de maig: seminari *El Marx d'avui*. Va comprendre cinc sessions a càrrec d'experts: «Els vestigis de Marx en l'economia crítica actual» (Agustí Colom, professor de teoria econòmica de la UB), «Algunos aspectos de la evolució de la economía española» (Miren Etxezarreta, catedràtica jubilada d'economia aplicada de la UAB), «L'homogeneïtat del treball i la validesa del marxisme» (Antoni Montserrat, secretari de la SCE), «La llei del valor de Marx i els moviments socials i sindicals dels nostres dies» (Antoni Puig, autor del llibre *Diàleg amb 'El capital' de Marx*) i «El marxisme com a tradició intel·lectual» (Albert Recio, professor titular del Departament d'Economia Aplicada de la UAB).

— 11 de juny, presentació del llibre *Género, desarrollo y globalización*. Van presentar l'obra, escrita per Lourdes Benería (catedràtica emèrita de la Universitat Cornell, dels EUA), María Luisa Moltó (directora de la càtedra d'economia feminista de la Universitat de València) i Carne Poveda Martínez (directora d'Anàlisi Econòmica del Gabinet d'Estudis Econòmics i Infraestructures de la Cambra de Comerç de Barcelona).

Premis

Premi Catalunya d'Economia

Premi biennal instituït el 1991, que s'ofereix a la millor obra o tesi doctoral sobre

l'economia de terres de llengua i cultura catalanes. En la 15a convocatòria, inclosa dins del *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, l'obra premiada va ser *Política de preus públics i eficàcia del sistema de beques a Catalunya*, del professor de la UPF José García Montalvo i publicada pel Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya. El Premi es va lliurar el 7 de febrer en un acte públic a la Sala Macaya del Palau Macaya de l'Obra Social «la Caixa» (Barcelona), en què el guardonat va pronunciar la conferència «Polítiques públiques i investigació econòmica».

Obituari

Josep Jané i Solà, president de la SCE entre els anys 1994 i 2000, va traspasar el 28 d'abril. Jané i Solà va ser catedràtic de política econòmica a la UB i creador del Banc de la Petita i Mitjana Empresa (1978). També va publicar més de 500 articles i comentaris sobre temes d'economia en un bon nombre de mitjans de comunicació i va ser responsable del suplement d'economia de *La Vanguardia* (1970-1978). A més, va rebre diverses distincions, com ara la Medalla de Turisme de Catalunya que atorga la Generalitat, el 1994.

Publicacions

Grans economistes catalans (I): Figuerola, Vandellós, Sardà, Trias i Lluch. (Quaderns de Recerca; 7)

Associació Catalana de Sociologia

Any de fundació: 1979*

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 20 de desembre de 2017

Presidència: FIDEL MOLINA LUQUE
Vicepresidència: MÀRIUS DOMÍNGUEZ AMORÓS
MARTA SOLER GALLART
Tresoreria: TERESA SORDÉ MARTÍ
Secretaria: PEDRO LÓPEZ ROLDÁN
Vocalia: AMADO ALARCÓN ALARCÓN
LILIANA ARROYO MOLINER
MAR JOANPERE FORASTER
MARTA MASATS FOLGUERAS
TEODOR MELLÉN VINAGRE
LUIS RECUENCO VEGAS
CRISTINA SÁNCHEZ MIRET
PAQUITA SANVICÉN TORNÉ
JORDI SAURET I PONT

A partir del 20 de desembre de 2017

Presidència: MARTA SOLER GALLART
Vicepresidència: MAR GRIERA LLONCH
MAR JOANPERE FORASTER
Secretaria: MASSOUD SHARIFI DRYAZ
Tresoreria: ROGER CAMPDEPADRÓS CULLELL
Vocalia: ESTHER ALBESA JOVÉ
RAFAEL BÖCKER
NÚRIA CLAVER LÓPEZ
LUIS RECUENCO VEGAS
LILIANA REYES
CRISTINA SÁNCHEZ MIRET
TERESA SORDÉ MARTÍ
Delegada de l'IEC: CARLOTA SOLÉ PUIG

Nombre de socis: 231

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per l'Associació Catalana de Sociologia (ACS) durant el curs 2017-2018, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Debats per entendre la societat d'avui

Cicle de debats organitzat amb la col·laboració de l'Obra Social «la Caixa», que aquest curs va girar entorn de quatre temes clau recollits per l'anuari *Societat Catalana 2017: la recuperació econòmica, la pobresa i la desigualtat, la igualtat de gènere i la revolució 4.0*. Les sessions, celebrades a la Sala Macaya del Palau Macaya (Barcelona), van ser les següents:

— 26 de setembre: «Característiques de la recuperació econòmica a Catalunya: present i futur previsible», amb Joaquim Sola, professor d'economia de la Universitat de Barcelona (UB), i Miquel Barceló, director del Master in Business Innovation de la Universitat Politècnica de Catalunya. Els ponents van abordar les grans dades econòmiques de Catalunya, amb una anàlisi per sectors i estudiant el paper dels poders públics i la influència de l'estructura empresarial en els resultats, des d'una perspectiva de creixement nova.

— 25 d'octubre: «S'estan revertint la pobresa i la desigualtat amb la sortida de la crisi?». El debat va ser conduït per Sergio Porcel, cap de l'Àrea de Cohesió Social i Urbana de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans, i

Teresa Crespo, presidenta d'Entitats Catalanes d'Acció Social, que van analitzar les perspectives de futur en la qualitat de l'ocupació, de l'habitatge i de la capacitat redistributiva de les polítiques socials.

— 22 de novembre: «La crisi i la postcrisi han deixat les dones a la penombra». Pilar Carrasquer, professora de sociologia al Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball, i Alba Garcia, de la Secretaria de les Dones de CCOO de Catalunya, van parlar del fet que els inicis de millora de l'ocupació que actualment es registren a Catalunya afavoreixen la població masculina i també del lloc que ocupen les polítiques d'igualtat en l'agenda pública catalana.

— 13 de desembre: «Catalunya davant de la revolució 4.0: riscos i oportunitats». Sessió entorn de l'automatització, que té com a propulsors principals la robòtica i la intel·ligència artificial, i que comença a afectar el món del treball. Els ponents van ser Josep Lladós, professor d'economia a la Universitat Oberta de Catalunya, i Joan Ramon Rovira, director del Gabinet d'Estudis Econòmics de la Cambra de Comerç de Barcelona, que van abordar qüestions com ara què podem fer per a adaptar-nos a l'automatització o quines regulacions requerirà.

Seminari de Teoria Sociològica

Raimon Bonal

Seminari en què es llegeixen i debaten les obres clau de la teoria sociològica. En les

sessions, que es van portar a terme a la seu de l'IEC, es van abordar aquestes obres: *Homo Deus. Una breu història del demà*, de Yuval Noah Harari (23 d'octubre); *Veinte años en Hull House*, de Jane Addams (27 de novembre i 22 de gener), i *Los movimientos sociales, 1768-2008*, de Charles Tilly (16 d'abril, 28 de maig i 25 de juny).

Altres activitats

— 5 de febrer: debat sobre la pel·lícula *El joven Karl Marx*, dirigida per Raoul Peck. Hi van intervenir la membre de l'IEC Carlota Solé i els professors del Departament de Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les Ciències Socials de la UB Jesús Matamala i Juli Sabaté, aquest últim com a moderador.

— 19 de març: xerrada debat *Les desigualtats de gènere a l'Acadèmia*. Hi van intervenir Maite Paramio, presidenta de l'Associació de Dones Investigadores i Tecnòlogues a Catalunya, i Victòria Forns, professora de treball social a la Universitat Rovira i Virgili. Va incloure la lectura del posicionament de l'ACS en el marc del 8 de març, Dia Internacional de la Dona Treballadora.

— 25 d'abril: conferència «The historical roots and future directions of open access to learning», pronunciada per John Willinsky, director del Public Knowledge Project. El ponent va presentar les iniciatives més recents en la creació de recerca en accés obert i va aportar relats

històrics sobre l'accés al coneixement a la península Ibèrica des de l'època medieval. Així mateix, va aprofundir en l'ús de la plataforma Open Journal Systems, que desenvolupa des del Public Knowledge Project.

— 7 i 8 de juny: jornades doctorals *Una aproximació als usos religiosos de les ciutats*. Activitat coorganitzada amb els grups de recerca ISOR Investigacions en Sociologia de la Religió (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB) i Antropología, Diversidad y Convivencia (Universitat Complutense de Madrid), en què doctorands i joves investigadors en ciències socials van intercanviar experiències per fomentar el treball en xarxa en l'àmbit de les religions urbanes i l'emergència de futures col·laboracions.

— 12 de juny: presentació del llibre *¿Un mundo mejor? Balance moral del mundo desde la Guerra Fría hasta hoy*. A més dels autors, Norbert Billbeny i Eulàlia Solé, hi va intervenir Ramon Flecha, catedràtic de sociologia de la UB.

— 19 de juny, presentació del llibre *Europa a les fosques. Polítiques socials en el feixisme*, de Jordi Estivill. Va anar a càrrec del membre de l'IEC Salvador Giner.

— 26 de juny: conferència «Hacerse adulto en España: la integración de las segundas generaciones», d'Alejandro Portes, professor emèrit de sociologia de la Universitat de Princeton (EUA). Va presidir l'acte el conseller de Treball, Afers

Socials i Famílies, Chakir El Homrani Lesfar, i també hi va participar Jaume de Puig, vicepresident de l'IEC.

— 27 de juny, seminari *United States: bifurcated immigration and the end of compassion*. Va ser impartit per Alejandro Portes, professor emèrit de sociologia de la Universitat de Princeton (EUA).

Premis

L'ACS va convocar aquests Premis, inclosos en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC i lliurats en la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2018, el dia 20 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Premi Catalunya de Sociologia

Premi fundat l'any 2008, que es convoca en col·laboració amb el Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya i sota el patrocini de la Fundació Bancària «la Caixa». S'ofereix a científics i professionals consolidats que treballen en l'àmbit de la sociologia per promoure i reconèixer la recerca sociològica que es fa a Catalunya. En la 8a convocatòria, el Premi va ser atorgat a Lluís Flaquer, catedràtic emèrit de sociologia de la UAB, per la seva contribució a la sociologia de la família.

El 5 de juny, a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC, va tenir lloc l'acte de celebració del Premi Catalunya de Sociologia 2018, que va incloure una *laudatio* del guardonat a càrrec del membre de l'IEC Salvador Giner.

Concurs de Joves Sociòlegs

(per a estudiants)

Premi instituint el 1996, que s'ofereix a un treball inèdit d'investigació sociològica, teòric o empíric, amb l'objectiu de promoure la recerca sociològica entre els joves investigadors i contribuir a l'estímul i al desenvolupament del treball de recerca en ciències socials a Catalunya. En la 22a convocatòria, el Premi va ser lliurat a Teresa Morlà per *Sentit i significat de les tertúlies literàries dialògiques en mares musulmanes*; així mateix, es va concedir un accèssit a Leon Freude per *Homonacionalisme en dades. Comparant valors homonacionalistes a Europa / Homonationalism in numbers. Comparing homonationalist values across Europe*.

Publicacions

Butlletí de l'ACS [en línia], juliol-agost 2018.

Revista Catalana de Sociologia [en línia], núm. 32 (2017).

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

Any de fundació:	1970
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència d'honor:	ALEXANDRE OLIVAR DAYDÍ
Presidència:	MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL
Secretaria:	MARC SUREDA JUBANY
Vocalia:	SEBASTIÀ JANERAS VILARÓ
Responsable de publicacions:	MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL
Delegat de l'IEC:	MARC MAYER OLIVÉ
Nombre de socis:	23

Activitats

Durant el curs 2017-2018, la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics va organitzar dues sessions acadèmiques al voltant de l'estudi de la litúrgia, que es van impartir a la seu de l'IEC. La primera (96a sessió) es va celebrar el 13 de desembre i va comprendre la conferència «La bibliothèque du chapitre de la cathédrale Saint-Just de Narbonne», pronunciada per Dominique de Courcelles (membre de l'IEC i directora de recerca al Centre Nacional de la Recerca Científica de l'Escola Normal Superior de Lió). I la darretera (97a sessió), que va tenir lloc el 14 de juny, va anar a càrrec de Josep Amengual (membre de l'IEC i superior general de la Congregació de Missioners dels Sagrats Cors), que va oferir la conferència «El

santoral dels bisbats de les Illes Balears a l'antiguitat tardana».

Així mateix, la Societat va participar en el Congrés Internacional EPISCOPUS: «La diòcesi de Vic i l'Església a Catalunya en el context europeu», organitzat pel Bisbat de Vic i la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC). El Congrés, celebrat per a commemorar els aniversaris de quatre bisbes fonamentals per a la història de la diòcesi de Vic i de Catalunya (Cinidi, Oliba, Veyan i Torras i Bages), va reunir investigadors i grups de recerca d'arreu del món. Es va estructurar en quatre blocs temàtics (societat i política; art i patrimoni; pensament i educació, i llengua i literatura), cada un dels quals va comprendre ponències, comunicacions i debats. Va

tenir lloc del 29 de novembre a l'1 de desembre en diversos indrets de Vic, com ara el Palau Episcopal i el Campus de la Torre dels Frares de la UVic-UCC.

Publicacions

Miscel·lània Litúrgica Catalana, núm. 25 (2017).

Ordinarium Vicense c. 1508. Edició fac-símil monocroma amb introducció i índex a càrrec de Miquel dels S. Gros Pujol. (Biblioteca Litúrgica Catalana; 10) [Coedició amb la Biblioteca Episcopal de Vic].

Societat Catalana de Musicologia

Any de fundació: 1973

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JORDI BALLESTER GIBERT
Vicepresidència: EMILI ROS- FÀBREGAS
Secretaria: JOSEP M. ALMACELLAS DíEZ
Tresoreria: XAVIER DAUFÍ RODER GAS
Vocalia: JOSEP DOLCET RODRÍGUEZ
IMMA CUSCÓ PALLARÈS
JOSEP M. GREGORI CIFRÉ
ANNA COSTAL FORNELLS

Delegat de l'IEC: ROMÀ ESCALAS LLIMONA

Nombre de socis: 92

Activitats

A continuació, es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Musicologia (SCMUS) durant el curs 2017-2018:

Congressos, simposis i jornades

— 9-11 d'octubre, congrés internacional *Music Criticism 1950-2000*. Aquesta edició es va dedicar a la crítica musical en la segona meitat del segle XX, especialment a la seva relació amb els canvis socials, polítics i econòmics d'aquell període. Van inaugurar el congrés Jordi Ballester, president de la SCMUS; Massimiliano Sala, vicepresident del Centro Studi Opera Omnia Luigi Boccherini, i Joandomènec

Ros, president de l'IEC. Els ponents convidats van ser Massimiliano Locanto (professor d'història de la música a la Universitat de Salern, Itàlia), que va oferir la sessió «Brother Criticus: Stravinsky 'the Serialist' against Music Criticism», i el crític musical David Hurwitz, que va presentar la ponència «The Twentieth-Century recording explosion: challenges and opportunities for Criticism». Així mateix, el programa va incloure un bon nombre de comunicacions i debats, en què es van analitzar conceptes com el de transferència cultural, i es van abordar aspectes com ara la relació de la crítica musical envers els fenòmens musicals que van influir significativament en

la societat del segle xx, i la relació de la música amb els mitjans de comunicació. Es va organitzar conjuntament amb el Centro Studi Opera Omnia Luigi Boccherini de Lucca (Itàlia) i va tenir lloc a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC.

— 17 de novembre, Simposi Pere Alberch Vila (1517-1582) i la Música del Renaixement a Catalunya. Activitat organitzada amb la col·laboració del Museu d'Història de Barcelona (MUHBA), que es va dedicar al compositor vigatà Pere Alberch i Ferrament, àlies Pere Alberch Vila, amb motiu del 500è aniversari del seu naixement. La primera part del programa es va dur a terme a la seu de l'IEC i va comprendre les ponències «Pere Alberch, organista de la catedral de Barcelona (1536-1582) i el repertori dels músics 'Vila': música eclesiàstica, ensalades i madrigals», a càrrec de Josep M. Gregori (vocal de la Junta Directiva de la SCMUS); «La música en la vida quotidiana de la Barcelona del Renaixement», per Tess Knighton (investigadora ICREA a la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques), i «La difusió del repertori del segle XVI: el cas del convent de Vic», a càrrec d'Aurèlia Pessarrodona (investigadora postdoctoral a la Universitat Autònoma de Barcelona, UAB). La segona part es va desenvolupar al MUHBA i va començar amb les ponències «El repertori per a viola de mà i les ensalades», de Xavier Alern (professor a la UAB), i «Els 'Vila' i la base de dades 'Books

of Hispanic Polyphony'», per Emili Ros-Fàbregas (vicepresident de la SCMUS). Per acabar, es va obrir un col·loqui i es va oferir un concert de De Canendi Elegantia, dirigit per Francesc Garrigosa.

— 23 de novembre, Jornada Clementi: «Presentació de l'Associació Muzio Clementi de Barcelona a la Societat Catalana de Musicologia». Jornada de conferències i audicions que va girar entorn de Muzio Clementi, compositor, pianista, editor i fabricant de pianos italià. Les activitats van començar a la seu de l'IEC amb la presentació de l'Associació Muzio Clementi de Barcelona (AMCB), creada recentment. Tot seguit es van impartir tres conferències: «L'aportació de Muzio Clementi a la història de la música», pronunciada per Marina Rodríguez Brià, pianista i membre de l'AMCB; «El cas Clementi», per Luca Chiantore, pianista i musicòleg, i «La recuperació del patrimoni musical», de Jaume Ayats, director del Museu de la Música de Barcelona. Després, en aquest mateix museu, es va presentar el piano de taula històric Collard & Collard, late Clementi, recentment restaurat (col·lecció privada), i es va oferir un recital comentat. Va ser coorganitzada amb l'AMCB, amb la col·laboració del Museu de la Música de Barcelona.

Cicle de conferències de la Societat Catalana de Musicologia 2018

Va comprendre tres sessions, que van tenir lloc a la seu de l'IEC els dies 20 de febrer

i 6 i 20 de març. La primera va dur per títol «Quintes paral·leles, harmònics i fadors en el sorgiment de la polifonia oral i escrita de la Mediterrània llatina» i va ser pronunciada per Jaume Ayats, director del Museu de la Música de Barcelona. La segona, «El llegat musicològic de Francesc Bonastre», va anar a càrrec dels musicòlegs Cristina Álvarez, Cèsar Calmell, Francesc Cortès, Xavier Daufí i Josep M. Gregori. I, finalment, la tercera conferència, «La Col·lecció de Música Baldelló, fets i anècdotes», la va oferir Carles Badal, musicòleg.

Visita a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer i al taller del constructor d'instruments tradicionals Xavier Orriols (Vilanova i la Geltrú)

El dia 5 de maig, la SCMUS va organitzar una sortida amb visita guiada per als socis a Vilanova i la Geltrú. La visita es va centrar en el fons musical que es con-

serva a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, on els assistents van poder veure de primera mà una àmplia mostra de partitures i altres materials relacionats amb compositors vilanovins o vinculats a aquesta ciutat. A continuació, es va visitar el taller del constructor d'instruments tradicionals Xavier Orriols, qui va mostrar diversos instruments construïts per ell mateix, així com les diferents eines que emprava al seu taller. La jornada es va cloure amb la celebració de l'assemblea anual de la Societat, que va tenir lloc a l'Hotel Cèsar (Vilanova i la Geltrú).

Obituari

La SCMUS lamenta la mort de qui va ser el seu primer secretari, Francesc Bonastre i Bertran, traspassat el dia 20 de setembre.

Publicacions

Revista Catalana de Musicologia, vol. 10 (2017).

Amics de l'Art Romànic

Any de fundació:	1977
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	FRANCESCA ESPAÑOL BERTRAN
Vicepresidència:	ROSA M. MARTÍN ROS
Secretaria:	JOAQUIM GRAUPERA GRAUPERA
Tresoreria:	JOAN VALERO MOLINA
Vocalia:	LAURA CALZADA REIG M. LLUÏSA CASTELLANOS RAYO ALBERTO CORTÉS BURÓN OLÍVIA RIERA GARRIGA M. TERESA SERRA CASSERRA
Delegat de l'IEC:	ANTONI PLADEVALL FONT
Nombre de socis:	261

Activitats

Les activitats organitzades pels Amics de l'Art Romànic (AAR) per al curs 2017-2018, generalment portades a terme a la seu de l'IEC, van ser les següents:

Sessió inaugural

El curs es va inaugurar el dia 16 d'octubre amb la conferència «Monumenta. 25 anys d'història», que va oferir Javier Gimeno, president de Monumenta, Associació de Propietaris de Castells i Edificis Catalo-gats de Catalunya.

Cicle de conferències Romànic a l'abast

Les conferències d'aquest curs van ser «Arqueologia industrial a través de l'edat mitjana: els molins», a càrrec de Francesc Roma, del Patronat d'Estudis Osonencs (30 d'octubre), i «Josep Goday i Josep Puig i Cadafalch. Història d'una col-laboració», pronunciada per Joaquim Graupera, secretari de la Junta d'AAR (12 de febrer).

Cicle de conferències Gòtic a l'abast

En aquesta edició del cicle es van oferir les conferències següents: «Nuevas apor-taciones al estudio de la miniatura tolo-

sana del siglo XIV: algunos manuscritos jurídicos desconocidos encontrados en la península Ibérica», de Maria Alessandra Bilotta, professora de l'Institut d'Estudis Medievals de la Universitat Nova de Lisboa (27 de novembre); «L'arxiu parroquial de Santa Maria del Pi. Un fons documental inèdit per a la història de la ciutat», amb Jordi Sacasas, arxiver de la basílica de Santa Maria del Pi de Barcelona (11 de desembre); «El llarg camí d'una escultura gòtica perduda: de la devoció al mercat antiquari», per la presidenta d'AAR, Francesca Español (18 de desembre), i «L'influenza catalana nei retabli della Sardegna», pronunciada per l'historiador de la Sardenya medieval Roberto Lai (9 d'abril).

XXXII Cicle de Conferències:

«Les obres mestres del romànic català. Commemoració dels 40 anys de la societat Amics de l'Art Romànic»

Va constar de cinc sessions: «No tan llombarda. Òptiques canviants sobre la catedral de la Seu d'Urgell», pronunciada per Gerardo Boto, professor d'història de l'art a la Universitat de Girona (19 de febrer); «La façana de Ripoll o la utilització polí-ticoreligiosa de l'art medieval (segles XII-XXI)», impartida pel membre de l'IEC Xavier Barral (26 de febrer); «Una atu-rada als Pirineus: Sant Climent de Taüll», a càrrec de Milagros Guardia, directora del projecte de recerca de la Universitat de Barcelona Ars Picta (5 de març); «La

seu romànica de Girona: la resurrecció d'un monument oblidat», a càrrec de Marc Sureda, conservador del Museu Episcopal de Vic (12 de març), i «La història histò-riada d'un paradigma arquitectònic: Sant Vicenç de Cardona», amb la presidenta d'AAR, Francesca Español (19 de març). I també va incloure la sortida *La Girona monumental d'època medieval*, guiada per Francesca Español (24 de març).

Cicle de conferències L'art cristià

i els seus escenaris

Va comprendre dues sessions: «El tresor de la dinastia fatimita i la seva dispersió per l'Occident medieval», a càrrec de la historiadora de l'art i vocal de la Junta Directiva d'AAR Laura Calzada (7 de maig), i «Etiòpia. Cristianisme pels 13 mesos de l'any. Art i natura», impartida per Carles Lorenzo, de l'Ateneu Univer-sitari Sant Pacià (28 de maig).

Sortides

— 28 d'octubre: *Monuments medievals de la Catalunya Nova*, amb Francesca Español. Es van visitar el monestir cister-cenc i el panteó reial de Vallbona de les Monges, el Castell de Maldà i els punts d'interès artístic del poble de Guimerà.

— 11 de novembre: sortida ma-tinal a la Barcelona medieval, en què es van visitar l'església i les dependències claustrals del convent benedictí de Sant Pau del Camp. Va ser guiada per Joaquim Graupera (secretari de la Junta d'AAR),

amb la col·laboració de l'historiador Jordi-Xavier Romero.

— 25 de novembre: sortida matinal a la Barcelona medieval, conduïda per Joan Valero (membre de la Junta d'AAR). Es van visitar l'església i les dependències claustrals del convent de Santa Anna, de l'orde del Sant Sepulcre de Jerusalem.

— 24 de febrer: visita de l'església i de les dependències claustrals del convent de Santa Anna, de l'orde del Sant Sepulcre. Va anar a càrrec de Joan Valero (membre de la Junta d'AAR).

— 10 de març: visita al monestir de Sant Cugat del Vallès, guiada per Albert Cortés (vocal de la Junta Directiva d'AAR).

— 30 de març - 2 d'abril: «Cluny i el seu *hinterland*. El romànic del Charolais-Brionnais», a càrrec de Joaquim Graupera i Rosa M. Martín, secretari de la Junta d'AAR i vicepresidenta respectivament.

— 19 de maig: visita als monuments de l'Empordà (Sant Pere de Rodes, l'església i el poblat de la Santa Creu i Sant Miquel de Fluvià), amb l'historiador de l'art Jordi Mota.

— 2 i 3 de juny: visita als monuments romànics dels Pirineus (de Ripoll

a Arles i Sant Martí de Fonollar), guiada per la presidenta d'AAR, Francesca Español.

Altres activitats

— 20 de desembre: presentació del 26è volum de la revista *Lambard* i concert-conferència de Nadal «El cant de la Sibilla», interpretat per la cantant Laura de Casteller, acompanyada del cor Ardit.

— 5 de febrer: presentació de les actes del simposi internacional *Les pedreres medievals a la Corona d'Aragó*. Va anar a càrrec de Jordi López Vilar, investigador de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC).

— 7 de maig: lliurament del 27è volum de la revista *Lambard. Estudis d'Art Medieval*.

Premis

Premi dels Amics de l'Art Romànic

(per a estudiants)

Es va declarar desert.

Publicacions

ESPANYOL, Francesca; VALERO, Joan (ed.).

Les pedreres medievals a la Corona d'Aragó.

Lambard, vol. 26: 2014-2016 (ed.: 2018).

Institució Catalana d'Estudis Agraris

Any de fundació: 1977*

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 14 de desembre de 2017

Presidència:	JOSEP M. VIVES DE QUADRAS
Vicepresidència:	ESTER TORRES GÜELL
Secretaria:	JOAQUIM ROS SAQUES
Tresoreria:	SANTIAGO POCINO PEÑALBA
Vocalia:	JOSEP M. ESPELTA GUARDIA
	CARLES FOLCH CASTELL
	JORDI ROSELL FOXÀ
	JOAN SAUS ARÚS

Coordinadors de les seccions especialitzades

Agricultura General:	JOAN ANGLÈS SEDÓ
Estudis Rurals:	GEMMA FRANCÈS TUDEL
Forestal:	JOAN IGNASI CASTELLÓ VIDAL
Història Rural:	ASSUMPTA SERRA CLOTA
Jardineria i Paisatgisme:	JOAQUIM CAMPS MASICH
Protecció Vegetal:	ESTER TORRES GÜELL
Ramaderia:	JOSEFINA PLAIXATS BOIXADERA
Sòls:	MIQUEL ARAN MAYORAL
Viticultura i Enologia:	JOSEP M. PUIGGRÒS JOVÉ

Delegada territorial a Tarragona:	MONTSERRAT NADAL ROQUET-JALMAR
Delegat territorial a Girona:	VICENÇ LLOVET ROQUÉ
Delegat territorial a Lleida:	SANTIAGO PLANAS DE MARTÍ

Delegada de l'IEC:	MERCÈ DURFORT COLL
--------------------	--------------------

A partir del 14 de desembre de 2017

Presidència:	JORDI SALA CASARRAMONA
Vicepresidència:	ESTER TORRES GÜELL
Secretaria:	JOAQUIM ROS SAQUES

Tresoreria:	SANTIAGO POCINO PEÑALBA
Vocalia:	JOSEP M. ESPELTA GUARDIA CARLES FOLCH CASTELL JORDI ROSELL FOXÀ JOAN SAUS ARÚS

Coordinadors de les seccions especialitzades

Agricultura General:	FRANCESC DOMINGO OLIVÉ
Estudis Rurals:	GEMMA FRANCÈS TUDEL
Forestal:	JOAN IGNASI CASTELLÓ VIDAL
Història Rural:	ASSUMPTA SERRA CLOTA
Jardineria i Paisatgisme:	JORDI CARTAÑÀ PINÉN
Protecció Vegetal:	JAUME GARRIGA PUJOL
Ramaderia:	JOSEFINA PLAIXATS BOIXADERA
Sòls:	MIQUEL ARAN MAYORAL
Viticultura i Enologia:	JOSEP M. PUIGGRÒS JOVÉ
Delegada territorial a Tarragona:	MONTSERRAT NADAL ROQUET-JALMAR
Delegat territorial a Girona:	VICENÇ LLOVET ROQUÉ
Delegat territorial a Lleida:	MIQUEL ARAN MAYORAL
Delegat de l'IEC:	JOAN VALLÈS XIRAU
Nombre de socis:	341

* Aquesta institució va començar la seva activitat sota el nom d'Institut Català d'Estudis Agraris i, poc després, va adquirir el d'Institució d'Estudis Agraris. Finalment, el 1984 va ser integrada com a filial de l'IEC.

Activitats

Al llarg del curs 2017-2018, la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA) va organitzar les activitats que es detallen a continuació, generalment dutes a terme a la seu de l'IEC:

Assemblea general ordinària

El 14 de desembre de 2017 es va celebrar una assemblea general ordinària de socis i sòcies de la ICEA. La sessió va incloure una conferència d'Emili Montesinos, catedràtic de producció vegetal a la Univer-

sitat de Girona, sobre el bacteri *Xylella fastidiosa*.

Jornades

— 28 de setembre, 13a Jornada Afrucats-FCAC-Agroprés-ICEA-ETSEA-UdL: «Organitzacions de productors de fruites i hortalisses (OPFH): model europeu adequat per a millorar els resultats i l'eficiència del sector?». Aquesta edició de la jornada, coorganitzada amb l'Afrucats (Associació Empresarial de Fruita de Catalunya), la FCAC (Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya), l'Agroprés (Associació de Periodistes i Escriptors Agraris de Catalunya) i l'ETSEA-UdL (Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la Universitat de Lleida), va constar de dues sessions. La primera es va dedicar a les organitzacions de productors de fruites i hortalisses (OPFH) i el sector fruiter, i la segona va girar entorn de les problemàtiques sectorials i la resolució de crisis de mercat a través de les OPFH a la Unió Europea. Per acabar, es va celebrar una taula rodona al voltant de la pregunta: «Les OPFH suposen un model adequat per a la millora del sector a la Unió Europea?». Va tenir lloc al saló de congressos de Fira de Lleida, en el marc de la 63a Fira Agrària de Sant Miquel.

— 24 d'octubre, *Intervencions i usos a la masia. Un rept de futur*. La Secció d'Història Rural de la ICEA i Congrés Masia-Territori van organitzar aquesta jornada en què, a partir de catorze po-

nències a càrrec de diversos especialistes (historiadors, arquitectes, enginyers, arqueòlegs, restauradors...) i de propietaris de masos, es va debatre com s'afronten els nous usos de la masia d'acord amb l'economia actual i els interessos socials que afecten el territori i, en particular, la masia, per a poder continuar parlant d'edificis saludables i ben integrats en l'entorn natural.

— 25 d'octubre, 5è Fòrum Forestal de Barcelona: «El pi blanc: peça clau del territori forestal català». Activitat organitzada per l'Aula de Silvicultura Mediterrània de Barcelona de la ICEA a fi de contribuir a la millora i el progrés del sector forestal i de la gestió dels boscos. El programa de la cinquena edició, dedicada a la gestió dels boscos de pi blanc, es va estructurar en dos blocs, cada un dels quals comprenia ponències i finalitzava amb un col·loqui. El primer bloc va girar entorn de la realitat del pi blanc a Catalunya i va comprendre les ponències «El pi blanc en un context de canvi global: amenaces i oportunitats», de Josep M. Espelta (CREAF, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals); «Planificació i gestió multifuncional de les pinedes de pi blanc», a càrrec de Teresa Cervera (Centre de la Propietat Forestal de la Generalitat), i «Impacte dels incendis forestals en els boscos de pi blanc i línies de planificació associativa orientada a la prevenció i extinció d'incendis», per Jordi Tarradas (Diputació de Barcelona) i Asier

Larrañaga (Grup de Reforç d'Actuacions Forestals). I en el segon bloc es van abordar les perspectives econòmiques del pi blanc a Catalunya, amb les ponències «Explotació i comercialització de la fusta de pi blanc per a biomassa i altres usos», de Lluís Buscail (Bioforestal Buscail); «La fusta del pi blanc per a la construcció i altres aplicacions amb valor afegit», amb Jordi Gené (INCAFUST, Institut Català de la Fusta); «Recursos no fusters dels boscos de pi blanc», a càrrec de Juan Martínez de Aragón (UdL), i «Visió econòmica general de la silvicultura i del sector del pi blanc», per Joaquim Perramon (Societat Catalana d'Economia).

— 27 de novembre, *Iniciatives per a la reducció del malbaratament al sector agroalimentari*. Un terç de la producció global d'aliments es desaprofitada i es malbarata, fet que provoca greus impactes socials, ambientals i econòmics. El malbaratament es produeix en totes les fases de la cadena alimentària i s'associa a causes diverses. A fi d'implantar estratègies i mesures que aportin solucions als operadors de la cadena alimentària, la jornada va incloure una sessió d'experiències de reducció del malbaratament alimentari a Catalunya —en què experts de cada àmbit van abordar la producció agrícola, la producció fructícola, la producció ramadera, la fabricació de galetes, la fabricació de cervesa i la fabricació d'elaborats carnis—, una sessió al voltant de la recerca en reducció del malbarata-

ment alimentari i una taula rodona sobre com els sectors agrari i agroalimentari poden contribuir a la reducció del malbaratament alimentari. Va ser organitzada pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya (DARP), amb la col·laboració de l'ACCA i la ICEA.

— 29 de novembre, IV Jornada Mengem Sa?: «Diètes o modes?». Jornada coorganitzada amb l'ACCA en què els experts convidats debaten la situació actual de l'alimentació en l'àmbit de la UE i les garanties de seguretat i qualitat dels aliments envers els consumidors. Aquesta edició es va celebrar en el marc del cicle interacadèmic *Els aliments*, i es va dedicar a les diètes. El programa es va estructurar en sis sessions: «Carn o peix?», «Les diètes en etapes de creixement. Avantatges i riscos», «Al·lèrgies i intoleràncies», «Diètes i divulgació científica», «Diètes per aprimar-se» i «Diètes en els mitjans de comunicació».

— 29 de gener, *El jardí com a font històrica. Mesopotàmia, Egipte, Grècia i Roma*. Es va col·laborar en aquesta jornada internacional organitzada per la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona (UB) i duta a terme a la seva seu. A partir d'onze ponències d'experts de diferents disciplines, es van analitzar els primers jardins de la tradició occidental per conèixer aspectes fonamentals de l'època en què es van construir.

— 13 d'abril, Jornada Tècnica en Viticultura: «Terrers vitícoles. Maneig i millora de la qualitat dels sòls». Activitat coorganitzada amb la Facultat d'Enologia de la Universitat Rovira i Virgili (URV) per a abordar qüestions relacionades amb els terrers; el maneig del sòl i la millora de la fertilitat, i els nous models d'agricultura sostenible. Es van oferir sis ponències, entre les quals, per exemple, «Metodologia de la zonificació vitícola», de Vicente Gómez de Miguel (Universitat Politècnica de Madrid); «Maneig del sòl i cobertes vegetals», per Lluís Giralt (Institut Català de la Vinya i el Vi), i «La dimensió social, un valor per a la viticultura?», de Pau Moragas (cooperativa L'Olivera i Can Calopa). Va tenir lloc a la sala de graus de la Facultat d'Enologia de la URV.

— 6 de juny, VI Tarda de Jardins i Jardiners. Va comprendre quatre xerrades: «Un jardí literari. Les plantes en l'obra de Verdaguer», per M. Carme Barceló (professora del Departament de Biologia de la UB); «Les roses de Pere Dot», a càrrec de Jaume Garcia Urpí (director de l'Exposició Nacional de Roses); «El primer jardí botànic de la Universitat de Barcelona. 1842-1873», amb Anna M. Rauret (professora d'arqueologia de la UB), i «Jardins desapareguts: l'American Lake de Gavà», a càrrec de Cristina Porras (tècnica superior en imatge i so i en paisatgisme i medi rural).

— 7 de juny, *El carboni orgànic dels sòls agrícoles*: «Una eina per a la

mitigació del canvi climàtic a Catalunya». Jornada en què es va debatre el paper dels sòls agrícoles com a embornal de carboni, fet que en determinarà el paper en la mitigació del canvi climàtic. Va constar de les sessions «El paper dels sòls agrícoles en la lluita contra el canvi climàtic», amb Iñaki Gili (Oficina Catalana de Canvi Climàtic); «La base de dades i sistema d'informació dels sòls de Catalunya - portal Geoíndex», a càrrec d'Emili Ascaso i Jorge Fleta (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, ICGC); «Presentació del nou *Mapa digital de contingut en carboni orgànic en sòls agrícoles a Catalunya*», amb Inmaculada Funes (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, IRTA); «Estimació dels estocs de carboni als sòls, a escala de país: dificultats i reptes», a càrrec de Pere Rovira (Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, CTFC), i «Com segrestar carboni orgànic al sòl», amb Josep M. Alcañiz (CREAF). Va ser coorganitzada amb l'ICGC, el DARP, el CREAF, l'IRTA, el CTFC i la Societat Espanyola de la Ciència del Sòl.

— 18 d'agost, XXXIII Jornada d'Agricultura a Prada: «Vinyes i vi a la Catalunya del Nord i al Principat». Activitat celebrada al Liceu Renouvier (Prada) en el marc de la 50a Universitat Catalana d'Estiu, en què experts, tècnics i professionals van analitzar les estructures organitzatives del sector vitivinícola de la Catalunya del Nord i del Principat, així com la seva idoneïtat per a fer front als

grans reptes de futur. Es va estructurar en tres parts: en la primera es va fer un breu repàs històric de l'evolució de la vinya a Catalunya; en la segona es va parlar de l'organització actual de la cadena vitícola i de la seva governança, i, en la tercera, es van plantejar una sèrie de casos, incloent-hi cooperatives i cellers privats.

Tertúlies d'Estudis Rurals

Xerrades organitzades per la Secció d'Estudis Rurals, que es van celebrar al Restaurant L'Antic Forn (Barcelona) d'acord amb el calendari següent: «El sector del sucre després del final de les quotes», amb Jordi Melé, professor del Departament d'Economia de la UB (21 de novembre); «Organic 3.0 i altres desafiaments del sector ecològic», conduïda per Karen Hoberg, economista experta en el sector de la producció ecològica (20 de febrer); «Calopa: agricultura social, vi i oli», amb Dolors Llonch, coordinadora del projecte L'Oliviera a Can Calopa (13 de març), i «Aigua i aliments: un binomi poc entès», amb Joan Girona, investigador del programa Ús eficient de l'aigua en agricultura de l'IRTA (22 de maig).

Transcatalònia

Activitat organitzada anualment per la Secció de Sòls, que consisteix a recórrer una zona concreta de Catalunya per a observar-hi els perfils de sòls, paisatges i altres elements relacionats amb el mantell

edàfic. L'edició de 2018 va tenir lloc el 9 de juny a la comarca de l'Alt Urgell, al Pirineu de Lleida. Va començar amb un trajecte entre la serra del Cadí i la terrassa baixa del riu Segre, prop de la Seu d'Urgell. I després es van observar els sòls dels vessants que donen al riu Valira i el sistema de terrasses del Segre. Tant el disseny del circuit com les descripcions de sòls i les explicacions corresponents van anar a càrrec de l'edafòleg Bernat Blasi.

Altres activitats

— 17 de gener, conferència «El senglar: situació i escenari de futur». Va ser impartida per Carme Rosell, directora de la consultoria ambiental Minuartia, que va analitzar l'impacte del porc senglar en la biodiversitat, els riscos sanitaris que comporta i les consideracions que calen per a establir una estratègia global de control.

— 29 de gener, sortida a Avinyonet del Penedès. Activitat organitzada per la Secció de Viticultura i Enologia, en què es van visitar el celler de la masia Can Batlle, el centre d'interpretació i les excavacions de la Font de la Canya, considerada el primer indret on es va fer vi a Catalunya.

— 11 de febrer, itinerari edàfic al Parc Agrari de Sabadell. La Secció de Sòls de la ICEA va col·laborar en aquesta activitat organitzada per l'Ajuntament de Sabadell i la Unió Excursionista de Sabadell, que va consistir en un itinerari edàfic divulgatiu amb diversos grups reduïts i

explicació del paisatge, l'agricultura, la tipologia de sòls, l'observació amb barriana del perfil edàfic i les característiques essencials dels sòls en cada punt. Les explicacions van estar dirigides per Miquel Aran, coordinador de la Secció.

— 21 de març, presentació del llibre *El jardí de Dionís. L'entorn cultural del vi*. Va anar a càrrec de l'autor de l'obra, Eduard Puig i Vayreda, i de Josep M. Puiggròs Jové, coordinador de la Secció de Viticultura i Ecologia de la ICEA.

— 31 de maig, taula rodona i debat sobre la gestió del bosc públic de propietat municipal. Es va portar a terme a la Seu d'Urgell i va anar adreçada especialment a alcaldes, regidors, tècnics municipals i actors del sector forestal.

Premis

La ICEA va convocar aquests dos premis, inclosos en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC:

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (per a estudiants)

Premi fundat el 1983, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'as-

saig sobre agricultura. En la 34a convocatòria, va ser lliurat a Ivet Caballé per *Caracterització i avaluació de l'estat ecològic de les pastures del Parc del Castell de Montesquiú*, el dia 20 d'abril de 2018 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris a un treball de recerca de batxillerat (per a estudiants)

Premi instituint el 2017, que s'ofereix a un treball de recerca de batxillerat sobre aspectes de diferents temes de l'agricultura, la ramaderia, l'agroindústria, la silvicultura, la jardineria i el món rural en l'àmbit territorial de Catalunya. El guanyador d'aquesta primera convocatòria va ser Albert Rodà per *Com afecta el nitrogen en diferents concentracions a les plantes*. L'acte públic de lliurament del Premi va tenir lloc el 20 d'abril de 2018 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Publicacions

Quaderns Agraris, núm. 43 (desembre 2017); núm. 44 (juny 2018).

Societat Catalana de Pedagogia

Any de fundació:	1979
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MARTÍ TEIXIDÓ PLANAS
Vicepresidència:	JOAN MALLART NAVARRA
Secretaria:	CARME RIDER SERRA
Tresoreria:	EMPAR GARCIA LÓPEZ
Direcció de publicacions:	JOAN RUÉ DOMINGO
Vocalia adjunta de publicacions:	CARME AMORÓS BASTÉ
Vocalia de comunicació i portal web:	ÒSCAR GARCIA NICOLAU
Vocalia de les comarques de l'Ebre:	ANTONI PERULLES RULL
Vocalia de les comarques de Lleida:	JOSEP SERENTILL RUBIO
Vocalia del País Valencià:	DIEGO GÓMEZ GARCIA
Vocalia de les Illes Balears:	RAMON BASSA MARTÍN
Enllaç resident a institucions europees:	MAR CAMACHO MARTÍ
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-ACÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	185

Activitats

A continuació es presenten les activitats que va organitzar la Societat Catalana de Pedagogia (SCP) durant el curs 2017-2018, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 11 de desembre, presentació del dotzè volum de la *Revista Catalana de Pedagogia*. Va incloure una taula rodona sobre el tema monogràfic d'aquest número, la pràctica, teoria i avaluació de la innovació educativa, en la qual van

intervenir els autors i el públic assistent, integrat per representants de diverses institucions educatives.

— 7 de març, debat *Una altra vida a la xarxa*. Sessió inaugural del curs de la SCP, en què mestres del darrer cicle d'educació primària, professors de secundària i professionals de la comunicació audiovisual van discutir sobre l'ús que fan els joves dels mitjans de comunicació de massa i com es pot abordar aquest fenomen des de l'ensenyament, integrant

educació, comunicació i cultura. Hi van intervenir Salvador Alsius, vicepresident del Consell de l'Audiovisual de Catalunya; Íngrid Guardiola, productora cultural; Dolores Reig, psicòloga social, i Martí Teixidó, president de la SCP.

— 14 i 15 de març, seminari *Educació i mitjans de comunicació. Entre l'escola i les pantalles*. Va anar adreçat a professionals de l'ensenyament, especialment mestres del darrer cicle d'educació primària i professors de secundària, i es va estructurar en quatre blocs: «Els mitjans de comunicació i el seu impacte en l'audiència», «Un repàs sociològic», «Per una escola comunicativa» i «Per un pacte social per l'educació». Cada bloc va incloure sessions varies com taules de participació amb experts de diferents àrees de l'educació i la comunicació (docents, periodistes, psicòlegs...), presentació d'experiències i propostes didàctiques, i ponències, entre les quals, per exemple, «L'alfabetització en comunicació de massa a les escoles i instituts. Una urgència ignorada» (Toni Hervás, periodista) i «Infants i joves. Ús i consum dels mitjans de comunicació de massa» (Maria José Masanet, professora del Departament de Comunicació Audiovisual de la UPF).

— 25 d'abril, Tercer Certamen d'Oratòria. La SCP va col·laborar en aquesta activitat del Grup Promotor Santillana per a millorar les competències de comunicació oral i plurilingüe i potenciar la igualtat d'oportunitats. Es va celebrar

al paranimf de la Universitat de Barcelona i hi van participar alumnes d'ESO i de batxillerat, en qualsevol de les tres llengües, català, castellà i anglès.

— 12 de maig, trobada pedagògica *Richmond Spring Session*. Jornada coorganitzada amb Richmond Editorial i el CRP de Sarrià-Sant Gervasi, adreçada a especialistes de llengua anglesa i docents de tots els nivells educatius que apliquen metodologies d'integració de llengües. Va comprendre diverses sessions, en què es van abordar aspectes com ara l'ús del teatre i la màgia a l'aula, el treball cooperatiu i per projectes aplicats a la didàctica de l'anglès, o les eines d'aprofitament de la lectura a l'aula. Va tenir lloc a la seu de la Universitat Internacional de Catalunya (Barcelona).

— 31 de maig, *Conversa pedagògica a Andorra*. Va tenir lloc a la sala d'actes de la Universitat d'Andorra (Sant Julià de Lòria, Andorra) i va consistir en un diàleg entre Alexandra Monné (professora al Bàtxelor en Ciències de l'Educació d'aquesta universitat), Ariadna Noria (mestra de primària al Col·legi Sant Ermengol) i Sandra González (coordinadora del Permsea del Ministeri d'Educació d'Andorra), seguit d'un diàleg obert. Així mateix, va incloure la presentació del tretzè número de la *Revista Catalana de Pedagogia* sobre l'aprenentatge mitjançant projectes, que va anar a càrrec de Joan Rué, director de la revista.

Recerca Fem l'Escola Plurilingüe (FEP)

FEP és la tercera fase de l'R+D+I iniciada el 2014 amb el pilotatge del Termòmetre Lingüístic (TL), una prova de diagnòstic de la competència lingüística a cinc anys d'edat i de pronòstic pedagògic de l'adquisició de llengües. El 2015 es va difondre el Marc d'Ensenyament de Llengües Vives (MELvives), un marc de referència per a l'elaboració del Projecte Plurilingüe a cada escola, amb fonament científic per a la presa de decisions. Apunta l'articulació de les llengües vives al territori (català i castellà), presa en consideració de les famílies lingüístiques (llengües romàniques) amb aprenentatge d'altres llengües presents a la societat global (actualment la llengua anglesa). L'abast de la implementació en el curs 2016-2017 era de 400 escoles a Catalunya, 90 a les Illes Balears, 4 a Andorra i 58 a Occitània.

La fase d'innovació està clarament orientada a millorar la pràctica educativa (Nisbet, 1988; De Miguel, 1988) amb fonamentació i instrumentació pedagògiques. Metodologia múltiple per necessitat, empírica-analítica i humanística-interpretativa. Finalitat: activar la reflexió i presa de decisions dels docents, la investigació avaluativa amb dimensió formativa (Scriven, 1967) amb contribució dels investigadors en recerca-acció amb els docents (Kemmis, 1984; Elliot, 1978) en la fase d'innovació que es fa de manera participativa. Comprovar empíricament

la validesa d'instruments i explicar interpretativament la relació entre variables: de context i d'entrada amb de procés i producte (Stufflebeam, 1971).

La recerca s'inicia davant la constatació de la poca eficàcia que ha tingut a Catalunya l'ensenyament de llengües estrangeres (2008) i que el model d'immersió ha garantit l'aprenentatge de la llengua catalana per a tots els infants però no ha activat la voluntat de parlar-la de molts adolescents. Són els mateixos que, després de vuit o dotze anys d'estudiar llengua anglesa, no la parlen.

La finalitat és capacitar els equips docents per a la construcció d'un projecte plurilingüe de centre, que parteixi de la llengua catalana i projecti les altres a través d'un aprenentatge integrat i interrelacionat, superant l'aprenentatge compartimentat i la confrontació horària. Un projecte que focalitzi la transferència entre català i castellà, desenvolupi la capacitat d'intercomprensió entre les llengües romàniques i garanteixi l'aprenentatge de la llengua anglesa.

Les accions desenvolupades durant el curs 2017-2018 apunten tres eixos:

- Millora dels instruments pedagògics i adaptació dels instruments apuntant diferents contextos sociolingüístics.
- Aprofundiment sobre aspectes específics.
- Aplicació reflexionada dels instruments per part dels equips docents.

Al llarg del curs es van organitzar aquestes jornades formatives:

— 7 de setembre: Termòmetre Lingüístic: «El paper del psicopedagog/a en el procés d'aplicació i en la reflexió d'equips docents», impartida per Carme Rider i adreçada als psicopedagogs i psicopedagogues de les 36 escoles Vedruna de Catalunya. Va tenir lloc a la Fundació Vedruna Catalunya Educació (Vic).

— 6 d'octubre: Fem l'Escola Plurilingüe amb el Termòmetre Lingüístic: «La importància del context», adreçada als estudiants del màster per a l'ensenyament en les escoles bilingües de la Catalunya del Nord. Va ser impartida per Carme Rider, Sònia Ferraro i Martí Teixidó a la Facultat d'Educació a Perpinyà de la Universitat de Montpeller.

— 28 de novembre: *L'adaptació del Termòmetre Lingüístic al context de Catalunya Nord*. Va anar dirigida al grup de treball Escoles Bilingües de Catalunya Nord, integrat per mestres representants d'escoles bilingües de la Catalunya del Nord i que té per objectiu adaptar el TL al context lingüístic d'aquesta àrea, i va ser impartida per Martí Teixidó, president de la SCP; Carme Rider, secretària de la SCP i coordinadora de la recerca del TL-MELvives; Sònia Ferraro, directora de l'Escola Jordi Pere Cerdà, de Sallagosa (Alta Cerdanya), i Rita Peix, professora de català a la Facultat d'Educació a Perpinyà de la Universitat de Montpeller. Es va dur a terme a la Direcció dels Serveis

Departamentals de l'Educació Nacional dels Pirineus Orientals (Perpinyà).

— 13 de juny: IV Jornada d'Intercanvi d'Experiències Fem l'Escola Plurilingüe. Es va estructurar en dos blocs de presentacions d'experiències simultànies, a càrrec d'escoles de diferents procedències i característiques, totes vinculades al TL o al MELvives. El primer bloc es va dedicar a les experiències relacionades amb l'oralitat i l'ús del llenguatge a l'escola i, el segon, a les experiències relacionades amb l'ensenyament de llengües amb plantejament plurilingüe. Entre els dos blocs, David Bueno, professor de genètica a la UB, va pronunciar la conferència «La importància de les emocions en l'adquisició del llenguatge».

Grups de treball

Han estat configurats per equips docents de cent escoles de Catalunya, distribuïts en xarxes territorials i xarxes institucionals.

Els descriptors de l'escola plurilingüe.

Escala d'autoavaluació

Va adreçar a equips directius de centres d'educació infantil i primària, coordinadors lingüístics i docents que participen en el procés de construcció del projecte plurilingüe de centre, i l'integren equips docents d'escoles de tots els serveis territorials de Catalunya. Els principals objectius són conèixer un instrument per a l'autoavaluació del nivell de desenvolupament

pament del projecte plurilingüe de centre; reflexionar sobre els indicadors d'un ensenyament plurilingüe efectiu; debatre i decidir quan una escola pot ser considerada plurilingüe segons indicadors d'evidència i barem homologat; realitzar una autoavaluació de centre que podrà ser contrastada externament; contribuir a la millora de la pròpia pràctica a partir de l'experiència compartida, i proporcionar recursos per a la millora de la didàctica del plurilingüisme.

El Termòmetre Lingüístic i l'Observació de l'Expressió Oral

Va adreçat a docents d'educació infantil i cicle inicial d'educació primària que apliquen el TL o que participen en l'anàlisi dels resultats, en la reflexió sobre la didàctica de l'oralitat i l'avaluació d'aquesta, i està format per docents d'un centenar d'escoles de Catalunya distribuïdes en set xarxes territorials i una xarxa institucional. Els objectius són acompanyar els equips docents en l'execució de les proves; analitzar els resultats i el procés de reflexió col·legiat; aprofundir en l'observació i l'anàlisi de l'expressió oral espontània dels infants; contribuir a la millora de la pròpia pràctica a partir de l'experiència compartida, i oferir recursos per a la millora de didàctiques de l'oralitat.

Premis

Premi Joan Profitós d'assaig pedagògic

Premi instituït el 1990 i convocat conjuntament per la SCP i la Fundació Joan Profitós, sota el patronatge de l'Escola Pia de Catalunya. S'ofereix a una obra que contingui una reflexió pedagògica o una anàlisi sobre l'acció educativa. En la 28a convocatòria, integrada en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi es va adjudicar a Annabel Fontanet per *Som competents? Reflexions i propostes sobre la formació inicial dels mestres*. Així mateix, es va atorgar una menció honorífica a *Art i pedagogia. Pràctiques i reflexions a l'escola de Benicolet (CRA Riu Vernissa)*, de Salvador Ferrer, i a *Fars. Els grans seductors*, de Teresa-Natàlia Gil. La cerimònia de lliurament del Premi, que va incloure la conferència «Ensenyar a viure la poesia», de Laura Borràs (professora del Màster de Formació del Professorat del Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la UB), i una actuació del Cor Turull, va tenir lloc el 16 de maig a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC.

Publicacions

Revista Catalana de Pedagogia [en línia], vol. 12 (2017); vol. 13 (2018).

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MONTSERRAT JUFRESA MUÑOZ

Vicepresidència: JAUME ALMIRALL SARDÀ

Tresoreria: CARLES GARRIGA SANÇ

Secretaria: ÀLEX COROLEU LLETGET

Vocalia: JOSEP LLUÍS VIDAL PÉREZ

FRANCESCA MESTRE ROCA

Delegada de l'IEC: MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES

Nombre de socis: 211

Activitats

Per al curs 2017-2018, la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (SCEC) va organitzar les activitats següents, que es van portar a terme a la seu de l'IEC:

— 5 i 6 d'octubre, Terceres Trobades Franco-Catalanes sobre l'Antiguitat Clàssica. Col·loqui internacional *Formes del discurs literari i filosòfic a l'antiguitat*. El programa va constar de catorze sessions, entre les quals, per exemple, «Forma i contingut als tractats de Filodem de Gàdara», impartida per Montserrat Jufresa, presidenta de la SCEC i catedràtica del Departament de Filologia Grega de la Universitat de Barcelona (UB), i Xavier Riu, professor del mateix departament; «*Lucida uerba. L'elocutio* dans la poésie philosophique de Lucrèce, quelques

exemples», amb la professora de llatí Hélène Casanova-Robin (Universitat de París - La Sorbona); «Les converses dels filòsofs en la biografia grega antiga o quan els filòsofs parlen en vers», a càrrec del doctor en filologia clàssica Sergi Grau; «Renaissance de la poésie didactique: Homère philosophe et Empédocle poète», conduïda per Emilie Seris, professora de clàssiques a la Universitat de París - La Sorbona, i «Modes d'expressió literària emprats en les *Actes dels màrtirs*», impartida per M. Teresa Fau, professora del Departament de Filologia Grega de la UB.

— 1 de desembre, jornada *Traduccions catalanes dels clàssics 1800-1950*. La SCEC va col·laborar en aquesta iniciativa dels membres de la Junta Directiva Montserrat Jufresa i Àlex Coro-

leu, en què per mitjà de sis ponències es van analitzar les traduccions catalanes dels clàssics entre el segle XIX i l'inici dels anys cinquanta. L'acte va incloure les presentacions del volum *Els clàssics i la llengua literària* (col·lecció «Els Peus d'Ícar») i de la base de dades *Traduccions catalanes dels clàssics*.

— 18 i 19 de gener, Jornades Internacionals sobre el Món Clàssic en Honor de Carles Miralles. Activitat coorganitzada amb el Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica de la UB per a homenatjar el poeta i hellenista Carles Miralles, que fou el primer president de la Societat. Especialistes d'arreu del món, entre els quals, per exemple, Catherine Darbo-Peschanski (Centre National de la Recherche Scientifique), Giulia Sissa (Universitat de Califòrnia), Renzo Tosi (Universitat de Bolonya) i Esteban Calderón (Universitat de Múrcia), van repassar els temes que Miralles havia estudiat i treballat durant la seva llarga trajectòria, mitjançant ponències emmarcades dins àrees com la poesia èpica i lírica, la retòrica narrativa, l'antropologia, l'epigrafia i la tradició clàssica.

— 19 d'abril, presentació del volum *The classical tradition in medieval Catalan, 1300-1500. Translation, imitation and literacy*, obra d'Albert Lloret, Josep Pujol, Lluís Cabré, Àlex Coroleu i Montserrat Ferrer editada per Boydell i Brewer. Hi van intervenir Montserrat Jufresa, presidenta de la SCEC; Lola

Badia, catedràtica de filologia catalana de la UB, i Lluís Cabré, en representació dels autors.

— 2-6 de juliol, curs d'actualització *Utopies: de l'antiguitat a l'humanisme*. Va comprendre deu ponències, entre les quals, per exemple, les següents, de professors del Departament de Filologia Grega de la UB: «Les fonts clàssiques de la utopia de Rabalais» (Montserrat Reig), «Utopies d'època imperial» (Francesca Mestre, vocal de la Junta Directiva de la SCEC) i «Et in Arcadia ego» (Carles Garriga, tresorer de la SCEC).

Premis

Premi Eduard Valentí de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics
(per a estudiants)

Premi fundat l'any 2011, que s'ofereix a un treball inèdit d'estudi i investigació sobre qualsevol aspecte relatiu als estudis clàssics. En la setena convocatòria, inclosa dins del *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi va ser atorgat a Maria Ginard per *BIOI. Tradicions biogràfiques dels poetes mítics grecs*. El lliurament va tenir lloc el dia 20 d'abril de 2018 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

Ítaca: Quaderns Catalans de Cultura Clàssica, núm. 33 (2017).

JUFRESA, Montserrat (cur.). *Els clàssics i la llengua literària*. (Els Peus d'Ícar; 3)

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MIQUEL DE CRUSAFONT SABATER
Vicepresidència: ROSSEND CASANOVA MANDRI
Secretaria: XAVIER SANAHUJA ANGUERA
Tresoreria: RAFAEL COMAS EZEQUIEL
Vocalia: ANNA M. BALAGUER PRUNÉS
JAUME BENAGES OLIVÉ
JAUME BOADA SALOM
VICENT JOSEP FORTEA MARZÀ (a partir del 22.5.2018)
MANUEL GARCÍA GARRIDO
XAVIER JORBA SERRA
JOAN ANTONI SENDRA IBÁÑEZ

Delegat de l'IEC: GASPÀR FELIU MONTFORT

Nombre de socis: 179

Assemblea

El 22 de maig de 2018 es va celebrar una assemblea general ordinària dels socis i sòcies de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN). Durant la sessió, es va aprovar la incorporació de Vicent Josep Fortea com a vocal a la Junta Directiva i es van nomenar socis d'honor la senyora Immaculada Socies (professora d'història de l'art de la Universitat de Barcelona) i el senyor Claudio López Arias (president de la Sociedad Numismática Avilesina).

Activitats

D'entre les activitats organitzades per la SCEN al llarg del curs 2017-2018, destaquen les dues presentacions del llibre *Les medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València i Balears (1724-1843)*, de Jaume Boada. L'obra, coeditada amb l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB) i publicada dins la col·lecció «Medallistes Catalans» de la Societat, recull i detalla totes les medalles de proclamació reial fabricades als segles XVIII i XIX als Països Catalans. A partir de

la consulta duta a terme per l'autor en la majoria d'arxius municipals de les ciutats emissores, el llibre ofereix molta informació, fins ara inèdita, de les medalles de proclamació, tot situant-les en el context històric i aportant una pinzellada de les festes populars en què foren emprades. L'estudi també amplia els treballs ja coneguts de molts dels gravadors i argenters que participaren en l'elaboració de les medalles de proclamació i introdueix l'obra d'alguns de nous.

El llibre es va presentar a Barcelona el 22 de maig, a la seu de l'IEC, en un acte presidit per Joandomènec Ros, president de l'Institut; Pepe Serra, director del Museu Nacional d'Art de Catalunya, i Francesc M. Rotger, director de l'IEB. La presentació va anar a càrrec del president de la SCEN, Miquel de Crusafont, i seguidament va intervenir Jaume Boada. També es van distribuir les altres publicacions d'aquest curs de la SCEN, el 48è volum d'*Acta Numismàtica* i *El paper moneda al Baix Penedès durant la Guerra Civil (1936-1939)*, d'Isidre Aymerich.

I la segona presentació de *Medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València i Balears (1724-1843)* va ser coorganitzada per l'IEB, la Conselleria de Cultura, Participació i Esports de les Illes Balears i l'IEC, i va tenir lloc el 18 de juny a l'edifici Ca n'Oleo de Palma. A més de l'autor, hi van intervenir Joandomènec Ros i Miquel de Crusafont, presidents de l'IEC i la SCEN,

respectivament; Francesc M. Rotger, director de l'IEB, i Francesca Tur, presidenta de l'IEB i consellera de Cultura, Participació i Esport.

Obres en curs

El vicepresident de la SCEN, Rossend Casanova, ha continuat treballant en la monografia que recollirà l'obra medallística de l'escultor Ramon Ferran i que es preveu d'editar el 2020. Així mateix, Miquel de Crusafont ha ultimat la monografia *Sectors complementaris de la numismàtica catalana*, en què s'aborden produccions monetàries no pròpiament catalanes però que hi tenen una relació palesa (emissions d'alguns dignataris importants, com ara els Grans Mestres de l'Hospital o els papes originaris de terres de la Corona catalanoaragonesa, i monedes dels sistemes castellà o francès emeses en tallers de les terres catalanoaragoneses). El llibre, que comprèn una introducció historiconumismàtica i una catalogació, es preveu que formi part de la col·lecció «Complements d'*Acta Numismàtica*» i que es presenti el maig de 2019, juntament amb el 49è número d'*Acta Numismàtica*.

També l'any 2019 podria veure la llum el primer volum d'una col·lecció de publicacions que constituirà la primera sistematització ambiciosa i científica que aplegarà tota la producció paramonetària catalana. La col·lecció, dirigida pel secretari de la Junta Directiva de la SCEN,

Xavier Sanahuja, es titularà «Paramonètària Catalana. Gitons, Vals i Monedes de Necessitat a la Catalunya Contemporània». Aquest primer volum, que està gairebé enllestit, durà per títol *Gitons publicitaris*, i els altres dos volums, dedicats a la crisi de la moneda de circulació general de 1977-1978 i als gitons dels majoristes de mercats, es troben en un estat de redacció avançat.

Obituari

La SCEN lamenta la mort dels socis Isidre Aymerich (21 de març) i Joan Montañès (24 de juliol).

Publicacions

Acta Numismàtica, núm. 48 (2018).

AYMERICH, Isidre. *El paper moneda al Baix Penedès durant la Guerra Civil (1936-1939)*.

BOADA, Jaume. *Les medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València i Balears (1724-1843)*. (Medallística; 2)

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

Any de fundació:	1979
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOSEP ANTONI BÀGUENA LATORRE
Vicepresidència:	MARC MONTLLIÓ BALSEBRE
Secretaria:	NEL·LA SABORIT ESTEVE
Tresoreria:	ORIOI BIOSCA REIG
Vocalia:	IRENE NAVARRO NÚÑEZ MIREIA PERIS FERRANDO RAIMON SOLER RENOBELL
Delegat de l'IEC:	(pendent de nomenament)
Nombre de socis:	223

Activitats

D'entre les activitats dutes a terme per la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT) durant el curs 2017-2018, destaca la publicació *Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a partir de la base de dades de l'Anuari territorial de Catalunya' (2003-2015)*. El treball descriu el contingut de més de tretze anys d'*Anuari Territorial* estructurat a partir de cinc enfocaments: els temes recollits, l'àmbit territorial, l'evolució cronològica, la complexitat de les accions al territori i la capacitat de mobilització social d'aquestes actuacions. I, per a cada enfocament, s'ha elaborat una infografia que ofereix una lectura sintètica d'*Anuari Territorial* i de la informació que conté.

L'obra representa un punt d'inflexió en la visió que la SCOT vol oferir de les transformacions i de les polítiques territorials. El model seguit fins ara per a elaborar *Anuari Territorial* partia del context previ a la crisi econòmica, en el qual es realitzaven molts projectes de transformació territorial arreu de Catalunya, la majoria finançats per l'Administració pública. Tanmateix, avui dia, atesa la manca d'inversió en noves actuacions, hi ha pocs projectes de transformació territorial on es destinin grans pressupostos i que afectin extensions també grans. Per aquest motiu, la Junta de la SCOT ha reorientat l'*Anuari* i d'ara endavant se centrarà en iniciatives impulsades per entitats tant públiques com

privades, que destaquin no tant pel seu abast territorial com pel fet d'implicar una important transformació de la morfologia del territori i una millora de la qualitat de vida de les persones afectades.

Seguint aquesta línia, els primers projectes en què s'està treballant són la delimitació de l'àrea de conservació i restauració del carrer dels Pirineus de Santa Coloma de Gramenet, dins del projecte *Renovem els barris*; el projecte educatiu de difusió de l'urbanisme de Fidel Vázquez, i el concurs de solars per a la promoció cooperativa d'habitatges en règim de cessió d'ús, impulsat pel Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona.

D'altra banda, la SCOT s'ha incorporat al Grup d'Impuls de la Jornada Ciutat i Estacions, organitzada per Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu és reflexionar sobre les característiques i funcionalitats que han de tenir les noves estacions de ferrocarril i metro previstes a Catalunya, i sobre com caldria actualitzar les existents.

Manteniment i consolidació del web

El web de la SCOT està dividit en tres apartats:

— SCOT (<http://www.scot.cat>), apartat principal de l'activitat de la Societat;

— Territori (<http://territori.scot.cat>), on s'allotgen els articles d'*Anuari Territorial*,

— i Fòrum (<http://forum.scot.cat>), que serveix de suport i repositori dels continguts generats amb el Fòrum 2012 Catalunya 2021: «Territori i urbanisme, estat i alternatives».

El 2018 s'ha mantingut el flux constant d'articles i aportacions a l'espai web a fi de consolidar-lo com un element de gran importància en la tasca de difusió dins la Societat. En aquest sentit, s'ha incidit directament en l'ampliació de les fonts d'obtenció de dades i contingut de l'apartat de l'agenda (<http://goo.gl/kGMfoQ>), per així poder mantenir el full de ruta establert l'any 2017 perquè acabi esdevenint un referent on trobar totes o gran part de les activitats (jornades, cicles, debats, exhibicions, concursos, congressos..., tant propis com d'altres entitats, col·lectius, col·legis, etc.) de temàtica territorial (ordenació, gestió, ciutat, urbanisme, món rural, paisatge, medi ambient, mobilitat, habitatge...). D'aquesta manera s'ha mantingut el format de l'agenda en dues parts: un recull de les activitats més recents, directament a l'apartat principal del web (<http://www.scot.cat>), i un repositori del conjunt d'activitats que es van anunciant i duen a terme altres entitats i societats, en una pàgina addicional (<http://goo.gl/kGMfoQ>). L'espai es va desenvolupar durant el 2016 i es va obrir i difondre el 2017, com a estratègia comunicativa.

Difusió de l'actualitat territorial.***Seguiment a les xarxes socials***

Pel que fa a les xarxes socials, principals canals de difusió de l'actualitat territorial, s'ha aconseguit consolidar l'augment de la repercussió i els seguidors dels cursos anteriors, i s'ha mantingut la dinàmica de difusió d'actes relacionats amb l'actualitat territorial i el seguiment dels actes propis. A continuació es presenten les xifres obtingudes en la principal plataforma de xarxa social, Twitter (<http://twitter.com/territori>): el nombre de seguidors del compte de la SCOT (@Territori), dedicat principalment a la difusió de l'actualitat territorial, sobretot nacional però també internacional, ha tornat a augmentar, passant de 4.539 el 2017 a 4.660 l'any 2018.

Premis

La SCOT va convocar aquests dos premis, inclosos dins del *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC i lliurats durant la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2018, el dia 20 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'Institut.

Premi Catalunya d'Urbanisme Manuel de Solà Morales

Premi fundat el 1998 amb el nom de Premi Catalunya d'Urbanisme, que s'ofereix al millor pla urbanístic i/o projecte urbà, redactat i/o aprovat, en curs d'execució, exposat al públic o realitzat en els cinc anys anteriors a la convocatòria, en l'àm-

bit dels territoris de llengua catalana. En l'onzena convocatòria, el Premi va quedar desert i es va atorgar un accèssit a *El teu centre. Un projecte de ciutat. Exposició pública dels objectius, les propostes i els projectes de millora del centre de Sabadell per al període 2017-2025* (presentat per Pere Vidal Palet) i a *La Marina de València. Un procés d'activació productiva i apropiació ciutadana* (presentat pel Consorci València 2007).

Premi Catalunya Territori Enric Lluch

Premi instituït l'any 2008 amb el nom de Premi Territori, que s'ofereix al millor pla, projecte, iniciativa o estudi d'anàlisi, ordenació o gestió del territori finalitzat en els cinc anys anteriors a la convocatòria, en l'àmbit dels territoris de llengua catalana. En la sisena convocatòria, el Premi va quedar desert i es va concedir un accèssit als projectes *Junts Fem Barri* (presentat per l'Ajuntament de Gavà) i *Forma urbana i cohesió social: la definició sociomorfològica dels teixits residencials de l'Àrea Metropolitana de Barcelona* (presentat per l'Àrea Metropolitana de Barcelona i l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona).

Publicacions

LÓPEZ, Joan; NAVARRO, Irene; BÀGUENA, Josep. *Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a partir de la base de dades de l'Anua-*

ri Territorial de Catalunya' (2003-2015).

SOLER, Raimon; DOMINGO, Guillem. «La nova planificació territorial en l'àmbit de l'habitatge: una mirada sobre els projectes de Pla Territorial Sectorial d'Habitatge de 2010 i 2017».

A: OBSERVATORI DESC I INSTITUT DE RECERCA TRANSJUS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA (coord.). *La Llei del dret a l'habitatge de Catalunya: Deu anys de vigència. Balanç i futur* (Barcelona: Thomson Reuters Aranzadi, 2018).

Societat Catalana de Sociolingüística

Any de fundació: 1981

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOAN PUJOLAR COS
 Secretaria: EVA CODÓ OLSINA
 Tresoreria: MERCÈ SOLÉ SANOSA
 Vocalia: ELVIRA RIERA GIL
 MARIA SABATÉ DALMAU
 AMADEU VIANA SAN ANDRÉS

Delegat de l'IEC: JOAN A. ARGENTER GIRALT (fins al 28.6.2018)
 JOSEP GIFREU PINSACH (a partir del 28.6.2018)

Nombre de socis: 103

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS) durant el curs 2017-2018, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC, van ser les següents:

— 31 d'octubre, conferència «Usos lingüístics i identitats socials entre adolescents catalans i valencians». Va ser pronunciada per Avel·lí Flors, investigador d'IdentCat - Llengua, cultura i identitat en l'era global (Universitat Oberta de Catalunya, UOC) i del Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació (Universitat de Barcelona, UB). El ponent va fer una anàlisi comparativa dels processos mitjançant els quals una mostra

d'adolescents catalans i valencians construeixen els seus repertoris i identitats lingüístics i socials a partir dels usos lingüístics a la llar, les aules i els grups d'iguals, combinant mètodes quantitius i qualitativodiscursius.

— 11 de desembre, *Nous talents en sociolingüística catalana*. Sessió de difusió dels millors treballs de final de grau (TFG) i de màster (TFM) de tema sociolingüístic presentats a les universitats catalanes. En aquesta edició, organitzada amb la col·laboració del Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació de la UB i duta a terme a la sala de professors de filologia d'aquesta universitat, es van presentar tres treballs: *La transmissió del*

català en un barri de Badalona, de Martí Cortadellas (UB), TFM; *Sis supòsits constitucionals d'oficialitat lingüística per a Catalunya*, TFG de Gerard Català (Universitat de Lleida), i *Anàlisi sobre la variació fonètica del registre informal en llengua de signes catalana*, TFG de Berta Moya (Universitat Pompeu Fabra, UPF).

— 19 de desembre, presentació del número 27 de *Treballs de Sociolingüística Catalana*. Emili Boix, editor en cap de la revista, va presentar aquest número, que versa sobre la transmissió lingüística intergeneracional. I tot seguit van intervenir dos dels autors de la publicació, Pere Comellas i Júlia Llompart, per explicar les seves aportacions al tema.

— 15 de març, conferència «The crucible of ambition: alternative visions for Welsh». Va ser pronunciada a l'Espai Avinyó de Barcelona pel geògraf Colin H. Williams, membre del Consell de la Llengua Gallesa, i va versar sobre visions alternatives per al futur del gal·lès.

— 4 d'abril, *Niu de suport de la Societat Catalana de Sociolingüística per a treballs de fi de grau sobre sociolingüística, pragmàtica i anàlisi del discurs*. Jornada adreçada a alumnes del TFG en l'àmbit de la sociolingüística, la pragmàtica o l'anàlisi del discurs, en català, castellà o anglès, que va consistir en vuit tallers simultanis impartits per experts i durant els quals es van debatre i respondre dubtes plantejats pels estudiants. Les sessions

van girar entorn dels temes següents: «comunitats de parla catalana i canvis lingüístics; recerca amb qüestionaris», «multilingüisme; recerca amb narratives», «institucions educatives; recerca amb censos i padrons», «nous parlants i identitat; recerca amb entrevistes», «variacionisme i etnolingüística; recerca amb variables geolingüístiques i patrimoni», «pragmàtica; llengua estàndard; recerca amb corpus i enquestes», «política lingüística; drets lingüístics; anàlisi comparada i recerca de base documental» i «discurs; recerca amb etnografia». Va cloure la jornada, que va tenir lloc a l'edifici del Rectorat de la Universitat de Lleida (UdL), el professor ICREA David Block (UdL) amb la ponència «Com enfocar els aspectes més complexos del què, com, on, a qui, i per què de la tria i realització del TFG».

— 8 de maig, conferència «La llengua del real al cinema: d'*En construcció a Estiu 1993*». La va impartir Jordi Balló, professor de comunicació audiovisual a la UPF.

— 24 de maig, sessió *El Programa COST: avaluació i experiència*. Activitat coorganitzada amb el grup de recerca *Identi.cat*, en què Joan Pujolar, president de la SOCS, i Maite Puigdevall, líder del grup de treball *Speakerness: Subjectivities, Trajectories and Socialisation*, van exposar la seva experiència en el Programa COST, finançat per l'Agència COST (European Cooperation in Science and

Technology) de la UE i que constitueix una de les xarxes més grans de temàtica sociolingüística sobre el tema «els nous parlants en l'Europa multilingüe». Entre altres coses, van explicar com s'organitzaven els temes de planificació i gestió, i com els van viure els participants en diversos àmbits, i es va discutir en quina mesura aquestes iniciatives poden ajudar a fer avançar els camps de coneixement i les carreres acadèmiques dels que hi participen. Es va impartir a la seu central de la Universitat Oberta de Catalunya (Barcelona).

Premis

Premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística

Premi fundat el 2003 amb el nom de Premi Lupa d'Or de la Societat Catalana de Sociolingüística. S'ofereix a un treball de recerca o d'assaig sociolingüístic, re-

dactat en qualsevol llengua i publicat per autors residents als països de llengua catalana o amb afiliació a les seves universitats; així mateix, poden optar al Premi treballs de base empírica sobre els usos del català o altres aspectes de la realitat sociolingüística dels països de llengua catalana publicats des de fora del domini lingüístic català. En la 16a convocatòria, inclosa en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi es va lliurar a Joan Costa per *Sobre el «marc de condicions sociolingüístiques favorables» per a la implantació de la normativa lingüística catalana*, el 20 d'abril de 2018 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

Treballs de Sociolingüística Catalana, núm. 27 (2017); núm. 28 (2018).

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

Any de fundació	1982*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOAN SOLER MATA
Presidència d'honor:	JORDI MONÉS PUJOL-BUSQUETS SALOMÓ MARQUÈS SUREDA
Vicepresidència:	M. CARMÉ AGULLÓ DÍAZ FRANCESCA COMAS RUBÍ
Tresoreria:	JORDI GARCIA FARRERO
Secretaria:	JULIÀ VILAR HERMS
Vocalia:	MAXIMILIANO FUENTES CODERA MONTSERRAT GURRERA LLUCH XAVIER LAUDO CASTILLO ALEJANDRO MAYORDOMO PÉREZ M. ISABEL MIRÓ MONTOLIU ÀNGEL MOREU CALVO XAVIER MOTILLA SALAS M. PILAR NAVARRO RODRÍGUEZ BERNAT SUREDA GARCÍA ANTONI TORT BARDOLET
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	98

* Aquesta societat és filial de l'IEC des del 2001.

Activitats

Al llarg del curs 2017-2018, la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (SHE) va organitzar o participar en les activitats que es presenten a continuació:

— 28 de novembre, taula rodona *Educació i marxisme a Catalunya*. Va ser coorganitzada amb l'Associació de Mestres Rosa Sensat i l'IEC amb motiu del centenari de la Revolució d'Octubre, i hi van intervenir la vicepresidenta de la

SHE, M. Carme Agulló, amb la ponència «Dones mestres i militància comunista durant la República»; Josep M. Masjuan, professor emèrit de sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, que va parlar de «Marxisme i educació durant la transició política»; Jaume Trilla, catedràtic del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de Barcelona (UB), que va oferir la ponència «Recepció de Makarenko a Catalunya», i, com a moderador, el pedagog, sociòleg i periodista Jaume Carbonell. Va tenir lloc a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC.

— 29 de novembre - 1 de desembre, Congrés Internacional EPISCOPUS: «La diòcesi de Vic i l'Església a Catalunya en el context europeu». La SHE va col·laborar en l'organització d'aquesta iniciativa de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) en commemoració dels aniversaris, entre el 2015 i el 2018, de quatre bisbes fonamentals per a la història de la diòcesi de Vic i de Catalunya (Cinidi, Oliba, Veyan i Torras i Bages). El Congrés, que va aplegar investigadors i grups de recerca d'arreu del món, es va estructurar en quatre sessions (societat i política; art i patrimoni; pensament i educació, i llengua i literatura), cada una de les quals va constar de ponències, comunicacions i debats. Es va celebrar en diversos indrets de Vic, com ara el Palau Episcopal i el Campus de la Torre dels Frares de la UVic-UCC.

— 15 de desembre, seminari *La casa de la frontera*. Es va col·laborar en aquesta activitat del Grup de Recerca en Pensament Pedagògic i Social de la UB, consistent en la presentació del llibre *La casa de la frontera*, a càrrec de l'autor, Rafael Vallbona. Va tenir lloc a l'aula seminari Alexandre Sanvisens del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la UB.

— 22 de maig, presentació del llibre *Jordi Monés i Pujol-Busquets: educació, país, llengua*. Activitat coorganitzada amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Associació de Mestres Rosa Sensat, i celebrada a la sala d'actes d'aquesta darrera entitat, a Barcelona. Va anar a càrrec de la directora general de Política Lingüística de la Generalitat, Ester Franquesa; el catedràtic de teoria i història de l'educació de la UB, Conrad Vilanou, i l'editor de Nautilus, Andreu Mas.

— 22-24 de maig, seminari *L'aportació pedagògica de Maria Montessori*. Activitat coorganitzada amb el Grup d'Estudis d'Història de l'Educació IRIE/UIB i amb el CEIP Talaiot (s'Illot, Manacor), que es va dur a terme en diferents espais de la Universitat de les Illes Balears (UIB). Va comprendre taules rodones i conferències distribuïdes de la manera següent: «Maria Montessori en el marc de la pedagogia contemporània» (dia 22), «La recerca sobre Maria Montessori a Espanya i Itàlia» (dia 23) i

«Educar des del naixement. El mètode Montessori per a nens de 0 a 3 anys». Els ponents van ser Bernat Sureda i Pere Fullana, de la UIB; Joan Soler, de la UVic-UCC i president de la Societat, i Barbara De Serio, de la Universitat de Foggia (Itàlia).

— 29 de maig, seminari *La pedagogia després del maig del 68*. Hi van intervenir Jordi Solé, de la Universitat Oberta de Catalunya; Albert Esteruelas, de la UB, i Anna Pagès, de la Universitat Ramon Llull. Va ser organitzat pel Grup de Recerca en Pensament Pedagògic i Social Contemporani de la UB i impartit a l'aula seminari Alexandre Sanvisens del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la UB.

Així mateix, l'exposició «Elisa i Pepita Úriz Pi. De Badostáin a Berlín Oriental. Història i compromisos de les germanes Úriz» es va continuar exhibint per diferents localitats de Catalunya, i es va col·laborar en l'edició del llibre *L'educació en temps de guerra*, de la vicepresidenta M. Carme Agulló i editat a València per Tirant Humanidades (2018).

Publicacions

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, núm. 30 (juliol-desembre 2017); núm. 31 (gener-juny 2018, monogràfic «La història de l'educació a través dels films: una mirada des de la contemporaneïtat pedagògica»).

Societat Catalana de Comunicació

Any de fundació:	1985
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JORDI BÈRRIO SERRANO
Vicepresidència:	SERGI CORTIÑAS ROVIRA
Secretaria:	MAGDALENA SELLÉS QUINTANA
Tresoreria	PERE MASIP MASIP
Vocalia primera:	MARTA CIVIL SERRA
Vocalia segona:	NEL·LO PELLISSER ROSSELL
Vocalia tercera:	JORDI PERICOT CANALETA
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. CASASÚS GURI
Nombre de socis:	126

Activitats

Tot seguit es detallen les activitats que va organitzar la Societat Catalana de Comunicació (SCC) per al curs 2017-2018:

Inauguració del curs

L'acte inaugural de la SCC va tenir lloc el 26 d'octubre a la Universitat Rovira i Virgili (URV), a Tarragona. L'obertura va anar a càrrec de la vicerectora de Docència, Estudiants i Comunitat Universitària de la URV, Arantxa Capdevila; el degà de la Facultat de Lletres de la URV, Josep Sánchez; el cap del Departament d'Estudis de Comunicació de la URV, Bernat López, i el president de la SCC, Jordi Bèrrio.

A continuació, Eudald Carbonell, catedràtic de prehistòria a la URV, va pronunciar la conferència «Comunicació i evolució humana», i tot seguit es van presentar les activitats de recerca vinculades al Departament d'Estudis de Comunicació d'aquesta mateixa universitat. Cília Willen, editora de la revista *Catalan of Communication & Cultural Studies*, va presentar aquesta publicació científica creada el 2009 i de la qual es publiquen dos números a l'any. D'altra banda, el director del Màster en Comunicació Estratègica en la Societat del Risc (URV), Enric Castelló, va fer una descripció d'aquesta oferta formativa especialitzada que té una presència internacional signi-

ficativa. Jordi Farré va presentar el grup consolidat de recerca en comunicació Asterisc (URV), creat el 2003, així com —acompanyat de Josep Beltrán (Repsol)— la Càtedra Internacional URV/Repsol d'Excel·lència en Comunicació, que el 2017 va celebrar el desè aniversari. Per acabar, es va obrir una taula rodona titulada *Recerca en comunicació: transversalitat, innovació i professionalització*, moderada per Marta Montagut, investigadora del grup de recerca en comunicació Asterisc, i en què van intervenir els investigadors d'aquest mateix grup Jordi Prades, Carlota Moragas i Natàlia Lozano, a més de Helle Kettner, del Departament d'Estudis de Comunicació (URV).

Durant la jornada també hi va haver temps per al record dels qui ja no hi són. En aquest cas, del malaguanyat soci de la SCC Quim Capdevila (1967-2017), la trajectòria del qual va ser glosada de manera emotiva pel vicepresident de la SCC, Sergi Cortiñas. La cloenda de la jornada va anar a càrrec del president de la SCC, Jordi Bèrrio, i la vicerectora, Arantxa Capdevila.

Jornades

— 1 de març: IX Jornada de Recerca de la Societat Catalana de Comunicació. El president de la SCC, Jordi Bèrrio, va inaugurar la jornada, que va donar pas a la presentació de cinc projectes de recerca en comunicació, finançats en convocatò-

ries estatals d'excel·lència i reptes de la societat. A la primera taula, moderada pel membre de la Junta Directiva de la SCC Pere Masip, es van presentar les recerques «Presencias y representaciones de la mujer en el cine de los orígenes», a càrrec d'Àngel Quintana (Universitat de Girona); «El turista en la web: hábitos informacionales y selección de destino turístico», presentat per Josep Fernández de Cavia i Rafael Pedraza (Universitat Pompeu Fabra), i «El acceso abierto a la ciencia en España: evaluación de su impacto en el sistema de comunicación científica», per Ernest Abadal (Universitat de Barcelona). A la segona taula, moderada per Sandra Sureda (CAC), es van presentar les recerques «Cultura lúdica, competencia digital y aprendizajes», a càrrec de Jordi Sánchez Navarro (Universitat Oberta de Catalunya), i «Redes sociales y televisión generalista en Europa (EU-5): usos en pantalla y actividad en red de las audiencias», recerca codirigida per Matilde Delgado i Núria García (Universitat Autònoma de Barcelona). Així mateix, la jornada va incloure el lliurament dels XXIX Premis CAC a la investigació sobre comunicació audiovisual, que concedeix el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC), amb la presència del president del CAC, Roger Loppacher, i el vicepresident de l'organisme regulador, Salvador Alsius. En aquesta edició, el primer premi va ser atorgat a Marta Narberhaus pel treball *Children's news. Topics, information quality and*

audience reception around Newsround, Logo and InfoK, i el segon, a Aida Martori per *Televisió pública de proximitat a Catalunya. La relació amb TV3 i els intercanvis de contingut informatiu*. Va cloure la jornada, duta a terme a la seu de l'IEC, la presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC, Maria Corominas.

— 5 de juliol: *La comunicació política en l'era postmediàtica*. Jornada celebrada a la seu de l'IEC, en què el president de la Societat, Jordi Bèrrio, va fer el parlament de benvinguda i, seguidament, es va obrir un diàleg entre Joan Corbella (UPF) i Ferran Sáez (Universitat Ramon Llull), moderat per la membre de la Junta Directiva de la SCC Marta Civil (Institut de la Comunicació de la UAB).

Altres activitats

El 20 d'abril es va dur a terme l'activitat extraordinària de la SCC *Homenatge al soci d'honor de la SCC Joan Fuster Ortells*, coorganitzada amb l'Ajuntament de Sueca, la Càtedra Joan Fuster de la Universitat de València (UV) i l'Espai Joan Fuster, amb motiu del 25è aniversari de la mort de l'assagista i columnista Joan Fuster i del primer aniversari de la inauguració de l'Espai Joan Fuster.

La jornada va començar al migdia amb la presentació davant el consistori de Sueca, representat per l'alcaldesa, Raquel Tamarit Iranzo, i el regidor de Cultura, Vicent Baldoví Martines, de la SCC,

a càrrec del seu president, Jordi Bèrrio. L'acte es va celebrar a les instal·lacions de la Biblioteca Municipal, i Joan Antoni Carrasquer, director de la Biblioteca, va mostrar a la delegació de la SCC una selecció de la premsa local de Sueca, formada per una col·lecció d'unes 150 publicacions periòdiques.

En el marc de la jornada, a prime-hora de la tarda, la Junta Directiva de la SCC va celebrar una reunió ordinària en l'antic saló de la casa de Pasqual Fos, una de les que conformen l'actual Espai Joan Fuster. En la reunió es va aprovar una declaració de suport «al treball que està portant-se endavant des de l'Espai Joan Fuster per a la difusió i la recerca al voltant de la figura i l'obra del que està considerat, a més d'assagista i referent cultural, un dels articulistes més recuits de la segona meitat del segle XX dins l'espai comú del català. Aquest treball abasta la conservació del fons documental de l'escriptor, la catalogació, l'ordenació i la digitalització dels seus articles, correspondència, llibres, fotografies, obres d'art i documents personals, amb la finalitat de posar aquest llegat cultural valuósíssim a l'abast dels investigadors, com també la difusió de la figura i l'obra del gran escriptor valencià, mitjançant l'organització de tota mena d'activitats acadèmiques i de difusió, a través de l'Aula Didàctica de Cultura Contemporània Joan Fuster, creada per la Generalitat Valenciana». En acabar la reunió, els membres de la Junta

i la resta de la delegació de la SCC van fer una visita guiada a l'Espai Joan Fuster de la mà del director honorífic i assessor extraordinari de l'Espai, Francesc Pérez Moragón.

La jornada va concloure amb la taula rodona *L'expressió periodística de Joan Fuster*, entenent aquesta com el fruit d'una manifestació discursiva única, que de vegades adopta la forma de llibre d'assaig o d'estudis literaris i culturals i, d'altres, la d'articles i columnes. Hi van participar el director honorífic de l'Espai i col·laborador de Fuster durant molts anys, Francesc Pérez Moragón; el director

de l'Espai Joan Fuster, Salvador Ortells; els membres de la SCC i catedràtics emèrits Miquel de Moragas i Spà (UAB) i Josep Gifreu (UPF), i el professor de la UV i membre de la Junta de la SCC Nello Pellisser, que va actuar de moderador. Precisament Pellisser va recordar que Joan Fuster va ser nomenat soci d'honor de la SCC durant el mandat de Josep M. Casasús com a president de la Societat.

Publicacions

Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi, núm. 34 (2) (novembre 2017);
núm. 35 (1) (maig 2018).

Societat Catalana de Llengua i Literatura

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MANUEL LLANAS PONT
Vicepresidència: DANIEL CASALS MARTORELL
Tresoreria: MARCEL ORTÍN RULL
Secretaria: HÈCTOR MORET COSO
Vocalia: FRANCESC FOGUET BOREU
MONTSERRAT BACARDÍ TOMÀS

Delegat de l'IEC: JOSEP MORAN OCERINIAUREGUI

Nombre de socis: 372

Activitats

Al llarg del curs 2017-2018, la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL) va organitzar les activitats següents:

— 9-11 de novembre, X Col·loqui Internacional Verdaguer: «Escriptures i lluminades». Aquesta edició es va centrar en l'univers de la creació literària i també en la història dels moviments socials, del pensament i de l'art al llarg del vuit-cents i de les dues primeres dècades del segle XX. El programa va comprendre conferències i ponències a càrrec de professors d'universitat, entre les quals, per exemple, «De tenebres i il·luminacions: acció col·lectiva i heterodòxia literària d'un procés social desbaratador», impartida per Gerard Horta i Teresa M. Sala, de la Universitat de Barcelona (UB), i «Antinò-

mies i mites d'una època de trànsit i regirament», de Josep Casals, també de la UB. Així mateix, es van presentar més d'una quinzena de comunicacions orals. La conferència inaugural, titulada «Verdaguer, Llull i la tradició mística europea», va ser pronunciada per Amador Vega (Universitat Pompeu Fabra, UPF), i la conferència de clausura va anar a càrrec del president d'honor de la Societat Verdaguer, Ricard Torrents, i va dur per títol «La poesia il·luminada i lluminosa de Verdaguer». Va ser coorganitzat amb la Societat Verdaguer i amb la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), i celebrat a la Villa Joana, Casa Verdaguer de la Literatura, a Barcelona (primer dia), a la Sala Segi-

mon Serrallonga de la UVic-UCC (segon dia) i al Centre Cultural de Folgueroles (darrera jornada).

— 17 i 18 de novembre, XIII Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics: «Vigència, transmissió i transformació de les tradicions orals». El tema d'aquesta edició de la Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics de la SCLL (GEE), celebrada a Mallorca, va ser abordat per mitjà d'una vintena de comunicacions sobre aspectes com ara la transmissió i l'adaptació del folklore en un món canviant o els informants d'Antoni M. Alcover. Així mateix, es van presentar més d'una desena de publicacions relacionades amb la qüestió i hi va haver espai per a un torn de preguntes, un debat, l'assemblea anual del GEE i una actuació musical de Joana Gomila Folk Souvenir. L'activitat es va dur a terme a la Institució Pública Antoni M. Alcover (Manacor) i va incloure una visita guiada a l'espai museogràfic d'aquesta institució i una altra a la Casa Pare Ginard - Museu de la Paraula (Sant Joan).

— 24 de novembre, jornada *Armand Blanch, una figura clau del radioteatre català*. Activitat coorganitzada amb el Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona (Filcat UAB) i amb el Grup de Recerca en Història de la Llengua Catalana de l'Època Contemporània (GRHILCEC) de la UAB per a estudiar la figura d'Armand Blanch, pioner del radioteatre en català i director del quadre escènic de

Ràdio Barcelona des dels anys quaranta fins als vuitanta del segle passat. Hi van intervenir Francesc Foguet (coordinador de la Unitat de Lletres del Filcat UAB), que va repassar la biografia i l'obra teatral de Blanch; Daniel Casals (vicepresident de la SCLL i investigador principal del GRHILCEC), que va abordar el radioteatre en català i la recuperació i el model de llengua, i Teresa Santos (bibliotecària de la UAB), que va parlar del fons Armand Blanch de l'Hemeroteca de Ciències de la Comunicació de la UAB. Va tenir lloc a la seu de l'IEC.

— 24 i 25 de novembre, I Jornada-Col·loqui Miquel Martí i Pol de Literatura i Educació: «Poesia per a infantil i primària». La SCLL va participar en l'organització d'aquesta activitat que té per objectiu oferir eines i recursos a professionals i estudiants de l'àmbit de la literatura, la cultura i l'educació perquè els puguin aplicar dins i fora dels centres educatius. El programa de la primera edició, celebrada a l'Ateneu Barcelonès, va tenir com a tema central la poesia per a educació infantil i primària. Va ser organitzada per la Fundació Miquel Martí i Pol, l'Associació d'Amics Miquel Martí i Pol, el Grup de Recerca en Textos Literaris Contemporanis: Estudi, Edició i Traducció (TEXLICO), el Grup de Recerca en Educació, Llenguatge i Literatura (GRELL) i el Departament de Filologia i Didàctica de la Llengua i la Literatura de la UVic-UCC.

— 15 de desembre, II Jornada sobre la Divulgació de la Llengua Catalana als Mitjans de Comunicació. Activitat coorganitzada amb el GRHILCEC i el Filcat UAB, que es va inaugurar amb la conferència «El periodisme en la defensa de la llengua catalana», pronunciada per Josep M. Figueres, professor d'història del periodisme a la UAB. Va constar de set ponències a càrrec d'experts, professors i investigadors: «“El hombre por la palabra” (1962-1964), de Francesc de B. Moll, a *El Correo Catalán*», amb Rosa Calafat (Universitat de les Illes Balears) i Daniel Casals (GRHILCEC); «L'ensenyament del valencià en la premsa: de *Parlem bé a Millorem el llenguatge* (1962-1971), d'Enric Valor», per Josep Daniel Climent (Universitat Oberta de Catalunya); «“Els xiquets i la llengua” (1976), a *Las Provincias*», d'Emili Casanova (Universitat de València, UV); «“El llenguatge” (1976-1985), d'Albert Jané, a l'*Avui*», a càrrec de Daniel Casals; «“Català per a tothom” (1979), a *Alcanar*», per Amanda Ulldemolins (GRHILCEC); «“Parlem del català” (1990-1997), a Catalunya Ràdio», amb el membre de l'IEC Oriol Camps, i «“Català a l'atac” (2013), a Televisió de Catalunya», a càrrec de l'escriptor, guionista i divulgador lingüístic Enric Gomà. Va tenir lloc a la seu de l'IEC.

— 16 de gener, presentació del llibre *Allò que el corrector no s'endugué. La correcció postdigital*, editat per la UAB i escrit pel vicepresident de la SCLL,

Daniel Casals, i les membres del grup Llengua i Mèdia d'aquesta universitat Anna M. Torrent i Margarida Bassols. L'acte, coorganitzat amb la UAB i amb el GRHILCEC, va tenir lloc a la seu de l'IEC i hi van intervenir Daniel Casals i els membres de l'IEC Isidor Marí i Mila Segarra.

— 9 de març, II Seminari Rafael Tasis: «Constel·lació tasiana. Contextos i relacions». Trobada d'investigadors literaris d'arreu dels Països Catalans per a aprofundir en l'obra de Tasis i dels seus coetanis. La segona edició va girar entorn de la «constel·lació» de l'escriptor barceloní i va comprendre vuit ponències, entre les quals, per exemple: «Cultura i política a Catalunya (1920-1960). Entre el somni de la construcció i la realitat de la destrucció» (Carles Santacana, director del Departament d'Història i Arqueologia de la UB), «L'amistat de Rafael Tasis i Domènec Guansé: la lluita de dos crítics entre la República i el franquisme» (Montserrat Corretger, professora del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili, URV) i «Rafael Tasis i Albert Manent, dues generacions amb semblances: tastaolletes, activistes i homes pont amb l'exili català» (Jordi Manent, fill de l'escriptor Albert Manent i subdirector de la *Revista de Catalunya*). Va ser coorganitzat amb el Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània de la UAB i impartit a la seu de l'IEC.

— 11 i 12 d'abril, simposi *Vigència de Manuel de Pedrolo*. Activitat coorganitzada amb la Institució de les Lletres Catalanes, el Departament de Filologia Catalana de la UAB i el Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània, amb motiu del centenari del naixement de Manuel de Pedrolo. Per mitjà d'una desena de ponències i dos debats, escriptors i crítics especialistes en l'obra de Pedrolo van analitzar la importància de la seva obra en el marc de la literatura catalana contemporània i van aprofundir en els aspectes més rellevants que el converteixen en un clàssic contemporani, tot fent una relectura crítica de diversos gèneres que va conrear i una revisió del seu llegat literari. El simposi es va tancar amb una taula rodona, en què van participar la filla de l'escriptor i personalitats que el van conèixer i tractar. Va tenir lloc a la seu de l'IEC.

— 17 de maig, IV Jornada LITCAT de Grups de Recerca de Literatura Catalana Contemporània. Aquesta edició es va organitzar conjuntament amb el Grup de Recerca Identitats en la Literatura Catalana de la URV i va tenir lloc a la sala de vistes del Campus Catalunya d'aquesta universitat. El programa va

constar de catorze conferències d'experts de grups de recerca en literatura catalana contemporània, entre les quals, per exemple, «Joan Puig i Ferrer: director literari a l'exili» (Oriol Teixell, URV); «El mite fundacional d'Adam i Eva en la narrativa catalana dels anys vint i trenta» (Carme Gregori, de la UV) i «Mots escrits en lloc de paraules vives: la correspondència d'Agustí Bartra i Antoni Ribera (1947-1970)» (Lucía Azpeitia-Ortiz, de la UPF).

Publicacions

ESPINÓS, Joaquim; PICÓ, Lliris (ed.). *Literatura catalana contemporània: memòria, traducció i noves tecnologies*. Jornada LITCAT d'Intergrups de Recerca (3a: 2017: Alacant, País Valencià). (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 13) [Coedició amb la Universitat d'Alacant]

FRANCÉS, Anna; FRANCÉS, M. Jesús (cur.). *Etnopoètica, terminologia i mitjans de comunicació*.

GASSOL, Olívia; BAGUR, Òscar (ed.). *La poesia catalana al segle XXI, balanç crític*. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 14) *Llengua & Literatura*, vol. 28 (2018).

Societat Catalana de Tecnologia

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 30 de novembre de 2017

Presidència:	M. NÚRIA SALÁN BALLESTEROS
Vicepresidència:	FREDERIC LUQUE CARRILLO
Tresoreria:	CARMINA LUQUE SARMIENTO
Secretaria:	IVAN NADAL LATORRE
Vocalia TIC:	AINA BARCELÓ CUERDA
Vocalia:	JORDI AGUSTÍ VERGÉS
	NARCÍS BARTINA BOXA
	RICARD BOSCH TOUS
	RAMON BRAGÓS BARDIA
	JOAQUIM COROMINAS VIÑAS
	XAVIER CUFÍ SOLÉ
	AGUSTÍ EGEA ÁLVAREZ
	ANTONI HERNÁNDEZ FERNÁNDEZ
	RAMON IZQUIERDO CLEMENTE
	GEMMA ROCA PALLARÈS

A partir del 30 de novembre de 2017

Presidència:	M. NÚRIA SALÁN BALLESTEROS
Vicepresidència:	FREDERIC LUQUE CARRILLO
Tresoreria:	CARMINA LUQUE SARMIENTO
Secretaria:	DAVID ADROVER IGLESIAS
Vocalia TIC:	AINA BARCELÓ CUERDA
Vocalia:	JORDI AGUSTÍ VERGÉS
	RICARD BOSCH TOUS
	RAMON BRAGÓS BARDIA
	JOAQUIM COROMINAS VIÑAS
	XAVIER CUFÍ SOLÉ
	ROSANNA FERNÁNDEZ RUIZ
	ALBERT GARCIA BENADÍ
	ANTONI HERNÁNDEZ FERNÁNDEZ

RAMON IZQUIERDO CLEMENTE
IVAN NADAL LATORRE
JORDI REGALÉS BARTA
MARC SOLANS AGUADO
JUDITH TELLO ARTIGAS
EUGENI VILALTA LÓPEZ
SÍLVIA ZURITA MÓN

Delegada de l'IEC: ALÍCIA CASALS GELPÍ

Nombre de socis: 203

Activitats

Al llarg del curs 2017-2018, la Societat Catalana de Tecnologia (SCT) va organitzar les activitats següents, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 30 de novembre, conferència «Intelligència artificial i salut: interpretant les dades dels *smartwatches* i altres *wearables*». Va ser pronunciada per Beatriz López, professora a la Universitat de Girona (UdG), on desenvolupa la recerca dins del grup eXiT (Enginyeria de Control i Sistemes Intel·ligents). Va versar sobre la presència actual de la intel·ligència artificial en el sistema de salut i en la recerca mèdica, amb un èmfasi especial en l'ús de sensors corporals.

— 13 i 14 de febrer, 5è CoEnerCat: «L'energia del territori de Catalunya». En aquesta edició del CoEnerCat (Congrés d'Energia de Catalunya), coordinat amb l'Associació Congrés d'Energia de Catalunya, es van mostrar

les oportunitats i els reptes del nou sistema energètic que s'ha començat a construir, amb l'objectiu que, amb el suport d'una ciutadania capacitada, el nou sistema energètic sigui millor i més ben valorat que l'actual. El primer dia es van oferir dotze presentacions en què es van abordar les necessitats de territori per a complir els plans energètics de Catalunya, les dificultats territorials per a implantar les instal·lacions necessàries, les bones pràctiques d'ordenació del territori, la contaminació territorial de l'energia i l'energia que necessiten els plans territorials de Catalunya. L'endemà es van presentar set ponències entorn de les polítiques territorials relacionades amb l'energia, i de l'energia en els àmbits urbans, i, per acabar, es van debatre les diferents visions del binomi energia-territori.

— 4 d'abril, sessió d'orientació per a les persones opositores a docent de

tecnologia de secundària (convocades per la Resolució ENS/2742/2017). Es va organitzar amb l'objectiu d'oferir models i estratègies per a abordar les proves específiques de l'especialitat de tecnologia amb seguretat.

— 25 d'abril, conferència «Francisc Aragó i Roig, el gran científic català poc conegut, precursor de l'electromagnetisme i la relativitat». Va anar a càrrec de Carles Paul Recarens, professor de l'Escola Superior Politècnica de Mataró.

— 26 d'abril, presentació del llibre *Supermujeres, superinventoras. Ideas brillantes que transformaron nuestra vida*. Va anar a càrrec de l'autora, l'escriptora i il·lustradora Sandra Uve, que va parlar d'algunes de les gairebé cent dones inventores incloses a l'obra, com és ara Ada Lovelace, Radia Perlman o Rachel Zimmerman.

— 18 de juliol, cloenda del curs de la SCT. Va consistir en una visita a l'interior de la Font Màgica de Montjuïc, guiada per Gustavo Ramon Wilhelmi, director d'operacions de Barcelona Cicle de l'Aigua, que va mostrar l'estructura i les característiques tècniques del funcionament de la font. Un cop acabada la visita, es va fer un sopar informal de cloenda.

— 19 de maig, jornada *El sistema internacional d'unitats (SI). Evolució constant*. Amb motiu del Dia Mundial de la Metrologia (20 de maig), la Secció

Catalana de Metrologia de la SCT va organitzar aquesta jornada, que es va dividir en dues parts: l'objectiu de la primera era comprendre millor les noves definicions de les unitats del sistema internacional (SI) i, en la segona, es van donar nocions sobre com introduir i explicar aquest tema en els àmbits acadèmics de secundària i educació superior. Es va celebrar al campus universitari de la UPC a Vilanova i la Geltrú.

Cicle La tecnologia al servei de les persones

Cicle de conferències en què es va relacionar la tecnologia amb àmbits conceptuals que no són estrictament tecnològics, amb l'objectiu de fer-la més respectuosa amb els humans. Va comprendre sis sessions:

— 19 d'octubre: «Ciència, tecnologia i societat», amb el doctor en filosofia i sociologia Manuel Medina, professor emèrit de la Universitat de Barcelona.

— 16 de novembre «La tecnologia alternativa», a càrrec dels doctors enginyers Pep Puig i Quim Corominas.

— 14 de desembre: *La mobilitat elèctrica*, sessió que va incloure les conferències «Les embarcacions de treball a ports i embassaments fluvials: una altra visió de la mobilitat elèctrica híbrida», de Víctor Fuses (professor del Departament d'Enginyeria Elèctrica de la Universitat Politècnica de Catalunya, UPC); «Mobilitat compartida, elèctrica i amb renova-

bles», pronunciada per Ricard Jornet (president de la cooperativa Som Mobilitat), i «Tecnologies de la mobilitat elèctrica», que va anar a càrrec de Lluís Morer (cap del programa d'eficiència energètica de l'Institut Català d'Energia).

— 25 de gener: *Edificis de consum energètic quasi nul (nZEB)*, sessió que va comprendre les conferències «nZEB en nova edificació i en rehabilitació», impartida per Marc Solans (màster en instal·lacions i eficiència energètica) i Fidela Frutos (arquitecta); «La importància de l'arquitectura en els edificis nZEB», a càrrec de l'arquitecta Alcía Marcillas, i «Tecnologies per a la climatització i ACS en els nZEB», amb Héctor Noguera (màster en eficiència energètica).

— 22 de març: «L'energia *smart* en l'entorn rural», a càrrec de Santi Martínez, doctor en ciències polítiques, i Pep Salas, doctor en enginyeria agrònoma.

— 19 d'abril: «Transició energètica: el rol de les comarques, dels municipis i de la població», amb Josep Puig, doctor en enginyeria, i Ramon Sans, enginyer industrial.

Exposició «L'enginy (in)visible.

Dones i tecnologia: passat, present i futur»

El calendari d'aquesta exposició itinerant, organitzada per la Presidència de l'IEC amb la col·laboració de la SCT, va ser el següent: Escola Politècnica Superior de la UdG (4 de setembre - 3 de novembre);

Institut Vila de Gràcia, Barcelona (13-17 de novembre); Institut Moianès, Moià (27 de novembre - 20 de desembre); Centre Cívic Pere Quart, Barcelona (22 de gener - 28 de febrer); Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC, Barcelona (2 de març - 2 d'abril); Escola Jesuïtes de Sarrià - Sant Ignasi, Barcelona (8 de març - 13 d'abril); Escola Isabel de Villena, Barcelona (30 d'abril - 28 de maig), i edifici Sa Riera de la Universitat de les Illes Balears, Palma (25 de juny - 27 de juliol).

Participació en activitats d'altres entitats

El 6 d'octubre, la presidenta de la SCT, M. Núria Salán, va ser convidada a la inauguració del 30è curs acadèmic de la Universitat d'Andorra (UdA), que es va celebrar a l'auditori Claror del Centre Cultural i de Congressos Lauredià (Sant Julià de Lòria). El curs va ser formalment inaugurat pel cap de Govern del Principat d'Andorra, Antoni Martí, en companyia del rector de la UdA, Miquel Nicolau, i M. Núria Salán va pronunciar la conferència inaugural, titulada «Dones, ciència i tecnologia: una carrera de fons». També hi va assistir el president de l'IEC, Joandomènec Ros.

La SCT va col·laborar en la conferència «The historical roots and future directions of open access to learning», organitzada per l'Associació Catalana de Sociologia i impartida per John Willinsky

(director del Public Knowledge Project) el 25 d'abril a la seu de l'IEC.

Així mateix, la SCT va participar en l'organització de la Final de l'Olimpiada Informàtica Catalana (Final Oicat 2018), que es va celebrar el 26 de maig a la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia (per a estudiants)

Premi instituït l'any 1969, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre tecnologia. En la 48a con-

vocatòria, inclosa en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi es va lliurar *ex aequo* a Cristina Prat, per *La construcció de la identitat digital a les xarxes socials. Estudi interdisciplinari sobre el procés d'identificació que fan els individus a les xarxes socials en línia: alteritat, multiplicitat, intimitat i narcisisme*, i a Mònica Castiñeira, per *Estudi del perfil de l'estudiant Tech: anàlisi dels perfils de les titulades fins a l'actualitat*. El lliurament va tenir lloc el 20 d'abril de 2018 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Any de fundació: 1991

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 29 de novembre de 2017

Presidència:	EMMA SALLEN DEL COLOMBO
Vicepresidència:	ALFONS ZARZOSO ORELLANA
Secretaria:	MIQUEL TERREU GASCON
Tresoreria:	JORDI FERRAN BOLEDA
Vocalia:	FRANCESC X. BARCA SALOM
	JOSEP BERNABEU MESTRE
	PASQUAL BERNAT LÓPEZ
	MÓNICA BLANCO ABELLAN
	MIQUEL CARANDELL BARUZZI
	MARÍA JOSÉ ESTEVE RAMOS
	CARMEL FERRACUD DOMINGO
	CLARA FLORENSA RODRÍGUEZ
	PERE GRAPÍ VILUMARA
	JOAQUIM GUILLEM LLOBAT
	ÀLVAR MARTÍNEZ VIDAL
	M. ROSA MASSA ESTEVE
	ÒSCAR MONTERO PICH
	JOSÉ PARDO TOMÁS
	ENRIQUE PERDIGUERO GIL
	CARLES PUIG PLA
	MÓNICA RIUS PINIÉS
	XAVIER ROQUÉ RODRÍGUEZ
	JOSEP SIMON CASTEL

A partir del 29 de novembre de 2017

Presidència:	ALFONS ZARZOSO ORELLANA
Vicepresidència:	CLARA FLORENSA RODRÍGUEZ
Secretaria:	MIQUEL TERREU GASCON
Tresoreria:	EMMA SALLEN DEL COLOMBO
Vocalia:	JOSEP BARCELÓ PRATS

JOSÉ RAMÓN BERTOMEU SÁNCHEZ
 MARÍA JOSÉ ESTEVE RAMOS
 SARA FAJULA COLOM
 JORDI FERRAN BOLEDA
 JOAQUIM GUILLEM LLOBAT
 ÀLVAR MARTÍNEZ VIDAL
 ENRIQUE PERDIGUERO GIL
 CARLES PUIG PLA
 MÓNICA RIUS PINIÉS
 IGNACIO SUAY MATALLANA

Vocalia permanent: JOSEP M. CAMARASA CASTILLO
 Delegat de l'IEC: ANTONI ROCA ROSELL
 Nombre de socis: 313

Activitats

Per al curs 2017-2018, la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT) va organitzar les activitats següents, generalment dutes a terme a la seu de l'IEC:

Jornades

— 21 d'octubre: VII Jornada d'Història de l'Astronomia i de la Meteorologia. En la setena edició d'aquesta trobada dels estudiosos de la història de l'astronomia i de la meteorologia es van oferir dues conferències: «Els orígens de l'astronomia a Catalunya», de l'astrònom Josep M. Oliver, i «La cartografia meteorològica en el *siglo XIX*», pel meteoròleg Aitor Anduaga. Així mateix, es van presentar una

desena de comunicacions orals sobre recerques finalitzades o en curs i es va celebrar un debat, en què es van abordar qüestions com és ara la meteorologia endògena. Es va organitzar conjuntament amb el Patronat d'Estudis Osonencs i amb l'Agrupació Astronòmica d'Osona (AAO), i es va celebrar al Temple Romà de Vic.

— 17 i 18 de novembre: XV Jornada sobre la Història de la Ciència i l'Ensenyament Antoni Quintana i Marí. El programa es va estructurar en cinc sessions de comunicacions amb debats, en què es van abordar qüestions sobre els temes «història de la ciència i educació científica», «ciència i gènere» i «la immersió de la història de la ciència a l'aula». Així mateix, Carmen Magallón, investiga-

dora de la Fundación Seminario de Investigación para la Paz de Saragossa, va oferir la conferència «¿Cómo pueden los estudios sobre ciencia y género enriquecer el currículo y la innovación educativa?», i es va lliurar el XVI Premi Antoni Quintana i Marí.

Cicles de col·loquis

Racisme i biopolítica a l'Espanya contemporània

El racisme biològic, consistent en l'acció col·lectiva (control, estigmatització, deportació, extermini, i un llarg etcètera) sobre els éssers humans identificant-los i agrupant-los a partir de les característiques que posseeixen com a éssers vius, constitueix un episodi inscrit en un marc molt més gran i constitutiu de la modernitat: el que porta a governar les persones entenent-les a partir dels processos vitals que les conformen (natalitat, fecunditat, mortalitat, sexualitat, medi ambient...). En aquest cicle es va seguir el rastre de la racionalitat biopolítica a l'Estat espanyol per mitjà de dues sessions, que van tenir lloc els dies 8 i 22 de novembre al saló d'actes de l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero (IHMC, València). La primera va consistir en una ponència de Francisco Vázquez, catedràtic de filosofia de la Universitat de Cadis, titulada «La figura del cura pederastra en la cultura del anticlericalismo español». I, en la segona sessió, el ponent convidat va ser Salvador Cayuela, profes-

sor d'història de la ciència a la Universitat de Castella - la Manxa, que va parlar de «Biopolítica y discurso racial en el primer franquismo».

Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics
Cicle de reflexió sobre el patrimoni científic, els significats de la materialitat i el potencial evocador i explicatiu de la cultura material de la ciència. L'edició d'aquest curs es va centrar en la creació d'objectes científics i els seus règims d'exhibició (qui i com els crea, quins usos tenen, com circulen i com es transformen i creen nous significats), i va comprendre tres sessions. La primera (12 de desembre) va anar a càrrec de Chloe Sharpe, doctoranda en història de l'art a la Universitat de York (Regne Unit), que en la seva recerca compara el cementiri amb el museu anatòmic com a espai d'exhibició i estudia les tombes escultòriques tot establint una relació entre l'anatomia, la mort i l'escultura. La segona sessió (24 de gener) va ser impartida per Natasha Ruiz-Gómez, professora d'art contemporani i del segle XIX a la Universitat d'Essex (Regne Unit), que va examinar les interseccions entre art i ciència a partir de l'estudi d'escultures i fotografies mèdiques desenvolupades a l'Hospital de la Pitié-Salpêtrière, al París del darrer terç del segle XIX. Finalment, la darrera sessió (6 de febrer) va anar a càrrec de María José Galé, professora a la Facultat d'Educació

de la Universitat de Saragossa, que va oferir la conferència «¿Dónde se sitúa el escenario? Desviar las miradas sobre lo espectacular».

Ciència, tecnologia i medicina
a les places: governabilitats,
apoderaments i resistències

Cicle intermitent que té per objectiu constituir un espai de diàleg i reflexió compartits entre sabers subalterns i activismes acadèmics. L'edició d'aquest curs es va celebrar l'11 de gener i va portar per subtítol «Àtoms a la plaça: conflictes ambientals i energia nuclear, 1977-2017». S'hi va abordar la qüestió dels tòxics nuclears, i els ponents convidats van ser Xavier Roqué, historiador de la ciència especialitzat en la física del franquisme; Miguel Muñiz, membre del Moviment Ibèric Antinuclear, i Evelio Gómez, que va ser coeditor de la revista *Alfalfa. Revista de Crítica Ecológica y Alternativas*.

Metalls pesants tòxics en el treball
i en l'ambient

Cicle sobre els metalls pesants tòxics en el treball i en l'ambient, en què es van analitzar casos geogràficament diversos com és ara el francès, l'escocès i el japonès. Va tenir lloc el mes de febrer al saló d'actes de l'IHMC (València) i es va estructurar en tres sessions: la primera, el dia 14, va anar a càrrec de Judith Rainhorn, professora al Departament d'Història de

la Universitat de París I (França); la segona, el 21, va ser conduïda per Catherine Mills, professora d'història ambiental a la Universitat de Stirling (Regne Unit), i, la darrera, el dia 28, va ser impartida per Brett Walker, professor d'història ambiental a la Universitat Estatal de Montana (Estats Units), i va finalitzar amb una taula rodona d'experts en salut pública i grups ecologistes que han treballat en els problemes de salut ambiental i ocupacional derivats de l'exposició a metalls pesants en el context valencià.

A banda de *L'origen*. Els altres llibres
de Charles Darwin

Cicle de xerrades al voltant d'obres i temes tractats pel naturalista Charles Darwin, altres que *L'origen de les espècies*. Les sessions es van dur a terme a la seu de l'AAO (Vic) d'acord amb el programa següent: «L'expressió de les emocions», amb Xavier Bellés (Institut de Biologia Evolutiva), el 27 de febrer; «La fertilització de les plantes», a càrrec de Jesús Català (Universitat Cardenal Herrera, CEU), el 20 de març; «Del viatge d'un naturalista a l'autobiografia. Principi i final del recorregut científic i personal de Charles Darwin», amb Agustí Camós (Centre d'Història de la Ciència de la UAB, CEHIC), el 24 d'abril, i «L'Home destronat. 'The descent of man' i el lloc de l'ésser humà a la naturalesa», conduïda per Pasqual Bernat (CEHIC), el 29 de maig.

Vulnerables: compassió i cures
d'infermeria en la història
de l'humanitarisme

Cicle ofert els dies 8, 15 i 22 de març a l'auditori petit de la Residència d'Investigadors (CSIC - Generalitat de Catalunya, Barcelona). Per mitjà de tres col·loquis, es va combinar la història de la compassió amb el paper desenvolupat per les dones en les missions humanitàries, tant en contextos bèl·lics com de desastres naturals. El primer col·loqui va ser conduït per Dolores Martín, professora d'història de la medicina i d'història de les emocions a la Universitat de Ginebra (Suïssa), i va versar sobre la Comuna de París (1871). El segon, amb Linda Pallfreeman, professora a la Facultat d'Humanitats i Ciències de la Comunicació de la CEU, va girar entorn de la I Guerra Mundial. Finalment, el tercer col·loqui es va centrar en els orígens de l'agència humanitària Save the Children i va anar a càrrec de Rebecca Gill, professora d'història contemporània a la Universitat de Huddersfield (Regne Unit).

Espais de ciència: la natura a la ciutat
Cicle de visites a tres espais de Barcelona dedicats a les ciències naturals. Cada visita va ser guiada per dos experts, l'un per a parlar de la història de l'espai i l'altre per a exposar-ne la situació actual i les opcions de futur, a fi de generar un debat amb coneixement de causa, on la història té un paper important. La pri-

mera visita, amb Ferran Aragon (CEHIC) i Miquel Carandell (SCHCT), va tenir lloc el 12 d'abril al Museu del Seminari Conciliar, un dels primers museus de ciències naturals de Barcelona. La sessió següent, conduïda per Oliver Hochadel (Institució Milà i Fontanals, IMF), es va dur a terme el 26 d'abril a la Granja Vella de Martí Codolar, actualment una residència dels salesians i que va acollir l'embrió del que esdevindria el primer zoològic de Barcelona. Per acabar, el 10 de maig es va fer una visita guiada per Anna Omedes (Consorci del Museu de Ciències Naturals de Barcelona) i José Pardo (IMF) al Castell dels Tres Dragons, que va ser el museu de ciències naturals de Barcelona durant gairebé un segle i que avui resta buit.

Frankenstein 2018: Dos-cents anys
en la història de la ciència

Cicle per a commemorar el bicentenari de la publicació de *Frankenstein* i examinar aquest mite cultural en relació amb la ciència de manera històrica i contextualitzada, i relacionant-lo amb l'exploració polar, l'electricitat i la vida, la política de les ciències naturals, la història del cos i, més enllà del segle XIX, amb el cervell i el canvi climàtic. Durant el curs 2017-2018 es van oferir els tres primers col·loquis: «The Science of *Frankenstein*: discoveries and controversies», impartit el 19 d'abril per Andrew Smith, professor de literatura anglesa del segle XIX a l'Es-

cola d'Anglès de la Universitat de Sheffield (Regne Unit); «*Frankenstein on ice: the novel and Arctic exploration*», que va oferir Tim Fullford, professor de la Facultat d'Art, Disseny i Humanitats de l'Escola d'Humanitats de la Universitat De Montfort (Regne Unit), el 17 de maig, i «*A year without a winter: A climate for monsters*», amb Dehlia Hannah, professora visitant de l'Escola per al Futur de la Innovació en la Societat de la Universitat Estat d'Arizona (EUA), el 14 de juny.

Rutes científiques

La SCHCT, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i la British Society for History of Science, ofereix itineraris històrics pel patrimoni de Barcelona basats en la unió entre ciència i ciutat. Hi ha set itineraris disponibles, en català, castellà i anglès: «Ciència i tecnologia a l'Exposició Universal de 1888», «Històries de ciència a Gràcia», «Indústria a Sant Andreu de Palomar», «En els límits de la ciència: espiritisme a Barcelona», «Ciència i tècnica a l'Exposició Internacional de 1929», «Sanitat al Raval: una història de més de 500 anys» i «Històries naturals a Ciutat Vella». Es poden explorar per tres vies diferents: *Route you* (web on es pot veure l'itinerari detalladament i baixar-lo), *Izi Travel* (plataforma que permet descobrir les rutes mitjançant audioguies) i acompanyats d'un guia expert en històries de ciència.

Altres activitats

— 13 de desembre: presentació del llibre *Aigua i energia. L'aprofitament hidroelèctric dels rius catalans*. Hi van intervenir l'autor, Joan Carles Alayo; Pere Palacín, degà del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya; Oriol Altisench, degà del Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Catalunya, i Joan Antoni Solans, president de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— 19 de gener: nomenament de Margarita Comas com a filla il·lustre de la ciutat de Maó. Acte organitzat per l'Ajuntament de Maó i celebrat a la sala d'actes de la seva seu.

— 31 de maig: homenatge a Josep Miquel Vidal (1939-2013). Hi van participar Joandomènec Ros, president de l'IEC; Maite Salord, vicepresidenta del Consell Insular de Menorca, i Miquel Àngel Casanovas, director de l'*Enciclopèdia de Menorca*. L'acte va incloure la projecció de vídeos i imatges d'arxiu i les intervencions de José Pardo, de la SCHCT, amb la conferència «La darrera aposta intel·lectual de Josep Miquel Vidal: com construir la història de la medicina de Menorca», i del membre de l'IEC Antoni Roca Rosell, amb la semblança «Josep Miquel Vidal, historiador de la ciència». Va ser coorganitzat amb l'Institut Menorquí d'Estudis, amb el suport de la Fundació Enciclopèdia de Menorca, la Societat Catalana de Física i les seccions de Ciències Biològiques i de Ciència i Tecnologia de l'IEC.

— 6 de juny: *Indústria química i contaminació ambiental. El cas de Flix. Presentació i debat sobre el documental 'Flix: atur o misèria' (2018)*. Acte en què Arturo Hortas va presentar el seu documental *Flix: atur o misèria*, basat en la tesi doctoral de Marta Pujadas titulada *La creació d'un passiu ambiental a Catalunya. Història de la planta química de Flix al riu Ebre (1897-2013)*. A més de la presentació i projecció de l'obra, especialistes de diferents àrees que estudien la qüestió ambiental des de perspectives diverses van oferir les ponències següents: «Història de la ciència i història ambiental» (Agustí Nieto, de la UAB), «El cas de Flix i l'ecologia política» (Joan Martínez-Alier, de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la UAB, ICTA-UAB), «La creació d'un passiu ambiental a Catalunya» (Marta Pujadas, de l'ICTA-UAB), «La contaminació ambiental a l'entorn de Flix» (Joan Grimalt, de l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua) i «La salut pública de la població de Flix» (Jordi Sunyer, del Departament d'Epidemiologia i Salut Pública de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica).

— 6 de juliol: sessió *Amèriques globals: coneixement, experiències i espais de la física al segle XX*, amb les intervencions d'Adriana Minor (Universitat Federal de Bahia, Brasil) i Josep Simon (Universitat del Rosario, Colòmbia). Va ser organitzada amb la col·laboració del

CEHIC i impartida a la seva seu, al campus de la UAB.

Premis

La SCHCT va convocar aquests dos premis, inclosos dins del *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC:

Premi Antoni Quintana i Marí per a treballs de recerca d'estudiants de batxillerat de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (per a estudiants)

Premi instituint el 2001 i ofert a un treball de recerca sobre aspectes de la història de la ciència, de la medicina i de la tècnica en qualsevol dels seus àmbits temàtics, cronològics i geogràfics. En la 16a convocatòria, el Premi es va lliurar a Marc Piquer, per *Zero, la joia que vingué d'Orient*, el 18 de novembre de 2017, a la seu de l'IEC, en el marc de la XV Jornada sobre la Història de la Ciència i l'Ensenyament Antoni Quintana i Marí.

Premi Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica per a treballs de màster d'història de la ciència amb una orientació professional

En la tercera convocatòria, el Premi va quedar desert.

Publicacions

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica [en línia], vol. 10 (2017).

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

Any de fundació: 1993

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	MONTSERRAT RIVERO URGELL
Vicepresidència:	M. CARMÉ VIDAL CAROU
Tresoreria:	JOSÉ JUAN RODRÍGUEZ JEREZ
Secretaria:	MARIA RODRÍGUEZ-PALMERO SEUMA
Vocalia:	LLUÍS AROLA FERRER
	MONTSERRAT BOSCH GALLEGO
	VICTÒRIA CASTELL GARRALDA
	PERE CASTELLS ESQUÉ
	RICARD CHIFRÉ PETIT
	ESTANISLAU FONS SOLÉ
	CLAUDI MANS TEIXIDÓ
	BENJAMÍN MARTÍN MARTÍNEZ
	ANDREU PRADOS BO
	GEMMA SALVADOR CASTELL
	JOAN TIBAU FONT
	CATHERINE VIDAL ORTEGA

Delegat de l'IEC: ABEL MARINÉ FONT

Nombre de socis: 243

Activitats

Tot seguit es detallen les activitats organitzades per l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA) per al curs 2017-2018, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 18 de setembre, jornada commemorativa del 50è aniversari de l'Associació de Consumidors de la Província de

Barcelona (ACPB). L'ACCA va col·laborar en aquest acte de l'ACPB en què, per mitjà de taules rodones i conferències, diversos experts del sector del consum van abordar l'evolució del consum i la resolució de conflictes a través dels sistemes extrajudicials de defensa dels consumidors. La presidenta de l'ACCA, Montserrat Rivero, va fer de moderadora en una

taula rodona. Es va celebrar a les Cotxeres del Palau Robert de Barcelona.

— 31 d'octubre, jornada divulgativa *Menjar amb por? Trencant mites*. Activitat inclosa en el cicle interacadèmic *Els aliments* de l'IEC, organitzada per a debatre mites presents en la nostra societat entorn dels aliments i l'alimentació, derivats d'una visió emocional i no científica sobre les característiques dels aliments i els seus efectes sobre l'organisme. El president de l'IEC, Joandomènec Ros, va donar la benvinguda als assistents, i Montserrat Rivero, presidenta de l'ACCA, va presentar la jornada. Tot seguit, Josep Miquel Mulet, investigador de l'Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes de la Universitat Politècnica de València, va fer una introducció a la qüestió sota el títol de «Percepció i comunicació». Immediatament es va obrir una taula rodona amb Mulet; el membre de l'IEC Abel Marín; la vicepresidenta de l'ACCA, M. Carme Vidal, i José Juan Rodríguez Jerez, professor titular de nutrició i bromatologia a la Universitat Autònoma de Barcelona. Per acabar, es va encetar un debat obert amb un torn de preguntes.

— 27 de novembre, jornada tècnica *Iniciatives per a la reducció del malbaratament al sector agroalimentari*. Un terç de la producció global d'aliments es desaprofita i es malbarata, fet que genera impactes socials, ambientals i econòmics greus. El malbaratament es produeix en totes les fases de la cadena

alimentària, des de la producció fins al consum final, i s'associa a diverses causes. Amb l'objectiu d'implantar estratègies i mesures que aportin solucions als operadors de la cadena alimentària, el programa de la jornada va comprendre, entre altres activitats, una sessió d'experiències de reducció del malbaratament alimentari a Catalunya —en què experts de cada àmbit van abordar la producció agrícola, la producció fructícola, la producció ramadera, la fabricació de galetes, la fabricació de cervesa i la fabricació d'elaborats carnis—, una sessió al voltant de la recerca en reducció del malbaratament alimentari i una taula rodona sobre com els sectors agrari i agroalimentari poden contribuir a la reducció del malbaratament alimentari. Va ser organitzada pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya, amb la col·laboració de la ICEA i l'ACCA.

— 29 de novembre, IV Jornada Mengem Sa?: «Dietses o modes?». Jornada coorganitzada amb la ICEA perquè experts convidats debatin la situació actual de l'alimentació en el marc de la UE i les garanties de seguretat i qualitat dels aliments envers els consumidors. Aquesta edició, celebrada en el marc del cicle interacadèmic *Els aliments*, es va dedicar a les dietes i es va estructurar en sis sessions: «Carn o peix?», «Les dietes en etapes de creixement. Avantatges i riscos», «Al·lèrgies i intoleràncies», «Dietses i divulgació cien-

tífica», «Diets per aprimar-se» i «Diets en els mitjans de comunicació».

— 5 de març, jornada *Avenços rellevants en nutrició*. Acte coorganitzat amb la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya i celebrat a la seva seu, que va consistir en dues sessions per a donar a conèixer els avenços més rellevants d'interès farmacèutic del XXI Congrés Internacional de Nutrició, celebrat a Buenos Aires. Hi van participar Ascensión Marcos, presidenta de la Federació Espanyola de Societats de Nutrició, Alimentació i Dietètica; Alfredo Martínez, president de la Unió Internacional de Ciències de la Nutrició; Montserrat Rivero, presidenta de l'ACCA, i Gregorio Varela, president de la Federació Espanyola de Nutrició, que van abordar temes com ara la nutrició de precisió, els estils de vida i les seves conseqüències metabòliques, i les interaccions de les defenses de l'individu i la macrobiòtica.

— 27-29 de juny, XVII Congrés de la Societat Espanyola de Nutrició. L'ACCA va coorganitzar aquest congrés, que va integrar la X Jornada de l'ACCA i que, sota el lema «Alimentació 5S», va comprendre conferències, taules rodones,

débats, comunicacions i tallers entorn de cinc elements clau que dibuixen la complexitat i transversalitat de l'alimentació actual: alimentació saludable, alimentació segura, alimentació sostenible, alimentació social i alimentació satisfactòria. Es va celebrar a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona.

Premis

Premi de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (per a estudiants)

Premi instituït l'any 2003 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre els aliments. En la 15a convocatòria, inclosa en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi es va lliurar a Oriol Comas, per *Valoració de les declaracions de salut a l'etiquetatge dels productes comercialitzats a Catalunya*, durant la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2018, el 20 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Publicacions

TECA: Tecnologia i Ciència dels Aliments, núm. 16 (2016) (ed., 2018).

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

Any de fundació: 1995

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: PERE CASANELLAS BASSOLS
Secretaria: CONSTANTINO VIDAL SALMERÓN
Tresoreria: ESPERANÇA VALLS PUJOL
Vocalia: ANA BEJARANO ESCANILLA
TESSA CALDERS ARTÍS
JOAN FERRER COSTA
IRENE LLOP JORDANA

Delegat de l'IEC: JOSEP MASSOT MUNTANER

Nombre de socis: 65

Activitats

Com a activitat pública, per al curs 2017-2018, la Societat Catalana d'Estudis Hebraics (SCEHB) va organitzar la III Jornada d'Estudis Hebraics. Va tenir lloc el 20 de març a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC i es va dedicar a commemorar el centenari de la Comunitat Israelita de Barcelona i el setantè aniversari de la fundació de l'Estat d'Israel. Va comprendre dues conferències: «Aproximació a Bialik, el poeta d'Israel», de Joan Ferrer Costa, vocal de la Junta Directiva de la SCEHB i president de l'Associació Bíblica de Catalunya, i «Judaisme a la Catalunya contemporània», per Maria Josep Estanyol, professora de filologia semítica a la

Universitat de Barcelona. Eulàlia Vernet, investigadora postdoctoral del Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana de la Universitat Autònoma de Barcelona, va oferir una lectura de poemes de Bialik traduïts per Eduard Feliu, i el poeta i traductor israelià Itai Ron els va llegir en l'original hebreu.

Així mateix, la SCEHB va participar en l'organització de la conferència «The historical roots and future directions of open access to learning», que va oferir John Willinsky (director del Public Knowledge) el dia 25 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. La sessió, organitzada per l'Associació Catalana de Sociologia, va girar entorn de la història de l'accés

al coneixement a la península Ibèrica des de l'edat mitjana, les iniciatives més recents en la creació de recerca en accés obert i l'ús de la plataforma Open Journal Systems que es desenvolupa des del Public Knowledge Project.

Premis

Premi Josep Ribera i Florit, de judaisme i hebraisme (per a joves graduats)

Es va declarar desert.

Publicacions

Tamid, núm. 12: 2016-2017 (2017).

Societat Catalana de Terminologia

Any de fundació:	2008*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MIQUEL-ÀNGEL SÀNCHEZ FÈRRIZ
Vicepresidència:	JUDIT FELIU CORTÈS
Secretaria:	MIREIA TRIAS FREIXA
Tresoreria:	M. TERESA MIRET MESTRE
Vocalia:	ESTER BONET SOLÉ M. AMOR MONTANÉ MARCH
Delegada de l'IEC:	MERCÈ LORENTE CASAFONT
Nombre de socis:	75

* Anteriorment, Associació Catalana de Terminologia, fundada el 2002.

Aspectes institucionals

La Junta Directiva de la Societat Catalana de Terminologia (SCATERM) es va reunir onze vegades al llarg del curs 2017-2018. L'Assemblea General ordinària de la SCATERM va tenir lloc el 22 de març de 2018.

Activitats

XIV Jornada de la SCATERM:

«La terminologia de la 'Gramàtica'»

Aprofitant l'aparició de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (GIEC) el novembre de 2016, especialistes en terminologia, gramàtica, lingüística i ensenyament van examinar el

lèxic emprat per a vehicular el coneixement gramatical. Concretament, es va contrastar si la terminologia usada per Fabra fa gairebé un segle en la seva gramàtica continua vigent en la GIEC. Des d'un vessant més teòric i lingüístic, es va analitzar si darrera la terminologia seleccionada es pot detectar una ideologia gramatical determinada. En l'àmbit de l'ensenyament, es va debatre si la terminologia recollida i l'ús que se'n fa són adequats per a l'escola. I, finalment, es va avaluar el grau d'adequació i claredat dels termes gramaticals i es va debatre la necessitat d'una tasca terminològica i divulgativa per a transmetre el coneixement gramatical.

La Jornada va començar amb tres ponències: «Nova gramàtica, nova terminologia?», a càrrec d'Aina Labèrnia, responsable de Política Lingüística de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés - Universitat Ramon Llull; «Models lingüístics i model de llengua en la terminologia gramatical», impartida per la membre de l'IEC Mercè Lorente, i «La terminologia gramatical a l'ensenyament», d'Anna Camps, catedrànica emèrita de didàctica de la llengua de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Tot seguit, M. Josep Cuenca, membre de l'IEC, va pronunciar una conferència titulada «La terminologia gramatical: de la GIEC a la GEIEC». I, per acabar, es va obrir un debat amb les quatre ponents, moderat per la vicepresidenta de la SCATERM, Judit Feliu. Es va celebrar el 14 de desembre a la seu de l'IEC.

XV Jornada de la SCATERM:

«La terminologia de l'esport»

La quinzena edició de la Jornada de la SCATERM va tenir lloc el 31 de maig a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. Amb motiu del desè aniversari de la revista *Terminàlia* —el primer número de la qual tractava dels esports—, la Jornada es va dedicar a fer un repàs de la terminologia esportiva: des dels inicis, fent una aturada en la tasca de Pompeu Fabra i en els Jocs Olímpics de 1992, fins a l'actualitat.

Es van oferir tres ponències: «Fabra i l'esport», a càrrec del membre de

l'IEC Jordi Mir; «La formació de la terminologia futbolística», de Neus Faura (UAB), i «La terminologia dels esports olímpics», d'Ester Bonet (SCATERM). Tot seguit, es va obrir una taula rodona sobre les necessitats terminològiques en els mitjans de comunicació, en què van participar el membre de l'IEC Joaquim M. Puyal (futbol), els comentaristes esportius Jordi Robirosa (bàsquet) i Josep Lluís Merlos (motor), i M. Amor Montané (Universitat Pompeu Fabra, UPF) i Carolina Bastida (Universitat d'Andorra), que van abordar els esports d'hivern. Va cloure l'acte Joaquim M. Puyal.

Exposició commemorativa del desè aniversari de 'Terminàlia'

Amb motiu del desè aniversari de *Terminàlia*, la revista científica de la SCATERM, entre els dies 31 de maig i 29 de juny, es va poder visitar al pati de l'IEC una exposició que mostrava com durant aquests deu anys *Terminàlia* s'ha anat consolidant com una de les tres revistes dedicades a la terminologia al món, tot recollint la recerca i les diverses activitats de la terminologia i d'àmbits afins.

Altres activitats en què va col·laborar la SCATERM

La SCATERM va col·laborar en la XIII Jornada Científica de Realiter: «Terminologia per a la normalització i terminologia per a la internacionalització», coorganitzada per la secretaria de la xarxa panlla-

tina de terminologia Realiter, l'IEC, el TERMCAT i la Universitat Politècnica de Catalunya. Va tenir lloc a la seu de l'IEC el 6 d'octubre.

També va participar en la Jornada AETER 2017: «La formación en terminología, un espacio en movimiento», organitzada per l'Associació Espanyola de Terminologia (AETER) i el grup de recerca IULATERM de l'Institut de Lingüística Aplicada de la UPF. Es va celebrar al Campus de la Comunicació d'aquesta universitat el 3 de novembre.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Terminologia (per a estudiants)

Es va declarar desert.

Publicacions

SÁNCHEZ FÈRRIZ, Miquel-Àngel; MATEU, Rosa (cur.). *La ciència en català: des del segle XIII fins avui* [en línia]. Barcelona, 2018. (Memòries de la Societat Catalana de Terminologia; 6) *Terminàlia*, núm. 16 (desembre 2017); núm. 17 (juny 2018).

IX. Fundacions, entitats vinculades i adherides a l'IEC

Fundacions

Fundació Ferran Sunyer i Balaguer

La Fundació, constituïda inicialment el 1983 per les cosines del matemàtic Ferran Sunyer i Balaguer, les senyores Maria Assumpció Carbona i Balaguer i Maria dels Àngels Carbona i Balaguer, està integrada actualment pel Patronat següent:

President:	president de l'IEC,	JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
Vicepresident:	president de la Secció de Ciències i Tecnologia,	JOAN ANTONI SOLANS I HUGUET
Director:		MANUEL CASTELLET I SOLANAS
Secretari:	secretari general de l'IEC,	JOSEP ENRIC LLEBOT I RABAGLIATI
Vocals:	president de la Societat Catalana de Matemàtiques, director del Centre de Recerca Matemàtica,	XAVIER JARQUE I RIBERA LLUÍS ALSÈDÀ I SOLER JOSEP AMAT I GIRBAU MARTA CASANELLAS I RIUS MARTA CASTELLANA I VILA MANUEL CASTELLET I SOLANAS NÚRIA FACELLA RABIONET JOAN GIRBAU I BADÓ JOSEP M. MIRET BIOSCA

La finalitat de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer (FFSB) és l'estímul de la recerca matemàtica i concedeix premis a treballs de recerca i ajuts per a estudis de l'àmbit de les matemàtiques.

Premis i borses

El Premi Ferran Sunyer i Balaguer s'ofereix anualment a una monografia matemàtica escrita en anglès que exposi els resultats més destacats d'una àrea de les matemàtiques en la qual s'hagin produït avenços recentment, té una dotació de 15.000 euros i l'obra guanyadora és publicada per Birkhäuser Verlag dins la sèrie «Progress in Mathematics».

El 2018 ha estat adjudicat a Michael Ruzhansky (Imperial College London) i Durvudkhan Suragan (Nazarbayev University, Kazakhstan), pel treball *Hardy inequalities on homogeneous groups (100 years of Hardy inequalities)*.

El Premi Matemàtiques i Societat s'ofereix a un reportatge sobre qualsevol aspecte de les matemàtiques produït per un mitjà de comunicació dels Països Catalans. En aquesta convocatòria ha estat atorgat a Maya Castañer per la secció «Els talents de Barcelona», dedicada a les matemàtiques durant l'any 2017, del programa *La tarda de Barcelona* de BTV Ràdio.

Les Borses Ferran Sunyer i Balaguer s'ofereixen anualment a estudiants de doctorat avançats de les universitats dels Països Catalans per a fer estades d'un a tres mesos en un centre de recerca. En aquesta convocatòria els guanyadors han estat els següents: Marc Calvo Schwarzwälder, pel projecte *Nanoscale heat transfer and phase change*, a la Universitat d'Oxford; Joan Claramunt Carós, pel projecte *Atiyah's conjecture*, a la Universitat Federal de Santa Catarina (Brasil); Ariel Duarte López, pel projecte *Zipf extensions and their applications to model synthetic data*, a l'Institut Nacional de Biologia (Eslovènia); Amanda Fernández-Fontelo, pel projecte *Noves aplicacions en models de dades de recompte*, a la Universitat de la Colúmbia Britànica (Canadà); Roberto Gualdi, pel projecte *Arithmetic aspects of toric varieties*, al Centre de Recerca Matemàtica, i Genís Prat Ortega, pel projecte *Ressonància estocàstica en el model de presa de decisió*, al Centre Mèdic Universitari Hamburg-Eppendorf (Alemanya).

Dissabte transfronterer de les matemàtiques a l'Alt Empordà 2018

Des de 2011, la FFSB coorganitza amb l'Ajuntament de Figueres el *Dissabte transfronterer de les matemàtiques a l'Alt Empordà* (DITMAE), una activitat que té lloc al Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer, a Figueres, i que està dirigida als estudiants d'ensenyament secundari de centres d'ensenyament de l'Alt Empordà i comarques properes, així com a centres de la Catalunya del Nord. El DITMAE 2018, que es va dur a terme el 3 de febrer, inclogué diverses xerrades: «Geometria 3D amb realitat virtual», «Les matemàtiques de la teoria de l'evolució», «Equacions per al canvi climàtic» i «El camí més curt i estratègies per a trobar-lo»; un taller amb monitors, i un concurs. Els professors que acompanyaren els alumnes participants al DITMAE pogueren assistir a unes sessions de conferències específiques (formació permanent reconeguda pel Departament d'Ensenyament).

Fundació Mercè Rodoreda

La Fundació, constituïda per l'Institut d'Estudis Catalans, està integrada per un Patronat format per:

President:	president de l'IEC,	JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
Vicepresidents:	vicepresidenta de l'IEC, vicepresident de l'IEC,	MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES JAUME DE PUIG I OLIVER
Secretari:	secretari general de l'IEC,	JOSEP ENRIC LLEBOT RABAGLIATI

Patrons nats:	presidents de les seccions de l'IEC,	M. TERESA CABRÉ I CASTELLVÍ JOSEP MASSOT I MUNTANER (fins al 14.2.2018) RAMON PINYOL I TORRENTS (des del 15.2.2018) FRANCESC GONZÁLEZ I SASTRE (fins al 5.11.2017) PERE PUIGDOMÈNECH I ROSELL (des del 6.11.2017) JOAN ANTONI SOLANS I HUGUET MARIA COROMINAS I PIULATS MARGARIDA PUIG I SALA
---------------	---	--

i la senyora

Patrons electius:	M. MERCÈ BORONAT I BLANCH JOAQUIM MALLAFRÈ I GAVALDÀ JOSEP MASSOT I MUNTANER DAMIÀ PONS I PONS
-------------------	---

Les finalitats de la Fundació són les següents:

a) Concedir premis a treballs d'investigació sobre la narrativa catalana del segle XX, titulats *Premis Mercè Rodoreda*.

b) Concedir ajuts de tot tipus per a estudis i treballs relacionats amb la narrativa catalana del segle XX i, principalment, amb l'estudi i la divulgació de l'obra de Mercè Rodoreda.

c) Constituir una biblioteca que contingui tota l'obra de Mercè Rodoreda i també les seves traduccions, i adquirir tot tipus de material relatiu a l'autora per a la constitució de l'arxiu i la biblioteca Mercè Rodoreda.

d) Custodiar els documents de Mercè Rodoreda que siguin de la titularitat de la Fundació i els altres que li sigui confiats.

e) Organitzar activitats relacionades amb la divulgació de l'escriptora i de la literatura catalana.

Premis i ajuts

Es convoca, des de 1992, el Premi Fundació Mercè Rodoreda, ofert al millor treball d'investigació inèdit, en qualsevol llengua, sobre la novel·la i el conte del segle XX, i en especial sobre l'obra de Mercè Rodoreda. En l'edició d'enguany dels Premis Sant Jordi 2018 de l'IEC, el premi ha estat atorgat a Laura Bolo Martínez pel treball *Metamorfosis en el recull 'La meva Cristina i altres contes'*.

La Fundació també convoca uns ajuts per a treballs d'investigació que s'atorguen anualment. El premi i els ajuts es concedeixen a proposta de la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda. Els ajuts de la Fundació es concediren a Maria Dasca pel projecte *Trauma i (post)memòria en les novel·les de Miquel Àngel Riera sobre la Guerra Civil*, Irene Zurrón Servera per *El desig de morir en Mercè Rodoreda. El cas de 'La plaça del Diamant'*, Pep Sanz Datzira per *La novel·lística de Miquel Llor sota el franquisme* i Pedro Ivorra Ordines per *Les comparacions fraseològiques en 'La plaça del Diamant' i les seues traduccions*.

Publicacions

BOLO, Laura. *Mecanismes narratius en la construcció dels personatges de la novel·lística rodorediana*. Barcelona, 2017. 111 p. (Biblioteca Mercè Rodoreda; 11)

NADAL I BRUNÉS, Marta. *De foc i de seda: Àlbum biogràfic de Mercè Rodoreda*. 1a reimpr. Barcelona, 2017. 230 p. [Coedició amb Edicions 62]

RODOREDA, Mercè. *Cartes de guerra i d'exili (1934-1960)*. Compilació, edició i estudi de Carme Arnau. Barcelona, 2017. 382 p. (Arxiu Mercè Rodoreda; 7)

Fundació Alsina i Bofill

Creada el 1998 per l'IEC i la família d'Alsina i Bofill en record de Josep Alsina i Bofill (1904-1993), metge cirurgià que fou president de l'IEC (1974-1978) i promotor de la represa dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana (CMBLC) amb la celebració del Desè Congrés a Perpinyà, el 1976. Té la finalitat de fomentar la cultura i la ciència, específicament en el camp de les ciències de la vida i de la salut, a través d'actes, publicacions i altres activitats, dins l'àrea lingüística catalana, i també col·laborar en l'organització dels CMBLC. La composició del Patronat és la següent:

President:	RICARD GUERRERO I MORENO
Secretari:	FRANCESC ASENSI I BOTET
Vocals:	JOAN ALSINA I DACHS
	JOSEP CLOTET ERRA
	MÀRIUS FOZ I SALA
	RAMON GOMIS DE BARBARÀ
	ÀNGEL LLÀCER I ESCORIHUELA
	ÀLVAR NET I CASTEL
	MERCÈ PIQUERAS I CARRASCO
	CORI RAMON JUANPERE
	ANTONI TORRE
	JOSEP VILANOVA I TRIAS
	MIQUEL VILARDELL TARRÉS

Activitats

XX Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana

Teatre Kursaal (Manresa), 20 i 21 d'octubre de 2017

Dut a terme a iniciativa de la Fundació Alsina i Bofill i la Fundació Althaia, Xarxa Assistencial Universitària de Manresa. L'esdeveniment va aplegar acadèmics, científics, professionals i estudiants de tots els territoris de llengua catalana i de tots els àmbits relacionats amb les ciències de la salut i de la vida.

El Congrés va ser copresidit pels doctors Miquel Vilardell i Lluís Guerrero, i va tenir quatre grans blocs de debat: «Orígens i finalitats socials dels models sanitaris dels territoris de parla catalana», «L'atenció primària que volem», «Medi ambient, globalització i salut» i «Els congressos de metges i biòlegs de llengua catalana: més de cent anys (1913-2017)».

El Congrés tenia per objectius principals fomentar l'ús habitual del català en l'entorn sanitari com a llengua instrumental i de difusió. També es van posar en relleu els aspectes culturals, científics i humanístics de les ciències de la salut i la vida en els territoris de parla catalana.

En la inauguració van participar Valentí Junyent, alcalde de Manresa; Antoni Comín, conseller de Salut de la Generalitat de Catalunya; Patrícia Gómez, consellera de Salut del Govern de les Illes Balears; Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya; Ricard Guerrero, president de la Fundació Alsina i Bofill, i Lluís Guerrero, copresident del XX Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana.

Aquests congressos van tenir una rellevància important en els anys en què la recuperació de la llengua catalana com a eina vehicular en els diferents àmbits de la societat,

i també, per tant, en l'àmbit de la salut, era una prioritat i una necessitat per a molta gent. La defensa de la llengua catalana continua sent un repte i una necessitat, malgrat el reconeixement oficial que té, perquè cal afrontar nous reptes, com les noves tecnologies de la informació i la comunicació, les històries clíniques i la informació compartida, els fluxos de professionals i les noves realitats socials, entre d'altres. Avui, la realitat dels sistemes sanitaris ha canviat molt, no solament en els àmbits de parla catalana, sinó també en tots els països de l'entorn europeu i occidental. Els reptes de l'allargament de la vida, la cronicitat, la incorporació de noves tecnologies, medicaments i tractaments, les limitacions pressupostàries, el paper dels professionals, el paper cada vegada més actiu dels pacients i el paper dels ciutadans a l'hora de decidir com es gasten els seus impostos, fan imprescindible que el debat i la reflexió serena ajudin a la presa de decisions. El Congrés de Manresa vol promoure la reflexió perquè el català, a més de ser una llengua compartida, presenta problemes i reptes similars en els diferents territoris on es parla.

Fundació Carles Salvador

Creada l'any 2002 pels hereus de Carles Salvador, l'IEC i l'Ajuntament de Benassal. Té l'objectiu de preservar a Benassal el llegat de Carles Salvador i Gimeno (1893-1955), figura cabdal de les lletres valencianes i de la innovació pedagògica del segle XX; dotar el municipi d'un centre de dinamització cultural, i constituir una biblioteca amb el fons bibliogràfic i documental de Carles Salvador. La composició del Patronat és la següent:

Presidenta:

alcaldessa de Benassal,

MARI LUZ MONTERDE PUIG

Vicepresident:

president de l'IEC,

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

Secretari:

RAMON SISTAC I VICÉN

Tresorer:

GERARDO GARCIA MOYA

Vocals:

directora de l'Aula Museu,

LYDIA TENA PUIG

VICENT PITARCH ALMELA

CARLES SALVADOR SALES

NÚRIA SALVADOR MONNER

ROGER SALVADOR MONNER

ELLA GARCIA COLOM

Fundació Salvador Alibau

Constituída l'any 2011 per Salvador Alibau, l'IEC i l'Ajuntament de Sant Llorenç d'Hortons (Alt Penedès), municipi de residència de Salvador Alibau. Té per objectiu promoure, divulgar, estudiar, preservar i defensar l'obra de Salvador Alibau Arias (1925-2012), artista plàstic, gran innovador amb la fibra de cel·lulosa i creador d'una poètica singular. La composició del Patronat és la següent:

President:

president de l'IEC,

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

Secretari:

AUGUST BOVER FONT

Vocals:

alcalde de Sant Llorenç d'Hortons,
vídua de Salvador Alibau,

JORDI FERRER DURICH

CARME BELLA I VENTOSA

JACINT BERENGUER I CASAL

JOSEP M. CADENA I CATALAN

JOSEP CORREDOR I MATHEOS

CARLES GUINOVART RUBIELLA

JOAN MARTÍ I CASTELL

SALVADOR GINER DE SAN JULLÁN

ÀLEX MITRANI MARTÍNEZ DE MARIGORTA

Entitat vinculada

Biblioteca de Catalunya

Consell Rector (membres de l'IEC)

Vice-president segon:

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

La Biblioteca de Catalunya (BC) fou fundada el 1907 per l'Institut d'Estudis Catalans, que la posà a la disposició dels investigadors amb el nom de Biblioteca de Catalunya l'any 1914.

Actualment és la biblioteca nacional de Catalunya i constitueix una peça fonamental del mapa cultural del país en la mesura que és una institució nacional al servei del patrimoni, la recerca i la cooperació. La seva missió s'articula en tres eixos bàsics, regulats per la Llei del sistema bibliotecari de Catalunya (4/1993):

- recollir, conservar i difondre la producció bibliogràfica catalana i la relacionada amb l'àmbit lingüístic català,
- vetllar per la conservació i la difusió del patrimoni bibliogràfic,
- mantenir la condició de centre de consulta i recerca científica de caràcter universal.

La Biblioteca de Catalunya és regida per un consell rector format pels representants següents: conseller de Cultura, president; director general del Patrimoni Cultural, vice-president primer; president de l'Institut d'Estudis Catalans, vice-president segon; directora de la BC, vice-presidenta tercera; diversos vocals d'entre els quals dos són a proposta de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Biblioteca de Catalunya.

Directora: Eugènia Serra i Aranda

Carrer de l'Hospital, 56

08001 Barcelona

Tel.: 932 702 300

www.bnc.cat

Entitats adherides

D'acord amb l'article 77 del Reglament de règim interior de l'Institut d'Estudis Catalans (capítol xv. «De les entitats adherides»), l'IEC pot acceptar l'adhesió d'entitats o institucions científiques o culturals per mitjà d'un conveni d'adhesió que requereix l'informe previ de la secció o de les seccions més afins, el dictamen favorable de la proposta emès pel Consell Permanent i l'aprovació pel Ple de l'IEC per la majoria absoluta dels assistents.

D'acord amb la votació del Ple del dia 19 de juny de 2000, són entitats adherides a l'IEC: l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), l'Institut d'Estudis Eivissencs (IEE), l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB) i la Societat Arqueològica Lulliana (SAL).

D'acord amb l'aprovació del Ple del dia 18 de gener de 2016, s'hi adherí també la Societat d'Onomàstica (SdO), i del Ple del dia 24 d'octubre de 2016, l'Institut d'Estudis Gironins.

Institut Menorquí d'Estudis

L'Institut Menorquí d'Estudis és un organisme autònom del Consell Insular de Menorca (CIM) de caràcter administratiu, amb personalitat jurídica pròpia, creat pel CIM i destinat a la recerca, promoció, recuperació i difusió de la cultura de l'illa de Menorca, amb la voluntat d'esdevenir centre de recepció i intercanvi de pensament i ciència.

President: Miquel Àngel Maria Ballester

President del Consell Científic: Miquel Àngel Limón Pons

Coordinadora científica: Josefina Salord Ripoll

Camí des Castell, 28

07702 Maó (Menorca)

Tel.: 971 35 15 00

www.ime.cat

Institut d'Estudis Eivissencs

L'Institut d'Estudis Eivissencs fou fundat l'any 1949, amb el suport de l'Ajuntament d'Eivissa, com un institut d'estudis locals, integrat dins del Consell Superior d'Investigacions Científiques. L'Institut nasqué amb la finalitat de protegir el patrimoni natural i cultural de les illes Pitiüses. Aquesta protecció no es podia fer més que vindicant en primer lloc la llengua pròpia, el català.

President: Marià Mayans i Marí
Via Púnica, 29
07800 Eivissa
Tel.: 971 312 775
www.estudiseivissencs.cat

Institut d'Estudis Baleàrics

(Institut de la Llengua i la Cultura de les Illes Balears - ILLENC)

L'Institut d'Estudis Baleàrics és un consorci amb caràcter d'ens públic, de naturalesa corporativa de base associativa, amb personalitat jurídica i patrimoni propis, independents dels seus membres, i que es regeix per les disposicions legals i reglamentàries pròpies de la seva naturalesa i pels seus Estatuts. Està integrat per l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, la Universitat de les Illes Balears, el Consell Insular de Mallorca, el Consell Insular de Menorca, el Consell Insular d'Eivissa i el Consell Insular de Formentera.

Entre d'altres, els seus objectius principals són:

- a) la difusió, per mitjans propis o aliens, de tot tipus d'activitats culturals relacionades amb les Illes Balears,
- b) la formació lingüística no reglada dels ciutadans de les Illes Balears,
- c) l'avaluació de coneixements de llengua catalana, mitjançant la convocatòria i l'administració de les proves per a obtenir els diferents certificats que expedeix la direcció general corresponent,
- d) la programació de diverses activitats culturals relatives a l'intercanvi i la relació entre Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, i entre les Illes Balears i l'exterior.

Presidenta: Francesca Tur Riera
Director: Aitor Francisco Mesperuza Rotger
Carrer d'Alfons el Magnànim, 29
07004 Palma
Tel.: 971 177 604
www.iebalearics.org

Societat Arqueològica Lul·liana

La Societat Arqueològica Lul·liana és una entitat fundada el desembre de 1880 a Palma per un grup d'erudits, entre els quals hi havia Bartomeu Ferrà i Perelló, que comptaren amb el patrocini del bisbe Mateu Jaume, que n'autoritzà la constitució i la creació d'un museu. L'objectiu principal és honrar la memòria de Ramon Llull per mitjà de diverses activitats: visita de monuments, organització de conferències, celebració d'exposicions i recollida d'objectes artístics a fi d'evitar llur destrucció.

President: Antoni Planas Rosselló

Carrer de Monti-Sion, 9

07001 Palma

Tel.: 971 713 912

www.arqueologicaluliana.com

Societat d'Onomàstica

La Societat d'Onomàstica (SdO) fou fundada l'any 1980 pel doctor Enric Moreu-Rey juntament amb diversos professors universitaris i estudiosos locals, especialment del Camp de Tarragona. L'objecte de la SdO és, principalment, el foment de l'inventari, l'estudi i la defensa dels noms propis (onomàstica), dels de persona (antroponímia) i dels de lloc (toponímia); la coordinació de les activitats dels investigadors; la publicació d'un butlletí interior i de monografies especialitzades; l'assessorament tècnic a persones i col·lectius; l'organització de col·loquis i conferències sobre els temes indicats, i l'inventari de bibliografia i documentació. El seu àmbit d'actuació és el de la llengua catalana i dels diversos dialectes, en la situació present i en les etapes històriques precedents.

President: Joan Tort i Donada

Carrer de la Diputació, 276, pral. 1

08009 Barcelona

A/e: *info@onomastica.cat*

www.onomastica.cat

Institut d'Estudis Gironins

L'Institut d'Estudis Gironins és un institut cultural i científic, fundat el 1946, que s'encarrega de la investigació històrica i arqueològica, la promoció de la cultura i la col·laboració

en la salvaguarda del patrimoni natural, històric i científic de la comarca del Gironès. Organitza conferències i congressos centrats preferentment en la ciutat de Girona, i és membre de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana. Des de 1947, publica cada any els *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, i de manera intermitent també monografies.

President: Narcís Soler i Masferrer

Carrer de la Muralla, 2

17004 Girona

Tel.: 972 22 24 23

A/e: info@ieg.cat

<http://www.ieg.cat>

Altres vinculacions

D'altra banda, l'IEC també pot acceptar la vinculació d'entitats o institucions científiques o culturals per mitjà d'un conveni específic que requereix l'informe previ favorable de la Secretaria General i de la secció o de les seccions més afins, i l'aprovació per part del Consell Permanent. La vinculació no implica cap canvi en la situació administrativa i patrimonial de l'entitat o institució, sens perjudici de què figuri en el conveni de vinculació amb l'IEC. Les entitats amb qui s'han establert convenis de vinculació són les següents:

Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes

L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC) fou fundada l'any 1973 en una assemblea celebrada a Cambridge. Com que les circumstàncies polítiques d'aquell moment impediren la legalització de l'AILLC a l'Estat espanyol, es domicilià a Amsterdam, acollida per la legislació holandesa.

Quan la situació política ho permeté, l'AILLC fou legalitzada a Catalunya i inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat. En aquell moment es demanà a l'IEC que acceptés d'acollir legalment l'AILLC a la seva seu; l'IEC accedí a aquesta petició, i així ho recullen els Estatuts.

L'any 1993 l'AILLC signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest cedia a l'AILLC un espai a la seva seu de Barcelona per a desenvolupar-hi les activitats pròpies, que són la promoció i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes.

President/a: Antoni Ferrando i Francès (fins al 5.7.2018)

Beatrice Schmid (des del 5.7.2018)

Carrer del Carme, 47

08001 Barcelona

Tel.: 933 248 580

<http://aillc.espais.iec.cat>

North American Catalan Society

La North American Catalan Society (NACS) fou fundada l'any 1978 a la Universitat d'Illinois, a Urbana-Champaign (Estats Units). La NACS fou legalitzada a Catalunya i inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat. En aquell moment es demanà a l'IEC que acceptés d'acollir legalment la NACS a la seva seu; l'IEC accedí a aquesta petició, i així ho recullen els Estatuts.

L'any 1996 signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest cedia a la NACS un espai a la seva seu de Barcelona per a desenvolupar-hi les activitats pròpies, que són la difusió i l'estudi de la llengua, literatura i cultura catalanes a l'Amèrica del Nord (els Estats Units i el Canadà).

President/a: Lourdes Manyé (fins al 30.9.2017)

Mario Santana (des del 30.9.2017)

<http://nacs.espais.iec.cat>

Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana

La Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana es fundà el 1992 a Vic, amb l'adhesió d'una vintena de centres d'estudis locals i comarcals d'arreu del territori del domini lingüístic de la llengua catalana.

L'any 2000, la Coordinadora signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest acollia aquesta entitat a la seva seu perquè hi desenvolupés l'activitat pròpia, que és la promoció i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes.

President: Josep Santesmasés i Ollé

Carrer de Maria Aurèlia Capmany, 14-16

08001 Barcelona

Tel.: 932 701 620 (extensió 131)

www.ccepc.org

Institut Català d'Antropologia

Des que fou creat l'any 1978, l'Institut Català d'Antropologia ha tingut per objectiu la difusió dels coneixements i la pràctica de la disciplina antropològica a fi de crear un espai de discussió, investigació i aprofundiment científics de la societat i la cultura a Catalunya. En els inicis, nasqué a partir de la inquietud d'obrir noves perspectives i metodologies de treball. Actualment consta d'unes quatre-centes persones afiliades i diversos grups de treball.

L'ICA organitza nombrosos seminaris, conferències, col·loquis, taules rodones i sessions de treball que ofereixen una formació continuada de la disciplina. Les temàtiques tractades són àmplies i diverses: minories ètniques i marginació social, societats americanes i africanes, societats rurals i urbanes, moviments migratoris, metodologia i pen-

sament històric, antropologia i salut, treball i família, estudis de gènere, etnomusicologia, etcètera.

L'IEC signà amb l'ICA un conveni de vinculació el 4 d'abril de 2008.

Presidenta: Araceli Muñoz García

Carrer de Casp, 43, baixos 1a

08010 Barcelona

Tel.: 931 713 770

www.antropologia.cat

Societat Andorrana de Ciències

La Societat Andorrana de Ciències (SAC) és una associació cultural, privada, amb finalitats no lucratives, que realitza projectes culturals i educatius dins els àmbits del coneixement, la recerca i la formació superior. Està orientada a fomentar l'àrea científica de la vida cultural, en tots els vessants, accentuant de manera especial les activitats de divulgació i recerca.

Va néixer l'any 1983 en resposta a les noves necessitats d'un país en ple desenvolupament i suma els seus esforços als fets per altres entitats culturals. És sostinguda gràcies a les aportacions voluntàries, tant de treball com materials, de la ciutadania del nostre país i al suport d'entitats privades i institucions públiques.

L'IEC signà amb la SAC un conveni de vinculació el 2 de juny de 2010.

Presidenta: M. Àngels Mach i Buch

Centre Cultural la Llacuna

Carrer Mossèn Cinto Verdaguer, 4

AD500 Andorra la Vella

Tel.: 829 729

www.sac.ad

Societat Catalana d'Estadística

La Societat Catalana d'Estadística (SoCE) és una associació que es va constituir en l'assemblea fundacional del 4 de febrer de 2010, amb la finalitat de contribuir al desenvolupament, l'aplicació i la difusió de l'estadística en els diversos àmbits: acadèmic, científic, social, professional, de recerca i innovació, i també amb l'objectiu de fomentar l'intercanvi i la difusió de coneixements.

L'IEC signà amb la SoCE un conveni de vinculació el 28 de febrer de 2014.

Presidenta: Rosa Lamarca Casado
Carrer de Pau Gargallo, 5
08028 Barcelona
<http://soce.iec.cat>

Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic

L'Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic (ACCLC) és una associació científica i professional multidisciplinària fundada el 1995 que vol agrupar el conjunt de professionals del laboratori clínic de les terres de llengua i cultura catalanes amb la finalitat d'establir un espai d'interrelació, debat i reflexió sobre un seguit d'interessos comuns que abasten la formació professional, la promoció i la difusió de les ciències de laboratori clínic.

L'IEC signà amb l'ACCLC un conveni de vinculació el 30 d'octubre de 2014.

Presidenta: Dolors Dot i Bach
Carrer dels Països Catalans, 6A, 1r 2a
08960 Sant Just Desvern
www.acclc.cat

Associació Catalana per a la Divulgació Científica

L'Associació Catalana per a la Divulgació Científica (ACDIC) és una associació constituïda el 7 de febrer de 2017, de caràcter inclusiu i integrador, que pretén difondre entre la ciutadania la ciència en general, entesa com a part de la cultura, juntament amb altres àmbits com ara les arts i les humanitats, i donar a conèixer també els valors i els beneficis socioeconòmics que la ciència aporta a la societat.

L'IEC signà amb l'ACDIC un conveni de vinculació el 18 d'abril de 2017.

President: Carlos F. Sopena
Carrer de Jonqueres 16, 11-D
08003 Barcelona
Tel.: 932 150 000
www.acdic.cat

X. Publicacions

Portal de revistes científiques

El portal de revistes científiques en línia de l'Institut d'Estudis Catalans ofereix un entorn comú d'accés a les revistes científiques publicades per l'IEC.

Cada una de les cinc seccions de l'IEC té la seva revista, que publica anualment en format digital d'accés obert a l'Hemeroteca Científica Catalana de l'IEC (<http://revistes.iec.cat>), una iniciativa oberta a la comunitat científica i destinada a facilitar la producció i la difusió de revistes científiques. L'Hemeroteca utilitza l'aplicació Open Journal Systems, un programari de codi obert per a la gestió i la publicació de revistes.

Les revistes de les seccions són les següents:

— *Contributions to Science* és l'òrgan oficial internacional de les Seccions de Ciències i Tecnologia i de Ciències Biològiques. S'edita en llengua anglesa, a fi de difondre internacionalment la qualitat i el potencial científic i tecnològic de la recerca i la innovació científica especialitzades realitzades als Països Catalans, en qualsevol àrea, tant bàsica com aplicada. Consultable en paper i en línia.

— *Catalan Historical Review* és editada per la Secció Històrico-Arqueològica. Es publica en anglès i català, i té per objectiu difondre internacionalment els grans temes de la història catalana, així com facilitar als estudiosos estrangers el coneixement del progrés de la historiografia als Països Catalans. Consultable en paper i en línia.

— *Catalan Social Sciences Review* és editada per la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Té per objectiu difondre articles científicament rellevants, publicats originàriament en català, i traduir-los a l'anglès. Abasta diverses matèries: filosofia, pedagogia, psicologia, sociologia, demografia, geografia, lleis, economia, antropologia, comunicació i ciències polítiques. Consultable en línia.

— *Estudis Romànics* és la revista de la Secció Filològica, fundada el 1947 per Ramon Aramon i Serra. Publica estudis de lingüística, de filologia, de crítica literària i de les literatures de la Romània, sense limitacions de tema, de metodologia ni de cronologia, i acull aportacions globals i particulars de cada llengua. Consultable en paper i en línia.

Les societats filials de l'IEC també són generadores de revistes científiques, les quals s'han classificat temàticament d'acord amb la secció a què està adscrita cada societat.

El fons de revistes està format per 61 publicacions periòdiques, de les quals s'han publicat 1.504 números. Es poden consultar tots els sumaris dels números publicats fins ara i els continguts de 19.809 articles en format PDF.

Monografies

- Abusos comesos a Lleida per Peire de Lobeira*. Estudi històric de Jordi Bolòs; estudi lingüístic de Josep Moran. Barcelona: IEC. Delegació a Lleida, 2017. 122 p. ISBN 978-84-9965-382-2.
- Actes del Dissetè Colloqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (Universitat de València, 7-10 juliol 2015) [en línia]. Edició a cura de Manuel Pérez Saldanya i Rafael Roca i Ricart. Barcelona, 2017. 645 p. ISBN 978-84-9965-363-1. [Coedició amb l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes]
- AMAT, Josep [et al.]. *Catalunya i futur*. Barcelona, 2017. 78 p. (Publicacions de la Presidència; 48) ISBN 978-84-9965-379-2. [1a ed. i 1a reimpr.]
- BARRAL, Xavier. *Els Banyes «Àrabs» de Girona: Estudi sobre els banyes públics i privats a les ciutats medievals*. Barcelona, 2018. 378 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 105) ISBN 978-84-9965-404-1.
- BATLLÓ, Josep; BUSTO, Montserrat. *1939: els núvols confiscats: Relat d'Eduard Fontserè sobre els últims dies del Servei Meteorològic de Catalunya*. Edició a cura de Manuel Castellet. Barcelona, 2017. 146 p. (Publicacions de la Presidència; 49) ISBN 978-84-9965-390-7.
- BELENGUER I CEBRIÀ, Ernest. *Ferran II: el rei del redreç?* Discurs de recepció d'Ernest Belenguier i Cebrià com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 26 d'octubre de 2017. Barcelona, 2017. 81 p. ISBN 978-84-9965-370-9.
- BOADA, Jaume. *Les medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València i Balears (1724-1843)*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, 2018. 278 p. (Medallística; 2) ISBN 978-84-9965-412-6. [Coedició amb l'Institut d'Estudis Baleàrics]
- BUNGE, Mario. *Diccionari filosòfic*. Traducció d'Alfons Barceló. Barcelona, 2017. 292 p. (Projecte Scriptorium) ISBN 978-84-9965-388-4.
- El canvi climàtic a Catalunya: Resum executiu del Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya*. Barcelona, 2017. 95 p. ISBN 978-84-9965-375-4 (IEC); ISBN 978-84-393-9594-2 (Generalitat de Catalunya). [Coedició amb la Generalitat de Catalunya]
- Cartes de Ferran Soldevila (1912-1970)*. Edició a cura d'Enric Pujol i Josep Clara. Barcelona, 2017. 687 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 104) ISBN 978-84-9965-395-2.
- CORCOLL I LLOBET, Antoni. *Garota: estudi antropològic, geolingüístic i etimològic*. Edició a cura de Joan Veny. Barcelona, 2017. 530 p. (Biblioteca de Dialectologia i Sociolingüística; 21) ISBN 978-84-9965-372-3. [Coedició amb el Museu Marítim de Barcelona]

- ESPANYOL, Francesca; VALERO, Joan (ed.). *Les pedreres medievals a la Corona d'Aragó*. Barcelona: Amics de l'Art Romànic, 2017. 303 p. ISBN 978-84-9965-398-3.
- ESPINÓS, Joaquim; PICÓ, Lliris (ed.). *Literatura catalana contemporània: memòria, traducció i noves tecnologies*. Jornada LITCAT d'Intergrups de Recerca (3a: 2017: Alacant, País Valencià). Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura, 2017. 189 p. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 13) ISBN 978-84-9965-373-0 (IEC); ISBN 978-84-16724-70-3 (Universitat d'Alacant). [Coedició amb la Universitat d'Alacant]
- FEBRER I CARDONA, Antoni. *Obres gramaticals, II*. Estudi introductor i edició a cura de Francesc Feliu i Gemma Albiol. Barcelona, 2017. 297 p. (Biblioteca Filològica; 81) ISBN 978-84-9965-371-6 (IEC); ISBN 978-84-7283-748-5 (Institut Menorquí d'Estudis). [Coedició amb l'Institut Menorquí d'Estudis]
- FERRER, M. Teresa (ed.). *Jaume I: Commemoració del VIII centenari del naixement de Jaume I*. Volum 2: *L'economia rural. L'articulació urbana. Les institucions eclesiàstiques. L'expansió territorial. El comerç*. 1a reimpr. Barcelona, 2013-2017. 884 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 92) ISBN 978-84-9965-158-3 (volum 2); ISBN 978-84-9965-085-2 (obra completa).
- FERRER I MALLOL, M. Teresa; RIU I RIU, Manuel (dir.). *Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana*. Vol. I.2: *Tractats i negociacions diplomàtiques amb els regnes peninsulars i l'Àndalus (segle XI - 1213)*. Estudis de M. Teresa Ferrer i Mallol, Nikolas Jaspert, Manuel Riu i Riu i Carles Vela Aulesa. Corpus documental a cura de Carles Vela Aulesa. Amb la col·laboració de Pere Benito Monclús, Rafael Ginebra i Molins, Teresa Huguet-Termes, Roberto Pili i Pilar Sendra i Beltran. Barcelona, 2018. 526 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 106). ISBN 978-84-9965-418-8 (volum I.2); ISBN 978-84-92583-77-5 (obra completa).
- FRANCÉS, Anna; FRANCÉS, M. Jesús (cur.). *Etnopoètica, terminologia i mitjans de comunicació*. Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura. Grup d'Estudis Etnopoètics, 2017. 62 p. ISBN 978-84-9965-401-0.
- GARCIA, Oriol; PAUNÉ, Gemma. *Pompeu Fabra: L'aventura de la llengua*. Barcelona, 2017. 60 p. (Traç del Temps; 3) ISBN 978-84-9965-399-0 (IEC); ISBN 978-84-232-0832-6 (Rafael Dalmau Editor). [Coedició amb Rafael Dalmau Editor]
- GASSOL, Olívia; BAGUR, Òscar (ed.). *La poesia catalana al segle XVI, balanç crític*. Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura, 2018. 122 p. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 14) ISBN 978-84-9965-405-8.

- GIL I ESTALELLA, Pere. *Història moral de Catalunya: Llibre segon de la 'Història catalana'*. Edició a cura de Rodolfo Galdeano Carretero. Barcelona, 2017. 560 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 102) ISBN 978-84-9965-174-3.
- Grans economistes catalans (1): Figuerola, Vandellós, Sardà, Trias i Lluch*. Barcelona: Societat Catalana d'Economia, 2017. 128 p. (Quaderns de Recerca; 7) ISBN 978-84-9965-378-5.
- GUINOVART, Joan Josep. *Una nova visió del paper del glicogen en el cervell*. Discurs de recepció de Joan Josep Guinovart com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques, llegit el dia 24 d'abril de 2017. Barcelona, 2018. 20 p. ISBN 978-84-9965-406-5.
- Institut d'Estudis Catalans. *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi: Convocatòria dels Premis Sant Jordi 2019*. Barcelona, 2018. 61 p.
- *Premis Sant Jordi 2018: LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi*. Barcelona, 2018. 44 p.
- *Síntesi memòria 2016-2017*. Barcelona, 2017. 89 p.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Ceret (9 i 10 d'octubre de 2015)*. Edició a cura de Joan Peytaví Deixona. Barcelona, 2017. 147 p. ISBN 978-84-9965-299-3. [Coedició amb l'Institut Franco-Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà]
- JUFRESA, Montserrat (cur.). *Els clàssics i la llengua literària*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Clàssics, 2017. 179 p. (Els Peus d'Ícar; 3) ISBN 978-84-9965-383-9.
- LAPORTE, Joan-Ramon. *Els efectes adversos dels medicaments i el seu impacte sobre la salut pública*. Discurs de presentació de Joan-Ramon Laporte com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques, llegit el dia 23 de maig de 2016. Barcelona, 2018. 53 p. ISBN 978-84-9965-408-9.
- LÓPEZ CASASNOVAS, Guillem. *Economia i gestió pública al servei del benestar de la gent*. Discurs de recepció de Guillem López Casasnovas com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 26 de setembre de 2017. Resposta d'Andreu Mas-Colell, membre emèrit de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Barcelona, 2017. 35 p. ISBN 978-84-9965-374-7.
- LÓPEZ DE MÀNTARAS, Ramon. *Passat, present i futur de la intel·ligència artificial: algunes reflexions*. Discurs de presentació de Ramon López de Màntaras i Badia com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 19 de febrer de 2018. Barcelona, 2018. 24 p. ISBN 978-84-9965-400-3.
- LÓPEZ REDONDO, Joan; NAVARRO SOLÉ, Irene; BÀGUENA LATORRE, Josep. *Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a partir de la base de dades de l'Anuari*

- Territorial de Catalunya' (2003-2015)*. Barcelona: Societat Catalana d'Ordenació del Territori, 2017. 45 p. ISBN 978-84-9965-393-8.
- MENSA I VALLS, Jaume. *L'Institut d'Estudis Catalans i els estudis arnaldians (1907-2016)*. Discurs de recepció de Jaume Mensa i Valls com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 20 de febrer de 2018. Resposta de Jaume de Puig i Oliver, membre emèrit de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Barcelona, 2018. 46 p. ISBN 978-84-9965-403-4.
- Miscel·lània Puig i Cadafalch: Recull d'estudis d'arqueologia, d'història de l'art i d'història oferts a Puig i Cadafalch*. Edició a cura de Jaume de Puig i Oliver. Vol. 2. Barcelona, 2017. 553 p. ISBN 978-84-9965-392-1.
- MONSERRAT, Josep; ROVIRÓ, Ignasi (cur.). *La tradició*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2017. 256 p. (Col·loquis de Vic; 21) ISBN 978-84-9965-365-5.
- NADAL I BRUNÉS, Marta. *De foc i de seda: Àlbum biogràfic de Mercè Rodoreda*. 1a reimpr. Barcelona, 2017. 230 p. ISBN 84-7283-526-X (IEC); ISBN 84-297-4771-0 (Edicions 62). [Coedició amb la Fundació Mercè Rodoreda i Edicions 62]
- OLIVA, Rafael; RIBES, Enric (ed.). *Biologia de la reproducció: Actes de la XV Jornada de Biologia de la Reproducció*. Barcelona: Societat Catalana de Biologia, 2017. 97 p. ISBN 978-84-697-3767-5. [Coedició amb Gráficas Rey]
- Ordinarium Vicense c. 1508*. Edició facsímil monocroma amb introducció i índexs a càrrec de Miquel S. Gros i Pujol. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, 2017. 366 p. (Biblioteca Litúrgica Catalana; 10) ISBN 978-84-9965-391-4. [Amb la col·laboració de la Biblioteca Episcopal de Vic]
- PERE ANGLÈS, Ramon. *Onomàstica de Vallclara*. Edició a cura de Ramon Sistac i Vicén. Barcelona, 2017. 232 p. (Treballs de l'Oficina d'Onomàstica; 28) ISBN 978-84-9965-369-3.
- PINYOL I TORRENTS, Ramon. *Verdaguer sota el franquisme: censura i manipulació*. Discurs de recepció de Ramon Pinyol i Torrents com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 25 de gener de 2018. Barcelona, 2017. 63 p. ISBN 978-84-9965-384-6.
- PLA I CARRERA, Josep. *Història de la matemàtica: Grècia IIa (els 'Elements' d'Euclides: llibres I, II, III, IV, V i VI): Resultats, textos i contextos*. Barcelona, 2018. 422 p. ISBN 978-84-9965-414-0.
- PRADILLA CARDONA, Miquel Àngel (ed.). *I Jornada in memoriam de Josep Panisello: Llengua i ensenyament: llengua estàndard i variació lingüística*. Barcelona, 2017. 144 p. (Biblioteca Filològica; 82) ISBN 978-84-9965-394-5.

- PRADILLA CARDONA, Miquel Àngel (ed.). *Comunitat lingüística i norma: Actes del IV Colloqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra» (Tarragona, 18, 19 i 20 de novembre de 2013)*. Barcelona, 2018. 392 p. (Biblioteca Filològica; 83) ISBN 978-84-9965-415-7.
- QUETGLAS, Pere J. *La literatura furtiva*. Discurs llegit en la sessió inaugural del curs 2017-2018. Barcelona, 2017. 41 p. ISBN 978-84-9965-381-5.
- RAGUER, Hilari. *Escrits dispersos d'història*. Barcelona, 2018. 570 p. (Publicacions de la Presidència; 50) ISBN 978-84-9965-417-1 (IEC); ISBN 978-84-9803-842-2 (Diputació de Barcelona). [Coedició amb la Diputació de Barcelona]
- RIBA, Oriol; COLOMBO, Ferran. *Barcelona: la Ciutat Vella i el Poblenou: Assaig de geologia urbana*. 2a reimpr. Barcelona, 2017. 278 p. ISBN 978-84-92583-39-3 (IEC); ISBN 978-84-937317-0 (RACAB). [Coedició amb la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona]
- RIERA I MELIS, Antoni. *Els cereals i el pa en els països de llengua catalana a la baixa edat mitjana*. Barcelona, 2017. 464 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 103) ISBN 978-84-9965-389-1.
- ROSSELLÓ, Vicenç M. *Viles planificades valencianes medievals i modernes*. Barcelona, 2017. 331 p. ISBN 978-84-9965-397-6 (IEC); ISBN 978-84-9134-140-6 (PUV). [Coedició amb la Universitat de València]
- RUBIÓ I LLUCH, Antoni. *Diplomatari de l'Orient català (1301-1409): Col·lecció de documents per a la història de l'expedició catalana a Orient i dels ducats d'Atenes i Neopàtria*. Pròleg de Maria Teresa Ferrer i Mallol. 1a reimpr. Barcelona, 2017 [edició facsímil]. 798 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 56) ISBN 978-84-7283-612-9.
- RUBIÓ Y LLUCH. *Documents per a la història de la cultura catalana mig-eval*.
- Volum 1. Estudi sobre A. Rubió i Lluch per Albert Balcells. 1a reimpr. Barcelona, 2017 [edició facsímil]. 486 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 54/1) ISBN 84-7293-528-6 (volum 1); ISBN 84-7283-546-4 (obra completa).
 - Volum 2. Pròleg d'Albert Hauf. 1a reimpr. Barcelona, 2017 [edició facsímil]. 453 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 54/2) ISBN 84-7283-547-2 (volum 2); ISBN 84-7283-546-4 (obra completa).
- SAGARRA I TRIAS, Ferran. *Aprendre a investigar l'arquitectura de Catalunya: Alguns aspectes epistemològics*. Discurs de recepció de Ferran Sagarra i Trias com a membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 12 de juny de 2017. Barcelona, 2018. 28 p. ISBN 978-84-9965-407-2.
- SALRACH, Josep Maria. *L'assassinat de l'arquebisbe Ató (971) i les lluites pel poder en els orígens de Catalunya*. Discurs de recepció de Josep Maria Salrach i Marés com a

membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 30 de maig de 2018. Barcelona, 2018. 27 p. ISBN 978-84-9965-410-2.

SÀNCHEZ FÈRRIZ, Miquel-Àngel; MATEU, Rosa (cur.). *La ciència en català: des del segle XIII fins avui* [en línia]. Barcelona: Societat Catalana de Terminologia, 2018. 121 p. (Memòries de la Societat Catalana de Terminologia; 6) ISBN 978-84-9965-420-1.

SANZ-SOLÉ, Marta. *L'indeterminisme en el càlcul i en la modelització matemàtica*. Discurs de presentació de Marta Sanz-Solé com a membre numerària de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 14 de maig de 2018. Barcelona, 2018. 44 p. ISBN 978-84-9965-409-6.

SEGURA BELTRAN, Francesca Soledad. *Canvis ambientals i antròpics recents en els sistemes fluvials mediterranis: crònica d'una destrucció anunciada*. Discurs de recepció de Francesca Soledad Segura Beltran com a membre numerària de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 30 d'octubre de 2017. Resposta de Vicenç M. Rosselló i Verger, membre emèrit de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Barcelona, 2017. 36 p. ISBN 978-84-9965-376-1.

SOLÀ I CORTASSA, Joan. *Pompeu Fabra i Poch: Semblança biogràfica: Conferència pronunciada davant del Ple per Joan Solà i Cortassa el dia 12 de desembre del 2005*. 3a reimpr. Barcelona, 2006-2018. 26 p. (Semblances Biogràfiques; 43) ISBN 978-84-7283-861-1.

VEÀ VILA, Sílvia. *Onomàstica de Vinebre*. Edició a cura d'Enric Ribes i Marí. Barcelona, 2017. 362 p. (Treballs de l'Oficina d'Onomàstica; 27) ISBN 978-84-9965-368-6.

VENY, Joan. *Petit atlas lingüístic del domini català*. Vol. 6 [document cartogràfic]. Barcelona, 2017. 322 p. ISBN 978-84-9965-396-9 (volum 6); ISBN 978-84-7283-942-7 (obra completa).

XXI Cangur de la SCM: Enunciats i solucions: Cangur 2016. Barcelona: Societat Catalana de Matemàtiques, 2017. 111 p.

XXII Cangur de la SCM: Enunciats i solucions: Cangur 2017. Barcelona: Societat Catalana de Matemàtiques, 2018. 112 p.

Obres vinculades a l'Institut d'Estudis Catalans

Art i història al Pirineu: 13es Trobades Culturals Pirinenques. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2017. 195 p. ISBN 978-99920-61-36-7. [Amb la col·laboració de l'IEC]

AYMERICH, Isidre. *El paper moneda al Baix Penedès durant la Guerra Civil (1936-1939)*. Barcelona, 2018. 119 p. ISBN 978-84-15017-34-9. [Amb el suport de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics]

- BOLO, Laura. *Mecanismes narratius en la construcció dels personatges de la novel·lística rodorediana*. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda, 2017. 111 p. (Biblioteca Mercè Rodoreda; 11) ISBN 978-84-938230-9-2.
- CALVO, Beltran; SEGURA-LLOPES, Carles. *Els parlars valencians*. València: Publicacions de la Universitat de València, 2017. 395 p. (Biblioteca Lingüística Catalana; 34) ISBN 978-84-9134-010-2. [Amb la col·laboració de l'IEC]
- El canvi climàtic i Andorra: 29a Diada Andorrana, XLVIII Universitat Catalana d'Estiu: 20 d'agost del 2016, Prada de Conflent*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2017. 203 p. ISBN 978-99920-61-33-6. [Edició amb el suport del Govern d'Andorra, de FEDA Cultura, de l'IEC i del Voluntariat Cultural]
- CARBONELL, Jordi. *Elements d'història de la llengua catalana*. Edició a cura d'Antoni Ferrando. València: Publicacions de la Universitat de València, 2017. 359 p. (Biblioteca Lingüística Catalana; 33) ISBN 978-84-9134-009-6. [Amb la col·laboració de l'IEC]
- CASTELLET, Manuel. *Petita història de Ferran Sunyer*. Il·lustracions de Pilarín Bayés. Barcelona: Mediterrània, 2018. 16 p. ISBN 978-84-9979-585-0. [Edició de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer]
- FERRER, Montserrat; PERAIRE, Joan. *Miquel Peris, vers a vers*. Castelló: Ajuntament de Castelló, 2017. 43 p. ISBN 978-84-16155-39-2. [Edició amb la col·laboració de la Fundació Huguet i l'Institut d'Estudis Catalans]
- GIBERT, Jordi. *La fi del món antic i els inicis de l'edat mitjana a la Catalunya Central: Economia, societat i territori entre els segles V i VIII*. Tarragona: Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), 2018. 130 p. (Treballs d'Arqueologia de la Mediterrània Antiga (Trama); 4) ISBN 978-84-9462-984-6. [Edició amb el suport del grup de recerca Ocorde i del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada i amb la col·laboració de l'IEC]
- La guitarra callada: Stefano Grondona plays Federico Mompou. Complete works for guitar* [enregistrament musical]. Itàlia: Stradivarius, 2017. 1 disc d'àudio (CD) (52 minuts, 32 segons): digital, estereo; 12 cm + 1 llibret (23 p.). [Amb el suport de l'IEC, el Museu de la Música i la Fundació Frederic Mompou]
- JANÉ, Albert. *Calidoscopi informal*. Pròleg de Joan Ferrer Costa. Barcelona: Edicions de la Ela Geminada, 2018. 1.414 p. (Trivium; 17) ISBN 978-84-947322-8-7. [Edició amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'IEC, l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes de la Universitat de Girona i la Fundació Pere Coromines]
- El multilingüisme en blanc i negre*. Actes de la Segona Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra (Barcelona, 10 i 11 novembre 2016). 2a ed. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, 2017. 83 p. ISBN 978-84-697-6622-4. [Amb la col·laboració de l'IEC]

- Recull de conferències 2015: 700 anys de la mort de Ramon Llull: 9ns Debats de Recerca: «La recerca jurídica a Andorra».* Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2017. 292 p. ISBN 978-99920-61-37-4. [Amb l'ajut de l'IEC]
- Recursos i territori: perspectiva històrica i nous equilibris.* Actes del X Congrés de la CCEPC (Manresa, 21 i 22 octubre 2016). Barcelona: Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; Figueres: Institut Ramon Muntaner; Manresa: Centre d'Estudis del Bages; Valls: Cossetània Edicions, 2017. 704 p. (Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana; 9) ISBN 978-84-9034-670-9. [Amb la col·laboració de l'IEC]
- RODORÉDA, Mercè. *Cartes de guerra i d'exili (1934-1960)*. Compilació, edició i estudi de Carme Arnau. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda, 2017. 382 p. (Arxiu Mercè Rodoreda; 7) ISBN 978-84-938230-8-5.
- SOLER, Abel. *La cort napolitana d'Alfons el Magnànim: el context de 'Curial e Güelfa'*. València: Universitat de València; Institució Alfons el Magnànim - Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació, 2017. 4.754 p. [Coedició amb la Universitat de València i la Institució Alfons el Magnànim - Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació, amb la col·laboració de l'IEC]
- Volum 1: *Enyego d'Àvalos i el Nàpols alfonsí*. Pròleg d'Antoni Ferrando. ISBN 978-84-9134-216-8 (Universitat de València); ISBN 978-84-7822-732-7 (Institució Alfons el Magnànim).
- Volum 2: *Les fonts literàries de la novel·la*. ISBN 978-84-9134-217-5 (Universitat de València); ISBN 978-84-7822-733-4 (Institució Alfons el Magnànim).
- Volum 3: *L'Europa cavalleresca i la ficció literària*. ISBN 978-84-9134-218-2 (Universitat de València); ISBN 978-84-7822-734-1 (Institució Alfons el Magnànim).
- SUQUET, M. Àngels. *Petita història de Rafael Patxot i Jubert*. Il·lustracions de Pilarín Bayés. Barcelona: Mediterrània, 2018. 16 p. ISBN 978-84-9979-590-4. [Edició amb el suport de l'IEC, la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols]
- Tramussos d'Àfrica. Magdalena 2018, Castelló*. Castelló: Colla El Magre, 2018. 94 p. [Amb la col·laboració de l'IEC i la Fundació Dávalos-Fletcher]

Publicacions periòdiques

- Acta Numismàtica*, núm. 48 (2018).
- Actes d'Història de la Ciència i la Tècnica* [en línia], vol. 10 (2017).
- Anuari de la Societat Catalana de Filosofia*, núm. 28-29 (2017-2018).
- Arxiu de Textos Catalans Antics*, núm. 31 (2014-2016) (ed.: 2018). [Coedició amb la Facultat de Teologia de Catalunya]

- Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, núm. 81 (2017).
- Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, vol. 28 (2017).
- Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques*, vol. 32, núm. 2 (2017); vol. 33, núm. 1 (2018).
- Butlletí del Grup Orquidològic de Catalunya*, vol. 1 (2011-2015) (ed.: 2017).
- Catalan Historical Review*, núm. 10 (2017).
- Catalan Social Sciences Review* [en línia], núm. 7 (2017).
- Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi*, núm. 34 (2) (novembre 2017); núm. 35 (1) (maig 2018).
- Contributions to Science*, vol. 13, núm. 1 (juny 2017); vol. 13, núm. 2 (desembre 2017).
- Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació*, núm. 30 (juliol-desembre 2017); núm. 31 (gener-juny 2018); núm. 32 (juliol-desembre 2018).
- Educació Química*, núm. 22 (2016) (ed.: 2017).
- Estudis Romànics*, núm. 40 (2018).
- Ítaca: Quaderns Catalans de Cultura Clàssica*, núm. 33 (2017).
- Lambard*, vol. 26 (2014-2016) (ed.: 2018).
- Llengua & Literatura*, vol. 28 (2018).
- Miscel·lània Litúrgica Catalana*, núm. 25 (2017).
- Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural*, núm. 132 (juliol-agost 2017); núm. 133 (setembre-octubre 2017); núm. 134 (novembre-desembre 2017); núm. 135 (gener-febrer 2018); núm. 136 (març-abril 2018); núm. 137 (maig-juny 2018); núm. 138 (juliol-agost 2018).
- Noubiaix*, núm. 40 (juliol 2017); núm. 41 (desembre 2017).
- Quaderns Agraris*, núm. 43 (desembre 2017); núm. 44 (juny 2018).
- Recursos de Física* [en línia], núm. 20 (2018).
- Revista Catalana de Dret Privat*, núm. 18 (2018).
- Revista Catalana de Musicologia*, vol. 10 (2017).
- Revista Catalana de Pedagogia* [en línia], vol. 12 (2017); vol. 13 (2018).
- Revista Catalana de Sociologia* [en línia], núm. 32 (2017).
- Revista de Dret Històric Català*, núm. 16 (2017).
- Revista de la Societat Catalana de Química*, núm. 16 (2017).
- SCM/Notícies*, núm. 42 (desembre 2017); núm. 43 (juliol 2018).
- Tamid*, núm. 12 (2016-2017) (ed.: 2017).
- TECA: Tecnologia i Ciència dels Aliments*, núm. 16 (2016) (ed.: 2018).
- Terminàlia*, núm. 16 (desembre 2017); núm. 17 (juny 2018).

Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 83 (juny 2017); núm. 84 (desembre 2017); núm. 85 (juny 2018).

Treballs de Sociolingüística Catalana, núm. 27 (2017); núm. 28 (2018).

Resum de títols editats (2013-2017)

<i>Tipologia de les publicacions</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Revistes	44	45	38	39	42
Opuscles	10	11	10	11	17
Monografies	25	26	28	41	53
Coedicions	26	23	24	26	32
Altres formats	14	8	5	16	22
Total de títols publicats	119	113	105	133	166

Donacions i intercanvi de publicacions

L'Institut d'Estudis Catalans té establerts convenis per a fer donacions del seu fons de publicacions a una vuitantena d'entitats, entre institucions, universitats, centres de recerca i biblioteques.

Els intercanvis d'exemplars en paper, actius des dels primers anys de la constitució de l'IEC, s'han anat reforçant en els darrers anys —i a voltes han estat substituïts— per la consulta en línia de les publicacions, que es posen a l'abast del públic per mitjà del Portal de Publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans, accessible des del web.

L'IEC manté encara intercanvis de monografies i de revistes de l'IEC i de les seves societats filials amb centres acadèmics d'arreu del món. La recepció dels gairebé dos-cents títols adreçats a l'IEC són catalogats per la Biblioteca de Catalunya, que els incorpora al seu fons.

